

ДЕЛАТА
НА АПОСТОЛИТЕ
Првите христијани

Наслов на оригиналот
THE ACTS OF THE APOSTLES
in proclamation of the Gospel of Jesus Christ
by Ellen G. White

Превел

проф. Никола Тасевски

Дизајн и форматирање

Лазар Томовски

Издава

АИК „Знаци на времето“ - Скопје
ул. Влае бр. 42

За издавачот

Михајло Гурев

Печатено во

Аркус дизајн

CIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека "Св. Климент
Охридски", Скопје

27-248.2-277

ВАЈТ, Елена Г.

Делата на апостолите : првите христијани / Елена Вајт ; [превел
Никола Тасевски]. - Скопје : Знаци на времето, 2016. - 446 стр. :
илустр. ; 21 см

Превод на делото: The acts of the Apostles : in the proclamation of
the Gospel of Jesus Christ / by Ellen G. White

ISBN 978-9989-659-90-4

а) Нов завет. Дела на Апостолите - Толкувања
COBISS.MK-ID 101915658

Елена Вајт

ДЕЛАТА

НА АПОСТОЛИТЕ

Првите христијани

Второ издание на македонски јазик

ЕДИЦИЈА „КОСМИЧКИ КОНФЛИКТ“

- КНИГА 4 -

ПРЕДГОВОР

Уште едно капитално духовно дело од ризницата на светската духовна литература на македонски јазик! Уште еден потфат на издавачот со кој се збогатува опусот на македонската духовна реч! Предимство за еден народ е да има вакво духовно богатство на својот јазик, ваков извор на сознанија од областа на изворната библиска наука.

Адвентистичката издавачка куќа, „Знаци на времето“, со голема почит и со многу љубов му ја става во рака на македонскиот читател оваа книга од истакнатиот американски адвентистички духовен автор, Елена Вајт - библиски егзегет и апологет број еден на светската духовна сцена. Од перото на писателката Елена Вајт, која живеела и работела во деветнаесеттиот и на почетокот на дваесеттиот век, излегле дваесет и шест извонредни високо вредни духовни дела и околу пет илјади прилози, со вкупен фонд од над 25 милиони зборови.

Делата на овој омилен автор постојано се преведуваат и се издаваат и преиздаваат во милионски тиражи и со огромен интерес нив ги читаат милиони луѓе од сите возрасти на сите јазици во светот. Интересот кај читателите за овие дела е голем затоа што Елена Вајт на чудесно убав начин изворно ни ги доловува и живо ни ги прикажува библиските настани, премавнувајќи ги просторните и временските далечини што нè делат од нив.

Книгата „Делата на апостолите“ е една од нејзините последни книги, издадена неколку години пред нејзината смрт во 1915 година.

Со својата содржина таа комплетно ги покрива активностите на ранохристијанската, апостолската црква која, под водство на Светиот Дух, што го примила на Духовден, постигнала силен подем и сјајни резултати при ширењето на Христовото евангелие со кое била проникната, уривајќи ги при тоа тврди-

ните на паганството и христијанизирајќи ги многубожечките народи. Со евангелието како „Божја сила“ во срцето и на усните, црквата успешно ги премавнувала сите бариери и сидишта што ги подигнал сатаната пред неа и ги совладувала многубројните внатрешни и надворешни проблеми и тешкотии со кои се соочувала - незапирливо напредувајќи и освојувајќи безброј нови срца за Христовото царство.

На страниците на оваа книга се поместени извонредни извештаи за животот и работата на Христовите ученици, наречени апостоли кои, гонети од невидена љубов во срцето и од огнен дух во градите, ја исполнувале заповедта на својот сакан Учител и Господ, Исус Христос, што им ја дал по своето воскресение, пред да замине на небото: „Одете по целиот свет и проповедајте му го евангелието на секое создание!“ (Марко 16,15).

Во неа се среќаваме со неуморниот апостол Павле, со неговата бесмртна, пламена ревност за Христа, со тој ненадминат колерик кој во ореова лушпа би го препловил и Пацификот само да го однесе евангелието во најдалечните краишта на земјата. Да, со Павле кој знамето на Христовото евангелие го подигнал дури и во домот на римскиот цезар, во паганскиот Рим, кој во тоа време управувал со светот со железна тупаница.

Со очите насочени кон небото, обземен од неискажливите вечни рајски убавини, што пред тоа бил почестен од Бога да ги види и што ќе има можност да ги ужива заедно со спасените, Павле и не го забележал мечот на целатот над себе, ниту почувствувал кога главата му се стркалала на губилиштето.

Го посматраме и импулсивниот Христов ученик и апостол, Петар, кој со факелот на евангелието осветлил многу срца во многу краишта на светот и кој од сува дреновина, сушена девет години на черен, ќе исцеди чаша вода само да ги напои жедните за праведност, за вечен мир, радост и спокојство, што ќе ги уживаат во Христовото царство. Со таква надеж и вера во срцето заспал во Господа и овој апостол, распнат на крст со главата удолу.

Тука е и омилениот Христов ученик, апостол Јован, наречен апостол на љубовта, кој заради својата преданост кон својот сакан Учител и кон задачата што била поставена пред него како апостол, бил изложен на неверојатни тешкотии и грубости - фрлен во котел со врлено масло во Рим и протеран како изгнаник на пустиот остров Патмос, во Егејско Море, каде што го добива од Христа Откровението или Апокалипсата.

Авторот во книгата нè запознава со севкупното дело на Божјите пратеници, апостолите, опишано и во нивните посланија, кои се феноменален извор на информации и сознанија за развитокот на Христовата црква во првиот век, кога се поставувале темелите на изворното библиско христијанство, чиишто потомци треба да бидеме и ние денеска, се разбира, ако сакаме, заедно со апостолите, со милиони верни и предани христијани од сите векови и од сите народи, со нивниот и нашиот Учител и Спасител Исус Христос, да ја делиме вечноста во неговото царство.

Според тоа, оваа книга, „Делата на апостолите“, е незаменливо дело од таа област, од областа што ја опишавме.

Издавачот

БОГ ИМА ЦЕЛ ЗА СВОЈАТА ЦРКВА

Црквата е Божје орудие за спасение на луѓето. Таа е организирана да служи и нејзина задача е да му го објави евангелието на светот. Божја намера уште од почеток е светот со помош на црквата да го спознае совршенството на неговата добрина, милост и моќ. Верниците на црквата, што ги повикал Тој од темнијата „кон своето чудесно видело“, мора да ја одразуваат неговата слава. Црквата е ризница на богатството на Христовата благодат; преку неа Божјата љубов конечно ќе им се открие дури и на „началствата и на властите на небесата“ (Ефесците 3,10)¹.

За црквата во Библијата се запишани многубројни и возвишени ветувања. „Мојот дом ќе се вика молитвен дом за сите народи“ (Исаија 56,7). „Ќе им приготвам бујна градина, и нема веќе да умираат од глад на земјата и нема да трпат срам од народите. И ќе познаат дека јас, нивниот Господ Бог, сум со нив, и дека тие, домот Израелов, се мој народ, вели Господ Бог, и дека вие сте мои овци, овци на моето стадо, а јас сум ваш Бог“ (Езекил 34,26.29-31).

„Вие сте ми сведоци, вели Господ, и мои слуги што ги избрав, за да знаете, да верувате и да разберете дека тоа сум јас. Пред мене немаше ниту еден бог и не ќе има ниту по мене. Јас, јас сум Господ, освен мене нема Спасител. Јас преткажав, спасив и навестив, а друг нема. Вие сте ми сведоци...“ „Јас, Господ, те повикав во правда, цврсто те фатив за рака и ќе те пазам; те поставив за завет на народот, за светлина на незнабошците, да им ги отвориш очите на слепите, да ги изведеш врзаните од затвор и од темница оние што живеат во темнина“ (Исаија 43,10-12; 42,6.7).

„Вака вели Господ: 'Во благопријатно време јас ќе те прифатам, во спасоносниот ден ќе ти помогнам.' Те создадов и те

¹ Во заградите е наведено местото во Библијата од каде што се цитирани библиските текстови.

поставив за завет на народот, да ја подигнам земјата, повторно да го разделама опустеното наследство; да им кажеш на затворените: 'Излезете!' а на оние што се во темнина: 'Дојдете на светлина!' Тие ќе пасат крај сите патишта и по сите ридови ќе бидат нивните пасишта. Нема веќе да гладуваат ниту да жеднеат, нема да ги мачи припека ниту сонце, зашто ќе ги води Оној кој ги милува, ќе ги води на извори водни. Сите мои гори ќе ги престорам во друмови, моите патишта ќе ги извишам..."

„Радувајте се, небеса, весели се земјо; триумфирајте од радост гори, зашто Господ го утеши својот народ и ги помилува своите страдалници. Сион рече: 'Ме остави Господ, мојот Бог ме заборава!' Може ли жена да го заборава своето доенче, да не му се смилува на чедото на својата утроба? Па дури некоја и да го заборава, јас тебе нема да те заборавам. Ете, на своите дланки сум те врежал, твоите сидови секогаш се пред моите очи“ (Исаија 49,8-11.13-16).

Црквата е Божја тврдина, Божји град-прибежиште во овој вознемирен свет. Секоја изневера од страна на црквата претставува предавство кон Оној кој го откупил човештвото со крвта на својот единороден Син. Уште од почеток Божјата црква на земјата ја сочинувале верни и на Бога предани луѓе. Во секое време Господ имал свои будни стражари кои верно му сведочеле на поколението во кое живееле на земјата. Тие стражари на светот му објавувале пораки со опомени, а кога би биле повикани да го положат своето оружје, други го продолжувале делото. Бог со тие сведоци стапил во заветен однос, соединувајќи ја црквата на земјата со црквата на небото. Тој праќал ангели од небото да ѝ служат на неговата црква, и силите на темнината, кои во Библијата се нарекуваат „пеколна врата“, не можеле да го совладаат неговиот народ.

Бог ја одржал својата црква низ вековите на прогонство, борба и мрак. Ниту еден облак не паднал на неа, а Тој да не бил подготвен за тоа; ниту една противречна сила не му се противставила на неговото дело, а Тој да не го предвидел тоа однапред. Сè се одиграло онака како однапред што преткажал Тој. Бог не ја заборава својата црква, туку со пророчки зборови го објаснил она што ќе се случи и се случило токму тоа што го кажале пророците вдихновени со неговиот Дух. Сите негови намери се обистиниле. Божјиот закон е поврзан со неговиот престол и никаква сила на зло не може да го уништи. Вдихновената вистина ја чува лично Бог и таа ќе триумфира над сето она што ѝ се противставува.

Во текот на долгите векови на духовниот мрак, Божјата црква била како град изграден на гора. Од столетие во столетие, низ сите поколенија, чистата небесна наука се развивала во нејзините рамки. Колку и да изгледа ослабена и несовершена, црквата е единствен објект на кој Бог во посебна смисла му посетува свое најголемо внимание. Таа е сцена на неговата благодат на која Тој со задоволство ја открива својата моќ со која ги преобразува срцата.

„Како да го прикажеме Божјето царство“, рекол Христос, „или со каква споредба да го претставиме?“ (Марко 4,30). Тој не можел да го спореди со царствата на овој свет. Во светот не нашол ништо со што би можел да го претстави. Земните царства владеат со физичка сила. Меѓутоа, од Христовото царство е исклучено секое физичко оружје и принуда. Цел на тоа царство е да го издигне и да го облагороди човештвото. Божјата црква е света заедница, исполнета со разновидни дарови и вдахновена со Свети Дух. Верниците на црквата своја среќа можат да најдат само во среќата на оние на кои им помагаат и за кои претставуваат благослов.

Возвишено е делото што сака Бог да го оствари преку својата црква за да се прослави неговото име. Сликата за тоа дело е дадена во визијата на Езекил за животворната река: „Оваа вода тече кон источниот дел на земјата, се спушта во рамнината и потоа се влева во морето; а кога ќе се влеат во морето, водите на потокот ќе се исцелат. И каде и да протече потокот, секое живо суштество оживува... По бреговите на потокот, од едната и од другата страна, ќе растат секакви овошки: нивните лисја нема да свенуваат и на нив постојано ќе има плод; секој месец ќе зреат нови плодови, зашто водата за нив дотекува од Светилиштето. Нивниот плод ќе служи како храна, а лисјата како лек“ (Езекил 47,8-12).

Уште од почеток Бог настојувал преку својот народ да излее благослов врз светот. Тој сторил Јосиф да биде извор на живот за старата египетска нација. Благодарение на беспрекорниот карактер на Јосифа бил сочуван животот на цела една нација. Преку Даниела Бог им го спасил животот на сите мудреци во Вавилон. Тоа е очигледна поука која на впечатлив начин укажува на духовните благодати што светот може да ги добие благодарение на поврзаноста со Бога на кого Јосиф и Даниел така верно му служеле. Секој човек, во чиешто срце живее Христос, и кој му ја прикажува на светот неговата љубов, е Божји соработник и претставува благослов за човештвото. Примајќи

¹⁴ благодат од Спасителот за да им ја пренесе на другите, од неговото суштество се излева вистинска плина на духовен живот.

Бог ги одбрал Израелците, создавајќи од нив свој народ, со цел преку нив да им го открие својот карактер и на другите народи. Тој сакал тие за светот да бидат извор на спасение. Ним им биле доверени небесните пророштва, откровението на Божјата волја. Во првите денови од израелскиот период, народите на светот, поради својата изопаченост, потполно ја загубиле претставата за Бога. Тие некогаш го познавале Бога, но „не му оддадоа почит како на Бог, ниту му благодарееа, туку станаа суетни во своите мудрувања и нивното неразумно срце се помрачи“ (Римјаните 1,21). Меѓутоа, Бог во својата милост сепак не ги уништил. Тој сакал повторно да им даде можност да го запознаат преку неговиот одбран народ. Со помош на поуките, содржани во жртвената служба, Христовото име требало да се издигне пред сите народи и сите, кои со вера гледаат во него, да имаат живот. И старозаветното уредување се темелело на Христа. Целокупниот систем од претслики и симболи претставувал сигурно пророштво за евангелието, приказ што ги опфаќал ветувањата за откуп.

¹⁵ Но Израелците како народ го загубиле од вид својот висок позив на Божји претставници. Го заборавиле Бога и не успеале да ја извршат својата света мисија. Благодатите што ги примиле од Бога не му донеле благослов на светот. Сите свои предимства ги искористиле за да се извишат себеси. Се изолирале од светот за да ги одбегнат искушенијата. Ограничувањата што им ги поставил Бог во врска со дружењето со идолопоклониците и кои како заштитно средство требало да ги сочуваат од обичаите и од праксата на незнабошците, Израелците ги искористиле како изговор за подигање ѕид со кој се издиле од сите други народи. Тие го лишиле Бога од онаа служба што Тој ја барал од нив и не им дале на своите ближни патоказ во верата ниту пример на свет живот.

Свештениците и поглаварите потонале во вкалапените церемонии. Се задоволувале со законитата религија и затоа не можеле на другите да им ги пренесуваат животворните небесни вистини. Сметале дека нивната лична праведност е сосем доволна и не сакале да внесуваат никаков нов елемент во својата вера. Божјата добрина кон луѓето тие не ја прифатиле како нешто што е надвор од самите нив, туку сметале дека ја заслужуваат со своите добри дела. Библиската вера, која дејствува низ љубовта и ја чисти душата, во никој случај не можела

да се соедини со верата на фарисеите којашто се состоела само од церемонии и од човечки прописи.

За израелската нација Бог рекол: „Јас те посадив како благородна лоза - најчисто семе; а како ми се претвори во див ластар, како ми се изроди?“ „Бујна лоза беше Израел, лоза што раѓаше богат род. И колку повеќе таа имаше плод, сè повеќе се умножуваа неговите жртвеници.“ „Па, сега, жители ерусалимски и луѓе Јудејци, пресудете меѓу мене и моето лозје. Што уште требаше да сторам за моето лозје, а не го сторив? Јас очекував тоа да роди грозје, а зошто роди јагурида?“ (Еремија 2,21; Осија 10,1; Исаија 5,3.4).

„Но сега ќе ви кажам што ќе сторам со моето лозје: ќе му ја урнам оградата за да го опустат, ќе му ги разурнам сидовите за да го изгзат. Ќе го оставам да запусте; нема ни да го режат, ни да го копаат; ќе обрасне во трње и боцки, ќе им заповедам на облаците да не истураат дожд врз него. Лозјето на Господа Саваот е домот Израелов, неговиот одбран народ, луѓето на Јуда. Очекуваше правда, а ете, неправда; очекуваше праведност, а ете, насилство.“ „Слаби не поткрепувате, болни не лекувате, ранети не преврзувате, протерани не враќате и загубени не барате, а насилно и свирепо господарите над нив“ (Исаија 5,5-7; Езекил 34,4).

Еврејските водачи сметале дека се премногу мудри за да им бидат потребни какви било совети; премногу праведни за да им се понуди спасение и премногу славни за да ја прифатат онаа слава што доаѓа од Христа. Спасителот ги напуштил нив за да им ги довери на други предимствата што тие ги злоупотребиле и делото што тие не знаеле да го ценат. Божјата слава морала да се открие и неговите зборови да се исполнат. Во светот морало да се воспостави Христовото царство. Божјето спасение морало да се објави во сите градови. Затоа Исус повикал и одбрал дванаесет ученици да го извршат делото кое еврејските водачи не го извршиле.

ИСУС ГИ ОБУЧУВА ДВАНАЕСЕТТЕМИНА УЧЕНИЦИ

За да ја исполни задачата заради која дошол на светот, Христос не ја одбрал ниту ученоста ниту речитоста на еврејскиот Синедрион (духовен совет), ниту пак силата и власта на Рим. Оставајќи ги на страна самоуверените еврејски учители, најголемиот Учител одбрал скромни неуки луѓе да ја проповедаат вистината што ќе го запали светот. Овие луѓе Тој ги подучил и со личен пример ги приготвил за водачи на својата црква. Тие добиле задача да обучуваат други и да ги пратат во светот со порака на евангелието. За да успеат во својата работа, тие морале да примат сила - Светиот Дух. Евангелието не можело да се проповеда со никаква човечка сила и мудрост, туку само со Божја сила.

18 Три и пол години учениците примале поуки од најголемиот Учител кого светот кога и да е го познавал. Христос со личен контакт и со дружење со нив ги приготвил за оваа служба. Тие постојано оделе пеш и разговарале со него, слушајќи ги неговите зборови што ги упатувал за да ги охрабри уморните и тешко натоварените, и набљудувајќи ги доказите на неговата моќ при исцелувањето на болните и унесреќените. Понекогаш ги учел едноставно седејќи меѓу нив на падина на гора, а некогаш од рибарски чамец крај брегот на езерото, или одејќи патем им ги откривал тајните на Божјето царство. Секаде каде што срцата биле отворени да ја прифатат божествената порака, Тој ги изнесувал вистините за патот на спасението. Никогаш не им наредувал на своите ученици да го прават ова или она. Едноставно би им кажал: „Следете ме!“ Ги водел со себе на своите патувања низ селата и градовите за да видат како Тој го поучува народот. Оделе со него од место до место пеш. Го делеле неговиот скромен начин на живеење и понекогаш, како и Тој, биле гладни и

често уморни. На улиците преполни со луѓе, на бреговите на езерото, во самотијата на пустината, секогаш биле со него. Го виделе во сите животни прилики и околности.

Со ракополагањето на дванаесеттемина ученици направен е првиот чекор во организирањето на црквата која, по Христовото заминување, ќе го продолжи неговото дело на земјата. За тоа ракополагање е запишано: „Се искачи на гората и ги викна кај себе оние што ги сакаше и тие отидоа кај него. И определи дванаесетмина да бидат со него, да ги праќа да проповедаат“ (Марко 3,13.14).

Да ја набљудуваме таа трогателна сцена. Да го гледаме Оној кој го претставувал небесното Величество, опкружен со дванаесеттемина што сам ги одбрал. Тој заправо имал намера да ги именува за нивното дело. Преку тие нејаки претставници, со својата реч и со својот Дух, Тој имал намера спасението да го направи достапно за сите.

Бог и ангелите ја набљудувале оваа сцена со задоволство и со радост. Отецот знаел дека преку тие луѓе ќе блескоти небесната светлина, дека зборовите што ќе ги изговараат тие, сведочејќи за неговиот Син, ќе се одгласуваат од поколение до поколение сè до крајот на светот. 19

Учениците, како Христови сведоци, требало да му го објавуваат на светот она што го виделе и што го чуле од него. Тие имале најзначајна должност за која човечките суштества кога и да е биле повикани и која по своето значење стои веднаш зад Христовата должност. Тие требало да бидат Божји соработници при спасувањето на луѓето. Како во Стариот завет дванаесеттемина патријарси што биле претставници на Израел, така дванаесеттемина апостоли се повикани да бидат претставници на евангелската црква.

За време на својата земна мисија Христос почнал да го урива сидот на поделбата што бил подигнат меѓу Евреите и незнабошците за да може спасението да му се проповеда на целото човештво. Иако бил Евреин, Тој радо се дружел со Самарјаните, отфрлајќи ги фарисејските обичаи на Евреите во врска со тој презрен народ. Спиел под нивни покрив, јадел на нивна трпежа и ги поучувал на нивните улици.

Спасителот сакал на своите ученици да им ја изложи вистината за уривање на „преградниот сид што го делеше“ Израел од другите народи, вистината дека незнабошците преку евангелието можат да станат „сонаследници“ со Евреите и „соучесници во ветувањето во Исуса Христа“ (Ефесците 2,14; 3,6). Таа вис-

тина била делумно откриена кога ја наградил верата на капетанот во Капернаум и кога им го проповедал евангелието на жителите на Сихар. Уште појасно се покажала при неговата посета на Феникија, кога ја исцелил ќерката на жената Хананка. Тие настани им помогнале на учениците да сфатат дека меѓу оние што мнозина ги сметале за недостојни за спасението, се наоѓаат души кои копнеат за светлината на вистината.

20

Така Христос продолжувал да ги поучува своите ученици на вистината дека во Божјето царство не постојат територијални граници, касти ниту аристократија и дека мораат да одат кај сите нации, носејќи им ја пораката за љубовта на Спасителот. Но тие дури подоцна наполно сфатиле дека Бог сторил „од една крв сите народи да се населат по целата земја, откако им определил одредени времиња и граници на нивните живеалишта, за да го бараат Бога, та нема ли некако да го напипаат и најдат, бидејќи Тој не е далеку од ниеден од нас“ (Дела 17,26.27).

Тие први ученици осетно се разликувале меѓу себе. Тие требало да бидат учители на светот и претставувале мошне различни видови карактери. За да можат успешно да го извршат делото за кое биле повикани, тие луѓе, различни по природните особини и по животните навики, морале да постигнат единство во чувствата, во мислите и во дејствувањето. Христовата цел била да го осигури тоа единство. Во таа смисла настојувал да ги обедини со себе. Суштината на напорите што ги вложувал заради нив се гледа во молитвата што му ја упатил на Отецот: „Да бидат сите едно како што си ти, Оче, во мене, и јас во тебе, така и тие да бидат во нас... за светот да знае дека ти ме прати и дека ги љубеше нив како што ме љубеше мене“ (Јован 17,21.23). Тој постојано се молел за нив да се посветат со вистината; и се молел со сигурност, знаејќи дека налогот на Севишниот е издаден уште пред да биде создаден светот. Знаел дека евангелието за царството ќе им биде проповедано за сведоштво на сите народи; знаел дека вистината, вооружена со сила на Светиот Дух, ќе победи во борбата со злото и дека со крв испрсканото знаме еден ден триумфално ќе се вее над неговите следбеници.

21

Кога Христовата земна мисија се ближела кон крај и кога сфатил дека наскоро ќе мора да им препушти на своите ученици да го продолжат делото без негово лично присуство, Тој се трудел да ги охрабри и да ги приготви за иднината. Не ги мамел со лажни надежи. Сè што требало да најде го читал како отворена книга. Знаел дека наскоро ќе мора да се раз-

дели од нив и да ги остави како овци меѓу волци. Знаел дека тие ќе бидат изложени на прогони, дека ќе бидат истерувани од синагогите и затворани. Знаел дека некои од нив, сведочејќи за него како Месија, ќе бидат погубени. И тоа не го скрило од нив. Зборувајќи за нивната иднина, бил јасен и одреден, со цел во идните тешкотии да си спомнат за неговите зборови и да се охрабрат да веруваат во него како Спасител.

Исто така им упатувал и зборови на надеж: „Да не се вознемирува вашето срце; верувајте во Бога и верувајте во мене! Во домот на мојот Отец има многу места за живеење; ако не беше така, јас ќе ви кажев. Но одам да ви приготвам место. А кога ќе отидам и ќе ви приготвам место, пак ќе дојдам и ќе ве земам кај себе, за да бидете и вие таму каде што сум јас, а патот за онаму каде што одам, го знаете“ (Јован 14,1-4). Заради вас дојдов на светот, за вас работев. Кога ќе отидам кај Отецот, сè уште ќе се залагам за вас. Дојдов на светот да ви се откријам себеси, за да можете да верувате. „Се враќам кај мојот Отец и кај вашиот Отец“ за да соработувам со него за ваше добро.

„Вистина, вистина, ви велеам: кој верува во мене, делата што ги правам јас, ќе ги прави и тој. Ќе прави и поголеми од нив, зашто јас одам кај Отецот“ (Јован 14,12). Со тоа Христос не мислел да каже дека учениците ќе прават повозвишени дела одошто Тој, туку дека нивната работа ќе биде пообемна. Тој не мислел само на чудата, туку на сè што ќе се случи под влијание на Светиот Дух. „А кога ќе дојде Утешителот, кого јас ќе ви го пратам од Отецот, Духот на вистината, кој излегува од Отецот, Тој ќе сведочи за мене; а и вие ќе сведочите, бидејќи бевте со мене уште од почеток“, рекол (Јован 15,26.27).

Тие зборови на чуден начин се исполниле. По излевање на Светиот Дух, учениците во толкава мера биле исполнети со љубов кон Христа и кон оние за кои Тој умрел, што зборовите кои ги зборувале и молитвите што ги упатувале ги топеле срцата. Зборувале со сила на Духот и илјадници се обраќале под влијание на таа сила.

Како Христови претставници, апостолите морале да оставаат пресуден впечаток врз светот. Фактот што биле скромни луѓе не го намалувал нивното влијание, туку уште повеќе го зголемувал, зашто мислите на нивните слушатели се пренесувале од нив кон Спасителот кој, иако невидлив, сè уште соработувал со нив. Чудесното учење на апостолите, нивните зборови што влевале храброст и сигурност, би осведочиле секого дека тие не работат во своја сила, туку во сила Христова. Не

извишувајќи се ниту малку себеси, изјавувале смело и решително дека Оној, кого Евреите го распнале, навистина бил Кнез на животот, Син на живиот Бог, и дека во негово име ги прават истите дела што ги правел и Тој.

Во прошталниот разговор што го водел со своите ученици ноќта, непосредно пред распнувањето, Спасителот не ги спомнувал страдањата што ги поднел и кои уште ќе мора да ги поднесе. Не зборувал за понижувањето што му претстоело, туку се трудел во душата да им го втисне она што ќе им ја засили верата, приготвувајќи ги однапред да ја гледаат радоста што ги очекува победниците. Се радувал на сознанието дека за своите следбеници ќе може да стори и повеќе отколку што им ветил, и што од него ќе се излева љубов и сомилост кои го чистат храмот на душата и им помагаат на луѓето да станат слични со него во карактерот. Се радувал што неговата вистина, вооружена со силата на Духот, ќе излезе „победувајќи и да победи“.

„Ова ви го реков за да имате мир во мене. Во светот имате неволји, но бидете храбри - јас го победив светот“ (Јован 16,33). Христос не поткликнал ниту се обесхрабрил и учениците морале да покажат исто толку истрајна вера. Нивна должност била, потпирајќи се врз неговата сила, да работат онака како што работел Тој. Иако на нивниот пат ќе се појавуваат привидно непремостиви пречки, со неговата милост тие морале да одат напред, во никој случај не очајувајќи и никогаш не губејќи ја надежта.

Христос верно и до крај ја завршил задачата што му била одредена. Тој ги одбрал и ги собрал околу себе оние што ќе го продолжат неговото дело меѓу луѓето и рекол: „Јас се прославив во нив. И не сум веќе во светот, туку тие се во светот, а јас одам кај тебе. Оче свети, запази ги оние што ми ги даде, за да бидат едно, како што сме и ние... И сè што е мое - твоето е, и твоето е мое, а јас се прославив во нив. И не сум повеќе на светот, туку тие се во светот, а јас одам кај тебе. Оче свети, запази ги оние што ми ги даде, да бидат едно, како што сме ние. Но не барам само за нив, туку и за оние кои преку нивните зборови ќе поверуваат во мене, за да бидат сите едно... Јас во нив, а ти во мене, за да се усовршат во единството, та светот да знае дека ти ме прати и дека ги љубеше нив како што ме љубеше мене“ (Јован 17,10.20.23).

ГОЛЕМ НАЛОГ

По Христовата смрт, учениците речиси напълно ги совладало обесхрабрување. Нивниот Учител бил отфрлен, осуден и распнат. Свештениците и поглаварите подбивно велеле: „Други спасуваше, а самиот себеси не може да се спаси. Тој е царот на Израел! Нека слезе сега од крстот па ќе му веруваме!“ (Матеј 27,42). Сонцето на надежта за Христовите ученици зашло и врз нивните срца паднала ноќ. Често ги повторувале зборовите: „А ние се надевавме дека Тој е Оној што ќе го избави Израел“ (Лука 24,21). Осамени и скршени од болка, си спомнувале за неговите зборови: „Зашто, ако се постапува вака со зеленото дрво, што ќе биде со сувото?“ (Лука 23,31).

Исус повеќепати се обидувајќи на своите ученици да им ја открие иднината, но тие не се потрудиле да размислат за она што им го зборувал Тој. Затоа неговата смрт за нив претставувала изненадување, а подоцна, кога размислувале за минатото и кога ги увиделе последиците од своето неверство, ги опфатила тага. Кога Христос бил распнат, тие не можеле да веруваат дека Тој ќе воскресне. Исус јасно им кажал дека ќе стане третиот ден, но тие биле збунети и не знаеле што сакал да им каже со тоа. Не сфаќајќи ги тие негови зборови, за време на неговата смрт биле беспомошни и горко разочарани. Нивната вера не пробивала низ превезот на сенката што ја навлекол сатаната пред нивниот видик. Сè им изгледало неодредено и таинствено. Кога би им верувале на зборовите на Спасителот, би избегнале многу страдања.

Скршени од болка, од потиштеност и очај, учениците се состанале во таканаречената „Горна соба“ во Ерусалим, се затвориле и ја заклучиле вратата, плашејќи се да не ја доживеат судбината на својот мил Учител. И тука Спасителот ги затекол и им се јавил по своето воскресение.

Уште четириесет дена Христос останал на земјата, приготвувајќи ги учениците за делото што стоело пред нив и

објаснувајќи им го она што до тогаш не можеле да го сфатат. Им зборувал за пророштвата што се однесувале на неговото прво доаѓање, за тоа како Евреите го отфрлиле, како и за својата смрт, укажувајќи им дека секоја подробност на тие пророштва буквално се исполнила. Им објаснил дека тоа исполнување на пророштвата мора да го сметаат како доказ за силата што ќе ги придружува во нивната идна работа. Еве што читаме за тоа: „Тогаш им го отвори умот за да ги разберат Писмата, и им рече: 27 Напишано е дека Христос треба да настрада и да воскресне од мртвите на третиот ден, да биде навестувано во негово име покајание и прошка на гревовите на сите народи, почнувајќи од Ерусалим.“ И додал: „Вие сте сведоци на тоа“ (Лука 24,45-48).

Во текот на тие денови што ги поминал Христос со своите ученици, тие се здобиле со ново искуство. Кога нивниот сакан Учител им ги објаснил светите списи во светлината на она што се случило, нивната вера во него наполно оживеала. Сега со сигурност можеле да кажат: „Знам на кого му верував“ (2. Тимотеј 1,12). Почнале да ја сфаќаат природата и обемот на својата задача, увидувајќи дека драгоцената вистина што им била доверена мораат да му ја објават на светот. Како сведоци на Христовиот живот, на неговата смрт и на неговото воскресение, на доверените тајни на спасението и на Исусовата сила да ги проштава гревовите - биле должни сето тоа да му го објават на светот. Нивна задача била да го објавуваат евангелието на мирот и спасението по пат на покајание и со помош на Христовата сила.

Пред да се вознесе на небото, Христос им одредил задача и им дал налог на своите ученици. Тој им кажал дека тие мора да го извршат неговото завештание со кое Тој на светот му ги оставил ризниците на вечното богатство. „Вие бевте сведоци на мојот самопрегорен живот за добро на светот“, им рекол. „Ги видовте моите заложби за Израел. И, иако мојот народ не сакаше да дојде кај мене за да добие живот, иако свештениците и поглаварите сторија со мене што сакаа, иако ме отфрлија, сепак, уште еднаш ќе им дадам можност да го примат Божјиот Син. Видовте дека радо ги примам сите што доаѓаат кај мене и што ги признаваат своите гревови. Јас никогаш нема да го отфрлам оној што ќе дојде кај мене. Вие сте мои ученици и вам ви ја доверувам таа порака на милоста. Тоа морате да им го пренесете и на Евреите и на незнабошците. Одете прво кај Израел, а потоа кај племињата и народите на сите јазици. Сите што ќе поверуваат мора да се соберат во една заедница.“ 28

Овој евангелски налог претставува голема мисионерска повелба на Христовото царство. Должност на учениците била сердно да се заложат за луѓето и на сите да му го упатуваат повикот на милоста. Не чекајте, им било кажано, луѓето да доаѓаат кај вас, туку вие одете кај нив со божествената порака.

Учениците биле повикани на својата задача да појдат во Христово име. Секој нивни збор и постапка морале вниманието на луѓето да го насочуваат кон Христовото име како животворна сила со која грешниците единствено можат да бидат спасени. Нивната вера морала да се насочи кон него како извор на милоста и силата. Во негово име требало да му ги упатуваат своите молитви на Отецот за да бидат примени. Тие имале налог да крштаваат во име на Отецот, Синот и Светиот Дух. Христовото име било нивна лозинка, знак на распознавање и врска на единството со Бога, како и извор на успех во нивната работа. Во Христовото царство не смеело да се признае ништо што не го носи неговото име и негов натпис.

Кога Христос им рекол на учениците: Одете и во мое име соберете ги сите што ќе поверуваат во една заедница, Тој јасно им ја изложил потребата од едноставност во однесувањето. Колку помалку фалеништво и растуриливост, нивното влијание ќе биде поблаготворно. Учениците добиле задача да зборуваат исто онака едноставно како што зборувал и Христос и поуките што им ги дал Тој длабоко да ги всадат во своето срце.

Христос им рекол на своите ученици дека нивната задача нема да биде лесна. Им укажал на големиот сојуз на силите на темнината кој заговорнички се устремил врз нив. Тие ќе мораат да водат тешка борба „против управителите, против властите, против световните мрачни сили на овој свет, против духовните сили на злото кои престојуваат во небесните простори“ (Ефесците 6,12). Но затоа нема да бидат оставени да се борат сами. Христос им загарантирал дека Тој секогаш ќе биде со нив и дека, ако појдат со вера, ќе бидат засолнети од Семоќниот. Им наредил да бидат храбри и силни, зашто во нивните редови ќе се наоѓа Оној кој е посилен дури и од ангелите - Војсководителот на небесните армии. Тој ги извршил сите подготовки за продолжување на нивното дело и сета одговорност за успехот ја примил врз себе. Сè додека ќе се придржуваат кон неговата реч и додека во својата работа ќе бидат цврсто поврзани со него, нема да знаат за пораз и неуспех. „Одете по сиот свет, до најоодалечените делови на земјината топка каде што има населени луѓе, и бидете сигурни дека таму секогаш

јас ќе бидам со вас“ , им рекол. „Работете со вера и со сигурност, зашто јас никогаш нема да ве напуштам. Секогаш ќе бидам со вас, помагајќи ви да ја извршите својата должност. Ќе ве водам, ќе ве утешувам, ќе ве посветувам и поддржувам. Ќе ви подарам успех кога ќе зборувате зборови со кои вниманието на другите ќе го насочувате кон небото.

Христовата жртва за човекот била доволна, потполна. Условите за откуп биле исполнети. Извршено е делото заради кое Тој дошол на светот. Тој го задобил царството. Го презел она што сатаната насилно и бесправно го присвоил и станал законски наследник на сè. Се наоѓал на пат кон Божиот престол каде што му се клањаат сите небесни војски. Наметнат со безграничен авторитет, Тој на своите ученици им дал налог: „Затоа одете и направете од сите народи мои ученици, крштавајќи ги во име на Отецот, Синот и Светиот Дух, учејќи ги да го чуваат сето она што ви го заповедав! И еве, јас сум со вас во сите дни до крајот на светот“ (Матеј 28,29.20).

Непосредно пред разделбата со своите ученици, Христос уште еднаш им ја објаснил природата на своето царство. Ги потсетил на она што им го зборувал порано за тоа. Им кажал дека негова намера никогаш не била на овој свет да основе некакво поминливо царство. Нему не му било одредено како некој земен монах да владее на Давидовиот престол. Кога учениците го прашале: „Господе, ќе го воспоставиш ли сега царството на Израел?“, Тој им одговорил: „Не е ваше да го знаете времето и околностите што Отецот ги одредил со својата власт“ (Дела 1,6.7). Ним не им било потребно да видат понатаму во иднината отколку што Тој им открил. Нивна задача била да ја објавуваат пораката на евангелието.

Христовото видливо присуство меѓу учениците само што не се повлекло, но ним им е ветена нова сила. Требало да добијат сила на Светиот Дух во сета нејзина полнота и со тоа да бидат запечатени за своето дело. „И ете“, им рекол Спасителот, „јас ви го праќам ветувањето на мојот Отец, а вие останете во градот додека не се облечете во сила озгора“ (Лука 24,49). „Зашто навистина Јован крштаваше со вода, а вие, не по многу дни, ќе бидете крстени со Светиот Дух!“ „Туку ќе примите сила, кога Светиот Дух ќе слезе на вас и ќе ми бидете сведоци како во Ерусалим, така и во цела Јудеја и Самарија, па сè до крајот на земјата“ (Дела 1,5.8).

Спасителот знаел дека никаков доказ, колку и да е логичен, нема да ги смекне тврдите срца ниту да ја пробие кората на

себичноста и световноста. Знаел дека неговите ученици мора да добијат небесно завештание и дека евангелието ќе има влијание само тогаш ако го проповедаат со сето срце и со усни загреани со живо познавање на Оној кој е „пат, вистина и живот“. Делото што им било ставено во задача на учениците барало големи способности, зашто против нив се подигнала длабока и силна плима на злото. Со силите на темнината командувал будниот и решителен водач и Христовите следбеници морале да се борат за правда само со силата што им ја дал Бог со посредство на Светиот Дух.

Христос им нагласил на учениците дека своето дело мора да го почнат од Ерусалим. Тој град бил сцена на неговата чудесна жртва за човечкиот род. Тука Тој, во човечка лика, одел и разговарал со луѓето, и малку имало такви кои сфатиле колку Небото со тоа ѝ се приближило на земјата. Тука Тој бил осуден и распнат. Во Ерусалим мнозина тајно верувале дека Исус Назаретанецот е Месија, а многу биле прелгани од свештениците и поглаварите. Ним требало да им се објави евангелието и да се повикаат на покајание. Морала јасно да се објави чудесната вистина дека проштавање на гревовите може да се добие само преку Христа. И токму тогаш, додека цел Ерусалим бил возбуден со потресните настани од минатите неколку седмици, проповедањето на учениците требало да остави најсилен впечаток.

32

За време на својата служба, Исус постојано им укажувал на учениците на фактот дека, како учесници во неговото дело на ослободување на светот од ропството на гревот, мора да бидат обединети со него. Кога ги пратил дванаесеттемина, а подоцна седумдесеттемина да го објавуваат Божјето царство, им ставил во должност да им го пренесуваат на другите она со што Тој ги запознал. Во целокупното свое дело Тој ги приготвил за лична работа што морала сè повеќе да се шири како што се зголемувал и бројот на нивните членови, така што на крај да допре до најоддалечените краишта на земјата. Последна поука што им ја дал на своите следбеници била - ним им е доверена радосна порака на спасение за да му ја објават на светот.

Кога настапило време да се вознесе кај Отецот, Христос своите ученици ги довел во непосредна близина на Витанија. Тука застанал и тие се собрале околу него. Раширувајќи ги рацете да ги благослови и уверувајќи ги во сигурноста на својата заштита и грижа за нив, полека се издигнувал меѓу нив. „И додека ги благословуваше, се оддели од нив“ (Лука 24,51).

Додека учениците втрнчено гледале кон небото за да го фатат и последниот одблесок на светлината во која се вознесувал нивниот Господ, Тој веќе бил примен во радосните редови на небесните ангели. Придружувајќи го до небесните дворови, тие ангели триумфално пееле: „Пејте му на Бога, царства земни, пејте му на Господа славопои, на Тој што јазди по небесата, по небото исконско... Разгласете за Божјата сила, за неговото величие над Израел, за неговата моќ на небесата“ (Псалм 68,32-34).

Погледот на учениците сè уште копнежливо бил насочен кон небото, кога „ете, двајца мажи во бела облека застапаа пред нив и им рекоа: ’Луѓе Галилејци, зошто стоите и гледате на небото? Овој Исус, кој од вас се вознесе на небото, ќе дојде така како што го видовте да оди на небото“ (Дела 1,10.11).

Сеќавањето на ветувањето за второто Христово доаѓање морало секогаш да биде живо и свежо во душата на неговите ученици. Истиот тој Исус, кого го виделе како се издигнува кон небото, повторно ќе дојде да ги земе кај себе сите кои овде ѝ се посветиле на неговата служба. Истиот глас кој им рекол: „Еве, јас сум со вас во сите дни до крајот на векот“, ќе им посака добредојде во своето присуство во небесното царство.

Како во симболичката служба што првосвештеникот ја слекувал својата свештеничка облека и вршел служба во бела ленена облека како обичен свештеник, така Христос ја слекол својата царска облека, се облекол во човечка лика и приел жртва - самиот како Свештеник, самиот како Жртва. И како што првосвештеникот, по завршувањето на службата во светињата над светињите, излегувал пред собраното мноштво во својата првосвештеничка облека, така и Христос ќе дојде уште еднаш, облечен во најблескотна бела облека, „како што ниедно белило на земјата не може да ја избели“ (Марко 9,3). Тој ќе дојде во сета своја слава и во славата на Отецот, и сите небесни војски ќе го придружуваат на неговиот пат.

Така ќе се исполни ветувањето што им го дал Христос на своите ученици: „Пак ќе дојдам и ќе ве земам кај себе“ (Јован 14,3). Оние што го љубеле и го чекале, Тој ќе ги венча со слава, со чест и бесмртност. Мртвите умрени праведници ќе излезат од своите гробови, а живите, заедно со нив, ќе бидат вознесени на облаци во пресрет на Господа. Во Исусовиот глас, сладок и понежен од секоја музика која кога било допрела до увото на смртниците, тие ќе ги слушнат зборовите на добре-

дојде: Вашата борба е завршена. „Дојдете благословени од мојот Отец, наследете го царството кое ви е подготвено уште од создавањето на светот“ (Матеј 25,34).

Навистина учениците можат да се радуваат надевајќи се дека нивниот Господ ќе се врати.

ПЕДЕСЕТНИЦА

Оваа глава е заснована на шекспирови во Дела 2,1-39

Кога учениците се вратиле од Маслинската гора во Ерусалим, луѓето ги набљудувале, очекувајќи на нивните лица да забележат тага, забуна и пораз. Но, наместо тоа, виделе израз на радост и триумф. Сега учениците не тагувале над распрнатите надежи. Тие го виделе Спасителот како се вознесува на небото и во нивните уши постојано се одгласувале зборовите, ветувањето што им го дал при разделбата.

Прифаќајќи ја Христовата заповед, тие чекале во Ерусалим да се исполни ветувањето на Отецот - да се излее Светиот Дух. Но не чекале безделничејќи туку, како што сведочи библискиот запис: „Беа постојано во храмот благословувајќи го Бога“ (Лука 24,53). Исто така се состанувале да му упатуваат молитви на Отецот во Исусово име. Знаеле дека имаат Претставник на небото, сигурен пред Божиот престол. Со свечена и длабока страхопочит се наведнувале во молитва, спомнувајќи си за ветувањето: „Вистина, вистина, ви велам: што и да побарате од Отецот во мое име, ќе ви даде. Досега ништо не баравте во мое име; барајте и ќе добиете, та вашата радост да биде целосна“ (Јован 16,23,24). Сè повеќе ги подигале рацете со вера, повикувајќи се на најсилниот аргумент: „Христос Исус, кој умре, и згора на тоа воскресна, кој е од десната страна на Бога и кој се зазема за нас?“ (Римјаните 8,34).

Додека чекале да се исполни Христовото ветување, учениците со скршено и понизно срце, со вистинско покајание, го признале своето неверство. Спомнувајќи си за зборовите што им ги упатил Христос пред својата смрт, тие поцелосно ја сфатиле нивната смисла. Вистините што исчезнале од нивното сеќавање повторно оживеале во нив, и тие си ги повторувале еден на друг. Се прекорувале самите себеси што толку погрешно го сфаќале Спасителот. Пред нив, како живи слики во некоја панорама, по-

минувале сцените на неговиот чудесен живот. Размислувајќи за тој чист, свет живот, чувствувале дека никаков напор не ќе биде премногу тежок, никаква жртва преголема за тие со својот живот да посведочат за убавината на Христовиот карактер. О само кога би можеле повторно да ги доживеат последните три години - колку поинаку сега би постапувале! Само кога би можеле уште еднаш да го видат својот Учител, колку сесрдно би се труделе да му покажат колку длабоко го сакаат и колку искрено жалат што го ожалостиле со некој збор или со каква било постапка на неверство. Но се тешеле дека сè им е простено и цврсто решиле, колку што е можно, да го надоместат своето неверство така што бестрашно и смело ќе го признаваат пред светот.

Учениците сесрдно се молеле за оспособување да истапат пред светот и со својот секојдневен допир со луѓето да изговараат зборови што се во состојба грешниците да ги доведат кај Христа. Отфлајќи ги сите меѓусебни несогласија и секоја желба за превласт, тие присно се поврзале во христијанско братство. Сè повеќе се приближувале кон Бога и едновременно сè појасно сфаќале колку се среќни што им било дозволено да бидат во толку присен допир со Христа. Нивните срца ги исполнувала тага секогаш кога би помислиле колкупати го жалостеле со своето неразбирање и со својата неспособност да ги сфатат поуците што им ги давал Тој за нивно добро.

Тие денови на подготовка биле денови преполни со длабоко истражување и преиспитување на срцето. Учениците го чувствувале својот духовен недостиг и пекале пред Господа во молитва за свето помазание кое ќе ги оспособи за делото на спасување на душите. Не барале благослов само за себе. Ги притискал товарот за спасување на душите. Знаеле дека евангелието треба да му се однесе на светот и се молеле за силата што им ја ветил Христос.

Во времето на патријарсите дејствувањето на Светиот Дух често се манифестирало на видлив начин, но никогаш во сета своја полнота. А сега учениците, слушајќи ги зборовите на Спасителот, упатувале молитви за тој дар, додека Христос на небото посредувал за нив. Тој го барал дарот - Духот - за да може да го излее врз своите избраници.

„А кога дојде Педесетница (Духовден), сите беа собрани на едно место. И одненадеж се чу бучава од небото, како кога дува силен ветер, и ја исполни целата куќа во која седеа.“

38 Врз учениците, кои чекале и се молеле, Духот се излеал во таква полнота што допрел до секое срце. Оној, кој нема ниту почеток ниту крај, ѝ се открил во својата голема сила на заедницата (црквата). Се чинело како таа сила со векови да била задржувана и како небото да се радува што може врз црквата да го излее изобилството на богатта на Светиот Дух. И под дејство на Светиот Дух, зборовите на покајание и исповед се помешале со похвални песни за простените гревоци. Се слушнале зборови на благодарност и пророштва како целото небо да се спуштило за да види и да ѝ оддаде заслужена почит на мудроста и на неспоредливата и недосеглива љубов. Восхитени, апостолиите извикнале: „Се покажа љубовта.“ Тие го прифатиле дарот што им е даден. И што уследило? Духовниот меч, повторно наострен со сила и обвинен со небесна светлина, го расчистувал патот низ неверството. Илјадници луѓе се обраќале во еден ден.

„Подобро е за вас јас да си заминам“, им рекол Христос на своите ученици. „Зашто јас ако не си заминам, Утешителот нема да дојде кај вас; ако пак заминам, ќе ви го пратам.“ „А кога ќе дојде Тој, ќе го увери светот за гревот, за праведноста и за судот“ (Јован 16,7.13).

39 Христовото вознесение на небото претставувало знак дека неговите следбеници ќе го добијат ветениот благослов. Токму тоа тие и го очекувале пред да пристапат кон своето дело. Враќајќи се повторно на небото, Христос бил свечено устоличен со најдлабока почит и обожавање од страна на сите ангели. Штом завршил овој обред, Светиот Дух слегол во обилни млазеви врз учениците и Христос навистина е прославен со славата што ја имал со Отецот од создавањето на светот. Излевањето на Светиот Дух на денот Педесетница претставувало небесно соопштение дека е извршено крунисување на Откупителот. Според даденото ветување, Тој на своите следбеници им го пратил од небото Утешителот како доказ дека Тој, во својство на свештеник и цар, ја примил сета власт на небото и на земјата и дека овде навистина бил Помазаник над својот народ.

„И им се појавија јазици како од пламен, кои се поделија и над секого од нив застана по еден. И тие сите се исполнија со Светиот Дух и почнаа да зборуваат на други јазици, како што им даваше Духот да говорат.“ Светиот Дух, примајќи облик на пламени јазици, слегол врз собраните. Тоа бил пригоден симбол на дарот што им е даден тогаш на учениците и кој ги оспособил правилно и течно да зборуваат јазици кои до тогаш им

биле наполно непознати. Појавата на пламен ја прикажувала сесрдната ревност со која учениците работеле и силата што ја придружувала нивното дело.

„А тогаш во Ерусалим живееја Евреи, побожни луѓе, од сите народи под небото.“ Во текот на своето раселување, Евреите биле расеани речиси низ сите делови на тогашниот населен свет, па во своето изгнанство научиле различни јазици. Во таа пригода многу од нив се нашле во Ерусалим, присуствувајќи на верските свечености кои штотуку се одржувале. На соборот биле застапени сите познати јазици на светот. Тоа шаренило на јазици би претставувало голема пречка за проповедањето на евангелието и затоа Бог на чудесен начин го надоместил овој недостиг на апостолите. Светиот Дух за нив го сторил она што тие сами не би можеле да го постигнат за време на целиот свој живот. Сега можеле да ги проповедаат вистините на евангелието и во други земји, служејќи се совршено со јазикот на оние за кои се залагале. Тој чудесен дар за светот претставувал непобитен доказ дека мисијата што им е доверена навистина носи небесен печат. Од тој миг јазикот на учениците бил чист, едноставен и јасен, било да зборувале на својот мајчин, или на некој туѓ јазик.

40

„И кога се чу бучавата, се собра многу народ и се збунува, зашто секој слушаше како зборуваат на неговиот јазик. Сите се восхитуваа и се чудеа, велејќи: 'Ете, зар сите овие што зборуваат не се Галилејци? Тогаш, како ние го слушаме секој својот мајчин јазик?'“

Оваа чудесна појава многу ги разгневила свештениците и поглаварите, но не се осмелиле да ѝ дозволат на својата злоба да избувне, плашејќи се да не предизвикаат гнев кај народот. Тие тој Назаретец го убиле, а сега, еве, неговите слуги, некои луѓе од Галилеја, ја изнесуваат историјата на неговиот живот и работа на сите тогаш познати јазици на светот. Обидувајќи се оваа чудесна способност на учениците да ја објаснат на некој природен начин, свештениците разгласиле дека овие луѓе се пијани зашто, наводно, испиле многу младо вино приготвено за празничните свечености кои биле во тек. Некои, најнеобразовани меѓу присутните, ова објаснување го прифатиле како вистина. Но, поумните знаеле дека ова тврдење е погрешно, додека оние што ги разбрале странските јазици, посведочиле дека учениците со сите овие јазици се служат сосема добро.

41

Одговарајќи на обвинувањата на свештениците, Петар покажал дека овој настан претставува буквално исполнување

на пророштвото на Јоил во кое е преткажано дека врз луѓето ќе слезе таква сила со која ќе бидат оспособени за едно посебно дело: „Луѓе, Евреи, и сите вие кои живеете во Ерусалим! Знајте го ова и послушајте ги моите зборови! Овие луѓе не се пијани, како што мислите вие, зашто е одвај третиот час на денот, туку тоа е кажаното преку пророкот Јоил: ’Во последните денови, вели Господ, ќе излеам од својот Дух на секого, и вашите синови и вашите ќерки ќе пророкуваат, и вашите момчиња ќе гледаат виденија, а вашите старци ќе сонуваат соншита. Исто така, во тоа време, над моите слуги и над моите слугинки ќе излеам од мојот Дух и тие ќе пророкуваат.“

Петар јасно и со видлива сила сведочел за Христовата смрт и за неговото воскресение: „Луѓе, Израелци! Чујте ги овие зборови: Бог во вашата средина го потврди Исуса Назареќанецот со сила, со чуда и со знаци што Бог преку него ги направи меѓу вас, како и самите што знаете дека Овој... преку рацете на беззакониците го распнавте и го убивте; но Бог го крена и го ослободи од смртната агонија, зашто не можеше смртта да го задржи.“

За да го докаже својот став, Петар не се задржал на Христовото учење, зашто знаел дека предрасудите на неговите слушатели се толку големи, што неговите зборови за тоа прашање не би имале никакво влијание. Наместо тоа, тој им зборувал за Давида, кого што Евреите го сметале за еден од патријарсите (татковците) на својот народ. „Зашто Давид“, нагласил Петар, 42 „вели за него: ’Постојано го гледам Господа пред себе; Тој ми е оддесно за да не се поместам. Затоа се развесели моето срце и се зарадува мојот јазик, а и моето тело ќе почива во надеж; зашто нема да ја оставиш мојата душа во адот ниту ќе дозволиш твојот Светец да види распаѓање.“

„Луѓе, браќа! Можам слободно да ви кажам за патријархот Давид дека умре и беше погребан и дека неговиот гроб е меѓу нас до ден денешен.“ „Предвидувајќи за воскресението на Христос, рече: ’Ниту беше оставен во адот, ниту телото му виде распаѓање. Бог го воскресна овој Исус, за што ние сме сведоци.“

Сцената била необично интересна. Од сите страни доаѓале луѓе да ги слушнат учениците како сведочат за вистината каква што е во Исуса. Цели групи нагрвалиле во храмот. Тука се наоѓале свештениците и поглаварите; на нивното лице сè уште почивал мрачен израз на злоба, срцата сè уште им биле полни со постојана омраза против Христа, а рацете уште неизмиени од пролеаната крв кога го распнале Спасителот на светот. Очекувале апостолите да ги видат згутавени од страв под сил-

ната рака на угнетувачите и убијците, но сега ги виделе слободни од секој страв и исполнети со Духот како силно ја објавуваат божествената сила на Исуса Назареќанецот. Слушнале како апостолите смело тврдат дека Оној, кого неодамна тие го понижувале, го исмевале, свирепо го малтретирале преку рацете на безбожниците и го распнале, навистина е Кнез на животот и дека сега се вознел на небото и седи десно од Бога.

Некои од тие што ги слушале апостолите лично учествувале во Христовото судење и во неговото погубување. Нивните гласови се мешале со бучавата на убиствениот иган кој барал тој да биде распнат. Кога Исус и Варава стоеле пред нив во судницата и кога Пилат прашал: „Кого сакате да ви го пуштам?“ (Матеј 27,17) - тие викале: „Не овој, туку Варава“ (Јован 18,40). Кога Пилат им го предал Христа, велејќи: „Земете го вие и распнете го, зашто јас не наоѓам вина во него“ (Јован 19,6), „невин сум за крвта на овој Праведник“ - тие повикале: „Неговата крв нека падне врз нас и врз нашите деца“ (Матеј 27,24,25).

Сега слушале како учениците тврдат дека Оној што тие го распнале всушност е Божји Син. Свештениците и поглаварите се треселе. Народот бил возбуден и опфатен со болка. „А кога го чуја тоа, ги засегна во срцето и му рекоа на Петар и на другите апостоли: 'Луѓе, браќа, што да правиме?'“ Меѓу оние што ги слушале учениците имало и побожни Евреи, искрени во своето верување. Силата што ги придружувала зборовите на говорникот ги убедила дека Исус навистина бил Месија.

„А Петар им рече: 'Покајте се, и секој од вас нека се крсти во име на Исуса Христа, за проштавање на гревовите; така ќе го примите дарот - Светиот Дух - зашто ова ветување е за вас, за вашите деца и за сите далечни, колку што Господ, нашиот Бог, ќе ги повика кај себеси.'“

На оние што биле осведочени со вистината, Петар им го предочил фактот дека Христа го отфрлиле затоа што биле измамани од свештениците и поглаварите и дека никогаш нема да се осмелат да го примат ако и понатаму бараат совет од истите луѓе, очекувајќи претходно и тие да го примат. Овие властодршци, иако исповедале побожност, биле полни со амбиции за богатство и за световна слава. Тие не биле подготвени да му пристапат на Христа за да примат светлина.

Под влијание на тоа небесно просветлување, цитатите на Светите списи што им ги протолкувал Христос на учениците, пред нив блескотеле со совршена вистина. Сега бил отстранет превезот што до тогаш ги спречувал до крај да го видат она

43

44

што било укинато, и совршено јасно ја сфатиле целта на Христовата мисија и природата на неговото царство. За Спасителот можеле да зборуваат со сила и кога на своите слушатели им го изложувале планот на спасението, мнозина биле осведочени и убедени. Од нивните мисли исчезнале традициите и празнове-рието што им ги влевале свештениците и тие со радост го прифатиле учењето на Спасителот.

„И така се крстија оние што ја прифатија неговата реч, па тој ден се приклучија околу три илјади души“ (Дела 2,41).

Еврејските водачи претпоставувале дека со Христовата смрт ќе заврши и неговото дело. Наместо тоа, тие биле очевидци на чудесните сцени на Духовден. Тие ги слушале апостолите, проникнати со дотогаш непозната сила, проповедајќи го Христа, а нивните зборови биле потврдени со знаци и чудеса. Во Ерусалим, во тврдината на еврејството, илјадници луѓе отворено покажувале вера во Исуса Назареќанецот како Месија.

Учениците биле изненадени и пресреќни поради обилната жетва на души. Тоа чудесно собирање тие не го сметале за резултат на своите напори; сфатиле дека стапуваат на почва на која работеле други. Уште од паѓањето на Адама, Христос на своите избрани слуги им го доверувал семето на својата реч за да го сеат во срцата на луѓето. За време на својот живот на земјата и самиот Тој го сеел семето на вистината и го полевал со својата сопствена крв. Масовното преобраќање што настанало на денот Педесетница било резултат на таа сеидба, жетва на Христовото дело којашто ја открила силата на неговото учење.

Иако биле јасни и уверливи, тврдењата на апостолите не би можеле сами по себе да ги отстранат предрасудите што преодолевале пред толку многу докази. Но Светиот Дух со божествена сила упатил соодветни докази во одаите на срцата. Зборовите на апостолите биле како остри стрели на Семоќниот и луѓето ја увиделе својата страшна вина што го отфрлиле и распнале славниот Господ.

Под влијание на Христовите поуки учениците биле наведени да почувствуваат потреба од дарот - Духот. Благодарение токму на влијанието на Духот, тие конечно се оспособиле и ја прифатиле својата животна задача. Не биле веќе неуки и некултурни, ниту пак претставувале толпа независни поединци или несложни елементи. Своите надежи не ги темелеле веќе врз земна големина. Биле „еднодушни“, „едно срце и една душа“ (Дела 2,46; 4,32). Христос исполнувал секоја нивна мисла, напредокот на неговото царство бил нивна животна цел. Тие по

душа и карактер станале слични на својот Учител и „луѓето знаеја дека тие беа со Исуса“ (Дела 4,15).

Излевањето на Светиот Дух им донело божествено просветлување. Сега им биле откриени вистините што не можеле да ги разберат дури ни додека Христос бил со нив. Со вера и сигурност, каква што никогаш порано не познавале, го прифатиле учењето на светата Божја реч. Сознанието дека Христос навистина е Божји Син за нив веќе не било нешто што треба да го прифатат со вера. Тие сигурно знаеле дека Тој, иако наметнат во човечка лика, навистина е долго очекуваниот Месија, и своето знаење му го соопштувале на светот со сигурност што уверливо покажувала дека Бог е со нив.

Исусовото име можеле да го изговараат со сигурност, зашто - нели Тој бил нивни Пријател и постар Брат? Одржувајќи тесна врска со Христа додека бил на земјата, тие останале со него и кога заминал на небото. Со какви пламени зборови ги изразувале своите мисли кога сведочеле за него! Нивните срца биле преполни со човекољубие, толку длабоко и далекусежно, што тоа ги гонело да одат до крај на светот сведочејќи за Христовата сила. Ги исполнувала топла желба да го продолжат делото што го почнал Тој. Ја сфатиле сета големина на својот долг кон небото и сета тежина и одговорност на својата задача. Засилени со дарот - со Светиот Дух - кренале исполнети со копнеж да ја прошират и да ја надополнат победата на крстот. Духот ги оживувал, ги крепел и зборувал преку нив. На нивното лице се покажувал Христов мир. Целиот свој живот му го посветиле на Христовото дело и нивниот лик ја одразувал таа преданост.

ДАР - СВЕТИОТ ДУХ

Кога Христос им го ветил на своите ученици Светиот Дух, неговата земна служба веќе привршувала. Стоел во сенката на крстот, сфаќајќи ја во целост тежината на бремето што ќе биде положено врз него како Оној кој ги зема на себе гревовите на светот. Пред да се предаде себеси да биде жртвуван за откуп на грешниците, Тој на своите ученици им дал одредени упатства во врска со најсуштествениот и најсовршен Дар со кој ќе ги надари своите следбеници - Дарот со кој ќе им се стават на располагање неограничените богатства на неговата милост. „А јас ќе го молам Отецот и Тој ќе ви даде друг Утешител да биде со вас довека - Духот на вистината - кого светот не може да го прими, зашто не го гледа, ниту го познава. Вие го познавате, зашто Тој престојува во вас и ќе биде со вас“ (Јован 14,16.17). Спасителот однапред укажувал на времето кога Светиот Дух, како негов претставник, ќе дојде да изврши едно големо дело.

48 Божествената сила - Светиот Дух - ќе му се противстави на злото кое се пластело со векови.

Каков бил резултатот од излевањето на Духот на денот Педесетница? Радосната вест за воскреснатиот Спасител е разнесена до најодалечените краишта на тогашниот настанет свет. Кога учениците ја објавувале пораката на спасението, срцата ѝ се покорувале на силата на пораката. Црквата гледала како од сите страни ѝ пристапуваат нови преобратени души. Отпадниците се преобратиле, а грешниците се соединиле со верниците да го бараат драгоценiot бисер на вистината. Некои, кои биле најогорчени противници на евангелието, станале негови поборници. Се исполнило пророштвото: „Во оној ден најслабиот меѓу нив ќе биде како Давид, а домот на Давида ќе биде како божество“ (Захарија 12,8). Секој христијанин во својот брат гледал откровение на божествената љубов и милосрдие. Сите покажувале интерес само за еден предмет, и тоа сè друго потиснало на страна. Верниците настојувале да покажат

сличност со Христовиот карактер, да придонесат за ширењето на неговото царство.

„Апостолите сведочеа со голема сила за воскресението на Господа Исуса и изобилна благодат почиваше над сите нив“ (Дела 4,33). Благодарение на нивните напори, кон заедницата пристапувале одбрани луѓе, луѓе кои, примајќи ја вистината, целиот свој живот му го посветиле на делото, давајќи им на другите надеж која нивните срца ги исполнувала со мир и со радост. Со никакви закани не можеле да бидат спречени ниту заплашени. Господ проговорил преку нив и кога оделе од место до место им го проповедале евангелието на сиромасите, при што ги придружувале силни чуда на божествената милост.

49

Така силно Бог може да дејствува кога луѓето ќе се стават под контрола на неговиот Свети Дух.

Ветувањето за дарот - за Светиот Дух - не е ограничено ниту на една епоха, ниту на еден народ. Христос рекол дека божествената сила на Светиот Дух ќе почива врз неговите следбеници сè до крајот. Од денот Педесетница, па сè до денеска, Утешителот им е упатуван на сите кои исцело му се посветиле на Господа и на неговата служба. Светиот Дух доаѓал како советник, просветител, водач и сведок на сите што го примиле Христа како личен Спасител. Живеејќи во подлабока присна врска со Бога, верниците сè појасно и посилено сведочеле за љубовта и за спасоносната милост на својот Откупител. Мажите и жените, кои во текот на долгите векови на прогонства и искушенија биле исполнети со силата на Светиот Дух, претставувале „знак и чудо“ за светот. Тие и пред ангелите и пред луѓето ја откривале силата на љубовта која преобразува и спасува.

Оние кои на денот Педесетница биле надарени со сила озгора, со самото тоа не биле оспособени за натамошните искушенија и проверка. Сведочејќи за вистината и правдата, тие многупати биле изложувани на напади од непријателот на секоја вистина, кој со сите сили се напрегал да го осуети нивното христијанско искуство. Тие биле присилени да ги вложат сите свои, од Бога дадени сили, за да ја досегнат мерката на растот на Христовата висина. Секој ден се молеле за поголема милост за да можат сè повеќе да се приближат до совршенството. Дури и најслабите, под влијание на Светиот Дух и на делотворната вера во Бога, успеале да ги зголемат силите што им биле доверени и да станат посветени, отмени и благородни. Подлагајќи се понизно на силното дејствување на Светиот Дух, тие примиле

50

полнота од Божеството и сè повеќе се изградувале, станувајќи слични на божествениот пример

Со изминувањето на времето во никој случај не се изменило ветувањето што го дал Христос при своето заминување - дека Светиот Дух ќе биде пратен како негов претставник. Ако изобилството на божествената милост не се излева врз луѓето, тоа не доаѓа оттаму што Тој тоа на некој начин го ограничува или го задржува. Ако исполнувањето на неговите ветувања не се гледа во онаа мера во која би можело да биде, тоа значи дека тие не се ценат онака како што би требало. Сите би можеле да бидат исполнети со Светиот Дух кога би сакале. Секаде каде што не се чувствува потреба од Светиот Дух, ќе завладее духовна пустош, темнина, опаѓање и духовна смрт. Секаде каде што луѓето посветуваат многу внимание на ситници, тука нема божествена сила неопходна за раст и за напредок на заедницата, сила која со себе би ги донела и сите други благослови што ни се понудени во неограничена мера.

51 Зошто ние не почувствуваме поголем глад и жед за дарот - за Духот - кога Тој претставува средство со кое примаме сила? Зошто не зборуваме за тој дар, зошто не го бараме во нашите молитви? Зошто не држиме проповед за тоа? На оние што му служат, Господ со поголемо задоволство им го дава Светиот Дух како дар отколку родителите што им даваат добри дарови на своите деца. Секој работник сесрдно нека му упатува молитви на Бога за секојдневно крштавање со Духот. Христијанските работници треба да имаат посебни собири на кои ќе се молат за помош и за небесна мудрост за да можат мудро да поставуваат планови и да ги извршуваат. Особено треба да се молат на Бога Бог своите избрани пратеници во мисионерските полиња изобилно да ги крсти и да ги облагороди со својот Дух. Присуството на Духот ќе помогне Божјите работници при проповедањето на вистината да добиваат сила која не можат да им ја дадат никакви почести ниту славата на овој свет.

Светиот Дух живее во секој посветен Божји работник без оглед каде се наоѓа. Зборовите изговорени на учениците ни се упатени и нам. Утешителот ни припаѓа и нам исто толку колку и ним. Духот дава сила и во секоја потреба и изненадување ги крепи душите кои, во светот полн со омраза и злоба, се свесни за своите недостатоци и грешки. Кога пред нас сè изгледа темно, кога сме тажни, немоќни и осамени - тоа е време кога Светиот Дух, одговарајќи на молитвите изговорени со вера, му носи утеха на срцето.

Ако човекот во извонредни околности паѓа во духовен занес или претерано се одушевува со нешто, тоа не е сигурен знак дека тој е христијанин. Светоста не е занес или восхит, туку целосно прифаќање на Божјата волја и живот сообразени со секој збор што излегува од Божјата уста, исполнување на волјата на небесниот Отец, потпирање врз Бога во искушенијата, во темнина како и во светлина - тоа значи да се верува без да се види, потпирање врз Бога со неограничена доверба и поседување на мир во неговата љубов.

За нас не е најважно точно да ја одредиме суштината на Светиот Дух. Христос ни кажува дека Духот е утешител: „Дух на вистината кој излегува од Отецот“ (Јован 15,26; 16,13). Природата на Светиот Дух е тајна. Ние не можеме да ја објасниме, зашто Господ не ни ја открил. Луѓето со развиена мечта можат да пронајдат и некој текстови во Писмото и да ги поврзат со човечки учења, но ако се прифатат нивните гледишта, тоа нема да ја засили црквата. Во врска со ваквите тајни, кои се премногу длабоки за човечкиот ум, молчењето е злато.

Улогата на Светиот Дух јасно е одредена со Христовите зборови: „А кога ќе дојде Тој, ќе го увери светот за гревот, за праведноста и за судот“ (Јован 16,8). Светиот Дух ги обвинува и ги осведочува душите за гревот. Ако грешникот му се потчини на животворното дејство на Духот, тој ќе се покае и ќе ја запознае важноста на послушноста кон божествените барања.

На грешникот кој се кае, кој е гладен и жеден за праведност, Светиот Дух му го открива Божјето Јагне кое ги зема на себе гревовите на светот. „Зашто ќе земе од моето и ќе ви го објави вам“, кажал Христос. „Ќе ве научи на сè и ќе ве потсети на сè што ви реков“ (Јован 16,14; 14,26).

Духот е даден како сила за обновување и повторно раѓање со цел спасението стекнато со смртта на нашиот Откупител да го стори делотворно. Духот постојано настојува вниманието на луѓето да го насочи кон големата жртва принесена на крстот на Голгота, на светот да му ја открие Божјата љубов, а на осведочената и обратена душа убавината и драгоценоста на Светите списи.

Доведувајќи ја душата во ситуација да ја увиди и да ја сфати својата грешност, и предпочувајќи му го на умот мерилото на правдата, Духот ја одвраќа нашата љубов од земното и нè исполнува со копнеж за светост.

„Ќе ве упати на секоја вистина“ (Јован 16,13), рекол Спасителот. Ако луѓето сакаат да се потчинат на неговата сила, Духот ќе изврши посветување на целото суштество.

Во душата на човекот Духот ќе го втисне божественото. Со неговата сила патот на животот ќе стане толку јасен, што никој не мора да заталка.

Уште од почеток Бог со својот Свети Дух дејствувал преку луѓето за да ја оствари својата намера во врска со паднатиот човечки род. Тоа јасно се видело во животот на патријарсите. Во времето на Мојсеја, Бог на црквата во пустината ѝ го дал „својот добар Дух за да ги вразумува“ (Немија 9,20). А во деновите на апостолите Тој силно работел за својата црква со силата на Светиот Дух. Истата таа сила, која ги поддржувала патријарсите, ги храбрела Хелева и Исуса Навина, и која ѝ подарила успех на апостолската црква во работата, ги поддржувала и верните Божји деца во сите подоцнежни векови. Силата на Светиот Дух за време на темните векови им помогнала на валденжанските христијани да го приготват патот за реформацијата. Истата таа сила ги направила успешни напорите на оние благородни мажи и жени кои со својата пионерска работа го расчистувале патот за формирање на денешното мисионство и за преведување на Библијата на јазиците и наречјата на сите народи.

И денеска Бог преку својата црква ги остварува своите намери на земјата. Гласниците на крстот и денеска одат од град во град и од земја во земја приготвувајќи го патот за второто Христово доаѓање. Моралните мерила на Божјиот закон високо се издигнуваат. Духот на Семоќниот ги поттикнува човечките срца и сите што ќе го прифатат неговото дејствување стануваат сведоци за Бога и за неговата вистина. Во многу места можат да се видат тие посветени мажи и жени како и врз другите ја пренесуваат светлината што ним им го осветлила патот на спасението преку Исуса Христа. И додека настојуваат да им светат на другите, слично на оние кои биле крстени со Духот на денот Педесетница, примаат сè поголема сила од Светиот Дух. Така сета земја ќе биде осветлена со Божјата слава.

Од друга страна, има луѓе кои, наместо мудро да ги користат сегашните можности, со прекрстени раце чекаат некој посебен миг на духовно посветување кое, наводно, во голема мера ќе ја зголеми нивната способност да ги просветуваат другите. Тие ги занемаруваат сегашните должности и предимства и дозволуваат нивната светлина да се угаси чекајќи да настапи време кога, без никаков напор од своја страна, ќе примат посебен благослов кој ќе ги преобрази и ќе ги оспособи за служба.

Вистина е дека во последно време, при завршувањето на Божјето дело, искрените напори на посветените верници под

водство на Светиот Дух ќе бидат придружувани со посебни знаци на божествено одобрување. Со симболичната претстава на раниот и позниот дожд, кој во источните земји паѓа за време на сеидбата и жетвата, еврејските пророци преткажале излевање на духовна благодат врз Божјата црква во извонредна мера. Излевањето на Духот во времето на апостолите претставувало почеток на раниот или првиот дожд и тоа донело величествени резултати. Со своето присуство Светиот Дух до крај ќе биде сила на вистинската Божја црква.

55

Но пред крајот на земната жетва е ветено посебно излевање на духовна благодат со цел црквата да се приготви за доаѓањето на Синот човечки. Тоа излевање на Духот се споредува со позниот дожд. И токму за таа додатна сила христијаните треба да му упатуваат свои молитви на Господарот од жетвата „во времето на позниот дожд“. Како одговор на нивните молитви, „Господ ќе пушти молскавици и ќе ви даде обилен дожд“, „ќе излее врз вас ран и позен дожд“ (Захарија 10,1; Јоил 2,23).

Меѓутоа, ако верниците на Божјата црква денеска не одржуваат жива врска со Изворот на својот духовен развој, тие нема да бидат подготвени за жетвата. Ако нивните светилки не се постојано запалени и украсени, тие нема да ја примат оваа додатна благодат во времето кога тоа ќе им биде особено потребно.

Само оние кои постојано примаат ново изобилство благодат, ќе располагаат со сила сообразно со нивните секојдневни потреби и способност таа сила да ја употребат. Наместо да очекуваат некое време во иднина, кога со посебно завештание на духовна сила ќе добијат чудесна способност за придобивање на души, тие секојдневно му се предаваат на Бога за да ги престори во садови погодни за своја употреба. Тие користат секоја можност што им се дава за работа; каде и да се наоѓаат, тие предано работат за својот Учител - во некој скроман делокруг, во домот или на полето на јавната дејност.

56

На посветениот работник прекрасна утеха му дава сознанието дека дури и Христос за време на својот живот на земјата секој ден му се обраќал на Отецот за свежи изливи на благодат и, по еден таков разговор со Бога, заминувал да ги засилува и да ги благословува другите. Да го погледнеме Божјиот Син како наведен му се моли на Отецот! Иако е Божји Син, Тој својата вера ја засилува со молитва и со одржување на постојана врска со Небото, собира сила да му се противстави на злото и да ги задоволува потребите на луѓето. Како постар брат на нашиот

род, Тој ги познава потребите на оние кои, иако се подложни на слабостите во светот на гревот и искушенијата, сепак сакаат да му служат нему. Тој знае дека гласниците што ги праќа, иако се мисли дека се погодни, всушност се само слаби и грешни луѓе. Меѓутоа, Тој му ветува божествена помош секому кој целосно ќе ѝ се посвети на неговата служба. Неговиот пример потврдува дека сесрдната и истрајна молитва, упатена на Бога со вера и со целосна сигурност и посветеност на неговото дело, на луѓето им носи помош од Светиот Дух во борбата против гревот.

Секој работник што ќе го следи Христовиот пример ќе биде приготвен да ја прими и да ја употреби силата што ѝ ја ветил Бог на својата црква за да го помага зреењето на земната жетва. Од ден на ден, додека весниците на евангелието коленичат пред Господарот и го обновуваат својот завет на посветеност пред него и пред неговото дело, Тој ќе им дава сила на својот Дух, чијашто моќ оживува и посветува. Кога ќе поаѓаат на своите секојдневни должности, тие ќе одат осведочени дека невидливата сила на Светиот Дух ги оспособува да бидат „помагачи на Бога“.

ПРЕД ЦРКОВНАТА ПОРТА

Оваа глава е заснована на шекспирови во Дела 3; 4,1-31

Христовите ученици длабоко во себе биле свесни за својата неспособност и затоа понизно и со молитва својата слабост ја здружиле со неговата сила, своето незнаење со неговата мудрост, својата недостојност со неговата праведност и своето сиромаштво со неговото безмерно богатство. Така засилени и опремени, тие не се колебале да тргнат напред во својата служба за Учителот.

Набргу по излевањето на Светиот Дух, а непосредно по една сесрдна молитва, Петар и Јован, одејќи на богослужение, забележале пред таканаречената Красна порта на црквата четириесетгодишен улогав човек, чијшто живот уште од раѓање бил полн со патила и немоќ. Овој несреќен човек веќе долго сакал да го види Исуса, надевајќи се дека Тој би можел да го излечи, но бил наполно беспомошен и далеку од делокругот на големиот Лекар. Најпосле неговите молби ги поттикнале неговите пријатели да го донесат пред црковната порта. Но, кога стигнал таму, дознал дека Оној на кого тој ги полагал сите свои надежи свиреп е убиен.

Неговото разочарување предизвикало сочувство кај оние кои знаеле колку долго и желно се надевал дека Исус ќе го исцели, и тие секој ден го носеле пред црквата со цел минувачите да се сожалат и да му дадат милостина за да ја одлеснат неговата беда. Кога наишле Петар и Јован, тој и нив ги замолил нешто да му дадат. Учениците жално го погледале, и Петар му рекол: „Погледај нè! А тој обрна внимание на нив, очекувајќи да добие нешто. Но Петар му рече: 'Немам ни сребро ни злато.'“ Кога Петар го истакнал своето сиромаштво, лицето на улогавецот се стемнило, но го осветлила надеж кога апостолот продолжил: „А што имам, тоа ти давам: во име на Исуса Христа Назареканецот, стани и оди!“

„Тогаш го фати за десната рака и го исправи, а нему веднаш му зацврснаа стапалата и глуждовите, па скокна, се исправи и прооде; и влезе со нив во храмот, скокајќи и фалејќи го Бога. Така целиот народ го виде како оди и како го фали Бога. И го препознаа дека тоа е оној што седеше пред Красната порта на храмот заради милостина, и така се исполнија со восхит и беа вон себеси поради тоа што му се случи.“

59 „Бидејќи тој не се одделуваше од Петра и Јована, восхитениот народ се собра околу нив во тремот наречен Соломонов.“ Се чуделе и се восхитувале што учениците можат да прават чуда слични на оние што ги правел Исус. Меѓутоа, пред нив стоел човек кој четириесет години бил немоќен улогавец, а сега се радувал што, ослободен од немоќта и болките, може цврсто и сигурно да оди со своите нозе и да биде среќен верувајќи во Исуса.

Кога учениците ја виделе вчудовиденоста на народот, Петар прашал: „Луѓе Израелци, зошто се чудите на ова или зошто гледате на нас, небаре ние со своја сила или побожност направивме овој да оди.“ Тој им рекол дека исцелувањето е извршено во името и со заслуга на Исуса Назареќанецот, кого Бог го воскресна од мртвите. „Врз основа на верата во неговото име“, нагласил апостолот, „токму неговото име го зацврсти овој човек кого го гледате и познавате. А верата која доаѓа од него му даде целосно здравје пред сите нас.“

Апостолите отворено зборувале за големината и тежината на гревот што го сториле Евреите како народ кога го отфрлиле и го погубиле Кнезот на животот. Но тие внимавале своите слушатели да не ги турнат во очај. „Вие се откажавте од Светецот и Праведникот“, кажал Петар, „и молевте да ви биде ослободен еден убиец, а го убивте Творецот на животот, кого Бог го воскресна од мртвите, за што ние сме сведоци.“ „А сега, браќа, знам дека вие, како и вашите началници, го направивте тоа од незнаење. Но Бог на тој начин го исполни тоа што го навестуваше однапред преку устата на сите пророци дека неговиот Христос ќе пострада.“ Потоа тој рекол дека Светиот Дух ги повикува да се покаат и да се обратат, уверувајќи ги дека на спасение можат да се надеваат само преку милоста на Оној кого го распнале, единствено со вера во него нивните гревови можат да бидат простени.

60 „Затоа, покајте се и обратете се, за да ви бидат избришани гревовите, та од Господовото присуство да дојдат времиња на освежување.“

„Вие сте синови на пророците и на заветот што го склучи Бог со вашите татковци кога му рече на Аврама: 'Во твоето семе ќе бидат благословени сите племиња на земјата.' Бог првин вам ви го подигна својот Слуга и ви го прати за да ве благослови, со тоа што секого од вас ќе го одврати од вашите беззаконија.“

Така учениците ја проповедале вистината за Христовото воскресение. Мнозина од оние што слушале го чекале токму тоа сведоштво и, кога го чуле, поверувале. Си спомнале за зборовите што ги зборувал Христос и преминале во редовите на оние што го прифатиле евангелието. Семето што го посеал Спасителот никнало и конечно донело плод.

Додека учениците така му зборувале на народот, „Им пристапија свештениците, управителот на храмот и садукееите, вознемирени многу поради тоа што го поучуваа народот и навестуваа воскресение на мртвите во Исуса.“

По Христовото воскресение, свештениците на сите страни ширеле лажни гласови дека учениците го украде неговото тело додека римските стражари спиеле. Затоа во никој случај не било чудо што не им било по волја кога чуле како Петар и Јован проповедаат воскресение на Оној кого што тие го погубиле. Нарочно садукееите многу се возбудиле. Почувствувале дека нивното омилено учење е во опасност и дека сега во прашање е нивниот глас и углед кај народот.

Бројот на оние што ја прифатиле новата вера нагло се зголемувал. Фарисеите и садукееите се согласиле дека нивното влијание, доколку им се дозволи на тие нови учители непречено да работат, ќе биде загрошено дури и повеќе отколку кога Исус бил на земјата. Затоа црковниот војвода, со помош на некои садукееи, ги уапсил Петра и Јована и ги ставил во затвор, бидејќи тој ден веќе било доцна за нивно испитување и сослушување.

Непријателите на учениците никако не можеле да се ослободат од сведоштвото дека Христос навистина станал од мртвите. Доказите биле премногу јасни за да може некој во нив да се посомнева. Наспроти сето тоа, нивните срца биле толку стврднати, што одбиле да се покаат за страшното дело што го сториле осудувајќи го Исуса на смрт. На тие еврејски поглавари им биле дадени обилни докази дека апостолите зборуваат и работат под божествено вдахновение, но тие биле цврсто решени да ги одбијат пораките на вистината. Христос не дошол на начин каков што очекувале тие и, иако понекогаш биле осведочени дека Тој навистина е Божји Син, сепак, го задушувале тоа чувство во себе и го распнале. Бог милосливо

им давал нови докази и пак им е дадена можност да му пристапат. Тој ги пратил учениците да им кажат дека тие го убиле Кнезот на животот и во тоа страшно обвинување повторно ги повикал на покајание. Меѓутоа, чувствувајќи се сигурни во својата лична праведност, тие еврејски учители не сакале да признаат дека луѓето кои ги обвинуваат затоа што го распнале Христа зборуваат по налог на Светиот Дух.

62 Одбирајќи пат на противење на Христа, секој отпор за тие свештеници станал нов поттик да продолжат по тој пат. Станувале сè порешителни во својата упорност. Тоа во никој случај не значи дека тие не можеле да се запрат: можеле - но не сакале. Ним пристапот кон спасението не им бил оневозможен само затоа што биле виновни и што заслужиле смрт, осудувајќи го на смрт Божјиот Син, туку и затоа што му се противеле на Бога. Тие упорно ја одбивале светлината и го задушувале осведочувањето на Духот. Во нив дејствувало влијанието што управува со синовите на непослушноста, наведувајќи ги да ги малтретираат луѓето преку кои работел Бог. Злото што произлегувало од нивниот бунт станувало сè поголемо со секоја натамошна постапка против Бога и против пораката што Тој ја упатувал преку своите слуги. Одбивајќи да се покаат, еврејските поглавари од ден на ден се дигале во нов бунт против Бога, приготвувајќи се да го пожнеат она што го посеале.

Божјиот гнев против грешниците кои не се каат не е насочен само поради тоа што сториле грев, туку и затоа што тие, кога се повикани да се покаат, упорно продолжуваат и понатаму да се опираат и ги повторуваат гревовите од минатото и покрај светлината што им е дадена. Кога еврејските поглавари би ја прифатиле победоносната сила на Светиот Дух, ним би им било простено. Но тие решиле да не се покорат. Исто така грешникот, кој постојано дава отпор, себеси се става во положба во која Светиот Дух не може веќе да влијае врз него.

Утредента, по исцелувањето на куциот човек во храмот, Ана и Кајафа, со другите црковни великодостојници, го свикале советот за да им суди на апостолите, и затворениците се изведени пред нив. Токму на тоа место и пред некои од тие исти луѓе Петар порано срамно се откажал од својот Господ и сега тој јасно си спомнал за тоа кога е изведен на ова судење. Сега му е дадена можност да се покае за својата некогашна страшливост.

63 Меѓу присутните имало и луѓе кои си спомнувале за држењето на Петар за време на судењето на неговиот Учител и сметале дека и сега ќе го заплашат со закани, со затвор и смрт.

Но Петар, кој се откажал од Христа во мигот на неговата најголема неволја, кој бил избувлив и самоуверен човек, бил сосем поинаков од овој Петар кого сега го извеле пред Синедрионот заради сослушување. По својот пад, тој се обратил и наполно се изменил. Не бил веќе горделив и фаленичар, туку скромен и без доверба во себе. Бил исполнет со Светиот Дух и решен со таа сила да ја отстрани дамката на својот отпад и да го прослави името од кое некогаш толку срамно се откажал.

До тој миг свештениците одбегнувале да го спомнат Христовото распнување и воскресение. Но сега, за да ја постигнат својата цел, биле присилени обвинетиот да го запрашаат како го исцелил болниот. „Со каква сила или во чие име го направивте тоа?“ прашале.

Охрабрен со силата на Светиот Дух, Петар бестрашно одговорил: „Тогаш да знаете сите вие и сиот израелски народ, дека во името на Исуса Христа од Назарет, кого вие го распнавте, а кого Бог го воскресна од мртвите, преку него овој човек стои здрав пред вас. Тој е каменот што вие, сидарите, го отфрливте, а кој стана камен темелник. Нема спасение во никој друг, ниту има друго име под небото дадено на луѓето, преку кое мора да бидеме спасени.“

Оваа бестрашна одбрана ги вчудовидела еврејските поглавари. Тие мислеле дека учениците ќе ги опфати страв и збунетост кога ќе бидат изведени пред Синедрионот. Меѓутоа, наместо да се збунат, овие сведоци зборувале, како што зборувал и Христос, зборувале со таква уверливост што ги замолнале своите противници. Во гласот на Петар немало ниту траги од страв кога, зборувајќи за Христа, нагласил: „Тој е каменот што вие, сидарите, го отфрливте, а кој стана камен темелник.“

Петар овде употребил една изрека која на свештениците им била добро позната. Уште пророците зборувале за отфрлениот камен, а Христос, зборувајќи во една пригода пред свештениците и старешините, рекол: „Зар не сте прочитале никогаш во Писмата: 'Каменот што го отфрлија сидарите стана темелен камен. Од Господа е тоа, и чудесно е во нашите очи?' Затоа ви велам дека ќе ви биде одземено Божјето царство и ќе му биде дадено на народот кој ќе ги донесува плодовите на царството! И кој ќе падне врз овој камен - ќе се распарча, а врз кого ќе падне тој - ќе го смачка“ (Матеј 21,42-44).

Слушајќи ги овие бестрашни зборови на апостолите, свештениците навистина се увериле за нив „дека беа со Исуса“.

За учениците кои присуствувале на Христовото преобразување е запишано дека, кога исчезнала таа величествена сцена, „никого не видоа, освен Исуса сам“ (Матеј 17,8). „Само и единствено Исус“ - тие зборови ја содржат тајната на животот и сила којашто ја карактеризирала историјата на првата црква. Штом ги чуле првите Христови зборови, учениците почувствувале дека Тој им е потребен. Го барале, го нашле и пошле по него. Биле со него во храмот, на трпеза, на падината на гората, во природа - како ученици со својот Учител - примајќи ги секојдневно од него вечните вистини.

65 Кога Христос се вознел на небото, апостолите сè уште го чувствувале неговото божествено присуство полно со љубов и светлина. Тоа било чувство на лично присуство. Исус, Спасителот, кој одел пеш, кој разговарал и се молел со нив, кој со своите зборови влевал надеж и утеха во нивните срца, се вознел од нив на небото уште додека пораката била на неговите усни. Додека го прифаќала триумфалната ангелска кочија, до нив допирале неговите зборови: „Еве, јас сум со вас во сите дни до крајот на светот“ (Матеј 28,20). Тој се вознел на небото во човечка лика. Знаеле дека е пред Божјиот престол, дека сè уште е нивни Пријател и Спасител, дека неговата љубов и сочувство се безмерни и дека Тој радо се идентификува со човештвото кое страда. Знаеле дека Тој ги изнесува пред Отецот заслугите на својата крв, укажувајќи на своите прободени раце и нозе, како потсетник на цената што ја платил за нивниот откуп, и таа мисла ги крепела да поднесат презир и срам заради него. Нивното единство со него сега било посилно отколку кога лично бил меѓу нив во тело. Од нив излегувала светлина, љубов и божествена сила на Оној кој живеел во нив, и луѓето се восхитувале гледајќи го тоа.

Христос ставил свој печат врз зборовите што ги изговорил Петар во негова одбрана. Веднаш до учениците стоел како најuverлив сведок човекот кој бил исцелен на толку чудесен начин. Изгледот на овој човек, кој неколку часа пред тоа бил неподвижен, сакат, а на кого сега му била вратена силата и здравјето, му давал значење и тежина на сведоштвото на зборовите на Петар. Свештениците и поглаварите замолкнале. Не можеле да ги побијат зборовите на Петар но, и покрај сето тоа, сепак решиле на учениците да им го оневозможат проповедањето.

66 Христовото врвно чудо - воскресението на Лазара од Витанија - ги утврдило свештениците во нивната одлука да го отстранат од светот Исуса и неговите чудесни дела поради кои

нагло опаѓало нивното влијание и нивниот углед кај народот. Тие и го распнале; но ова сега било уверлив доказ дека не можат да ги запрат чудесата што се прават во негово име ниту проповедањето на вистината што ја учел Тој. Гласот за исцелувањето на куциот и проповедањето на апостолите веќе го возбудиле цел Ерусалим.

За да ја прикријат својата збунетост, свештениците и поглаварите наредиле апостолите да се изведат од Синедрионот за тие да можат меѓусебно да се советуваат. Сите се согласувале во тоа дека не би имало никаква смисла да се побива фактот оти човекот навистина е исцелен. Тие мошне радо со некои лаги би го прикриле ова чудо, но тоа било неможно, зашто истото се случило среде бел ден и пред мноштво народ и за тоа веќе дознале илјадници луѓе. Знаеле дека мора да ја оневозможат работата на учениците, зашто инаку Исус ќе стекне многу следбеници. Тие би паднале во немилост, бидејќи би ги сметале виновни за смртта на Божјиот Син.

Но, наспроти својата желба учениците да ги уништат, не се осмелувале да сторат нешто повеќе отколку да им се заканат со најстроги казни ако продолжат да зборуваат и да работат во Исусово име. Откако повторно ги повикале пред Синедрионот, им заповедале да не зборуваат ниту да учат во Исусово име. Но Петар и Јован одговориле: „Справедливо ли е пред Бога да ве слушаеме вас повеќе отколку него? Сами пресудете, зашто ние не можеме да не зборуваме за она што го видовме и чувме.“

Свештениците радо би ги казнилe овие луѓе поради нивната непоколеблива преданост кон нивниот свет позив, но се плашеле од народот. „Тие се исполнија со восхит и беа вон себеси поради тоа што му се случи.“ И така, откако повторно им ги нагласиле заканите и судската забрана, сепак, апостолите се пуштени на слобода.

Додека Петар и Јован биле во затвор, другите ученици, познавајќи ја добро злобата на Евреите, постојано се молеле за своите браќа, плашејќи се да не се повтори свирепоста што ја покажале кон Христа. Штом апостолите биле ослободени, тие ги побарале другите ученици и им раскажале каков бил резултатот од истрагата. Голема била радоста на верниците кога повторно ги виделе: „А тие, кога го чуја тоа, еднодушно го подигнаа гласот кон Бога и рекоа: 'Господару, ти си Оној кој ги создаде небото и земјата, морето и сè што се наоѓа во нив. Ти преку Светиот Дух, со устата на својот слуга Давид рече: Зошто се бунтуваат народите и зошто племињата размислуваат за

празни нешта? Се дигнаа земните цареви, а владетелите се здружија против Господа и против неговиот Христос. Навистина се здружија во овој град Ирод и Понтиј Пилат, заедно со народите и со израелскиот народ, против твојот свет слуга Исус, кого го помаза, за да го направат она што твојата рака и твојата волја однапред определиле да се збидне.“

„А сега, Господе, погледни на нивните закани и дај им на своите слуги да ја навестуваат твојата реч сосема смело. Протегнувајќи ја при тоа твојата рака за да се случуваат исцелувања, знаци и чуда, преку името на твојот свет слуга Исус.“

68 Учениците во својата молитва барале да им се подари поголема сила при проповедањето, зашто виделе дека ќе најдат на истото огорчено противење на кое наидуваа и Христос додека бил на земјата. Додека нивните еднодушно упатени молитви со вера сè уште се издигнувале кон небото, веќе уследил одговор. Се затресло местото на кое се наоѓале и тие повторно се наполниле со Свети Дух. Срцата им се наполниле со храброст и продолжиле да ја објавуваат Божјата реч во Ерусалим. „Апостолите сведочеа со голема сила за воскресението на Господа Исуса.“ И Бог чудесно ги благословил нивните напори.

Начелото за кое учениците толку бестрашно се заложиле лежи во нивниот одговор на наредбата да не зборуваат веќе во Исусово име: „Повеќе треба да му се покоруваме на Бога отколку на луѓето“ (Дела 5,29). И приврзаниците на евангелието во деновите на реформацијата настојувале да го сочуваат истото начело. Во 1529 година, кога германските кнезови се собрале во Шпаер, објавен е царски едикт со кој се ограничува верската слобода и се забранува натамошното ширење на науката на реформацијата. Се чинело дека надежта на светот ќе биде уништена. Дали кнезовите ќе го прифатат указот? Дали многу илјадници луѓе, кои сè уште се наоѓале во мрак, ќе бидат лишени од евангелската светлина? Во прашање бил исход од огромно значење за светот. Оние што ја прифатиле реформираната вера се обединиле и донеле еднодушна одлука: „Го отфрламе овој декрет. Во прашањата на совеста мнозинството нема власт“ (Merle d'Aubigne, History of the Reformation, b. 13, ch. 5).

69 И ние денеска мораме решително да се придржуваме кон ова начело. Знамето на вистината и на верската слобода, кое во минатите векови основачите на евангелската црква и Божјите сведоци го држеле толку високо, во овие последни судири доверено ни е токму нам. Одговорноста за тој голем дар лежи врз оние што ги благословил Бог со познавање на неговата

Реч. Таа Реч ние мораме да ја примиме како врховен авторитет. Човечката власт мораме да ја признаеме како институција од Бога одредена и покорувањето на власта да ја проповедаме како света должност во границите на нејзините легитимни права. Но, кога нејзините барања ќе дојдат во судир со Божјите барања, ние мораме да му се покориме на Бога а не на луѓето. Божјата реч мора да се признае како нешто што е над секое човечко законодавство. Геслото: „Така кажува Господ“ не смее да му го отстапи местото на вообичаеното: „Така кажува црквата“ или „така кажува државата“. Христовата круна мора да се издигне над било каква власт на земните силници.

Од нас не се бара да им пркосиме на оние што имаат некоја власт. Нашите зборови, изговорени или напишани, мора да бидат внимателно одмерени за да не може врз основа на она што го зборуваме да се тврди дека сме противници на законот и поредокот. Не смееме да зборуваме и да правиме ништо што без потреба би ни го затворило патот. Наша должност е да одиме напред во Христово име, проповедајќи ја вистината што ни е доверена. Ако луѓето ни забрануваат да го извршуваме тоа дело, тогаш можеме да кажеме, како што кажале и апостолите: „Справедливо ли е пред Бога да ве слушаме вас повеќе отколку него? Зашто ние не можеме да не зборуваме за она што го видовме и чувме.“

ОПОМЕНА ПРОТИВ ЛИЦЕМЕРСТВОТО

Оваа глава е заснована на шекстиоџ во Дела 4,32 до 5,11

Додека учениците ги објавувале вистините на евангелието во Ерусалим, Бог нивните зборови ги потврдувал со чуда и мнозина поверувале. Под влијание на верскиот фанатизам и ограниченост на Евреите, голем број меѓу тие први верници веднаш биле исфрлени од своите семејства и од кругот на своите пријатели па било неопходно ним да им се даде храна и засолниште.

Библиските записи сведочат дека „ниту еден меѓу нив не беше сиромашен“ и дека нивните потреби биле задоволени. Оние меѓу верниците што имале пари и имот, радо ги жртвувале за да ги задоволат потребите на сите. Ги продавале своите куќи и ниви, ги носеле парите и ги ставале пред нозете на апостолите „и секому му се даваше на кого колку му требаше“.

Таа великодушна дарежливост на верниците била последица од излевањето на Светиот Дух. Оние што го прифатиле евангелието биле „едно срце и една душа“. Нив ги раководела една заедничка желба - успехот на мисијата што им била доверена, и алчноста немала место во нивниот живот. Големата љубов кон браќата и кон делото што го прифатиле била многу поголема од љубовта кон парите и имотот. Со своите дела тие сведочеле дека вредноста на човечката душа ја ценат повеќе од секое земно богатство.

Така е секогаш кога Божјиот Дух владее со човечкото срце и живот. Оние, чишто срца ги исполнува Христовата љубов, ќе го следат примерот на Оној кој осиромашил за ние да се збогатиме со неговото сиромаштво. Парите, времето, угледот и влијанието - сите дарови што ги примиле од Божјите раце - тие ќе ги ценат само како средство за напредок на неговото дело. Така било во првата црква. А кога во црквата на нашите денови ќе се покаже дека верниците, благодарение на силата

на Духот, се одвратиле од земните работи и дека се подготвени да поднесат жртва за нивните ближни да можат да го слушнат евангелието, тогаш објавувањето на вистината ќе има силно влијание врз слушателите.

Во остра спротивност со великодушноста и со добротинствата на тогашните верници била постапката на Ананија и Сафира, чиешто однесување е забележано со перото на вдохновението. Нивната постапка остава темна дамка во историјата на првата црква. Тие таканаречени ученици, заедно со другите имале предимство да го чујат евангелието што го проповедале апостолите. Тие со другите верници биле присутни кога, по молитвата на апостолите, се затресло „местото каде што беа собрани и сите се наполнија со Свети Дух“. Сите присутни биле длабоко осведочени, и под силно влијание на Божјиот Дух Ананија и Сафира сториле завет дека на Господа ќе му ги дадат парите од една своја нива што ја продале (Дела 4,31).

72

Меѓутоа, Ананија и Сафира подоцна го ожалостиле Светиот Дух, оддавајќи се на грев и лакомост. Почнале да жалат што воопшто дале завет и набргу го загубиле благотворното влијание на благословот што ги загреал нивните срца со желба да сторат нешто големо во полза на Христовото дело. Им се чинело дека избрзале и дека мора повторно да размислат за својата одлука. Разговарале за тоа и решиле да не го исполнат своето ветување. Меѓутоа, забележале дека верниците високо ги ценат оние што izdelуваат од својот имот за да ги задоволат потребите на своите сиромашни браќа. Сакајќи браќата да не дознаат дека нивните себични души мрморат поради она што свечено му го ветиле на Бога, тие решиле да ја продадат нивата и, преправајќи се дека сите пари ги приложуваат во заедничкиот фонд, всушност голем дел задржале за себе. Сметале дека на тој начин ќе си обезбедат себеси издржување од заедничките средства и едновремено ќе се здобијат со висока почит кај своите браќа.

Но Бог ја мрази дволичноста и неvistината. Ананија и Сафира го изневериле Бога, го излагале Светиот Дух и нивниот грев бргу и страшно бил казнет. Кога Ананија се појавил со својот прилог, Петар му рекол: „Ананија, зошто сатаната го запоседна твоето срце така за да го измамиш Светиот Дух и да задржиш дел од парите од продадената нива? Не беше ли твоја додека не беше продадена? И, кога ја продаде, не беше ли во твоја власт? Зошто го науми тоа дело во своето срце? Ти не

73

ги измами луѓето, туку Бога!“ „Кога Ананија ги чу зборовите, падна и издивна; и голем страв ги обзеде сите кои чуја за тоа“

„Не беше ли твоја додека не беше продадена?“ прашал Петар. Врз Ананија не бил вршен никаков притисок својот имот да го жртвува за општото добро. Тој постапил по своја слободна волја. Но, обидувајќи се да ги измами учениците, тој го излагал Семожниот.

„А кога поминаа околу три часа, влезе и неговата жена, не знаејќи што се случило. И Петар ја праша: 'Кажи ми, дали за толку ја продадовте нивата?' И таа рече: 'Да, за толку.' А Петар ѝ рече: 'Зошто се согласивте да го искушувате Господовиот Дух? Еве, веќе пред врата се нозете на оние кои го погребаа твојот маж; тие ќе те изнесат и тебе. И веднаш падна до неговите нозе и издивна. А кога момчињата влегоа, ја најдоа мртва; ја изнесоа и ја погребаа покрај нејзиниот маж. И голем страв ја опфати целата црква и сите кои го чуја тоа.“

Во својата бесконечна мудрост Бог видел дека вака очигледниот доказ на неговиот гнев бил потребен за младата црква да се сочува од растурање. Бројот на верниците нагло се зголемувал. Црквата би се изложила на опасност ако кон брзиот пораст на обратеници би пристапиле оние што тврдат дека му служат на Бога, а всушност му служат на мамомот. Таа казна докажува дека Бог не може да се прелаже, дека Тој ги открива гревовите скриени длабоко во срцето и не дозволува некој да му се подбива. Тоа требало да послужи како опомена за целата црква да се чува од преправање и од лицемерство и да не го закинува Бога.

Овој пример, кој толку очигледно покажува колку на Бога му е одвратна алчноста, измамата и лицемерството, е даден како тревожен сигнал за опасност не само на првата црква, туку и на сите идни поколенија. Кај Ананија и Сафира алчноста била на прво место. Желбата да сочуваат за себе еден дел од она што му го ветиле на Господа ги навела на проневера и дволичност.

Објавувањето на евангелието Бог го сторил зависно од трудот и доброволните прилози на неговиот народ. Доброволните дарови и десетокот претставуваат приход за делото Господово. Од средствата што му се доверени на човекот, Бог бара еден дел - една десетина (десеток). Тој на сите им остава на волја да се изјаснат дали ќе дадат повеќе од тоа или не. Меѓутоа, кога срцето ќе биде поттикнато под дејство на Светиот Дух и кога некој ќе се заветува дека ќе даде нешто, тогаш, оној кој се заветувал нема веќе никакво право над делот што му е пос-

ветен на Господа. Ветувањата од таков вид дадени на луѓето се сметаат како обврска; зар ветувањето дадено на Бога не претставува уште поголема обврска? Зар ветувањата дадени пред судот на совеста се помалку задолжителни од писмените договори склучени меѓу луѓето?

Кога срцето ќе го осветли божествена светлина со необична јасност и сила, вообичаената себичност попушта и човекот станува склон да приложи еден дел од своите средства за ширење на Божјето дело. Меѓутоа, никој нека не мисли дека ќе му биде дозволено да го исполни даденото ветување без протест од страна на сатаната. Нему не му е по волја кога ќе види дека на земјата расте царството на Спасителот. Тој им дошепнува на луѓето дека премногу ветиле и дека тоа ќе ги спречи во нивните напори да стекнат имот или да ги задоволат желбите и потребите на семејството.

Бог ги благословува луѓето со имот за да им овозможи да даваат прилози за напредок на неговото дело. Тој дава сонце и дожд и прави во природата сè да буи, да расте и да успева. Тој дава здравје и способност за стекнување на средства за живот. Сите наши добра доаѓаат од неговите дарешливи раце. Тој сака луѓето да ја покажат својата благодарност со тоа што ќе му вратат еден дел во вид на десеток, доброволни дарови и дарови на благодарност и покајание. Кога во благајната би пристигнувале средства според божествениот план - десеток од секоја добивка и доброволни дарови - би имало вистинско изобилие на средства за напредок на Господовото дело.

Но срцата на луѓето стануваат тврди поради себичноста и тие, како Ананија и Сафира, паѓаат во искушение еден дел да задржат за себе, преправајќи се едновременно дека ги исполнуваат Божјите барања. Мнозина растурливо ги трошат парите за да ги задоволат своите незаситни желби. Мажите и жените водат сметка само за своите задоволства, за телесните склоности, за своите незауздани желби и за својот личен вкус, додека на Бога му даваат мошне нерадо и скржаво. Тие забораваат дека Бог еден ден ќе побара точно да му дадат сметка како ги употребувале неговите добра и дека нивното дарче, како некој вид милостина што ја приложуваат во неговата ризница, нема да го прими, исто онака како што не го примил дарот на Ананија и Сафира.

Бог сака со строгата казна што ги снашла тие кривоклетници да ни покаже колку длабока е неговата омраза и презир кон секое преправање и измама. Преправајќи се дека даваат

сè, Ананија и Сафира го излагале Светиот Дух и поради тоа го загубиле и земниот и вечниот живот. Бог, кој ги казнил нив, и денеска осудува секоја лага. Нему му е одвратна устата што изговара лага. Тој кажува дека во светиот град „нема да влезе ништо нечисто, ни оној кој прави нешто гнасно и кој лаже“ (Откровение 21,27). Да се придржуваме цврсто и решително кон вистината. Вистинољубивоста треба да биде составен дел на нашиот живот. Да си се играме со вистината и да се преправаме за да исполниме некои себично скковани планови значи да претрпиме вистински бродолом во верата. „Затоа стојте цврсто, препашани со вистината преку половината“ (Ефесјаните 9,14). Оној што кажува невестина, во бесценетост ја продава својата душа. Неговите лаги понекогаш можат да изгледаат корисни; можеби со тоа навидум постигнува деловна корист која не би можел да ја постигне со чесно однесување! Меѓутоа, таквиот човек на крај оди толку далеку што нема веќе доверба во никого. Бидејќи самиот е измамник, тој нема доверба ниту во зборовите на другите.

Во случајот на Ананија и Сафира гревот, односно лагата и измамата на Бога бил секавично казнет. Истиот грев често е повторуван во подоцнежната историја на црквата, а мнозина го прават и во наше време. Но, иако веднаш не се покажува видлив знак на Божје негодување, тој грев исто толку е одвратен пред Божјето лице како што бил и во деновите на апостолите. Опомената е дадена: Бог јасно покажал колку одвратен му е тој грев, и сите што се преправаат или се алчни, можат да бидат сигурни дека со тоа ја уништуваат својата душа.

ПРЕД СИНЕДРИОНОТ

Оваа глава е заснована на шекстиош во Дела 5,12-42

Токму крстот, тоа орудие на срам и мачење, на светот му донел надеж и спасение. Учениците биле само скромни луѓе, без богатство и без никакво друго оружје, освен Божјате реч. Но тие сепак со Христовата сила успеале да ја објават чудесната историја од јаслите до крстот и триумфално да ѝ преодолеат на секоја противничка сила. Без земни почести и признанија, тие биле херои на верата. Од нивните усни излегувале зборови на божествена убедливост - зборови што го потресле светот.

Во Ерусалим, каде што постоеле најдлабоки предрасуди и најконфузни поими за Оној кој бил распнат како злосторник, учениците смело продолжиле да зборуваат животворни зборови, изложувајќи им го на Евреите Христовото дело и неговата мисија, неговото распнување, воскресението и вознесението. Свештениците и поглаварите вчудовидено го слушале јасното и смело сведоштво на апостолите. Силата на воскреснатиот Спасител навистина се излеала врз учениците и нивното дело било придружувано со знаци и чудеса, што условило бројот на верниците секој ден да се зголемува. По улиците, по кои поминавале учениците, луѓето изнесувале болни „и ги полагаа на постели и носилки за кога ќе помине Петар, барем неговата сенка да падне на некого од нив“. Тука исто така ги носеле и оние што биле мачени од нечисти духови. Околу нив се собирало мноштво луѓе, а тие што биле исцелени, со восклиции му оддавале похвала на Бога и го извишувале името на Спасителот.

Свештениците и поглаварите увиделе дека Христос се велича и се издигнува над нив. Кога садукееите, кои не верувале во воскресение, чуле како апостолите тврдат оти Христос станал од мртвите, се избезумиле од бес. Тие увиделе дека, ако на апостолите им се дозволи да го проповедаат воскреснатиот Спасител и да прават чуда во негово име, сите ќе ја отфрлат

нивната доктрина според која воскресение не постои, и така садужејската секта набргу потполно ќе се угасне. Фарисеите исто така се разгневиле, чувствувајќи дека науката што ја проповедаат учениците ќе го поткопа целиот еврејски церемонијал, а обредниот систем и принесувањето на жртви ќе ги стори на полно бесмислени.

До тогаш сите напори новата наука да се потисне останале безуспешни. Меѓутоа, сега и фарисеите и садужеите решиле на делото на учениците задолжително да му стават крај, зашто тоа ја открило нивната вина за смртта на Исуса. Исполнети со гнев и омраза, свештениците ги дигнале своите насилнички раце на Петар и Јован и јавно ги затвориле.

79 Водачите на еврејскиот народ очигледно не ја оствариле целта што ја поставил Бог пред својот избран народ. Оние на кои Господ им ја доверил вистината, се покажале недостојни за таква доверба и Тој одбрал други да го извршуваат неговото дело. Сега тие водачи во своето слепило му дале полн замав на она што го нарекувале праведен гнев против оние кои ги отфрлиле нивните омилени доктрини. Не ја признавале ниту можноста дека самите не ја сфаќаат правилно Божјата реч или дека погрешно ги толкуваат и ги применуваат светите списи. Постапувале како наполно да го загубиле разумот. „Какво право имаат тие учители, од кои некои се само обични рибари, да изнесуваат спротивни идеи на нашите со кои го учевме народот“, велеле. Решавајќи да го оневозможат ширењето на ова учење, тие ги испозатворале учениците.

Таа постапка не ги заплашила ниту ги обесхрабрила учениците. Светиот Дух ги потсетил на зборовите што ги изговорил лично Христос: „Слугата не е поголем од својот господар. Ако ме прогонуваа мене, ќе ве прогонуваат и вас; и ако ја пазат мојата реч, ќе ја пазат и вашата. Туку, сето ова ќе ви го прават заради моето име затоа што не го познаваат Оној кој ме прати“ (Јован 15,20.21). „Ќе ве бркаат од синагогите, а ќе дојде час кога секој што ќе ве убие ќе мисли дека со тоа му служи на Бога.“ „Ова ви го кажав за да се сетите кога ќе дојде нивното време дека сум ви го рекол“ (Јован 16,2.4).

80 Небесниот Бог, силниот Владетел на вселената, сам се зазел за учениците затворени во затвор, зашто луѓето стапиле во вистинска војна против неговото дело. Ноќта ангелот Господен ја отворил вратата на затворот и им рекол на учениците: „Одете, застанете во храмот и говорете му на народот сè во врска со овој Живот!“ Тој налог бил во директна спротивност со

наредбата на еврејските поглавари; но, зар апостолите кажале: „Не можеме да го сториме тоа додека не ги прашаеме поглаварите и не добиеме од нив дозвола?“ Не! Бог рекол „Одете!“ и тие послушале, и така „утрината влегоа во црквата и учеа“.

Кога Петар и Јован се појавиле меѓу верниците и кога им изнеле како ангелот ги извел низ чета војници што го чувале затворот, наредувајќи им да го продолжат делото што било прекинато, браќата се исполниле со восхит и радост.

Во меѓувреме, „првосвештеникот, и оние што беа со него, го свикаа Советот (Синедрионот) и сите старешини на синовите Израелови“. Свештениците и поглаварите решиле учениците да ги обвинат за бунт, да ги обвинат за убиство на Ананија и Сафира и за заговор свештенството да го лишат од неговиот законит авторитет. Се надевале дека на тој начин прво ќе ја раздразнат светината (шганот) таа да го земе тоа прашање во свои раце и со учениците да постапи онака како што постапила со Исуса. Биле свесни дека многу луѓе, кои не го прифатиле Христовото учење, биле незадоволни со самоволната управа на еврејските власти и дека сакале да се извршат извесни промени. Свештениците стравувале дека, во случај тие незадоволници да ја прифатат вистината што ја проповедале апостолите и да го признаат Христа како Месија, гневот на сиот народ би можел да се насочи против верските водачи, кои тогаш би морале да одговараат за Христовата смрт. Решиле да преземат енергични мерки за да не се случи тоа.

81

Кога пратиле луѓе со налог затворениците да ги изведат пред Синедрионот, ги вчудовидела веста дека пред вратата на затворот, по сите прописи затворена и утврдена, ги затекле и поставените стражари, секого на своето место, но од затворениците ни трага ни глас.

Набргу пристигнал изненадувачки извештај: „Ене ги мажите што ги затворивте во занданата, стојат во храмот и го поучуваат народот. Тогаш заповедникот и служителите отидоа и ги доведоа... но не со сила, зашто се плашеа да не ги каменува народот.“

Иако биле на чудесен начин избавени од затворот, апостолите не биле поштедени од испитување и од казна. Додека бил со нив, Христос им рекол: „Но, вие чувајте се! Ќе ве предаваат на судовите“ (Марко 13,9). Праќајќи ангел да ги ослободи, Бог им дал доказ за својата љубов и присуство. Сега им паднало во дел да страдаат за Оној чиешто евангелие го проповедаат.

Во историјата на пророците и апостолите се наоѓаат многу благородни примери на преданост кон Бога. Христовите све-

доци радо прифаќале затвор, измачување, па и смрт, отколку да ги престапат Божјите заповеди. Извештајот што е даден за Петар и Јована покажува дека, според покажаната храброст, одвај може да им се најде рамен во новиот завет. Во нивните зборови и во нивното држење, кога и по вторпат биле изведени пред луѓето кои ја барале нивната смрт, немале ниту малку страв и нерешителност. А кога првосвештеникот рекол: „Зар не ви забранивме строго да не го продолжувате поучувањето во тоа име“, Петар одговорил: „Повеќе треба да го слушаме Бога отколку луѓето.“ Ангелот што бил пратен од небото нив ги ослободил од затвор и им наредил да проповедаат во храмот. Постапувајќи по неговиот налог, тие ѝ се покорувале на божествената волја, а истото требало да го прават и понатаму, без оглед со која цена ќе мора да го платат тоа.

82 Тогаш врз учениците слегол Светиот Дух. Наеднаш обвинетите станале обвинители и за Христовото убиство ги обвиниле токму оние кои го сочинувале Советот пред кој стоеле. „Бог на нашите татковци го воскресна Исуса, кого вие го обесивте на дрво“, рекол Петар. „Него Бог со својата десница го возвиши за водач и Спасител за да му даде на Израел покајание и проштавање на гревовите. За ова сведочиме ние и Светиот Дух, кого Бог им го даде на оние кои му се покоруваат.“

Овие зборови толку многу ги разбесниле Евреите, што решиле да го земат законот во свои раце и затворениците да ги осудат на смрт без никакво натамошно судење и без одобрение од страна на Римјаните. Бидејќи веќе биле виновници за Христовата крв, тие и сега биле подготвени да ги извалкаат рацете и со крвта на неговите ученици.

Но во Советот се наоѓал еден човек кој во зборовите што ги изговориле учениците го препознал Божјиот глас. Тоа бил Гамалеил, фарисеј кој уживал добар глас, човек учен и на угледна положба. Благодарение на својата остроумност, тој сфатил дека таа постапка, кон која се стремеле свештениците, ќе има страшни последици. Пред да им се обрати на присутните, побарал затворениците да ги изведат. Добро знаел со какви луѓе има работа и дека оние кои така подмолно го убиле Христа нема да се притеснуваат од ништо за да ја исполнат својата намера.

83 Зборувал мошне промислено и ладнокрвно, нагласувајќи: „Луѓе, Израелци! Размислете добро што ќе им направите на овие луѓе! Зашто пред некое време се крена Тевда, кој тврдеше за себе дека е некој, и кон него се приклучија околу четиристотини луѓе. Тој беше убиен, а сите што го слушаа се раштркаа

и беа уништени. По него, за време на пописот на населението, се крена Јуда од Галилеја и повлече многу народ по себе. И тој загина, а сите што го слушаа се раштркаа. А во овој случај ви велам : Оставете ги овие луѓе и пуштете ги, зашто, ако овие замисли или овие дела се од луѓето - ќе пропаднат, но, ако се од Бога, не ќе можете да ги уништите; внимавајте да не станете борци против Бога.“

Свештениците увиделе дека овој совет е разумен и морале да се согласат со Гамалеил, но тешко можеле да ги зауздаат своите предрасуди и својата омраза. Ги пуштиле учениците, но мошне нерадо, и откако сурово ги изнатепаале, им забраниле со закана на смртна казна да не проповедаат во Исусово име. „Тие, пак, си заминаа од Советот со радост, зашто беа удостоени да претрпат понижување заради неговото име.“

84

Непосредно пред распнувањето, Христос на своите ученици свечено во наследство им оставил завет на мир. „Ви оставам мир, ви го давам својот мир“, им рекол. „Не ви го давам како што го дава светот. Нека не се вознемирува вашето срце и нека не се плаши“ (Јован 14,27). Тоа не е оној мир кој обично се постигнува со прилагодување кон светот. Христос никогаш не купувал мир правејќи компромис со злото. Мирот што им го оставил Христос на своите ученици не е надворешен, туку внатрешен, и тој мир секогаш треба да остане во срцето на неговите сведоци - и во борбата и во судирите и расправиите.

Зборувајќи за себе, Христос кажува: „Не мислете дека дојдов да донесам мир на земјата, не дојдов да донесам мир, туку меч“ (Матеј 10,34). Иако е вистински Кнез на мирот, Христос често бил причина за раздор. Дошол да проповеда радосна порака за спасение и да разбуди надеж и радост во срцата на луѓето, а создал раздор кој жестоко пламти и буди длабоки страсти во човечкото срце. Тој ги предупредува своите следбеници: „Во светот ќе имате неволји.“ „Ќе ставаат раце врз вас, ќе ве предаваат во синагогите и во зандани, и ќе ве водат пред царевите и управителите заради моето име.“ „А ќе ве предаваат и родителите и браќата, роднините и пријателите, и ќе бидат убиени некои од вас“ (Јован 16,33; Лука 21,12,16).

Тоа прошто се исполнило на видлив начин. Христовите следбеници искусиле секакво нечовештво, секаква поруга и свирепост на која сатаната можел да го поттикне човечкото срце. И пак ова ќе се исполни на исто толку видлив начин, зашто телесното срце сè уште е во непријателство со Божјиот закон и не сака да ги прифати неговите прописи. Светот и денеска не е во поголема хармонија со Христовите ученици отколку што

85

бил во деновите на апостолите. Истата омраза што го предизвикала извикот „Распни го, распни го“, истата омраза што предизвикала прогонство на учениците, живее и денеска во срцата на децата на непокорноста. Истиот дух, кој во мрачните векови ги терал мажите и жените во затвор, во прогонство и смрт, кој ги измислил страшните измачувања на инквизицијата, кој го предизвикал колежот во Вартоломејската ноќ и кој го запалил огнот на Смитфилд, сè уште работи со зла сила во срцето на необратените. Историјата на вистината секогаш била запис за борбата меѓу правдата и неправдата. Објавувањето на евангелието на овој свет секогаш се одвивало во борба поврзана со противење, со опасности, со загуби и страдања.

Каде лежела силата на оние кои во минатото биле прогонувани заради Христа? Во единството со Бога, со Христа и со Светиот Дух. Нападите и прогоните мнозина одвоиле од земните пријатели, но никогаш не од Христовата љубов. Душата која се бори во борбата на искушенијата никогаш на Спасителот не му била помила отколку кога е изложена на напади поради вистината. „И јас ќе го љубам“, вели Христос, „и јас самиот ќе му се објавам“ (Јован 14,21). Кога верникот седи на обвинителна клупа поради вистината, Христос стои крај него. Кога се наоѓа меѓу затворски сидови, Христос му се открива и со својата љубов го загрева неговото срце. Ако поаѓа и во смрт заради Христа, Спасителот му вели: „Но бидете храбри, јас го победив светот“ (Јован 16,33). „Не бој се, зашто јас сум со тебе; не плаши се, зашто јас сум Бог твој. Ќе те поткрепам и ќе ти помогнам, ќе те поддржам со својата победничка десница“ (Исаија 41,10).

„Тој што верува во Господа е како гората Сион - цврст и непоколеблив довека! Како планините што го опкружуваат Ерусалим, така Господ го опкружува својот народ и сега и довека! Власта на безбожниците нема да остане над земјата на праведните, за да не посегнат по зло рацете на праведниците“ (Псалм 125,1-3). „Од угнетување и од насилство ќе ги спаси, зашто нивната крв е скапоцена во неговите очи“ (Псалм 72,14).

„Господ над војските ќе ги закрили... Нивниот Господ Бог ќе ги сочува во оној ден; како стадо Тој ќе го пасе својот народ; како скапоцено камење на круна тие ќе блескотат во неговата земја“ (Захарија 9,15.16).

СЕДУМ ЃАКОНИ

Оваа глава е заснована на текстовите во Дела 6,1-7

„Тие денови, кога учениците се намножија, Грците се побунија против Евреите затоа што нивните вдовици беа запоставани при секојдневната поделба на храна.“

Првата црква била составена од луѓе од многу општествени слоеви и од разни народности. Во времето на излевање на Светиот Дух на денот Педесетница „во Ерусалим живееја Евреи, побожни луѓе, од сите народи под небото“ (Дела 2,5). Меѓу луѓето од еврејска вера, собрани во Ерусалим, имало и доста такви кои се нарекувани Грци, а меѓу нив и палестинските Евреи одамна владеела недоверба, па дури и непријателство.

Срцата на оние кои биле преобратени со помош на апостолите биле смекнати и соединети со христијанска љубов. Наспроти поранешните предрасуди, сите биле сложни меѓу себе. Сатаната знаел дека сè додека тие живеат во меѓусебно единство и слога, тој не ќе може да го спречи ширењето на евангелието и затоа се трудел да ги користи нивните поранешни гледишта, надевајќи се дека на тој начин ќе успее да внесе елементи на раздор во црквата.

А кога бројот на учениците се зголемил, непријателот разбудил сомневање кај некои кои порано со завист ги гледале своите браќа во верата и изнаоѓале грешки кај своите духовни водачи, и така „Грците се побунија против Евреите“. Причината за поплаки наводно била таа што грчките вдовици биле запоставени при секојдневното делење на храна. Секоја нееднаквост би била спротивна на духот на евангелието, но сатаната сепак успеал да разбуди недоверба. Морало да се преземат итни мерки за да се отстрани секоја причина за незадоволство и да се спречи намерата на непријателот да внесе раздор меѓу верниците.

Во работата на Христовите ученици настапила криза. Под мудро раководство на апостолите, кои работеле сложено и во сила на Светиот Дух, делото, доверено на весниците на евангелието, бргу напредувало. Заедницата постојано се зголемувала и тој пораст на бројот на членовите носел сè поголемо бреме на одговорност кај оние што го воделе делото. Ниту еден човек или група луѓе не можеле да го носат тоа бреме без да го загрозат идниот развој на црквата. Значи, требало да се изврши поделба на должностите и на одговорностите кои во почетокот верно ги извршувале неколку луѓе. Еден дел од одговорностите, кои до тогаш главно ги носеле сами, апостолите сега морале да пренесат врз други.

Тие свикале собор на верниците на кој апостолите, водени со Светиот Дух, изнеле план за подобра организација на сите делотворни сили на црквата. Настапило време, соопштиле апостолите, духовните служители што ја надгледуваат црквата, да бидат ослободени од должноста околу поделбата на милостина на сиромасите и од слични товари, за целосно да му се посветат на делото на проповедање на евангелието. „Затоа, браќа, изберејте меѓу себе седум мажи, со добар углед, полни со Свети Дух и со мудрост, на кои ќе им ја довериме таа должност“, рекле тие. „А ние и натаму ќе останеме во молитва и во служба на речта.“ Овој предлог е прифатен и со молитва и полагање на раце свечено се одбрани седум луѓе да вршат должност на ѓакони.

Именувањето на овие седуммина да надгледуваат посебна гранка на евангелското дело, се покажало како голема благодат за црквата. Тие служители совесно воделе грижа за потребите на поединците и за општите материјални интереси на црквата, па со своето мудро управување и со својот побожен пример им биле од голема помош на другите одговорни соработници при поврзувањето на различните интереси на црквата во една единствена целина.

Дека тој чекор му бил по волја на Бога, се покажало веднаш во добрите резултати што уследиле. „А Божјата реч растеше и бројот на учениците во Ерусалим значително се зголемуваше, а и многу свештеници ѝ се потчинија на верата.“ Таков прилив на души настанал благодарение на големото заземање и на слободниот пристап што го обезбедиле апостолите како и на ревноста и силата што ги покажале седумтемина новозаветни ѓакони. Фактот што тие браќа биле ракоположени да се грижат за потребите на сиромасите, за нив не претставувал никаква пречка да го проповедаат и евангелието. Напротив, тие секогаш

биле склони да ги упатуваат луѓето на вистината и сесрдно и со голем успех се посветиле на таа работа.

На првата црква ѝ било доверено дело што добивало сè поголем обем. Нивна задача била да организираат центри на светлина и благослови секаде каде што има искрени души подготвени да ѝ се посветат на Христовата служба. Проповедањето на евангелието требало да се прошири на цел свет и гласниците на крстот не можеле да се надеваат дека ќе ја извршат својата значајна мисија ако другите не бидат соединети со врските на христијанското единство, покажувајќи му со тоа на светот дека се соединети со Христа во Бога. Зар нивниот божествен Водач не се молел на Отецот: „Оче Свети, запази ги оние што ми ги даде, за да бидат едно, како што сме и ние.“ И, зар Тој не кажал за своите ученици: „А светот ги замрази, зашто не се од светот.“ Зар не се молел на Отецот да „станат наполно едно“, „за светот да верува дека ти ме прати“ (Јован 17,11.14.23.21). Нивниот духовен живот и сила зависеле од тесната поврзаност со Оној кој им дал налог да го проповедаат евангелието.

Само целосно соединети со Христа учениците можеле да очекуваат да ги придружува сила на Светиот Дух и небесните ангели да соработуваат со нив. Со помош на тие божествени сили, тие пред светот ќе можат да држат единствен фронт и да победуваат во борбите што постојано морале да ги водат со силите на темнината. Продолжувајќи и натаму да дејствуваат така обединето, небесните гласници оделе пред нив и им го отворале патот, а срцата биле подготвени да ја примат вистината и мнозина биле придобиеани за Христа. Сè додека биле така обединети, црквата била „убава како месечина, чиста како сонце, страшна како војска со знамиња“ (Песна над песните 6,9). Ништо не можело да го запре ниту да го спречи нејзиното ширење. Таа напредувала од победа во победа, исполнувајќи ја славно својата од Бога одредена мисија - објавување на евангелието на светот.

Организацијата на црквата во Ерусалим требало да служи како пример за организација на црквите во сите други места во кои весниците на вистината би придобиле верници за евангелието. Оние, врз кои лежела одговорност за општо надгледување на црквата, не смееле да господарат над Божјето наследство. Ним, како на добри пастири, им е кажано: „Пасете го Божјето стадо... бидете му пример на стадото“ (1. Петрово 5,1.2). Ѓаконите морале да бидат чесни луѓе, полни „со Свети Дух и со мудрост“. Должност на тие луѓе била еднодушно да заста-

нат на страна на правдата и да ја бранат цврсто и решително. Само така можело да се врши единствено влијание врз целокупното стадо.

92 Подоцна, во историјата на првата црква, кога во разни краишта на светот многу групи верници биле организирани во цркви, организацијата сè повеќе се усовршувала за да се сочува редот и единството на црквата. Секој член бил повикан верно да даде свој придонес. Секој бил должен совесно да ги искористи даровите што му биле доверени. На одделни верници Светиот Дух им дал посебни дарови - „прво апостоли, второ пророци, трето учители, потоа чудотворни сили, па дарови за исцелување, за помагање, за управување и разни јазици“ (1. Коринќаните 12,28). Но сите тие разновидни работници морале да дејствуваат хармонично и единствено.

„Има различни дарови, но Духот е ист. Различни се службите, но Господ е ист. Има разлики во дејствувањето, но Бог е ист, кој врши сè во сите. Но секому му е дадена пројавата на Духот за општа полза. На еден преку Духот му се дава реч на мудрост, на друг реч на знаење според истиот Дух; на друг вера преку истиот Дух, а на друг пак дарови на исцелување преку истиот Дух, на друг да прави чуда, на друг пророштво, на друг да разликува духови, на друг разни јазици, а на друг да толкува јазици. А сето тоа го прави еден и ист Дух, кој му разделува секому како што сака. Зашто, како телото што е едно, а има многу органи, и сите органи на телото, иако се многу, едно тело се, така е и Христос“ (1. Коринќаните 12,4-12).

93 Сериозна и голема одговорност лежи врз оние кои се повикани да дејствуваат како водачи на Божјата црква на земјата. Во периодот, наречен „теократија“, кога Мојсеј настојувал сам да ги носи сите товари, толку тешки што набргу би се изморил под нив, Јотор му предложил план за мудра распределба на одговорностите. „Ти застапувај го народот пред Бога и нивните проблеми изнесувај ги пред Бога. Учи ги на неговите закони и наредби и покажи им го патот по кој ќе одат и што ќе работат.“ Понатаму, Јотор му советува да одбере луѓе како „илјадници, стотници, педесетници и десетници“. Нагласил да избере „способни, богобојазливи и непоткупливи луѓе“. Тие биле должни „да му судат на народот во секое време“ и така да го ослободат Мојсеја од заморната должност да решава многу ситни прашања кои разумно можат да ги решаваат и посветени помошници (2. Мојсева 18,19-26).

Времето и силата на луѓето кои, според Божјето провидение се поставени на водечки положби во црквата, мора да бидат посветени на крупни прашања што бараат посебна мудрост и широкоградост. Не е исправно пред Бога тие луѓе да се оптоваруваат со ситни прашања кои и други, според својата способност, можат да ги решат. „Сите поголеми случаи нека ги изнесуваат пред тебе, а помалечките сами нека ги решаваат. Олесни си го себеси бремето: тие нека го носат со тебе. Ако постапиш така, и ако Бог ти го одобри тоа, ќе можеш да издржиш, и сиот овој народ мирно ќе стигне на своето место.“

Во согласност со предложениот план, „Мојсеј одбра способни луѓе од сите Израелци па ги постави за старешини над народот: илјадници, стотници, педесетници и десетници. Тие му судеа на народот во секое време. Потешките случаи ги изнесуваа пред Мојсеја, а за помалечките сами решаваа“ (2. Мојсеева 18,19-26).

94

Подоцна, кога бирал седумдесет старешини со него да ја поделат одговорноста на водството, Мојсеј за свои помагачи внимателно бирал луѓе кои имаат достоинство, здраво расудување и животно искуство. Обраќајќи им се на избраните старешини при нивното именување, Мојсеј укажал на некои особини кои се неопходни човек да биде мудар водач на црквата. „Сослушувајте ги своите браќа“, нагласил Мојсеј, „судете праведно меѓу брат и брат и меѓу брат и придојден. При судењето не бидете пристрасни; сослушајте го малиот исто како и големиот. Не плашете се од никого, зашто судот е Божји“ (5. Мојсеева 1,16.17).

Пред крај од своето владеење царот Давид им оставил свечен аманет на луѓето кои во неговите денови носеле товар во Божјето дело. „Давид ги собра во Ерусалим сите израелски водачи и старешини на одделенијата кои му служеа на царот и сите илјадници, стотници, и настојниците над сиот негов имот и над неговото богатство и над сето богатство на неговите синови, заедно со дворјаните и со јунаците и со сите храбри војници.“ Остарениот цар рекол: „Пред очите на сиот Израел, Господовиот собир, и пред нашиот Бог, кој нè слуша, велама: ’Барајте ги и држете ги сите заповеди на својот Господ Бог““ (1. Дневникот 28,1.8).

95

На Соломона, кога бил повикан да заземе најодговорна положба како водач, Давид посебно го предупредил: „А ти, Соломоне, познај го Бога на својот татко, и служи му доброволно со сето срце и душа, зашто Господ ги испитува сите срца и ги знае сите мисли и намери; ако го бараш, ќе ти помогне да го најдеш; но, ако го оставиш, ќе те отфрли засекогаш. Ете, сега гледаш дека Господ те одбрал... биди храбар“ (1. Дневникот 28,9.10).

Оние на кои им била доверена задача да се грижат за новоорганизираната Божја црква во евангелскиот период, морале да се придржуваат кон истата побожност и правда како и водачите на Божјиот народ во деновите на Мојсеја и Давида. При применувањето на редот и поредокот и при именувањето на соодветни луѓе за служители, апостолите се придржувале кон високите мерила изложени во Стариот завет. Тие сметале дека секој што е повикан да заземе некоја одговорна положба во црквата „треба да биде непорочен, не самоволен, не гневлив, не пијаница, не тепач, не алчен за нечиста добивка, туку гостољубив, љубител на доброто, разумен, праведен, свет, воздржлив, кој се држи цврсто за веродостојната реч, која е сходна со учењето, за да може и да поттикнува во здравото учење и да ги изобличува оние кои се противат“ (Тит 1,7-9).

Редот што постоел во првата христијанска црква им овозможило решително да напредуваат како дисциплинирана војска „вооружена со сето Божје оружје“. Групите верници, иако територијално мошне оддалечени една од друга, биле обединети како органи на едно тело; сите дејствувале единствено и во меѓусебна хармонија. Кога во некоја локална црква би се појавила неслога, како што бил случај подоцна во Антиохија и на други места, и кога тамошните верници не можеле сами да го разрешат тој случај, не се дозволувало таквите прашања да предизвикаат раздор во црквата, туку тоа прашање по правило му се доставувало на генералниот совет на целокупното тело на сите верници, составен од именувани делегати од разни локални цркви во кој апостолите и старешините заземале водечка улога. Така нападите на сатаната врз црквата на изолирани места се пречекувани со сложна акција на сите верници, и плановите на непријателот, да разори и да уништи, се осуетени.

„Бог не е Бог на безредие, туку на мир, како што е во сите цркви на светите“ (1. Коринќаните 14,33). Тој и денеска, исто како и во старо време, бара да се почитува редот и систематското уредување при водењето на црковните работи. Тој сака неговото дело да се извршува темелно и исправно за да може да му стави печат на свое одобрување. Христијанинот мора да се соедини со христијанинот, црквата со црква, човечкото орудие мора да соработува со божественото, секоја делотворна сила во црквата мора да му се потчинува на влијанието на Светиот Дух за сите заедно, со здружени сили, да му објавуваат на светот добри вести за Божјата милост.

ПРВИОТ ХРИСТИЈАНСКИ МАЧЕНИК

Оваа глава е заснована на текстови во Дела 6,5-15 и 7

Првиот од седуммината ѓакони, Стефан, бил човек со длабока побожност и со силна вера. Иако по потекло бил Евреин, тој зборувал грчки и бил запознат со обичаите, со стилот и однесувањето на Грците. Така му се дала можност да го проповеда евангелието во синагогите на грчките Евреи. Бил мошне активен во Христовото дело и бестрашно ја исповедал својата вера. Учените рабини и најистакнатите законици се впуштале со него во јавни дискусии, очекувајќи со сигурност лесна победа. Но „не можеа да ѝ се противстават на мудроста на Духот со кој тој зборуваше.“ Не само што зборувал со сила на Светиот Дух, туку било очигледно дека ги проучувал пророштвата и дека му биле добро познати и сите законски прописи и правила. Тој успешно ја бранел вистината што ја застапувал и потполно ги поразил своите противници. Врз него очигледно се исполнило ветувањето: „И така, нека ви е при срце мислата да не се подготвувате однапред како да се браните, зашто јас ќе ви дадам зборови и мудрост на која не ќе може да ѝ се спротиви и да ѝ противречи никој од вашите противници“ (Лука 21,14.15).⁹⁸

Кога свештениците и старешините ја виделе силата што го придружувала излагањето на Стефана, се исполниле со горчина и омраза. Наместо да ги прифатат непобитните докази што ги изнесувал тој, тие решиле да го замолкнат неговиот глас и да го убијат. Евреите повеќе пати ги поткупувале римските власти молкома да преминат преку случаите во кои тие законот го земале во свои раце и заточениците ги суделе и ги убивале според своите обичаи. Непријателите на Стефана биле уверени дека и сега можат да постапат така без никаква опасност по себе. Решиле да ги прифатат сите последици, го фатиле Стефана и го извеле пред Синедрионот за да му изречат смртна пресуда.

Учените Евреи од околните земји биле повикани на тој собир да ги побијат доказите на затвореникот. Тука бил присутен и Савле Таршанецот кој имал водечка улога во постапката што се водела против Стефана. Со речитост и со логика на еден рабин тој зборувал на судењето за да ги убеди присутните дека Стефан проповеда лажна и опасна наука. Меѓутоа, кај Стефана наишол на човек кој во целост ја сфатил Божјата намера за ширење на евангелието меѓу другите народи.

Бидејќи не можеле да ѝ застанат наспроти чистата и ладнокрвна благоразумност на Стефана, свештениците и старешините решиле да ѝ дадат мав на својата омраза и со овој пример да ги заплашат другите да не ја прифаќаат неговата вера. Потплатиле сведоци кои лажно ќе сведочат дека го слушнале како изговара богохулни зборови против храмот и законот. „Чувме“, тврделе сведоците, „како зборува дека овој Исус од Назарет ќе го разурне ова место и ќе ги измени обичаите што ни ги предаде Мојсеј.“

Додека Стефан стоел пред своите судии да одговара на обвинувањето за наводно богохулење, неговото лице заблескало со свет сјај и „сите, кои седеа во Советот втренчено гледаа во него и видоа дека лицето му беше како на ангел.“ Мнозина што ја виделе таа светлина затрепериле и го покриле своето лице, но упорното неверство и предрасудите на старешините не се поколебале.

Кога го прашале Стефана дали обвинувањата подигнати против него се вистинити, тој својата одбрана ја почнал со јасен, потресен глас кој се одгласувал низ салата на соборот. Со зборови што го плениле соборот, тој почнал да ја изложува историјата на избраниот Божји народ. Покажал извонредно познавање на еврејскиот обреден систем и на неговото духовно значење, како што се исполнило во Христа. Ги повторил зборовите на пророштвото на Мојсеја кои се однесувале на Месија: „Бог ќе подигне меѓу вашите браќа пророк како мене.“

Јасно ја изразил својата преданост кон Бога и кон еврејската црква, а едновременно покажал дека законот, врз кој Евреите ја засновувале својата надеж, не можел да го сочува Израел од идолопоклонство. Христа и неговата мисија ги поврзал со целокупната еврејска историја. Се осврнал на Соломоновото сидање на храмот и присутните ги потсетил на зборовите на Соломона и на Исаија дека „Севишниот не живее во раковорни храмови, како што вели пророкот: 'Небото ми е престол, а земјата е подношка на моите нозе. Каков дом ќе ми

изградите, говори Господ, или какво ќе биде местото за моја починка? Не го направи ли сето тоа мојата рака?“ 100

Кога Стефан при своето излагање стигнал до оваа точка, кај народот настанал метеж. Кога Христа го поврзал со проштвата и кога вака зборувал за храмот, свештениците се преправале дека се вчудовидени и почнале да ја кинат својата облека. Таа постапка за Стефана била знак дека неговиот глас набргу ќе биде замолкнат. Ја забележал сета длабина на отпорот на кој наишле неговите зборови и знаел дека го дава своето последно сведоштво. Иако се наоѓал во средината на својата беседа, тој нагло ја прекинал.

Скршнувајќи неочекувано од токот на историјата што ја следел и обраќајќи им се на своите разјарени судии, извикнал: „О тврдоглави, со необрежани срца и уши! Вие секогаш му се противите на Светиот Дух, како вашите татковци така и вие! Кого од пророците не го гонеа вашите татковци? И ги убија оние кои однапред го навестуваа доаѓањето на Праведникот, чии предавници и убијци сега станавте вие, вие, кои го примивте законот како заповед од ангели - и не го запазивте!“

Тогаш свештениците и старешините се споулавиле од бес. Постапувајќи како крволочни ѕверови, а не како човечки суштества, тие се устремиле на Стефана чкртајќи со забите. Од свирепите лица околу себе, заточеникот ја прочитал својата судбина, но не се поколебал. Кај него исчезнал стравот од смрт. 101 Гневните свештеници и раздразнетите толпи не му влевале никаков страв. Наеднаш од пред неговите очи исчезнала сцената што се одигрувала пред него. За него се отворила вратата на небото и тој ја видел славата на Божјиот престол и Христа, како тој миг да станал од својот престол, и е подготвен да го поддржи својот слуга. Стефан триумфално извикнал: „Еве, ги гледам отворени небесата и Синот човечки како му стои оддесно на Бога.“

Кога почнал да ја опишува величествената сцена во која неговите очи гледале втренчено, неговите прогонувачи тоа не можеле веќе да го поднесат. Затворајќи ги ушите за да не ги чујат неговите зборови и викајќи со сиот глас, тие едноставно нагрвалиле врз него бесни и „го исфрлија од градот“. „И фрлаа камења на Стефана, кој викаше велејќи: 'Господе, Исусе, прими го мојот дух!' Тогаш падна на колена и извика со силен глас: 'Господе, не пишувај им го ова за грев!' И кога го рече тоа - почина.“

На Стефана не му била изречена никаква легална пресуда, но римските власти биле поткупени со голема сума пари за да не го испитуваат тој случај.

Мачеништвото на Стефана оставило длабок впечаток врз сите присутни. Сеќавањето на Божјиот печат на неговото лице, зборовите што ја потресле душата на оние кои ги чуле - останале во свеста на присутните и сведочеле за вистинитоста на неговите зборови. Неговата смрт била тешка загуба за црквата, но помогнала при обратувањето на Савле, кој не можел да ги избрише од своето сеќавање верата и решителноста на овој маченик и славата што се видела на неговото лице.

102 За време на судењето и смртта на Стефана, Савле како да бил проникнат со избежувачка ревност. Подоцна се лутел самиот на себе што дозволил тајно да се осведочи оти Бог го прославил Стефана токму во мигот кога луѓето му нанесувале најтежок срам. Савле продолжил да ја прогонува Божјата црква, прогонувајќи ги нејзините верници, фаќајќи ги во нивните домови и предавајќи им ги на свештениците и старешините да ги фрлат во затвор и да ги осудуваат на смрт. Неговата фанатична ревност во тоа прогонување им задавала страв и трепет на христијаните во Ерусалим. Римските власти не презеле никакви посебни мерки за да му застанат на патот на тоа свирепо дело и тајно им помагале на Евреите за да ја задобијат нивната наклоност.

По смртта на Стефана, во знак на признание за уделот што го имал во тоа, Савле бил избран за член на Синедрионот. Извесно време бил силно оружје во рацете на сатаната, во неговата бунтовничка борба против Божјиот Син. Но тој неуморен прогонувач набргу бил употребен за изградување на црквата која до тогаш ја рушел. Оној кој е посилен од сатаната, го одбрал Савле да го преземе испразнетото место на маченички отстранетиот Стефан, да проповеда и да страда за неговото име и добрата вест за спасение со неговата крв да ја шири на сите страни - близу и далеку.

ЕВАНГЕЛИЕТО ВО САМАРИЈА

Оваа глава е заснована на шекстиоџи од Дела 8 глава

По смртта на Стефана, во Ерусалим настанале толку жестоки прогонства на верниците, што сите „се раштркаа по краиштата на Јудеја и Самарија“. Савле сè уште „ја пустошеше црквата, влегуваше од куќа во куќа, извлекуваше мажи и жени и ги предаваше в зандани.“ За својата ревност во тоа свирепо дело тој подоцна кажува: „И јас мислев дека треба да вршам многу нешта против името на Исуса од Назарет, што и го правев во Ерусалим - не само што ги затворах ... туку и многупати ги мачев во сите синагоги и ги принудував да хулат; и прекумерно разјарен против нив, ги гонев и по далечните градови.“ Дека Стефан не бил единствен кој на тој начин бил убиен, може да се види и од зборовите лично на Савле: „И се согласував кога ги убиваа“ (Дела 26,9-11).

104

Во тоа опасно време Никодим бестрашно истапил и јавно ја признал својата вера во распнатиот Спасител. Никодим бил член на Синедрионот и, како и сите други, бил вознемирен со Исусовото учење. Кога станал очевидец на чудесните Христови дела, кај него се зацврстило осведочувањето дека Тој е од Бога пратен учител. Премногу горд за јавно да ја признае својата наклоност кон тој Учител од Галилеја, тој побарал тајна средба со него. На таа средба Исус му го изложил планот на спасението и својата мисија во светот, но Никодим сè уште се притеснувал. Ја скрил вистината во своето срце и за три години се појавиле многу малку видливи плодови. Меѓутоа, иако не го признал јавно Христа, Никодим во советот на Синедрионот повеќепати ги осуетил намерите на свештениците да го убијат. Кога Исус висел издигнат на крст, Никодим си спомнал за зборовите што му ги кажал Тој при ноќната средба на Маслинската гора: „Како Мојсеј што подигна змија во пустината, така треба да биде по-

дигнат Синот човечки“ (Јован 3,14) и сфатил дека Исус навистина е Откупител на светот.

Заедно со Јосифа од Ариматеја, Никодим ги намирил трошоците за Исусовиот закоп. Учениците сами во тие мигови не се осмелувале јавно да се покажат како Христови следбеници, но Никодим и Јосиф храбро им дошле на помош. Помошта на овие богати и ценети луѓе била многу потребна во тој мрачен час. Тие биле во можност за својот Учител да го сторат она што сиромашните ученици не можеле. Нивното богатство и углед во голема мера претставувале заштита од злобата на свештениците и старешините.

105 Сега, кога Евреите сакале Христовата црква да ја уништат уште на почеток, Никодим се дигнал да ја брани. Не се притеснувал веќе ниту се сомневал, туку ја крепел верата на учениците, а своето богатство несебично го употребил за одржување на црквата во Ерусалим и за помагање на делото на евангелието. Оние кои некогаш му укажувале почит, сега го напаѓале и го прогонувале и тој станал сиромав во однос на земното богатство, но не се колебал да ја брани својата вера.

Прогонствата, на кои била изложена црквата во Ерусалим, во голема мера го засиле делото на евангелието. Успесите што го придружувале проповедањето на евангелието во тој град биле толку големи, што постоела опасност учениците тука премногу да се задржат, заборавајќи го налогот на Спасителот да одат по цел свет. Губејќи го од вид фактот дека силата на отпорот против злото најдобро се стекнува токму во напад, тие мислеле дека нивна најважна задача е црквата во Ерусалим да ја штитат од нападите на нејзините непријатели. Наместо да ги поучуваат новообратените како да им го проповедаат евангелието на оние кои уште не го чуле, тие се наоѓале во опасност да тргнат по пат на кој сите би биле задоволни со она што е постигнато. Но Бог дозволил неговите претставници да бидат изложени на прогонства за да ги растури низ другите земји каде што морале да работат за душите. Истерани од Ерусалим, тие „се раштркаа... проповедајќи ја речта“.

106 Меѓу оние на кои Спасителот им дал налог „Одете и научете ги сите народи“ (Матеј 28,19), мнозина биле со скромен животен позив - мажи и жени кои научиле да го љубат Господа и биле цврсто решени да го следат неговиот пример на несебична служба. На тие скромни луѓе, како и на учениците кои биле со Спасителот за време на неговата служба на земјата, им била

доверена оваа драгоценна мисија. Нивна задача била да му ја однесат на светот радосната вест за спасението преку Христа.

Кога поради прогонствата морале да се разбегаат од Ерусалим, верниците, полни со мисионска ревност, продолжиле да проповедаат во други места. Тие ја сфатиле одговорноста што ја имале во врска со својата мисија. Знаеле дека во свои раце го држат лебот на животот за гладниот свет, а Христовата љубов ги гонела тој леб да им го делат на сите кои за тоа чувствувале потреба. Господ работел преку нив. Секогаш кога одеде, кога ги лекувале болните, им го проповедале и евангелието на сиромасите.

Еден од седумтемина ѓакони, Филип, се наоѓал меѓу оние кои биле протерани од Ерусалим. „Така, Филип слезе во градот Самарија и го навестуваше Христа. А народот еднодушно внимаваше на Филиповите зборови, ги слушаше и ги гледаше чудотворните знаци што ги правеше, зашто нечисти духови излегуваа со голема викотница, а мнозина парализирани и сакати беа исцелени. И настана голема радост во тој град.“

Христовата порака упатена до Самарјанката, со која разговарал крај бунарот на Јакова, донела плод. Откако ги слушнала неговите зборови, Самарјанката се упатила кај своите сограѓани, кажувајќи им: „Дојдете да го видите човекот кој ми кажа сè што сум сторила. Не е ли тој Христос?“ Тие пошле со неа, го чуле Исуса и поверувале во него. Желни да слушнат повеќе, го молеле да остане подолго; Тој останал со нив два дена „и многу други од нив, слушајќи ја неговата реч, поверуваа во него“ (Јован 4,39.41).

И кога неговите ученици биле протерани од Ерусалим, некои од нив во Самарија нашле сигурно прибежиште. Самарјаните радо ги пречекале тие весници на евангелието, а верниците од еврејско потекло, меѓу оние кои некогаш биле нивни најогорчени непријатели, ја собрале скапоцената жетва на обратени души.

Делото на Филипа во Самарија било обележано со голем успех и тој, охрабрен со тоа, побарал помош од Ерусалим. Тогаш апостолите поцелосно ја сфатиле смислата на Христовите зборови: „И ќе ми бидете сведоци како во Ерусалим, така и во цела Јудеја и Самарија, па сè до крајот на земјата“ (Дела 1,8).

Додека Филип сè уште бил во Самарија, еден небесен весник му рекол: „Стани и оди кон југ, по патот што се спушта до Ерусалим спрема Газа... и стана и тргна.“ Тој не поставувал никакви

прашања во врска со овој повик, ниту пак се колебал, зашто научил да биде послушен на Божјата волја.

„И ете, Етиопјанец - евнух, дворјанин на етиопската царица Кандакија, кој беше задолжен за целата нејзина ризница, а беше дошол во Ерусалим на поклонение, и на враќање седеше во својата кочија и го читаше пророкот Исаија.“ Тој Етиопјанец бил човек на висока положба и мошне угледен. Бог видел дека тој, кога ќе се обрати, ќе им ја пренесува и на другите светлината што ја примил и дека ќе врши силно влијание при ширењето на евангелието. Тој човек, кој барал светлина, го придружувале Божји ангели и бил привлечен од Спасителот. Со помош на Светиот Дух Господ го довел во допир со оној кој можел да му помогне да ја пронајде светлината.

108 На Филипа му било кажано да му пристапи на Етиопјанецот и да му го објасни пророштвото што го читал. „Пристапи“, му рекол Светиот Дух на Филипа, „и придружи ѝ се на кочијата.“ Кога му се приближил на евнухот, Филип го прашал: „Го разбираш ли тоа што го читаш? Тој пак рече: 'Како ќе можам да разберам ако некој не ме упати!' И го покани Филипа да се качи и да седне до него.“ Тој во светите списи го читал пророштвото на пророк Исаија кое се однесувало на Христа: „Го водеа на колење како овца; како јагнето што е немо пред оној што го стриже, тако Тој не ја отвори својата уста. Во неговото понижување не доби праведен суд. Кој ќе ја опише неговата судбина, зашто неговиот живот се зеде од земјата.“

„Те молам, за кого го вели ова пророкот?“ - прашал евнухот, „за себе или за некој друг?“ Тогаш Филип му ја изложил големата вистина за откупот на човечкиот род. „Почнувајќи од тоа место во Писмото, му проповедаше за Исуса.“

109 Срцето на овој човек било длабоко трогнато кога му се објаснети светите списи, и кога ученикот завршил, тој бил приготвен да ја прими таа светлина. Не се изговарал со својата висока световна положба за да го одбие повикот на евангелието. „И така патувајќи, кога дојдоа до некоја вода, евнухот рече: 'Еве вода! Што ме спречува да се крстам?' А Филип му рече: 'Ако веруваш од сè срце, можеш.' Тој одговори, велејќи: 'Верувам дека Исус Христос е Божји Син.' И заповеда да застане кочијата, па двајцата, Филип и евнухот, слегоа во водата, и го крсти. А кога излегоа од водата, Светиот Дух го однесе Филипа; евнухот веќе не го виде. И продолжи радосно по својот пат. А Филип се најде во Азот и ги помина сите градови сè до Цезареја, проповедајќи го евангелието.“

Овој Етиопјанец ја претставува бројната категорија луѓе на кои им се потребни упатства од страна на мисионери каков што бил Филип - луѓе кои го слушаат Божиот глас и одат таму каде што ги праќа Тој. Мнозина го читаат Светото писмо, но не го сфаќаат неговото вистинско значење и неговата смисла. Во цел свет луѓето копнежливо го насочуваат погледот кон небото. Молитви, солзи и прашања се издигнуваат од душите кои копнеат за светлина, за Светиот Дух и за Божјата милост. Мнозина се наоѓаат на прагот на небесното царство, чекајќи само да бидат воведени.

Ангелот го одвел Филипа кај човек кој ја барал светлината и кој бил подготвен да го прими евангелието. И денеска ангелите управуваат со чекорите на работниците кои му дозволуваат на Светиот Дух да го посвети нивниот јазик, да ги исчисти и облагороди нивните срца. Ангелот, кој му бил пратен на Филипа, можел и сам да го изврши ова дело за Етиопјанецот, но тоа не е начин на кој работи Бог. Негов план е луѓето да се заложуваат за своите ближни.

Во задачата што им е доверена на првите ученици треба да учествуваат верниците од сите времиња. Секому што ќе го прифати евангелието му е дадена света вистина да му ја објавува на светот. Верниот, и на Бога предан народ, секогаш претставувал активен мисионер кој своите средства ѝ ги посветувал на честа на неговото име и мудро ги употребувал своите лични способности во неговата служба.

Несебичните напори на некогашните христијани треба за нас да бидат очигледна поука и вдахновение. Верниците на Божјата црква мора да бидат ревносни во добри дела, слободни од земно славољубие, следејќи ги стапките на Оној кој поминал правејќи само добро. Со срце полно со љубов и сочувство, тие мора да им служат на оние на кои им е потребна помош и на грешниците да им дадат сознание за љубовта на Спасителот. Тоа дело бара истрајни напори, но донесува богата награда. Тие што прават така, посветувајќи ѝ се искрено на целта, ќе видат души придобиени за Спасителот, зашто влијанието што го придружува спроведувањето на Христовиот налог во дело практично е непреодоливо.

Оваа должност не им е предадена само на ракоположените проповедници. Секој што го примил Христа е повикан да работи за спасението на своите ближни. „Духот и невестата велат: 'Дојди!' И кој слуша нека рече: 'Дојди!'“ (Откровение 22,17).

Со налогот да се упатува овој повик е опфатена целата црква. Секој поединец што ќе го слушне овој повик треба да го пренесува понатаму одгласот на пораката носена преку планините и долините - „Дојди!“

Судбоносна грешка е да се претпостави дека делото на спасението на душите зависи од проповедниците. Луѓето на кои Господ им доверил поголеми должности мора да го охрабрат скромниот посветен верник врз кој Стопанот на лозјето ставил бреме на одговорност за спасение на душите. Луѓето што се поставени на водечки положби во црквата мора да сфатат дека налогот на Спасителот им е доверен на сите што веруваат во неговото име. Бог ќе прати во своето лозје мнозина кои никогаш не биле ракоположени за проповедници.

111 Стотици и илјадници кои ја чуле пораката на спасението сè уште безделничат на улица без работа, а всушност би можеле да извршуваат некоја корисна должност. Ним Христос им порачува: „Зошто стоите тука цел ден без работа?“ И додава: „Појдете и вие во моето лозје“ (Матеј 20,6.7). Зошто повеќе луѓе не го прифаќаат овој повик? Дали затоа што не се во проповедничка служба? Сите тие нека имаат на ум дека постои едно големо дело кое не се завршува од проповедална и во кое се повикуваат илјадници посветени и предани верници.

Бог одамна чека дух на ревносна служба да ја проникне целата црква и секој верник да работи за него според своите способности. Ако верниците на Божјата црква го исполнуваат налогот на евангелието, ако ја извршуваат должноста што им е наменета, таму каде што е потребно, во својата земја или во странство, набргу цел свет ќе биде предупреден и Господ Исус повторно ќе дојде со голема сила и слава. „И ова евангелие за царството ќе биде проповедано по цел свет за сведоштво на сите народи, и тогаш ќе дојде крајот“ (Матеј 24,14).

ОД ПРОГОНУВАЧ ДО УЧЕНИК

Оваа глава е заснована на шекстиоот од книгата Дела 9,1-18

Меѓу еврејските водачи кои биле длабоко вознемирени поради успехот што го придружувал проповедањето на евангелието се истакнувал Савле Таршанецот. Римски граѓанин по раѓање, Савле бил по потекло Евреин, а се школувал во Ерусалим кај најистакнатите еврејски рабини. „Од Израеловиот род сум, од племето на Венијамина, Евреин од Евреите, по законот фарисеј, по ревност - гонител на црквата, а според праведноста на законот бев беспрекорен“ (Филипјаните 3,5.6). Рабините го сметале за млад човек со голема иднина и во него полагале најголеми надежи како во способен и ревносен поборник за старата вера. Со изборот за член на советот во Синедрионот дошол на влијателна положба.

Савле се истакнал при сослушувањето и при прогласувањето за виновен на првиот христијански маченик, Стефан. Но очигледните докази за Божјето присуство на страна на маченикот го навеле Савле да се посомнева во праведноста на делото за кое се залагал против Исусовите следбеници. Во душата бил длабоко вознемирен. Не знаејќи што да прави, им се обратил на оние во чијашто мудрост и расудување имал целосна доверба. Доказите на свештениците и старешините најпосле го осведочиле дека Стефан бил богохулник, а Христос, кого го проповедал измачуваниот ученик, ништо повеќе освен обичен измамник и дека сепак имаат право оние што вршат света служба.

Савле до тој заклучок дошол дури по тешки искушенија. Меѓутоа, на крај неговото воспитување и наследените предрасуди, почитта кон некогашните учители, гордоста и славољубието го навеле бунтовно да стане против гласот на совеста и против Божјата милост. Откако дошол до заклучок дека свештениците и поглаварите имаат право, Савле станал огор-

чен противник на науката што ја ширеле Исусовите ученици. Тој помагал побожните и свети мажи и жени да се довлекуваат пред судови и да се осудуваат на затвор, а некои и на смрт, само затоа што верувале во Исуса. На тој начин врз новоорганизираната црква се спуштила тага и неволја и мнозина морале да се спасуваат само со бегство.

Оние што биле протерани со прогонството од Ерусалим „одеа проповедајќи ја речта“ (Дела 8,4). Меѓу градовите во кои одеа се наоѓал и Дамаск, каде што „новата вера“ добила многу приврзаници.

Свештениците и поглаварите негувале надеж дека со внимателно настојување и со строги казни ќе го задушат „ересот“. То-
 114 гаш дошле до заклучок дека строгите мерки што ги презеле во Ерусалим против новото учење мора да се спроведат и на други места. За тоа специјално дело што имале цврста намера да го извршат во Дамаск, Савле ја понудил својата услуга. „Сè уште исполнет со закани и убиства против Господовите ученици“, тој, „отиде при врховниот свештеник и измоли од него писма до синагогите во Дамаск; ако најде таму некои следбеници на овој Пат, мажи и жени, да ги доведе врзани во Ерусалим.“ Така „со власт и задача од првосвештениците“ (Дела 26,12), во полна сила и срченост, поттикнат со погрешна ревност, Савле Таршанецот кренал на тој значаен пат, чијшто необичен исход ќе го измени целиот ток на неговиот живот.

Последниот ден од неговото патување, „на пладне“, пред уморните патници, непосредно во близината на Дамаск, им се укажале пространи предели со родни полиња, со прекрасни градини и со плодни овоштарници што ги наводнувале студените води од околните планини. Оваа сцена претставувала вистинско освежување од долгиот пат низ стусената пустина. Додека Савле со своите придружници со восхит ја набљудувал плодната рамнина и прекрасниот град во неа, „однадеж“, како што кажал подоцна „видов светлина од небото, посилна од сончевиот болскот, кој нè осветли мене и оние што патуваа со мене“ (Дела 26,13). Светлината била толку величествена, што човечкото око не можело да ја поднесе. Заслепен и исплашен, Савле паднал ничкум на земја.

Од светлината која и понатаму го осветлувала, Павле слушнал глас: „Савле, Савле, зошто ме прогонуваш? А јас реков: 'Кој си ти Господе?' Господ рече: 'Јас сум Исус, кого ти го прогонуваш; тешко ти е да клоцаш против остен'" (Дела 26,14.15).

Исполнети со страв и речиси ослепени од силната светлина, придружниците на Савле чуле глас, но никого не виделе. Само Савле ги разбрал изговорените зборови и нему јасно му било откриено дека му зборува лично Божјиот Син. Во величественото Суштество што стоело пред него, тој го видел Распнатиот. Во душата на вчудовидениот Евреин засекогаш се всадил ликот на Спасителот. Изговорените зборови со непреодолива сила се врежале во неговото срце. Во мрачните одаи на неговиот ум проникнала светлината, откривајќи му го незнаењето и грешноста на неговиот поранешен живот и потребата да биде просветлен со Светиот Дух.

Сега Савле увидел дека, прогонувајќи ги Исусовите следбеници, всушност извршува дело на сатаната. Сфатил дека неговите гледишта за правдата и должноста во голема мера се темелеле на непоколебливата доверба во свештениците и поглаварите. Верувал кога му зборувале дека историјата за Христовото воскресение всушност е вешто измислена приказна на учениците. А сега, кога пред него стоел лично Исус, Савле бил осведочен дека тврдењето на учениците било вистинито.

Во тој миг на небесно просветлување, умот на Савле дејствувал исклучително брзо. Пред неговиот дух се отвориле пророчките записи на Светото писмо. Увидел дека пророците преткажале оти Исус ќе биде отфрлен од еврејскиот народ, дека ќе го распнат, дека ќе воскресне и ќе се вознесе на небото, и со тоа ќе даде непобитни докази дека Тој навистина е ветениот Месија. Во духот на Савле остро и јасно се појавиле зборовите што ги изговорил Стефан во мигот на своето мачеништво и тој сфатил дека тој маченик ја видел „Божјата слава“ кога рекол: „Еве, ги гледам отворени небесата, и Синот човечки како му стои оддесно на Бога“ (Дела 7,55.56). Свештениците тврделе дека овие зборови се богохулни, но на Савле сега му станало јасно дека тие биле вистинити.

Какво откритие за прогонувачот! Савле сега напълно сигурно знаел дека ветениот Месија бил на оваа земја во лицето на Исуса Назареќанецот и дека го отфрлиле и го распнале токму оние кои Тој дошол да ги спаси. Исто така бил осведочен дека Спасителот станал од гробот во слава и се вознел на небото. Во тој миг на божественото откровение, Савле со ужас си спомнувал дека Стефан, додека сведочел за распнатиот и воскреснат Спасител, е жртвуван и со негова согласност и дека подоцна со негова соработка многу Исусови следбеници нашле своја смрт во свирепите прогонства.

Спасителот ѝ зборувал на совеста на Павле уште преку Стефана, чиешто јасно излагање не можело да се побива. Учениот Евреин забележал како лицето на маченикот свети со светлината на Христовата слава и неговото лице „како лице на ангел“ (Дела 6,15). Тој бил очевидец на Стефановата воздржаност кон своите непријатели и на неговото великодушно проштавање. Исто така бил сведок на цврстината и на ведрото спокојство на многу луѓе кои и самиот ги изложувал на измачувања. Видел дури како некои од нив со радост го даваат и својот живот за својата вера.

Сите овие факти силно му се наметнале на Савле и понекогаш во неговиот дух предизвикувале речиси непоколебливо осведочување дека Исус навистина е ветениот Месија. Во тие случаи Савле цели ноќи се борел против тоа сведоштво и секогаш на крај јавно изјавувал дека Исус не е Месија и дека неговите следбеници се само заведени фанатици.

А сега лично Исус му проговорил на Савле: „Савле, Савле, зошто ме гониш?“ А на прашањето „Кој си ти, Господе?“ истиот глас продолжил: „Јас сум Исус, кого ти го прогонуваш.“ Христос тука се идентификувал со својот прогонет народ. Прогонувајќи ги Исусовите следбеници, Савле директно го удрил небесниот Учител. Обвинувајќи ги и сведочејќи против нив лажно, тој лажно го обвинувал и лично Спасителот на светот.

Сега во душата на Савле немало веќе никакво сомневање дека Оној кој му зборува е лично Исус Назареќанецот, долго очекуваниот Месија, Утехата и Откупителот на Израел. „Тре-сејќи се од страв, тој праша: 'Господе, што сакаш да правам?' А Господ му рече: 'Стани и влез во градот, па ќе ти се каже што треба да правиш.'“

Кога светлината исчезнала и кога Савле се придигнал од земјата, забележал дека потполно го загубил видот. Сјајот на Христовата слава бил премногу силен за неговите смртни очи, и кога таа исчезнала, на неговите очи се спуштила темна ноќ. Тој мислел дека тоа слепило било Божја казна поради свирепите прогонувања на Христовите следбеници. Во таа длабока темнина пипал околу себе, а луѓето кои оделе со него биле вчудовидени и исплашени и „го фатија за рака и го доведоа во Дамаск“.

Изутрината тој знаменит ден Савле се приближил кон Дамаск, задоволен со себе поради довербата што ја имале во него првосвештениците. Нему му биле доверени важни одговорности. Му било дадено да ги штити интересите на еврејската вера и, ако е можно, да го спречи ширењето на новата вера во Дамаск.

Решил мисијата да ја круниса со успех и со желба го очекувал она што сметал дека ќе се случи.

Но колку ова влегување во градот се разликувало од неговите очекувања! Погоден со слепило, беспомошен, не знаејќи каква уште казна би можела да го стигне и мачен со грижа на совеста, тој го побарал домот на ученикот Јуда, каде што во самотија имал доволно можност да размислува и да се моли.

Три дена Павле бил слеп, „и не ја дедеше ниту пиеше“. Тие денови на душевна агонија му изгледале како години. Повторно и повторно во душевни маки се прisetувал на своето учество во судењето и каменувањето на Стефана. Со ужас размислувал колку многу скривил што дозволил со него да завладее омразата и предрасудите на свештениците дури и кога лицето на Стефана било осветлено со небесен сјај. Тажен и со скршен дух, Савле си спомнувал за тоа колкупати ги затворал очите и ушите пред најочигледните докази и неуморно барал да се прогонуваат оние што веруваат во Исуса Назареќанецот.

Тие денови ги поминал наполно осамен, испитувајќe се себеси со понизно срце.

Известени за целта на доаѓањето на Савле во Дамаск, верниците се плашеле дека тој сега само ќе се преправа за полесно да ги измами. Затоа тие сега го одбегнувале, не сакајќи да му покажат никаква љубов и сочувство. Савле не сакал да ги повикува на помош необратените Евреи со кои имал намера да се соедини при прогонувањето на верниците, зашто знаел дека тие не ќе сакаат ниту да слушнат за ова негово доживување. Така му се чинело дека е лишен од секое човечко сочувство. Единствено можел да се надева на помош од милостивиот Бог и нему му се обратил со скршено срце.

Во текот на тие долги часови што ги поминал сам со Бога, Савле си спомнал за многу текстови од светите списи кои се однесувале на првото Христово доаѓање. Внимателно го испитувал пророштвото, според сеќавањето изострено со осведочувањето што завладеало сега со неговата душа. Размислувајќи за смислата на тие пророштва, бил изненаден со своето поранешно слепило и со слепилото на Евреите воопшто, што довело до отфрлање на Исуса како ветен Месија. На неговиот просветлен дух сега му било сè јасно. Знаел дека некогашните предрасуди и неверување му го затемниле духовното расудување и го спречиле во Исуса Назареќанецот да го препознае преткажаниот Месија.

Кога целосно ѝ се предал на убедливата сила на Светиот Дух, Савле ја сфатил својата заблуда и далекусежните барања

на Божјиот закон. Тој, кој бил горд фарисеј, уверен дека прави добри дела, сега се клања пред Бога со понизност и со едноставност на малечко дете, признавајќи ја својата недостојност и потпирајќи се во молитва на заслугите на распнатиот и воскреснат Спасител. Савле копнеел за целосна хармонија и заедница со Отецот и Синот, и сакајќи од сè срце да му биде простено и да биде примен, сесрдно се молел пред престолот на милоста. Тие молитви на покајаниот фарисеј не биле напразни. Со силата на Божјата милост се преобразиле најскриените мисли и најдлабоките чувства на неговото срце, а неговите благородни особини дошле во хармонија со вечните Божји цели. Христос и неговата правда за Савле станале нешто што вреди многу повеќе од цел свет.

Обратувањето на Павле претставува восхитувачки доказ за чудотворната моќ на Светиот Дух грешникот да го осведочи за неговата вина. До тогаш Савле навистина верувал дека Исус Назареќанецот не го почитувал Божјиот закон и дека своите ученици ги учел оти тој закон е укинат. Но, откако се обратил, Савле увидел дека Исус дошол на светот да го потврди законот на Отецот. Бил уверен дека Исус е зачетник на целокупниот еврејски обреден систем. Видел дека во Христовото распнување симболите нашле свое исполнување и дека Исус ги исполнил пророштвата на Стариот завет за Откупител на Израел.

Во записот за обратувањето на Савле дадени ни се важни начела што секогаш мораме да ги имаме на ум. Савле бил доведен непосредно во Христово присуство. Тој бил оној на кого Христос му одредил мошне значајна мисија и кој ќе биде негов „одбран сад“. Но Господ не му ја изнел наеднаш задачата што му била одредена. Тој го запрел на неговиот пат и го осведочил дека е грешник; но кога Савле прашал „Што сакаш да правам?“, Спасителот тој Евреин го поврзал со својата црква за тука да дознае што сака Бог од него.

Чудесната светлина што ја осветлила темнината на Савле била Господово дело; но постоело исто така дело кое за него морале да го извршат учениците. Христос го завршил својот дел - му дал откровение и го осведочил, а сега покајникот можел да прими поуки од оние пред кои Бог ставил задача да ја шират неговата вистина.

Додека Савле во самотија во домот на Јуда продолжил да се моли, Господ во видение му се јавил на еден ученик во Дамаск „по име Ананија“, кажувајќи му дека Савле Таршанецот се моли на Бога и дека му е потребна помош. „Стани и оди во улицата која се вика Права“, му наредил небесниот весник, „и

побарај го во куќата на Јуда човекот од Тарс, наречен Савле, зашто, ете, тој се моли. И виде во видение човек по име Ананија, како влегува кај него и ги полага рацете на него за да прогледа.“

Ананија одвај можел да им поверува на зборовите на ангелот, зашто надалеку се рашириле гласови за огорченото гонење на светите што го вршел Савле во Ерусалим. Тој дури се осмелил да стави приговор: „Господе, чув од мнозина за тој човек колку зло им направи на твоите свети во Ерусалим. А тука има власт од првосвештениците да ги врзе сите кои го повикуваат твоето име.“ Но заповедта била неодложна: „Оди, зашто тој човек е мој избран сад за да го изнесе моето име пред незнабошците, пред царевите и пред синовите Израелови.“

Покорувајќи му се на налогот на ангелот, Ананија го побарал човекот кој до неодамна дишел со закана против сите што верувале во Исусовото име, и положувајќи раце врз главата на измачениот покајник, рекол: „Брате, Савле! Господ Исус, кој ти се јави на патот по кој доаѓаше, ме прати за да прогледаш и да се наполниш со Светиот Дух.“ „И веднаш од неговите очи падна нешто како лушпа и тој прогледа, стана и беше крстен.“

122

Така Исус го потврдил авторитетот на својата организирана црква и Савлета го поврзал со своите претставници на земјата. Сега Христос имал црква како свој претставник и пред неа поставил задача грешникот што се покајал да го води по патот на животот.

Мнозина сметаат дека за светлината што ја примиле и за искуствата што ги стекнале, се одговорни само пред Христа, независно од неговите признати следбеници на земјата. Исус е пријател на грешниците и неговото срце е трогнато со нивните страдања. Тој ја има сета власт на небото и на земјата. Но Христос ги уважува орудијата што ги наменил за просветлување и за спасување на луѓето; Тој ги упатува грешниците во црквата што ја направил канал или проповедник на светлината за светот.

Кога на Савле, среде неговата тешка заслепеност со заблудата и со предрасудите, му се открил Христос, кого што тој до тогаш го прогонувал, покајникот бил поврзан директно со црквата која е должна да биде светлина на светот. Во овој случај Ананија го претставувал Христа, а исто така и неговите слуги на земјата кои се поставени да работат наместо него. Наместо Христа Ананија ги допрел очите на Савле за да прогледаат. Наместо Христа Ананија ги ставил своите раце на него и, додека се молел во Христово име, Савле примил дар - Светиот Дух. Сето тоа е сторено во Христово име и со Христов авторитет. Христос е извор, а црквата служи само како канал спроводник.

ДЕНОВИ НА ПОДГОТОВКА

Оваа глава е заснована на шекстиоџи од книџаџиа Дела 9,19-30

Откако се крстил, Павле го прекинал постот и останал „неколку дена со учениците што беа во Дамаск. И веднаш почна да го навестува Христа по синагогите, велејќи дека Тој е Божји Син.“ Смело и бестрашно тврдел дека Исус Назареќанецот е долго очекуваниот Месија кој „умре за нашите гревови, според Писмото... беше погребан... и воскресна на третиот ден“, а потоа им се јавил на дванаесеттемина и на другите. „А најпосле“, додава Павле, „ми се јави и мене како на недоносче“ (1. Коринќаните 15,3.4.8). Неговите докази од пророштвата биле толку убедливи, а неговите напори толку очигледно помогнувани од Божјата сила, што Евреите биле збунети и не можеле да му одговорат.

124 Веста за обратувањето на Павле предизвикала големо изнедадување меѓу Евреите. Оној кој пошол во Дамаск „со власт и задача од првосвештениците“ (Дела 26,12) да ги затвора и да ги прогонува верниците, сега го проповеда евангелието за распнатиот и воскреснатиот Спасител, храбрејќи ги учениците и постојано приведувајќи нови обратеници кон верата, на која некогаш толку огорчено ѝ се противел.

Павле порано бил познат како огнен поборник за еврејската вера и неуморен прогонувач на Исусовите следбеници. Храбар, независен и истраен, тој бил човек на кого талентите и образованието му овозможувале да извршува речиси секоја должност. Можел да расправа служејќи се со необично јасни мисли; со својот разорен сарказам својот противник го оставал во неповолна светлина. Сега Евреите виделе како тој млад човек, со голема иднина, се соединува со оние кои некогаш ги прогонувал и како бестрашно проповеда во Исусово име.

Кога еден генерал ќе загине во некоја битка - тоа е загуба за неговата војска, но неговата смрт не ја зголемува силата на

неговите непријатели. Меѓутоа, кога еден истакнат човек ќе премине на противничката страна, тогаш поранешната страна претрпува загуба, но оние на кои им пристапил се во големо предимство. Господ лесно можел да го убие Савле Таршанецот на неговиот пат кон Дамаск и прогонувачката сила со тоа многу би загубила. Но Бог во своето провидение не само што му го поштедил животот на Савле, туку и го преобратил, префрлајќи на тој начин еден од извонредните поборници од непријателската страна - на Христова страна. Речит говорник и строг критичар, Павле со својата непоколебливост и нескротлива храброст ги имал токму оние особини што ѝ биле неопходни на црквата.

Кога Павле почнал да го проповеда Христа во Дамаск, сите што го слушале биле изненадени и велеле: „Не е ли овој оној кој во Ерусалим ги истребуваше оние кои го изговараа ова име, и зар не дојде ваму за да ги поведе врзани пред првосвештениците?“ Павле тврдел дека промената на верата кај него не е последица на некоја набрзина донесена одлука или фанатизам, туку е предизвикана со непобитни докази. Изложувајќи го евангелието, Павле се трудел да ги објасни пророштвата кои очигледно се поврзани со првото Христово доаѓање. Тој уверливо докажувал дека тие пророштва буквално се исполниле во Исуса Назареканецот. Темел на неговата вера претставувала најсигурната пророчка Реч.

Додека своите изненадени слушатели ги повикувал „да се покаат и да се обратат кон Бога, вршејќи дела достоини за покајание“ (Дела 26,20), Павле „беше сè посилен и ги збунуваше Евреите кои живеешеја во Дамаск, докажувајќи дека овој е Христос“. Но срцата на мнозина се стврднале и не ја прифатиле неговата порака, и нивното чудење во врска со неговото преобратување набргу се претворило во огорчена омраза, слична на онаа што ја негувале и спрема Исуса.

Отпорот се разгорел толку жестоко, што на Павле не му било дозволено да ја продолжи работата во Дамаск. Еден небесен весник му наредил да го напушти тоа место за извесно време, и тој заминал „во Арабија“ (Галатите 1,17), каде што нашол сигурно прибежиште.

Тука, во самотијата на пустината, Павле имал доста време за спокојно размислување и проучување. Мирно размислувал за своето минато и темелно се преобратил. Го барал Бога со сето срце и немал мир додека не се осведочил оти неговото покајание навистина е примено и дека гревот му е простен. Сакал да се осведочи дека Исус ќе биде со него во неговата идна

126 служба. Ја исчистил својата душа од предрасудите и традициите кои до тогаш биле пресудни за неговиот живот и ги примил упатствата упатени директно од Изворот на вистината. Лично Исус одржувал духовна врска со него и го зацврстил во верата, надарувајќи го богато со мудрост и благост.

Кога човечкиот ум ќе воспостави духовна врска со Божјиот Дух - ограниченото со неограниченото - не може да се процени во колкава мера ова дејствува врз целокупното суштество - врз духот, душата и телото на човекот. Во таа поврзаност се наоѓа најразвишеното образование. Тоа е божествена метода за развивање на човечките способности. „Сложи се со него“ (Книгата за Јов 24,21) - тоа е негова порака патена до човечкиот род.

Свечената должност што му е доверена на Павле при неговиот разговор со Ананија сè повеќе му ја притискала душата. Освивајќи се на зборовите: „Брате Савле, прогледај!“, Павле првпат погледнал во лицето на тој побожен човек. Ананија, инспириран со Светиот Дух, рекол: „Бог на нашите татковци однапред те определи да ја познаеш неговата волја, да го видиш Праведникот и да го чуеш гласот од неговата уста, зашто ќе му бидеш сведок пред сите луѓе за она што си видел и чул. А што се двоумиш сега? Стани и крсти се и измиј се од своите гревови, повикувајќи го Господовото име“ (Дела 22,14-16).

Тие зборови директно биле сообразени со зборовите на Исуса кој му рекол на Савле кога го запрел на патот кон Дамаск: „Ти се јавив за да те назначам за слуга и за сведок, како за ова што го виде, така и за она во кое ќе ти се објавам; избавувајќи те од луѓето и од народите, кај кои те праќам, за да им ги отвориш очите, да се одвратат од темнината кон светлината, од сатанската власт кон Бога, за да примат проштавање на гревовите и наследство меѓу осветените преку вера во мене“ (Дела 26,16-18).

Размислувајќи длабоко за тоа, Павле сè појасно ја сфаќал смислата на повикот: „Преку Божјата волја повикан апостол на Исуса Христа.“ Нему повикот не му бил упатен „ниту од луѓе, ниту со посредство на човек, туку преку Исуса Христа и Бог Отецот“ (1. Коринќаните 1,1; Галатите 1,1). Големината на делото што било поставено пред него го навела совесно да ги проучува светите списи за да може да го проповеда евангелието, „не со говорничка мудрост - за Христовиот крст да не го загуби своето значење“, „туку во пројава на Духот и силата“, за верата на сите оние што ќе ја чујат да не „почива врз човечка мудрост, туку врз Божја сила“ (1. Коринќаните 1,17; 2,4.5).

Проучувајќи ги светите списи, Павле увидел дека во текот на вековите немало „многу мудри по тело, немаше многу силни,

ниту многу од благороден род, но Бог го избра она што е безумно во светот за да ги посрами мудрите; она што е немоќно во светот, Бог го избра за да ги посрами силните; и она што е ништожно, што е презрено во светот и она што се смета за ништо, Бог го избра за да го поништи она што е нешто, за да не може ниту еден да се фали пред Бога“ (1. Коринќаните 1,26-29). И, набљудувајќи ја така мудроста на овој свет во светлината на крстот, Павле решил да не мисли оти знае нешто друго „освен Исуса Христа, и тоа распнатиот“ (1. Коринќаните 2,2).

128

Во текот на целата своја подоцнежна служба, Павле никогаш не го загубил од вид Изворот на својата мудрост и сила. Еве што кажува тој по многу години: „За мене Христос е живот“, и пак кажува: „Сметам дека сè е загуба во однос на превосходното познавање на мојот Господ Исус Христос, заради кого загубив сè... само да го придобијам Христа и да се најдам во него, без својата праведност, која доаѓа од законот, туку по праведноста која доаѓа преку верата во Христа, праведноста која е од Бога врз основа на вера, за да го познавам него и силата на неговото воскресение и учеството во неговите страдања...“ (Филипјаните 1,21; 3,8-10).

Од Арабија, кажува Павле, „пак се вратив во Дамаск“ и „слободно го проповедав Исусовото име“ (Галатите 1,17). Бидејќи не можеле да ѝ преодолеат на мудроста на неговите докази, „Евреите сковаа заговор за да го убијат“. Градските порти внимателно ги чувале и дење и ноќе за да му се оневозможат бегство. Тоа учениците ги навело сесрдно да го побараат Бога. Најпосле „го зе доа и во кошница го префрлија ноќе преку ѕидот“ (Дејана 9,23.25).

По своето бегство од Дамаск, Павле заминал во Ерусалим. Од неговото преобратување поминале околу три години. Главна цел на неговото доаѓање била, како самиот што кажал подоцна, да го „види Петар“ (Галатите 1,18). Доаѓајќи во градот, во кој некогаш бил познат како Савле прогонувач, „се обидувааше да им се придружи на учениците, но сите се плашеа од него, зашто не веруваа дека е ученик“. Им било тешко да поверуваат оти еден толку закоравен фарисеј, човек кој толку се трудел да ја уништи црквата, може да стане искрен Христов следбеник. „Тогаш Варнава го зеде и го одведе кај апостолите, им раскажа дека на патот го видел Господа, дека му зборувал и дека во Дамаск проповедал смело во Исусово име.“

129

Кога слушнале за тоа, учениците го примиле во своите редови. Набргу имале изобилни докази за искреноста на неговите христијански побуди. Како апостол на незнабошците, сега се наоѓал во градот во кој живееле многу негови некогашни исто-

мисленици. Тој сакал на тие еврејски водачи да им ги објасни пророштвата за Месија што се исполниле со доаѓањето на Спасителот. Павле бил уверен дека тие учители во Израел, со кои некогаш многу добро се сложувал, се исто толку искрени и чесни колку и тој. Но погрешно го проценил духот на своите еврејски браќа и горко се разочарал во надежта дека бргу ќе ги преобрати. Иако Павле „зборуваше смело во името на Господа и се препираше со Грците“, оние што се наоѓале на чело на еврејската црква не поверувале, туку „настојуваа да го убијат“. Неговото срце се исполнило со тага. Радо би го дал својот живот кога со тоа би можел некого да го упати на вистината. Се срамувал при помислата на своето активно учествување во маченичката смрт на Стефана. Со желба да ја избрише дамаката што е фрлена со лажното обвинување, Павле сега настојувал да ја докаже вистината за која Стефан го дал својот живот.

130 Загрижен поради оние кои не сакале да веруваат, Павле, како самиот што кажува подоцна, се молел во храмот и пред него се појавил небесен весник кој му рекол: „Побрзај и излези бргу од Ерусалим, зашто нема да го примат твоето сведоштво за мене“ (Дела 22,18).

Павле имал желба да остане во Ерусалим, каде што можел да се соочи со противниците. Му се чинело дека бегството би значело малодушност во споредба со очекувањето некои упорни Евреи да ги осведочи во вистинитоста на евангелската порака, дури и ако тоа би го платил со животот. Затоа одговорил: „Господе, тие знаат дека јас ги затворав и ги тепав по синагогите оние кои веруваа во тебе; и кога се пролеваше крвта на твојот сведок Стефан, и јас стоев таму, одобрував и ги чував облеките на оние што го убиваа.“ Но не била Божја намера неговиот слуга без потреба да го изложува својот живот на опасност и небесниот весник му одговорил: „Оди, зашто ќе те пратам далеку, меѓу незнабошците“ (Дела 22,19-21).

Дознавајќи за таа визија, браќата го забрзале Павловото тајно бегство од Ерусалим од страв да не биде убиен и „го одведеа во Цезареја, а оттаму го испратија во Тарс“. Заминувањето на Павле за извесно време го стивнало жестокото противење на Евреите и црквата имала еден мирен период кога значително се зголемил бројот на верниците.

ЧОВЕКОТ КОЈ ЈА БАРАЛ ВИСТИНАТА

Оваа глава е засована на шексјош од книѓата Дела 9,32 до 11,18

Во текот на својата служба апостол Петар ги посетил верниците во Лида. Таму го исцелил Енеја кој бил парализиран и осум години врзан за постела. „Енеј, Исус Христос те исцелува, рекол апостолот, 'стани и опаша се!' И тој веднаш стана. И го видоа сите жители во Лида и во Шарон и му се обратија на Господа.“

Во Јопа, место недалеку од Лида, живеела жена по име Тавита, која поради своите добри дела била мошне омилена. Таа била достоинствена ученичка на Исуса, а животот ѝ бил исполнет со добротина. Знаела кому му била потребна удобна облека, а кому љубов и сочувство и радо им служела на сиромасите и несреќните. Нејзините вешти прсти биле многу поактивни од нејзиниот јазик.

„Во тие денови се разболе и умре.“ Верниците на црквата во Јопа ја сфатиле својата голема загуба, и кога слушнале дека Петар се наоѓа во Лида, тие пратиле весници, молејќи го да не пожали труд да дојде и до нив. „А Петар стана и тргна со нив. Кога дојде, го одведе во горната соба и му пристапија сите вдовици лелекајќи и покажувајќи му ги туниките и облеките што ги правеше Срна додека беше со нив.“ Имајќи го предвид пожртвуваниот живот на Тавита, не е чудо што тие ја жалеле и што нивните топли солзи паѓале на нејзиното безживотно тело.

Срцето на апостолот било трогнато од сомилоост кога ја видел нивната жалост. Тогаш, барајќи расплаканите пријателки да излезат од собата, Петар клекнал на колена и сесрдно му се помолил на Бога на покојничката да ѝ ги врати здравјето и животот. Свртувајќи се кон мртвото тело, тој рекол: „Тавита, стани!“ Тавита била од голема полза за црквата и Бог видел дека е добро да ја врати од државата на непријателот, за нејзините способности и нејзината трудољубивост и понатаму да им

бидат на благослов на другите, и со таа манифестација на неговата сила да се засили Христовата црква.

Додека Петар уште бил во Јопа, добил божествен повик пораката на евангелието да му ја однесе и на Корнелиј кој живеел во Цезареја.

133 Корнелиј бил римски капетан. Бил богат и од благородничко потекло и заземал доверлива и почесна положба. Незнабожец по раѓање, по воспитување и образование, благодарение на својот контакт со Евреите тој се здобил со сознание за Бога и му се молел со сето срце, покажувајќи ја со сожалување кон сиромасите искреноста на својата вера. Бил надалеку прочуен по својата дарежливост и со својот праведен живот стекнал добар глас и меѓу Евреите и меѓу незнабошците. Неговото влијание претставувало голем благослов за сите со кои доаѓал во допир. Во вдахновените записи за него се кажува дека „со сиот свој дом беше посветен и богобојазлив, му даваше многу милостина на народот и постојано му се молеше на Бога“.

Верувајќи во Бога како Творец на небото и земјата, Корнелиј го почитувал, го признавал неговиот авторитет и барал негов совет во сите животни околности. Му бил верен на Јехова во домашниот живот и на својата службена должност. Му подигнал олтар на Господа во својот дом, зашто не се осмелувал без Божја помош да пристапува кон остварување на своите планови и кон вршење на доверените одговорности.

Иако верувал во пророштвата и го очекувал доаѓањето на Месија, Корнелиј сепак не знаел за евангелието онака како што се откривало тоа во Христовиот живот и смрт. Тој не бил припадник на еврејската црква и рабините него го гледале како незнабожец и нечист човек. Но истиот оној свет Стражар, кој за Аврама рекол „го знам тој човек“, го знаел и Корнелија и му пратил весник непосредно од небото.

Ангелот му се прикажал на Корнелија додека бил на молитва. Слушајќи како некој го ословува по име, капетанот се уплашил, но сфаќајќи дека весникот доаѓа од Бога - сепак прашал: „Што е, Господе?“ „Твоите молитви и твоите милостини“, рекол ангелот, „се воздигнаа до Бога“. „А сега, прати луѓе во Јопа и повикај го Симона, наречен Петар. Тој престојува кај некој козар, Симон, чија куќа е крај морето.“

134 Изричноста на овие упатства, во кои е назначено дури и занимањето на човекот кај кого се наоѓал Петар, покажува дека Небото ја знае историјата и постапките на луѓето во сите животни околности. На Бога точно му е познато искуството и

работата на скромните работници исто така како и на царот на престолот.

„Прати луѓе во Јопа и повикај го Симона.“ Така Бог покажал колку многу го цени проповедањето на евангелието и својата организирана црква. На ангелот не му бил даден налог да каже сè што треба капетанот да знае за Христа и за неговата смрт на крстот. Според Божиот план, историјата на распнатиот и воскреснат Спасител на Корнелиј требало да му ја изнесе човек подложен на исти слабости и искушенија како него.

За свои претставници меѓу луѓето Бог не ги бира ангелите кои никогаш не паднале, туку човечки суштества, со исти чувства и склоности како и оние кои треба да ги спасуваат. Христос се вознел во човечка природа за да може да допре до луѓето. На светот му бил потребен Спасител со божествено-човечка природа за да му донесе спасение. А сега, на луѓето им е доверена света задача „Христовото богатство, кое не може целосно да се сфати“ (Ефесците 3,8), да му го објават на своите ближни.

Во својата мудрост Господ луѓето што ја бараат вистината ги поврзува со нивните најблиски кои ја познаваат вистината. Божи план е оние што примиле светлина истата да им ја пренесуваат на своите ближни кои уште се наоѓаат во темнина. Луѓето, црпејќи ја својата делотворност од големиот Извор на мудроста, стануваат орудије и делотворна сила со чија помош евангелието врши влијание што ги преобразува душата и срцето.

Корнелиј со радост го послушал упатството што го добил во визијата. Кога ангелот си заминал, капетанот „викна двајца свои слуги и еден побожен војник, од оние кои беа постојано покрај него, и откако им кажа сè, ги прати во Јопа“.

135

Во тоа време Петар се наоѓал на горниот кат на куќата и се молел на Бога во својата соба и, како што читаме понатаму библиски запис за тоа, тој „огладне и посака да јаде; и додека му приготвуваа јадење, тој падна во занес“. Гладот што го почувствувал Петар не бил предизвикан само од потребата за физичка храна. Кога од горната соба ја погледнал Јопа и околината, слично на глад го опфатила непреодолива желба за спасение на своите сонародници. Почувствувал длабок копнеж да им укаже на пророштвата на светите списи што се однесуваат на Христовото страдање и на неговата смрт.

Петар во визија „виде отворено небо и нешто како големо платно, врзано за четирите краишта, како се спушта на земјата. Во него беа сите четириножни животни, диви сверови,

земни лазачи и небесни птици. И еден глас му рече: 'Стани, Петре, коли и јади!' А Петар рече: 'Никако, Господе, зашто уште никогаш не сум јал нешто погано и нечисто!' А гласот повторно му се јави: 'Она што Бог го исчистил, ти не нарекувај го погано!' Тоа се случи трипати и платното пак се крена на небо."

136 Оваа визија за Петар претставувала и укор и упатство. Таа му ја открила Божјата намера - со Христовата смрт и незнабошците можат да станат сонаследници со Евреите во благословите на спасението. До тогаш ниту еден ученик не им го проповедал евангелието на незнабошците. Во нивното сфаќање сè уште постоел сид на меѓусебна поделба, кој засекогаш е урнат со Христовата смрт, и нивната работа главно била ограничена на Евреите, зашто сметале дека незнабошците се исклучени од благословите понудени со евангелието. Со ова Господ сакал да го поучи Петар дека божествениот план на спасението го опфаќа цел свет.

Многу незнабошци со интерес ја слушале проповедта на Петар и на другите апостоли и мнозина од таканаречените грчки Евреи станале верници во Христа, но преобратувањето на Корнелиј требало да биде прво од значајните преобратувања меѓу незнабошците.

Настапило време Христовата црква да влезе во потполно нова фаза од работата и да се отвори вратата која многу преобратени Евреи ја затвориле пред незнабошците. А незнабошците, кои го прифатиле евангелието, и без да бидат обрежани, задолжително требало да бидат сметани како потполно рамноправни со учениците од еврејско потекло.

Колку грижливо работел Господ за да се совладаат предрасудите кон незнабошците кои, благодарение на еврејското воспитание, биле толку цврсто вкоренети и во душата на Петар! Со визијата за платното и со она што се наоѓало во него, Господ настојувал душата на апостолот да ја ослободи од сите предрасуди и да го поучи на значајната вистина дека Небото не прави никаква разлика меѓу луѓето, дека Евреите и незнабошците еднакво се драгоцени пред Бога и дека преку Христа и незнабошците можат да станат учесници во благословите и предимствата на евангелието.

137 Додека Петар размислувал за значењето на визијата, луѓето што ги пратил Корнелиј пристигнале во Јопа и се запреле токму пред вратата на неговата куќа. Тогаш Духот му рекол: „Еве, те бараат тројца мажи; стани, слези долу и оди со нив без никакво сомнение, зашто јас ги пратив.“

Оваа заповед за Петар била многу тешка; но, иако се колебал на секој чекор, сепак, ја прифатил должноста што му била доверена. „Тогаш Петар слезе кај луѓето и рече: 'Еве јас сум оној што го барате. Зошто дојдовте?'“ Тие му ја изнеле необичната задача што им била доверена, велејќи: „Стотникот Корнелиј - човек праведен и богобојазлив, посведочен од целиот еврејски народ, прими заповед од свет ангел да те повика во својот дом и да чуе зборови од тебе.“

Прифаќајќи го налогот што пред малку го примил од Бога, апостолот ветил дека ќе појде со нив. Следното утро се упатил во Цезареја во придружба на шестмина свои браќа. Тие требало да бидат сведоци за сè што ќе каже или ќе стори Петар при посетата на незнабошците, зашто знаел дека ќе биде повикан да даде сметка поради толку очигледните повреди на еврејското учење.

Кога Петар стапнал во куќата на незнабожецот, Корнелиј го пречекал не само како обичен посетител, туку како оној што го праќа Небото, што го праќа лично Бог. Обичај на исток бил приврзаниците да се поклонат пред кнезот или пред некој друг великодостојник, а децата се поклонувале пред своите родители. Меѓутоа, Корнелиј, проникнат со почит кон оној кого сам Бог го пратил да го поучи, паднал пред нозете на апостолот и му се поклонил. Петар бил вчудовиден. Го подигнал капетанот и му рекол: „Стани! И јас сум само човек.“

Кога весниците на Корнелиј си заминале за да ја извршат задачата, капетанот „ги очекуваше, и ги беше повикал своите роднини и блиски пријатели“ и тие да го слушнат проповедањето на евангелието. Кога Петар пристигнал, затекол голема група собрани кои желно чекале да ги слушнат неговите зборови. Петар на собраните прво им зборувал за еврејското религиозно и општествено уредување, нагласувајќи го фактот дека Евреите го сметаат за противзаконито да се дружат со незнабошците и дека тоа претставува повреда на нивните церемонијални прописи. „Вие знаете“, рекол тој, „дека на Евреин не му е дозволено да се дружи со човек туѓинец и да доаѓа кај него. Но мене Бог ми кажа никого да не го нарекувам поган или нечист. Затоа дојдов без противење.“

Тогаш Корнелиј му го раскажал своето искуство и сè што му рекол ангелот, додавајќи на крај: „И веднаш пратив да те повикаат, а ти арно стори што дојде. Сега, тука, сите сме пред Бога, за да чуеме што сè Господ ти заповедал.“

При тоа Петар рекол: „Навистина гледам дека Бог не е наклонет кон никого, туку кај секој народ нему му е мил оној кој има страхопочит спрема него.“

139 Тогаш на таа група внимателни слушатели апостолот ѝ ја проповедал вистината за Христа - за неговиот живот, за неговите чудотворни дела, за предавството што му било сторено, за распетието, воскресението и вознесението, за неговото дело на небото во улога на претставник и застапник на човекот. Кога на присутните им укажал на Исуса како единствена надеж за грешниците, Петар и самиот поцелосно ја сфатил смислата на визијата што му била дадена и неговото срце горело со силата на вистината што ја изнесувал.

Одненадеж излагањето било прекинато со излевање на Светиот Дух. „Додека Петар сè уште ги зборуваше овие зборови, Светиот Дух слезе на сите кои го слушаа говорот и се зачудија обрежаните верници кои дојдоа со Петар што и на незнабошците се излеа дарот - Светиот Дух; зашто ги чуја како зборуваат во јазици и го величаат Бога.“

„Тогаш Петар рече: 'Може ли некој да им забрани да се крстат со вода овие што го примија Светиот Дух како и ние?' И им заповеда да се крстат во името на Исуса Христа.“

Така евангелието им е однесено и на оние кои биле странци и дојденци и ги претворило во сограѓани на светите и во членови на Божјето семејство. Обратувањето на Корнелија и на неговото семејство претставувало првина од жетвата што треба да биде собрана. Преку членовите на тоа домаќинство извршено е далекусежно дело на милоста во тој незнабожечки град.

140 И денеска Господ бара души и меѓу големите на земјата исто како и меѓу малечките. Има многу луѓе слични на Корнелија кои Господ сака да ги поврзе со своето дело на земјата. Нивните симпатии се на страна на Божјиот народ, но цврсто ги дражат врските што ги поврзуваат со овој свет. Ним им е потребна морална храброст за да застанат на Христова страна. Неопходно е да се вложат посебни напори заради тие души кои се во голема опасност поради должноста што ја вршат во друштвото во кое се движат.

Бог повикува сесрдни и понизни работници кои ќе им го однесат евангелието и на припадниците на вишите општествени слоеви. Ние можеме да очекуваме вистински чуда на вистинско преобратување какви што уште не сме доживеале. И најголемите луѓе на овој свет не се надвор од досегот на чудесната Божја сила. Ако Божјите слуги, кои соработуваат со Бога, ги

искористат можностите што им се даваат, извршувајќи ја својата должност храбро и верно, Бог ќе ги преобрати оние што се наоѓаат на одговорни положби - образованите и влијателните луѓе. Благодарение на силата на Светиот Дух, мнозина ќе ги прифатат божествените начела. Прифаќајќи ја вистината, тие во Божјите раце ќе станат погодни орудија за пренесување и за натамошно ширење на светлината. Тие ќе чувствуваат посебна обврска кон душите на овој често занемарен општествен слој. Времето и парите ќе бидат посветени на Господовото дело, а црквата ќе стане поделотворна и посилен.

Бидејќи Корнелиј живеел според упатствата што ги добил, Бог така ги насочил настаните за да му дадат уште поголеми вистини. Весник од небесните дворови му бил пратен и на тој римски капетан и на апостол Петар сè со цел Корнелиј да дојде во допир со човекот кој можел да го доведе до поголема светлина.

Во светот има голем број луѓе кои се многу поблизу до Божјето царство отколку што претпоставуваме ние. Во овој мрачен грешен свет Господ има многу драгоцени души на кои ќе им прати свои весници. На сите страни сè уште има луѓе кои ќе застанат на Христова страна. Мнозина ќе знаат да ја ценат божествената мудрост повеќе од каква било земна корист и ќе станат верни носители на факелот на божествената светлина. Привлечени од Христовата љубов, тие ќе можат и други да привлечат и да доведат кај него.

141

Кога браќата во Јудеја слушнале оти Петар влегол во куќа на незнабожец и таму им проповедал на собраните, биле изненадени и навредени. Тие се плашеле дека таквата постапка, што се сметала за пречекорување на дозволеното, би можела да има поразно дејство врз неговото учење. Потоа, кога првпат се сретнале со Петар, го пречекале со строг укор, велејќи: „Влезе при необрезани луѓе и јадеше со нив!“

Петар им го изнел целиот настан. Им го раскажал своето искуство во врска со добиената визија со која е предупреден да не се осврнува веќе на церемонијалната разлика меѓу обрезаните и необрезаните, ниту незнабошците да ги смета за нечисти. Им зборувал за налогот примен од небото да оди кај незнабошците, потоа за доаѓањето на весниците на капетанот, за својот пат во Цезареја и за средбата со Корнелија. Им ја изнел содржината на својот разговор со капетанот, во кој тој му зборувал за својата визија во која му е заповедано да прати луѓе по Петар.

Прераскажувајќи го ова свое искуство, Петар истакнал: „И кога почнав да зборувам, Светиот Дух слезе на нив, како и

на нас во почетокот. Тогаш се сетив на Господовите зборови: 'Јован крштаваше со вода, а вие ќе бидете крстени со Светиот Дух. И така, ако Бог им даде ист дар, кога поверуваа во Господа Исуса Христа, како и нам, кој сум јас да можам да му го забранам тоа на Бога?'“

Кога го слушнале сето ова, браќата замолкнале. Уверени дека постапката на Петар претставува непосредно исполнување на Божјиот план и дека нивните предрасуди и поделби се на полно туѓи на духот на евангелието, тие го славеле Бога: „Значи, Бог им даде и на незнабошците покајание за живот!“

Така, без полемика и без борба, биле соборени предрасудите, а на поделбата вкоренета со вековниот систем ѝ е ставен крај. И така отворен е патот за проповедање на евангелието меѓу незнабошците.

ИЗБАВЕН ОД ЗАТВОР

Оваа глава е заснована на шекспировиот од книгата Дела 12,1-23

„Во тоа време царот Ирод почна да им напакустува на оние кои ѝ припаѓаа на црквата.“

Власта во Јудеја во тоа време се наоѓала во рацете на Ирод Агрипа, вазален приврзаник на римскиот император Клаудиј. Ирод исто така вршел должност на гувернер на Јудеја. Тој се преправал дека е преобратен на еврејската вера и надворешно мошне ревностно се придржувал кон обредите на еврејскиот закон. Сакајќи да се здобие со наклоност од Евреите и надевајќи се дека со тоа ќе си обезбеди цврсти позиции и почести, тој им излегувал во пресрет на нивните желби, прогонувајќи ја Христовата вера, конфискувајќи ги куќите и имотот на верниците и затворајќи ги водечките луѓе во црквата. Тој Јовановиот брат, Јаков, го затворил и му наредил на целатот да го погуби со меч, како еден друг Ирод, во свое време, што наредил да му се пресече главата на Јован Крстителот. Гледајќи дека Евреите се мошне задоволни со ова, тој го затворил и Петар.

Тие сверства се вршени токму во времето на празникот Пасха. Додека го прославувале своето ослободување од Египет и навидум мошне ревности за Божјиот закон, Евреите истовремено престапувале секое начело на тој закон, прогонувајќи и убивајќи ги оние кои верувале во Христа. 144

Смртта на Јакова предизвикала голема жалост и вчудовитост меѓу верниците. Кога Петар бил затворен, цела црква била во пост и молитва.

Евреите отворено го поддржувале Ирода поради убиството на Јакова, иако некои биле незадоволни со начинот на кој било извршено, тврдејќи дека јавното погубување посилено би ги заплашило верниците и оние што им биле наклонети. Затоа Ирод го држел Петар под посебна стража во затвор, имајќи намера уште повеќе да им угоди на Евреите со тоа што ќе го

погуби на јавно место. Меѓутоа, некои забележале дека, во интерес на општата сигурност, не е препорачливо погубувањето на овој огнен апостол да се изврши јавно пред целиот народ кој тогаш бил собран во Ерусалим. Се плашеле дека мнозина ќе се сожالات кога ќе видат како еден толку стар човек изведуваат на губилиште. Свештениците и старешините исто така се плашеле дека Петар би можел да упати еден од оние силни повици кои толку често луѓето ги наведувале да го проучуваат Исусовиот живот и карактер - од повикот што тие со сите свои сили и аргументи не биле во состојба да ги побијат. Петровата сесрдност во одбрана на Христовото учење мнозина навела да застанат на страна на евангелието и поглаварите се плашеле дека, ако му се даде можност својата вера да ја брани во присуство на многубројните поклоници кои во градот дошле на богослужение, неговото ослободување би можело да бие побарано лично од царот.

145

Додека под разни изговори погубувањето на Петар се одложувало за по празникот Пасха, верниците на црквата имале време длабоко и совесно да го испитаат своето срце и да му упатат сесрдни молитви на Бога. Постојано се молеле за Петар, зашто чувствуваале дека не може да биде поштеден од судење. Увидувале дека настапил миг кога Христовата црква, ако не биде поткрепена со посебна божествена помош, би можела да биде наполно уништена.

Во тоа време поклониците од сите народи доаѓале во храмот кој бил наменет за Божја служба. Блескотејќи од злато и од скапоцени камења, храмот оддавал сцена на убавина и величество. Но на тоа прекрасно и привлечно место не се наоѓал веќе Господ. Израел се одвоил од Бога. Пред крај од својата земна мисија, кога Христос за последен пат фрлил поглед во внатрешноста на храмот, Тој рекол: „Ете, пуст ви остапува вашиот дом“ (Матеј 23,38). До тогаш храмот го нарекувал куќа на својот Отец, но кога Божјиот Син излегол надвор од неговите сидови, Божјето присуство засекогаш се повлекло од тој храм кој бил подигнат во негова слава.

Најпосле бил одреден ден за погубување на Петар, но верниците сè уште упатувале топли молитви кон небото и додека тие со сета сила и љубов пекале пред Бога за помош, Божјите ангели бдееле над апостолот врзан во затворот.

Спомнувајќи си како апостолите порано биле избавени од затвор, овојпат Ирод двојно ги зголемил мерките на претпазливост. За да се спречи секоја можност за ослободување,

146

Петар е ставен под стража на шеснаесетмина војници кои на смена го чувале дење и ноќе. Во својата ќелија Петар бил ставен меѓу двајца војници и врзан со два синцира, а секој синцир бил прицврстен за раката на еден војник. Тој не можел ниту да се помести, а тие да не го забележат тоа. Бидејќи вратата на затворот била добро заклучена и дека пред неа била поставена силна стража, не постоела никаква можност за избавување или за бегство со човечки средства. Но токму најголемата човекова неволја за Бога претставува вистинска прилика да му дојде на помош.

Петар бил затворен во затвор издлабен во карпа, а вратата била заклучена и закатанчена. Војниците на стража биле одговорни за затворениците. Но резите, бравите и римската стража, кои ја исклучувале можноста од каква било човечка помош, само уште повеќе придонесувале за целосниот Божји триумф при ослободувањето на апостолот. Ирод подигнал рака против Семожниот и морал да претрпи целосен пораз. Ставајќи ја во дејство својата сила, Бог се приготвувал да го спаси драгоценiot живот кој заговорничките Евреи имале намера да го уништат.

Настапила и последната ноќ пред погубувањето. Од небото е пратен силен ангел да го избави Петар. Силната врата која била затворена пред Божјиот избраник се отворила без помош на човечка рака. Ангелот на Семожниот поминал низ неа и вратата бесшумно се затворила зад него. Ангелот влегол во ќелијата каде што лежел Петар, спиејќи со спокоен сон на совршена доверба.

Светлината што го опкружувала ангелот ја исполнувала ќелијата, но не го разбудила апостолот. Дури кога го почувствувал допирот на неговата рака и кога го слушнал гласот: „Бргу станувај!“ Петар се разбудил, гледајќи како неговата ќелија е осветлена со небесна светлина и дека пред него стои ангел со голема слава. Механички ги послушал зборовите што му биле упатени и кога станал, видел дека оковите веќе паднале од неговите раце.

Небесниот весник повторно му заповедал: „Препаши се и обуј си ги сандалите“, а Петар несвесно се покорил, гледајќи го својот посетител и верувајќи дека сонува или гледа визија. Ангелот повторно му заповедал: „Префрли си ја наметката и тргни по мене!“ Потоа пошол кон вратата, а по него и Петар кој, иако по природа обично бил многу зборлест, сега занемел од вчудовиденост. Тие поминале крај стражарот и стигнале

до цврсто закатанчената врата која се отворила сама од себе и повторно веднаш се затворила, додека стражарите и од внатрешната и од надворешната страна неподвижно стоеле на своите места.

Стигнале и до втората врата, која исто така била чувана и одвнатре и однадвор. Вратата се отворила како и првата, а при тоа шарките не зачкрипиле ниту железните шипки засвечиле, и таа зад нив бесшумно се затворила. На ист начин поминале и низ третата капија и се нашле на отворена улица. Не бил изговорен ниту еден единствен збор, ниту се слушнал шум од нивните стапала. Ангелот, реејќи се предводел, опкружен со блескотна светлина, а Петар, збунет и сè уште верувајќи дека сонува, го следел својот спасител. Така поминале низ една улица, а потоа ангелот, бидејќи со ова ја завршил својата задача, одне-надеж исчезнал.

148 Небесната светлина постепено исчезнала и Петар почувствувал дека се наоѓа во густ мрак. Но како очите почнале да му се привикнуваат, му изгледало дека темнината полека се повлекува и тогаш станал свесен дека се наоѓа во мирна улица, додека свежиот ноќен воздух му го ладел челото. Сфатил оти е слободен и оти се наоѓа во еден познат дел од градот. Видел дека тоа е местото на кое често поминувал, а се очекувало утрешниот ден за последен пат да помине тука.

Се обидел во мислите да ги среди настаните од последните неколку мигови. Си спомнал како заспал окован, меѓу двајца војници, и дека на себе немал сандали и горна облека. Се погледнал себеси и видел дека е наполно облечен и опашан. На зглобовите на неговите раце, натечени од носењето на тешкото железо, немало веќе окови. Сфатил дека неговата слобода не е само измама, сон ниту призрак, туку благословена стварност. Следното утро требало да биде изведен на губилиште, но ете, ангелот го ослободил од затворот и го спасил од смрт. „А кога Петар дојде на себе, рече: 'Сега навистина знам дека Господ прати свој ангел и ме избави од Иродовата рака и од сè што очекуваше еврејскиот народ.'“

Апостолот веднаш се упатил во куќата во која биле собрани неговите браќа и во тој миг му упатувале сесрдни молитви на Бога за него. „И кога чукна на вратата од тремот, дојде слугинката, по име Рода, да наслушне. И кога го препозна Петровиот глас, од радост не ја отвори портата, туку втрча и јави дека Петар стои пред порта. А тие ѝ рекоа: 'Ти бладаш!' Но таа и натаму тврдеше дека е вистина. Тие пак рекоа: 'Тоа е неговиот ангел.'“

„А Петар продолжуваше да чука. И кога ја отворија портата, го видоа и се зачудија. Тој им даде знак со раката да молчат и им раскажа како Господ го изведе од занданата.“ И Петар „излезе и отиде на друго место“. Срцата на верниците се наполниле со радост и благодарност, зашто Бог ги чул и ги примил нивните молитви и го избавил Петар од рацете на Ирода,

Изутрината се собрал голем број луѓе да бидат сведоци на погубувањето на апостолот. Ирод пратил стражари во затворот по Петар, кого што требало да го доведат со голема пројава на сила, опкружен со вооружена стража, не само да се оневозможи неговото бегство, туку и да се заплашат сите што му биле наклонети и да се покаже силата на царот.

Кога стражарите пред вратата виделе дека Петар е пак избавен, ги спопаднал страв и ужас. Им било изрично нагласено дека со својот живот гарантираат за животот на заточеникот и затоа биле посебно внимателни. Кога заповедниците дошле по Петар, војниците сè уште се наоѓале пред вратата на затворот, и резите и катанците стоеле на своето место, оковите сè уште биле прицврстени на рацете на двајцата војници, но заточеникот исчезнал.

Кога Ирод дознал за избавувањето на Петар, до крајна можна мера се разјарил и побеснел. Обвинувајќи ги стражарите за несовесно вршење на должноста, наредил да се погубат. Ирод знаел дека Петар не го избавила никаква човечка сила, но цврсто бил решен да не признава оти неговата намера била осуетена од Божјата рака и зазел став на пркос и отпор кон Бога.

По ослободувањето на Петар од затвор, Ирод заминал во Цезареја, каде што приредил голема свеченост, сакајќи да предизвика восхит кај народот и да ја придобие неговата наклоност. На оваа свеченост, на која имало многу веселба и пијанство, учествувале многубројни распуштени љубители на уживањата. Ирод во величество и сјај излегол пред народот да одржи говор. Облечен во облека украсена со сребро и злато, на чиишто набори се прелевала сончевата светлина, тој ги засенчувал очите на присутните и претставувал раскошна фигура. Величественоста на неговата појава и силата на неговите одбрани зборови оставиле силен впечаток врз присутните. Нивните сетила, веќе замелушени со гозбата и со виното, биле засенчени со Иродовиот сјај и восхитени од неговото држење и говорничка вештина. Во дива одушевеност тие го опсипале со ласкање, изјавувајќи дека по појавата и по толку потресната речитост

нема конкурент меѓу смртниците. На крај изјавиле дека досега го почитувале како владетел, а отсега ќе му се клањаат како на бог.

Само неколку години порано, некои од нив, чиешто гласови сега се слушнале како издигнуваат еден подол грешник, викале со сиот глас: „Смрт за Исуса! Распни го, распни го!“ Евреите одбиле да го примат Христа, чијашто облека, толку едноставна и често стуткана и прашлива од патот, покривала срце полно со божествена љубов. Нивните очи не биле во состојба под толку скромната надворешност да го препознаат Господарот на животот и славата, иако Христовата сила им се откривала во делата кои не може да ги изврши ниту еден човек. Но затоа се подготвени како на бог да му се клањаат на еден горд властодржец, чијашто сјајна облека од злато и сребро покривала свирепо и расипано срце.

151

Ирод знаел дека ниту најмалку не ја заслужува пофалбата и честа што му ги укажувале, па сепак, ова вистинско идолопоклонство од страна на народот го прифатил како нешто што со право му припаѓа. Кога ги слушнал повиците: „Ова е глас Божји, а не човечки“, неговото срце затреперило од радост и триумф, а лицето му се вцврвило од задоволство и гордост.

Но наеднаш на него се видела страшна промена. Лицето му пребледело како во смртник и стравотно се искривил во смртни маки. Од сите пори на неговото тело избувнале дробни капки пот. За миг стоел прострелан со болка и ужас; а потоа, така смртно блед и помодрен, се свртел кон своите вчудовидени приврзаници, крикнул засипнат и со очаен тон: „Оној што го возвишувавте како бог е смртно погоден!“

Прострелан со најстрашни смртни маки, го изнеле од таа сцена на раскош, на бучна веселба и слава. Само пред неколку мига тој гордо го прифатил возвишувањето, славата и обожавањето од страна на огромната толпа собрани, а сега сфатил дека се наоѓа во рацете на Владетелот кој е посилен од него. Почувствувал страшна грижа на совеста. Се сетил како неумоливо и свирепо ги прогонуval Христовите следбеници и како наредил да се убие наполно невиниот апостол Јаков. Си спомнал за своите намери да го убие и апостол Петар и за својот немоќен бес кога, разочаран, својата безумна одмазда ја истурил врз стражарите на затворот. Почувствувал дека тој, неумолив прогонувач, сега ги расчистува сметките со Бога. Не наоѓал никакво олеснение за своите физички болки и душевни маки, ниту пак можел да се надева на олеснение.

Ирод знаел за Божиот закон кој кажува: „Немој да имаш други богови освен мене“ (2. Мојсеева 20,3). Тој исто така знаел дека, прифаќајќи го обожавањето од страна на собраниот народ, ја преминал мерката на беззаконието и дека навлекол на себе праведен гнев од навредениот Јехова.

152

Истиот ангел, кој дошол од небесните царски дворови да го избави Петар, бил весник на гнев и казна за Ирода. Ангелот само со лесен допир го разбудил Петар од сон, но наполно поинаков удар му задал на безбожниот цар, уривајќи ја неговата горделивост и погаѓајќи го со заслужена казна на Семоќниот. Ирод умрел во големи физички и душевни маки, погоден со Божиот праведен суд.

Оваа пројава на божествената правда силно влијаела врз народот. Веста дека Христовиот апостол чудесно е избавен од затвор и од смрт, додека неговиот прогонувач умрел погоден со Божја клетва, е разнесена низ сите земји и станала средство мнозина да поверуваат во Христа.

Карактеристични искуства и доживувања: - Филип, кого небесниот ангел го упатил на местото каде што се сретнал со човек кој ја барал вистината; Корнелиј, кого ангелот го посетил носејќи му порака од Бога; и апостол Петар, кого окован во затвор и осуден на смрт, ангел го извел на слобода - непобитно ја потврдуваат присната поврзаност што постои меѓу небото и земјата.

Записите за такви посети на Божјите ангели му влеваат сила и храброст на секого кој работи за Бога. Денеска, исто како и во деновите на апостолите, небесните весници поминуваат низ сета земја, настојувајќи да ги утешат несреќните, а да ги заштитат поткликнатите и да ги придобијат човечките срца за Христа. Ние не можеме да ги видиме лично, но тие сепак се крај нас, насочувајќи ги нашите чекори и штитејќи нè.

153

Со помош на оние таинствени скали (од сонот на Јакова), чијашто основа цврсто е поставена на земјата, додека врвот им допира до престолот на Семоќниот - Небото наполно се приближило до земјата. Ангелите постојано се качуваат и слегуваат по тие сјајни блескотни скали, пренесувајќи ги молитвите на несреќните и очајните кон небесниот Отец и донесувајќи им благослов и надеж, храброст и помош на човечките деца. Тие светлосни ангели околу душата создаваат небесна атмосфера, издигнувајќи нè кон она што е невидливо и вечно. Нивниот лик ние не можеме да го видиме со нашето телесно сетило на видот, зашто она што е небесно може да се види само со духовна

визија. Само духовното уво може да ја чуе хармонијата на небесните гласови.

„Ангелот Господов се улогорува околу оние кои него го почитуваат, и ги закрилува“ (Псалм 34,7). Бог им наредува на своите ангели неговите избрани да ги чуваат од несреќа и пропаст, од „чума што во мрак коси“, од „помор што на пладне пусти“ (Псалм 91,6). Толку пати ангелите разговарале со луѓе како човек што разговара со свој пријател и ги воделе на сигурни места. Многу пати ангелите со храбри зборови го крепеле паднатиот дух на верниците и, издигнувајќи ги нивните мисли над земните настани, ги наведуваат со вера да ги согледаат белите облеку, круните и палмовите гранки што ќе ги добијат победниците кога најпосле ќе се соберат околу големиот бел престол.

154 Должност на ангелите е да им пристапат на уморните, на несреќните и на оние што се наоѓаат во искушение. Тие неуморно се залагаат за сите за кои Христос умрел. Кога грешниците ќе му се предадат на Спасителот, ангелите за тоа носат вести на небото и среде небесната војска настанува голема радост. „Ви велама“, кажува Христос, „поголема радост ќе има на небото за еден грешник кој се кае, отколку за деведесет и девет праведници кои немаат потреба од каење“ (Лука 15,7). На небото се носи вест за секој наш напор со кој го отстрануваме мракот и шириме знаење за Христа. Кога се известува Отецот за такви дела, сите небесни војски ги исполнува радост.

Сето небо будно ја следи борбата што ја водат Божјите слуги на земјата под навидум обесхрабрувачки околности. Кога христијаните, собрани под знамето на Спасителот, водат праведна борба на верата, постигнуваат нови победи и стекнуваат нови почести. Сите небесни ангели се ставаат во служба на понизниот и верен Божји народ. И кога борците во делото Господово овде на земјата пеат похвална песна, ним им се придружува небесниот хор во хармонично оддавање на чест и слава на Бога и на неговиот Син.

Мораме подобро отколку до сега да ја сфатиме мисијата на ангелите. Би било добро да имаме на ум дека со секое вистинско Божје дете соработуваат небесни суштества. Невидливите војски на светлината и силата им помагаат на понизните верници кои се потпираат врз Божјите ветувања. Од десната страна на Семоќниот стојат херувими и серафими и ангели со исклучителна сила: „Не се ли сите тие прислужнички духови пратени да им служат на оние кои ќе наследат спасение“ (Евреите 1,14).

ЕВАНГЕЛСКАТА ПОРАКА ВО АНТИОХИЈА

Ова глава е заснована на шекстиот од Дела 11,19-26; 13,1-3

Откако прогонството ги натерало учениците да го напуштат Ерусалим, пораката на евангелието бргу се ширела низ областите надвор од границите на Палестина, и во значајните центри оформени се мали групи верници. Некои од учениците „поминаа сè до Феникија, Кипар и Антиохија, проповедајќи ја речта.“ Нивните напори обично биле ограничени на Евреите и Грците од еврејско потекло, чишто големи населби во тоа време се наоѓале речиси во сите градови на светот.

Меѓу споменатите места, во кои евангелието со радост е примено, се наоѓа Антиохија, во тоа време главен град на Сирија. Обемната трговија што е водена од тој голем центар привлекала во градот многу луѓе од разни народности. Освен тоа, поради својата повољна положба, убавата околина и богатството, културата и елеганцијата, Антиохија била мошне позната како прибежиште на задоволствата и уживањата. Во времето на апостолите Антиохија станала град на раскош и порок. 156

Во Антиохија некои ученици од Кипар и Кирена го проповедале „евангелието за Господа Исуса Христа“, и „Божјата рака беше со нив“, и нивните сесрдни напори и нивната ревност донеле плод, така што „голем број кои поверуваа се преобратија кон Господа“.

„Кога веста за нив дојде до ушите на црквата во Ерусалим, го пратија Варнава во Антиохија.“ Кога стигнал во своето ново поле за работа, Варнава видел дека делото што било почнато со Божја милост веќе е во тек, „се зарадува и со решително срце ги охрабруваше сите да останат во Господа“.

Трудот на Варнава во Антиохија бил обилно благословен и тука бројот на верниците значително се зголемил. Како делото се развивало, Варнава увидел дека му е потребна соодветна помош со цел работата што била почната благодарение

на Божјето провидение да може да напредува. Затоа отишол во Тарс да го побара Павла кој, по своето неодамнешно заминување од Ерусалим, отишол да работи во „краиштата на Сирија и Киликија“, проповедајќи ја „верата која некогаш ја разурнуваше“ (Галатите 1,21-23). Варнава го нашол Павла и го наговорил да се врати со него како соработник во службата на евангелието.

157 Во густо населениот град Антиохија Павле нашол одлично поле за работа. Неговата ученост, мудрост и ревност имале силно влијание врз жителите и посетителите на тој центар на културата, и Павле бил во состојба да му ја укаже токму онаа помош која на Варнава му била толку потребна. Во текот на една година овие двајца ученици сложено соработувале во службата на евангелието, донесувајќи им на мнозина спасоносно сознание за Исуса Назареќанецот, Откупителот на светот.

Во Антиохија учениците првпат се наречени „христијани“. Тој прекар им е даден затоа што Христос бил главна тема на нивното проповедање, учење и разговор. Тие постојано ги прераскажувале настаните што се одиграле за време на земната служба на Спасителот, кога учениците биле почестени со неговото лично присуство. Тие неуморно ја изнесувале неговата наука и неговите чудотворни исцелувања. Со треперливи усни и со насолзени очи зборувале за Христовите маки во Гетсиманија, за предавството, за судењето и погубувањето, за трпението и понизноста при поднесувањето на подбивите и маките на кои го изложувале неговите непријатели и за неговото божествено сожалување покажано во молитвата за оние што го распнувале. Христовото воскресение и вознесение, неговото посредничко дело на небото за паднатиот човек - тоа било предмет за кој тие со радост зборувале. Незнабошците навистина можеле да ги нарекуваат христијани, зашто го проповедале Христа и во негово име му упатувале молитви на Бога.

158 Бог бил тој кој им го дал името „христијани“. Тоа е царско име дадено на сите што ќе му се придружат на Христа. За тоа име Јаков подоцна пишувал: „Не се ли богатите тие што ве угнетуваат и ве влечат по судови? Не го хулат ли тие возвишеното име со кое сте наречени?“ (Јаков 2,6.7). А Петар рекол: „Но, ако страда како христијанин, да не се срами, туку да го слави Бога со тоа име.“ „Блажени сте ако ве напаѓаат заради Христовото име, зашто тогаш духот на славата, Божјиот Дух, почива врз вас“ (1. Петрово 4,16.14).

Верниците во Антиохија сфатиле дека Бог сака да управува со нивниот живот, „да сакате и да дејствувате според неговата

волја“ (Филипјаните 2,13). Живеејќи среде народ кој не се осврнувувал многу на она што има вечна вредност, тие се труделе да го привлечат вниманието на искрените срца и јасно да сведочат за Оној кого го сакале и на кого му служеле. Во својата понизна служба тие научиле да се потпираат врз силата на Светиот Дух, Тој речта на животот да ја стори делотворна. И така во разни животни околности секојдневно сведочеле за својата врска во Христа.

Примерот на Христовите следбеници во Антиохија треба да претставува вдахновение за секој верник кој денес живее во некој голем град. Бог дал налог избрани, посветени и талентирани работници да престојуваат во големите центри и да го предводат Божјето дело, а исто така Божја намера е и верниците на црквата, кои живеат во тие градови, да ги користат своите од Бога дадени способности, залагајќи се за спасение на душите. Големи благослови се наменети за оние кои верно и без притеснување го прифаќаат Божјиот повик. Ако истрајно се трудат да ги придобијат душите за Христа, работниците ќе увидат дека мнозина, на кои инаку не би можело да им се пристапи, се подготвени да се освијат благодарение на нивното разумно лично залагање.

Денес на Божјето дело му се потребни живи претставници на библиската вистина. Ракоположените проповедници не се во состојба сами да им ја објават веста со опомена на жителите на големите градови. Бог ги повикува не само проповедниците, туку и лекарите, болничарите, колпортерите, библиските работници и сите други предани верници со разновидни таленти и способности, сите што ја познаваат Божјата реч, и на кои им е позната силата на неговата милост, да мислат на неопоменатите градови. Времето бргу минува и мора да се свршат уште многу работи. Мора да се активира секоја движечка сила мудро да се искористат сегашните можности.

Напорите што ги вложувал заедно со Варнава во Антиохија го зацврстиле осведочувањето на Павле дека Господ навистина го повикал да направи посебно дело за незнабошците. Кога Павле се преобратил, Господ рекол дека ќе го стори проповедник меѓу незнабошците „за да им ги отвориш очите, да се одвратат од темнината кон светлината, од сатанската власт кон Бога, за да примат проштавање на гревовите и наследство меѓу осветените преку вера во мене“ (Дела 26,18). Ангелот што му се прикажал на Ананија рекол за Павла: „Зашто тој човек е мој избран сад да го изнесе моето име пред незнабошците, пред

царевите и пред синовите на Израел.“ А и Павла подоцна во неговиот христијански живот, додека се молел во црквата во Ерусалим, го посетил небесен ангел и му заповедал: „Оди, зашто ќе те пратам далеку, меѓу незнабошците“ (Дела 9,15; 22,21).

160 Господ бил тој кој пред Павла поставил задача да стапи во големото мисионско поле на незнабожечкиот свет. За да го приготви за тоа обемно и тешко дело, Бог тесно го поврзал со себе и пред неговите восхитени очи ги открил сцените на небесната слава и убавина. Пред него стоела задача да ја објави „тајната“ што била „скриена од создавањето на светот“, „тајната на неговата волја“, „која во другите поколенија не им беше објавена на човечките синови, како што сега преку Духот им е откриена на неговите свети апостоли и пророци, дека незнабошците се сонаследници и органи на телото и соучесници на ветувањето во Исуса Христа преку евангелието“, вели Павле. „Јас сум слуга... и мене, најмалиот од сите свети, ми е дадена оваа благодат за да им го навестувам на незнабошците евангелието на Христовото богатство кое не може целосно да се сфати и на сите да им расветлам во што се состои располагањето со тајната, која од вечноста беше скриена во Бога - Бог создаде сè; та многустраната Божја мудрост да им се соопшти сега преку црквата на началствата и на властите на небесата. Ова беше според вечната цел што ја оствари во нашиот Господ Исус Христос“ (Римјаните 16,25; Ефесците 1,19; 3,5-11)

Бог богато ги благословил напорите на Павле и Варнава во текот на годината што ја поминале со верниците во Антиохија. Меѓутоа, ниту еден од нив уште формално не бил именуван за служба на евангелието. Тогаш во нивниот христијански живот настапило време Бог да им довери една тешка мисионерска задача, за чиешто извршување им биле потребни предимства што можат да се добијат со помош на црквата.

161 „Во црквата во Антиохија имаше пророци и учители: Варнава, Симеон, наречен Нигер, па Луциј Киринецот, и Манаил... и Савле. И додека му служеа на Господа и постаа, Светиот Дух им рече: 'Издвојте ми ги Варнава и Савле за делото за кое ги повикав!'“ Пред да бидат пратени како мисионери во незнабожечкиот свет, тие апостоли со пост, со молитва и со ракополагање, на посебен начин му биле посветени на Бога. Така црквата ги овластила не само да ја проповедаат вистината, туку и да вршат обред крштавање и организација на цркви со полн духовен авторитет.

Христијанската црква во тоа време влегувала во значајна фаза. Објавувањето на евангелската порака меѓу незнабошците сега било енергично спроведувано, а црквата била засиlena со многубројни души. Апостолите, одредени да предводат во тоа дело, наидувале на презир, на предрасуди и пакост. Нивното учење за уривање на „преградниот ѕид што ги делеше“ (Ефесците 2,14), кој толку долго го разделувал еврејскиот свет од незнабожечкиот, ќе предизвика да ги обвинат и за ерес, а многу ревносни христијани од еврејско потекло ќе се посомневаат во нивното овластување да го проповедаат евангелието. Бог предвидувал тешкотии со кои неговите слуги ќе мора да се борат и, за да ги издигне над секој приговор и оспорување, со откровение ја поучил црквата јавно да ги издели и да ги именува за тоа дело - за проповедање на евангелието. Нивното ракополагање било јавно признание на Божјето именување да им ја однесат на незнабошците радосната порака на евангелието.

Павле и Варнава веќе примиле лично од Бога налог за мисионерска работа, така што обредот ракополагање не им додал некои нови благодати или квалификации. Тоа била призната формалност на воведување во одредена служба и признавање на авторитетот на оној што стапува во таа служба. Со тоа црквата само ставала печат на Божјето дело.

162

На оваа формалност Евреите ѝ придавале големо значење. Таткото кај Евреите, благословувајќи ги своите деца, со полна почит ги полагал рацете врз главата на детето. Кога некое животно би било одбрано за жртва, на неговата глава би била положена рака на човек со свештенички авторитет. И кога проповедниците на црквата во Антиохија ги положиле своите раце врз Павла и Варнава, тие со тој чин му упатиле молитви на Бога да им подари свој благослов на избраните апостоли за предано да ја извршуваат задачата за која биле одредени.

Подоцна овој обред - ракополагање - многу се злоупотребувал; на тој чин неоправдано му е придавано големо значење, сметајќи дека оној, над кого се врши ракополагањето, веднаш прима некоја сила и со тоа автоматски е оспособен за проповедничка работа. Меѓутоа, нема никаков запис од кој би можело да се заклучи дека овие двајца апостоли со самиот обред, со ракополагањето, добиле некои нови својства, доблести или способности. Постои само едноставен запис за нивното ракополагање и за значењето што го имало тоа за нивната идна работа.

Околностите во врска со изделувањето на Павле и Варнава за еден посебен вид служба јасно покажуваат дека Господ

163 работи преку избрани претставници во својата организирана црква. Неколку години пред тоа, кога Спасителот му ја открил на Павла својата божествена волја која се однесувала на него, Павле веднаш бил поврзан со верниците на новоорганизираната црква во Дамаск. Освен тоа, црквата во тоа место не била долго оставена во мрак во врска со вистинските чувства на обратениот фарисеј. А сега, кога божествениот налог што бил даден при неговото обратување бил целосно остварен, Светиот Дух, сведочејќи повторно дека Павле е „одбран сад“ кој ќе им го однесе евангелието на незнабошците, пред црквата поставил задача званично да го ракоположи него и неговиот соработник. Додека старешините на црквата во Антиохија „му служеа на Господа и постеа, Светиот Дух им рече: 'Издвојте ми ги Варнава и Савла за делото за кое ги повикав!'“

Бог својата црква на земјата ја сторил канал на светлината и преку неа Тој ги објавува своите намери и својата волја. Тој не му дава на некој свој слуга некое сознание што би било независно и спротивно на искуствата на црквата, ниту пак му открива на некој поединец сознание за својата волја и намера за целата црква, оставајќи ја при тоа во мрак црквата која претставува Христово тело. Во своето провидение Тој своите слуги ги доведува во тесна врска со црквата за да бидат помалку самоуверени и да имаат помалку доверба во себе, а повеќе во другите што Тој ги овластил да го водат неговото дело.

Во црквата секогаш имало поединци кои се стремеле кон лична независност. Се чини дека тие не сфаќаат оти независниот дух лесно може да ги наведе луѓето премногу да се потпираат врз себе и врз сопствениот суд, наместо да ги почитуваат советите и високо да го ценат судот на своите браќа, особено 164 оние кои Бог ги поставил да го водат неговиот народ. Бог на својата црква ѝ дал посебен авторитет и сила кои никој нема право да ги потценува ниту да ги презира, зашто оној што постапува така, го презира Божјиот глас.

Луѓето кои мислат дека нивниот личен суд е најисправен, се наоѓаат во голема опасност. Сатаната посебно се труди таквите да ги издели од оние кои претставуваат канали на светлината и преку кои Бог сака да го изгради и да го прошири своето дело на земјата. Да се запостават и да се потценат оние што ги одредил Бог да понесат одговорности на водство во делото на ширењето на вистината, значи да се отфрлат орудите што ги одредил Бог да служат како помош, поддршка и сила на неговиот народ. Секој работник во делото Господово, кој не ги

почитува овие луѓе и кој смета дека светлината не доаѓа ниту на еден друг начин, туку само непосредно од Бога, самиот себеси се става во положба во која непријателот може да го измами и да го совлада. Во својата мудрост Господ одредил со помош на верниците во црквата како христијанско братство сите верници да бидат меѓусебно тесно поврзани, верник со верник, црква со црква.

Така човечкото орудие ќе биде оспособено да соработува со божественото. Секое суштество мора да му се потчини на Светиот Дух и сите верници мора да се соединат во организирани и добро насочени напори со цел на светот да му се однесе радосната порака за Божјата милост.

Павле сметал дека обредот на неговото формално ракополагање одбележува почеток на едно ново и значајно поглавје во неговото животното дело. Подоцна тој ден го сметал за почеток на својата апостолска служба во христијанската црква.

Додека во Антиохија јасно блескотела светлината на евангелието, апостолите, кои останале во Ерусалим, продолжиле да работат во едно многу важно дело. Секоја година за време на празниците во Ерусалим доаѓале многу Евреи од сите земји за да се помолат во храмот. Некои од овие поклоници биле мошне побожни, луѓе кои сериозно ги проучувале пророштвата. Тие копнежливо го очекувале доаѓањето на ветениот Месија - надежта на Израел. Додека Ерусалим бил преполн со такви странци, апостолите непоколебливо и храбро го проповедале Христа, иако знаеле дека со тоа секој ден го изложуваат својот живот на непосредна опасност. Божјиот Дух ставил свој печат врз нивната работа: многу од поклониците ја прифатиле верата и, враќајќи се во својата татковина, во разни делови на светот го сееле семето на вистината кај сите народи и кај сите општествени сталежи.

Најистакнати меѓу апостолите, кои се посветиле на ова дело биле Петар, Јаков и Јован, кои биле цврсто осведочени дека Бог ги одредил да го проповедаат Христа меѓу своите сонародници во татковината. Тие работеле верно и мудро, сведочејќи за она што го виделе и што го чуле лично, повикувајќи се секогаш на „најсигурната пророчка реч“ (2. Петрово 1,19) и трудејќи се да го уверат „целиот Израелов дом дека Бог го стори и Господ и Месија тој Исус кого вие го распнавте“ (Дела 2,36).

ВЕСНИЦИ НА ЕВАНГЕЛИЕТО

Оваа глава е заснована на текстовите од книгата Дела 13,4-52

Откако браќата во Антиохија ги ракоположиле за служба, „пратени од Светиот Дух“, Павле и Варнава „слегаа во Селеукија, а оттаму отпловија на Кипар“. Така овие апостоли го почнале своето прво мисионерско патување.

Кипар бил едно од оние места во кои верниците побарале прибежиште кога се разбегале од Ерусалим поради прогонствата што настапиле по смртта на Стефана. Од Кипар некои отпатувале во Антиохија „проповедајќи го Господа Исуса“ (Дела 11,20). Варнава бил „родум од Кипар“ (Дела 4,36) и сега тој и Павле, во придружба на роднината на Варнава, Јован Марко, го посетиле овој остров.

167 Мајка му на Марко ја прифатила христијанската вера и нејзиниот дом во Ерусалим бил вистинско прибежиште за учениците. Тука секогаш наидуваале на гостопримство и одмор. При една таква посета на апостолите на домот на неговата мајка, Марко им се понудил на Павле и Варнава да ги придружува на нивниот мисионерски пат. Чувствувал Божја наклоност и одобрување во своето срце и со сета душа сакал потполно да му се посвети на делото на проповедање на евангелието.

Пристигнувајќи во Саламин, апостолите „ја навестуваа Божјата реч во еврејските синагоги... а откако го поминаа целиот остров сè до Пафос, најдоа некој маѓепсник, лажен пророк, Евреин, по име Варисус, кој беше со проконзулот Сергиј Павле, угледен човек. Овој ги повика Варнава и Савле и побара да ја чуе Божјата реч. Нему му се спротиви маѓепсникот Елим (зашто така се преведува неговото име), настојувајќи да го одврати проконзулот од верата.“

Сатаната не дозволува царството Божје на земјата да се подига без борби и мачни напори. Силите на злото постојано

војуваат против оние кои како орудија во Божјите раце работат ширејќи го евангелието; тие сили на темнината особено се активни кога вистината им се објавува на угледните и вистински чесните луѓе. Така било кога проконзулот на Кипар, Сергеј Павле, ја слушал пораката на евангелието. Проконзулот ги повикал апостолите за да го запознаат со пораката што дошле да ја објават. Тогаш силите на злото, дејствувајќи преку вражарот Елим, се обиделе со своите убиствени сугестии да го одвратат од верата и со тоа да ги оневозможат Божјите намери.

Така работи секогаш паднатиот непријател за да ги задржи во своите редови влијателните луѓе кои, ако се обратат, можат во голема мера да му послужат на Божјето дело. Но верниот слуга на евангелието не треба да се плаши дека непријателот ќе однесе победа, зашто ужива предимство - добива сила озгора за да им преодолее на сите нафрлања од страна на сатаната.

Иако изложен на жестоки напади од сатаната, Павле имал храброст да го укори оној преку кого дејствувал непријателот. „Исполнет со Свети Дух“, апостолот, „погледнувајќи го, му рече: 'О, ти, исполнет со секакво лукавство и злоба, ѓаволски сину, непријателу на секоја праведност, не ќе престанеш ли да ги искривуваш вистинските Господови патишта. И еве, сега Господовата рака е врз тебе: ќе бидеш слеп и за некое време не ќе го гледаш сонцето!' И во истиот час врз него се спушти магла и темнина; и тој цбараше наоколу и бараше луѓе, кои ќе го водат за рака. Тогаш проконзулот, откако виде што се случи, поверува, восхитувајќи му се на Господовото учење.“

Вражарот ги затворил очите и пред очигледните докази на евангелската вистина, а Господ, во својот праведен гнев, сторил да се затворат и неговите физички очи, лишувајќи го од дневната светлина. Ова слепило не било трајно, туку привремено, за да му послужи како опомена да се покае и да побара прошка од Бога кого толку тешко го навредил. Збунетоста во која западнал на овој начин ја осуетила неговата снаодливост и вештина со кои се служел против Христовата наука. Фактот што бил присилен да пипа околу слеп, претставувал доказ пред секого дека чудата што ги правеле апостолите, а за кои и Елим тврдел дека претставуваат маѓесничка вештина, се вршени со Божја сила. Осведочен во вистинитоста на науката што ја проповедале апостолите, проконзулот го прифатил евангелието.

Елим не бил образован човек, но бил необично погоден да врши сатанско дело. Оние што ја проповедаат Божјата вистина, ќе најдат на препреден непријател во најразновидни облици.

168

169

Понекогаш тој ќе се најде и во лицето на образованите, но многу почесто во лицето на необразованите луѓе кои сатаната ги обучил да бидат негово успешно орудие за измама на душите. Должност на еден Христов слуга е верно да остане на своето место во Божји страв и во неговата сила. Така тој може да ја збуни војската на сатаната и да победи во Господово име.

Павле и неговите придружници го продолжиле своето патување и стигнале во Перга Памфилиска. Нивното патување било напорно. Поминувале низ неволји и поднесувале скудност, а опасности им се заканувале од сите страни. Во големите и малите градови, низ кои поминувале, и на пустите патишта, ги опкружувале видливи и невидливи опасности. Но Павле и Варнава навикнале со сигурност да се потпрат врз Божјата сила која секогаш ги избавувала. Срцата им биле исполнети со топла љубов кон душите што пропаѓаат. Како верни пастири кои ги бараат загубените овци, тие и не помислувале на некаква своја удобност. Заборавајќи на себе, тие не се колебале ниту пак губеле храброст кога биле уморни, гладни и настинати. Пред очи имале само една цел - спасување на оние што далеку заталкале од стадото.

Така Марко, совладан од страв и малодушност, се поколебал извесно време во својата намера со сето срце да му се посвети на Господовото дело. Ненавикнат на тешкотии, се обесхрабрил од постојаните опасности и од скудноста на патот. Тој бил успешен во работата под поволни околности, но сега, соочен со постојаните противења и опасности што толку често ги опсипуваат работниците пионери, тој не можел да ги издржи тешкотиите како добар војник на крстот. Тој допрва морал да научи храбро да гледа во очите на опасностите, на прогонствата и тешкотиите. Додека апостолите го продолжувале својот пат, претчувствувајќи уште поголеми тешкотии, Марко станал малодушен и, наполно обесхрабрен, одбил да го продолжи патот и се вратил во Ерусалим.

Тоа напуштање на делото го навело Павле извесно време неповолно, па дури и строго, да суди за Марко. Од друга страна, Варнава бил наклонет да го оправдува со тоа што бил неискусен. Тој се загрижувал Марко да не отстапи наполно од службата, зашто кај него видел особини што можеле да го престорат во корисен работник за Христа. Во подоцнежните години неговото залагање за Марко било богато наградено, зашто тој млад човек со сето срце му се предал на Господа и на делото на евангелието на тешко пристапни полиња за работа. Благодарение

на Божјиот благослов и на мудрите поуки на Варнава, Марко се развил во вреден работник.

Павле подоцна се помирил со Марко и го примил како соработник. Тој исто така им го препорачал на Колошаните како еден од своите помагачи „за Божјето царство, кои ми беа утеха“ (Колошаните 4,11). Во една друга прилика, кратко пред својата смрт, Павле рекол за Марко дека му бил „добар за службата“ (2. Тимотеј 4,11).

По заминувањето на Марко, Павле и Варнава заминале во Антиохија Писидиска, а во сабота отишле во еврејската синагога и седнале. „А по читањето на законот и пророците, старешините на синагогата пратија до нив да им кажат: 'Браќа, ако имате некаква утешна порака за народот, кажувajte!'“ Бидејќи бил повикан да зборува, „Павле стана, мавна со раката и рече: 'Луѓе Израелци и вие други, кои имате страхопочит кон Бога, чујте!'“ Потоа уследил прекрасен приказ. Првенство му е дадено на историското излагање како Господ постапувал со Евреите уште од времето на нивното ослободување од египетско ропство. Зборувал за тоа како Спасителот бил ветен од семето на Давида, а потоа смело нагласил: „Од неговото потомство, Бог - според ветувањето - му издигна на Израел Спасител, Исус, откако Јован, пред неговото доаѓање, му проповедаше на целиот израелски народ покајно крштавање. А додека Јован ја исполнуваше својата должност, везден велеше: 'За кого ме сметате? Јас не сум тој, туку, ете, по мене иде Еден, кому не сум достоин да му ги одврзам сандалите на нозете.'“ Така со силна убедливост го проповедал Исуса како Спасител на светот, како Месија наречен во пророштвата.

Нагласувајќи го ова, Павле продолжил: „Луѓе, браќа, синови на родот на Аврама, и вие, кои имате страхопочит кон Бога, нам ни е пратена речта за ова спасение. Зашто жителите на Ерусалим и нивните началници не го познаа него ниту пророчките зборови што се читаат секој саботен ден, туку го осудија и така ги исполнија.“

Павле не се притеснувал да ја изнесе вистината за отфрлањето на Спасителот од страна на еврејските поглавари. „Иако не најдоа никаква вина која заслужува смрт, бараа од Пилата да го погуби“, рекол апостолот. „И кога исполнија сè што е напишано за него, го симнаа од дрвото и го положија в гроб. Но Бог го воскресна од мртвите. И со денови им се јавуваше на оние кои со него од Галилеја одеа горе во Ерусалим, а кои сега се негови сведоци пред народот.“

171

172

„Ние ви проповедаме за ветувањето дадено на татковците, дека Бог го исполни пред нас, нивните деца, кога го воскресна Исуса, како што е напишано во вториот Псалм: 'Ти си мој син, денес те родив.' А за тоа дека го воскресна од мртвите и дека веќе не се враќа во распаѓање, го рече ова: 'Ќе ви ги исполнам светите нешта на верниот Давид.' Затоа и во друг псалм вели: 'Нема да дозволиш твојот светец да види распаѓање.' А Давид му послужи на своето поколение според Божјата волја, а почина и им се придружи на своите татковци и виде распаѓање. А Оној, кого Бог го воскресна, не виде распаѓање.“

Откако јасно им ги изнел пророштвата за Месија кои се исполниле, Павле им проповедал покајание и проштавање на гревот со заслугите на нивниот Спасител Исус. „И така, браќа, знајте“, нагласил Павле, „дека преку него ви се навестува проштавање на гревовите; и од сето она од кое не можевте да се оправдате преку Мојсеевиот закон, преку него се оправдува секој кој верува.“

173 Божјиот Дух ги насочувал изговорените зборови и срцата на присутните биле трогнати. Повикувајќи се на пророштвата од Стариот завет, апостолот изјавил дека тие буквално се исполниле во службата на Исуса Назареќанецот и тоа осведочило многу души кои копнежливо го очекувале доаѓањето на ветениот Месија. Со полна сигурност изговорените зборови на говорникот дека „ветувањето“ на спасението дадено еднакво и на Евреите и на незнабошците, им дале надеж и радост на оние кои по потекло не се вбројувале меѓу Аврамовите синови.

„А кога излегуваа, луѓето ги молеа да им ги кажуваат овие зборови и идната сабота.“ Кога соборот се разотишол, „многу Евреи и прозелити, кои го почитуваа Бога, тргнаа по Павле“ и ја примија радосната порака објавена тој ден, а Павле и Варнава „ги уверуваа да продолжат во Божјата благодат“.

Павловата беседа предизвикала силен интерес во Антиохија Писидиска, така што идната сабота „се собра речиси целиот град да ја чуе Божјата реч. А кога Евреите ја видоа толпата, се исполнија со завист, им противречеа на Павловите зборови и хулеа.“

„Тогаш Павле и Варнава им рекоа решително: 'Требаше најнапред вам да ви се проповеда Божјата реч, но бидејќи вие ја отфрлате од себе и не се сметате достоини за вечен живот, еве, ние им се обраќаме на незнабошците, зашто Господ ми заповеда така: те поставив за светлина на незнабошците, да им бидеш спасение до крајот на земјата.““

„Кога незнабошците го слушнаа тоа, се израдуваа и ја славеа Господовата реч и поверуваа мнозина што беа определени за живот вечен.“ Тие најмногу се израдувале поради тоа што Христос ги признава за синови Божји и со благодарно срце го слушале проповедањето. Оние што поверувале ревностно им ја пренесувале пораката на евангелието и на други и „речта Господова се распространуваше по целата земја.“

174

Со векови порано, преку пророчкото вдахновение е забележано ова собирање на незнабошците, но овие пророчки зборови биле само нејасно сфатени. Пророк Осија истакнал: „А децата Израелови ќе бидат многубројни како песокот морски кој не може да се измери ниту да се изброи. Наместо да им велат: 'Ви не сте мој народ', ќе ги викаат: 'Синови на живиот Бог'.“ И на друго место: „Ќе го посеам во земја, ќе ја замилувам Немила, на мојот Не-народ ќе му речам: 'Ти си мој народ'“ (Осија 1,10; 2,23).

И Спасителот во текот на својата земна служба го преткажал ширењето на евангелието меѓу незнабошците. Во споредбата за лозјето, на Евреите кои не биле наклонети кон покајание Спасителот им рекол: „Затоа ви вела дека ќе ви биде одземено Бојжето царство и ќе му биде дадено на народ кој ќе ги донесува плодовите на царството“ (Матеј 21,43). А по воскресението им заповедал на своите ученици: „Одете и научете ги сите народи.“ Тие не смееле никого да го остават неопоменат, зашто им било посебно нагласено: „Проповедајте му го евангелието на секое создание“ (Матеј 28,19; Марко 16,15).

Обраќајќи им се на незнабошците во Антиохија Писидиска, Павле и Варнава не престанале да се залагаат и за Евреите секаде каде што постоела надеж дека ќе ги слушаат. Подоцна, во Солун, Коринт, Ефес и во другите значајни центри, Павле и неговите соработници настојувале евангелието да им го проповедаат и на Евреите и на незнабошците. Но од тогаш своите главни напори ги насочиле кон изградување на Бојжето царство на незнабожечка почва, меѓу народите кои речиси ништо не знаеле за вистинскиот Бог и за неговиот Син.

175

Срцето на Павле и на неговите соработници го привлечле оние што биле „без Христа, исклучени од израелското општество и туѓинци на заветите на ветувањето, без надеж и без Бога во светот“. Со неуморно залагање на апостолите меѓу незнабошците, тие „туѓинци и дојденци“, кои „некогаш бевте далеку“, се здобиле со сознание дека „доведени сте близу преку Христовата крв“, и дека со вера во неговата жртва можат да

живеат „со светите“ и да станат „Божје семејство“ (Ефесците 2,12.13.19).

Напредувајќи во верата, Павле неуморно се залагал за изградување на Божјето царство меѓу оние кои учителите на Израел наполно ги занемариле. Постојано го величел Исуса Христа, истакнувајќи дека Тој е „Цар над царевите и Господар над господарите“, и ги повикал верните да бидат „цврсто вкоренети и надсидани во него и зацврстени во верата“ (1. Тимотеј 6,15; Колошаните 2,7).

176 За оние што ќе поверуваат, Христос претставува сигурен темел. На тој жив камен можат со сигурност да зидаат и Евреите и незнабошците. Тој е доволно простран за сите и доволно јак да ги понесе товарите на цел свет. Тој факт Павле сам јасно го разбрал. Пред крај од својата служба, обраќајќи ѝ се на една група верници кои дошле од незнабоштво, но останале непоколебливи во својата љубов кон вистината на евангелието, апостолот напишал дека и тие се „надсидани врз темелот на апостолите и пророците, а темелниот камен е Исус Христос“ (Ефесците 2,20).

Додека пораката на евангелието ја ширеле низ Писидија, антиохиските Евреи кои не верувале, заслепени со своите предрасуди, „ги наговорија угледните и побожните жени и градските првенци и поттичнаа гонење против Павле и Варнава, па ги протераа“ од таа област.

Таа постапка не ги обесхрабрила апостолите; тие секогаш си спомнувале за зборовите на својот Учител: „Блазе вам кога ве навредуваат, прогонуваат и говорат лажно против вас, со секакви лоши изрази, заради мене. Радувајте се и веселете се, бидејќи голема е вашата награда на небесата, зашто така ги прогонуваа и пророците кои беа пред вас“ (Матеј 5,11.12).

Објавувањето на евангелската порака напредувало и апостолите со право можеле да се чувствуваат охрабрани. Нивните напори биле богато благословени меѓу жителите на писидијците во Антиохија, а верниците што ги оставиле извесно време сами да го продолжат делото „се полнеа со радост и со Свети Дух.

ЕВАНГЕЛИЕТО ИМ СЕ ПРОПОВЕДА НА НЕЗНАБОШЦИТЕ

Оваа глава е заснована на текстовите од книгата Дела 14,1-26

Од Антиохија Писидиска Павле и Варнава заминале во Иконија. Во тој град, како и во Антиохија, својата работа ја почнале по синагогите меѓу својот народ. Тука имале голем успех, така што „мнозина Евреи и Грци поверуваа“. Меѓутоа, во Иконија, како и на други места во кои апостолите проповедале, „Евреите што не ги послушаа, ги побунија и ги настроија злонамерно душите на незнабошците меѓу браќата“.

Сепак, апостолите не отстапиле од својата должност, зашто мнозина го прифатиле Христовото евангелие. И покрај противењето, злобата и предрасудите, тие го продолжиле своето дело, „смело зборувајќи за Господа“, и Бог „сведочеше за речта на својата благодат и овозможуваше нивните раце да прават чудотворни знаци и чуда“. Тие докази на Божјата помош вршеле силно влијание врз оние чиишто души биле пристапни за сведочење, и бројот на тие што го прифатиле евангелието постојано се зголемувал.

Сè поголемата популарност на пораката што ја ширеле апостолите, неверните Евреи ги исполнувала со завист и омраза, па затоа решиле на напорите на Павле и Варнава еднаш да им стават крај. Со лажни и предимензионирани извештаи, тие кај надлежните власти разбудиле страв дека на цел град му се заканува бунт. Тврделе дека на апостолите им се приклучува огромно мноштво народ и предупредувале дека тоа се прави со некаква тајна и опасна цел.

Поради овие обвинувања, учениците повторно биле изведени пред властите, но нивната одбрана била толку јасна и природна, а изнесувањето на учењето толку мирно и разбирливо,

што се појавила една силна струја во нивна полза. Иако градските поглавари биле недоверливи кон нив поради лажните обвинувања што ги слушнале, сепак, не се осмелувале да ги осудат. Не можеле да откажат дека учењето на Павле и Варнава има за цел луѓето да ги стори чесни и примерни граѓани и дека во градот би се поправила и моралната состојба и поредокот кога би биле прифатени вистините што ги проповедале апостолите.

Поради противењето со кое се соочиле учениците, пораката на вистината добила уште поголем публицитет. Евреите увиделе дека нивните напори да го оневозможат делото само ќе придонесе уште повеќе луѓе да пристапат кон новата вера. „Но луѓето во градот се поделија: едни беа со Евреите, а други со апостолите.“

179 Со ваквиот развој на настаните водечките луѓе меѓу Евреите биле толку разјарени, што решиле со сила да му стават крај на тоа. Распалувајќи најниски страсти кај несвесната и зовриена толпа, тие успеале да предизвикаат нереди и бунт кои потоа му ги припишале на учењето на апостолите. Се понадевале дека со лажни обвинувања ќе си обезбедат себеси помош од градските власти во спроведувањето на своите намери. Биле решени на апостолите да не им се даде никаква можност да се оправдаат, туку да се вмеша шганот и со каменување на Павле и Варнава конечно да се докусури нивната работа.

Пријателите на апостолите, иако неверници, им обрнале внимание на подлите намери на Евреите и ги советуваат без потреба да не се изложуваат на бесот на избувливата толпа, туку да го спасуваат животот со бегство. И така Павле и Варнава ја напуштиле тајно Иконија, препуштајќи им на тамошните верници извесно време сами да ја продолжат работата. Меѓутоа, тоа во никој случај не значело дека заминуваат засекогаш; планирале да се вратат штом ќе се смири возбудањето да го продолжат започнатото дело.

Во сите векови и во секоја земја Божјите весници морале да се справуваат со огорчена опозиција - со оние кои доброволно решиле да ја отфрлат небесната светлина. Често се чинело дека непријателите на евангелието со лажно прикажување и со клевети успеале да ја затворат вратата низ која Божјите весници можеле да дојдат до народот. Но таа врата не може да остане засекогаш затворена. Кога неговите слуги пак би се вратиле да го продолжат своето дело, Бог често силно работел за нив и им помагал да подигнат незаборавни споменици на слава на неговото име.

Истерани од Иконија, апостолите заминале во Листра и Дерва во Ликаонија. Овие градови во голема мера биле настанети со празноверни незнабошци, но меѓу нив имало души приготвени да ја слушнат и да ја прифатат пораката на евангелието. Апостолите решиле да работат во овие градови и во нивната околина, надевајќи се дека на тој начин ќе ги избегнат предрасудите и прогоните од страна на Евреите.

180

Во Листра немало еврејска синагога, иако во градот живеел извесен број Евреи. Многу жители на Листра одржувале богослужение во еден храм посветен на Јупитера. Кога Павле и Варнава се појавиле во градот и кога почнале да ги собираат граѓаните околу себе, толкувајќи им ги едноставните вистини на евангелието, мнозина настојувале ова учење да го поврзат со своето идолопоклоничко обожавање на Јупитера.

Апостолите настојувале на овие идолопоклоници да им дадат сознание за Бога, за Творецот на небото и земјата и за неговиот Син, Спасителот на човечкиот род. Прво тие им обрнале внимание на чудесните Божји дела - на сонцето, месечината и ѕвездите, на прекрасниот ред при сменувањето на годишните времиња, на величествените планини со врвовите покриени со снег, на високите дрвја и на другите чуда на природата во кои се гледа вештина несфатлива за човечкиот ум. Укажувајќи на овие дела на Семоќниот, апостолите овие незнабошци ги натерале да размислуваат за големиот Владетел на вселената.

Објаснувајќи ги овие основни вистини за Творецот, апостолите на жителите на Листра им зборувале за Божјиот Син, кој толку му е наклонет на човечкиот род, што поради тоа слегол од небото. Зборувале за неговиот живот и служба, за тоа како го отфрлиле оние што Тој дошол да ги спаси, за неговите маки и за распнувањето, за неговото воскресение и за вознесението на небото каде што се наоѓа и сега како застапник на човекот. Така со Божја сила и со Божји Дух Павле и Варнава продолжиле да го проповедаат евангелието во Листра.

181

Еднаш, додека така му зборувал на народот за Христовото дело како исцелител на болните и жалосните, Павле меѓу своите слушатели забележал еден куц човек кој втренчено гледал во него, ги слушал неговите зборови и очигледно верувал во нив. Павле во срцето почувствувал сожалување кон тој унесреќен човек и во него препознал лице кое „верува дека ќе оздрави“. Во присуство на мноштво идолопоклоници, Павле му наредил на немоќниот сакат човек да стане и цврсто да застане на своите нозе. До тогаш овој маченик можел само да

седи, но сега, истиот миг тој ја послушал заповедта на Павле и станал на нозе, првпат во својот живот. Силата дошла заедно со напорот на верата и човекот, кој до тогаш бил немоќен улогавец, „се исправи и одеше“.

„А толпата, кога виде што направи Павле, го подигна својот глас велејќи на ликаонски: ’Боговите станаа како луѓе и слегаа при нас!’ Тие зборови биле сообразени со една нивна традиција според која се верувало дека боговите понекогаш доаѓаат на земјата. На Варнава, поради неговата достоинствена појава и однесување, како и поради благоста и добрината што се гледале на неговото лице, го нарекле Јупитер, татко на боговите. За Павле верувале дека е Меркур „зашто тој беше главниот говорник“, бидејќи бил сериозен, делотворен и речит во опомените и поуките.

Со желба да ја покажат својата благодарност, жителите на Листра го наговорише свештеникот на Јупитера на апостолите да им укаже чест и тој „доведе бикови и донесе јунци пред портите и, заедно со народот, сакаше да принесе жртва“. Павле и Варнава, кои штотуку се повлекле за малку да си починат, не знаеле за тие подготовки. Но набргу нивното внимание го привлекле звуците на музиката и одушевените повици на големата маса луѓе што дошле пред куќата каде што отседнале.

Кога апостолите сфатиле која е вистинската причина за таа масовна посета и за таа возбуда, „ги раскинаа своите облеку и се втурнаа меѓу народот“ со надеж дека ќе го спречат нивниот потфат. Со силен и продорен глас, кој го надминал викотот на собраните, Павле ги повикал да се смират и, кога викотот на толпата нагло стивнал, тој рекол: „Луѓе, што правите? И ние сме луѓе како вас! Но ви го проповедаме евангелието за да се одвратите од тие суетни нешта кон живиот Бог, кој ги создаде небото и земјата, морето и сè што е во нив; кој во минатите поколенија ги пушти сите народи да одат по своите патишта, и сепак, никогаш не ги остави без сведоштво за себеси со своите добрини, давајќи ви од небото дождови и плодни години и наситувајќи ги вашите срца со храна и веселба.“

И покрај тоа што апостолите енергично тврделе дека немаат божествено потекло, и покрај напорите на Павле мислите на собраните да ги насочи кон вистинскиот Бог како единствено Суштество достоино за обожавање, речиси било невозможно да се одвратат тие незнабошци од нивната намера да принесат жртва. Нивното убедување дека овие луѓе навистина се богови било толку цврсто, а одушевувањето толку големо, што

во никој случај не сакале да ја признаат грешката. Библискиот запис кажува дека Павле и Варнава „одвај успеаја да го запрат народот да не им принесе жртва“.

Жителите на Листра со свои очи ја виделе чудесната сила со која располагале апостолите. Виделе како куциот човек, кој никогаш во својот поранешен живот не можел да застане на своите нозе, сега добил совршено здравје и сила. Тие отстапиле од својата намера дури по подолго уверување и внимателно објаснување на Павле за тоа од што се состои нивната мисија како претставници на небесниот Бог и на неговиот Син, големиот Исцелител. 183

Работата на Павле и Варнава во Листра однадеж била оневозможена кога дошле од „Антиохија и Иконија некои Евреи“ кои ги познавале апостолите, и кога дознале за успехот на нивната работа меѓу Ликаонците, решиле во својата злоба да појдат по нив и да ги прогонуваат. Доаѓајќи во Листра, тие Евреи набргу успеале да го растревожат и да го затрујат народот со истиот дух на огорченост кој бил во нивните срца. Со искривоколчување на вистината и со клевети тие успеале луѓето, кои неодамна Павле и Варнава ги сметале за божествени суштества, да ги убедат дека апостолите се положи од убијци и дека заслужуваат смрт.

Разочарани со тоа што им било оневозможено на апостолите да им принесат жртва, жителите на Листра веќе биле подготвени против Павле и Варнава да се нафрлат исто толку страстно како што ги поздравиле како богови. Подбуцнувани од страна на Евреите, тие решиле против апостолите да применат насилство. Евреите барале да не му се дозволи на Павле да зборува, тврдејќи дека тој, ако му се даде таква можност, ќе успее речиси да го маѓепса народот.

Убиствените намери на непријателите на евангелието набргу биле спроведени во дело. Следејќи го ова лошо влијание, жителите на Листра паднале во вистински сатански бес, па го фатиле Павле и без милост почнале да го каменуваат. Апостолот мислел дека му дошол крај. Во неговиот дух живо воскреснало мачењето на Стефана, како и свирепата улога што ја одиграл тој во таа пригода. Покриен со рани и онесвесен од болка, тој паднал на земја и тие подивени луѓе го „извлекоа од градот, мислејќи дека е мртв“.

184

Во тој мрачен час на искушение, малобројните верници во Листра, на кои Павле и Варнава им помогнале да ја прифатат верата во Исуса, останале предани и верни. Неразумното про-

тивеење и свирепите прогони уште повеќе ја зацврстиле верата на тие предани браќа. Иако самите изложени на опасност, на омаловажување и презир, тие покажале верност, собирајќи се со тага и болка околу телото на Павле, мислејќи дека е мртов.

Меѓутоа, колку силно се изненадиле кога апостолот, опкружен со нивното болно липање, наеднаш ја подигнал главата и застанал на нозе со фалба за Бога на усните. Ова неочекувано враќање во живот на Божјиот слуга за верните се чинело како некакво Божје чудо и тие го примиле како небесна потврда на нивната новопримена вера. Се радувале со неискажлива радост и го славеа Бога со обновена вера.

185 Меѓу оние што се обратиле во Листра и биле очевидци на Павловите страдања се наоѓал и еден човек кој подоцна станал истакнат работник за Христа и со апостолиите ги делел искушенијата и радоста на мисионерската служба во тешко пристапните предели. Тоа бил младиот Тимотеј. Кога Павла го извлекле од градот, тој млад човек се наоѓал меѓу оние кои стоеле околу неговото навидум безживотно тело и кои виделе како се крева сиот во рани и облеан во крв, но со фалба на своите усни затоа што му било дозволено да страда за Христа.

Утредента, по Павловото каменување, апостолиите заминале во Дерва. Таму нивната работа била благословена и многу души го примиле Христа како свој Спасител. Но, „откако проповедаа во тој град и придобија многу ученици“, Павле и Варнава не сакале да почнат да работат на некое друго место пред да ги зацврстат во верата обратениците кои биле присилени да ги остават сами извесно време во градовите каде што неодамна работеле. И така, и покрај опасностите, „се вратија во Листра, Иконија и Антиохија; ги закрепнуваа душите на учениците и ги поттикнуваа да бидат постојани во верата, и дека преку многу неволји треба да влезат во Божјето царство“. Мнозина што ја примиле радосната порака на евангелието, поради тоа биле изложени на презир и напади. Апостолиите сакале овие луѓе да ги засилат во верата со цел делото да биде трајно и постојано.

Апостолиите особено внимавале новообратените да ги оградат со стражата на евангелскиот ред, сметајќи дека тоа е значаен фактор за духовниот напредок. Затоа организирале цркви во сите места на Ликаонија и Писидија во кои имало верници. Во секоја црква биле именувани службеници и воспоставен е соодветен систем и ред за водење на сите работи битни за благосостојба на верниците.

Тоа било сообразно со евангелскиот план за обединување на сите што веруваат во Христа во едно единствено тело, а Павле

во текот на целата своја служба цврсто се придржувал кон тој план. Верниците во секое ново место, кои со негова помош го прифатиле Христа како Спасител, во погоден миг биле организирани во локална месна црква. Тоа се правело дури и во случај кога имало само неколку верници. Така христијаните се учеле да си се помагаат едни со други, имајќи го на ум ветувањето: „Каде што се двајца или тројца собрани во мое име, таму сум и јас меѓу нив“ (Матеј 18,20). 186

Павле никогаш не ги заборавил тие организирани цркви. Грижата за нив претставувала сè потешко бреме што го притискало неговиот дух. Колку и да била малечка некоја група, сепак таа претставувала предмет на негова постојана грижа. Нежно бдеел токму над тие помалечки групи, свесен дека ним им е потребно поголемо внимание со цел верниците добро да се утврдат во вистината и да научат несебично и сесрдно да работат за луѓето околу себе.

Во сите свои мисионерски потфати, Павле и Варнава настојувале да го гледаат Христа, да го следат неговиот пример на доброволна жртва и на верна, сесрдна работа за душите. Секогаш будни, ревни и неуморни, тие не гледале да ги задоволат своите лични желби и удобности, туку со побожност и со ревност, неуморно го сееле семето на вистината, а покрај тоа се труделе на сите кои го прифаќале евангелието да им дадат практична поука од непроценлива вредност. Духот на сесрдност и Божјиот страв оставил врз душите на новите ученици длабок впечаток во врска со значењето на евангелската порака.

Кога би се обратиле талентирани луѓе кои многу ветувале, како што бил Тимотеј, Павле и Варнава вложувале силни напори да им укажат на неопходноста од работа во Господовото лозје. И кога апостолите би заминале во некое друго место, верата на тие луѓе не попуштала, туку сè повеќе растела и се засилувала. Тие биле верно поучени за Господовиот пат и упатени како несебично, сесрдно и истрајно да работат за спасението на своите ближни. Ова внимателно поучување на новообратените претставувало мошне значаен фактор во големиот успех што го постигнале Павле и Варнава проповедајќи го евангелието во незнабожечките земји. 187

Првото мисионерско патување бргу се ближелo кон крај. Препорачувајќи му ги новоорганизираните цркви на Господа, апостолите го продолжиле својот пат во Памфилија, „и, откако ја проповедаа речта Божја во Перга, слегoа во Аталија, а оттаму отпловија во Антиохија“.

ЕВРЕИ И НЕЗНАБОШЦИ

Оваа глава е заснована на текстовите од книгата Дела 15,1-35

Враќајќи се во Антиохија во Сирија, од каде што биле пратени на својата мисија, Павле и Варнава ја искористиле првата можност што им се дала да ги соберат верниците и да ги известат „што сè направил Бог со нив и како им ја отворил вратата на верата на незнабошците“ (Дела 14,27). Црквата во Антиохија била голема и се развивала. Таа претставувала центар на мисионерската дејност и една од најзначајните групи на христијански верници. Нејзиното верништво го сочинувале припадници на многу општествени слоеви од Евреи и незнабошци.

Додека апостолите заедно со проповедниците и со обичните верници во Антиохија вложувале сесрдни напори што повеќе души да доведат кај Христа, некои верници од еврејско потекло, „од фарисејската секта“, кои дошле од Јудеја, успеале да уфрлат едно прашање што предизвикало многу распространети препирки во црквата и создало вчудовидување меѓу верниците од незнабоштво. Овие учители, поборници на еврејството, со голема самоувереност и со сигурност тврделе дека човек, за да се спаси, мора да биде обрежан и да ги исполнува сите прописи на церемонијалниот закон.

Павле и Варнава без никакво двоумење му се противставиле на ова лажно учење и решително станале против неговата примена врз верниците од незнабожечко потекло. Од друга страна, многу антиохиски верници од еврејско потекло биле наклонети кон ставот што го зазеле браќата кои неодамна пристигнале од Јудеја.

Општо земено, обратените Евреи не биле наклонети да напредуваат толку бргу колку што им го отворало патот Божјето провидение. Резултатот на работата на апостолите меѓу незнабошците јасно покажал дека обратениците од тие народи

бројно ќе ги надмине обратениците од еврејско потекло. Евреите се плашеле дека, ако не се постават ограничувањата и обредите на нивните закони како задолжителен услов за прием на незнабошците во членство на црквата, националната еврејска особеност со која до тогаш се изделувале и се разликувале од сите народи, конечно сосем ќе исчезне меѓу оние што ја прифатиле пораката на евангелието.

Евреите отсекогаш се гордееле со службите што им ги доверил Бог. Затоа мнозина од нив што ја прифатиле верата во Христа сè уште сметале дека Бог, бидејќи еднаш толку јасно го пропишал еврејскиот начин на богослужение, никогаш нема да дозволи промена на која било негова подробност. Тие упорно барале еврејскиот закон и нивните церемонии да се вклучат во обредите на христијанската религија, бидејќи мошне бавно сфаќале дека сите обредни жртви само укажувале на смртта на Божјиот Син во кого се исполниле сите симболички обреди на Стариот завет и дека по неговата смрт сите обреди на старозаветната служба ја губат својата важност.

Пред да се обрати, Павле себеси се сметал за беспрекорен: „Според правдата на законот бев беспрекорен“ (Филипјаните 3,6). Но откако го изменил срцето, се здобил со јасно сознание за мисијата на Спасителот како откупител на паднатиот човечки род, што значи и на незнабошците исто како и на Евреите, и ја видел разликата меѓу живата вера и мртвиот формализам. Старите обреди и церемонии, чиешто вршење им било доверено на Евреите, во светлината на евангелието добиле ново и подлабоко значење. Се овистинило она чијашто сенка биле тие, и луѓето што живеат во новозаветниот - евангелскиот период - се ослободени од сите церемонијални прописи. Меѓутоа, непроменливиот Божји закон - неговите десет заповеди - Павле сè уште ги почитуал и по дух и по слово. Прашањето на обрезањето поттикнало многу дискусии, препирања и разидувања во антиохиската црква. Најпосле, стравувајќи натамошните расправи да не доведат до отворен расцеп, верниците на црквата решиле Павле и Варнава, со уште неколку одговорни луѓе, да ги пратат во Ерусалим проблемот да го изнесат пред апостолите и старешините. Таму требало да се сретнат со делегати од разни цркви и со тие што доаѓале во Ерусалим да присуствуваат на претстојните празници. Во меѓувреме требало да прекине секоја расправа додека не се донесе дефинитивно решение на генералниот совет. Потоа таа одлука требало универзално да ја прифатат сите цркви во цел свет.

На својот пат кон Ерусалим апостолите ги посетиле верниците во многу градови низ кои поминувале и ги храбреле изнесувајќи им свои искуства со кои се здобиле во Божјето дело при обратувањето на незнабошците.

191 Во Ерусалим делегатите од Антиохија стапиле во контакт со браќата од разни цркви, собрани тука заради генерално советување, и ги запознале со успехите со кои била придружувана нивната служба меѓу незнабошците. Тие јасно им го опишале метежот во Антиохија што го предизвикале некои обратеници од фарисејството со своите тврдења дека незнабошците мора да се обрежат и да го држат Мојсевиот закон за да се спасат.

За ова прашање живо и огнено се расправало на генералниот собор. Имало уште неколку барања тесно поврзани со прашањето на обрезанието што исто така требало да се проучат. Едно од проблематичните било и прашањето каков став треба да се земе спрема употребата на месото жртвувано на идоли. Многу обратеници од незнабоштво живееле меѓу неучи и празноверни луѓе кои често принесувале жртви на идоли. Свештениците на овие незнабожечки религии се занимавале со доходна трговија со месото на жртвуваните животни што доаѓало во нивни раце, и Евреите се плашеле обратениците од незнабоштво да не го озлогласат христијанството купувајќи месо жртвувано на идоли, а со тоа исто така во извесна мера се плашеле дека ги одобруваат идолопоклоничките обичаи.

Освен тоа, незнабошците навикнале да јадат месо од задени животни, додека Евреите имале божествено упатство при колењето на животните за храна посебно внимание да обрнат на тоа крвта наполно да истече од телото на животното, инаку месото би се сметало за нездраво. Бог оваа забрана им ја дал на Евреите за да го сочуваат своето здравје. Употребата на крвта како намирница во исхраната Евреите ја сметале за грешна. Тие верувале дека крвта го претставува животот и дека пролевањето на крв е последица на гревот.

192 Наспроти еврејското сфаќање, незнабошците ја собирале крвта што истекувала од телото на жртвуваното животно и ја користеле за приготвување на јадења. Евреите сметале дека не треба да се менуваат обичаите што ги примиле со посебен Божји налог. И така, ако Евреите и незнабошците би се обиделе да јадат на иста трпеза, првите би се соблазнувале и би чувствувале одвратност кон другите.

Незнабошците, а особено Грците, биле мошне незауздани и развратни, па постоела опасност некои необратени во срцето,

и покрај тоа што исповедале вера, да продолжат со својот лош начин на живеење. Христијаните од еврејско потекло не можеле да го поднесуваат неморалот кој незнабошците дури и не го сметале за некаков престап. Затоа Евреите сметале дека од обратените незнабошци, како доказ за нивната искреност и побожност, треба да бараат од нив да го прифатат обрезувањето и церемонијалниот закон. На тој начин, според нивното верување, би можело да се спречи кон црквата да пристапуваат луѓе кои, прифаќајќи ја верата без вистинско обратување на срцето, можат подоцна да му нанесат срам на делото со својот неморален и неумерен живот.

Токму оваа различност и сложеност на проблемите вpletени во решавањето на главното прашање соборот го ставале речиси пред непремостливи тешкотии. Меѓутоа, Светиот Дух, всушност, веќе имал вистинско решение за тоа прашање од кое, се чинело дека зависел не само напредокот на делото, туку и самиот опстанок на христијанската црква.

„Бидејќи настана голема расправија, Петар стана и им рече: 'Луѓе, браќа! Вие знаете дека Бог уште од првите денови ме избра меѓу вас за да можат незнабошците да ја слушнат од мојата уста речта на евангелието и да поверуваат.'“ Врз основа на здрав разум тој заклучил дека спорното прашање за кое штотуку расправале веќе го решил Светиот Дух со тоа што и врз необрезаните незнабошци се излеал во иста сила како и врз обрезаните Евреи. Повторно ја изнел својата визија во која Бог му го прикажал садот полн со четириножни животни од секој вид и му заповедал да ги заколе и да ги изеде. А кога одбил, повикувајќи се на тоа дека никогаш не јадел нешто погано и нечисто, добил одговор: „Она што Бог го исчистил, не нарекувај го погано“ (Дела 10,15).

Петар јасно го изнел толкувањето на овие зборови што му било дадено веднаш потоа кога бил повикан да оди кај римскиот капетан и да го поучи на Христовата вера. Оваа порака покажала дека Бог не гледа кој е кој, туку ги прима и ги прифаќа сите што се бојат од него. Петар раскажал како се чудил кога ја изнесувал вистината пред луѓето што се собрале во домот на Корнелиј и кога видел како Светиот Дух слегува врз слушателите, врз незнабошците исто како што слегол и врз Евреите. Истата светлина и слава што се видела кај обрезаните Евреи сега блескотела и на лицата на необрезаните незнабошци. Тоа била Божја опомена упатена до Петар да не

ги смета едните за пониски од другите, зашто крвта Христова може да исчисти од секоја нечистота.

Петар веќе еднаш расправал со своите браќа во врска со обратувањето на Корнелиј и на неговите пријатели и за своето дружење со нив. Зборувајќи како тогаш Светиот Дух слегол врз незнабошците, тој нагласил: „Ако Бог им даде ист дар, кога поверуваа во Господа Исуса Христа, како и нам, кој сум јас да можам да му го забранам тоа на Бога?“ (Дела 11,17). А сега со иста ревност и сила продолжил: „Бог, кој ги познава срцата, им посведочи кога им го даде Светиот Дух, како и нам. И не направи никаква разлика меѓу нас и нив, зашто преку верата ги исчисти нивните срца. Зошто сега го искушавате Бога, ставајќи им на вратот на учениците јарем кој ниту нашите татковци ниту ние не можевме да го носиме?“ Тој јарем не бил законот од десет заповеди, како што тврдат некои кои се противат на неговите прописи. Петар овде мисли на обредниот закон кој со Христовото распнување престанал да важи.

Апелот на Петар помогнал присутните стрпливо да ги ислушаат Павле и Варнава, кои потоа изнеле свои искуства од работата со незнабошците: „Тогаш молкна целиот народ, а луѓето ги слушаа Варнава и Павле, кои раскажуваа колку чудотворни знаци и чуда направи Бог преку нив меѓу незнабошците.“

И Јаков решително го изнел своето сведоштво, велел дека Божја волја е и на незнабошците да им се дадат истите предимства и истата благодат што им се дадени на Евреите.

Светиот Дух видел дека е добро на обратените незнабошци да не им се наметнува церемонијалниот закон и мислењето на апостолите во врска со тоа прашање било во согласност со Божјиот Дух. Јаков претседавал со соборот и неговата конечна одлука гласела: „Затоа сметам дека не треба да ги вознемируваме незнабошците кои се обраќаат кон Бога.“

Така е завршена дискусијата. Овој пример го побива и тврдењето на Римокатоличката црква дека Петар бил глава на црквата. Оние што тврдат, како папата, дека се негови наследници, за таа своја претензија немаат никаков библиски темел. Во животот на Петар нема ништо со што би се докажало дека тој бил издигнат над своите браќа, како заменик на Севишниот. Кога оние што тврдат дека се Петрови наследници би го следеле неговиот пример, секогаш би се задоволиле да останат рамноправни со своите браќа.

Во овој случај, по сè изгледа дека Јаков бил избран да ја објави одлуката што ја донеле делегатите на соборот. Суштина на

таа одлука била - обредниот закон, особено прописот за обрезање - не треба да се наметнува, па дури ни да им се препорачува на незнабошците. Јаков се трудел да ги увери своите браќа дека незнабошците, прифаќајќи го Бога, во голема мера го измениле својот живот, дека треба внимателно да се одбегнува да не се доведат во забуна со нејасни прашања од помалечко значење за да не се обесхрабрат во својата желба да го следат Христа.

Меѓутоа, обратените незнабошци морале да ги отфрлат обичаите кои не биле сообразени со христијанството. Апостолите и старешините се согласиле со послание да ги поучат незнабошците да се пазат од употреба на месо жртвувано на идоли, од блуд, од она што е удавено и од крв. Од незнабошците се барало да ги држат Божјите заповеди и да водат свет живот. Исто така им е обрнато внимание дека оние што ја истакнувале задолжителноста на обрезањето за тоа немале никакво овластување од апостолите.

Павле и Варнава им биле препорачани на незнабошците како луѓе кои својот живот го ставиле на коцка заради Господа. Јуда и Сила исто така биле пратени со тие апостоли и усно да им ја соопштат одлуката на соборот: „Имено, Светиот Дух и ние решивме да не ставаме врз вас никакво друго бreme, освен овие неопходни работи: да се воздржувате од нешта жртвувани на идоли, од крв, од задавено и од блудство; ако се пазите од тоа, добро ќе направите.“ Четворицата Божји слуги се упатени во Антиохија со послание и со порака која требало да стави крај на секоја расправија, зашто тоа претставувало глас на највисокиот авторитет на земјата.

196

Соборот кој донел одлука за тоа прашање бил составен од апостолите и од учителите кои се истакнале при основањето на христијански цркви и меѓу Евреите и меѓу незнабошците, и од избрани делегати од разни места. На советувањето присуствувале старешините од Ерусалим и пратеници од Антиохија, а биле застапени највлијателните цркви. Соборот постапил сообразно со она што го кажува просветениот ум и со достоинството на црквата основана по Божја волја. Како резултат на своето советување и просудување, тие виделе дека лично Бог одговорил на прашањето за кое расправале, излевајќи сила - Светиот Дух - и врз незнабошците и сфатиле дека им е должност да го прифатат водството на Духот.

Не била повикана целата христијанска црква со гласање да се изјасни за тоа прашање. „Апостолите и старешините“, влијателните, совесните луѓе, донеле и објавиле одлука која потоа

без одлагање ја прифатиле сите христијански цркви. Сепак, не биле сите задоволни со оваа одлука; се формирала група од славољубиви и самоуверени браќа кои не се согласиле со тоа. Тие луѓе на сопствена одговорност речиси ѝ се наметнале на црквата. Во голема мера биле наклонети кон мрморење, кон изнаоѓање на грешки, секогаш предлагале нови планови и на-
197 стојувале да го поткопаат делото на оние луѓе што ги одредил Бог да го проповедаат евангелието. Црквата уште од почеток наидувала на вакви препреки и ќе наидува сè до крај.

Ерусалим бил метропола на еврејството и тука се покажувала најголема исклучивост и ограниченост. Христијаните од еврејско потекло, кои живееле во близина на храмот, во своите мисли сосем природно се враќале на предимствата што ги уживале Евреите како посебен народ. Кога виделе дека христијанската црква ги напушта церемониите и традициите на еврејството и кога сфатиле дека во светлината на новата вера набргу ќе се загуби од вид неповредливоста на еврејските обичаи, мнозина биле незадоволни од Павле, сметајќи дека тој во голема мера придонел за таа промена. Дури ни сите ученици не биле подготвени доброволно да ги прифатат одлуките на овој собор. Некои ревнувале за церемонијалниот закон и негодувале против Павле, бидејќи сметале дека неговите начела во врска со задолжителноста на еврејскиот закон се премногу либерални.

Меѓутоа, значењето и далекусежните одлуки на соборот внеле доверба во редовите на верниците од незнабожечко потекло и Божјето дело напредувало. Црквата во Антиохија со одобрување и со радост го прифатила присуството на Јуда и Сила како специјални весници кои со апостолите се вратиле од соборот одржан во Ерусалим. Јуда и Сила, „кои и самите беа пророци, ги храбреа и ги закрепнуваа браќата со многу зборови“. Тие побожни луѓе извесно време останале во Антиохија. „А Павле и Варнава останаа во Антиохија, каде што заедно со многу други поучуваа и ја проповедаа Божјата реч.“

Подоцна, кога ја посетил Антиохија, со својот внимателен однос кон верните од незнабоштво, Петар ја добил довербата
198 на многу верници. Извесно време постапувал според светлината што му била дадена од небото. Во толкава мера ги совладал своите природни предрасуди, што седел на заедничка трпеза со обратниците од незнабоштво. Меѓутоа, кога дошле некои Евреи од Ерусалим, кои ревнувале за обредниот закон, Петар несмасно го променил своето однесување кон обратниците од незнабоштво. Некои Евреи „со него се двојеја ... така

што нивното лицемерство го заведе и Варнава“. Тој знак на слабост кај оние што биле сакани и почитувани како водачи оставил мошне мачен впечаток врз душите на верниците од незнабожечко потекло. На црквата ѝ се закарнала опасност од отворен расцеп. Но Павле, гледајќи дека штетата што ѝ ја нанела на црквата дволичноста на Петар врши разурнувачко влијание, отворено го укорил Петар што ги покрива своите вистински чувства. Во присуство на сите го прашал Петар: „Ако ти, кој си Евреин, живееш како неевреин, а не јудејски, како можеш да ги принудуваш незнабошците да живеат јудејски?“ (Галатите 2,13.14).

Петар ја видел заблудата во која паднал и веднаш, колку што било тоа во негова моќ, настојувал да го отстрани ова нанесено зло. Бог, кој од почеток го знае крајот, дозволил да се покаже таа слабост во карактерот на Петар со цел проверениот апостол да увиди дека во него нема ништо со што би можел да се пофали. Дури и најдобрите луѓе, ако се препуштени сами на себе, прават грешки во расудувањето. Бог исто така видел дека во свое време некои ќе бидат во толкава мера заведени, што на Петар и на неговите божемни наследници ќе им припишуваат возвишеност и прерогативи што му припаѓаат исклучиво на Бога. И тој запис за слабоста на апостолот останува како доказ за неговата погрешност и за фактот дека тој во никој случај не бил над другите апостоли.

199

Историјата за тоа отстапување од вистинските начела претставува сериозна опомена за луѓето што се наоѓаат на одговорни положби во Божјето дело никогаш да не попуштат во врска со чесноста и искреноста, туку цврсто да се држат за начелата. Колку поголеми одговорности му се доверени на едно човечко орудие, колку е поголема неговата положба и можноста да заповеда и да контролира, толку поголеми штети ќе направи ако не се придржува внимателно кон Господовиот пат и ако не постапува сообразно со одлуките усвоени на соборот на верниците на црквата.

По сите пропусти и недостатоци на Петар, по неговиот пад и неговото повторно враќање, по неговата долгогодишна служба и блиско познанство со Христа, по сознанијата дека Спасителот постојано се придржува кон чистотата и кон исправноста во начелата, по сите поуки и упатства што ги примил, по сите дарови, сознанија, предимства и искуства што ги стекнал при проповедањето на Божјата реч - нели е несфатливо тој да се преправа и дволичејќи да ги одбегнува начелата на евангелието

од страв од луѓето или со намера да задобие нивно одобрување и нивна почит? Нели навистина е чудно што се колебал во својата преданост кон вистинските начела? Бог секому нека му помогне да увиди колку е беспомошен и немоќен чамецот на својот живот да го насочува сигурно и право кон пристаништето!

200 Павле во својата служба често бил присилуван да биде осамен. Тој посебно бил поучен од Бога и не се осмелувал да прави отстапки кога во прашања се начелата. Понекогаш бремето било многу тешко, но Павле цврсто стоел на страна на правдата. Тој сфатил дека црквата никогаш не смее да се стави под контрола на човечка сила. Традициите и прописите на човечката мудрост не смеат да го заземат местото на од Бога откриените вистини. Напредокот на евангелската порака не смее да биде попречуван од предрасудите и претпоставките на луѓето, без оглед на тоа каква положба тие заземаат во црквата.

Павле ѝ се посветил себеси и сите свои сили на Божјата служба. Тој вистините на евангелието ги примил непосредно од Бога и во текот на целата своја служба бил живо поврзан со Небото. Лично Бог ги поучил христијаните од незнабожечко потекло да не ги оптоварува со непотребно бreme; и кога верниците од еврејско потекло во црквата во Антиохија го поттикнуле прашањето за обрезание, Павле, знаејќи ја промислата на Божјиот Дух во врска со тоа учење, зазел решителен и непоколеблив став, став кој христијанската црква ја ослободил од вообичаените еврејски обреди и церемонии.

И покрај тоа што бил лично научен од Бога, Павле никогаш немал некое претерано високо мислење за својата вредност. Иако за водство и патоказ се потпираше директно врз Бога, секогаш бил подготвен да го признае авторитетот на целото тело на верниците обединети во членство на црквата. Чувствувал потреба од совет, и кога се појавувале значајни прашања, радо ги изнесувал пред црквата и се обединувал со своите браќа во молитва за мудрост за да можат да донесат исправни одлуки. Дури „и пророчките духови им се покоруваат на пророците“, рекол тој. „Зашто Бог не е Бог на безредие, туку на мир, како што е во сите цркви на светите“ (1. Коринќаните 14,32.33). Тој мислел исто како и Петар - верниците, обединети во крилото на црквата, треба да се придржуваат кон зборовите: „Сите слушајте се меѓу себе“ (1. Петрово 5,5).

ВОЗДИГАЊЕ НА КРСТОТ

Оваа глава е заснована на шекспирот во Дела 15,36-41; 16,1-16

Откако извесно време поминал во служба во Антиохија, Павле им предложил на своите соработници да тргнат на ново мисионерско патување. „Ајде да се вратиме“, му предложил на Варнава, „и да ги посетиме браќата по градовите каде што ја проповедаваме Господовата реч за да видиме како живеат.“

Павле и Варнава негувале нежни чувства кон оние кои, благодарение на нивната служба, неодамна ја примиле пораката на евангелието и сакале повторно да ги видат. Таквата сесрдност и грижа Павле никогаш не ги губел од вид. Дури и кога се наоѓал во далечните мисионерски полиња, оддалечен од својот поранешен делокруг, нему постојано му лежело на срце тие обратеници да ги поттикне и да ги храбри да останат верни, „усовршувајќи ја својата светост во Божји страв“ (2. Коринќаните 7,1). Тој се трудел со сите сили да им помогне да останат постојани, сè подобри и подобри христијани, силни во верата, сесрдни и ревносни, со сето срце посветени на Бога и на делото на унапредување на неговото царство.

202

Варнава бил подготвен да појде со Павле, но сакал да го поведат со себе и Марко, кој повторно решил да ѝ се посвети на службата. Меѓутоа, Павле се противставил на тоа. Тој „сметаше дека не треба да го водат оној што се оддели од нив во Памфилија“, во тешката положба за време на првото мисионерско патување, кога помошта им била многу потребна. Тој не бил наклонет да ја оправда слабоста на Марко што ја покажал кога го напуштил делото поради безбедноста и удобноста на домашниот живот. Сметал дека човек со толку малечка истрајност не е погоден за делото за кое се потребни трпение, самооткажување, храброст, преданост, вера и подготвеност да се жртвува дури и животот, ако е тоа потребно. Препир-

ката била толку остра што Павле и Варнава се разделиле, и Варнава, цврсто убеден, „го зеде со себе Марко и отплови за Кипар; а Павле, кој беше предаден од браќата на Господовата благодат го избра Сила и тргна.“

Поминувајќи низ Сирија и Киликија, каде што ги охрабриле тамошните цркви, Павле и Сила најпосле стигнале во Дерва и Листра, во провинцијата Ликаонија. Листра била она место каде што Павла минатиот пат го каменувале, па сепак тој повторно се упатил на поприштето на својата некогашна животна опасност. Сакал да види како им преодолеваат на тешкотиите оние кои со негов труд го прифатиле евангелието. Не се разочарал, бидејќи верниците во Листра, и покрај многуте жестоки противења, останале цврсти и непоколебани. Тука Павле повторно се сретнал со Тимотеја кој бил очевидец на неговото страдање пред крај на неговата прва посета на Листра. Како времето поминувало, впечатокот се продлабувал во душата на Тимотеја и тој наполно се убедил дека му е должност потполно да му се посвети на делото на проповедање на евангелието. Тој со сето срце се врзал за Павле и копнеел да учествува во неговите напори, да му помага ако за тоа му се даде можност.

203

Павловиот соработник во делото, Сила, бил проверен работник, надарен со пророчки дух. Но делото што требало да се изврши било толку обемно, што било потребно да се приготват повеќе работници за активна служба. Павле кај Тимотеја видел верник кој ја цени светоста на проповедничкиот позив, не плашејќи се од страдања ниту од прогони и кој радо прима поуки. Сепак, апостолот не се осмелувал да преземе одговорност за овој млад неиспробан човек, Тимотеј, кон проповедање на евангелието да пристапи без претходна сестрана проверка на неговиот карактер и на неговиот живот во минатото.

Татко му на Тимотеја бил Грк, а мајка му Еврејка. Тој уште од своето рано детство ги познавал светите списи. Побожноста што ја видел во својот дом била здрава и разумна. Верата на неговата мајка и баба во светите пророштва за него претставувала постојан потсетник на благословите што произлегуваат од исполнувањето на Божјата волја. Божјата реч била правило според кое тие две побожни жени го одгледале Тимотеја. Духовната сила на поуките што ги примил од нив го сочувале чист во зборовите и неизвалкан со лошите влијанија на кои бил изложен. Така неговите домашни учители соработувале со Бога, приготвувајќи го за бремето на одговорностите што го очекувале.

Павле забележал дека Тимотеј е предан, цврст и вистинољубив и го одбрал за свој сопатник и помошник во работата. За мајка му и баба му, кои Тимотеја го учеле уште од детството, била вистинска награда кога доживеале да видат како нивното дете што го одгледале со голема грижа е тесно поврзан со големиот апостол. Тимотеј сè уште бил момче кога Бог го одбрал да стане учител, но воспитувањето што го примил од најраното детство толку многу го зацврстило во начелата, што можел да заземе место како помошник на Павле. Иако бил млад, тој своите должности ги извршувал со христијанска кротост. 204

Како мерка на претпазливост Павле мудро го посветувал Тимотеја да се обреже - не затоа што Бог тоа го бара, туку да не им се даде на Евреите никаков повод да забележуваат што Тимотеј е земен за проповедник. Во својата работа Павле морал да патува од град во град, во многу земји, и често му се давала можност да го проповеда Христа во еврејските синагоги како и на други места одредени за јавни собири. И кога би се дознало дека еден од неговите соработници е необрежан, неговата работа би наишла на големи пречки и противења од страна на Евреите полни со предрасуди и со верска затуцаност. Апостолот насекаде наидувајќи на решителен отпор и на остри напади. Тој сакал со евангелието да ги запознае и своите браќа Евреи исто така како и незнабошците и затоа настојувал, колку што било можно и во согласност со христијанската вера, да отстрани секој повод за противење. Меѓутоа, иако ја направил таа отстапка заради еврејските предрасуди, тој верувал и учел дека обрезанието и необрезанието не значат ништо, а Христовото евангелие претставува сè.

Павле го сакал Тимотеја како свој „вистински син во верата“ (1. Тимотеј 1,2). Големиот апостол на својот млад ученик често му поставувал прашања од библиската историја и внимателно го поучувал додека патувале од град во град, подготвувајќи го за успешна работа. Дружејќи се со Тимотеја, Павле и Сила се труделе во неговата душа уште повеќе да го засилат впечатокот што тој веќе го имал за светоста и сериозноста на повикот како евангелски проповедник.

Тимотеј во својата работа секогаш барал совети и поуки од Павле. Во своите постапки тој не се раководел од минливите чувства, туку размислувал сталожено и трезно, прашувајќи се на секој чекор: дали е ова патот Господен? Светиот Дух во него нашол избран сад кој дозволил да се обликува и да се претвори во храм во кој ќе живее Бог. 205

Библиските поуки, кога се применуваат во секојдневниот живот, имаат длабоко и трајно влијание врз карактерот. Тимотеј ги примил овие поуки и живеел според нив. Тој немал некои исклучително сјајни таленти, но неговото животно дело е драгоцено затоа што од Бога дадените способности ги користел во служба на Учителот. Неговото познавање на практичната побожност го изделувало од другите верници и му давало углед.

Оние што се трудат да ги спасуваат душите мора да се здобијат со подлабоко, поцелосно и појасно познавање на Бога од она што се постигнува со вообичаените напори. Тие мораат сета своја енергија да му ја посветат на делото на Учителот. Тие се посветиле за висок и свет позив и, за да имаат успех во придобивањето на души, заради што и се платени, мора цврсто да се потпрат врз Бога и секојдневно да примаат милост и сила од Изворот на благословите. „Зашто се јави Божјата благодат која носи спасение за сите луѓе, која нè поучува да се откажеме од безбожноста и од световни похоти; да живееме разумно, праведно и побожно во сегашниот век, очекувајќи ја блажената надеж и јавувањето на славата на нашиот велик Бог и Спасител, Исус Христос, кој се даде себеси за нас, за да нè избави од секакво беззаконие и да си исчисти за себе сопствен народ, ревносен за добри дела“ (Тит 2,11-14).

206 Пред да појдат во нови области, Павле и неговите соработници ги посетиле црквите кои веќе биле основани во Писидија и околината. „И додека одеа по градовите, им ги предаваа прописите што беа определени од апостолите и старешините во Ерусалим, за да ги пазат. Црквите така се закрепнуваа во верата и секој ден нивниот број беше сè поголем.“

Апостол Павле мошне длабоко го чувствувал товарот на одговорност за оние на кои им помогнал да се обртат. Тој повеќе од сè сакал тие да бидат и да останат верни, „држејќи ја цврсто речта на животот, за да имам со што да се фалам во Христовиот ден“, рекол, „дека не трчав залудно и дека залудно не се трудев“ (Филипјаните 2,16). Се тресел над плодовите на својот труд. Знаел дека дури и неговото спасение би било во прашање ако би пропуштил да ја изврши својата должност и ако верниците на црквата не би соработувале со него во спасувањето на душите. Знаел дека само проповедањето не е доволно верниците да се утврдат во речта на животот. Знаел дека мора да се поучуваат да напредуваат во Христовото дело чекор по чекор, „правило по правило, овде малку, онде малку“. Универзално е правилото дека нашите од Бога дадени способности опаѓаат и

се губат ако не ги користиме. Вистината која не се применува во животот и која не им се предава на другите ја губи својата животворна сила и своите спасоносни особини. Затоа апостолот се плашел дека нема да успее во своите напори секого поединечно да го прикаже совршен во Христа. Надежта на Павле во спасение секојпат би паднала кога би помислил дека црквата би можела по негова вина да добие човечки наместо Божји печат. Неговото знаење, неговата речитост, моќта да прави чуда и пророчките визии со вечни сцени кога бил вознесен до третото небо - сето тоа би било бесполезно кога луѓето на кои тој им помогнал би останале без Божја милост поради тоа што не бил верен во својата работа. Затоа и со зборови и со посланија ги преколнувал верниците што го примиле Христа да се однесуваат добро, „да бидете беспрекорни и незлобни Божји деца, непорочни среде изопаченото и расипано поколение... како светила во светот, придржувајќи се цврсто кон речта на животот“ (Филипјаните 2,15.16). 207

Секој вистински проповедник чувствува голема одговорност за духовното напредување на верниците што му се доверени и длабок копнеж и тие да станат Божји соработници. Тој е свесен за фактот дека благосостојбата на црквата во голема мера зависи од верното извршување на задачата што му ја доверил Бог нему. Затоа сесрдно и неуморно се трудел да ги инспирира верниците со желба да придобиваат души за Христа, имајќи на ум дека секој поединец што пристапува кон црквата претставува уште една движечка сила повеќе за остварување на планот на спасението.

Посетувајќи ги црквите во Писидија и во околните краишта, Павле, Сила и Тимотеј „поминаа низ фригиската и галатската земја“ каде што со голема сила ја проповедале радосната порака на спасението. Галатите биле идолопоклоници, но кога апостолите им го објавиле евангелието, се радувале за пораката која им ветувала слобода од јаремот на гревот. Павле и неговите соработници проповедале оправдување со вера чиешто средиште е Христовата жртва за откуп. Христа го прикажувале како оној кој, гледајќи во каква безнадежна состојба се наоѓа човечкиот род, дошол да ги откупи луѓето живеејќи живот наполно сообразен со Божјиот закон и плаќајќи ја казната за непослушноста. И мнозина, кои порано никогаш не чуле за вистинскиот Бог, во светлината на крстот почнале да ја сфаќаат големината на љубовта на Отецот. 208

Така галатските верници се поучени на основните вистини во врска со „Бог Отецот“ и „нашиот Господ Исус Христос, кој се даде себеси за нашите гревови за да нè избави од сегашниот зол свет, по волјата на нашиот Бог и Отец.“ Тие, „слушајќи со вера“, го примиле дарот - Светиот Дух - и станале синови Божји со вера во Исуса Христа“ (Галатите 1,3.4; 3,2.26).

Додека престојувал меѓу Галатите, Павле живеел примерно, така што подоцна со право можел да каже: „Бидете како што сум јас“ (Галатите 4,12). Неговата уста навистина била допрена со жив жар од олтарот и тој можел да се издигне над слабостите на телото и Исуса да го прикаже како единствена надеж за грешникот. Оние што го слушале забележувале дека тој бил со Исуса. Надарен со сила озгора, тој можел за она што е духовно, духовно да расудува и да ги урне тврдините на сатаната. Неговиот приказ на Божјата љубов, која се открила во жртвувањето на единородниот Син, бил толку силен и впечатлив, што срцата на слушателите биле скршени и мнозина биле натерани да се запрашаат: „Што треба да правам за да се спасам?“

Оваа метода на проповедање на евангелието била карактеристична за работата на апостолот за сето време на неговата мисионерска дејност меѓу незнабошците. Тој секогаш им укажувал на крстот од Голгота. „Зашто ние не се проповедаме себеси“, рекол тој во подоцнежните години од својата работа, „туку Исуса Христа како Господ, а себеси како ваши слуги заради Исуса. Зашто Бог, кој рече светлина да светне од темнината, е Тој кој засвети во нашите срца за да ги осветли со познавањето на Божјата слава пред Христовото лице“ (2. Коринќаните 4,5.6).

Посветените весници, кои во првите денови на христијанството му ја носеле на загубениот свет радосната порака на спасението, не дозволувале дури ни помисла на самоизвишување да го помати нивното прикажување на распнатиот Христос. Тие не копнеееле за авторитет ниту за првенство. Криејќи се себеси во Спасителот, го издигнувале големиот план на спасението и животот на Исуса Христа - зачетникот и свршителот на тој план. Христос е ист вчера, денеска и секогаш - тоа претставувало суштина на нивното секојдневно учење.

Кога Божјите слуги што ја проповедаат денеска Божјата реч повеќе би го издигнувале Христовиот крст, нивната проповедничка работа би била далеку поуспешна. Кога грешниците би можеле да бидат наведени да фрлат еден сесрден поглед на крстот и кога би стекнале вистинска претстава за распнатиот

Спасител, тие би ја сфатиле длабината на Божјата милост и сета одвратност на гревот.

Христовата смрт претставува доказ за големата Божја љубов кон човекот. Таа е залог и гаранција на нашето спасение. Да се отстрани крстот од христијанинот би значело исто што и да се отстрани сонцето од небото. Крстот нас нè води поблизу до Бога, нè помирува со него. Со длабоко чувство на татковска љубов Јехова ги гледа патилата и маките што ги претрпел неговиот Син на крстот за да го спаси човечкиот род од вечна смрт и да нè прими „во љубениот“.

Без крстот човекот не би имал заедница со Отецот. Од него зависи целокупната наша надеж. Од него блескоти светлината на љубовта на Спасителот, и грешникот, пренасочувајќи го погледот од подножјето на крстот кон Оној кој умрел за да го избави него од вечната смрт, може со преполни гради да се радува, зашто гревовите му се простени. Кога грешникот со вера ќе 210
клекне под крстот, тој го постигнал највозвишеното место до кое може човек да се издигне.

Со помош на крстот ние дознаваме дека нас небесниот Отец нè сака со бескрајна љубов. Можеме ли да се чудиме што Павле извикнал: „Никако да не се фалам со нешто друго, освен со крстот на нашиот Господ Исус Христос“ (Галатите 6,14). Наше предимство исто така е што можеме да се фалиме со крстот и наполно да му се предадеме на Оној кој се дал себеси за нас. И тогаш, додека нè осветлува светлината што блескоти од Голгота, истата можеме да им ја откриваме и на оние кои сè уште се наоѓаат во темнина.

ВО ДАЛЕЧНИ КРАИШТА

Оваа глава е заснована на шекстиоџи од книѓата Дела 16,7-40

Настапило време евангелието да се проповеда и надвор од границите на Мала Азија. За Павле и неговите соработници се отворил пат христијанството да се пренесе и во Европа. На брегот на Средоземното Море, во Троада, „на Павле му се јави ноќта видение: еден Македонец застана пред него и го молеше, велејќи: 'Дојди во Македонија и помогни ни!'"

Повикот бил изговорен како заповед и не дозволувал никакво одложување. „По неговото видение“, кажува Лука кој ги придружувал Павле, Сила и Тимотеја на нивниот пат низ Европа, „веднаш побаравме да заминеме во Македонија, сметајќи дека Бог нè повикува таму да го проповедаме евангелието. Потоа отпловивме од Троада и патувавме право кон Самоотрак, а следниот ден во Неаполис, а оттаму во Филипи, римска колонија и прв град во тој дел на Македонија.“

212 „А во саботата“, продолжува Лука со својот извештај, „излеговме надвор од градските порти, крај реката, каде што е место за молитва. Тука седнавме и им зборувавме на собраните жени. Тоа го слушаше една богобојазлива жена по име Лидија, продавачка на пурпурно платно од градот Тијатир, а Господ ѝ го отвори срцето да внимава на Павловите зборови.“ Лидија радо ја прифатила вистината. Таа и нејзиниот дом се обратиле и се крстиле, па најсесрдно им понудила на апостолите да живеат во нејзината куќа како во свој дом. Кога весниците на крстот продолжиле да го проповедаат евангелието, една жена опседната со вражарски дух пошла по нив викајќи: „Овие луѓе се слуги на Севишниот Бог кои ни го навестуваат патот на спасението. Тоа го правеше со денови.“

Оваа жена била посебно орудие во рацете на сатаната и со своето вражање им носела голема добивка на своите госпо-

дари. Со својата дејност и влијание таа во значителна мера придонесувала за засилување на идолопоклонството. Сатаната знаел дека евангелието навлегува во неговото царство и затоа прибегнал кон ова средство за да го спречи Божјето дело, настојувајќи своите измамнички заклучоци да ги помеша со вистината што ја објавувале весниците на евангелската порака. Пофалните зборови што ги изговарала оваа жена претставувале навреда за делото на вистината, зашто ги одвлекувале мислите на народот од апостолското учење и фрлале сенка на зол глас врз евангелието, што мнозина наведуваало да веруваат дека луѓето кои зборуваат исполнети со Божји дух и со Божја сила се инспирирани со истиот дух како и овој пратеник на сатаната.

Апостолите извесно време ја поднесувале оваа одвратност, но потоа, поттикнат од Светиот Дух, Павле му наредил на лошиот дух да ја напушти жената. Таа веднаш замолкнала, со што се посведочило дека апостолите навистина се Божји слуги и дека демонот, признавајќи ги за Божји слуги, ѝ се покорил на нивната заповед. 213

Кога била ослободена од лошиот дух и кога ѝ е вратена здравата памет, оваа жена решила да стане Христов следбеник. Тогаш нејзините господари се загрижиле за својот извор на приходи. Виделе дека пресушила секоја надеж за заработка со помош на нејзината видовитост и преткажување и дека изворот на нивните приходи наскоро сосема ќе пресуши ако на апостолите им се дозволи да продолжат да го проповедаат евангелието.

Во тој град и многу други заработувале пари со помош на измамувачките вештини на сатаната и тие луѓе, плашејќи се од влијанието на онаа Сила која можела наполно да ја прекине нивната работа, подигнале страшен вик против Божјите слуги. Тие ги довеле апостолите пред властите и ги обвиниле: „Овие луѓе, кои се Евреи, го бунтуваат нашиот град и навестуваат обичаи кои ние, како Римјани, не смееме да ги прифатиме ниту да ги вршиме.“

Исполнети со бес и горчина, мноштво луѓе станале против учениците. На слепата страст на иганот ѝ оделе на рака и поглаварите кои им ја парчосале облеката на апостолите и наредиле да ги тепаат и да ги мачат. „И откако им удрија многу стапови, ги фрлија во зандана и му заповедаа на чуварот на занданата добро да ги чува. Откако прими таква заповед, тој ги фрли во внатрешниот дел на занданата и нозете им ги стави во влада.“

214 Притиснати во таква мачна и понижувачка положба, апостолите биле изложени на страшни маки, но не се жалеле ниту воздивнувале поради тоа. Напротив, во најдлабоката темнина и самотијата на затворот тие се тешеле еден со друг со зборови на молитва и му пееле похвални песни на Бога затоа што се удостоиле да поднесат срам за него. Нивните срца ги разведрувала длабока и сесрдна љубов кон делото на нивниот Откупител. Павле размислувал за прогонувањето на Христовите ученици во кое и самиот некогаш учествувал и сега се радувал што му се отвориле очите и срцето за да ја сфати и почувствува силата на возвишената вистина која некогаш ја презирал.

Другите заточеници многу се зачуудиле кога од најдолната темница слушнале молитви и пеење. Тие навикнале да слушаат само крикови и лелеци, клетви и пцости кои ја нарушувале ноќната тишина, но никогаш порано не чуле од таа мрачна ќелија добар збор на молитва и похвала. И стражарите и заточениците зачуудено се прашале кои можат да бидат тие луѓе кои, иако настинати, гладни, жедни и измачени, сепак можат да се радуваат.

215 Поглаварите се вратиле во своите домови благодарни и честитајќи си себеси што со брзи и решителни мерки сториле сè да ги спречат нередите. Но попатно слушнале други подробности за карактерот и за делото на луѓето што ги осудиле на камшикување и затвор. Ја виделе жената која била ослободена од сатанската сила и се изненадиле кога забележале промена во нејзиниот изглед и однесување. Таа порано предизвикувала многу неприлики во градот, а сега била мирна и спокојна. Увидувајќи дека строгите одредби на римскиот закон ги примениле врз двајца невини луѓе и лути на самите себе, тие решиле утредента изутрина да наредат апостолите тајно да се пуштат и да се изведат од градот, надвор од опасноста на бесот на вознемирениот цган.

Меѓутоа, додека луѓето биле свирепи и одмаздливи и злосторнички лекомислено се однесувале кон сериозната должност што ја прифатиле, Бог не заборавил да биде милослив кон своите слуги. Цело небо било заинтересирано за патилата на луѓето што страдале заради Христа и во затворот биле пратени ангели да ги посетат. Од нивните чекори затреперила земјата. Вратата на темницата со тешки шарки и со железни клинови нагло се отворила; синцирите и оковите отпаднале од рацете и нозете на заточениците и затворот го осветлила блескотна светлина.

Темничарот со чудење ги слушал молитвите и песните на заточените апостоли. Кога биле доведени во затворот, ги видел нивните отворени рани што крвавеле, а и сам наредил нозете да им се стават во клади. Очекувал да чуе горчливи воздишки и клетви, но, наместо тоа, слушал радосни песни и похвала. Слушајќи ги тие гласови, темничарот потонал во сон од кој го разбудил земјотрес и нишање на сидовите на затворот.

Скокнувајќи од сонот, тој вчудовидено забележал дека сите врати на затворот се отворени и исплашен си помислил оти заточениците побегнале. Се сетил со каков изрично остар налог претходната ноќ му биле доверени Павле и Сила да ги чува и бил уверен дека за своето привидно невнимание заслужил смртна казна. Тој во својот очај помислил дека е подобро да загина од сопствените раце отколку да се подложи на срамно и понижувачко погубување. Вадејќи го мечот, бил готов да изврши самоубиство, но наеднаш го слушал гласот на Павле кој го охрабрил: „Не прави си себеси никакво зло, зашто ние сите сме тука!“ Сите затвореници биле на своите места, задржани со Божјата сила која се покажала преку еден затвореник.

216

Апостолите не чувствуваале омраза кон темничарот поради неговата строгост што ја покажал кон нив. Павле и Сила имале Христов дух, а не дух на одмазда. Во нивното срце, преполно со љубов на Спасителот, немало место за омраза кон прогонувачите.

Темничарот го фрлил мечот и, барајќи свеќа, побрзал во најдолниот дел на затворот. Сакал да види какви се тие луѓе кои со добрина возвраќаат за свирепоста со која се постапувало со нив. Стигнувајќи до местото каде што се наоѓале апостолите и паѓајќи на колена пред нив, тој замолил да му простат, а потоа, откако ги извел во дворот, ги прашал: „Господа, што треба да правам за да се спасам?“

Темничарот се стресол кога го препознал Божјиот гнев покажан во ненадејниот земјотрес. Кога помислил дека затворениците побегнале, сакал да се убие, но сега сето тоа му се чинело неважно во споредба со новиот, чуден страв што ја обзел неговата душа и сакал да го добие оној мир и ведрина што ги покажувале апостолите среде патилата и неволјата. На нивното лице видел небесна светлина и знаел дека Бог на чудесен начин се вмешал за да им го спаси животот, и во неговиот дух со необична сила се појавиле зборовите на жената со вражарски дух: „Овие луѓе се слуги на Севишниот Бог, кои ни го навестуваат патот на спасението.“

217 Во длабока понизност ги замолил апостолите да му го покажат патот кој води во живот. „Верувај во Господа Исуса и ќе бидеш спасен ти и твојот дом“, му одговориле тие. „А потоа му ја објавија речта Господова нему и на сите што беа во неговиот дом.“ Тогаш темничарот им ги измил раните на апостолите и ги нагостил, а потоа тие го крстиле него и сите негови домашни. Светото влијание се раширило и на другите затвореници и на сите им се отворило срцето да ја слушнат вистината што ја проповедале апостолите. Биле осведочени дека Бог, на кого му служат тие луѓе, со натприродно чудо ги ослободил од заточение.

Земјотресот предизвикал силен страв кај жителите на Филипа и изутрината, кога темничарите им раскажале на поглаварите што се случило во текот на ноќта, тие се загрижиле и пратиле војници да ги ослободат апостолите. Но Павле рекол: „Откако нас, римски граѓани, без претходно судење, јавно нè биеја и нè фрлија во зандана, зар сега сакаат тајно да нè пуштат? Никако! Туку сами нека дојдат и нека нè изведат!“

Апостолите биле римски граѓани, а било противзаконито да се тепаат Римјани, освен за најтешки злосторства, или да се лишат од слобода без правилно спроведено сослушување. Павле и Сила биле јавно уапсени и затоа сега одбиле да бидат тајно пуштени, без целосно објаснување од страна на поглаварите.

218 Дознавајќи за овие зборови, властодршците се загрижиле дека можеби апостолите ќе му се пожалат на императорот. Тие веднаш се упатиле во затворот и барале од Павле и Сила прошка за неправдата и за свирепото постапување, а потоа лично ги извеле од затворот, молејќи ги да заминат од градот. Поглаварите се плашеле апостолите да не извршат влијание врз народот, а се плашеле исто така и од силата што се вмешала да ги спаси овие невини луѓе.

Придржувајќи се кон упатствата што им ги дал Христос, апостолите не останувале сосила таму каде што нивното присуство не било барано. „И кога излегоа така од занданата, дојдоа кај Лидија, ги видоа браќата, ги охрабрија и си заминаа.“

Својата работа во Филипа апостолите не ја сметале за напразна. Тие наишле на силен отпор и прогони, но со посредството на провидението при нивното ослободување и со обраќањето на темничарот и на неговите домашни, биле повеќе отколку надоместени неволјите и страдањата што ги поднеле. Веста за нивното неправедно апсење и за чудесното ослободување се расчула низ целиот регион и работата на апосто-

лите привлекла внимание на голем број луѓе до кои инаку не би можело да се стигне. Павловиот труд во Филипа помогнал да се основе црква чијшто број на верници постојано се зголемувал. Неговата ревност и побожност, а над сè неговата подготвеност да трпи заради Христа, оставале длабок и траен впечаток врз обратените. Тие ја ценеле драгоцената вистина за која апостолите толку многу се жртвувале и со сето срце се посветиле на делото на својот Откупител.

Дека оваа црква не ја заобиколиле прогонства, се гледа од еден израз во посланието на Павле упатено до нив. „Зашто вам ви беше дадено“, кажува апостолот, „заради Христа не само да верувате во него, туку и да страдате заради него, имајќи ја истата борба, каква што видовте во мене, а и сега слушате за мене.“ Меѓутоа, нивната постојаност во верата била таква што тој кажува: „Му благодарам на својот Бог секогаш кога си спомнувам за вас, секогаш во секоја своја молитва се молам за сите вас со радост заради вашето учество во евангелието од првиот ден досега“ (Филипјаните 1,29.30. 3-5). 219

Страшна борба се водела меѓу силите на доброто и злото во значајните центри во кои биле повикани да работат весниците на вистината. „Нашата борба не е против крв и месо“, кажува Павле, „туку против управителите, против властите, против световните мрачни сили на овој свет, против духовните сили на злото под небесата“ (Ефесците 6,12). Борбата меѓу Божјата црква и оние што се под контрола на лошите ангели ќе се води сè до крајот на времето.

Првите христијани често биле повикувани директно да се соочат со силите на темнината. Непријателот се трудел со измамни заклучоци и со прогонства да ги одврати од вистинската вера. Во денешно време, кога нагло се приближува крајот на сè што е земно, сатаната презема очајни напори светот да го задржи во своите стапици. Тој измислува многу планови за да ги обземе мислите на луѓето и да го одврати нивното внимание од вистината која има суштинско значење за спасението.

Во секој град неговите агенти со голема брзина се организираат во партии што истапуваат против Божјиот закон. Архизмамникот постојано е на дело да внесе елементи на метеж и бунт и луѓето се инспирираат со ревност која не е во согласност со нивното сознание.

Безбожноста денеска постигнува максимум како никогаш порано, а сепак многу проповедници на евангелието викаат: „Мир е и нема од што да се плашиме!“ Но верните Божји глас- 220

ници мора цврсто и постојано да ја извршуваат својата задача. Вооружени со сето небесно оружје, тие мора да го продолжат патот бестрашно и победоносно, не престанувајќи да се борат сè додека секоја душа во делокругот на нивниот досег не ја слушне пораката за ова време.

СОЛУН

Оваа глава е заснована на шекспирот од книѓата Дела 17,1-10

Напуштајќи ја Филипа, Павле и Сила се упатиле во Солун. Тука им се дала можност да зборуваат пред голем собир верници собрани во еврејска синагога. Кај нив уште се гледале траги од срамното малтретирање на кое неодамна биле изложени и морале да објаснат што им се случило. Тие тоа го сториле не извишувајќи се себеси, туку воздигајќи го Оној кој ги ослободил.

Проповедајќи им на Солунјаните, Павле се повикува на старозаветните пророштва кои укажувале на Месија. Во текот на својата мисија Христос го приготвил духот на учениците да ги сфатат овие пророштва: „Та кога почна од Мојсеја и од сите пророци, им објасни што е пишано за него во Писмото“ (Лука 24,27). Проповедајќи го Христа, Петар се повикал на доказите од Стариот завет. На ист начин постапил Стефан. И Павле во својата служба се повикувал на цитати од светите списи во кои е преткажано не само раѓањето, туку и страдањето, смртта, воскресението и вознесението на Христа. Инспириран со сведоштвата на Мојсеја и пророците, тој Исуса од Назарет јасно и неспорно го идентификувал со преткажаниот Месија и покажал дека гласот кој зборувал преку патријарсите и пророците всушност бил Христов глас.

На доаѓањето на ветениот Месија се однесуваат многу јасни и одредени пророштва. На Адама му било дадено сигурно ветување за Откупителот. Пресудата изречена над сатаната: „Ставам непријателство меѓу тебе и жената, меѓу твојот род и нејзиниот пород; Тој ќе ти ја здроби главата, а ти ќе го каснеш во петата“ (1. Мојсеева 3,15), за нашите прародители претставувала ветување за откуп преку Христа.

На Аврама му било дадено ветување дека од неговата лоза ќе се појави Спасителот на светот. „Преку него ќе бидат благо-

словени сите народи на земјата.“ „И не вели: ’И на потомците’, како за мнозина, туку како за еден: ’И на твоето потомство’, кое е Христос“ (1. Мојсеева 18,18; Галатите 3,16).

Кога неговото животното дело во својство на учител и водач на израелскиот народ се ближело кон крај, Мојсеј со пророчки зборови говорел за Месија кој треба да дојде. „Твојот Господ Бог ќе ти подигне Пророк меѓу твоите браќа, како мене - него послушајте го“, му рекол на собраното мноштво на Израел. Мојсеј им посведочил на Израелците дека нему тоа му го открил лично Бог додека бил на гората Хорив, велејќи: „Ќе им подигнам пророк меѓу нивните браќа, каков што си ти; ќе ставам свои зборови во неговата уста и тој ќе каже сè што ќе му заповедам јас“ (5. Мојсеева 18,15.18).

223 Месија морал да дојде од царска лоза, зашто во пророштвото дадено преку Јакова Господ рекол: „Жезолот царски нема да се оддалечи од Јуда, ниту палката владетелска од неговите нозе, додека не дојде Оној на кого му припаѓа - на кого ќе му се покорат народите“ (1. Мојсеева 49,10).

Исаија пророкувал: „Ќе потера фиданка од пенушката Есева, и ќе израсне стебло од нејзиниот корен.“ „Приклонете го увото и дојдете при мене; послушајте и душата ваша ќе биде жива. Ќе ви дадам вечен завет, неизменливи милости, ветени на Давида. Ете, те сторив сведок на народите, нивни водач и заповедник. Ете, ти ќе повикаш народ што не си го познавал, и народите што не те познавале ќе побрзаат кон тебе заради твојот Господ Бог, заради Светецот Израелов, зашто Тој те прослави“ (Исаија 11,1; 55,3-5).

Еремија исто така сведочел за Откупителот кој ќе дојде како кнез од домот Давидов: „Еве, настапуваат дни, вели Господ, кога ќе му издигнам на Давида праведен фидан. Тој ќе владее како цар, ќе постапува мудро и ќе суди праведно на земјата. Во неговите денови Јуда ќе се спаси и Израел ќе живее безбедно. И еве, неговото име со кое ќе го именуваат е Господ правда наша! “ А потоа додава: „Оти вака вели Господ: ’Никогаш на Давида нема да му снема човек кој ќе седи на престолот Израелов. И никогаш на Левитите и на свештениците нема да им снема луѓе кои ќе служат пред мене и кои ќе палат сепаленици и темјан и кои ќе принесуваат жртви“ (Еремија 23,5.6; 33,17.18).

224 Било преткажано дури и местото на раѓањето на Месија: „А ти, Витлееме Ефрато, најмал меѓу кнежевствата на Јуда, од тебе ќе ми излезе Оној кој ќе владее со Израел; неговиот искон е од дамина, од вечни времиња“ (Михеј 5,2).

Наполно јасно било опишано делото што требало да го извршува Спасителот на земјата: „Врз него ќе почива Дух Гос-

поден, дух на премудрост и разум, дух на совет и крепост, дух на знаење и благочестивост; ќе се исполни со страв Господен и ќе суди не според тоа како гледаат неговите очи ниту според тоа како слушаат неговите уши“ (Исаија 11,2.3). „Духот на Господа Бога е врз мене, зашто Господ ме помаза и ме прати да им ја донесам радосната вест на сиромасите, да ги исцелам скршените срца; на заробените да им навестам слобода и на затворениците отворање на темницата; да навестам година на Господова милост и ден на одмазда на нашиот Бог; да ги изградувам ожалостените на Сион и да им дадам венец наместо пепел, масло на радост наместо руба на жалост, радосна песна наместо очаен дух. И ќе ги викаат дабје на правдата, насад Господов - на слава негова“ (Исаија 61,1-3).

„Еве го мојот Слуга кого го поддржувам, мојот Избраник, Миленикот на мојата душа. Врз него го излеав мојот Дух за да им носи правдина на народите. Тој не вика, не го подига својот глас, ниту пак може да се чуе на улиците. Тој не крши ниту напукната трска ниту пак гаси фитилче што тлее. Суди верно според вистината, и не изнемоштува ниту папсува додека на земјата не воспостави правдина. Островите копнеат за неговата наука“ (Исаија 42,1-4).

Врз основа на Стариот завет, апостол Павле со убедлива сила докажува дека „Христос требало да пострада и да воскресне од мртвите“. Зар Михеј не пророкувал: „Со прачка по лицето го удираат Судијата Израелов“ (Михеј 5,1). И зар Ветениот не пророкувал преку Исаија за себе: „Грбот им го подметнав на оние што ме удираа, и лицето свое не го засолнив од навреди и од плукање“ (Исаија 50,6). Преку псалмистот Христос преткажал како луѓето ќе постапуваат со него: „А јас сум ... потсмев за луѓето, презир за народот. Ми се подбиваат сите што ме гледаат, ме навредуваат и главите ги нишаат: „на Господа се надева - Господ нека го спаси; нека го избави, штом толку го љуби.“ „Коските можам да си ги избројам, а луѓето сурат во мене и злобно ме гледаат. Алиштата мои меѓу себе ги делат, за мојата облека ждрепка фрлаат.“ „Туѓ им станав на сопствените браќа, туѓинец за децата на мојата мајка. Ревноста за твојот дом ме изеде и врз мене паѓаат потсмевите на оние кои те навредуваат тебе.“ „Подбивањата ми го кинат срцето и се чувствувам безнадежно; чекав некој над мене да се сожالي - но никој не се појави; никој не се најде да ме утеши“ (Псалм 22,6-8.17.18; 69,8.9.20).

Колку вистинити и јасни се пророштвата на Исаија за Христовите страдања и за неговата смрт! „Кој поверува во она што

ни е објавено“, прашува пророкот, „и кому му се откри силата Господова? Израсна пред него како фидан, како стебленце од сува земја. Немаше кај него убавина ниту изглед за да се загледаме во него, ниту милност за да нè привлече кон него. Презрен беше, отфрлен од луѓето, човек на болката, свикнат на страдања, од кого секој го одвраќа своето лице; беше презрен, отфрлен. А Тој ги понесе нашите болести, ги зеде на себе нашите болки, додека ние мислевме дека Бог го бие и го мачи. За нашите гревови го прободоа него, беше сотрен за нашите опачности. Врз него падна казната заради нашиот мир и со неговите рани ние се исцеливме. Сите ние талкавме како овци и секој одеше по свој пат. А Господ ги положи врз него беззаконијата на сите нас. Го одведоа како јагне на колење, како овца нема пред оние што ја стрижат не ја отвори својата уста. Беше лишен од праведен суд, и кој се грижи за неговата судбина? Да, го отстранија од земјата на живите, за гревовите на неговиот народ до смрт го претепаа“ (Исаија 53,1-8).

Дури симболично бил предвиден и начинот на неговата смрт. Како бакарната змија што била подигната во пустината, така ќе се подигне и Избавителот кој доаѓа, „за ниеден кој верува во него да не загина, туку да има живот вечен“ (Јован 3,16).

„Ако некој го праша: 'Какви ти се тие рани на телото?' Тој ќе им одговори: 'Ранет сум кај пријателите'“ (Захарија 13,6)

„Му определија гроб меѓу злосторници, но го закопаа меѓу богати, иако не направи неправда, ниту се најде лага во неговата уста. Но на Господа му беше угодно да го изложи на страдања“ (Исаија 53,9,10).

Но исто така било предвидено дека Оној, кој морал да умре од рацете на грешни луѓе, повторно ќе стане како победник над гревот и гробот. Инспириран од Семоќниот, омилениот Израелов пејач сведочи за славната зора на воскресението: „Поради тоа срцето ми е весело и душата ми се радува; а и телото во сигурност ќе ми почива, зашто ти во гробот нема да ме оставиш, ниту ќе дозволиш твојот Светец да доживее распаѓање“ (Псалм 16,9,10).

Павле покажал колку тесно Бог ги поврзал жртвените обреди со пророштвата што се однесуваат на Оној кој „беше воден како јагне на колење“. Месија морал да го положи својот живот „за нашите престапи“. Гледајќи низ вековите на сцената на Христовата откупителска жртва, пророк Исаија посведочил дека Христос својата душа ја подложил на смрт - „беше нареден меѓу злосторници за да ги понесе на себе гревовите на мнозина и да се заземе за злосторниците“ (Исаија 53,1.10.12).

Како што предвидувале пророштвата, Спасителот требало да дојде не како привремен цар за да ја ослободи еврејската нација од земните угнетуваачи, туку како човек меѓу луѓето, како човек да живее сиромашен и понизен живот и најпосле да биде презрен, отфрлен и погубен. Во пророштвата на Стариот завет преткажано е дека Спасителот ќе се принесе себеси на жртва заради паднатиот човечки род и со тоа ќе ги исполни сите барања на прекршениот закон. Во него се исполниле сите симболи на жртвената и обредната служба и неговата смрт на крстот му дава значење на целокупниот еврејски систем. 228

Павле на солунските Евреи им зборува за тоа како порано ревновал за обредниот закон и за своето чудесно доживување пред портите на Дамаск. Пред своето обратување тој се потпираше врз наследената побожност - врз лажна надеж. Неговата вера не се темелела на Христа, туку на верскиот формализам и церемониите. Неговата ревност за законот, неповрзана со вера во Христа, немала никаква вредност. Фалешки се дека е совршен во делата на законот, тој во исто време го отфрлил Оној кој на истиот закон му дал вредност.

Но во мигот на неговото обратување сè се изменило. Исус од Назарет, кого го прогонува тој во лицето на неговите свети, се појавил пред него како ветен Месија. Прогонувачот во него го препознал Божјиот Син, кој дошол на земјата да ги исполни пророштвата и кој со својот живот ги исполнил сите подробности преткажани за него во светите списи.

Додека Павле со света смелост и решителност го проповедал евангелието во солунската синагога, блескотна светлина го осветлила вистинското значење на обредите и церемониите поврзани со старозаветната служба. Преку Христовата земна мисија и неговата служба во небесната светиња, тој мислите на своите слушатели ги насочил кон времето кога Тој, по завршувањето на своето дело во својство на посредник, повторно ќе дојде со голема сила и слава да го воспостави своето царство и на земјата. Павле бил убеден дека Христос повторно ќе дојде; вистината за тој настан ја изнесувал толку силно и убедливо, што врз душите на мнозина кои слушале оставила неизбришлив впечаток. 229

Три едноподруго саботи Павле им проповедал на Солунѓаните, изнесувајќи им ја, врз основа на светите списи, вистината за животот, за смртта, за воскресението, за сегашната служба и за идната слава на Христа како Јагне „кое беше заклано уште од создавањето на светот“ (Откровение 13,8). Го издигнувал Христа, зашто само правилното познавање на него-

вата служба претставува клуч кој ги отвора списите на Стариот завет и овозможува пристап во неговите неисцрпни ризници.

Кога вистините на евангелието биле објавени во Солун со таква сила, тоа го привлекло вниманието на големите собири. „Некои од нив се уверија и се дружеа со Павле и Сила, а исто така и големо мноштво побожни Грци и не мал број видни жени.“

Како и во местата во кои доаѓале порано, и овде апостолите наишле на огорчено противење. „Но тврдокорните Евреи завидуваа.“ Тие Евреи во тоа време не уживале наклоност од страна на римската власт, зашто пред извесно време подигнале бунт во Рим. Поради тоа, нив ги гледале со презир, а во извесна мера им била ограничена и слободата. Сега сметале дека им се дава можност да ги искористат околностите повторно да се здобијат со наклоност, а едновремено вината да ја фрлат врз апостолите и христијанските верници.

Се понадевале дека тоа ќе го постигнат така што „зедоа неколкумина злобни денгубници од пазарот и предизвикаа безредие во градот“. Со надеж дека тука ќе ги најдат апостолите, тие „ја нападнаа куќата на Јасона“, но не го нашле ниту Павла
230 ниту Сила. „А кога не ги најдоа нив“, тие, разочарани и разјарени, „ги одвлекоа Јасона и некои од браќата пред градските власти, викајќи: 'Оние, што го превртеа наопаку целиот свет, дојдоа и тука! И Јасон ги прими! А сите тие работат против цезаровите заповеди, тврдејќи дека има друг цар, Исус.“

Бидејќи не можеле да ги најдат Павле и Сила, градските старешини дозволиле обвинетите верници да бидат врзани за да се воспостави мир. Плашејќи се од нови насилства, „браќата веднаш, уште ноќта, ги пратија Павле и Сила во Вереја“.

Оние кои денеска проповедаат непопуларни вистини, не смеат да губат храброст ако понекогаш, дури и кај оние што се нарекуваат христијани, наидат на ист ваков неповолен прием на каков што наишле Павле и неговите соработници кај луѓето за кои се залагале. Весниците на крстот мора да се вооружат со будност и со молитва, да одат храбро напред со вера, работејќи секогаш во Христово име. Тие мора да го издигнуваат Христа како посредник меѓу човекот и небото во небесното светилиште како единствен кон кого се сосредоточени сите жртви од Стариот завет и со чијашто откупителна жртва престапниците на Божјиот закон повторно можат да добијат мир и проштавање.

ВЕРЕЈА И АТИНА

Оваа глава е заснована на текстови од книгата Дела 17,11-34

Во Вереја Павле нашол Евреи кои биле подготвени и расположени да проучуваат и да ги истражуваат вистините што ги проповедал тој. Записот на Лука за тоа кажува:

„Тука верејците беа поблагородни од оние во Солун, зашто ја примија речта сосема подготвено и секој ден го проучуваа Писмото за да видат дали е така. И мнозина од нив поверуваа, а не малку и од видните грчки жени и мажи.“

Душите на верејците не биле спечени со предрасуди. Тие имале желба да истражуваат и да ја утврдат вистинитоста на науката што ја проповедале апостолите. Ја проучувале Библијата не од љубопитство, туку за да видат што е пишано за ветиот Месија. Секој ден ги истражувале вдахновените записи на пророците. И додека тие споредувале запис со запис, небесните ангели биле крај нив, просветлувајќи го нивниот ум и влијаејќи врз нивните срца.

Секаде каде што се проповедаат вистините на евангелието, ²³² сите кои искрено сакаат да го следат вистинскиот пат, трудољубиво и внимателно ги проучуваат светите списи. Кога во завршниот период од историјата на оваа земја луѓето на кои им се проповедаат тие вистини би го следеле примерот на верејците, проучувајќи ги секој ден светите списи и споредувајќи ја Божјата реч со пораката што им се изнесува, денеска би постоел голем број луѓе предани на прописите на Божјиот закон таму каде што сега сразмерно се малку. Меѓутоа, мнозина, кога ќе им се изложат непопуларните библиски вистини, одбиваат да се впуштат во какво било истражување. Иако не можат да го побидат јасното учење на Светото писмо, тие во никој случај не се согласуваат да ги проверат изнесените докази. Некои пак сметаат дека е сосем сè едно дали ќе ја примат или ќе ја отфр-

лат новата светлина дури и ако тоа учење навистина е вистинито. Тие радо се држат за пријатните измислици со кои непријателот вешто се служи за да ги заведе душите. Така заблудата ги прави слепи и тие се одделуваат од небото.

Секому ќе му биде судено според светлината што му била дадена. Господ ги праќа своите претставници со порака на спасението и сите што ја чуле таа порака ги смета за одговорни за ставот што го зазеле кон зборовите на неговите слуги. Оние што искрено се стремат кон вистината, ќе се потрудат во светлината на Божјата реч внимателно да го проверат учењето што им е изнесено.

Неверните солунски Евреи, полни со пакост и омраза кон апостолиите и не задоволувајќи се со тоа што ги протерале од својот град, ги следеле и во Вереја и ги раздразниле против нив лесно возбудливите страсти на пониските општествени слоеви. Плашејќи се дека на Павле ќе му биде направено некое зло ако остане тука, браќата го пратиле во Атина, во придружба на некои верејци кои неодамна ја примиле верата.

Така учителите на вистината од град во град ги придружувале прогонства. Христовите непријатели не можеле да го спречат напредувањето на евангелието, но успеале до крајност да ја отежнат работата на апостолиите. Па сепак, и покрај сите противења и судири, Павле не потклекнал во решеноста да ја исполни Божјата цел што му била откриена во визијата додека се наоѓал во Ерусалим. „Оди, зашто ќе те пратам далеку, меѓу незнабошците.“

Заминувајќи нагло од Вереја, Павле немал можност, како што очекувал, да ги посети браќата во Солун.

Пристигнувајќи во Атина, апостолот браќата од Вереја ги пратил назад со порака Сила и Тимотеј веднаш да му се придружат. Тимотеј дошол во Вереја пред Павле да дојде таму и тука останал со Сила да го продолжи така добро почнатото дело и да ги поучува новообратените на начелата на вистината.

Атина била метропола на незнабоштвото. Тука Павле не наишол на необразовано и лековерно население како во Листра, туку на луѓе прочуени по својата интелигенција и култура. Каде и да се запрел погледот, можеле да се видат статуи на нивните богови и обожавање на херои на историјата и поезијата претворени во богови, а величествената архитектура и сликарството ја прикажувале националната слава и обожавањето на незнабожечките идоли. Убавината и сјајот на уметноста ги засенчувале сетилата на луѓето. На секој чекор

се издигнувале масивни облици на неискажливо раскошни светилишта и храмови. Скулптурите, релјефите и олтарите ја прикажувале победата на оружјето и на јуначките дела на славните луѓе. Поради сето тоа, Атина претставувала пространа галерија на уметноста. 234

Кога Павле ја согледал убавината и сјајот што го опкружувале и кога сфатил колку длабоко овој град потонал во идолопоклонство, духот му се исполнил со ревност за Бога чиешто име изгледало обесчестено на сите страни, и во неговото срце се разбудила сомилост кон жителите на Атина кои, и покрај сета своја духовна култура, не знаеле за вистинскиот Бог.

Апостолот не бил засенчен со она што го видел во овој центар на ученоста. Неговата духовна природа била толку приемлива за она што е небесно, што во споредба со радоста и славата на богатството кое никогаш не пропаѓа, раскошот и сјајот со кои бил опкружен биле ништожни во неговите очи. Набљудувајќи ја величественоста и сјајот на Атина, сфатил колку тоа може да ги заведе љубителите на уметноста и науката и бил далеку импресиониран со значењето на задачата што му претстоела.

Во тој голем град, каде што не се знаело за служба на вистинскиот Бог, Павла го тиштело чувство на осаменост и копнеел за љубов и помош од своите соработници. За него овде немало човечко пријателство и се чувствувал мошне осамен. Во посланието до Солуѓаните, тој своето чувство го изразил со зборовите: „Сметавме дека би било добро да останеме сами во Атина“ (1. Солуѓаните 3,1). Пред него се наоѓале привидно непремостиви пречки и неговиот обид да допре до срцата на луѓето изгледал речиси безнадежен.

Очекувајќи да дојдат Тимотеј и Сила, Павле не стоел со скрстени раце. Тој „разговараше со Евреите во синагогата и со побожните, а и секој ден на пазарот со кого ќе се најдеш“ (Дела 17,17). Но негова главна задача во Атина била пораката на спасението да им ја однесе на оние кои немале вистинска претстава за Бога и за неговата волја во врска со човечкиот род. Набргу апостолот дошол во судир со паганството, со неговиот најзаводлив и најпримамлив облик. 235

Веднаш истакнатите атински великани дознале дека во нивниот град престојува некој необичен учител, кој на народот му изнесува нова и необична наука. Некои од нив го побарале Павла и повеле со него разговор. Набргу околу нив се собрала маса слушатели. Некои биле подготвени апостолот да

го исмеат како човек кој општествено и интелектуално е далеку зад нив, и потсмешливо си дофрлувале еден на друг: „Што сака да каже овој дрдорко?“ А други: „Се гледа дека е предвесник на туѓи богови, зашто проповеда за Исуса и за воскресение.“

Меѓу оние што се состанувале со Павле на плоштадот имало и „некои од епикурејските и од стоичките филозофи“, но и тие, како и сите други што доаѓале со него во допир, набргу увиделе дека тој располага со знаење поголемо од нивното. Јачината на неговиот ум влевала почит кај учените, додека неговите сериозни и логични причини и силата на неговата речитост го привлекувале вниманието на сите присутни. Слушателите сфатиле дека тој не е никаков новак, туку човек кој може да им се обрати на луѓето на сите слоеви со уверливи, цврсти докази во прилог на своето учење. И така апостолот бестрашно стоел, борејќи се со своите противници на нивна почва, противставувајќи ѝ се на логиката со логика, на филозофијата со филозофија, а на речитоста со речитост.

236

Неговите противници од незнабожечко потекло и сфаќање му обрнале внимание на судбината на Сократа кој, затоа што сакал да воведо туѓи богови, бил осуден на смрт, и му советуваале да не го изложува на ист начин својот живот на опасност. Но излагањето на апостолот непреодоливо го привлекувало вниманието на народот и неговото природно знаење кај нив предизвикало восхит и почит. Него не можела да го замолкне ученоста ниту иронијата на филозофите, па тие, прифаќајќи ја неговата одлука да ја изврши својата задача меѓу нив, му дозволиле да зборува и се согласиле на мир да го ислушаат.

И така го одвеле на Марсовото брекче или Ареопаг. Тоа било едно од најсветите места во цела Атина, со спомени од минатото што можеле да предизвикаат суеверна страхопочит, а кај некои дури и чувство што се граничело со страв. Токму на тоа место луѓето донесувале конечна одлука за своите важни морални и граѓански прашања, но често на тоа место најсериозно размислувале и за религиозни прашања.

Тука, далеку од навалата патници и трговци, и од метежот на најразлични расправи, можеле мирно да го ислушаат апостолот. Околу него се собрале поети, уметници и филозофи - атинските научници и мудреци - кои му се обратиле вака: „Можеме ли да знаеме какво е тоа ново учење што го проповедаш? Со чудни тврдења ни ги полниш ушите; затоа сакаме да знаеме што е тоа.“

Во тие мигови на толку сериозна одговорност, апостолот бил спокоен и прибран. На неговото срце лежел товар на една важна порака и зборовите што излегувале од неговата уста ги увериле слушателите дека тој не е дрдорко и безделник. „Луѓе Атињани“, рекол, „гледам по сè дека во секој поглед сте побожни. Имено, минувајќи и набљудувајќи ги вашите светилишта, најдов и жртвеник на кој беше напишано: 'На непознат Бог.' И така, тоа што вие го почитувате не познавајќи го, јас тоа ви го навестувам.“ И покрај својата интелигенција и општо знаење, тие не го познавале Бога кој ја создал вселената. Сепак, тука имало и луѓе кои копнееа за поголема светлина. Тие се стремеле кон Бесконечниот.

Со рака подадена кон храмот начичкан со идоли, Павле го излеал товарот на својата душа и ги разоткрил религиозните заблуди на Атињаните. Слушајќи го неговото излагање, се восхитувале и најмудрите меѓу неговите слушатели. Тој покажал дека му се познати нивните уметнички достигнуања, книжевноста и религијата. Укажувајќи на нивните статуи и идоли, тој рекол дека Бог не може да се прикаже со ликови што ги направиле луѓе. Тие делкани кипови на никој начин не можеле да ја прикажат славата на Јехова. Ги потсетил на тоа дека во нивните кипови нема живот, туку дека со нив управува човечка сила и тие можат да се поместат само со човечка рака, па затоа оние што ги обожаваат, во секој поглед се поголеми од она што го обожаваат.

Мислите на своите идолопоклонички настроени слушатели Павле ги извел надвор од границите на нивната лажна вера и ги упатил кон вистинското Божество за кое пишувале како за „непознат Бог“. Тоа Суштество, за кое сега им проповедал Павле, е независно од човекот и човечка рака не може да ја зголеми неговата моќ и слава.

Народот бил восхитен со сесрдниот и логичен начин на кој Павле ги изложувал карактерот и својствата на вистинскиот Бог, неговата творечка моќ и постоењето на неговото семоќно провидение. Со сесрдна и огнена речитост апостолот зборувал: „Бог, кој го создаде светот, и сè што е во него, како господар на небото и земјата, не живее во ракотворени светилишта, ниту прима служба од човечки раце како да има потреба од нешто; зашто Тој, самиот, им дава на сите живот, здив и сè.“ Небото не е доволно пространо за да го опфати Бога, а камо ли некакви храмови подигнати од човечки раце.

Во тој век на класна поделба, кога правата на човекот често не биле признати, Павле ја изнел големата вистина за човечкото братство, нагласувајќи дека Бог „од еден ги создаде сите народи за да се населат по целата земја“. Сите се еднакви пред Бога и секое човечко суштество му должи вистинска преданост на Творецот. Потоа апостолот изнел како низ сите Божји постапки кон луѓето како златна нишка се провлекува неговата милост и сожалување. Бог „им определи одредени времиња и граници на нивните живеалишта за да го бараат Бога, та нема ли некако да го напипаат и да го најдат, бидејќи Тој не е далеку од ниеден од нас“.

Обраќајќи им се на благородните примери на мажевноста околу себе, Павле ги исползувал зборовите на еден нивни поет и им го опишал Бога како нивни Татко, а нив како негови деца.

239 „Зашто во него живееме, се движиме и постоиме, како што и некои од вашите поети рекле: 'И ние сме негово потомство.' И бидејќи сме Божје потомство, не треба да мислиме дека Божеството прилега на злато, сребро или камен; како творба на човечка уметност и замисла.“

„И така, не гледајќи на времињата на незнаењето, Бог сега им заповеда на луѓето да се покаат сите и насекаде.“ Во мрачните векови што му претходеа на Христовото доаѓање, божествениот Владетел преминувал преку идолопоклонството на незнабошците, но сега преку својот Син на луѓето им ја пратил светлината на вистината и од сите бара да се покаат за да се спасат, и тоа не само од сиромасите и понижените, туку и од гордите земни филозофи и кнезови. „Зашто го определи денот кога ќе му суди праведно на целиот свет - преку Човек кого го определи за тоа, уверувајќи ги сите со тоа што го воскресна од мртвите.“ Додека Павле зборувал за воскресението од мртвите, „едни се подбиваа, а други рекоа: 'Ќе те слушаме другпат за тоа.'“

Така завршила работата на апостолот во Атина - во центарот на незнабожечката наука, зашто Атињаните цврсто се држеле за своето идолопоклонство и ѝ го вртеле грбот на светлината на вистинската вера. Кога луѓето се наполно задоволни со своите сопствени достигнуања, тогаш нема што да се очекува од нив. Иако растурливо се фалеле со својата ученост и со своето мудрување, Атињаните сè повеќе тонеле во расипаност и во магливите тајни на идолопоклонството.

Меѓу оние што ги слушале зборовите на Павле имало луѓе кои биле осведочени во нивната вистинитост, но тие не сакале

да се понизат да го признаат Бога и да го прифатат планот на спасението. Никаква речитост ниту пак силата на изнесените аргументи не се во состојба да го обрратат грешникот. Само Божјата сила може изнесената вистина да ја вреже во срцето. Оној кој постојано се оддалечува од таа сила не може да се обррати. Грците барале мудрост, а сепак пораката за крстот ја сметале за бесмислица, зашто сопствената мудрост ја ценеле повеќе од небесната.

Причината поради која пораката на евангелието имала сразмерно мал успех меѓу Атињаните лежела во тоа што тие се гордееле со својата интелигенција и човечка мудрост. Учените луѓе на овој свет, кои му пристапуваат на Христа како кутри и загубени грешници, стануваат исто така мудри за спасението; но оние што пристапуваат како истакнати луѓе, како угледни и славни, кои ја воздигаат својата сопствена мудрост - никогаш нема да ја примат светлината и знаењето што може само Христос да ги даде.

Така Павле се сретнал со паганството на своето време. Неговиот труд во Атина сепак не бил наполно залуден. Еден од најистакнатите граѓани, Дионисиј, и уште некои, ја прифатиле пораката на евангелието и наполно се обединиле со верниците.

Вдахновението ни ја дало оваа подробност од животот на Атињаните кои, и покрај сето свое знаење, мудрување и уметност, сепак длабоко потонале во порок, со цел да видиме како Бог преку својот слуга го осудил идолопоклонството и гревот на тој самоуверен народ. Зборовите на апостолот и описот на неговиот став и на сè што го опкружувало, перото на вдахновението го сочувало за сите идни поколенија како сведоштво за неговата непоколеблива вера и храброст во осаменоста и во неволјата, и за победата што ја извојувал за христијанството во срцето на паганството.

Зборовите на Павле содржат вистинска ризница на знаење за црквата. Тој се наоѓал во околности кога лесно можел да каже нешто што би ги налутило и предизвикало неговите горделиви слушатели и самиот него би го довеле во тешка положба. Кога неговиот говор би претставувал непосреден напад на нивните богови и на видните луѓе, тој би бил во опасност да ја доживее судбината на Сократа. Но со тактичност која се раѓа од божествената љубов, тој нивните мисли внимателно ги оддалечил од незнабожечките божества, откривајќи им го вистинскиот Бог кој за нив бил непознат.

И денеска вистините на Светото писмо треба да им се изнесат на знаменитите и истакнати луѓе во светот за да можат да

се решат за послушност на Божјиот закон или за преданост кон кнезот на темнината. Бог ги става пред вечната вистина - пред вистината што може да ги направи мудри за спасение, но не ги присилува да ја прифатат. Ако ѝ го свртат грбот на таа вистина, Бог ги остава и дозволува да ги берат плодовите на своите постапки.

„Зашто речта за крстот е безумие за оние кои гинат, а за нас кои се спасуваме Божја сила, бидејќи е напишано: ‘Ќе ја уништам мудроста на мудрите и ќе го отфрлам разумот на умните.’ Но Бог го избира она што е безумно во светот за да ги посрами мудрите; она што е немоќно во светот, Бог го избира за да ги посрами силните; и она што е ништожно, што е презрено во светот и она што се смета за ништо, Бог го избира за да го поништи она што е нешто“ (1. Коринќаните 1,18.19.27.28). Многу од најголемите научници, државници и најистакнати луѓе на овој свет, во овие последни денови ќе се одвратат од светлината, зашто светот со својата мудрост не може да го запознае Бога. Но сепак, Божјите слуги мора да искористат секоја прилика на тие луѓе да им ја изнесат вистината. Некои ќе увидат дека се неинформирани и дека не го знаат она што е божествено и ќе го заземат своето место како понизни ученици крај нозете на најголемиот Учител - Исус Христос.

242

Настојувајќи да допре до повисоките општествени слоеви, на Божјиот работник му е неопходна силна вера. Околностите можат да изгледаат неповолни, заканувачки и злослутни, но и во најмрачниот миг светлината од небото не престанува да свети. Од ден на ден се обновува силата на оние што го љубат Бога и што му служат. За никогаш да не заталкаат во спроведувањето на неговите намери, Семоќниот им става на располагање свое расудување. Работниците до крај нека се држат цврсто за својата првобитна надеж, имајќи на ум дека светлината на Божјата вистина блескоти со ненамалена сила среди мракот што го обвиткува светот. Во Божјата служба никогаш не смее да падне духот. Верата на посветениот работник мора да издржи секоја проверка и да му преодолее на секое искушение. Бог е во состојба и готов на своите слуги да им ја даде силата што им е потребна и да им подари соодветна мудрост и за најразлични околности. Тој ќе стори многу повеќе отколку што воопшто можат и да очекуваат оние кои се надеваат на него.

КОРИНТ

Оваа глава е заснована на шекспировиот од книѓата Дела 18,1-18

Во првиот век на христијанската ера Коринт спаѓал меѓу најзнаменитите градови не само на Грција туку и на цел свет. Низ неговите улици врвеле Грци, Евреи, Римјани како и патници од сите земји, барајќи заработувачка, но и забава. Како голем трговски центар, лесно достапен за сите краишта на римското царство, Коринт бил значајно место во кое требало да се подигнат споменици кои луѓето ќе ги потсетуваат на Бога и на неговата вистина.

Меѓу Евреите кои се настаниле во Коринт биле Акила и Прискила кои подоцна се истакнале како ревносни и предани работници за Христа. Откако го запознал нивниот карактер, Павле „остана кај нив“.

Уште од почеток на својата работа на тој крстопат Павле на сите страни гледал сериозни пречки за напредок на своето дело. Населението речиси без исклучок било оддадено на идолопоклонство. Венера била омилена божица, а со обожавањето на Венера биле поврзани многу неморални обреди и церемонии. Коринќаните дури и меѓу незнабошците се истакнувале со својот длабок неморал. Тие не мислеле ниту пак се грижеле за нешто друго освен за моментните задоволства и забави.

Проповедајќи го евангелието во Коринт, апостолот зазел став различен од оној што ја одбележал неговата работа во Атина. Кога бил во Атина се трудел својот начин на работа да го прилагоди кон карактерот на слушателите. На логиката одговарал со логика, на науката со наука, на филозофијата со филозофија. Кога размислувал за времето што го поминал таму и кога сфатил дека неговиот труд во Атина донел малку плодови, решил да го измени планот на работа во Коринт. Настојувајќи да го привлече вниманието на рамнодушните и

безгрижните, решил да ги одбегнува подробните аргументи и дискусии и меѓу Коринќаните да не знае за ништо друго „освен за Исуса Христа, и тоа распнатиот“. Неговото проповедање овде „не се состоеше во убедливи зборови на мудроста, туку во пројава на Духот и силата“ (1. Коринќаните 2,2.4).

Исус Христос, кого Павле настојувал да им го прикаже на Грците во Коринт како распнат Христос, бил еден Евреин со скромно потекло и одгледан во гратче кое влегло во пословица со својата порочност. Бил отфрлен и презрен од сопствениот народ и најпосле распнат како злосторник. Грците верувале дека навистина е потребно да се издигне човечкиот род; но тие сметале дека науката и проучувањето на филозофијата се единствени средства да се постигне вистински напредок и чест. Дали Павле можел да ги осведочи дека верата, силата и моќта на Тој непознат Евреин го издигнува и го облагородува секое човечко суштество?

245 Во мислите на безброј луѓе што живеат денеска крстот од Голгота е завиткан во свети спомени. За сцената на распетието се врзани најсвети мисли. Меѓутоа, во времето на Павле крстот предизвикувал чувство на одвратност и ужас. Тврдењето дека Спасителот на човечкиот род е еден кој умрел на крст, природно предизвикувало потсмев и противставување.

Павле добро знаел како ќе ја пречекаат неговата порака и Евреите и Грците кои живееле во Коринт. „Ние го проповедаме распнатиот Христос, кој е камен-сопка за Евреите“, признава тој, „а безумие за паганите“ (1. Коринќаните 1,23). Меѓу неговите слушатели од еврејско потекло се наоѓале мнозина кои ќе ги разлути пораката што планирал да ја објави. Според мислењето на Грците, неговите зборови ќе бидат бесмислица и безумие. Сите ќе го сметаат за малоумен кога ќе се обиде да докажува дека крстот може да има некаква врска со издигнувањето на човечкиот род или со спасението на човештвото.

Но за Павле крстот бил предмет на највозвишена почит. Откако бил заперен на својот пат како прогонувач на следбениците на распнатиот Назареќанец, Павле ниту за миг не престанал да ја воздига славата на крстот. Во тоа време му било дадено откровение за бесконечната Божја љубов како што се покажала во Христовата смрт; во неговиот живот настапила чудесна преобразба која сите негови планови и животни цели ги довела во хармонија со она што е небесно. Од тој миг Павле станал нов човек во Христа. Од лично искуство знаел дека грешникот, кога еднаш ќе ја сфати љубовта на Отецот, која се

гледа во жртвата на неговиот Син, и кога ќе му се потчини на божественото влијание, се преобразува во срцето и од тој миг Христос за него станува сè во сè.

Во времето на своето обратување Павле бил инспириран со длабок копнеж да им помогне на своите ближни Исуса Назареканецот да го сфатат како Син на живиот Бог, како Оној кој има моќ да преобрази и да спаси. Од тогаш неговиот живот бил наполно посветен на опишување и на живо сликање на љубовта и силата на Распнатиот. Во неговото срце, преполно со љубов, имало место за луѓето од сите сталежи. „Должен сум им“, кажува тој, „на Грците и варварите, и на мудрите и неразумните“ (Римјаните 1,14). Љубовта кон славниот Господ, кого што тој некогаш толку неуморно го прогонувал во лицето на неговите свети, сега била делотворно начело на неговото однесување и негова движечка сила. Ако некогаш би попустила неговата ревност кон должноста, само еден поглед на крстот и на големата љубов што се открила таму, бил доволен да го наведе да ги „опаше бедрата на својот ум“ и да продолжи по патот на самооткажување.

Набљудувајте го овој апостол како, проповедајќи во синагогата во Коринт, вешто ги наведува списите на Мојсеја и пророците, и како душите на своите слушатели ги води до појавата на ветениот Месија. Слушајте како го објаснува делото на Откупителот како голем првосвештеник на човечкиот род, на Оној кој, жртвувајќи го својот живот, врши откуп од гревот еднаш засекогаш, а потоа ја презема својата служба во небесното светилиште. Павловите слушатели биле оспособени да сфатат дека Месија, кого тие со толку голема желба го очекуваат, всушност веќе дошол, дека неговата смрт ги исполнила сите симболички жртви, а неговата служба во небесното светилиште е онаа голема цел која фрла своја сенка во минатото за да ја објасни службата на еврејското свештенство.

Павле сведочел и им докажувал „на Евреите дека Исус Назареканецот навистина бил Христос.“ Врз основа на Стариот завет докажал дека, според пророците и според сеопштото очекување на Евреите, ветениот Месија морал да дојде од родот на Аврама и Давида. Потоа го изложил Исусовото потекло од патријархот Аврам до царскиот псалмист. Ги читал сведоштвата на пророците за карактерот и за делото на ветениот Месија, за тоа како ќе биде пречекан и како ќе се постапува со него на земјата. Потоа укажал на фактот дека сите овие преткажувања

се исполниле во животот, во службата и во смртта на Исуса Назареќанецот.

Павле објаснил дека Христос прво дошол да му понуди спасение на својот сопствен народ кој доаѓањето на Месија го очекувал како исполнување на своите надежи и како слава на своето национално постоење. Но тој народ го отфрлил Оној кој сакал да му подари живот и одбрал друг водач чиешто владеење ќе заврши со смрт. Тој се трудел на своите слушатели да им го истакне фактот дека еврејскиот народ само со покајание ќе може да се спаси од претстојната пропаст. Им укажал на нивното незнаење и несфаќање токму на оние свети списи со кои тие најмногу се гордееле, фалејќи се растуриливо дека потполно ги разбираат. Тој ги укорил поради нивната наклоност кон светот и кон стремезот за истакнати положби, кон титули и растуриливост, како и поради нивната претерана себичност.

Во сила на Духот, Павле ја изнел историјата за своето чудесно обратување и за својата доверба во списите на Стариот завет кои целосно се исполниле во животот на Исуса Назареќанецот. Неговите зборови биле изговорени со свечена сериозност и неговите слушатели морале да почувствуваат дека тој со сето срце е врзан за распнатиот и воскреснат Спасител. Виделе дека неговите мисли се сосредоточени на Христа и дека целокупниот живот му е поврзан со Господа. Неговите зборови биле силно впечатливи, така што нетрогнати можеле да останат само оние што биле исполнети со огорчена омраза кон христијанската вера.

Но Евреите од Коринт ги затвориле очите пред доказите кои апостолот толку јасно ги изложувал и одбиле да ги прифатат неговите апели. Истиот дух, кој ги инспирирал да го отфрлат Христа, ги исполнувал со гнев и со омраза кон неговиот слуга; и кога не би го заштитил лично Бог, за да може да го продолжи проповедањето на евангелската порака на незнабошците, тие би го убиле.

„Но, бидејќи тие се противеа и хулеа, тој си ја истресе облеката и им рече: 'Вашата крв на вашите глави! Јас сум чист и отсега ќе одам кај незнабошците.' И замина оттаму па дојде во домот на некој си Тициј Јуст, богобојазлив човек, чија куќа беше до синагогата.“

Сила и Тимотеј „слегаа од Македонија“ да му помогнат на Павле, па заеднички се залагале за незнабошците. И на незнабошците, како и на Евреите, Павле и неговите соработници им го проповедале Христа како Спасител на паднатиот човечки

род. Одбегнувајќи премногу сложени објаснувања, весниците на крстот најмногу зборувале за карактерните својства на Творецот на небото и земјата како возвишен Владетел на вселената. Нивните срца гореле од љубов кон Бога и кон неговиот Син и тие ги повикувале незнабошците да ја увидат и да ја сфатат безмерната жртва принесена за човекот. Знаеле дека оние што долго талкале во темнината на незнабоштвото ќе бидат привлечени кон Откупителот штом ќе ја видат светлината што блескоти од крстот на Голгота. „А јас, кога ќе бидам подигнат од земјата, сите луѓе ќе ги привлечам кон себе“ (Јован 12,32). 249

Евангелските работници во Коринт знаеле во каква опасност се наоѓаат душите на оние за кои се залагале бидејќи чистата Исусова вистина ја изнесувале со чувство на најдлабока одговорност. Нивната порака била јасна, разбирлива и решителна - животен мирис за живот или смртен за смрт. Евангелието не се откривало само во нивните зборови, туку и во нивниот секојдневен живот. Со нив соработувале ангелите, а Божјата милост и сила резултирале со обратување на мноштво луѓе. „И Крисп, старешината на синагогата, со сите свои домашни поверува во Господа; и многу Коринќани, кои слушаа, поверуваа и беа крстени.“

Омразата што Евреите секогаш ја пројавувале кон апостолите сега станала уште посилен. Обратувањето и крштавањето на Крисп, наместо да ги осведочи, уште повеќе ги огорчило. Не можеле да пронајдат никакви докази со кои би го побиле она што го проповедал Павле, па во недостиг на докази, прибегнале кон измама и кон подли напади. Хулеле на евангелието и на Исусовото име. Заслепени од омразата, оделе толку далеку што ниту еден збор не им бил премногу остар, ниту едно лукавство премногу ниско за да не можат да го употребат. Не можеле да откажат дека Христос правел чуда, но тврделе дека Тој чудата ги правел со сила на сатаната, па дури дрско изјавиле оти и Павле своите чудесни дела ги направил со иста сила.

Иако Павле имал извесен успех во Коринт, сепак порочноста што ја гледал и ја слушал во тој расипан град речиси наполно го обесхрабрила. Изопаченоста што била толку очевидна кај незнабошците, како и презирот и навредите што ги примил од Евреите, кај него предизвикале тешка душевна болка. Се прашувал дали воопшто е мудро и да се обиде да се гради црква од материјалот што го нашол тука. 250

Кога планирал да го напушти овој град и да замине во некое поле што повеќе ветува, несрдно трудејќи се да сфати

што му е должност, Господ му се јавил и му рекол: „Не плаши се! Туку зборувај и не замолкнувај, зашто јас сум со тебе! И никој нема да те нападне за да ти направи некакво зло, зашто јас имам многу свои луѓе во овој град.“ Павле ова го сфатил како налог да остане во Коринт и како гаранција дека Бог ќе даде да израсне семето што е посеано тука. Окрепен на овој начин и охрабрен, тој продолжил да работи уште поревносно и поистрајно.

Напорите на апостолот не се ограничувале само на јавните излагања. Имало многу и такви до кои не можело да се допре на тој начин. Голем дел од своето време тој поминувал и на работа од куќа до куќа, користејќи ги блиските односи што владеат во семејниот круг. Посетувал болни и јадосани и тешко потиштени и ги храбрел обесхрабрените. Но, што и да зборувал, што и да работел, со тоа го издигнувал Исусовото име. Така тој работел „во немоќ, во страв и во многу трепет“ (1. Коринќаните 2,3), плашејќи се неговата наука, наместо божествен, да не носи човечки печат.

251 „Па сепак, говориме за мудроста меѓу оние кои се зрели“, нагласил Павле подоцна, „а не за мудроста на ова време ниту за мудроста на владетелите на денешницата, кои се менливи; говориме за Божјата мудрост во тајна, скриена, која Бог од дамнина ја преопредели за наше време; мудрост која не ја разбрал ниту еден од владетелите на денешницата, зашто ако ја беа разбрале, немаше да го распнат Господа на славата, туку како што е напишано: Што око не видело, што уво не чуло и што во човечко срце не дошло, тоа Бог го подготви за оние кои го љубат.“ А Бог ни го откри тоа нам преку Духот, зашто Духот испитува сè, па дури и Божјите длабочини. Зашто, кој од луѓето знае што е во човекот, освен човечкиот дух што е во него? Па така, никој не знае што има во Бога, освен Божјиот Дух. А ние не го примивме духот на овој свет, туку Духот кој е од Бога, за да ги знаеме нештата што Бог дарум ни ги дал, нешта кои не ги зборуваме со зборови научени од човечка мудрост, туку научени од Духот, изразувајќи го духовното со духовни зборови“ (1. Коринќаните 2,6-13).

Павле знаел дека неговата комплетност не лежи во самиот него, туку во присуството на Светиот Дух, чиешто благотворно влијание целосно го проникнало неговото срце, покорувајќи ѝ ја секоја помисла на Христа. Зборувајќи за себе, тој продолжил: „Секогаш носејќи ја во телото Исусовата смрт, за Исусовиот живот да се покаже во нашето тело“ (2. Коринќаните 4,10).

Христос претставувал централна личност на проповедањето на овој апостол. „А јас веќе не живеам“, кажува тој, „туку Христос живее во мене“ (Галатите 2,20). Сопственото „јас“ било наполно потиснато и скриено; истакнуван и издигнуван е само Христос.

Павле бил мошне речит говорник. Пред своето обратување често се трудел со својот исклучителен говорнички дар да остави силен впечаток врз слушателите. Но сега сето тоа го напуштил. Наместо да се впушта во поетски описи и мечтаења, што може многу да им годи на сетилата и да ја потхранува мечтата, но не го допира секојдневното животно искуство, Павле се трудел со едноставни зборови да ја втисне во срцата вистината од животна значење. Фантастичното излагање на вистината може да восхити, но на тој начин изложената вистина речиси никогаш не дава неопходна храна верниците да се засилат во животната борба. За душата која се бори со искушенија превоходно е при излагањето на вистината да се запознае со здравите и практичните поуки за основните начела на христијанството.

Напорите на Павле во Коринт не биле напразни. Мнозина го напуштиле идолопоклонството за да му служат на живиот Бог и една голема група стапила во црквата под Христовото знаме. Некои од најупорните незнабошци биле спасени и станале споменици на Божјата милост, давајќи доказ за силата на Христовата крв која може да исчисти од гревот.

Сè поголемиот успех на Павле при проповедањето на Христа ги поттикнало невернички настроените Евреи кон уште порешителен отпор. Тие „еднодушно станаа против Павле и го доведоа пред судскиот стол“, пред Галиона, кој тогаш бил намесник во Ахаја. Очекувале властите, како и во претходните случаи, да застанат на нивна страна и со остри гласови ги изнесувале своите поплаки против апостолот, велејќи: „Овој човек ги наговара луѓето да го почитуваат Бога спротивно на законот.“

Еврејската религија била под заштита на римската власт и тужителите на Павле сметале дека тој ќе им биде предаден на Римјаните да му судат затоа што ги престапува законите на нивната религија. Се надевале дека на тој начин ќе можат да го осудат и на смрт. Но Галион бил чесен човек и не дозволил да стане орудие на зависливите еврејски сплеткари. Негодувајќи поради нивниот верски фанатизам и вообразеност, тој воопшто не ги зел предвид нивните обвинувања. Кога Павле се приготвувал да зборува во своја одбрана, Галион му рекол дека тоа воопшто не е потребно. Потоа, обраќајќи им се на налутените тужители, им рекол: „Ако беше во прашање некаква неправда

или зло дело, о Евреи, се разбира, ќе ве истрпев. Но ако е тоа прашање за зборови, за имиња и за вашиот закон, пресудете сами; јас не сакам да бидам судија во тие работи.‘ И ги истера од судот.“

И Евреите и Грците љубопитно и со неискрен копнеж ја очекувале одлуката на Галион. Меѓутоа, бидејќи тој веднаш го отфрлил обвинувањето, зашто немало никаква врска со јавниот поредок, тоа за Евреите било причина да се повлечат разочарани и налутени. Решителниот став на намесникот ѝ ги отворил очите на зовриената толпа собрани кои биле поттикнати од страна на Евреите. Првпат откако Павле почнал да работи во Европа, едно мноштво преминало на негова страна. Пред очите на намесникот и без никаква интервенција од негова страна, толпата огорчено ги нападнала најистакнатите тужители на апостолот. „Тогаш сите го фатија Состена, старешината на синагогата, и го тепаа пред судот, а Галион не сакаше ни да знае за тоа.“ Така христијанството извојувало една значајна победа.

254 „Павле остана таму уште многу денови.“ Кога апостолот во таа прилика би бил присилен да го напушти Коринт, новообратените во Исусовата вера би се нашле во мошне опасна ситуација. Евреите би се потрудиле да го искористат извојуваното предимство потполно да се искорени христијанството во таа област.

ПОСЛАНИЈАТА ДО СОЛУЊАНИТЕ

Оваа глава е заснована на овите посланија до Солунјаниите

Кога дошле Сила и Тимотеј од Македонија во Коринт, многу го израдувале апостолот. Тие му донеле добри вести за верата и братската љубов на оние што ја примиле при првата посета на евангелските весници на Солун. Срцето на Павле било исполнето со нежна љубов и сочувство кон тие верници кои, и покрај своите искушенија и неволји, останале верни на Бога. Сакал лично да ги посети, но бидејќи тоа тогаш не му било можно, Тој им напишал послание (писмо).

Во посланието упатено до црквата во Солун, апостолот ја изразил својата благодарност кон Бога поради радосните новости дека напредуваат во верата. „Тогаш“, пишува тој, „браќа, и покрај сета наша мака и неволја, се утешивме за вас преку вашата вера; и сега навистина живееме, кога вие стоите цврсто во Господа. Зашто, каква благодарност можеме да му оддадеме на Бога за вас, за сета радост со која се израдувавме поради вас пред нашиот Бог? Ноќе и дење најсесрдно се молиме да го видиме вашето лице и да го дополниме тоа што ѝ недостига на вашата вера.“

„Секогаш кога ве спомнуваме во нашите молитви, му благодариме на Бога за сите вас, зашто постојано ги спомнуваме делата на вашата вера, трудот на вашата љубов и вашата трпелива надеж во нашиот Господ Исус Христос, пред нашиот Бог Отец.“

Многу верници во Солун ги напуштиле идолите и го прифатиле Бога - решиле да му служат на живиот и вистинит Бог. Мнозина ја примиле „речта среди голема неволја“ и срцето им се исполнило „со радоста на Светиот Дух“. Апостолот кажува дека тие со својата верност кон Господа станале „пример на сите верници во Македонија и Ахаја“. Тие пофални зборови не биле незаслужени, „зашто од вас“, пишува апостолот, „речта

Господова се разгласи не само во Македонија и Ахаја, туку за вашата вера во Бога се расчу насекаде.“

Солунските верници биле вистински мисионери. Нивните срца гореле од ревност за Спасителот кој ги ослободил од стравот „од гневот што ќе дојде“. Во нивниот живот, благодарение на Христовата милост, настанала чудесна преобразба, а речта Господова што ја изнесувале тие била придружувана со сила. Вистината што ја објавувале ги придобивала срцата, а бројот на верниците растел.

Во своето прво послание Павле се осврнал на својот начин на работа меѓу Солуњаните. Тој кажува дека не се обидува верниците да ги придобие со измама и со лукавство. „Туку како Бог што нè испита и ни го довери евангелието, така зборуваме, не уговувајќи им на луѓето, туку на Бога, кој ги испитува нашите срца. Зашто, како што знаете, никогаш не настапивме со ласкави зборови, ниту со притаена алчност, Бог е сведок за тоа, ниту пак баравме слава од луѓето, ниту од вас, ниту од другите, иако можевме да се наметнеме како Христови апостоли. Напротив, бевме благи меѓу вас, како доилка која нежно се грижи за своите деца, па така, полни со љубов спрема вас, сакавме да ви го предадеме не само Божјето евангелие, туку и своите души, зашто ни станавте многу мили.“

„Вие сте сведоци, а и Бог“, продолжува апостолот, „дека свето, праведно и беспрекорно се однесувавме спрема вас, верните. Како што знаете, ние секого од вас поединечно, како татко своите деца, го бодревме и охрабрувавме, и ви сведочиме да живеете достоинствено за Бога, кој ве повикува во своето царство и слава. Затоа и ние постојано му благодариме на Бога, зашто кога ја примивте од нас Божјата реч, ја примивте не како човечка реч, туку како Божја реч (што всушност и е) која и дејствува во вас кои верувате.“ „Зашто, кој е нашата надеж, радост или венец за пофалба? Зар не сте ли вие пред нашиот Господ Исус при неговото доаѓање? Зашто вие сте нашата слава и нашата радост.“

Во своето прво послание до Солуњаните Павле се трудел Солуњаните да ги поучи за вистинската состојба на мртвите кои сега спијат во несвесна состојба. „Не сакаме браќа, да останете во незнаење за починатите, за да не жалите како другите кои немаат надеж. Зашто ако веруваме дека Исус умре и воскресна, така и оние кои се упокоиле во Исуса, Бог ќе ги доведе со него... Зашто сам Господ ќе слезе од небото, на заповед, со глас на архангел и со Божја труба, и мртвите во Христа ќе воскреснат

први. Потоа ние живите кои останавме, ќе бидеме земени заедно со нив на облаци, за да го сретнеме Господа во воздухот; и така засекогаш ќе бидеме со Господа.“

Солуѓаните желно го прифатиле поимот дека Христос ќе дојде да ги преобрази верниците кои сè уште се живи и да ги земе кај себе. Тие внимателно ги чувале и пазеле животите на своите пријатели и сонародници за да не умрат и со тоа да не го загубат благословот што го очекувале при Господовото доаѓање. Но еден по еден нивните мили си заминувале од овој свет и Солуѓаните со страв за последен пат ги гледале лицата на своите покојници, одвај наслутувајќи ја надежта дека повторно ќе ги сретнат во идниот живот.

Кога е отворено и прочитано посланието на Павле, зборовите што ја откривале вистинската состојба на покојниците ѝ донеле голема радост и утеха на црквата. Павле објаснил дека оние што ќе живеат во времето на Христовото доаѓање нема да излезат во пресрет на Господа пред оние што заспале во Исуса. Глас на архангел и Божја труба ќе допрат до заспаните и мртвите во Христа ќе станат први, пред живите да добијат бесмртност. „Потоа ние живите, кои останавме, ќе бидеме земени заедно со нив на облаци, за да го сретнеме Господа во воздухот; и така засекогаш ќе бидеме со Господа. Затоа, утешувајте се еден со друг со овие зборови.“

Ние одвај можеме и да ја насетиме сета големина на радоста и надежта што овие зборови ѝ ја донеле на младата црква во Солун. Тие верувале и го ценеле писмото што им го пратил нивниот татко во евангелието и срцата им биле исполнети со љубов кон него. Тој тоа и порано им го зборувал, но во тоа време нивниот ум се напрегал да ја сфати науката која за нив била нова и необична и затоа не е чудно што некои точки не им биле толку силно врежани во душата. Но тие биле гладни за вистината и посланието на Павле им донело нова надеж и сила и цврста вера и љубов кон Оној кој со својата смрт изнел на виделина живот и бесмртност.

Сега тие се радувале за сознанието дека нивните пријатели и роднини, кои умреле со вера, ќе бидат подигнати од гробовите за вечно да живеат во Божјето царство. Темнината што го обвивала местото на почивање на умрените е растерана. Верата на овие христијани ја осветлил нов сјај и тие виделе нова слава во животот, во смртта и во воскресението на Исуса Христа.

„Така и оние кои умреле во Исуса, Бог ќе ги доведе со него“, пишува Павле. Мнозина овој израз го толкуваат така како ум-

рените да ќе слезат со Христа од небото. Но Павле кажува дека, како Христос што станал од мртвите, така Господ умрените свети ќе ги подигне од гробовите и ќе ги земе на небото. Колку драгоценa утеха! Колку прекрасна и величествена надеж! И тоа не само за солунската црква, туку за сите христијани без оглед каде се наоѓаат.

260 Во текот на својата работа во Солун Павле толку исцрпно зборувал за знаците на времето, покажувајќи кои настани ќе се случат пред да се појави Синот човечки на небесни облаци, што сметал дека овојпат не било потребно опширно да пишува за тој предмет. Тој јасно се повикувал на своите поранешни учења. „А за времето и часот, браќа, нема потреба да ви се пишува; зашто самите вие добро знаете дека Господовиот ден ќе дојде како крадец ноќе. Кога ќе велат: 'Мир и безбедност', тогаш ненадејно ќе падне погибел врз нив.“

Денеска на светот има многу луѓе кои ги затвораат очите пред доказите што ги дал Христос за да ги предупреди луѓето за своето доаѓање. Тие се трудат да задушат секој страв во времето кога бргу се исполнуваат знаците за крајот и светот нагло се приближува кон мигот кога Синот човечки ќе се појави на небесните облаци. Павле кажува дека е грев да се биде рамнодушен кон знаците што му претходат на второто Христово доаѓање. Оние што се одговорни за таа рамнодушност, тој ги нарекува синови на темнината, додека будните стражари ги храбри со зборовите: „Но вие, браќа, не сте во темнина, та денот да ве затече како крадец, зашто вие сите сте синови на светлината и синови на денот и не ѝ припаѓаме на ноќта ниту на темнината. И така, да не спиеме како другите, туку да бдееме и да бидеме трезвени.“

261 Учењето на апостолот, кое се однесува на ова прашање, особено е важно за црквата во денешно време. На оние што живеат толку близу до тој голем крај, треба длабоко да им се втиснат во срцето зборовите на Павле: „А ние, кои му припаѓаме на денот, да бидеме трезвени, облечени во оклопот на верата и љубовта, а како шлем, надежта на спасението, зашто Бог не нè определи за гнев, туку да добиеме спасение преку нашиот Господ Исус Христос, кој умре за нас за да живееме заедно со него, било да сме будни или да спиеме.“

Буден христијанин е христијанин кој работи и ревносно и сесрдно се залага да стори сè што е во негова моќ за ширење на евангелието. Со засилувањето на љубовта кон Откупителот, се засилува и неговата љубов кон ближните. Тој има сериозни

и тешки искушенија, како што имал и неговиот Учител, но не дозволува тешкотиите да му го поматат расположението, ниту да го уништат неговиот душевен мир. Тој знае дека искушението, ако храбро се поднесе, го облагородува човекот, го чисти и го доведува во тесна врска со Христа. Оние што учествуваат во Христовите страдања, ќе добијат од него утеха и на крај ќе бидат учесници во неговата слава.

„Ве молиме, браќа“, продолжува Павле во своето послание до Солуѓаните, „да им оддавате признание на оние кои вредно работат меѓу вас, кои се одговорни за вас во Господа и на оние кои ве поучуваат. Ценете ги над сè со љубов, заради нивното дело. Живејте во мир еден со друг.“

Солунските верници биле многу вознемирувани од луѓе што доаѓале кај нив со фанатички идеи и учења. Имало некои кои „живеат неуредно, ништо не работат, туку се занимаваат со празни работи.“ Црквата била правилно организирана и поставени се одредени службеници да работат како проповедници и ѓакони. Но имало самоволни и избувливи поединци кои не сакале да им се потчинуваат на оние кои во црквата заземале одговорни положби и кои уживале авторитет. Тие си земале не само право на лично расудување, туку своите погледи јавно ги натурале. Имајќи го тоа предвид, Павле им обрнал внимание на Солуѓаните да им укажуваат должна почит на оние што биле поставени на одговорни положби во црквата.

Сакајќи топло верниците во Солун да живеат во Божји страв, тој ги повикувал да покажат практична побожност во секојдневниот живот. „Најпосле, браќа, бараме и ве молиме во Господа Исуса“, пишува тој, „така како што примивте од нас упатства како треба да живеете и да му угодувате на Бога (како што и одите), уште повеќе да избилувате во тоа. Имено, знаете какви упатства ви дадовме во името на Господа Исуса. Зашто Божјата волја е вашето осветување: да се воздржувате од блудство.“ „Имено, Бог не нè повика кон нечистотија, туку кон осветување.“

Апостолот во голема мера се чувствувал одговорен за духовно добро на оние кои се обратиле со негов труд. Павле имал топла желба тие да растат во познавањето на единствениот вистински Бог и Исус Христос, кого го пратил Тој. Во својата служба тој често се среќавал со малечки групи верници кои го сакале Исуса и се молел со нив Бог да ги поучи како да одржуваат жива врска со него. Тој често се советува со нив како светлината на евангелието на вистината на најдобар начин да

им се пренесе на другите. И често, додека бил одвоен од душите за кои толку предано се залагал, тој би се молел на Бога да ги сочува од злото и да им помогне да бидат ревностни мисионери.

263 Еден од најсилните знаци на вистинско обратување е љубовта кон Бога и кон луѓето. Оние што ќе го примат Христа како свој Откупител, чувствуваат длабока и искрена љубов кон оние што имаат иста драгоценна вера. Така било и со верниците во Солун. „А за братољубието нема потреба да ви пишувам“, вели апостолот, „зашто сам Бог ве научи да се љубите еден со друг, а вие го правите тоа спрема сите браќа во цела Македонија. Но, ве молиме пак, браќа, да го правите тоа уште повеќе и сесрдно да настојувате да живеете мирен живот, да си ги гледате своите работи и да работите со своите раце, така како што ви заповедавме, за да се однесувате така како што прилега кон надворешните и да немате никаква нужда.“

„А Господ да направи вие да растете и да избилувате во љубов еден спрема друг и спрема сите луѓе, како и ние што ја имаме спрема вас, за да ги утврди вашите срца да бидат непорочни во светост пред нашиот Бог и Отец, при доаѓањето на нашиот Господ Исус со сите свои свети.“

„Ве молам уште, браќа, поучувајте ги неуредните, охрабрувајте ги малодушните, помагајте им на немоќните и бидете трпеливи со сите луѓе. Гледајте никој никому да не му враќа зло за зло, туку секогаш барајте го доброто меѓу вас и за сите луѓе! Радувајте се секогаш, молете се постојано и благодарете за сè, зашто тоа е Божја волја за вас во Исуса Христа.“

264 Апостолот ги предупредил Солуњаните да не го презираат дарот на пророштвото, а со зборовите „не гаснете го Духот, не презирајте ги пророштвата, туку испитувајте сè, а држете се за доброто“, ги посочувал внимателно да го разликуваат лажното од вистинското. Ги молел „да се воздржуваат од секој вид зло“, а своето послание го завршил со молитвата: „И вашиот дух, душата и телото да бидат запазени целосни и беспрекорни при доаѓањето на нашиот Господ Исус Христос! Верен е Оној кој ве повикува, кој и ќе го стори тоа.“

Поуките за второто Христово доаѓање што им ги упатил Павле на Солуњаните во своето прво послание наполно се согласувале со неговото поранешно учење. Но некои браќа во Солун погрешно ги сфатиле неговите зборови. Тие го разбрале како тој самиот да ќе доживее да биде сведок на доаѓањето на Спасителот. Тоа верување поттикнало поголемо одушевувањето и возбудување. Оние кои пред тоа ги занемариле

своите должности, сега со поголема упорност ги проповедале своите погрешни погледи.

Во своето второ послание Павле настојувал да го исправи нивното погрешно сфаќање и да им ги изложи своите вистински погледи. Тој повторно покажал доверба во нивната цврстина и благодарност што имаат силна вера, како што изобилуваат и во љубовта еден кон друг и кон делото на својот Учител. Нагласил дека пред другите цркви ги истакнува нив како пример на вистинска вера која храбро им се противставува на прогонствата и искушенијата, и нивните мисли ги насочил напред, кон времето на второто Христово доаѓање, кога Божјиот народ ќе се одмори од сите свои грижи и неволји.

„Така што ние самите се фалиме со вас меѓу Божјите цркви заради вашата истрајност и вера среде прогонствата и маките што ги поднесувате“, пишувал тој. „А вам, на измачуваните, олеснување заедно со нас, кога ќе се јави Господ Исус од небото, со своите силни ангели, во пламенен оган, за да ги казни целосно оние кои не го познаваат Бога и кои не му се покоруваат на евангелието на нашиот Господ Исус. Таквите ќе бидат казнети со вечна погибел далеку од лицето на Господа и од славата на неговата сила... Затоа и ние секогаш се молиме за вас, нашиот Бог да ве удостои да ве повика и да исполни со моќ секоја добра волја во добрина и делото на вашата вера, за да се прослави името на нашиот Господ Исус во вас и вие во него, според благодатта на нашиот Бог и Господ Исус Христос.“ 265

Меѓутоа, пред Христовото доаѓање во верскиот свет треба да се одиграат значајни настани преткажани со пророштвата. Апостолот кажува: „Не дозволувајте лесно да ве поколебаниту да ве исплаши некоја објава, ниту говор, ниту пак некое послание, како да е од нас пратено, како веќе да настапил Господовиот ден. Никој да не ве измами на никаков начин, зашто тоа нема да се случи додека првин не дојде оној отпад и не се појави човекот на беззаконието, синот на погибелта, кој се противи и се воздига над сè што се нарекува Бог или светиња, така што ќе седне во Божјиот храм и ќе се претставува себеси дека тој е бог.“

Зборовите на Павле не смееле да бидат погрешно протолкувани. Не требало да се истакнува дека тој со посебно откровение ги предупредил Солуѓаните дека Христовото доаѓање е непосреден настан што требало да се случи. Таквото гледиште би предизвикало метеж во верата, зашто разочарувањето често води во неверство. Затоа апостолот ги предупредил браќата

266 да не примаат ниту една таква порака, како да доаѓа од него, па затоа го истакнал фактот дека прво мора да се подигне папската сила, која толку јасно ја опишал пророк Даниел, и да води војна против Божјиот народ. Црквата напразно ќе го чека Господовото доаѓање сè додека оваа сила не го изврши своето смртоносно и богохулно дело. „Не помнете ли дека за ова ви зборував уште кога бев кај вас?“, нагласил Павле.

Страшни ќе бидат искушенијата што ќе ја очекуваат црквата. „Тајната на беззаконието веќе го почнала своето дело во времето кога Павле го пишува ова. Настаните што тогаш ја претставувале иднината требало да се одвиваат „со сатанско дејствување, со секаква сила, со чудотворни знаци, со лажни чуда и со секаква неправедна измама за оние што гинат.“

Зборовите на апостолот особено сериозни и свечени се за оние кои „не ја примија љубовта на вистината“. „Затоа Бог им праќа заблуда да дејствува меѓу нив за да ѝ веруваат на лагата“, рекол тој за оние што намерно ќе ја отфрлат пораката на вистината, „да бидат осудени сите кои не ѝ веруваа на вистината, а имаа задоволство во неправедноста.“ Луѓето не можат некажнето да ги отфрлаат опомените што им ги праќа Бог во својата милост. Тој го повлекува својот Дух од оние кои не се осврнуваат на тие опомени и ги препушта на заблудите што ги сакаат.

Така Павле го насликал делото на таа злокобна сила на злото која ќе се протега низ многу векови на темнина и прогонства пред второто Христово доаѓање. Верниците во Солун се надевале дека нивното ослободување е близу, но тој сега ги советува храбро и во Божји страв да го прифатат делото што е пред нив. Апостолот ги предупредил да не ги занемаруваат своите должности и да не се ограничуваат на безделничко чекање. Должностите на секојдневниот живот и отпорот со кои ќе мораат да се борат им изгледале двојно потешки сега по разгореното очекување на скорашно ослободување. Затоа тој ги бодри да бидат цврсти во верата:

„Затоа, браќа, стојте цврсто и држете ги упатствата што ги примивте од нас било усно или преку послание. А самиот наш Господ Исус Христос и Бог, нашиот Отец, кој нè милее и ни даде вечна утеха и добра надеж преку благодатта, нека ги утеши вашите срца и нека ве утврди во секое добро дело и во речта.“ „А верен е Господ кој ќе ве утврди и ќе ве запази од лукавиот. Уверени сме во Господа, за вас, дека го вршите и дека ќе го вршите она што ви го заповедаме. А Господ да ги насочи вашите срца кон Божјата љубов и кон Христовото трпение.“

Задачата што ја имале верниците пред себе им ја доверил лично Бог. Држејќи се верно за вистината, тие биле должни вистината што ја примиле да им ја пренесат на другите. Апостолот ги бодрел да не се уморат правејќи добро и им укажал на својот личен пример на ревност во земните работи, а едновремено и во Христовото дело. Ги укорил оние што се предале на безделничење и на бесцелни возбуди и ги поучил „да работат смирено и да си јадат свој сопствен леб“. Тој исто така на црквата ѝ наложил да ги исклучи од своето членство сите што упорно одбиваат да ги прифатат поуците примени преку Божјите слуги. „Но“, додал тој, „не сметајте го за непријател, туку предупредувајте го како брат.“²⁶⁸

И ова послание Павле го завршил со молитва мирот Божји и милоста на Господа Исуса да бидат нивна утеха и потпора во неволјите и искушенијата во животот.

АПОЛО ВО КОРИНТ

Оваа глава е заснована на текстовите од книгата Дела 18,18-28

Следно поле на работа каде што дејствувал Павле, откако го напуштил Коринт, бил Ефес. Се наоѓал на пат кон Ерусалим за да присуствува на празнувањето што се приближувало, така што неговиот престој во Ефес бил краток. Расправал со Евреите во синагогата и оставил врз нив толку поволно влијание, што го молеле да продолжи да работи меѓу нив. Неговиот план да го посети Ерусалим не му дозволувал подолго да се задржи тука, но ветил дека ќе се врати кај нив „ако Бог даде“. Акила и Прискила го придружувале до Ефес каде што ги оставил да го продолжат делото што го почнал.

Во тоа време „некој си Евреин, по име Аполо, родум александриец, човек благоглаголив и мошне упатен во Писмата, дојде во Ефес.“ Тој го чул проповедањето на Јован Крстителот, примил крштавање на покајание и бил жив сведок дека делото на овој пророк не било напразно. Записите на светите списи за него 270 кажуваат дека „тој беше поучен во Господовиот пат и со својот распален дух зборуваше и поучуваше точно за Исуса, иако го знаеше само Јовановото крштавање“.

Додека бил во Ефес, Аполо „почна смело да зборува во синагогата“. Меѓу неговите слушатели се наоѓале Акила и Прискила кои, забележувајќи дека уште не ја примил целокупната светлина на евангелието, „го зедаа при себе и му објаснија подетално за Божиот пат“. Со нивната поука тој уште подобро ги запознал светите списи и станал еден од најспособните браќанители на христијанската вера.

Аполо сакал да појде во Ахаја, па „браќата го охрабрија и им напишаа на учениците да го примат“, како учител кој е во целосна хармонија со Христовата црква. Аполо заминал во Коринт каде што јавно проповедал и работел од куќа до куќа, „зашто тој силно и јавно ги побиваше Евреите, докажувајќи

преку Писмата дека Исус е Христос.“ Павле го посеал семето на вистината; Аполо сега го полевал. Успехот што го постигнал Аполо проповедајќи го евангелието навел некои верници неговите заслуги да ги издигнуваат над заслугите на Павле. Ова споредување на човек со човек во црквата внело туѓ дух кој се заканувал во голема мера да го попречи ширењето на евангелието.

Во текот на една и пол година, колку што поминал во Коринт, Павле намерно евангелието го прикажувал во сета негова едноставност. Тој не дошол кај Коринќаните со „надмоќен говор или мудрост“, туку со страв и трепет „во пројава на Духот и силата“, за „вашата вера да не почива врз човечка мудрост, туку врз Божјата сила“ (1. Коринќаните 2,1.4.5).

Затоа што било неопходно, својот начин на проповедање 271 Павле го прилагодил на околностите и состојбата што постоела во црквата. „Јас, браќа, не можев да ви зборувам како на духовни“, им објаснувал тој подоцна, „туку како на телесни, како на деца во Христа. Со млеко ве напоив, а не со тврда храна, зашто уште не сте способни да ја примите. А ни сега не сте способни“ (1. Коринќаните 3,1.2). Мнозина од верниците во Коринт мошне бавно ги примале поуците што тој настојувал да им ги упати. Нивното напредување во духовното сознание не било сообразено со нивните предимства и со нивните можности. Иако мнозина веќе многу напредувале во христијанското искуство и биле способни да ги сфатат и во живот да ги применат подлабоките вистини на Божјата реч, тие стоеле таму каде што се наоѓале учениците кога Христос им рекол: „Имам уште многу да ви кажам, но сега не можете да поднесете“ (Јован 16,12). Поради зависта, сомничењето и взаемните обвинувања, срцата на многу верници во Коринт се затвориле, така што Светиот Дух, кој „испитува сè, па дури и Божјите длабочини“ (1. Коринќаните 2,10), не можел во полна мера да дејствува во нив. Колку и да биле мудри во световното знаење, тие во познавањето на Христа биле само малечки деца.

Задача на Павле била новообратените во Коринт да ги поучи на првите букви - на основите на христијанската вера. Тој морал да ги поучува како луѓе кои воопшто не знаат како дејствува врз срцето влијанието на божествената сила. Во тоа време тие уште не биле во состојба да ја сфатат тајната на спасението „зашто телесниот човек не го прима она што е од Божјиот Дух, зашто тоа е безумие за него и не може да го разбере, зашто за тоа треба да расудува на духовен начин“

272 (1. Коринќаните 2,14). Павле се трудел да го посее семето што други ќе мора да го полеваат. Оние што дошле по него ќе мораат да го продолжат делото таму каде што тој го прекинал и да ја објавуваат духовната светлина и сознанието во вистинско време, кога црквата ќе биде во состојба тоа да го прими.

Кога апостолот почнал да работи во Коринт, бил свесен дека мора да биде мошне внимателен при откривањето на големите вистини што сакал да ги изнесе. Знаел дека меѓу неговите слушатели ќе се најдат и такви кои се гордеат со човечките теории, поборници на лажни верски системи, кои талкаат со врзани очи, надевајќи се дека во книгата на природата ќе најдат теории кои ја побиваат стварноста за вечниот живот откриен во светите списи на Библијата. Исто така знаел дека критичарите ќе се трудат да го оспорат христијанското толкување на Божјата реч и дека скептиците со потсмет и презир ќе зборуваат за Христовото евангелие.

Настојувајќи душите на своите слушатели да ги доведе до подножјето на крстот, Павле не се осмелувал непосредно да ги укурува растурливите ниту да им укажува на тоа колку нивниот грев е одвратен во Божјите очи. Наместо тоа, тој им ја изнесувал вистинската цел на животот и се трудел во мислите да им ја втисне науката на божествениот Учител која, ако ја примат, ќе ги издигне од склоноста кон уживањата на овој свет и од гревот кон чистотата и праведноста. Тој посебно многу зборувал за вистинската побожност и за светоста кон кои мора да се стремат оние што сакаат да се удостојат за место во Божјето царство. Копнежливо чекал да види како светлината на Христовото евангелие ја осветлува и ја растерува темнината на нивната душа за да сфатат колку нивните неморални обичаи се одвратни во Божјите очи. Затоа суштина на неговото учење меѓу нив претставувал Христос и неговата смрт на крстот. Се 273 трудел да им објасни дека нивно најсесердно проучување и најголема радост треба да биде чудесната вистина за спасението преку покајание пред Бога и верата во Господа Исуса Христа.

Филозофот ја заобиколува светлината на спасението зашто таа ги усрамува неговите горди теории, а световниот човек не сака да ја прими зашто таа би го одвоила од неговите земни идоли. Павле увидел дека луѓето мора да го сфатат Христовиот карактер за да можат да сфатат и со вера да гледаат на крстот. Овде, на оваа земја, мора да почне проучување што ќе претставува наука и песна на откупените низ сета вечност. Вистин-

ската вредност на човечката душа може да се измери само во светлината на крстот.

Благородното влијание на Божјата милост ги менува природните склоности на човекот. Оние што мислат телесно, не чувствуваат никаква желба за небото; нивното непосветено срце не ја чувствува привлечноста на тоа чисто и свето место. Па дури и кога би им било можно да влезат, тие таму не би нашле ништо што би им годело. Паднатиот човек за да стане достоин за небото и за друштво со светите и чисти ангели, мора претходно со Христовата милост да ги победи склоностите што владеат со телесното срце. Кога човекот ќе умре за гревот и кога ќе почне нов живот во Христа, неговото срце се исполнува со Божја љубов а неговиот ум се посветува и тој пие од непресушниот извор на радост и знаење, и неговиот пат го осветлува светлината на вечниот ден, зашто Христос - Светлината на животот - секогаш е со него.

Павле се трудел на своите браќа во Коринт да им го вреже фактот дека и тој и неговите соработници во проповедањето на евангелието всушност се само луѓе на кои Бог им дал налог да ја изнесат вистината, дека сите тие се посветени на иста задача и дека успехот на нивната работа во секој случај зависи од Бога. Расправата што се повела во црквата за тоа кој проповедник е најзаслужен, не била по Божја волја, туку настанала како последица на попуштање кон телесните склоности. „Не сте ли телесни кога еден зборува: 'Јас сум Павлов', а друг: 'Јас сум Аполов?' Па што е Аполо? Што е Павле? Слуги преку кои вие поверувавте и тоа според она колку кому Господ му дал. Јас посадив, Аполо навади, но Бог направи да расте. Затоа, ниту оној кој сади е нешто, ниту оној кој полева, туку Бог кој прави да расте“ (1. Коринќаните 3,4-7).

Павле бил тој кој прв го проповедал евангелието во Коринт и ја организирал тамошната црква. Тоа била задача што Господ му ја наменил нему. Подоцна, по Божје упатство, дошле други да имаат свој удел на ова место. Посеаното семе мора да се полева и тоа му било наменето на Аполо. Тој со својата работа го следел Павле; давал натамошни поуки, им помагал посеаното семе да се развие. Пронашол пат кон срцата на луѓето, но Бог бил тој кој дал тоа да порасне. Преобразба на карактерот не се постигнува со човечка, туку со Божја сила. Билката не расте благодарение на оној што го посеал семето, ниту пак на оној што полева; тие само работат под Божји надзор, како орудија што Тој ги одбрал да соработуваат со него во неговото дело.

Честа и славата за постигнатиот успех му припаѓаат само на Господа. Божјите слуги немаат сите исти дарови, но сите се неговии работници. Секој мора да учи од големиот Учител, а потоа
 275 свој весник Бог му доверил лична задача. Постојат различни дарови, но сите работници мора да дејствуваат хармонично, контролирани од Светиот Дух кој посветува. Додека тие на светот му го објавуваат евангелието на спасението, мнозина ќе бидат осведочени и обратени со божествената сила. Човечкото орудие е скриено со Христа во Бога, а Христос се појавува како „бајрактар меѓу десет илјади“ и како оној кој „сиот е мил“ (Песна над песните 5,10.16).

„А оној кој сади и оној кој полева, едно се, но секој ќе ја прими својата награда според својот труд. Ние сме Божји соработници, а вие сте Божја нива, Божја градба“ (1. Коринџаните 3,8.9). Во овие стихови апостолот црквата ја споредува со обработена нива на која земјоделците одгледуваат билки и лози што ги засадил Господ; а исто така и со градба што треба да се развие во свет Господен храм. Бог е работодаател и Тој на секој свој соработник му одредува негова работа. Сите мора да бидат под негова контрола, препуштајќи му нему да работи за своите работници и преку нив. Тој им дава знаење и вештина, крунисувајќи го нивниот труд со успех ако се послушни.

Божјите слуги треба да дејствуваат единствено, поврзани со начелото на меѓусебна пресретливост и учтивост: „Натпреварувајте се во почит еден спрема друг“ (Римјаните 12,10). Не би смеело да има нељубезна критика, разбивање на туѓиот труд, ниту создавање на партии. Секој поединец на кого Господ му доверил некоја порака имал свој определен делокруг. Секој има своја сопствена личност која не смее да ја слее во личноста на никој друг. Сепак, секој поединец треба да работи хармонично со своите браќа. Во својата служба Божјите работници во суштина мора да бидат едно. Никој не смее да се поставува себеси како мерило за другите, ниту пак да ги потценува своите соработници и со нив да постапува како со понишки од себе. Прифаќајќи ја божествената контрола, секој треба да го извршува она што му е определено, почитувајќи, саќајќи и охрабрувајќи ги другите соработници. Сите заедно треба да соработуваат за унапредување на делото додека тоа конечно не се заврши.

За тие начела Павле опширно зборува во своето прво послание до црквата во Коринт. Тој „Христовите слуги“ ги нарекува

„повереници на Божјите тајни“, а за нивното дело кажува: „А од поверениците натаму се бара секој да се покаже доверлив. Мене сосем малку ми значи тоа што ме осудувате вие или друг човечки суд; всушност ни самиот јас не се судам себеси. Зашто сум свесен дека во ништо не сум виновен, но со тоа не сум оправдан. Туку Господ е тој кој ќе ми суди. Затоа не судете ништо предвреме, пред да дојде Господ, кој ќе го изнесе на видело скриеното во темнина и ќе ги открие намерите на срцата, и тогаш сечија пофалба ќе дојде од Бога“ (1. Коринќаните 4,1-5).

Но на ниедно човечко суштество не му е дозволено да изрече суд за Божјите слуги. Само Господ е судија кој ќе им суди на човечките дела и Тој секому ќе му даде праведна награда.

Понатаму, апостолот се осврнува на споредбите што се правени меѓу неговата работа и работата на Аполо: „А јас и Аполо ви покажавме пример, браќа, заради вас, за да научите од нас да не мудрувате повеќе од она што е напишано, за да не се вообрази ниту еден за сметка на друг. Зашто, кој те смета за поинаков? Има ли нешто што не си примил? И така, ако си примил, зошто се фалиш како да не си примил?“ (1. Коринќаните 4,6.7).

Павле јасно на црквата ѝ ги изложил опасностите и тешкотиите што тој и неговите соработници стрпливо ги поднесувале во Христовата служба. „До овој час“, кажува тој, „гладуваме и жеднееме, необлечени сме и нè бијат, талкаме и се трудиме работејќи со свои раце. Кога нè навредуваат, ние благословуваме; кога нè прогонуваат, ние поднесуваме; кога нè клеветат, ние им се обраќаеме благо. Станавме како отпадок за светот, како смет исфрлен од сите, сè досега. Не го пишувам ова за да ве засрамам, туку да ве предупредам како мои мили деца, зашто ако имате безбројни воспитувачи во Христа, сепак немате многу татковци, зашто јас ви станав татко во Исуса Христа преку евангелието“ (1. Коринќаните 4,11-15).

Ако слушателите покажуваат силна приврзаност кон некој омилен проповедник, така што нерадо ја прифаќаат работата на некој друг учител, со тоа го обесчестуваат Оној кој ги прати тие работници на евангелието како свои пратеници. Помошта што им ја праќа Господ на припадниците на својот народ можеби не е секогаш онаква каква што тие би сакале, туку онаква каква што им е потребна, зашто луѓето се кусогледи, не можат да видат што е за нив најдобро. Ретко се случува еден проповедник да ги има сите особини потребни за црквата да се усовршува според сите прописи на христијанството; за-

278 тоа Бог често им праќа други проповедници од кои секој има по некоја особина што другиот ја нема.

Верниците со благодарност треба да ги примат тие Христови слуги, како што би го примиле лично Учителот. Тие топло треба да ги прифатат сите благодати на поуката што секој проповедник на свој начин може да ја изнесе од ризницата на Божјата реч. Вистината што ја носат Божјите слуги треба да се прифати понизно, но ниеден проповедник не треба да се обожава.

Со Христова милост Божјите проповедници стануваат весници на светлината и благословите. Ако топло и со истрајна молитва, надарени со сила на Светиот Дух и чувствувајќи товар за спасување на душите, тие тргнат исполнети со топла желба да ја прошират победата на крстот, тогаш нивните напори ќе донесат плод. Ако решително одбијат да изнесуваат човечка мудрост или да се воздигаат самите себеси, ќе извршат дело што ќе им преодолее на сите напади на сатаната. Многу души ќе се одвратат од темнината кон виделото и ќе бидат основани уште многу цркви. Луѓето ќе се обратат не кон човечкото орудие, туку кон Христа. Сопственото „јас“ ќе остане во сенката, а истакнат ќе биде само Исус - Човекот од Голгота.

Оние што денеска работат за Христа, можат да ги имаат истите особини со кои се одликувале луѓето кои во времето на апостолите го проповедале евангелието. Бог и денеска исто така е подготвен да им подари сила на своите слуги како во свое време што ги вооружил со сила Павле и Аполо, Сила и Тимотеј, Петар, Јаков и Јован.

Во времето на апостолите имало заведени поединци кои тврделе дека веруваат во Христа, но немале почит кон неговите пратеници. Тие тврделе дека не следат никаков човечки учител, туку дека се научени непосредно од Христа, без никаква помош од проповедник на евангелието. Тие покажале независен дух и ненаклонети да го прифатат гласот на црквата. Таквите луѓе се изложувале на голема опасност да бидат измамани.

Како свои помагачи во црквата Бог поставил луѓе со разновидни способности, така што со заедничка мудрост на повеќемина да може да се открие значењето на мислите на Духот. Луѓето кои работат сè самоволно, пројавувајќи ги силно изразените црти на својот карактер и кои одбиваат соработка со оние кои стекнале големо искуство во Божјето дело, стануваат слепи поради својата самоувереност и неспособни се да прават разлика меѓу вистината и лагата. Такви луѓе не треба да се бираат за водачи на црквата, зашто се поведуваат по своето мис-

лење и следат свои планови, не водејќи сметка за мислењето на своите браќа. Непријателот лесно дејствува преку такви луѓе кои, иако и на самите ним им е потребен совет на секој чекор, сакаат да бдеат над душите со сопствена сила, ненаучени од Христовата понизност.

Впечатоците сами по себе не се сигурен водач на патот на должностите. Непријателот често ги наведува луѓето да веруваат дека ги води Бог, но всушност се раководат од човечки побуди. Меѓутоа, ако работиме внимателно, советувајќи се со нашите браќа, ќе ни биде дадено да ја разбереме Божјата волја, зашто е ветено: „Понизните во правда ги води, кротките за својот пат ги учи“ (Псалм 25,9).

Во првата христијанска црква имало луѓе кои не го признавале ниту Павле ниту Варнава, сметајќи дека всушност Петар е нивни водач. Тие тврделе дека Петар бил најблизок со Христа кога Господ бил на земјата, додека Павле бил прогонувач на верниците. Нивното гледиште и нивните чувства се темелеле на предрасуди. Во нив ја немало онаа широкоградост, онаа благородност и нежност што покажуваат дека во срцето живее Христос.

Постоела опасност духот на групирање да прерасне во големо зло за христијанската црква и Господ го поучил Павле да упати зборови на сериозен укор и опомена. За оние што зборувале: „Јас сум Павлов, јас сум Аполов, јас пак Кифин, а јас Христов“, Павле рекол: „Дали Христос се подели? Дали Павле беше распнат за вас? Во Павлово ли име се крстивте?“ „Затоа никој да не се фали со луѓе“, рекол понатаму Павле, „зашто сè е ваше, било да е Павле, или Аполо, или Кифа, или светот, или животот, или смртта или сегашноста или иднината, сè ви припаѓа вам, а вие му припаѓате на Христа, а Христос на Бога“ (1. Коринќаните 1,12.13; 3,21-23).

Павле и Аполо биле совршено сложни. Аполо бил разочаран и ожалостен поради неслогата што се појавила во коринтската црква. Тој не го користел правото на првенство што му било укажувано, ниту пак истото го поттикнувал, туку бргу ја напуштил сцената на борбата. Подоцна, кога Павле барал од него повторно да го посети Коринт, Аполо одбил и не продолжил да работи таму сè додека црквата не постигнала подобра духовна состојба.

ЕФЕС

Оваа глава е заснована на текстовите од книгата Дела 19,1-20

Додека Аполо проповедал во Коринт, Павле го исполнил своето ветување дека ќе се врати во Ефес. Направил кратка посета на Ерусалим и поминал извесно време во Антиохија, каде што престојувал порано. Потоа, продолжувајќи го патот низ Мала Азија, „ги помина редум Галатската област и Фригија“ (Дела 18,23), посетувајќи ги црквите што самиот ги основал и утврдувајќи ги учениците во верата.

Во времето на апостолите западниот дел на Мала Азија бил познат под името Римска Провинција Азија. Главниот град Ефес бил голем трговски центар. Неговото пристаниште било преполно со бродови, а улиците преполни со луѓе од сите земји. Ефес, како и Коринт, давал поволни можности за мисионерска работа.

282 Големо мнозинство од Евреите, кои во тоа време веќе биле растуруени низ сите цивилизирани земји, го очекувале доаѓањето на Месија. Многу од нив при своите посети на Ерусалим за време на годишните празници, додека Јован Крстителот проповедал на бреговите на реката Јордан, одеде таму да го слушаат. Тука чуле дека тој Исуса го прогласил како ветен Месија и оваа вест ја рашириле низ сите краишта на светот. Така Провидението го приготвило патот за работата на апостолите.

Пристигнувајќи во Ефес, Павле тука нашол дванаесет браќа кои, како и Аполо, биле ученици на Јован Крстителот и имале, како и тој, извесно познавање за Христовата мисија. Тие немале такви способности како Аполо, но со иста искреност се труделе сознанието што го примиле да го пренесуваат и на други.

Тие браќа не знаеле ништо за мисијата на Светиот Дух. Кога Павле ги прашал дали го примиле дарот - Светиот Дух - тие одговориле: „Не сме ни чуле дека има Свети Дух.“ А кога

ги прашал: „Во што се крстивте?“, тие одговориле: „Во Јовановото крштавање.“

Тогаш апостолот им ги изнел големите вистини што претставуваат темел на христијанската надеж. Им зборувал за Христовиот живот на земјата и за неговата страшна и маченичка смрт. Им објаснил како Господарот на животот ги раскинал оковите на смртта и гробот и триумфално воскреснал од мртвите. Го повторил налогот што Спасителот им го дал на своите ученици: „Дадена ми е сета власт на небото и на земјата. Затоа одете и направете ги сите народи мои ученици, крштавајќи ги во име на Отецот, Синот и Светиот Дух“ (Матеј 28,18,19). Им рекол исто така и за Христовото ветување дека ќе им го прати Утешителот со чија сила ќе се прават големи знаци и чудеса и им опишал колку величествено се исполнило ова ветување на денот Педесетница.

Браката го слушале Павла со длабоко интересирање, со благодарност, со восхит и радост. Со вера ја прифатиле чудесната вистина за Христовата жртва за откуп и Христа го признале како свој Откупител. Потоа се крстиле во Исусово име. А кога Павле „ги положи рацете врз нив“, примиле исто така и крштавање со Свети Дух, а со него и способност да ги зборуваат јазиците на другите народи и да пророкуваат. Така биле оспособени да работат како мисионери во Ефес и во неговата околина, а исто така и да го шират евангелието низ цела Мала Азија.

Така тие луѓе со понизен дух и подготвени да примат поука, се здобиле со искуство што ги оспособило да појдат како работници во полето готово за жетва. Нивниот пример за христијаните претставува поука од голема вредност. Има многу луѓе кои само незначително напредуваат во животот на побожноста, зашто премногу се задоволни со себе за да се стават во положба на ученици. Тие се задоволуваат со површно познавање на Божјата реч и не сакаат никаква промена во својата установена вера и во навиките и затоа и не се трудат да се здобијат со поголема светлина.

Кога Христовите следбеници со поголем жар би се труделе да стекнат вистинска мудрост, би откриле богати полиња на вистината кои сега им се непознати. Оној кој исцело ќе му се предаде на Господа, го води божествена рака. Тој може да биде скромен и навидум ненадарен, но неговиот карактер, ако со љубов и доверба ѝ се потчинува на Божјата волја, ќе се исчисти, облагороди и засили, а неговите способности и можности постојано

284 ќе се зголемуваат. Ако знае да ги цени и внимателно да ги собира поуките на божествената мудрост, нему ќе му се доверат свети аманети и ќе биде оспособен да живее на слава на Бога и на благослов на светот. „Твоите зборови просветлуваат и на скромните мудрост им даваат“ (Псалм 119,130).

И денеска, слично на верниците во Ефес, мнозина не го сфаќаат дејствувањето на Светиот Дух врз срцата, иако нема вистина во Божјата реч која е толку јасна. Пророците и апостолите често се задржувале на оваа тема. Христос ни обрнува внимание на процесот на развојот во растителниот свет за да ни ја разјасни силата и улогата на Светиот Дух во духовниот живот. Сокот на виновата лоза, кој доаѓа од пенушката, го храни секој изданок на прачката и го помага развојот од цутот до плодот. Така и животворната сила на Светиот Дух, доаѓајќи од Спасителот, ја проникнува душата, ги облагородува побудите и чувствата, па дури и мислите ги води кон покорност на Божјата волја, оспособувајќи го примачот да донесува драгоцен плод во вид на свети дела.

Зачетникот и Изворот на тој духовен живот е невидлив и сета човечка филозофија не е во можност да објасни како се дава и се одржува тој живот. Меѓутоа, дејствувањето на Духот секогаш е сообразено со пишаната Божја реч. Во духовниот свет е исто како и во природниот. Божествената сила постојано го одржува физичкиот живот. Сепак, тоа не се постигнува со некое посредно чудо, туку користејќи ги благодатите што ни стојат при рака. Така и духовниот живот се одржува со истите средства што ни ги ставило на располагање Провидението. Ако сака да израсне „до мерата на растот на Христовата полнота“ (Ефесците 4,13), Христовиот следбеник мора да се храни со лебот на животот и да пие од водата на спасението. Тој мора да бдее, да се моли и да работи, управувајќи се во сè според науката што ја дал Бог во својата Реч.

Во искуството на тие обратени Евреи се наоѓа уште една поука за нас. Кога го прифатиле крштвањето извршено со раката на Јована, тие не ја сфатиле потполно Исусовата мисија како Оној кој на себе ги зема гревовите на светот. Во нивното верување постоеле и сериозни заблуди. Но со појасна светлина тие радо го прифатиле и Христа како свој Откупител, а со тој исчекор настапувале и нови обврски. Бидејќи примиле почиста вера, настанала и соодветна промена во нивниот живот. Во знак на оваа промена и признание на нивната вера во Христа, тие повторно се крстиле во Исусово име.

Како и обично, Павле својата работа во Ефес ја почнал со проповедање во еврејската синагога. Тука тој продолжил да работи полни три месеци „за Божјето царство и се трудеше да ги убеди“. Од почеток неговите зборови биле повољно примани; но, како и во другите области, набргу наишол на отпор, „бидејќи некои беа корави и непокорни и пред народот зборуваа зло за Патот“. Бидејќи и понатаму упорно го отфрлале евангелието, апостолот престанал да проповеда во нивната синагога.

Божјиот Дух му помагал на Павла во неговите заложби за своите сонародници. Изложените докази биле доволни да го осведочат секого кој искрено сакал да ја дознае вистината. Но мнозина дозволиле врз нив да влијаат предрасудите и неверството и не сакале да попуштат ниту пред најуверливите докази. Плашејќи се дека верата на обратениците ќе биде загрозена од постојаниот допир со тие противници на вистината, Павле се одделил од нив и ги собрал учениците во засебно тело, продолжувајќи го своето јавно поучување во училиштето на некој си Тиран, кој како учител уживал извесен углед.

Павле видел дека пред него се отвора „широка врата“, иако „противници има многу“ (1. Коринќаните 16.9). Ефес не бил само најраскошен, туку и најрасипан град во Азија. Празноверието и сетилните задоволства под своја власт држеле поголем дел од неговото население. Под сенките на неговите храмови се наоѓале прибежишта на злосторници од секој вид и цутеле најгласни пороци.

Ефес бил популарен центар на обожавање на Артемида. Гласот за славата на величествениот храм на „Артемида Ефеска“ се прочул преку Азија по цел свет. Недосегливиот сјај на овој храм бил гордост не само за тој град туку и за целата земја. Преданието зборувало дека обожаваниот идол што се наоѓал во храмот паднал од небото. На него биле испишани симболички букви за кои се верувало дека имаат голема моќ. Ефесците напишале многу книги во кои се објаснувало значењето на овие симболи и нивната употреба.

Меѓу луѓето кои ги проучувале тие скапоцени книги имало многу вражари кои имале огромно влијание врз духовите на суеверните обожаватели на кипот на Артемида сместен во храмот.

Работата на апостолот во Ефес била потврдена со многу знаци на Божјата милост. Неговите напори ги придружувала Божја сила и мнозина биле исцелени од физички болести. „А Бог правеше необични чуда преку Павловите раце; така што,

кога врз болните ставаа шамивчиња или skutници од неговото тело, болестите ги напуштаа, а злите духови излегуваа од нив.“ Таа пројава на натприродна сила била многу посилна од сè што кога и да е се случило во Ефес и со таква природа што не можеле да ја имитираат вештините на маѓесниците ниту волшебствата на волшебниците. Сите тие чуда биле извршени во име на Исуса Назареќанецот и народот можел да се увери дека небесниот Бог е посилен од вражарите кои се клањале пред божицата Артемида. Така Господ угледот на својот слуга пред очите на идолопоклониците го издигнал далеку над најсилните и најпочитуваните нивни вражари.

Но Оној, на кого му се потчинети сите духови на злото и кој му дал на својот слуга власт над нив, решил да им нанесе уште поголем срам и пораз на оние што го презирале и го сквернавеле неговото свето име. Мојсеевиот закон со смртна казна го забранувал волшебството на кое отпаднатите Евреи повремено му се предавале. Додека Павле престојувал во Ефес, таму се наоѓале „некои еврејски истерувачи на демони“ кои, гледајќи какви чудеса прави тој, „почнаа над оние кои имаа зли духови да го повикуваат името на Господа Исуса.“ Тоа се обиделе да го прават „седумтемина синови на некој си Скева, еврејски првосвештеник.“ Наидувајќи на човек со зол дух во себе, тие рекле: „Ве истеруваме преку Исуса, кого Павле го проповеда!“ Но лошиот дух, одговарајќи, рекол: „Го познавам Исуса, го знам и Павле, а кои сте вие? При тоа човекот, во кого беше злиот дух, скокна врз нив, ги совлада сите и против нив покажа таква сила, што голи и изранети избегаа од куќата.“

Без сомнение, со тоа било покажано дека Христовото име е свето и на какви опасности се изложуваат оние кои го повикуваат без вера во божествената природа на мисијата на Спасителот. „И сите ги обзеде страв и трепет, додека името на Господа се величаше.“

Сега излегле на виделина фактите кои до тогаш биле скриени. Некои верници, дури и кога го прифатиле христијанството, не се откажале наполно од своите суеверни сфаќања. Тие сè уште во извесна мера се занимавале со магии. Сега, осведочени дека биле во заблуда, „мнозина од оние кои беа поверувале доаѓаа и, исповедајќи се, ги кажуваа своите дела“. Ова добро дело се раширило дури и меѓу некои вражари, така што „овие пак, кои се занимаваа со магии, ги донесуваа своите свитоци на куп и ги гореа пред сите. И кога ја пресметаа нивната цена,

најдоа дека вредат педесет илјади сребреници. И така речта, преку Божјата сила, растеше и напредуваше сè посилено.“

Со спалувањето на своите вражарски книги, обратениците во Ефес покажале дека се гнасат од она што некогаш им било најмило. Со своето вражање тие посебно го навредувале Бога и своите души ги изложувале на голема опасност, и затоа магијата им станала толку одвратна. Со тоа дале доказ дека навистина се обратиле.

Овие вражарски книги содржеле правила и начин за општење со лошите духови. Тие претставувале правилник на службата на сатаната и упатства за тоа како треба да се бара негова помош и како се добиваат информации од него. Кога би ги задржале тие книги, учениците би се изложиле на постојано искушение; кога би ги продале, би навеле други во искушение. Тие се откажале од царството на темнината и не се повлекле пред никаква жртва за да ја уништат неговата сила. Така вистината триумфирала над човечките предрасуди и над нивната љубов за пари.

Таа манифестација на Христовата сила претставувала голема победа на христијанството во самата тврдина на празноверие. Влијанието на она што се случило било поголемо отколку и сам Павле што замислувал. Веста се раширила далеку од Ефес и Христовото дело добило силен поттик. И кога апостолот го завршил своето дело, овие настани уште долго живееле во сеќавањето на луѓето и помогнале мнозина да го прифатат христијанството.

Обично се смета дека незнабожечкото празноверие се повлекло и исчезнало пред цивилизацијата на дваесеттиот век. Но Божјата реч и непобитните факти зборуваат дека вражањето и денеска се практикува исто онака како и во времето на древните вражари. Стариот систем на магии бил она што денеска се нарекува модерен спиритизам. Сатаната си создава себеси пристап кон многу души прикажувајќи се како некој покоен пријател. Светото писмо кажува дека „мртвите не знаат ништо“ (Проповедник 9,5). Нивните помисли, нивната љубов и омраза - сè исчезнало. Мртвите немаат никаква заедница со живите. Но сатаната, доследен на своето првобитно лукавство, го користи тоа средство за да задобие власт над душите.

Многу болни, ожалостени и љубопитни луѓе со помош на спиритизмот одржуваат врска со лошите духови. Сите што ќе се осмелат да прават така, се наоѓаат на опасна почва. Речта на божествената вистина кажува како Бог гледа на нив. Тој во

старо време изрекол строг суд над еден цар кој своите слуги ги пратил за совет во незнабожечко светилиште. „Зар нема Бог во Израел, та сте тргнале да го прашате Велзевула, богот акаронски? Затоа вака вели Господ: 'Нема да станеш од постелата на која си легнал, туку ќе умреш“ (2. Царевите 1,3,4).

Вражарите од незнабожечките времиња имаат свои наследници во денешните спиритистички медиуми, во видовитите луѓе и во оние што ја погаѓаат иднината. Мистичните гласови што зборувале во Ендор и Ефес сè уште со своите лаги ги мамат човечките синови.

Кога би можел да се тргне превезот од пред нашите очи, ние би ги виделе лошите ангели како се служат со сета своја вештина за да ги измамат и да ги упропастат луѓето. Секаде каде што ќе се појави некоја сила што ги наведува луѓето да го забораваат Бога, тоа значи дека таму сатаната ја покажува својата маѓесничка моќ. Кога луѓето ќе му подлегнат на неговото влијание, умот им се затемнува, а душата им се валка пред тие и да станат свесни за тоа. Божјиот народ и денеска треба да го прими во своето срце советот што ѝ го упатил Павле на црквата во Ефес: „И не бидете соучесници во бесплодните дела на темнината, туку избличувајте ги“ (Ефесците 5,11).

ДЕНОВИ НА ТЕШКИ НАПОРИ И НЕВОЛЈИ

Оваа глава е заснована на текстовите од Дела 19,21-41; 20,1

Над три години Ефес бил работен центар на Павле. Тука е основана црква која сè повеќе се развивала и од тој град евангелието се ширело низ цела Азија, како меѓу Евреите така и меѓу незнабошците.

Апостолот во тоа време веќе размислувал за свое второ мисионерско патување. „Кога се сврши сето тоа, Павле науми во својот дух, откако ќе помине низ Македонија и Ахаја, да отиде во Ерусалим, велејќи: 'Штом ќе бидам таму, треба да го видам и Рим.'“ Во врска со тој свој план, Павле „прати во Македонија двајца свои помошници, Тимотеј и Ераст“, но, чувствувајќи дека на делото во Ефес му е потребно негово лично присуство, решил да остане сè до по Педесетница. Меѓутоа, набргу се случило нешто што го забрзало неговото заминување.

Во Ефес еднаш годишно се одржувале посебни свечености во чест на божицата Артемида. Овие обреди привлекувале голем број луѓе од сите краишта на провинцијата. За сето тоа време се одржувале најраскошни и највеличествени празнувања. 292

За оние што биле млади во верата, овие свечени денови претставувале време на сериозно искушение. Друштвото верници, кои се состанувале во училиштето на Тиран, претставувало една дисхармонична нота во хорот на тие празнувања, и нив од сите страни ги опсипувале со потсмев, со поруги и навреди. Павле со својата работа му задал тежок удар на незнабожечкото богослужение и поради тоа настанало осетно опаѓање во одушевувањето на поклониците на Артемида и во нивното присуство во националните свечености. Влијанието на учењето на Павле далеку го надминуvalo вистинскиот број на обратениците. Мнозина, кои не го примиле отворено но-

вото учење, биле во толкава мера просветлени, што загубиле секоја доверба во своите незнабожечки богови.

Постоела уште една причина за незадоволство. Изработката и продажбата на малечки олтари и кипови, направени според мострата на храмот и кипот на Артемида, во Ефес се развиле во разгранета и доходовна работа. Луѓето што имале полза од таа работа виделе како заработувачката им опаѓа, па сите се обединиле да ја осудат работата на Павле, наведувајќи го токму тоа како причина за таа за нив мошне непожелна промена.

Повикувајќи ги занаетчиите на својот занает, Димитриј, кој изработувал сребрени олтари и црквички, рекол: „Луѓе, вие знаете дека нашата благосостојба доаѓа од оваа работа, а гледате и слушате дека овој Павле, не само во Ефес, туку речиси во цела Азија убеди и одврати големо мноштво луѓе, велејќи дека богови направени со раце - не се богови. Впрочем, не постои опасност само нашиот занает да биде презрен, туку и храмот на големата божица Артемида ќе се смета за ништожен, и ќе му се наштети на величието на онаа којашто ја почитува сета Азија и цел свет.“ Овие зборови ги разбудиле и ги разгореле страстите кај народот. „Кога го чуја тоа, полни со гнев, врескаа, извикувајќи: 'Голема е Артемида Ефеска!'“

Набргу за ова се расчуло по целиот град. „И целиот град се претвори во безредије.“ Се подигнала вистинска потеря по Павле, но не можеле да го најдат. Неговите браќа, известени за опасноста, бргу го засолниле. Биле пратени Божји ангели да го чуваат апостолот, зашто уште не било време тој да умре со маченичка смрт.

Бидејќи не успеале да го најдат оној врз кого имале намера да го истураат својот бес, толпата насилници „еднодушно навлегоа во театарот и ги одвлекоа Гај и Аристарх, Павлови сопатници од Македонија“.

Местото каде што Павле бил скриен не било многу оддалечено и набргу тој дознал во каква опасност се наоѓаат неговите сакани браќа. Наполно заборавајќи на својата сопствена безбедност, тој сакал веднаш да отиде до центарот и лично да му се обрати на побунетиот народ. Но „учениците не му дозволија“. Гај и Аристарх не претставувале плен што го барала светината, па се сметало дека ним не им се заканува никаква опасност. Но, ако би го забележале бледото и загрижено лице на апостолот, во срцата на разјарениот цган би се разгореле најлоши страсти и, гледано со човечки очи, ништо не би можело да му го спаси животот.

Сепак, Павле сакал и пред таа маса да застане во одбрана на вистината, но најпосле од тоа го одвратило предупредувањето пратено од местото на настанот: „Некои од азиските началници, кои му беа пријатели, пратија порака до него, молејќи го да не се појавува во театарот.“

Метежот на собиралиштето постојано и сè повеќе се зголе- 294 мувал: „Едни викаа едно, а други друго, зашто собирот беше збунет и мнозина не знаеја зошто се беа собрале.“ Фактот што Павле и некои негови соработници биле од еврејско потекло, на Евреите им дало повод јасно да покажат дека не му се наклонети нему и на неговото дело. Поради тоа тие извеле еден од своите да им го изложи на собраните тоа прашање. За говорник го одбрале Александар, еден занаетчија ковач, за кого Павле подоцна кажува дека му нанел многу зла (2. Тимотеј 4,14). Александар бил човек со исклучителни способности и ги вложил сите свои сили гневот на народот да го насочи исклучиво против Павле и неговите соработници. Но, гледајќи дека Александар е Евреин, јаросната маса го турнала на страна и „сите викаа едногласно и извикуваа околу два часа: 'Голема е Артемида Ефеска!'“

Најпосле папсале и престанале да викаат, и настапил миг на тишина. Тогаш градскиот писар го привлекол вниманието на собраните и, благодарение на својата функција, успеал да го задобие нивното внимание. Тој стапил на нивни терен и покажал дека нема никаква причина за таков метеж и бунт и апелирал на нивната совест. „Луѓе, ефешани!“ рекол тој. „Кој е тој човек кој не знае дека градот Ефес е чувар на храмот на големата Артемида и на нејзиниот кип што падна од небото? Бидејќи тоа е неспорно, вие треба да бидете мирни и да не преземате ништо непромислено. Ги доведовте овие луѓе кои ниту го ограбија храмот ниту хулат на нашата божица. Затоа, ако Димитриј и занаетчиите кои се со него имаат тужба против некого, судовите се за тоа, а постојат и проконзули, нека се тужат едни со други. Но ако барате нешто друго, тоа ќе биде 295 решено законски во собранието, зашто ни се заканува опасност да бидеме обвинети заради денешниот настан, бидејќи не постои никаква причина со која можеме да го оправдаме собирот. Кога го рече тоа, го распушти собирот.“

Во своето излагање Димитриј истакнал: „Не постои опасност само нашиот занает да биде презрен.“ Тие зборови ја откриваат вистинската причина за бунтот во Ефес, а исто така во голема мера и причината за прогонството на апостолите во

нивната работа. Димитриј и неговите истомисленици виделе дека проповедањето и ширењето на евангелието ќе ја доведат во опасност заработувачката од изработката и продажбата на киповите. Во прашање биле приходите на паганските свештеници и уметници и од таа причина тие станале најогорчени противници на Павле.

Одлуката на писарот и на други чесни луѓе од градската управа му покажала на народот дека Павле не направил никаква противзаконска постапка. Тоа била уште една победа на христијанството над заблудите и празноверието. Бог поттикнал еден висок службеник да го оправда неговиот апостол и да ја заузди разјарената светина (цган). Срцето на Павле било исполнето со благодарност кон Бога што му го сочувал животот и што бунтот во Ефес не му нанел никаков срам на христијанството.

296 „Кога стивна вревата, Павле ги повика учениците, ги охрабри, се збогува со нив и тргна на пат за Македонија.“ На тој пат го придружувале двајца верни браќа од Ефес - Тихик и Трофим.

Работата на Павле во Ефес била завршена. Неговата служба во овој град опфаќала период на постојани напори, на многу искушенија и длабоки страдања. Го учел народот на јавни места и од куќа до куќа, опоменувајќи поединци и поучувајќи со солзи. Постојано му се противставувале непријателски настроени Евреи кои користеле секоја прилика да поттикнат негодување кај народот против него.

И додека така се борел со противниците, залагајќи се топло и сесрдно за делото на евангелието и штитејќи ги интересите на тамошната црква која уште била млада во верата, Павле на душа носел тешко бреме за сите цркви.

Длабоко го ожалостиле вестите за отпадот што се појавил во некои цркви што ги основал тој. Се плашел напорите што ги вложувал за нив да не се изјаловат. Многу непроспиени ноќи поминал на молитва и во длабоко размислување кога дознал какви сè методи се употребени за да се осуети неговото дело. Секогаш кога имал можност и кога околностите го барале тоа, тој им пишувал посланија на црквите, прекорувајќи, советувајќи, предупредувајќи и храбрејќи ги. Во тие посланија апостолот не се задржувал на своите тешкотии, но понекогаш може да се види неговиот труд и неговите патила за Христовото дело. Шибане и затвор, студ, глад и жед, опасности на копно и на море, во град и во пустина, од неговите сонародници, од незнабошците и од лажни браќа - сето тоа тој го поднесувал

заради евангелието. Бил срамотен и навредуван, сметан за смет-²⁹⁷лиште по кое газат сите, бил вознемируван, мачен, прогонуван од секаде, загрозен од сите страни, и секој миг се наоѓал во смртна опасност заради Христа.

Среде постојаните бури на непријателства и врева од противниците и напуштање од страна на пријателите, бестрашниот апостол речиси ја губел храброста. Но повторно погледот го насочувал кон Голгота и со нов жар продолжувал да ја шири науката за Распнатиот. Одел по испрсканата со крв патека по која пред него поминал Христос. Не барал да биде ослободен од борбата сè додека не го положил своето оружје пред нозете на Спасителот.

ПОРАКА ПРОНИКНАТА СО ОПОМЕНА И СО СЕСРДНА МОЛБА

Оваа глава е заснована на Првојто послание до Коринќаниите

Своето прво послание до црквата во Коринт апостол Павле го пишувал пред крајот на својот престој во Ефес. За никого не се интересирал толку длабоко ниту вложувал повеќе напори отколку за верниците во Коринт. Една и пол година работел меѓу нив, укажувајќи им на распнатиот и воскреснатиот Спасител како единствен пат на спасението и ги повикувал да се потпрат врз силата на неговата милост која преобразува. Пред да ги прими во членство на црквата оние што го прифатиле христијанството, тој внимателно им давал важни поуки за предимството и должностите на христијанските верници и најсесрдно се залагал да им помогне да останат верни во заветот што му го дале на Бога при крштавањето.

Павле бил свесен за борбата што секоја душа мора да ја води со силите на злото кои постојано се трудат да измамат и да заведат; и неуморно настојувал да ги зацврсти младите во верата. Тој ги преколнувал исцело да му се предадат на Бога, ²⁹⁹ зашто знаел дека, ако не го сторат тоа, душата нема да прекине со гревот, апетитот и страстите ќе се борат за превласт, додека искушенијата не ја поматат наполно совеста.

Преданоста мора да биде целосна. И најслабата душа која се бори со сомневања, ако наполно му се предаде на Господа, стапува во непосреден допир со божествената сила која ѝ овозможува да стане победник. Небото ѝ стои при рака на една таква душа и милосните ангели ѝ доаѓаат на помош и ја поддржуваат во секој миг кога е во искушение и кога има неволја.

Верниците на црквата во Коринт биле опкружени со идолопоклонство и со разузданост во најпримитивни облици. Додека

апостолот бил со нив, тие влијанија немале власт над нив. Цврстата вера на Павле, неговите топли молитви и искрени зборови и поуки, а над сè неговиот побожен живот, им помогнале да се откажат од себе заради Христа и да ги отфрлат грешните задоволства.

Меѓутоа, по заминувањето на Павле, настапиле неповолни околности. Среди пченицата се појавил како што го посеал непријателот и набргу тоа донело лош плод. Тоа било тешко време на искушение за коринтската црква. Апостолот не бил веќе меѓу нив да ги поттикнува кон ревност и да им помага при настојувањето да живеат сообразно со Божјата волја. Тие постепено станале безгрижни и рамнодушни и дозволиле со нив да завладеат вкусот и телесните склоности. Оној, кој толку често ги повикувал да ги прифатат возвишените идеали на чистотата и чесноста, не бил веќе меѓу нив, и голем број од верниците кои во времето кога се обратиле ги отфрлиле лошите навики, сега се вратиле на понижувачките гревови на незнабоштвото. 300

Павле концизно ѝ пишал на црквата опоменувајќи ги верниците да не се дружат со оние кои живеат разуздано и растурливо, но многу верници ја изопачиле смислата на неговата порака, си се играле со зборовите и изнаоѓале оправдување што не го прифатиле даденото упатство.

Црквата му упатила на Павле писмо, барајќи совет за различни прашања, но ништо не кажувајќи за тешките гревови што постоеле меѓу нив. Меѓутоа, Светиот Дух разбудил кај Павле силен впечаток дека вистинската состојба на црквата се крие и дека тоа писмо претставува обид од него да се извлечат зборови кои авторите на писмото би можеле да го искористат за свои цели.

Отприлика во тоа време во Ефес дошле некои верници од домаќинството Хлои, едно мошне угледно христијанско семејство во Коринт. Павле кај нив се распрашал за вистинската тамошна ситуација и тие му кажале дека црквата е растргната од неслога. Несогласувањата што се појавиле уште во времето на посетата на Аполо многу се рашириле. Лажните учители ги наведувале верниците да ги презираат упатствата на Павле. Верските обичаи и учењата на евангелијата биле изопачени. Меѓу оние што некогаш биле ревносни христијани, сè повеќе земале мав горделивоста, идолопоклонството и оддавањето на сетилните задоволства.

Кога на Павле му била изложена фактичката состојба, тој видел дека тоа го надминува дури и најлошото од што се плашел.

301 Меѓутоа, ниту за миг не си помислил дека неговиот труд бил напробен. Со болка во душата и со солзи барал совет од Бога. Веднаш радо би го посетил Коринт кога таквото решение би било најмудро. Но тој знаел дека на тамошните верници во таквата нивна состојба неговата посета не би била полезна и затоа го пратил Тит да изврши подготовка за неговата посета што уследила подоцна. Потоа, оставајќи ги на страна своите лични чувства и своето мислење за животот на оние чиешто однесување покажувало таква изопаченост и потпирајќи се со сета душа врз Бога, апостолот на црквата во Коринт ѝ напишал едно од своите најсодржајни, најпоучни и најсилни посланија.

Со необична јасност одговарал на разни прашања што му биле поставени, изложувајќи ги општите начела кои црквата, ако ги прифати, ќе ја издигнат на повисоко духовно ниво. Верниците биле во голема опасност, а тој не можел да ја поднесе помислата во тој критичен миг да не ги гибне во срцето. Верно ги опоменувал, ги предупредувал на опасноста и ги укорувал за нивните гревови. Повторно им укажал на Христа и најсесрдно се трудел уште еднаш да ја запали нивната првобитна ревност и преданост.

302 Големата љубов на апостолот кон коринтските верници се гледа од нежните поздрави што ѝ ги упатил на црквата. Се повикал на нивното првобитно искуство кога го напуштиле идолопоклонството и кога решиле да му служат на вистинскиот Бог. Ги потсетил на даровите на Светиот Дух што ги примиле и нагласил дека нивното предимство се состои во тоа постојано да напредуваат во христијанскиот живот додека не ја досегнат Христовата чистота и светост. „Зашто во него се збогативте во сè“, им напишал Павле, „во секој говор и секое знаење, како и Христовото сведоштво што се утврди во вас, така што да не ви недостига ниту еден дар, чекајќи го нестрпливо откровението на нашиот Господ Исус Христос кој ќе ве утврдува до крај, за да бидете беспрекорни во денот на нашиот Господ Исус Христос.“

Павле отворено зборувал за неслогата што се појавила во коринтската црква и ги повикал верниците да престанат со препирањата. „Браќа, ве молам“, пишува тој, „во името на нашиот Господ Исус Христос, сите да зборувате исто и да нема раздори меѓу вас, туку да бидете совршено соединети во еден ум и во една мисла.“

Апостолот се чувствувал слободен да нагласи како и преку кого е известен за неслогата што се појавила во црквата. „Имено,

браќа мои, домашните на Хлои ми јавија дека меѓу вас има препирки.“

Павле бил инспириран апостол. Вистините што им ги проповедал на другите тој ги примил „со откровение“. Сепак, Господ не секојпат непосредно му ја откривал нему состојбата на својот народ. Во овој случај тоа прашање на апостолот му го изложиле оние кои навистина на срце го носеле напредокот на црквата во Коринт и кои виделе дека во неа се вовлекува зло, а врз основа на божественото откровение што го добил порано, Павле можел да оцени како течел развојот на настаните. Иако Господ не му дал никакво ново откровение посебно за тој случај, оние кои вистински барале светлина, пораката на Павле ја примиле како израз на Христовите мисли. Порано Господ му ги открил нему тешкотиите и опасностите што можат да се појават во црквите, а кога тие зла настапиле, апостолот сфатил што всушност тие значат. Тој бил поставен да ја штити црквата. Негова должност била да бдее над душите на верниците како оној кој мора да даде сметка пред Бога, и зар не постапил исправно кога ги примил на срце информациите за нередите и неслогата што владееле меѓу нив? Секако, да, а укорот што им го упатил бил напишан под вдохновение на Божјиот Дух, исто како и сите други негови посланија. 303

Апостолот не ги спомнувал лажните учители кои настојувале да ги уништат плодовите на неговиот труд. Поради нејасноста и неслогите што постоеле во црквата, тој мудро го одбегнувал тоа за да не ги предизвика, знаејќи дека поради тоа некои би можеле да ја напуштат вистината. Тој им обрнал внимание на својот труд меѓу нив како „мудар сидар“ кој го поставил темелот врз кој ќе сидаат други. Но тој со тоа не се превознесувал, бидејќи нагласил: „Ние сме Божји соработници.“ Тој не се истакнувал со својата мудрост, туку признавал дека само божествената сила го оспособила да ја проповеда вистината на начин што му бил угоден на Бога. Соединет со Христа - најголемиот од сите учители - Павле бил оспособен да им ја соопштува на другите науката на божествената мудрост која одговарала на потребите на сите општествени слоеви и која требало да се применува во сите времиња, на секое место и под сите околности.

Меѓу најсериозните зла што се појавиле кај многу коринтски верници спаѓало и нивното навраќање на понижувачките обичаи на незнабоштвото. Еден поранешен обратник толку далеку отишол во својот отпад, што со својот порочен живот 304

ги престапил дури и ниските мерила на моралот на незнабожечкиот свет. Апостолот ја повикал црквата и нејзините верници да го исклучат „грешникот меѓу себе од својата средина“. „Отстранете го злиот од вашата средина“. „Не знаете ли дека малку квасец го поткиселува целото тесто?“

Друго сериозно зло што се појавило во црквата - браќата меѓусебно се тужеле пред судови. Биле дадени доволно прописи за решавање на евентуалните тешкотии меѓу браќата. Христос дал јасни упатства за начинот на кој треба да се решаваат тие прашања. „Ако ти згреша брат ти“, советува Спасителот, „појди и искарај го насамо. Ако те послуша, си го придобил брата си. Ако пак не те послуша, земи со себе уште еден или двајца, па од устата на двајца или тројца сведоци нека се потврди секој збор. А ако не ги послуша нив, кажи ѝ на црквата; па ако не ја послуша и црквата, нека ти биде како неверник и како даночник. Вистина ви велам, сè што ќе сврзете на земјата, ќе биде сврзано на небото и сè што ќе разврзете на земјата, ќе биде разврзано на небото“ (Матеј 18,15-18).

305 На коринтските верници, кои го загубиле од вид овој толку јасно даден совет, Павле им упатил зборови со недвосмислена опомена и прекор. „Се осмелува ли некој од вас“, прашал Павле, „ако има спор со друг, да оди на суд пред неправедните, а не пред светите? Или не знаете ли дека светите ќе му судат на светот? И ако вие ќе му судите на светот, не сте ли достојни да судите во малите спорови? Не знаете ли дека ние ќе им судиме на ангелите! А камо ли на делата од овој живот! И така, ако имате поставени судови за работите од овој живот, дали ги поставувате за судии оние кои се малку ценети во црквата? Зборувам за ваш срам. Вистина ли е дека меѓу вас нема ниеден мудар кој би можел да пресуди меѓу своите браќа, туку брат се суди со брат, и тоа пред неверници? Без сомнение, тоа е веќе за сите вас пораз, штом имате парници меѓу себе. Зошто подобро не претрпите неправда? ... Впрочем, вие самите ги онеправдувате и оштетувате, и тоа браќата! Или не знаете дека неправедните нема да го наследат Божјето царство?“

Сатаната постојано се труди да внесе недоверба, омаловажување и пакост во редовите на Божјиот народ. Често упаѓаме во искушение кога сметаме дека нашите права на некој начин се намалени; дури и ако за таквото сфаќање не постои никаква вистинска причина, често упаѓаме во искушение. Луѓето кај кои себичноста е посилен од љубовта кон Христа и кон неговото дело, на прво место ги ставаат своите интереси и се служат со

речиси сите средства да ги заштитат и да ги сочуваат тие интереси. На мнозина, кои навидум се мошне совесни христијани, гордоста и самољубието не им дозволуваат да отидат кај оние за кои сметаат дека се во заблуда и да поразговараат со нив во Христов дух и заедно да се молат. Кога сметаат дека нивните браќа им сториле неправда, некои дури се обраќаат на суд наместо да се придржуваат кон правилото што ни го оставил нашиот Спасител.

Споровите и несогласијата што можат да се појават меѓу верниците на црквата, вистинските христијани никогаш не треба да ги изнесуваат пред градските судови. Таквите спорови треба да ги решаваат тие сами или црквата, сообразно со Христовите упатства. Дури и кога би му била сторена неправда, следбеникот на благиот и кроток Исус побргу ќе се согласи да биде оштетен отколку пред светот да ги обелодени гревовите на своите браќа во црквата. 306

Судските спорови меѓу браќата му нанесуваат срам на делото на вистината. Христијаните што се судат меѓу себе, црквата ја изложуваат на потсмев од страна на непријателите и предизвикуваат триумф кај силите на темнината. Тие повторно го рануваат Христа и јавно му нанесуваат срам. Не почитувајќи го авторитетот на црквата, тие покажуваат презир кон Бога кој ѝ го дал тој авторитет.

Во тоа послание до Коринќаните, Павле се трудел да им го истакне фактот дека Христовата сила може да ги сочува и да ги заштити од секое зло. Тој знаел дека тие, ако ги прифатат поставените услови, ќе бидат јаки во силата на Семокниот. Сакајќи да им помогне да го одбегнат робувањето на гревот и да се усовршат во светоста и во стравот Господен, Павле ги потсетил на правата и барањата на Оној на кого во времето на своето преобраќање му го посветиле својот живот. „Вие сте Христови“, нагласил тој, „па не си припаѓате на себеси, зашто скапо сте платени. Затоа, прославете го Бога во своето тело!“

Апостолот јасно ги изложил последиците ако се напушти чистиот и свет живот и ако се прифати изопачената пракса на незнабоштвото. „Не мамете се! Ни блудниците, ни идолопоклонниците, ни прелјубниците, ни половоизопачените, ни хомосексуалците, ни крадците, ни алчните, ни пијаниците, ни клеветниците, ни измамниците, нема да го наследат Божјето царство“ - напишал Павле. Ги молел ниските страсти и апетитот да ги држат под строга контрола. 307

Покрај високите духовни способности, Павле поседувал и дар на ретка мудрост на проникливост и сочувство, која го водела во хармонија со другите, оспособувајќи го да ја поттикне нивната подобра природа да се стреми кон повозвишен живот. Неговото срце било исполнето со искрена љубов кон коринтските верници. Тој сакал кај нив да ја разбуди онаа внатрешна побожност која ќе ги вооружи против искушенијата. Знаел дека тие на својот христијански пат при секој чекор ќе наидуваат на сатански гнезда и секој ден ќе мора да водат борба. Било неопходно да се пазат од таинственото и незабележано притајување на непријателот, да ги отфрлат старите навики и вродените склоности и секогаш да бидат будни и на молитва. Павле добро знаел дека возвишената христијанска цел може да се постигне само со постојана молитва и будност и се трудел тоа длабоко да им го всади во мислите. Но тој исто така знаел дека во распнатиот Христос им е понудена сила доволна не само да ја преобрати душата, туку и да им овозможи да му се противстават на секое искушение на сатаната. Со вера во Бога како оклоп и со неговата Реч како оружје за војување, тие ќе располагаат со внатрешна сила со која успешно ќе ги одбиваат нападите на непријателот.

На коринтските верници им било потребно подлабоко искуство во духовниот живот. Ним не им било сосема јасно што значи да се согледа неговата слава и да се менува карактерот „секогаш сè пославен“. Тие ги виделе само првите зраци на осамнувањето на таа слава. Павле сакал тие да бидат исполнети со секоја Божја полнота, да го запознаат Оној чиишто излези се како зора и да учат од него сè додека не ја досегнат комплетната светлина и совршенството на евангелската вера.

ПОВИК ЗА ПОВОЗВИШЕН ЖИВОТ

Оваа глава е заснована на Првото послание до Коринќаниите

Со надеж дека во душите на коринтските верници ќе создаде желба за самосовладување, за строга умереност и за непоколеблива верност во Христовата служба, Павле во посланието што им го упатил на сликовит начин им ја изнел споредбата на христијанското војување и прославлените трки кои во одредени интервали се одржувале во близината на Коринт. Од сите спортови со кои се занимавале Грците и Римјаните, натпреварите во трчање биле најстари и најмногу ценети. На тие трки присуствувале цареви, благородници и државници. Во нив учествувале угледни и богати млади луѓе кои не се плашеле од напорите и дисциплината потребни да добијат награда.

Натпреварот се изведувал според строги прописи од кои немало никакви отстапки. Сите што сакале да се натпреваруваат за награда, претходно морале да се подложат на строга подготовка и обука. Било строго забрането секое штетно попуштање на апетитот, како и секое друго оддавање на задоволства и уживања и на сè што би можело да ја намали умната или физичката сила. За да успее еден млад човек во тоа одмерување на силата и брзината, мускулите морале да му бидат силни и еластични, а нервите под строга контрола. Секој двиг морал да биде сигурен, секој чекор брз и без колебање, а физичката сила на највисоко ниво. 310

Кога натпреварувачите во трката би истапиле пред многубројните гледачи, нивните имиња би биле гласно објавени, а правилата на трката јасно, разбирливо прочитани. Потоа би стартувале сите наеднаш. Сосредоточеното и постојано внимание на гледачите кај нив создавало решителност за победа. Судиите седеле во близина на целта за да можат будно да ја следат трката од почеток до крај и да му дадат награда на вистинскиот победник. Ако некој од натпреварувачите би стигнал на

целта прв, користејќи се непрописно со некои предимства, не можел да добие награда.

Натпреварувачите на тие трки се изложувале на големи опасности. Некои од нив од преголемите физички напрегања никогаш веќе не закрепнувале. Не било ништо необично натпреварувач да испадне од трката крвавејќи од устата и носот, а понекогаш би се случило и да падне мртов непосредно пред целта. Па сепак, во занесот се сметало дека можноста за животна повреда или за смрт не претставува преголем ризик кога е во прашање славата што на крајот му се доделува на победникот.

311 Кога победникот конечно би стигнал на целта, бурен аплауз од многубројните гледачи би се пронел низ воздухот и би се одгласувал од околните планини. Пред очите на сите гледачи, судијата би му ги предавал на победникот знаците на победата - лоровов венец и палмова гранка што би ја држел во десната рака. Неговата слава е разнесувана низ целата земја; неговите родители исто така имале удел во почестите. Дури и градот во кој живеел победникот бил високо ценет што дал толку голем спортист.

Осврнувајќи се на тие трки како симболичен приказ на христијанското верување, Павле ги истакнал подготовките потребни за успех при натпреварувањето во трката - претходната дисциплина, воздржувањето во исхраната и неопходноста од умереност. „Секој натпреварувач се воздржува од сè“, нагласил Павле. Натпреварувачите ги оставале на страна сите задоволства што би можеле да ја намалат нивната физичка сила и со строга и постојана дисциплина ги вежбале своите мускули во сила и издржливост за да поднесат најголеми оптоварувања кога ќе дојде денот за натпревар. Тогаш колку повеќе е значајно христијанинот, на кого овде во прашање му се вечните интереси - да ги подложи сите свои желби, апетитот и страстите, на разумот и на Божјата волја! Христијанинот никогаш не смее да дозволи неговото внимание да го привлечат разонодите или удобноста. Сите негови навика и страсти мора да бидат подложени на строга дисциплина. Уздите на контролата мора да ги држи разумот просветлен со проучување на Божјата реч и раководен од Божјиот Дух.

Откако ќе го стори сето тоа, христијанинот мора да вложи крајни напори за да извојува победа. Натпреварувачите во коринтските игри во последните неколку пресудни чекори вложувале крајни напори за да не је намалат брзината. Така

и христијанинот, колку повеќе се приближува до целта, мора да брза уште посесрдно и порешително отколку на почетокот на својата трка.

Павле укажува на спротивноста меѓу распадливиот ловоров венец, што го добивал победникот на коринтските трки, и венецот на бесмртна слава, загарантиран на сите што победоносно трчаат во христијанската трка. „Тие“, кажува тој, „за да добијат распадлив венец, а ние нераспадлив.“ За да добијат поминлива награда, грчките тркачи не се притеснувале од какви било напори или дисциплина. Ние се бориме за награда - бесконечно подрагоцена - за венец на вечен живот. Колку повнимателни и посредоточени мораме да бидеме ние во нашата борба; колку нашите жртви и нашето самооткажување мораат да бидат подобро волни!

Во посланието до Евреите укажано е на искреноста и на апсолутната сосредоточеност кон целта која мора да биде карактеристична за христијанската трка, чијашто награда е вечен живот: „Да отфрлиме настрана секое бреме и грев кој лесно заведува и да ја трчаме со трпение трката што ни претстои, гледајќи во Исуса, авторот и довршителот на нашата вера“ (Евреите 12,1.2). Злобата, пакоста, злонамерноста, клеветењето, похотта - тоа се бремиња што христијанинот мора да ги отфрли ако сака успешно да учествува во трката за бесмртност. Секоја навика и обичај што водат во грев и му нанесуваат срам на Христа, мора да се отфрлат, без оглед на жртвата. Небесен благослов не може да добие никој што ги престапува вечните начела на правдата. Еден грев, ако се негува и оправдува, доволен е да го унижи карактерот и да заведе други.

„Ако твојата рака те наведува на грев“, рекол Спасителот, „отсечи ја. Подобрo е да влезеш без рака во животот, отколку со двете раце да одиш во пеколот, во неугаслив оган... Ако твојата нога те наведува на грев, отсечи ја! Подобрo е за тебе да влезеш во животот сакат, отколку со двете нозе да бидеш фрлен во пеколот“ (Марко 9,43-45). Ако мора да се пресече раката или ногата, или дури да се извади окото, за телото да се спаси од смртта, колку дури сесрдно христијанинот мора да се труди да го отфрли гревот што ѝ носи смрт на душата!

И кога се подложувале на толку строга дисциплина и самооткажување натпреварувачите во старите трки, дури ни тогаш не биле сосем сигурни во победа. „Не знаете ли“, нагласува Павле, „дека на трката трчаат сите натпреварувачи, но само еден ја добива наградата?“ Без оглед на тоа колку сесрдно и

ревносно се труделе сите учесници во трката, наградата можела да му биде доделена само на еден од нив. Само една рака можела да го досегне толку жедно посакуваниот венец. Некој можеби, вложувајќи крајни напори за да добие награда, веќе ја поддал раката да ја дофати, но друг непосредно, само за еден миг, пред него го дофатил саканото богатство.

Не е таков случајот во христијанската борба. Ни еден од оние што ќе ги прифатат поставените услови нема да биде разочаран на крајот од трката. Ниту еден кој сесрдно и истрајно се бори нема да доживее неуспех. Овде трката не ја добива само најбрзиот, ниту битката само најсилниот. Најслабиот меѓу светите може да носи венец на бесмртна слава исто како и најсилниот. Победа можат да извојуваат сите кои со силата на божествената милост својот живот ќе го сообразат со Христовата волја. Често се смета дека не е толку важно начелата изложени во Божјата реч да се спроведуваат и да се остваруваат во секојдневниот живот, дека тоа е премногу безначајно прашање за да му се посветува толку големо внимание. Но кога се има предвид резултатот кој е овде во прашање, тогаш ништо што може да помогне или да спречи не е безначајно. Секоја постапка додава своја тежина кон мерилата што ја одредуваат животната победа или поразот, а наградата, ветена на победниците, ќе биде сразмерна со ревноста и со напорите што се вложувани.

314

Апостолот себеси се споредил со човек кој трча во трката и кој настојува со сите сили да добие награда. „Затоа јас трчам така“, кажува тој, „не бесцелно; и удирам, не како во празно, туку го совладувам своето тело и го правам свој роб, та јас, кој им проповедам на другите, да не бидам самиот исклучен.“ За да не трча несигурно или бесцелно во христијанската трка, Павле се подложил себеси на строга дисциплина. Зборовите „го совладувам своето тело“ буквално значат совладување на желбите, на нагоните и страстите со строга дисциплина.

Павле се плашел, додека им проповедал на другите, самиот да не биде отфрлен. Тој увидувал дека неговиот труд за другите нема да биде од никаква полза ако во својот живот практично не ги применува начелата во кои верувал и кои ги проповедал. Неговите зборови, влијанието и постојаноста да не си угодува себеси, морале да покажат дека неговата вера не е само професионален повик, туку дека претставува секојдневна, жива врска со Бога. Постојано пред очи имал една единствена цел и најсесрдно се трудел да ја постигне - „Праведноста која доаѓа преку верата во Христа“ (Филипјаните 3,9).

Павле добро знаел дека неговата борба против злото нема да заврши сè додека е жив. Тој увидел дека мора строго да внимава на себе земните желби да не ја потиснат духовната ревност. Со сите свои сили постојано се борел против вродените склоности. Секогаш пред очи го имал идеалот што треба да го постигне и се трудел истото да го оствари со доброволно потчинување на Божјиот закон. Неговите зборови и постапки и сите негови најдлабоки душевни активности биле подложени на контрола на Светиот Дух. 315

Павле со сето срце сакал тој искрен стремеж за победа во трката за вечен живот да се открие и во животот на коринтските верници. Тој знаел дека, ако сакаат да го постигнат Христовиот идеал, им претстои животна борба без здив. Ги преколнувал да се борат и да се напрегаат според сите законски прописи, стремејќи се секој ден кон побожност и кон морално совршенство. Ги молел да отфрлат секое бреме и да трчаат само кон целта на потполно совршенство во Христа.

На Коринќаните Павле им укажал и на доживувањата на стариот Израел, на благодатите со кои била наградена нивната послушност и на казните што ги снаоѓале поради нивниот престап. Ги потсетил на чудесниот начин на кој Евреите биле изведени од Египет, под заштита на облак дење и огнен столб ноќе. Така биле безбедно преведени низ Црвеното Море, додека Египќаните, кои се обиделе да преминат на ист начин, биле потопени. Со тој чин (символично крштавање) Бог го признал израелскиот народ како своја заедница. Тие „сите минаа низ морето и сите се крстија во Мојсеја, во облакот и во морето; и сите јадеа иста духовна храна; и сите пиеја иста духовна напивка, зашто пиеја од духовната Карпа која ги придружуваше, а Карпата беше Христос.“ Всушност Христос бил водач на еврејскиот народ на сите нивни патишта. Карпата што била удрена симболички го претставувала Христа кој морал да биде ранет за човечките престапи за спасоносните токови на живата вода да се излеат над сите.

И покрај милоста и посебната наклоност што ја покажал Бог кон Евреите, нив сепак ги снаоѓале и Божји казни поради нивната алчност кон изобилството што го оставиле во Египет и поради нивниот грев и бунт. Апостолот ги повикал коринтските верници да извлечат поука од доживувањата на стариот Израел. „А тие нешта станаа пример за нас“, рекол апостолот, „за да немаме лоши желби, како што ги имаа тие.“ Тој покажал како угодностите и задоволствата го подготвиле патот 316

кон гревовите што предизвикале Божја казна. Кога седнале да јадат и да пијат и кога станале да играат, синовите Израелови во целост го отфрлиле Божјиот страв што го почувствувале при објавувањето на законот, а потоа направиле златно теле кое за нив претставувало бог и му се клањале. А подоцна, пак, кога учествувале во раскошните свечености поврзани со клањањето пред Велфегора (еден од лажните богови кој е обожаван на Блискиот Исток), мнозина од Евреите се оддале на развратност и порок. Тоа предизвикало Божји гнев и, по негова заповед, настапил помор во кој загинале „дваесет и три илјади“ во еден ден.

Потоа апостолот ги предупредил Коринќаните: „Секој кој мисли дека стои, нека внимава да не падне!“ Ако бидат горделиви и самоуверени, ако занемарат да бдеат и да се молат, ќе се најдат во опасност да паднат во тежок грев и да навлечат на себе Божји гнев. Но, за да не се обесхрабрат и да не паднат во очај, Павле Коринќаните ги уверувал: „А Бог е верен и не ќе дозволи да бидете искушувани над вашите сили, туку заедно со искушението ќе ви даде и излез за да можете да го издржите.“

317 Павле барал од своите браќа да мислат за тоа какво влијание можат да имаат нивните зборови и дела врз другите и да го заобиколат и она што само по себе е простодушно, но во очите на другите изгледа како идолопоклонство или можеби ја навредува совеста на оние кои се слаби во верата. „Според тоа, јадете ли, пиете ли, или што и да правите, правете сè за Божја слава! Не бидете им соблазна на Евреите, ни на Грците, ни на Божјата црква.“

Опомените што ѝ ги упатил апостолот на коринтската црква можат да се применат на сите времиња, а особено на денешното. Под идолопоклонство апостолот го подразбирал не само клањањето пред идоли, туку и себичноста, љубовта кон угодноста, задоволувањето на апетитот и страстите. Само исповедањето на вера во Христа и фалењето со познавање на вистината не го прават човекот христијанин. Религијата што настојува само да биде пријатна за окоото, за увото и за вкусот, или која го одобрува самозадоволството, не е Христова религија.

Споредувајќи ја црквата со човечкото тело, апостолот сликовито го прикажал присниот и хармоничниот однос што треба да постои меѓу сите верници на Христовата црква. „Зашто ние сите сме крстени преку еден Дух, во едно тело“, кажува апостолот, „било Евреи или Грци, било робови, или слободни, и сите сме напоени од еден Дух. Зашто телото не се состои од еден

орган, туку од многу. Ако ногата рече: 'Бидејќи не сум рака, не му припаѓам на телото', тоа не ја прави да не биде од телото. И ако увото рече: 'Бидејќи не сум око, не му припаѓам на телото', тоа не го прави да не биде од телото. Ако целото тело беше око, каде ќе беше слухот? Ако целото беше слух, каде ќе беше сетилото за мирис? Но Бог ги поставил органите во телото, секој еден од нив како што му било по волја. Ако пак сè беше еден орган, каде ќе беше телото? А сега има многу органи, а телото е едно. Не може окото да ѝ рече на раката: 'Не си ми потребна', или пак главата на нозете: 'Не сте ми потребни ... Но Бог така го составил телото, што му дал поголема чест на оној орган што ја нема, за да нема раздор во телото, туку органите еднакво да се грижат еден за друг. И ако страда еден орган, со него страдаат сите органи, или ако се слави еден орган, сите органи се радуваат со него.'

Потоа Павле, со зборови кои сè до денешен ден за мнозина биле извор на вдохновение и охрабрување, го изложил значењето на љубовта што треба да ја негуваат Христовите следбеници. „Ако зборувам на човечки или ангелски јазици, а љубов немам - тогаш сум бронза што свони или цимбал што свечи. И ако имам дар на пророштво и ги знам сите тајни и целото знаење, и ако ја имам сета вера, така што и гори да преместувам, а љубов немам - ништо не сум. И ако го раздадам целиот свој имот за да ги нахранам сиромасите, и ако го предадам своето тело да биде изгорено, а љубов немам, ништо не ми користи.“

Без оглед на тоа колку сесрдно ја исповеда верата, човекот, чиешто срце не е исполнето со љубов кон Бога и кон ближните, не е вистински Христов ученик. И ако има силна вера, дури и моќ да прави чуда, а ако нема љубов, неговата вера е безвредна. Таквиот човек може да биде мошне дарешлив; но кога од некоја друга побуда, а не од вистинска љубов, би го разделил сиот свој имот за да ги нахрани сиромасите, со таа постапка сепак не би заслужил Божје признание. Таквиот човек во своето одушевување би можел дури и да умре со смрт на маченик, но ако на тоа не би го поттикнала љубов, Бог би го сметал за заблуден занесеник или за славољубив лицемер.

„Љубовта долго трпи, љубовта е љубезна, не љубомори, љубовта не се фали, не се вообразува.“ Најчиста радост произлегува од најдлабоката понизност. Најсилните и најблагородните карактери се изградени врз темелите на трпението, љубовта и потчинувањето на Божјата волја.

Љубовта „не се однесува непристојно, не го бара своето, не се раздрадува, не памети зло“. Христијанската љубов создава најповолни претпоставки за побудите и постапките на другите. Таа не укажува без потреба на нивните грешки, не слуша радо неповолни гласови, туку се труди да потсети на добрите особини на другите.

Љубовта не ѝ се радува на „неправдата, туку се радува со вистината; премолчува сè, на сè верува, на сè се надева, сè поднесува“. Таа никогаш не може да ја загуби својата вредност; таа е небесна особина. Оној што ја има ќе ја внесе како најскапоцен богатство и низ вратата на Божјиот град.

„Така сега остануваат триве: верата, надежта и љубовта, но најголема од нив е љубовта.“

320 Кога моралниот живот на коринтските верници паднал многу ниско, некои верници се откажале од некои основни карактеристики на својата вера. Некои одеа дури толку далеку, што ја оспорувале науката за воскресение. На таа ерес Павле ѝ одговорил со мошне јасното сведоштво и со неспорниот доказ за Христовото воскресение. Тој наведува дека Христос по својата смрт „воскресна на третиот ден, според Писмото“ и дека потоа „му се јави на Кифа, а потоа и на дванаесеттемина. А потоа им се јави едновременно на повеќе од петстотини браќа, од кои повеќето се живи до денес, а некои починаа... А најпоследно ми се јави мене како на недоносче.“

Апостолот со сила на длабока убедливост ја изложил големата вистина за воскресението. „Ако нема воскресение на мртвите“, аргументира тој, „тогаш ни Христос не воскресна, а ако Христос не воскресна, тогаш залудна е нашата проповед, залудна е и вашата вера. Ако навистина мртвите не воскреснуваат, се наоѓаме како лажни Божји сведоци, бидејќи сведочиме за Бога дека го воскресна Христа, кого не го воскреснал. Зашто, ако мртвите не воскреснуваат, ни Христос не воскреснал. А ако Христос не воскреснал, суетна е вашата вера - вие сè уште сте во вашите грехови. Тогаш и оние кои починале во Христа, загинале. Ако само во овој живот се надеваме на Христа, ќе бидеме за жалење, повеќе од сите други луѓе. Но, сега Христос воскресна од мртвите, како првина на оние кои починале.“

Мислите на Коринќаните апостолот ги насочил кон победоносната зора на воскресението, кога сите умрени свети ќе станат за вечно да живеат со Господа. Апостолот рекол: „Еве, ви кажувам тајна: не ќе умреме сите, туку сите ќе се измениме, во еден момент, за миг на окото, при последната труба: имено,

ќе затруби труба и мртвите ќе воскреснат нераспадливи, а ние ќе се преобразиме, при што ова распадливо треба да се облече во нераспадливо и ова смртното да се облече во бесмртност. А кога ова, распадливото, ќе се облече во нераспадливост, и ова, смртното, ќе се облече во бесмртност, тогаш ќе се збидне напишаното: „Победата ја проголта смртта. О, смрт, каде ти е победата? О, смрт, каде ти е осилото?“... Но, фала му на Бога, кој ни даде победа преку нашиот Господ Исус Христос.“

321

Величествен е триумфот што ги очекува верните. Имајќи ги во вид можностите што им стоеле на располагање на коринтските верници, апостолот се трудел да им укаже на она што луѓето ги издигнува од себичноста и сетилноста и што животот го крунисува со надеж во бесмртност. Сесрдно ги бодрел да бидат верни кон својот возвишен позив во Христа. „Затоа, браќа мои“, пишува апостолот, „бидете цврсти, непоколебливи, секогаш пребогати во Господовото дело, знаејќи дека вашиот труд во Господа не е залуден.“

Така апостолот најсесрдно и на највпечатлив начин се трудел да ги исправи лажните и опасните идеи и обичаи кои зеле мав во коринтската црква. Зборувал отворено, но исполнет со љубов кон душите. Низ неговите опомени и укори ги осветлувала светлина од Божјиот престол и ги откривала скриените грехови што го валкале нивниот живот. Како ќе го примат тоа?

Кога посланието веќе било пратено, Павле се плашел дека она што го напишал би можело премногу длабоко да ги повреди оние на кои сакал да им помогне. Се плашел дека можеби уште повеќе ќе ги оддалечи од себе и на мигови понекогаш посакувал да ги повлече своите зборови. Слично на него, денеска оние кои чувствуваат одговорност за саканите цркви и установи, најдобро можат да ја разберат неговата потиштеност во душата и неговото самообвинување. Божјите слуги, кои го носат бремето на неговото дело денеска, можат од лично искуство во работата да ги сфатат борбите, внатрешните судири и тешките грижи што му паднале во дел на овој голем апостол. Загрижен поради неслогата и раздорите во црквата, наидувајќи на неблагодарност и предавство кај оние од кои очекувал само разбирање и поддршка, сфаќајќи ја опасноста на црквите во кои се криело беззаконие, присилен да изнесе строго и остро сведоштво за да го укори гревот, апостолот во исто време се плашел дека можеби постапил премногу строго. Мошне вознемирен, копнежливо очекувал вест за тоа како е примено неговото послание.

322

ПРИФАТЕНА ПОРАКА

Оваа глава е заснована на Второто послание до Коринќаниите

Од Ефес Павле се упатил на ново мисионерско патување, надевајќи се дека во текот на тоа патување уште еднаш ќе ги посети поранешните полиња на работа во Европа. Задржувајќи се извесно време во Троада „да го проповеда Христовото евангелие“, апостолот наишол на некои што биле подготвени да ја слушаат неговата порака. „Ми се отвори вратата во Господа“, пишувал подоцна за својата работа во Троада. Но, иако неговите напори во Троада биле успешни, тој не можел тука да се задржи многу подолго. Грижата за сите цркви, а особено за коринтската, тешко ја притискала неговата душа. Се надевал дека во Троада ќе се сретне со Тит и од него ќе дознае како се примени советите и укорите што им ги упатил на коринтските браќа, но неговото очекување не се исполнило. „Немав мир во својот дух“, пишувал за тоа, „зашто не го најдов братот Тит.“ Затоа ја напуштил Троада и преминал во Македонија, каде што во Филипа се сретнал со Тимотеја.

324 Во текот на тој период на длабока загриженост за црквата во Коринт, Павле сепак се надевал на најдобро, но понекогаш го обземало чувство на длабока жалост од страв неговите совети и укори да не се погрешно сфатени. „Нашето тело немаше спокој“, пишувал апостолот подоцна, „туку отсекаде бевме во неволја: однадвор борба, однатре стравови. Но Оној кој ги утешува понизните, нè утеша и нас со доаѓањето на Тит.“

Тој верен весник донел радосни вести со чија помош се случила чудесна промена меѓу коринтските верници. Мнозина ги прифатиле поуките од писмото на Павле и се покајале за своите гревови. Начинот на нивниот живот не претставувал веќе срам за христијанството, туку вршел силно влијание во развивањето на вистинска побожност.

Исполнет со радост, апостолот им упатил второ послание на коринтските верници, во кое го изразил задоволството на своето срце поради доброто дело што се извршило во нив: „Зашто, дури и да ве нажалив со тоа послание, не се каам, иако се покајав.“ Кога го мачел страв дека неговите зборови би можеле да бидат презрени, тој понекогаш жалел што пишува толку решително и строго. „Но сега се радувам“, пишува понатаму, „не заради тоа што се нажаливте, но затоа што се нажаливте за покајание, бидејќи се нажаливте според Бога, за да не бидете во нешто оштетени од нас. Зашто, тагата која е по Божја волја донесува покајание за спасение, за кое не се жали.“ Тоа покајание, како последица на влијанието на божествената милост врз срцето води кон признавање и отфрлање на гревот. Такви плодови, рекол апостолот, се родиле во животот на коринтските верници. „Гледате ли колкава искрена сесрдност произлезе токму од ова, од вашата побожна тага: каква одбрана, какво негодување, каков страв, каков копнеж и ревност.“

325

Павле извесно време чувствувал во душата грижа за црквите - толку тешко бреме што одвај можел да го поднесува. Лажните учители се труделе да го уништат неговото влијание меѓу верниците и наместо вистините на евангелието да наметнат свое учење. Тешкотиите и обесхрабрувањето што го опкружувале Павле се гледаат од зборовите: „Кога бевме оптоварени преку секоја мера и над нашите сили, така што не се надевавме ни дека ќе останеме живи.“

Но сега била отстранета една причина за загриженост. Своите чувства во врска со вестите дека Коринќаните го прифатиле неговото послание Павле ги излеал низ следните радосни зборови: „Благословен да е Бог и Отецот на нашиот Господ Исус Христос, Отецот на милосрдноста, и Бог на секоја утеха, кој нè утешува во секоја наша неволја за да можеме и ние да ги утешуваме оние што се наоѓаат во каква и да е неволја, со утехата со која Бог нè утешува нас самите. Зашто, како Христовите страдања што изобилуваат во вас, така преизобилува и нашата утеха преку Христа. Ако сме измачувани, тоа е за ваша утеха и спасение. Ако ние се утешуваме, тоа е за ваша утеха, која е делотворна во трпеливото поднесување на истите страдања што ги трпиме и ние. Нашата надеж за вас е цврста, знаејќи дека вие учествувате како во нашите страдања така и во нашата утеха.“

Изразувајќи ја својата радост поради нивното обратување и напредокот во милоста, Павле за таа преобразба на срцето и животот го фалел Бога.

326 „Фала на Бога“, извикнал апостолот, „кој секогаш нè води во неговата победа во Христа, и на секое место, преку нас, го шири благиот мирис на неговото познавање, зашто, ние сме Христов благ мирис пред Бога меѓу оние кои се спасуваат и меѓу оние кои гинат.“ Во тоа време бил обичај војсководителот што ќе победи во војната да доведе со себе при враќањето поворка заробеници. Во тие пригоди биле именувани луѓе кои победоносната војска при враќањето требало да ја окадат со темјан и, додека војската би влегувала во градот, присутниот мирис на темјан за заробениците одредени за убивање бил смртен мирис за смрт и покажувал дека се приближува мигот за нивно погубување. Меѓутоа, за оние заробеници што стекнале наклоност од страна на победниците и чијшто живот ќе биде поштеден, тој мирис бил животен мирис за живот и покажувал дека нивната слобода е близу.

Сега Павле бил исполнет со вера и надеж. Видел дека сатаната нема да триумфира над Божјето дело во Коринт и благодарноста на своето срце ја излеал низ зборови на похвала и слава на Бога. Тој и неговите соработници победата над непријателите на Христа и на вистината ја прославили со уште поревносна работа при ширењето на поуците за Спасителот. Евангелието се ширело по цел свет како пријатен мирис на темјан. За оние што ќе го прифатат Христа, пораката ќе биде животен мирис за живот, но за оние кои упорно ќе останат во неверство, таа претставува смртен мирис за смрт.

Увидувајќи ја огромната големина на делото, Павле извикнал: „А кој е подобен за сето ова?“ Кој е подобен да го проповеда Христа така што неговите непријатели да немаат причина 327 да го презираат гласникот или пораката што ја носи? Павле сакал на верниците највпечатливо да им укаже на големата одговорност за проповедање на евангелието. Само верноста при проповедањето на Речта, здружена со чист и доследен живот, може работата на проповедникот да му биде угодна на Бога и корисна за душите. Проникнати со чувство на големината на делото, денешните проповедници, заедно со апостолот, навистина би можеле да извикнат: „А кој е подобен за сето ова?“

Имало и такви кои Павле го обвинувале дека во своето послание се истакнувал и се фалел себеси. Сега апостолот се осврнал на тоа, поставувајќи им прашање на верниците на црк-

вата дали така ги оценуваат неговите зборови. „Почнуваме ли пак да се препорачуваме самите себеси?“ прашал апостолот. „Или, можеби ни се потребни, како на некои, писмени препораки за вас или од вас?“ Верниците кои се преселувале во некое ново место често носеле писма со препораки од црквата на која порано ѝ припаѓале. Меѓутоа, на работниците кои предводеле, на основачите на тие цркви, не им биле потребни такви препораки. Коринтските верници, кои го напуштиле идолопоклонството, сами со својот живот претставувале порака што му била потребна на Павле. Прифаќањето на вистината и преобразбата на нивниот живот го претставувале кажаното сведоштво за верноста во неговиот труд и за неговиот авторитет да советува, да укорува и да упатува како Христот проповедник.

Коринтските браќа Павле ги сметал за свое сведоштво во таа смисла. „Вие сте наше послание“, кажува тој, „напишано во нашите срца, кое го познаваат и го читаат сите луѓе. Зашто е очигледно дека сте Христово послание, составено преку нашата служба; напишано не со мастило, туку со Духот на живиот Бог; не на камени плочи, туку на телесни плочи - човечките срца.“ 328

Преобратувањето на грешниците и нивното посветување на вистината претставуваат најсилен доказ што може еден проповедник да го има дека Бог го повикал во таа служба. Доказот за неговиот апостолски позив бил напишан во срцата на обратените, а нивниот обновен живот најдобро сведочел за тоа. Христос - надежта на славата - се настанил во нив. Ваквиот печат како потврда за проповедништвото на еден проповедник претставува големо охрабрување за него.

И денеска Христовите проповедници треба да имаат такво сведоштво какво што дала коринтската црква за работата на Павле. Меѓутоа, иако во денешно време има многу проповедници, мошне ретко се наоѓаат способни и свети луѓе, луѓе чишто срца се исполнети со љубов каква што живеела во Христовото срце. Горделивост, самоувереност, љубов кон светот, знаоѓање на грешки, горчина и пакост - тоа се плодови на мнозина што исповедаат Христова вера. Нивниот живот, во остра спротивност со животот на Спасителот, често претставува жално сведоштво за карактерот на проповедничката работа на оние преку кои тие се обратиле.

За човекот нема поголема чест отколку Бог да го прими како способен проповедник на евангелието. Но оние што ги благословил Господ со сила и со успех во своето дело не се фалат и

не се истакнуваат себеси, туку ја признаваат својата целосна зависност од него, увидуваат дека сами во себе немаат никаква сила. Тие зборуваат како и Павле: „Не дека сме подобни сами од себе да помислиме за нешто, туку нашата подобност доаѓа од Бога, кој и нè направи подобни за слуги на еден нов завет.“

329 Вистинскиот проповедник само ја извршува задачата што му ја доверил Учителот. Го сфаќа значењето на својот труд и тој и кон црквата и кон светот се однесува исто онака како и Христос кога бил на земјата. Тој неуморно се залага грешниците да ги наведе на поблагороден и повозвишен живот за да можат да добијат награда како победници. Неговите усни ги допрел жив жар од олтарот и тој го издигнува Исуса како единствена надеж на грешникот. Тие што го слушаат увидуваат дека тој се приближил до Бога со топла, делотворна молитва. Врз него почива Светиот Дух; неговата душа го почувствувала дејството на животворниот небесен пламен и тој е подготвен за духовните поими духовно да расудува. Дадена му е сила да ги урива тврдините на сатаната. Срцата на слушателите се трогнати со неговото прикажување на Божјата љубов, и мнозина се поттикнати да го постават прашањето: „Што треба да правам за да се спасам?“

„Затоа, кога ја имаме оваа служба, откако добивме милост, ние не се обесхрабруваме, туку се одрековме од тајните, срамни работи; не живееме во лукавство, ниту ја изопачуваме Божјата реч, туку преку откривањето на вистината се препорачуваме себеси на секоја човечка совест, пред Бога. Ако пак е скриено нашето евангелие, скриено е за оние кои гинат; на кои богот на овој свет им го заслепи разумот за да не ја видат светлината на евангелието на славата на Христа, кој е Божји лик. Зашто, ние не се проповедаме себеси, туку Исуса Христа како Господ, а себеси како ваши слуги заради Исуса. Бидејќи, Бог, кој рече светлина да светне од темнината, е тој кој засвети во нашите срца за да ги осветли со познавањето на Божјата слава пред Христовото лице.“

330 Така апостолот ја величел Божјата милост и благодат покажани во неговата света должност што му била доверена како на Христов слуга. Обилна божествена милост почивала врз него и врз неговите соработници во сите тешкотии, искушенија и опасности. Тие својата вера и своето учење не ги прилагодувале кон желбите на своите слушатели, ниту пак молкома преминувале преку вистините неопходни за спасение со цел нивната наука да биде попривлечна. Едноставно јасно ги изложувале вистините, молејќи се на Бога душите да поверуваат и да се

обратат. Се труделе однесувањето да им биде сообразено со учењето, за секоја душа да може да ја прифати вистината што била проповедана.

„А ова богатство го имаме во земнени садови“, продолжил апостолот, „та ненадминливото Величие на моќта да биде од Бога, а не од нас.“ Бог можел својата вистина да ја објави преку безгрешните ангели, но тоа не е негов план. Тој ги одбрал човечките суштества, со нивните слабости, да бидат орудија во спроведувањето на неговите намери. На тој начин во земнените садови е ставено непроценливо богатство. Со помош на луѓето неговите благослови се излеваат врз светот. Со нивна помош неговата слава блескоти во темнината на гревот. Со пожртвувана служба тие мора да му излезат во пресрет на грешникот и секому да му укажат потребна помош и да го доведат до крстот. Но во сите потфати и успеси, тие сета слава и чест мора да му ја припишуваат на Оној кој е над сè и над сите.

Осврнувајќи се на своите животни искуства, Павле покажал дека, посветувајќи ѝ се на Христовата служба, не бил поттикнуван од себични побуди. Неговиот пат бил полн со тешкотии и со искушенија. „На мака сме од сите страни, но не сме скршени“, пишува тој, „притеснети сме, но не очајуваме; нè прогонуваат, но не сме напуштени; кутнати сме, но не сме погубени, секогаш носејќи ја во телото Исусовата смрт, за Исусовиот живот да се покаже во нашето смртно тело.“

Павле ги потсетил своите браќа дека и тој и неговите соработници, како Христови весници, се наоѓаат во постојана опасност. Тешкотиите што морале да ги поднесуваат ја намалувале нивната сила. „Зашто ние живите постојано сме предавани на смрт заради Исуса“, пишува тој, „за Исусовиот живот да се покаже во нашето смртно тело. И така, смртта дејствува во нас, а животот во вас.“ Поднесувајќи физички страдања поради скудност и премаленост, тие Христови проповедници за пример ги земале неговите страдања и неговата смрт. Но она што ним им носело физичка смрт поради постојано истоштување, на коринтските верници, кои со вера во вистината станале учесници во вечниот живот, им носело духовен живот и здравје. Имајќи го предвид тоа, Христовите следбеници мора будно да внимаваат со својата немарност и незадоволство да не ги зголемуваат тешкотиите и искушенијата на евангелските работници.

„А бидејќи го имаме истиот дух на верата, како што е напишано“, продолжува Павле, „јас поверував и затоа зборував, и ние веруваме и затоа зборуваме.“ Наполно уверен во исправноста

на вистината што му била доверена, Павла ништо не можело да го наведе Божјата реч да ја изнесува измамливо или да ја прикрива осведоченоста на својата душа. Тој не сакал богатството, честа и угодноста да ги купува со прилагодување кон световните сфаќања. Иако му се заканувала постојана опасност поради верата што им ја проповедал на Коринќаните да доживее маченичка смрт, Павле не дозволил да биде заплашен, зашто знаел дека Оној кој „умре и воскресна“, ќе го подигне од гробот и ќе го изведе пред Отецот.

332 „Зашто сето ова е заради вас“, рекол тој, „та благодатта, која се распространува преку мнозина, да предизвика изобилно благодарене на слава на Бога.“ Апостолите не го проповедале евангелието за да се воздигаат себеси. Желбата да ги спасат душите ги натерала својот живот целосно да му го посветат на ова дело и таа надеж ги држела да не ја прекинат својата работа наспроти опасностите што им се заканувале и страдањата што ги поднесувале.

„Затоа, не папсуваме“, рекол Павле, „па и ако се распаѓа нашиот надворешен човек, внатрешниот се обновува секој ден.“ Павле ја почувствувал силата на непријателот, но и покрај физичката премаленост, предано и непоколебливо го проповедал Христовото евангелие. Вооружувајќи се со сето Божје оружје, тој херој на крстот бестрашно влегувал во борбата. Неговиот глас, кој секогаш знаел да храбри и бодри, најавувал победа во судирот. Сосредоточувајќи го својот поглед кон наградата што ги очекува верниците, тој победоносно извикнал: „Зашто нашата сегашна лесна неволја ни донесува неизмерно, вечно изобилство на слава, бидејќи ние не гледаме на она што е видливо, туку на она што е невидливо; зашто видливите работи се привремени, а невидливите се вечни.“

333 Мошне срдечен, топол и трогателен бил повикот на апостолот упатен до Коринќаните уште еднаш да размислат за неизмерната љубов на нивниот Откупител: „Зашто позната ви е благодатта на нашиот Господ Исус Христос како, заради вас, од богат стана сиромав, за да се збогатите вие преку неговата сиромаштија.“ Вие знаете од какви височини Тој слегол, знаете до какви длабини на понижување се спуштил. Поаѓајќи на пат на самооткажување и жртва, Тој не скршнал сè додека не го положил и животот. За него немало одмор ниту починка од престолот на вселената па сè до крстот.

Павле подробно објаснувал секоја точка со цел сите, за кои било наменето неговото послание, потполно да ја сфатат

чудесната љубов на Спасителот и неговото понижување заради нив. Прикажувајќи го Христа во неговата првобитна положба, кога бил еднаков со Бога, и кога, заедно со него примал должна почит од страна на ангелите, апостолот го опишал неговиот живот сè до мигот на најголемото понижување. Павле бил осведочен дека од нивниот живот би била протерана секоја себичност кога би можеле да сфатат колкава чудесна жртва поднел Оној кој бил небесно Величество. Укажал на тоа како Божјиот Син ја оставил сета своја слава и доброволно им се потчинил на законите на човечката природа, понизувајќи се како слуга - „се понизи самиот себеси и стана послушен до смрт, дури до смрт на крст“ (Филипјаните 2,8) за да го подигне човекот од неговото понижување и да му ја врати надежта и небесната радост.

Ако Христовиот божествен карактер го проучуваме во светлината на крстот, забележуваме милосрдие, нежност и проштавање, а едновременно и правда и непристрасност. На престолот го гледаме Оној кој на рацете, на нозете и на слабите носи знаци од страдањата поднесени само затоа човекот да го помири со Бога. Го гледаме Отецот, без почеток и крај, во светлина кон која не можеме да пристапиме, но кој сепак, благодарение на заслугите на својот Син, нè прима нас при себе. Во облакот на одмазда, кој навестувал само несреќа и очај, во светлината што доаѓа од крстот, се насетува откровение на божествена порака: „Живеј, грешниче, живеј! Живејте покајани верници! Јас платив откупнина.“

Размислувајќи за крстот, ние се оттурнуваме на морска шир, запловуваме во Божјата љубов која е бесконечна како морето. Силно сакаме да зборуваме за таа љубов, но ни недостигаат зборови. Размислувајќи за неговиот живот на земјата, за неговата жртва за нас, за големото дело што го врши Тој на небото како наш застапник и за дворовите што ги приготвува за тие што го љубат, можеме само да извикнеме: О, височино и длабино на Христовата љубов! „Љубовта е во ова, не дека ние го засакавме Бога, туку Тој нè милее нас и го прати својот Син како жртва за помирување на нашите гревови.“ „Гледајте каква љубов ни дарува Отецот: да се нарекуваме Божји деца“ (1. Јованово 4,10; 3,1).

Кај секој вистински ученик таа љубов гори на олтарот на срцето како свет пламен. Божјата љубов се открива преку Христа на овој свет и затоа и неговите деца мора овде да ја одразуваат таа љубов со својот непрекорен живот, со што грешниците ќе бидат доведени пред крстот да го видат Божјето Јагне.

ДАРЕЖЛИВА ЦРКВА

Во своето прво послание упатено до црквата во Коринт, Павле им дал на верниците поуки за општите начела кон кои треба да се придржуваат при ширењето на Божјето дело на земјата. Пишувајќи за својата апостолска служба за нив, тој го поставува прашањето:

„Кој војник служел некогаш на своја сметка? Кој сади лозје, а не јаде од неговиот плод? Или кој пасе стадо, а не го ползува млекото од стадото? Го зборувам ли ова само како човек? Не го вели ли ова и законот? Зашто, во Мојсеевиот закон е напишано: 'Не врзувај му ја устата на волот додека врши!' - Зар Бог се грижи за воловите? Или го вели тоа главно поради нас? Да, тоа е напишано поради нас, зашто оној што ора, треба да ора во надеж и кој врши да врши во надеж дека ќе добие нешто.“

336 „Ако ние посеавме во вас духовни нешта, дали е премногу ако ожнееме од вашите земни нешта?“ - продолжува апостолот. „Ако други го имаат тоа право над вас, немаме ли ние поголемо? Но ние не се служиме со тоа право, туку поднесуваме сè, за да не му поставиме некаква пречка на Христовото евангелие. Не знаете ли дека од храмот се хранат оние кои вршат света служба и дека служителите на жртвеникот добиваат дел од жртвеникот? Така, Господ им нареди на оние што го проповедаат евангелието, да живеат од евангелието“ (1. Коринќаните 9,7-14).

Апостолот на ова место зборува за Божјиот план за издржување на свештениците кои служеле во храмот. Оние што биле одредени за оваа света служба ги издржувале нивните браќа на кои тие им служеле при задоволувањето на нивните духовни потреби. „И синовите Левијеви, кои ја примаат свештеничката служба, имаат заповед според законот да земаат десеток од народот, односно од своите браќа“ (Евреите 7,5). Левиевото племе сам Господ го одбрал да врши света служба во храмот

и да извршува свештенички должности. За тоа свештеничко племе е кажано: „Него го одбра твојот Господ Бог од сите твои племиња; него и неговите синови засекогаш да стојат и да служат пред твојот Господ Бог“ (5. Мојсеева 18,5). Десеттиот дел од секој приход Господ го барал како своина што му припаѓа само нему и задржувањето на десетокот е сметано за закинување на Бога.

На тој план за издржување на проповедниците Павле мислел кога рекол: „Така, Господ им нареди на оние што го проповедаат евангелието, да живеат од евангелието.“ „Работникот ја заслужува својата заработка“ (1. Тимотеј 5,18).

Меѓутоа, давањето десеток било само дел од Божјиот план за издржување на неговата служба. Бог одредил да се даваат и бројни дарови и приноси. Во еврејскиот систем народот е поучуван да биде дарежлив при помагањето на Божјето дело и при задоволувањето на потребите на сиромасите. 337

Во посебни околности за таа цел се прилагани доброволни дарови. При жетвата и бербата, првите плодови од полето - пченицата, виното и маслото - се посветувани како жртва на Господа. Паберкувањето по жетвата и непожнеаните кошиња на нивите биле наменети за сиромасите. Првите приноси при стрижењето на овците и при вршењето на пченицата се изделувани за Бога. Така се постапувало и со првороденото младенче од ситниот и крупниот добиток, а за првородениот син се плаќал откуп. Првите плодови се донесувани пред Господа, во светилиштето, а потоа тие им се предавани на свештениците.

Со таквото систематско добротинство, Господ сакал да ги поучи Израелците дека нему му припаѓа првенство во секој поглед. Така тие се потсетувани дека Бог е вистинскиот сопственик на нивните посеви, на полињата и стадата, зашто Тој им давал сонце и дожд за нивните посеви да се развијат и да узреат. Сè што имале било негово - тие биле само повереници на неговите добра.

Според божествената намера, и христијаните, кои уживаат многу поголеми предимства отколку Евреите, не би смееле да бидат помалку дарежливи од нив. „Од секој, кому му е дадено многу, многу ќе се бара“ (Лука 12,48), рекол Спасителот. Дарежливоста што се барала од Евреите, во голема мера ја користел само еврејскиот народ. Денеска Божјето дело се раширило низ цел свет. Богатството на евангелието Христос го ставил во рацете на своите следбеници и ги задолжил таа добра и ра- 338

досна порака на спасението да ја носат низ цел свет. Затоа ние имаме многу поголеми обврски од стариот Израел.

Божјето дело сè поинтензивно се шири, а со тоа сè почести ќе бидат и повиците за давање на помош. За да се одговори на тие повици, христијаните треба да го послушаат налогот: „Донесете го сиот десеток во мојата благајна за да има храна во мојот дом. Тогаш испитајте ме и видете - вели Господ над војските - дали ќе ги отворам небесните брани и дали ќе излеам врз вас обилни благослови“ (Малахија 3,10). Кога сите кои тврдат дека се христијани би му ги принесувале на Бога своите десетоци и дарови, неговата благајна би била полна. Тогаш не би морало да се прибегнува кон организирање на лотарија и приредби за да се обезбедат средства за ширење на евангелието.

Луѓето се во искушение парите да ги трошат за задоволување на своите желби и апетити како и за украсување на себеси и својот дом. Многу верници на црквата не се притеснуваат за тие цели да трошат големи, дури и прекумерни суми на пари. Меѓутоа, кога од нив ќе се побара да дадат во Господовата благајна за да се унапреди неговото дело на земјата, тие се притеснуваат. Чувствувајќи дека не можат поинаку, можеби ќе приложат некоја сума, помалечка отколку што често би потрошиле на непотребни желби. Тие не покажуваат вистинска љубов кон Христовата служба ниту сериозен интерес за спасување на душите. Затоа воопшто не е чудно што христијанскиот живот на тие верници е спечен и нездрав.

339 Човек, во чиешто срце гори оган на Христовата љубов, ќе смета дека не е само негова должност, туку и задоволство, да го помага унапредувањето на највозвишеното и најсвето дело доверено на човекот - на овој свет да го објавува богатството на божествената добрина, милост и вистина.

Среброљубието ги наведува луѓето средствата, кои по право му припаѓаат на Бога, да ги задржуваат за да си угодуваат себеси, и тој дух денеска нему му е исто толку одвратен како и тогаш кога пророк Малахија строго го укорил својот народ, велејќи: „Смее ли човек да му скусува на Бога? А вие мене ми скусувате, и прашувате: 'Во што ти скусуваме?' Во десетокот и во приносот. Под проклетство сте, зашто ми скусувате, вие, сиот народ!“ (Малахија 3,8.9).

Духот на дарезливоста е небесен дух. Тој дух во својот највозвишен вид се покажал во Христовата жртва на крстот. Отецот заради нас го дал својот единороден Син, а Христос, давајќи сè што имал, се дал и себеси за човекот да се спаси. Крстот од

Голгота најречито повикува секој следбеник на Спасителот на дарежливост. Начелото што се потврдilo тука гласи - да се дава и само да се дава. „Оној кој вели дека останува во него, треба да живее како што живееше Тој“ (1. Јованово 2,6).

Од друга страна, духот на себичноста е дух на сатаната. Начелото што се покажува во животот на луѓето на овој свет гласи - да се стекнува и само да се зема. Тие се надеваат дека на тој начин ќе си обезбедат среќа и полесен живот, но плод на нивната сеидба е беда и смрт.

Сè додека Бог ни ги дава своите благослови нам, како на свои деца, ние имаме обврска да му враќаме дел на кој Тој има право. И не само што ни е должност да му го вратиме на Господа делот што му припаѓа, туку треба во неговата благајна да приложиме и свои доброволни прилози како дар на благодарност. Со радосно срце на Творецот треба да му ги посветиме и првите плодови од нашето плодородие - најдоброто што го имаме, а и најдобра и најсвета служба. Така ќе го примиме изобилството на неговите благослови. Сам Бог ќе стори нашата душа да стане како полеана градина чијашто вода не пресушува. И кога ќе се собира последната голема жетва, сноповите што сме успеале да му ги донесеме на Господарот, ќе претставуваат награда за несебичната употреба на талентите што ни биле позајмени.

Од Бога одбраните весници, кои се посветиле на активна работа, никогаш не би смееле да бидат присилени да војуваат на сопствен трошок, без благонаклона и срдечна поддршка од своите браќа. Должност на верниците на црквата е да бидат великодушни кон оние што го оставиле своето световно занимање за да ѝ се посветат на мисионерската работа. Божјето дело во значителна мера ќе напредува ако на неговите проповедници и работници им се укажува поддршка. Но, ако поради себичноста на луѓето бидат лишени од она што со право им припаѓа, нивните раце ќе изнемоштат, а нивниот успех често ќе биде сериозно осакатен.

Божји гнев се распалува против оние кои тврдат дека се Христови следбеници, а сепак дозволуваат работниците, кои со сето срце му се предани на делото, да остануваат без она што им е неопходно за живот додека се во активна служба на црквата. Тие себичници ќе бидат повикани да дадат сметка, и тоа не само поради злоупотреба на Господовите пари, туку и поради обесхрабрувањето и душевната болка што ги предизвикале со ваквото однесување кај неговите верни слуги. Оние кои се повикани во мисионска работа и кои ја прифаќаат таа

340

341

должност, оставајќи сè за да ѝ се посветат на Божјата служба, за својот самопожртвуван труд треба да добиваат плата која ќе биде доволна да можат да се издржуваат себеси и своето семејство. Верните и способни работници можат да заработуваат добра плата на многу световни подрачја, извршувајќи умна или физичка работа. Зар ширењето на вистината и приведувањето на души кај Христа не се позначајни од кое било вообичаено занимање? Зар оние кои предано ја извршуваат таа служба немаат потполно право на целосна доволна награда? Нашата оценка за релативната вредност на трудот, поврзана со моралното и материјалното, покажува колку го цениме небесното споредено со земното.

За да има средства во благајната за издржување на евангелските работници и за да може да се одговори на повиците за поддршка во мисионерските потфати, неопходно е Божјиот народ да дава со радост и великодушно. Врз проповедниците лежи света должност на верниците на црквата да им укажуваат на потребите на Божјето дело и да ги научат на дарежливост. Ако се занемари тоа и ако верниците на црквата не даваат средства за покривање на потребите на другите, од тоа ќе трпи не само Господовото дело, туку ќе се скуси и благословот што би можеле да го добијат самите верници.

Дури и најсиромашните треба да му принесат своја жртва на Бога. Тие треба да бидат учесници во Христовата милост, живеејќи во самооткажување за да им помогнат на оние на кои уште повеќе им е потребна помош. Дарот на сиромасите, како плод на нивното самооткажување, се појавува пред Бога како пријатен мирис на темјан. И секое такво дело ја засилува желбата за натамошни добротинства во срцето на оној што дава, приведувајќи ги ближните кон Оној кој, иако најбогат, заради нас осиромашил за ние да се збогатиме со неговата сиромаштија.

342

Постапката на сиромашната вдовица, која приложила две лепти - сè што имала - е забележана како потсетник за оние кои, иако се борат со сиромаштија, сакаат со своите дарови да го помогнат Божјето дело. Вниманието на своите ученици Христос го насочил кон таа жена која ја дала „сета своја храна“. Тој на нејзиниот дар ѝ придавал поголема вредност отколку на големите прилози на оние за кои таквото давање всушност не значело никакво самооткажување. Тие дале само незначителен дел од своето изобилие. Но вдовицата морала да се лиши од основните животни потреби за да даде прилог, верувајќи дека Бог ќе се погрижи за нејзините утрешни потреби. За неа Спаси-

телот рекол: „Вистина, ви велама, беднава вдовица даде повеќе од сите што пуштаа во ковчежето“ (Марко 12,43). Со тоа ги поучил дека вредноста на дарот не се цени според големината на неговиот износ, туку според побудите што го поттикнуваат дарителот.

Апостол Павле бил неуморен работник за црквата, залагајќи се срцата на новообратените да ги вдахне со желба да сторат големи работи за Божјето дело. Често ги поттикнувал да бидат дарежливи. Зборувајќи им на старешините на црквата во Ефес за својата поранешна работа меѓу нив, тој рекол: „Во сè ви покажав дека треба да се трудите и да им помагате на немоќните и да си спомнувате на зборовите на Господа Исуса, како самиот што рече: 'Поблажено е да се дава, отколку да се прима.'“ „Кој сее скудно, скудно и ќе жнее“, им пишувал тој на Коринќаните, „кој сее штедро, штедро и ќе жнее. Секој нека даде како што решил во срцето, а не безволно и не сосила, зашто Бог го љуби радосниот дарител“ (Цела 20,35; 2. Коринќаните. 9,6.7). 343

Речиси сите македонски верници биле сиромашни во земни добра, но срцата им биле преполни со Божја љубов и со неговата вистина и радо давале за да го помогнат ширењето на евангелието. Кога во црквите на некогашните незнабошци биле собрани прилози за верниците од еврејско потекло, духот на дарежливост во Македонија е истакнуван како пример пред другите цркви. Пишувајќи им на коринтските верници, апостолот посебно им укажал на „Божјата благодат дадена на црквите во Македонија; дека, иако во прекумерни неволји, нивната изобилна радост и длабоката беда покажаа преизобилно богатство на нивната штедрост. Зашто сведочам дека, според своите можности, а и преку нив, дадоа доброволно и нè молеа многу да им дадеме можност да учествуваат во издршката на светите“ (2. Коринќаните 8,1-4).

Подготвеноста на жртва од страна на македонските верници била последица на нивното искрено преобратување. Под влијание на Божјиот Дух тие „првин самите себе му се предадоа на Господа“ (2. Коринќаните 8,5), и тогаш биле подготвени со радост да ги приложуваат своите средства за проповедање на евангелието. Не било потребно некој од нив да го бара тоа, зашто тие сами се радувале што им се дала можност да изделат дел од своите неопходни потреби за да ги задоволат потребите на другите. Кога апостолот сакал да ја ограничи нивната дарежливост, тие го преколнувале да ги прими нивните

344 дарови. Во својата едноставност и чесност, во својата љубов кон браќата, тие радо се подложиле на самооткажување за да изобилуваат со плодови на добротинства.

Кога го пратил Тит во Коринт да ги зацврсне тамошните верници, Павле го поучил црквата да ја изградува во благодатта на дарежливоста, а во посланието, што лично им го упатил на верниците, додал и свој апел. „И како што изобилувавте во сè“, им напишал тој, „во вера, во говор, во знаење, во секаква усрдност и во љубовта спрема нас, трудете се да изобилувате и во ова дело на благодат.“ „А сега довршете го и тоа дело, па како што имавте готовност во настојувањето, така да имате и во довршувањето, според вашите можности. Зашто, ако има добра волја, таа е прифатлива според она што се има, а не според она што се нема.“ „А Бог е способен изобилно да ја излее сета благодат врз вас, па имајќи секогаш доволно сè што е потребно, да имате изобилство за секое добро дело... и ќе бидете збогатени во сè за секаква штедрост која преку нас предизвикува благодарност кон Бога“ (2. Коринќаните 8,7.11.12; 9,8-11).

Несебичната дарежливост предизвикала верижни изливи на радост во првата црква, зашто верниците знаеле дека нивниот труд придонесува пораката на евангелието да им се упати на оние кои уште се наоѓаат во темнина. Нивното добротинство покажало дека не ја примиле напразно Божјата благодат. Што предизвикало таква дарежливост ако не влијанието на Светиот Дух кое посветува? Во очите на верниците и неверниците тоа навистина било чудо на Божјата милост.

Духовниот напредок тесно е поврзан со христијанската благородност и великодушност. Христовите следбеници треба да се радуваат што со својот живот можат да го откриваат добротинството на својот Откупител. Ако му даваат на Господа, тие можат да бидат сигурни дека нивното богатство оди пред нив во небесните дворови. Сакаат ли луѓето својот имот да го осигурат? - Тогаш нека го доверат во рацете што носат знаци на распетие. Ако сакаат да уживаат во она што го сметаат свое - тогаш тоа нека го употребуваат така за да биде на благослов на сиромасите и на оние што се во неволја. А ако сакаат својот имот да го зголемат - тогаш нека ја послушаат божествената заповед: „Почести го Господа со своите приходи, посвети му ги првините од своите плодови - па ќе ти бидат полни амбарите, и со ново вино ќе ти се прелеваат каците“ (Мудри изреки Соломонови 3,9.10). Ако пак сакаат својот имот да го сочуваат за себични цели, тоа ќе им донесе вечна загуба. Но ако своето бо-

гатство му го доверат на Бога, од тој миг тоа ќе носи негов натпис и истото е запечатено со Божјата непроменливост.

„Блазе вам кои сеете крај секоја вода“, кажува Господ (Исаија 32,20). Редовното давање дарови, кои всушност сме ги добиле од Бога, кога неговото дело или потребите на човештвото го бараат тоа, нас нема да нè осиромашат. „Еден штедро дава, и сè повеќе има; друг е прекумерно скржав и пак е сиромав“ (Мудри изреки 11,24). Сејачот своето семе го умножува токму со тоа што го растура. Истото се случува и со оние кои даровите што ги примиле од Бога радо ги делат со другите. Давајќи им на другите, тие ги зголемуваат своите благодати. „Давајте и ќе ви се даде“, вентил Господ, „добра мера - набиена, протресена, преполнета, ќе ви биде дадена во skutot“ (Лука 6,38).

РАБОТА ВО ТЕШКИ ОКОЛНОСТИ

Додека на обратениците внимателно им го изнесувал јасното учење на Светото писмо за поддржување на Божјето дело, и додека за себе и за Варнава, како проповедници на евангелието, рекол: „Зар само јас и Варнава немаме право на издршка?“ (1. Коринќаните 9,6) и додека зборувал за занимавање со световни работи за да можат да се намират потребите, Павле и самиот често, за време на својата служба во големите центри на цивилизацијата, се занимавал со својот занает и од тоа живеел.

Евреите сметале дека физичката работа не е нешто необично или нешто што понижува. На Евреите уште преку Мојсеја им биле дадени поуки своите деца да ги навикнуваат на работа; се сметало за грев да им се дозволи на децата да израснат ненавикнати на физичка работа. Дури и за детето, подготвувано за света служба, познавањето на практичниот живот се сметало за неопходно. Секое момче, било тоа дете на богати или сиромашни родители, учело некој занает. Се сметало дека родителите, кои пропуштиле на своите деца да им помогнат да се здобијат со такво знаење, отстапуваат од изричните упатства дадени од Бога. Сообразно со тој обичај, и Павле, уште во својата рана младост изучил занает - изработка на шатори.

Пред да стане Христов ученик, Павле заземал висока општествена положба и не морал да работи физичка работа за да си обезбеди средства за својот живот. Меѓутоа, подоцна, кога потрошил сè што имал за напредок на Христовото дело, тој повремено работел во својот занает за да заработи за животните потреби. Тоа особено се случувало кога работел во места во кои неговите побуди би можеле погрешно да се сфатат и толкуваат.

Првпат читаме дека Павле, кога бил во Солун, проповедајќи ја Божјата реч, со свои раце заработувал за своите животни потреби. Пишувајќи ѝ на црквата на тамошните верници,

Павле кажува: „Напротив, бевме благи меѓу вас“, а потоа додава: „Браќа, вие ги помнете нашиот труд и мака, како рабoтeвмe нoќe и дeњe за да не обрeмeнимe нeкoј oд вaс, дoдeкa гo пpoпoвeдaвмe Бoжјeтo eвaнгeлиe.“ Во своето второ послание до Солуњаните, Павле за себе и за своите соработници кажува: „Ниту јадовме дарум нечиј леб, туку работевме во труд и напор, нoќe и дeњe, за да не му бидeмe нa тoвaр нeкoмy oд вaс. Нe зaтoа штo нeмaвмe пpaвo нa тoа, туку за ние сами да бидеме пример што ќе го следите“ (2. Солуњаните 3,8.9).

Во Солун Павле наишол и на такви кои не сакале да работат со свои раце. Подоцна за нив тој пишувал: „Имено, слушаме дека некои меѓу вас живеат неуредно, ништо не работат, туку се занимаваат со празни работи. На таквите им заповедаме и ги молиме во Господа Исуса Христа да работат со смиреност и да си го јадат својот сопствен леб.“ Додека бил на мисионерска мисија во Солун, Павле се трудел ним да им даде личен пример. „Зашто и кога бевме со вас, ви го заповедавме ова: 'Ако некој не сака да работи, нека и не јаде'" (2. Солуњаните 3,11.12.10).

Во сите векови сатаната се трудел напорите на Божјите слуги да ги попречи внесувајќи во црквата дух на фанатизам. Така било и во времето на Павле, па и во подоцнежните векови, во времето на реформацијата. Виклиф, Лутер и многу други, кои со своето влијание и со својата вера претставувале благослов за човештвото, се судрувале со вешто поттурени измами со кои непријателот се обидува претерано одушевените, неурамнотежените и непосветените луѓе да ги заведе во фанатизам. Така заведени поединци проповедале дека вистинската светост го издигнува духот над секоја земна мисла и луѓето ги наведува да се воздржуваат од секоја работа. Други, заземајќи екстремно гледиште за некои текстови од Светото писмо, проповедале дека е грев да се работи - дека христијанинот воопшто не би смеел да мисли на земните благодати за себе и за своето семејство, туку дека својот живот мора потполно да им го посвети на духовните интереси. Учењето и личниот пример на апостол Павле претставувале вистински укор за тие екстремни гледишта.

Додека бил во Солун, Павле не зависел исклучиво од трудот на своите раце. Осврнувајќи се подоцна на своите доживувања во тој град, тој им пишувал на Филипјаните, благодарейќи им на даровите што ги примил од нив. Тој за тоа кажува: „Ми испративте во Солун еднаш и по вторпат, за моите потреби“ (Филипјаните 4,16). И покрај тоа што ја примил таа помош, Павле се

349 трудел на Солуѓаните да им даде пример на трудољубивост, за никој да не може да го обвини за лакомост, а исто така и со личен пример да им упати практичен укор на оние кои имале фанатично гледиште за физичката работа.

Кога првпат бил во Коринт, Павле се нашол меѓу луѓе кои ги сомничеле побудите на секој странец. Грците што живееле крај морето биле способни трговци. Толку долго ја вежбале вештината во трговските работи, што почнале да сметаат дека трговијата е побожност и дека на секој начин, чесно или нечесно, треба само да заработуваат пари. Павле го запознал нивниот карактер и не сакал да им даде можност да зборуваат како и тој го проповеда евангелието само да се збогати. Тој со полно право можел да бара материјална поддршка и од коринтските браќа, но доброволно се откажал од тоа право со цел, неоснованото сомнение дека евангелието го проповеда само да заработи, да не го осуети неговиот успех како проповедник. Се трудел да отстрани секоја можност за погрешно толкување само со една цел - пораката на евангелието да не ја загуби својата сила.

Набргу по заминувањето во Коринт, Павле „таму најде еден Евреин по име Акила, родум од Понт, кој неодамна беше дошол од Италија, заедно со жена си Прискила“. Тие биле „од истиот занает“ што го имал и Павле. Откако Клаудиј со указ наредил сите Евреи да го напуштат Рим, Акила и Прискила дошле во Коринт каде што се занимавале со изработка на шатори. Павле се распрашал за нив и кога дознал дека се бојат од Бога и дека ги одбегнуваат порочните влијанија со кои биле опкружени, тој „остана кај нив да работи, зашто нивниот занает беше изработка на шатори. А секоја сабота водеше расправа во синагогата и ги убедуваше Евреите и Грците“ (Дела 18,2-4).

350 Подоцна Сила и Тимотеј му се придружиле на Павле кој сè уште бил во Коринт. Тие браќа донеле со себе и прилози од македонските цркви наменети за помагање на делото.

Во своето второ послание упатено до верниците во Коринт, пишувано подоцна, кога таму веќе била основана силна црква, Павле го спомнува начинот на кој живеел меѓу нив. „Грев ли сторив“, ги прашал Павле, „понижувајќи се самиот за да ве издигнам вас, кога бесплатно ви го проповедав Божјето евангелие? Зедов од други цркви, примајќи од нив плата, за вам да ви служам. А кога бев кај вас и бев во нужда, никому не му бев на товар; зашто за моите потреби се погрижија браќата кои дојдоа од Македонија. И се пазев во сè, и ќе се пазам, да не

ви бидам на товар. Христовата вистина е во мене, и оваа моја пофалба нема да биде ограничена во ахајските краишта“ (2. Коринќаните 11,7-10).

Павле објаснува зошто така постапил во Коринт. Тој не сакал да им даде можност за забелешки на оние кои бараат повод (2. Коринќаните 11,12). Додека се занимавал со изработка на шатори, истовремено верно го проповедал евангелието. Самиот тој сведочи за својата работа: „Знаци на вистински апостоли беа извршени меѓу вас во секакво трпение, во чудотворни знаци, чуда и сили.“ И додава: „Во што бевте помалку од другите цркви, освен што јас не ви бев товар? Простете ми ја таа грешка! Еве, готов сум да дојдам кај вас и по третпат и нема да ви бидам на товар, зашто не го барам вашето, туку вас... А јас со најголемо задоволство ќе потрошам сè и самиот ќе се потрошам за вашите души“ (2. Коринќаните 12,12-15).

За време на долгиот период од својата служба во Ефес, каде што три години работел ширејќи го евангелието во таа област, Павле повторно се занимавал со својот занает. Во Ефес, како и во Коринт, апостолот го израдувало присуството на Акила и Прискила, кои го придружувале при неговото враќање во Азија пред крај на неговото второ мисионерско патување.

Имало луѓе кои му забележувале на Павле што се мачи заработувајќи со свои раце, тврдејќи дека тоа не е во согласност со работата поврзана со проповедањето на евангелието. Зошто Павле, проповедник од највисок ранг, на ваков начин ја поврзува физичката работа со проповедањето на Божјата реч? Зар работникот не е достоин за својата плата? Зошто тој го губи своето време правејќи шатори кога очигледно би можел многу подобро да го употреби?

Но Павле не сметал дека на тој начин губи време. Додека работел со Акила, тој бил во постојан допир со големиот Учител, не пропуштајќи ниту една прилика да сведочи за него како Спасител и да им помогне на оние на кои навистина им била потребна помош. Неговиот дух секогаш се збогатувал со нови духовни сознанија. На оние што работеле со него им давал поуки од духовен карактер, а едновременно и пример на трудољубивост и совесност. Бил еластичен, вешт и вреден работник, а и другите ги повикувал: „Не заостанувајте во ревноста; бидете горливи во духот, служејќи му на Господа“ (Римјаните 12,11). Работејќи во својот занает, апостолот дошол во допир со луѓе до кои на друг начин не би можел да допре. Тој на своите соработници им покажал дека и вештината во вообичаените деј-

ности претставува дар од Бога кој дава и дар и мудрост дарот правилно да се употреби. Ги поучувал дека и во секојдневната напорна работа треба да го слават Господа. Неговите раце огрубени од работа, ниту малку не ја намалувале силата на возбудливите повици што ги упатувал како проповедник на христијанството.

352 Павле понекогаш работел ден и ноќ, не само да си обезбеди за сопствено издржување, туку и да им помогне на своите соработници. Тој својата заработувачка ја делел со Лука и му помагал на Тимотеја. Понекогаш дури и гладувал за да ги ублажи потребите на другите. Неговиот живот бил полн со несебичност. Пред крај од својата служба, при прошталниот говор што го одржал пред старешините на ефеската црква во Милет, Павле со право можел да ги подигне пред нив своите раце, огрубени од работа, и да каже: „Сребро, злато или облека не посакав од никого. Самите знаете дека овие раце им послужија на моите потреби и на оние кои беа со мене. Во сè ви покажав дека така треба да се трудите и да им помагате на немоќните и да си спомнувате на зборовите на Господа Исуса, како што рече самиот Тој: 'Поблажено е да се дава, отколку да се зема'“ (Дела 20,33-35).

Ако проповедниците сметаат дека се изложени на тешкотии и скудност во Христовата служба, во мислите нека се пренесат во работилницата во која работел Павле. Нека имаат на ум дека тој, од Бога одбран човек, додека се занимавал со изработка на шатори, всушност работел за насушен леб кој по правило веќе го заработил со својот труд како апостол.

Работата е благослов, а не проклетство. Мрзливоста и неактивноста ја уништуваат побожноста и го жалостат Светиот Дух. Застојаната бара е штетна и одвратна, додека чистата, течна вода, носи здравје и радост насекаде каде што поминува.

353 Павле знаел дека тие што ја занемаруваат физичката работа и движењето, набргу ќе станат немоќни. Тој сакал да ги поучи младите проповедници и мисионерите, работејќи со свои раце да ги засилат мускулите и телото за да можат да ги поднесат тешкотиите и лишувањата што ги очекуваат при проповедањето на евангелието. Тој исто така увидувал дека и на неговото учење ќе му недостига виталност и сила ако сите делови на својот организам не ги користи како што треба.

Мрзливецот го губи непроценливото искуство што се стекнува со верно извршување на секојдневните животни должности. Безброј илјадници човечки суштества живеат само затоа за да уживаат во благодатите што Бог милостиво ги излива врз нив.

Тие забораваат да му донесат на Господа дар на благодарност за богатствата што им ги доверил. Забораваат дека, тргувајќи мудро со талантите што им се позајмени, мораат едновременно да бидат и произведувачи и потрошувачи. Кога би го сфатиле делото што, според намерата на Господарот, треба да го извршат како негови помагачи, тие не би ги одбегнувале должностите.

Корисноста на младите луѓе кои сметаат дека се повикани од Бога да бидат мисионери и проповедници во голема мера зависи од начинот на кој тие пристапуваат кон својата работа. Тие што ги одбрал Бог за проповедничка служба ќе дадат докази за својот висок позив и со сите сили ќе се трудат да се развијат во способни работници. Тие ќе настојуваат да се здобијат со искуство кое ќе им овозможи да планираат, да организираат и да спроведуваат во дело. Ценејќи ја светоста на својот позив, тие по пат на самодисциплина ќе стануваат сè послични на својот Учител, откривајќи ја неговата добрина, неговата љубов и вистина. И откако ќе покажат сесрдност при умножувањето на талентите што им се доверени, црквата треба промислено да им помогне.

Не треба сите што сами за себе мислат дека се повикани за проповедници да се поттикнуваат тие и нивните семејства да се стават на товар на црквата таа постојано да ги финансира. Постои опасност ласкањето и немудротото поттикнување да наведат поединци со ограничено искуство да очекуваат потполно издржување без никаков сериозен напор од нивна страна. Средствата што се одредени за ширење на Божјето дело не смеат да ги трошат луѓе што сакаат да проповедаат само затоа за да можат да примаат плата и на тој начин да задоволат една себична желба за лесен живот.

Младите луѓе, кои своите способности сакаат да му ги посветат на проповедничкиот позив, ќе најдат полезна поука во примерот што го дава Павловото престојување во Солун, Коринт, Ефес и на други места. Иако бил речит говорник и од Бога одбран да изврши посебно дело, тој никогаш не сметал дека напорната работа понижува, ниту пак некогаш се колебал да поднесе жртва за делото што го сакал. „До овој час глудуваме и жеднееме, и необлечени сме, и нè бијат, и талкаме, и се трудиме работејќи со свои раце. Кога нè навредуваат, ние благословуваме; кога нè прогонуваат, ние поднесуваме“ (1. Коринќаните 4,11.12).

Еден од најголемите учители на човештвото, Павле, со радост извршувал најниски, како и највозвишени должности.

Во неговата служба за Господа, кога го барале тоа околности-
те, Павле радо се фаќал за својот занает. Покрај сето тоа, тој
секогаш бил подготвен да ја остави својата световна работа за
355 да се соочи со непријателите на евангелието или да ја иско-
ристи поволната прилика да ги придобие душите за Исуса. Не-
говата ревност и трудољубивост претставуваат осуда и вистин-
ски укор за мрзливоста и за желбата за удобност.

Примерот на Павле претставува сушта спротивност на сфа-
ќањето што се ширело во тоа време во црквата - дека еванге-
лието можат со успех да го проповедаат само оние кои се пот-
полно ослободени од секоја физичка работа. Тој на практичен
начин покажал што можат да сторат посветените поединци,
во многу места, без оглед на тоа што тие не се проповедници.
Неговиот пример многу понизни работници инспирирал со
желба да сторат сè што можат за напредок на Божјето дело, а
едновременно да се издржуваат со својата секојдневна работа.
Акила и Прискила не биле повикани сето свое време да го пос-
ветат на проповедање на евангелието, а сепак Бог ги употребил
тие понизни работници на Аполо, кој подоцна станал прочуен
поборник за христијанството, поцелосно да му го покажат па-
тот на вистината. Господ употребува разновидни орудија за
остварување на своите намери. Додека некои посебно надар-
ени луѓе се одбрани сите свои сили да ги посветат за ширење
и проповедање на евангелието, многу други, кои никогаш не
биле ракоположени од страна на луѓето, се повикани да оди-
граат значајна улога во спасувањето на душите.

Пред евангелските работници, кои сами се издржуваат, се
отвора широко поле на работа. Мнозина можат да стекнат дра-
гоцено искуство во службата на евангелието, иако извесен дел
од времето поминуваат во некоја физичка работа; така тие
стануваат добри работници во значајната служба на оние полиња
каде што за тоа се чувствува потреба.

Пожртвуваниот Божји слуга, кој неуморно се залага во реч-
та и во науката, носи тешко бреме на своето срце. Таквиот
работник својот труд не го мери со работни часови. Неговите
356 примања немаат никакво влијание врз неговата работа, ниту
пак тој ја напушта својата должност поради неповолните ус-
лови или околности. Тој својот работен налог го примил од не-
бото и оттаму очекува награда кога ќе го заврши делото што
му е доверено.

Според Божјата намера, таквите работници би требало да
се ослободат од непотребните грижи за физичкиот опстанок за

да им се даде целосна можност да го послушаат налогот што му го дал Павле на Тимотеја: „Размислувај за тоа и стој во тоа“ (1. Тимотеј 4,15). Иако тие мора да се трудат со работа и со вежба да ја одржуваат виталноста на духот и телото, сепак, не е Божји план тие да бидат присилени голем дел од своето време да го посветуваат на земните работи.

Иако се подготвени да се трошат и да бидат потрошени при проповедањето на евангелието, тие верни работници не се поштедени од искушенија. Некои од нив непријателот огорчено ги напаѓа кога при работата ги попречуваат и ги оптоваруваат грижи поради немарноста на црквата да им даде соодветна финансиска поддршка. Кога ќе видат дека нивниот труд не се цени како што треба, тие стануваат потиштени и обесхрабрани. Навистина, тие очекуваат својата праведна награда да ја добијат на Божјиот суд, и тоа ги одржува; но во меѓувреме нивните семејства мора да имаат храна и облека. Кога би почувствувале дека се ослободени од своите должности што ги ставил Бог пред нив, тие радо би заработувале со своите раце. Меѓутоа, тие увидуваат дека нивното време му припаѓа на Бога и покрај кратковидоста на оние чијашто должност би била да им стават на располагање доволно средства. Издигнувајќи се над искушенијата да се фатат за работа која бргу би им донела толкава заработувачка за ништо повеќе да не им биде потребно, тие продолжуваат да се залагаат за напредокот на делото коешто им е помило и од животот. Од таа причина тие можат да бидат присилени да го земат за пример 357 Павле и за извесно време да се занимаваат и со некоја физичка работа едновремено со службата на евангелието. Тие тоа не го прават од личен интерес, туку заради интересите на Божјето дело на земјата.

Има мигови кога на Божјиот слуга, поради недостиг на средства потребни за една темелна и совесна работа, му се чини наполно неможно да го продолжи делото што мора да се изврши. Некои стравуваат дека со средствата што им се ставени на располагање не можат да го извршат сè она што го сметаат за своја должност. Но, ако сепак продолжат напред со вера, ќе се покаже Божјето спасение и нивните напори ќе бидат наградени со успех. Оној кој им заповедал на своите следбеници да одат по сиот свет, ќе поддржи секој работник кој, прифаќајќи го неговиот налог, настојува да ја објавува неговата порака.

При изградувањето на своето дело Господ не е секогаш подготвен на своите слуги да им ги открие сите свои намери.

Тој понекогаш ја искушава верата на својот народ ставајќи го во околности што го присилуваат да оди напред само со вера. Често своите слуги ги доведува во мачна и речиси безизлезна положба и им заповеда да одат напред, иако му се чини дека веќе ги наквасил своите нозе во брановите на Јордан. Во такви мигови, кога молитвите на неговите слуги се издигнуваат кон него со најсесрдна вера, Бог пред нив го отвора патот и ги изведува „на пространо место“.

358 Кога Божјите весници ќе ја сфатат својата должност кон занемарените делови на Господовото лозје и кога во духот на најголемиот Мисионер неуморно се залагаат за преобратување на душите, Божјите ангели приготвуваат за нив пат и наоѓаат средства потребни за напредување на делото. Оние кои се посветени со Духот, радо ќе се прилагодат за да го поддржат делото што се врши за нив. Тие радо ќе се освијат на секој повик за помош, а Божјиот Дух ќе влијае врз нивните срца да му дадат поддршка на Господовото дело, не само во својата земја, туку и во странските полиња. Така ќе се зголеми силата и на оние што се залагаат на други места, и делото Господово ќе напредува онака како што одредил Тој.

ПОСВЕТЕНА СЛУЖБА

Христос со својот живот и со своите поуки оставил совршен пример на несебична служба, чиешто потекло се наоѓа во Бога. Бог не живее само за себе. Создавајќи го светот и одржувајќи сè што е создадено, Тој постојано им служи на другите. „Неговото сонце ги грее и добрите и лошите, и Тој им дава дожд на праведните и на неправедните“ (Матеј 5,45). Тој идеал, таа служба, Отецот му ја доверил на својот Син. На Исуса му било дадено да стои на чело на човечкиот род, со личен пример да покаже што значи да се служи. Целиот негов живот бил посветен на службата. Тој им служел на сите и секому.

Христос постојано се трудел тоа начело да им го пренесе и на своите ученици. Кога Јаков и Јаван барале првенство, Тој рекол: „Оној кој сака да биде најголем меѓу вас, нека ви служи! И кој сака да биде прв меѓу вас, нека ви биде слуга, како Синот човечки што не дојде да му служат, туку да служи, и да ја даде својата душа за откуп на мнозина“ (Матеј 20,26-28).

И по своето вознесение Христос го продолжил своето дело преку одбрани пратеници преку кои Тој им зборува на луѓето и се грижи за нивните потреби. Големиот Поглавар на црквата го надгледува своето дело со помош на човечки орудија, одбрани од Бога, да дејствуваат како негови претставници. 360

Положбата на луѓето што ги повикал Бог да ја изградуваат неговата црква со збор и со наука е мошне одговорна. Нивна должност е наместо Христа да ги повикуваат луѓето да се измират со Бога и тие својата должност можат верно да ја исполнат само ако мудрост и сила примаат озгора.

Христовите проповедници се духовни чувари на народот доверен на нивна грижа. Нивната работа е споредена со должноста на стражарот. Во старо време на сидовите на градовите се поставувани стражари кои од таа поволна положба можеле да ги надгледуваат местата што требало да се чуваат и да предупредуваат.

дат во случај на приближување на непријателот. Од нивната верност зависела сигурноста на сите што се наоѓале во градот. Во одредени временски интервали тие морале да се довикуваат за да се уверат дали сите се будни и некому да не му се случило нешто. Тие извици на бодрене или предупредување се пренесувале од еден до друг, при што секој го повторувал извикот додека истиот не би го обиколил целиот град.

На секој проповедник Господ му ги упатува следните зборови: „Сине човечки, тебе те поставив за стражар на домот Израелов: кога ќе чуеш збор од мојата уста, опомени ги во мое име. Ако му речам на грешникот: 'Грешнику, ќе загинеш!' - а ти ако не проговориш и ако не го опоменеш грешникот да се врати од својот грешен пат, грешникот ќе загина поради својот грев, но крвта негова ќе ја барам од твоите раце. Но ако го опоменеш грешникот да се врати од својот грешен пат, а тој не се врати од својот грешен пат - тој ќе загина поради својот грев, а ти ќе го спасиш својот живот“ (Езекил 33,7-9).

Со овие зборови на пророкот му е покажана сериозната одговорност на оние што се поставени за чувари на Божјата црква, за повереници на Божјите тајни. Нивна должност е како стражари да стојат на сидовите на Сион и да дадат знак за тревога кога ќе се приближи непријателот. Душите се во опасност да паднат во искушение и да станат плен на непријателот ако Божјите проповедници не бидат предани во својата должност. Ако нивното духовно сетило на забележување стане нечувствително, и ако поради тоа тие не се во состојба да ја почувствуваат опасноста, и ако душите пропаднат затоа што тие пропуштиле да ги предупредат, Бог од нивните раце ќе ја бара крвта на загубените.

Предимство на стражарите на сидовите на Сион е да живеат близу до Бога и да бидат приемчиви за влијанието на неговиот Дух, така што Тој преку нив да може да ги предупреди верниците на опасноста што им се заканува и да им укаже на местото каде што ќе бидат безбедни. Тие мора верно и совесно да им ги предочуваат неизбежните последици од престапот и да ги пазат интересите на црквата. Нивната будност не смее да попусти ниту за миг. Оваа работа бара да ѝ се посветат со сета сила и со сите способности на своето битие. Тие мора да го подигнат својот глас како труба од која не смее да се чуе ниту еден не-сигурен и нејасен тон. Тие не смеат да работат само за плата, туку затоа што не можат поинаку, чувствувајќи го истото она што го почувствувал и апостолот кога рекол: „Тешко мене ако

не го проповедам евангелието.“ Одбрани од Бога, запечатени со крвта на посветувањето, тие мора да ги спасуваат душите, отимајќи ги од пропаста што им се заканува. 362

Проповедникот кој соработува со Христа секогаш длабоко ја чувствува светоста на својата работа и знае дека таа бара напори и жртви за успешно да се извршува. Тој не се стреми кон сопствена угодност и кон лесен живот и наполно заборава на себе. Барајќи ги загубените овци, тој дури и не забележува дека е уморен, гладен и настинат. Тој пред себе гледа само една цел - спасување на загубените.

Оној што служи под со крв испрсканото знаме на кнезот Емануел, мора да работи со херојски напори и со непоколебливо трпение. Војникот кој му припаѓа на крстот сепак стои бестрашно во првите борбени редови. Изложен на напади од непријателот, тој се повлекува во тврдината барајќи помош и, откако во сесрдна молитва пред Господа се повикал на ветувањата дадени во неговата Реч, во тој миг се засилува за своите должности. Тој увидува дека му е потребна помош и сила озгора. Победата што ја извојувал не го води кон самоизвишување, туку го поттикнува сè повеќе да се потпира врз Семокниот. Надевајќи се на таа сила, тој е во состојба пораката на спасението да ја прикаже многу силно и впечатливо и таа длабоко ќе ја возбуди душата.

Оној што ја проповеда Речта, мора да одржува постојана врска со Бога по пат на молитва и со проучување на светите списи, зашто тука лежи изворот на силата. Заедницата со Бога ќе им даде на напорите на проповедникот сила што е поголема од влијанието на неговото проповедање. Тој не смее да си дозволи себеси да биде лишен од таа сила. Со сесрдност што не може да се побие, мора да се моли на Бога да го засили и да го закрепи за животните должности и искушенија и да ги допре неговите усни со жив жар од олтарот. Христовите пратеници често премногу слабо се држат за вечните стварности. Ако луѓето се дружат со Бога, Тој ќе ги скрие во процепот на Карпата. Така скриени, тие можат да го видат Бога токму онака како што го видел Мојсеј. Благодарение на силата и светлината што ги дава Бог, ќе можат да сфатат повеќе и поцелосно отколку што нивниот слаб разум воопшто можел и да замисли. 363

Сатаната своето лукавство и вештина најуспешно ги користи против оние што се потиштени и обесхрабрани. Кога малодушност се заканува да совлада еден проповедник, тој своите потреби треба да ги изнесе пред Бога. Павле најмногу и

најцелосно се потпирал врз Бога токму тогаш кога небото над него се чинело непробивно како олово. Тој подобро од мнозина знаел што значи неволја, но да го слушнеме неговиот победоносен извик кога, солетан со искушенија и борби, решително брзал кон небото: „Зашто, нашата сегашна лесна неволја ни донесува прекумерно и неизмерно, вечно изобилство на слава, бидејќи ние не гледаме на она што е видливо, туку на она што е невидливо“ (2. Коринќаните 4,17.18). Очите на Павле секогаш биле насочени кон невидливото и вечното. Сфаќајќи дека се бори против натприродните сили, тој се надевал на Бога и тука лежела неговата сила. Гледајќи го Оној кој за физичкото око е невидлив, душата добива полет и сила и со тоа ја крши силата на земното која доминира над умот и карактерот на човекот.

Проповедникот мора да одржува тесни врски со оние за кои се залага за да се запознае со нив и да знае своето учење да го прилагоди кон нивните потреби. Работата на еден проповедник, кога одржал проповед, всушност штотуку почнува. Тогаш тој мора лично да се заложит за душите на своите слушатели. 364 Посетувајќи ги тие луѓе во нивните домови, тој мора да разговара и да се моли со нив сесрдно и понизно. Има семејства до кои вистината на Божјата реч никогаш не би допрела ако поверениците на неговата милост не влезат во нивниот дом и ако не им го покажат подобриот пат. Но срцето на оние што ја извршуваат ова задача мора да бие во хармонија со Христа.

Големо значење содржи налогот: „Излези по патиштата и по оградите и викни ги да дојдат за да ми се наполни домот (Лука 14,23). Проповедниците мора да ги изнесуваат вистините во семејниот круг, стапувајќи во тесна врска со оние за кои се залагаат. Ако соработуваат на тој начин со Бога, Тој ќе ги наметне со духовна сила. Христос ќе ги води во нивната работа, давајќи им зборови што ќе проникнат длабоко во срцето на слушателите. Секој проповедник ужива предимство, по завршената задача, заедно со Павле да каже: „Не пропуштив да ви кажам сè што е полезно и да ве поучам јавно и по домовите... за покајание кон Бога и кон верата во нашиот Господ Исус“ (Дела 20,20.21).

Спасителот во својата работа на земјата одел од куќа до куќа исцелувајќи ги болните, крепејќи ги ожалостените, тешејќи ги тажните и најавувајќи им мир на неутешените. Ги земал децата во прегратки, ги благословувал и на уморните мајки им упатувал зборови на надеж и утеха. Со неисцрпна нежност и добрина се трудел да ублажи секоја човечка неволја и болка.

Не работел за себе, туку за другите. Им бил слуга на сите. Негово јадење и пиене било да им донесе надеж и нова сила на сите со кои доаѓал во допир. И додека луѓето ја слушале вистината што излегувала од неговата уста, толку различна од преданијата и од догмите на рабините, во нивните срца се раѓала надеж. Во неговото учење имало сесрдност и искреност кои на неговите зборови им давале сила на убедливост.

Проповедниците на евангелието мора да ги учат Христовите методи на работа, за од ризницата на неговата Реч да го изнесуваат она што навистина ќе ги задоволи духовните потреби на оние за кои работат. Само така можат да ја оправдаат довербата што им е дадена. Истиот оној Дух што се наоѓал во Христа кога ги изнесувал поуците кои постојано ги примал, и за нив треба да биде извор на знаење и тајна на нивната сила во извршувањето на делото на Спасителот во светот.

Некои луѓе што го прифатиле проповедничкиот позив не постигнале успех затоа што не му се посветиле со сето срце на Господовото дело. Проповедниците не смеат да имаат никакви лични интереси што би ги изделиле, освен големото дело да приведуваат души кај Спасителот. Галилејските рибари што ги повикал Христос веднаш ги оставиле своите мрежи и пошле по него. Проповедниците не можат да извршуваат задача угодна на Бога, а во исто време да бидат оптоварени со некои големи деловни потфати од личен карактер. Таквата поделба на интересите ја затемнува моќта на духовното забележување. Духот и срцето се окупирани со земни интереси, додека службата на Христа доаѓа на второ место. Тие се трудат работата за Бога да ја прилагодат кон своите околности, наместо своите животни околности да ги прилагодуваат кон Божјите барања.

Возвишениот проповеднички позив ја бара сета негова енергија. Неговите најдобри сили му припаѓаат на Бога. Тој не смее да се впушта во шпекулации ниту во какви било други работи што можат да го одвојат од неговата задача. „Никој, кој е во воена служба, не се плетка во работите од секојдневието за да му угоди на оној кој го повикал да биде војник“ (2. Тимотеј 2,4). Со тоа апостолот посебно нагласил дека проповедникот мора безусловно и целосно да ѝ се посвети само на службата на Учителот. Проповедникот, кој исцело му се посветил на Бога, не се занимава со работи што би можеле да го спречат потполно да му се предаде на својот свет позив. Тој не се стреми кон земни почести или кон богатство; негова един-

ствена цел е да им сведочи на другите за Спасителот кој се жртвувал себеси со цел на луѓето да им го донесе богатството на вечниот живот. Негова најголема желба не е да напластува богатство на овој свет, туку вниманието на рамнодушните и неверните да го насочи кон стварноста на вечноста. Можеби некој ќе го повика да се занимава со работи што ветуваат голема земна добивка, но на тие искушенија тој одговара: „Каква полза има човекот ако го добие целиот свет, а ѝ напакости на својата душа“ (Марко 8,35).

Сатаната се обидел и на Христа вниманието да му го обрне на световните вредности, знаејќи дека, доколку Христос ги прифати неговите предлози, светот никогаш не ќе може да биде откупен. Сатаната исто така на разни начини и денеска ги искушава Христовите проповедници, знаејќи дека оние што ќе бидат заведени, ќе ја изневерат својата должност.

Не е Божја волја неговите проповедници да се стремат кон богатство. Во врска со тоа Павле му пишувал на Тимотеја: „А ти, Божји човеку, бегај од сето тоа! И стреми се кон праведност, побожност, вера, љубов, трпеливост и кроткост!“ (1. Тимотеј 6,11). Христовите пратеници секогаш ќе се раководат од следното правило: „Заповедај им на богатите на овој свет да не бидат горделиви и да не се надеваат на непостојаното богатство, туку во Бога, кој ни дава изобилно сè, за наслада, да прават добро, да бидат богати во добри дела, да бидат дарежливи и штедри; да собираат за себе благо како основа за иднината, за да добијат вистински живот“ (1. Тимотеј 6,17-19).

Искуствата на апостол Павле и неговите поуки во врска со светоста на проповедничкиот позив претставуваат вдахновение и помош за оние што го проповедаат евангелието. Срцето на Павле горело од љубов кон грешниците и тој во делото на спасувањето на душите ја вложувал сета своја енергија. Никогаш немало толку пожртвуван и толку истраен работник каков што бил тој. Благодатите што ги примал, тој ги ценел како дар што ќе го искористи на благослов на другите. Не пропуштал ниту една прилика да проговори за Спасителот или да им помогне на оние што биле во некоја неволја. Одел од место до место, проповедајќи го евангелието за Христа и основувајќи цркви. Секаде каде што можел да најде слушатели, се трудел да му се противстави на злото и луѓето да ги упати на патеката на правдата.

Павле никогаш не ги заборава црквите што ги основал. Кога би завршиле едно мисионско патување, тој и Варнава повторно се враќале по истиот пат, посетувајќи ги црквите што

ги основале порано и одбирајќи во нив луѓе што можеле да ги обучат за да им се придружат во проповедањето на евангелието.

Тој вид Павлова работа содржи значајна поука за денешните проповедници. Приготвувањето на младите луѓе за проповедничка служба спаѓало во делокругот на апостолската работа. Павле ги водел со себе на мисионските патувања, со што тие стекнувале искуство кое подоцна им овозможувало да заземат одговорни положби. А и кога би се одвоил од нив, тој секогаш влијаел врз нивната работа и неговите писма упатени до Тимотеја и до Тит даваат очигледни докази за тоа колку длабоко сакал тие да постигнат успех.

И денешните искусни работници постапуваат мошне благородно кога, наместо сами да ги носат сите товари, ги поучуваат помладите работници и товарот на одговорностите го пренесуваат и врз нивните плеќи.

Павле никогаш не ги губел од вид одговорностите што почиваат врз него како Христов проповедник, а и фактот дека Бог ќе го повика на одговорност ако душите би биле загубени поради негова немарност. „На која ѝ станав служител“, кажува тој за пораката на евангелието, „според Божјето устројство што ми е дадено за ваша полза, за да ја исполнам Божјата реч, тајната што беше скриена за векови и поколенија, а која им е откриена сега на неговите свети, на кои Бог сакаше да им објави што е богатството на славата на оваа тајна меѓу незнабошците, која е Христос во вас, надежта на славата. Ние го навестуваме него, опоменувајќи и поучувајќи секој човек во сета мудрост, за да го претставиме секој човек зрел во Христа. Затоа се трудам и се борам сходно со неговата делотворна сила, која силно дејствува во мене“ (Колошаните 1,25-29).

Тие зборови пред Христовиот работник поставуваат мошне возвишена цел, па сепак, тоа може да го постигне секој кој, ставајќи се под надзор на големиот Учител, секојдневно учи во Христовата школа. Моќта со која располага Бог е неограничена и проповедникот, кој во својата голема потреба му се обраќа на Господа, може да биде сигурен дека ќе го добие она што за неговите слушатели ќе биде животен мирис за живот.

Списите на Павле покажуваат дека проповедникот на евангелието мора да служи како пример во врска со вистините што ги проповеда: „Во ништо не даваме никакви поводи за соблазна, за да не ѝ се приговори на нашата служба“ (2. Коринќаните 6,3). За своето животно дело тој ни оставил слика во посланието што им го упатил на коринтските верници: „Туку во сè се

покажуваме како Божји слуги: во големо трпение, во неволји, во тешкотии, во маки, при тепања, во зандани, во немири, во напори, во бдеења, во пост, во чистота, во знаење, во трпеливост, во љубезност, во Светиот Дух, во вистинска љубов; во речта на вистината, во Божјата сила, со оружје на праведноста во десната и во левата рака, во слава и во срам, при лош глас и при добар глас, сметани за измамници, а сепак чесни, како непознати, а сепак добро познати, како на умирачка - а ете, живееме; како казнувани, но не убивани, како тажни, но сепак секогаш радосни; како сиромашни, а збогатуваме други, како да немаме ништо, а имаме сè“ (2. Коринќаните 6,4-10).

На Тит му пишал: „Исто така, опоменувај ги и младите да бидат разумни. Во сè покажи се како пример за добри дела, во чистота на учењето, сериозност, со здрав и беспрекорен говор, за да се засрами секој противник, немајќи што да каже лошо за нас“ (Тит 2,6-8).

370 Во Божјите очи ништо не е толку драгоцено како неговите проповедници кои одат во напуштени области на земјата да го сејат семето на вистината, надевајќи се и на жетва. Само Христос може да ја одмери и да ја сфати загриженоста на своите слуги при барањето на загубените души. Тој им го дава ветениот дар, својот Дух, и благодарение на нивните напори, душите се одвркаат од гревот и ја прифаќаат праведноста.

Бог ги повикува луѓето кои се подготвени да го напуштат својот имот, својата работа, па и своите семејства кога е потребно, да станат негови мисионери. И тој повик ќе биде прифатен. Во минатото имало луѓе кои, поттикнати од Христовата љубов и од потребата на загубените души, ја напуштиле удобноста на домашното огниште и друштвото на своите пријатели, па дури оставале жени и деца, и заминувале во други земји, меѓу идолопоклоници и дивјаци, да ја објавуваат пораката на милоста. Мнозина во тој обид го загубиле и животот, но други станувале да го продолжат делото. Така Христовото дело напредувало чекор по чекор и семето посеано со тешкотии и солзи родило обилна жетва. Знаењето за Бога се раширило надалеку, а знамето на крстот е подигнато и во незнабожечките земји.

Проповедникот е должен да ги вложи сите свои сили и знаења заради обратување дури и на еден единствен грешник. Душата што ја создал Бог, а ја откупил Христос, има голема вредност поради можностите што ѝ се даваат, поради духовните предимства и способностите кои, оживеани и преродени со Божјата реч, може да ги има и поради бесмртноста која може да

ја задобие благодарение на надежта изложена во евангелието. И кога Христос ги оставил деведесет и деветте за да ја бара и да ја спаси едната единствена загубена овца, можеме ли ние да се оправдаме ако правиме нешто помалку? Ако не работиме како што работел Христос, и ако не се жртвуваме како што се жртвувал Тој - зар тоа не претставува предавство на светата доверба и навреда за Бога?

Срцето на вистинскиот проповедник е исполнето со посто- 371
 јан копнеж да ги спасува луѓето. Таквиот проповедник не штеди време ниту сила, не ги заобиколува тешките напори, зашто другите мора да ги слушнат вистините што на неговата душа ѝ донеле толку среќа, мир и радост. Врз него почива Христовиот Дух. Тој бдее над душите како оној кој мора за нив да даде сметка. Со очи насочени кон крстот на Голгота и кон возвишениот Спасител, потпирајќи се врз неговата милост, уверен дека Тој ќе биде со него до крај како негов штит и сила, тој работи за Бога. Со повици, со преколнување и со докази за Божјата љубов, тој се труди да ги придобие душите за Исуса, а на небото се вбројува меѓу оние кои се „повикани, одбрани и верни“ (Откровение 17,14).

СПАСЕНИЕ ЗА ЕВРЕИТЕ

Оваа глава е заснована врз посланието до Римјаниите

По многу неизбежни одлагања, најпосле Павле повторно пристигнал во Коринт - град кој во свое време претставувал сцена на неговиот грижлив труд и извесно време предмет на длабока загриженост. Видел дека мнозина од првите верници го пречекале со љубов, како човек кој прв им ја донел светлината на евангелието. Поздравувајќи се со тие верници и гледајќи ги докажете на нивната преданост и ревност, се радувал што неговиот труд во Коринт не бил напразен.

Коринтските верници, некогаш толку наклонети да го загубат од вид својот возвишен позив во Христа, изградиле силен христијански карактер. Нивните зборови и дела ја откриле преродбенската сила на Божјата милост, и во тој центар на незнабоштвото и празноверието тие претставувале сила насочена кон добро. Во друштво на своите драги соработници и на тие верни обратеници, изморениот и измачен Павлов дух нашол одмор. За време на својот престој во Коринт, Павле нашол време да размислува за нов и поширок делокруг во службата. Особено размислувал за својот планиран пат во Рим. Една од неговите најмили надежи и замисли била христијанската вера цврсто да се втемели во големиот центар на тогашниот познат свет. Една црква веќе била основана во Рим и апостолот сакал да си обезбеди соработка со тамошните верници за делото што требало да се изврши во Италија и во другите земји. За да го подготви патот за својата работа меѓу тие браќа, од кои мнозина во тоа време уште не ги познавал, тој им упатил писмо во кое ги известил за својата намера да го посети Рим и за желбата знамето на крстот да го подигне и во Шпанија.

Во тоа свое послание до Римјаните Павле ги изнел големите начела на евангелието. Тој го изложил својот став кон прашањата што ги вознемирувале верниците и од еврејско и од незнабожечко потекло и им кажал дека надежите и ветувањата, кои некогаш им припаѓале особено на Евреите, сега им се понудени и на незнабошците.

Мошне јасно и силно апостолот ја изложил науката за оправдување со вера во Христа. Се надевал дека поуците што им ги упатил на христијаните во Рим ќе им бидат од помош и на другите цркви, но колку малку и нејасно можел да го предвиди и да го наслути далекусежното влијание на своите зборови! Низ сите векови големата вистина за оправдување со вера стоела како силен светилник кој на покајничките грешници им укажувал на патот на животот. Таа светлина ја растерала темнината што го обвивала разумот на Лутера и му ја открила силата на Христовата крв која чисти од гревот. Истата светлина илјадници души, оптоварени со грев, довела кај вистинскиот Извор на проштавање и мир. Секој христијанин има причина да му заблагодари на Бога за посланието упатено до црквата во Рим. 374

Во тоа писмо Павле отворено ја изнесува суштината на својата загриженост за Евреите. Откако се обратил, Павле постојано копнеел на своите браќа од еврејско потекло да им помогне јасно да ја сфатат пораката на евангелието. „Желба на моето срце и моја молитва пред Бога за Израел е да се спаси.“

Тоа не била обична желба што ја чувствувал апостолот. Тој постојано најсрдно го молел Бога да му ги отвори очите на Израел кој пропуштил Исуса Назареќанецот да го признае како ветен Месија. Павле ги уверувал верниците од Рим: „Ја зборувам вистината во Христа, не лажам, мојата совест ми сведочи во Светиот Дух дека ми е многу жал и дека имам непрестајна болка во срцето; би сакал да бидам самиот како проколнат, одвоен од Христа поради моите браќа, сродни по тело, кои се Израелци, на кои им припаѓаат посинувањето, славата, заветите; на кои им беше даден Законот, службата и ветувањата; чии се и татковците од кои потекнува и Христос по тело, кој е Бог над сите, благословен во вечни векови.“

Евреите биле од Бога избрана нација преку која Тој имал намера да го благослови сиот човечки род. Од нивна средина Бог подигнал многу пророци. Тие го преткажале доаѓањето на Откупителот кој, според пророштвата, морал да биде от-

фрлен и погубен од страна на оние што биле должни први да го признаат како Месија.

375 Гледајќи со своето пророчко око низ вековите и гледајќи дека пророците еднопруго ќе бидат отфрлувани и дека најпосле ќе биде отфрлен и лично Божјиот Син кога ќе се појави на земјата, пророк Исаија бил инспириран да напише дека Спасителот ќе го примат оние кои никогаш порано не биле вбројувани меѓу синовите Израелови. Осврнувајќи се на тоа пророштво, Павле кажува: „А Исаија пак се осмелува да рече: 'Ме најдоа оние кои не ме бараа, и им се јавив на оние кои не прашуваа за мене.' А за Израел зборува: 'Цел ден ги протегав своите раце кон народ непокорен и инаетлив.'“

Иако Израелците го отфрлиле Божјиот Син, сепак, Бог не ги отфрлил нив. Еве како Павле продолжува со своите аргументи: „И така прашувам: 'Дали Бог го отфрли својот народ?' Никако! Зашто и јас сум Израелец, од потомството на Аврама, од племето на Венијамина. Бог не го отфрли својот народ кого го знаеше однапред. Или не знаете што вели Писмото за Илија, кога се жали пред Бога на Израел: 'Господе, ги погубија твоите пророци, ги разурнаа твоите жртвеници, а јас останав сам, па и мојот живот го бараат.' А каков беше Божјиот одговор? 'Си оставив за себе седум илјади луѓе кои не се поклонија пред Ваал.' Така и сега, суштествува еден остаток, избран по благодатта.“

376 Израел се препнал и паднал, но со тоа не му е одземена можноста повторно да се дигне. Одговарајќи на прашањето: „Зарем се препнаа за да паднат?“, кажал апостолот: „Никако! Туку преку нивниот престап им дојде спасение на другите народи, за да бидат самите поттикнати на ревност. А ако нивниот престап значи богатство за светот и нивниот неуспех богатство за другите народи, колку повеќе ќе значи нивната целосност! Но ви зборувам вам, незнабошци, бидејќи сум апостол на незнабошците, јас ја прославувам мојата служба, та на некој начин да ги поттикнам на ревност моите по тело и да спасам некои од нив. Зашто, ако нивното отфрлање е помирување за светот, што ли ќе биде нивното прифаќање, ако не оживување од мртвите.“

Божја цел била неговата милост да се покаже и меѓу незнабошците како и меѓу Израелците. Тоа јасно е изложено во пророштвата на Стариот завет. Апостолот во своето докажување користи некои од тие пророштва. „Или зар грнчарот нема право над глината“, прашува Павле, „од истата смеса да направи еден сад за почесна, а друг за секојдневна употреба?“ (Осија 1,10).

Иако Израел како нација паднал, во него останал побожен остаток - оние што ќе бидат спасени. Во времето кога дошол Спасителот имало верни мажи и жени кои со радост ја примиле пораката на Јована Крстителот и биле наведени повторно и постудиозно да ги проучуваат пророштвата што се однесуваат на Месија. Кога била основана првата христијанска црква, таа главно се состоела од верници од еврејско потекло кои Исуса Назареќанецот го признале како Оној чиешто доаѓање долго и со желба било очекувано. На тој остаток мисли Павле кога пишува: „Ако еден дел е свет, светото е и целото тесто; ако е коренот свет - и гранките се свети.“

Овој остаток во Израел Павле го споредува со благородната маслинка на која некои гранки ѝ се скршиле. Незнабошците пак ги споредува со гранки на дива маслинка накалемени на изворното стебло. „Но, ако се откришени некои гранки, а ти, дива маслинка, си накалемен меѓу нив и заедно го користите сочниот корен на маслинката, не фали се пред гранките! Ако се фалиш, знај дека ти не го одржуваш коренот, туку коренот тебе! Ама ќе речеш: 'Гранките се откришени за да бидам јас накалемен!' Токму така! Поради неверието се откришија, а ти стоиш преку твојата вера. Не гордеј се, туку имај страв! Зашто, ако Бог не ги поштеди природните гранки, не ќе те поштеди ни тебе. Следствено, погледај ги Божјата добрина и строгост: строгоста се изразува спрема паднатите, а Божјата добрина спрема тебе, ако истраеш во добрината, зашто инаку и ти ќе бидеш отсечен.“

Со неверството и со попречувањето на намерите што ги имало небото за нив, Израелците како народ ја загубиле врската со Бога. Но гранките, кои биле одделени од изворното стебло, Бог можел повторно да ги присоедини со вистинското стебло, со Израел, или со остатокот кој му останал верен на Бога на нивните татковци. „Но тие“, изјавува апостолот за овие скршени гранки, „ако не останат во неверието, ќе бидат прикалемени, оти Бог е моќен пак да ги прикалеме“. „Зашто, ако си ти“, им пишува на незнабошците, „отсечен од природна дива маслинка, и против природата си прикалемен на питома маслинка, тогаш колку полесно оние, природните, ќе бидат прикалемени на својата маслинка. Не сакам, браќа, да не ја знаете таа тајна за да не бидете горди дека на еден дел од Израел му падна слепотија додека не влезат незнабошците, колку што е потребно, и по таков начин цел Израел ќе се спаси, како што е напишано: „Ќе дојде од Сион Избавителот и ќе ја отстрани

безбожноста од Јакова'. И тоа им е ним завет од Мене, кога ќе ги одземам нивните гревови. Што се однесува до Благовестието, тие се непријатели поради вас, но во изборот тие Му се омилен на Бога заради татковците, зашто даровите и Божјиот повик се неотповикливи. Како што и вие некогаш бевте непокорни на Бога, а сега сте помилувани поради нивното непокорство, така и тие сега станаа непокорни заради вашето помилување, та и самите да бидат помилувани.“

379 „О, длабочино на богатства и на мудрост, и на Божјето знаење! Колку се недостапни неговите судови и неиспитливи неговите патишта! Зашто и кој ја запознал Господовата мисла? Или кој му бил советник? Или кој му дал нешто однапред за да му биде вратено? Бидејќи сè е од него, преку него и за него. Нему нека му е слава во вечни векови!“

Така Павле покажал дека Бог во својата милост и доброта е толку сеопфатен, што е во состојба да ги измени срцата и на Евреите и на незнабошците и секому, кој верува во Христа, Тој му ги дава благодатите ветени на Израел. Тој го повторува тврдењето на пророк Исаија за Божјиот народ: „Иако бројот на Израеловите синови е колку морскиот песок, само остатокот ќе биде спасен, зашто Господ ќе го спроведе својот збор на земјата, и брзо ќе го исполни. И како што прорече Исаија: 'Ако Господ над војските не ни оставеше потомство, ќе бевме како Содом и ќе заприлегавме на Гомор.“

Во времето кога Ерусалим бил уништен, а храмот претворен во урнатини, илјадници Евреи биле продавани како робови во незнабожечките земји. Биле распрснати низ сите народи на светот како останки од парчосан брод на пуст брег. Осумнаесет векови (во времето кога авторот ја пишува оваа книга, заб. на прев.) Евреите талкале од народ до народ по цел свет, и никаде не им било дадено право да го повратат својот некогашен углед како народ. Омаловажени, замразени и прогонети, од столетие во столетие нивно наследство било само патила и страдање.

380 И покрај страшната пресуда, „Крвта негова нека падне врз нас и врз нашите деца“, изречена над еврејскиот народ во времето кога го отфрлиле Исуса Назареќанецот, од столетие во столетие живееле многу благородни, богобојазливи Евреи и Еврејки кои страдале молчејќи. Бог ги тешел во неволјите и ги сожалувал во нивната тешка состојба. Ги слушнал болните молитви на оние што го барале со сето срце, сакајќи правилно да ја сфатат неговата реч. Некои биле осведочени дека кроткиот и понизен Назареќанец, што го отфрлиле и го распнале нивните

предци, навистина е вистинскиот Израелов Месија. Кога ја сфатиле смислата на познатите пророштва, која толку долго била затемнета со традициите и со погрешно толкување, нивните срца биле исполнети со благодарност што Бог му го подарил неискажливот дар на секое човечко суштество што го прима Христа како личен Спасител.

На тие поединци укажува Исаија кога во своето пророштво кажува: „Остатокот ќе се спаси.“ Од Павловите па сè до нашите денови, Бог со својот Свети Дух ги повикувал и Евреите и незнабошците. „Зашто Бог не гледа кој е кој“, рекол Павле. „Должен сум им и на Грците и на варварите“, рекол апостолот за себе, но никогаш не го симнал од ум фактот дека Евреите имале значајни предимства над другите, „прво, што им се доверени Божјите зборови“. „Зашто јас не се срамам од евангелието, бидејќи тоа е Божја сила за спасение на секој кој верува, првин за Евреинот, а и за Гркот. Бидејќи во него се открива Божјата праведност, од вера во вера, како што е напишано: 'Праведникот ќе живее од верата.'“ За тоа Христово евангелие, кое има еднаква важност како за Евреите така и за незнабошците, Павле во своето послание до Римјаните кажува дека не се срами од него.

Кога тоа евангелие во сета негова полнота би им се прикажало и на Евреите, мнозина би го примиле Христа како Месија. Меѓу христијанските проповедници мал е бројот на оние што се чувствуваат повикани да работат за еврејскиот народ, но пораката на милоста и надежта во Христа ќе стигне до сите што често биле запоставени.

381

Во завршната фаза на објавувањето на евангелието, кога треба да се изврши посебно дело за оние кои до тогаш биле занемарени, Господ очекува од своите весници да му посветат посебно внимание на еврејскиот народ кој се наоѓа во сите делови на светот. При објаснувањето на вековните намери на Јехова, кога списите на Стариот завет ќе се поврзат со оние од Новиот, тоа за многу Евреи ќе биде како зора на ново создавање - воскресение на душата. Кога тие ќе го видат Христа онаков каков што се прикажува во евангелието, опишан и на страниците на старозаветните списи, и кога ќе сфатат како Новиот завет многу убаво го објаснува Стариот, нивните успени способности на сфаќање ќе се разбудат и тие ќе го признаат Христа како Спасител на светот. Мнозина со вера ќе го прифатат Христа како свој Откупител. Врз нив ќе се исполнат зборовите: „А на сите што го примија им даде право да станат Божји деца - на оние кои веруваат во неговото име“ (Јован 1,12).

Меѓу Евреите има луѓе кои, слично на Савле Таршанецот, се силни познавачи на светите списи и тие со чудесна сила ќе ја објавуваат непроменливоста на Божјиот закон. Бог Израелов ќе стори тоа да се случи во последните денови. Божјата рака не се скусила за да не може да спаси. Ако неговите слуги со вера се залагаат за оние што долго биле занемарени и презрени, ќе се открие неговото спасение.

„Затоа вака вели Господ Бог на домот Јаковов, Оној кој го откупи Аврама: ’Отсега нема веќе да се срами Јаков, и нема веќе да му побледува лицето, зашто, кога ќе ги види своите деца среде себе, делото на моите раце, ќе го свети моето име. Ќе го свети Светецот на Јакова, ќе се бои од Израеловиот Бог. Тогаш духовно заблудените ќе ја познаат мудроста, и непокорните ќе се вразумат“ (Исаија 29,22-24).

ОТПАД ВО ГАЛАТИЈА

Оваа глава е заснована на Посланието до Галатиите

Додека се наоѓал во Коринт, Павле со причина бил сериозно загрижен поради некои цркви кои веќе биле основани. Под влијание на лажни учители што се појавиле меѓу верниците во Ерусалим, и меѓу верниците во Галатија нагло се ширеле неслога, ерес и разузданост. Тие лажни учители еврејските традиции ги мешале со вистините на евангелието. Игнорирајќи ги одлуките на главниот собор одржан во Ерусалим, тие од преобратените незнабошци барале да се придржуваат кон церемонијалниот закон.

Состојбата била критична. Постоела опасност тие зла набргу да ги уништат галатиските цркви.

Павла тоа го заболело до срце и тој длабоко пател поради тој отворен отпад на оние што толку верно ги учел на начелата на евангелието. Веднаш им упатил писмо на заведените верници, укажувајќи им на лажните теории што ги прифатиле и мошне строго ги укорил тие што се одвоиле од верата. Поздравувајќи ги галатиските верници со зборовите: „Благодат и мир вам од Бога, нашиот Отец и од Господа Исуса Христа“, тој им го упатил овој остар прекор:

„Се чудам што толку бргу се одвраќате од Оној кој ве повика преку Христовата благодат и преминувате кон друго евангелие, кое не е друго, освен што некои ве збунуваат и сакаат да го изопачат Христовото евангелие. Но, ако дури и ние, или ангел од небото, ви проповеда друго евангелие, спротивно од она што ви го проповедаваме, нека биде проклет!“ Учењето на Павле било сообразено со светите списи и неговите намери ги посведочил Светиот Дух. Затоа тој ги предупредил своите браќа да не слушаат ништо што би им противречило на вистините на кои ги почувувал тој.

Апостолот ги повикал галатиските верници внимателно да размислат за своите први чекори во христијанскиот живот. „О неразумни Галати! Кој ве маѓепса вас, пред чии очи Исус Христос беше прикажан како распнат? Сакам само ова да го дознам од вас: дали го примивте Духот врз основа на делата на законот или преку слушањето со вера? Толку ли сте неразумни? Почнавте со Духот, и зарем сега совршени станавте преку телото? Дали толку многу страдавте залудно, ако навистина беше залудно? А Оној кој ви го дава Духот и прави моќни дела меѓу вас, дали го прави тоа врз основа на делата на законот или преку слушањето со вера?“

385 Така Павле ги обвинувал верниците во Галатија пред судот на нивната чест, трудејќи се да ги запре на патот по кој тргнале. Потпирајќи се врз силата што ја има само Бог да спаси и не признавајќи ги учењата на тие отпаднички учители, апостолот се трудел обратените да ги наведе сами да увидат колку страшно се измамани. Но ако се вратат на својата првобитна вера на евангелието, можат да ги осуетат намерите на сатаната. Апостолот решително застанал на страна на вистината и правдата и со својата непоколеблива вера и доверба во пораката што им ја објавил, на мнозина, чијашто вера се поколебала, им помогнал повторно да се вратат кај Спасителот.

Колку многу се разликувал начинот на кој Павле ѝ пишал на коринтската црква од ставот што го зазел спрема Галатите! Првите ги укорувал претпазливо и нежно, а на другите им упатил зборови на непоштеден укор. Коринќаните биле совладани со искушение. Измамани со вештината и со лукавството на учителите кои заблудата ја проповедале како вистина, тие биле збунети и вчудовидени. Била потребна претпазливост и трпение за Коринќаните да научат да ја разликуваат лагата од вистината. Строгоста или неоправданата пренагленост од страна на Павле би го уништиле неговото влијание над мнозина на кои сакал да им помогне.

Меѓутоа, во галатиските цркви се заканувала отворена и нескриена заблуда целосно да ја потисне пораката на евангелието. Вистинскиот темел на верата - Христос - бил практично отфрлен заради застарените церемонии на јудејството. Апостолот увидел дека мора да се преземат најрешителни мерки и да се упатат најостри опомени за верниците во Галатија да се спасат од опасните влијанија што им се заканувале.

Секој Христов проповедник од ова треба да извлече значајна поука и својата работа да ја прилагоди кон условите и состој-

бата на оние на кои сака да им помогне. Еднакво се потребни 386
нежност, трпение, решителност и цврстина, но мора да се применуваат со соодветно разликување на случаите и околностите. За мудро да се постапува со луѓето со различен карактер и во нееднакви околности и прилики, потребна е мудрост и расудување просветено и посветено со Божјиот Дух.

Во посланието до галатиските верници Павле накусо ги изложил важните настани во врска со своето преобратување и со првите христијански искуства. Со тоа тој сакал да истакне дека, благодарение на посебното откровение на божествената сила, ги согледал и ги сфатил големите вистини на евангелието. Врз основа на упатствата што ги добил лично од Господа, Павле сериозно и решително ги предупредил и ги укорил Галатите. Тој не пишува со премисла и со сомнеж, туку со цврста осведоченост и со целосна јасност. Тој јасно ја истакнал разликата меѓу човечкото учење и поуците што ги примил директно од Христа.

Апостолот барал од галатиските верници да ги напуштат лажните учители што ги завеле и да се вратат на верата што ја придружуваат неспорни докази на божествено одобрување. Луѓето кои настојувале да ги одвратат од верата во евангелието биле лицемери, непосветени во срцето и расипани во животот. Нивната вера била создадена од низа церемонии и тие сметале дека со тие формалности ќе заслужат Божје одобрение. Нив не ги привлекувало евангелието кое бара да се прифати налогот: 387
„Ако некој не се роди наново, тој не може да го види Божјето царство“ (Јован 3,3). Сметале дека верата втемелена на таа наука бара премногу голема жртва и затоа цврсто се држеле за своите заблуди, мамејќи се и себеси и другите.

На непреродената природа и денеска, исто како и во времето на тие еврејски учители, ѝ одговара светоста на срцето и на животот да ја замени со надворешната форма на верата. И сега, како и тогаш, постојат лажни духовни водачи чиешто учење мнозина желно го слушаат. Сатаната вложува добро пресметани напори надежта на спасение, условена со вера во Христа и со покорување на Божјиот закон, наполно да ја истисне од човечкото срце. Архиизмамникот во сите векови своите искушенија ги прилагодувал кон предрасудите и склоностите на оние што сака да ги заведе. Во времето на апостолите Евреите ги наведува да го издигнуваат церемонијалниот закон а да го отфрлат Христа; а денеска ги поттикнува божезните христијани под изговор дека го извишуваат Христа, да го през-

рат моралниот закон, учејќи дека неговите одредби можат неказнето да се престапуваат. Должност на секој Божји слуга е најрешително да му се противстави на таквото изопачување на верата и со речта на вистината бестрашно да ги разобличува таквите заблуди.

Трудејќи се повторно да ја задобие довербата на своите браќа во Галатија, Павле упорно го бранел своето звање на Христов апостол. Тој за себе рекол дека е апостол „не од луѓе ниту со посредство на човек, туку преку Исуса Христа и Бог Отецот кој го воскресна од мртвите“. Својата служба не ја примил од луѓе, туку од највисокиот Авторитет на небото. А неговата положба била призната и од страна на главниот собор во Ерусалим, чишто одлуки ги почитувал во текот на целиот свој живот додека работел меѓу незнабошците.

388 Кога им нагласил на оние кои не го признавале неговото апостолство: „Во ништо не сум помал од познатите апостоли“ (2. Коринќаните 11,5), Павле тоа не го правел за да се извиши себеси, туку да ја истакне Божјата милост. Оние што се труделе да го потценат неговото звање и неговото дело, се бореле против Христа чијашто милост и сила се манифестирале преку Павле. Отпорот на непријателот го натерал апостолот да земе решителен став во одбрана на својата положба и авторитет.

Луѓето кои во својот живот ја искусиле силата на Божјата милост, Павле ги повикувал да се вратат на својата првобитна љубов кон вистината на евангелието. Со непобитни докази им укажал на нивната привилегија да станат слободни во Христа, со чијашто откупителна милост се облекуваат во облеката на неговата праведност сите што исцело му се предаваат. Тој тврдел дека секоја душа, која сака да биде спасена, навистина мора да има лично искуство со Бога.

Павловите сесрдни зборови полни со совет и неговите преколнувања не останале празни. Светиот Дух дејствувал со голема сила и мнозина, чишто нозе скршнале од патот, се вратиле на својата првобитна вера во евангелието. Од тогаш тие биле цврсти во слободата што им ја дал Христос. Во нивниот живот се откриле плодовите на Духот: „Љубов, радост, мир, трпение, доброта, милост, вера, кротост и воздржување.“ Божјето име се прославило и бројот на верниците се зголемил во целата таа област.

ПОСЛЕДНО ПАВЛОВО ПАТУВАЊЕ ВО ЕРУСАЛИМ

Оваа глава е заснована на книѓата Дела 20,4 до 21,16

Павле многу сакал во Ерусалим да стигне пред празникот Пасха, очекувајќи таму да се сретне со мнозина што ќе дојдат од сите краишта на светот да присуствуваат на празнувањето. Тој секогаш негувал надеж дека на некој начин со негово посредство ќе се скршат предрасудите на неговите сонародници и ќе ја примат драгоцената светлина на евангелието. Тој исто така сакал да се сретне и со верниците на црквата во Ерусалим за да им ги предаде даровите што им ги пратиле верниците од незнабожечко потекло на своите сиромашни браќа во Јудеја. Тој се надевал дека со својата посета ќе воспостави цврсто единство меѓу Евреите и обратените незнабошци.

Бидејќи ја завршил својата работа во Коринт, тој решил да отплови директно во некое пристаниште на бреговите на Палестина. Кога веќе биле извршени сите подготовки и кога требало да стапи на бродот, му кажале дека Евреите сковале заговор да го убијат. Овие противници на верата до тогаш претрпеле многу неуспеси во сите свои обиди на работата на апостолот да ѝ стават крај.

Успесите постигнати при проповедањето на евангелието повторно распалиле гнев кај Евреите. Од сите страни пристигнувале вести за ширење на новото учење кое Евреите ги ослободувало од обредите на церемонијалниот закон, а незнабошците во духовните предимства ги изедначувало со Евреите како Аврамови деца. Проповедајќи во Коринт, Павле ги изнесувал истите аргументи кои толку убедливо ги истакнувал во своите посланија. Неговото решително тврдење дека „нема веќе ни Евреин ни Грк, нема веќе ни роб ни слободен, нема веќе обре-

зание ниту необревање“, според мислењето на неговите противници претставувало дрско богохулство, и тие решиле да го замолкнат неговиот глас. Бидејќи бил известен за овој заговор, Павле решил да појде по заобиколен пат преку Македонија. Од својот првобитен план во Ерусалим да стигне за празникот Пасха морал да отстапи, но се надевал дека таму ќе стигне барем за празникот Педесетница.

Во друштво со Павле и Лука биле и „Сосипатер, синот на Пир, од Вереја, солунците Аристарх и Секунд, Гај од Дерва и Тимотеј, како и Тихик и Трофим од Азија“. Павле со себе носел голема сума пари примени од верниците од незнабожечко потекло, што имал намера да им ги предаде во раце на браќата одговорни за водење на делото во Јудеја. И затоа средил овие браќа да го придружуваат до Ерусалим како претставници на разни цркви што го дале споменатиот прилог.

391 Во Филипа Павле се задржал малку подолго за да го прослави празникот Пасха. Со него останал само Лука, додека другите членови на придружбата отишле во Троада таму да го почекаат. Филипјаните биле најљубезни и најдобродушни обратеници на апостолот. И тој за време на тие осум дена на празникот бил среќен и спокоен во нивно друштво.

Отпловувајќи од Филипа, Павле и Лука за пет дена стигнале до своите сопатници во Троада и останале седум дена со верниците во тоа место.

Последната вечер од неговиот престој таму, браќата се собрале да „кршат леб“. Бидејќи нивниот сакан учител се подготвувал да замине, се собрале многу повеќе браќа отколку обично. Биле собрани во „горна соба“ на трети кат. И тука апостолот, полн со топла љубов и со татковска грижа за нив, проповедал до полноќ.

На еден отворен прозорец седело момче по име Ефтих. Во таа опасна положба тоа заспало и паднало долу во дворот. Наеднаш сите ги зафатила тревога. Завладеал метеж. Момчето го кренале од земја мртво, и мнозина се собрале околу него тажејќи и липајќи. Но Павле, пробивајќи се низ исплашената толпа, го зел момчето во прегратки и му се обратил на Бога со сесрдна молитва да го воскресне. Молитвата му била примена. Над лелеците и речењето се слушнал смирувачкиот глас на апостолот: „Не возбудувајте се, зашто неговата душа сè уште е во него.“ Верниците пак радосно се собрале во горната соба. Примиле причест, а потоа Павле „зборуваше долго, сè до зори“.

Бродот со кој Павле и неговите сопатници планирале да го продолжат својот пат бил подготвен да исплови, а браќата по-

брзале да влезат во него. Меѓутоа, апостолот решил да појде по покус копнен пат од Троада до Ас, таму да се сретне со своите сопатници. Така на располагање имал малку време за размислување и за молитва. Предмет на неговите сериозни и неспокојни размислувања биле тешкотиите и опасностите што ги носело неговото претстојно доаѓање во Ерусалим, ставот на тамошната црква кон него и кон неговото дело, како и состојбата на црквата и интересите на евангелското дело во другите полиња; затоа оваа исклучителна прилика ја искористил со сесрдни молитви да му се обрати на Бога за сила и помош.

Отпловувајќи од Ас кон југ, патниците поминале покрај Ефес кој толку долго бил сцена на дејноста на апостолот. Павле многу сакал да ја посети тамошната црква, бидејќи на верниците требало да им даде важна поука и совет. Но решил поинаку, „зашто му се брзаше, ако е можно да биде за денот Педесетница (Духовден) во Ерусалим“. Меѓутоа, кога пристигнале во Милет, кој е оддалечен околу педесет километри од Ефес, дознал дека можеби ќе успее да се види со верниците на црквата пред да отплови бродот. Затоа веднаш им пратил порака на тамошните старешини да побрзаат во Милет за да ги види пред да го продолжи патот.

Освивајќи се на неговиот повик, тие дошле и тој им се обратил со силни и трогателни, проштални зборови полни со поуки. „Вие знаете“, нагласил тој, „од првиот ден кога стапив во Азија како го поминав сето време со вас, служејќи му на Господа со сета понизност, со солзи и со искушенија што ме снајдоа од еврејските заговори; како нè пропуштив да ви кажам сè што е 392
полезно и да ве поучам јавно и по домовите; најавувајќи им ја сериозно на Евреите и на Грците потребата од преобратување кон Бога со вера во нашиот Господ Исус Христос.“

Павле секогаш го издигнувал божествениот закон, но докажувал дека во самиот закон нема сила која би можела луѓето да ги спаси од казната за непокорноста. Грешниците мора да се покаат за своите гревови и да се понизат пред Бога, чијшто праведен гнев го навлекле на себе со престапувањето на неговиот закон. Затоа тие мораат со вера да ја прифатат Христовата крв како единствено средство за нивното спасение. Божјиот Син умрел како жртва за нивниот откуп и се вознел на небото за да стои пред Отецот како нивни бранител. Само со покајание и со вера тие можат да се ослободат од осудата за гревот и со Христовата милост можат да се оспособат во иднина да го држат Божјиот закон.

„А сега“, продолжил Павле, „поттикнат од Духот, одам во Ерусалим, не знаејќи што ќе ми се случи таму, освен што Светиот Дух ми сведочи, во секој град, велејќи дека ме чекаат окови и маки. Но мене ни најмалку не ми е до животот, туку само да го завршам својот пат и службата што ја примив од Господа Исуса - сериозно да го посведочам евангелието на Божјата благодат. И еве, сега знам дека сите вие, меѓу кои поминав проповедајќи го Божјето царство, не ќе го видите веќе моето лице.“

Павле немал намера да го изнесе ова сведоштво, но за време на излагањето го поттикнал Светиот Дух, потврдувајќи го неговиот страв дека тоа ќе биде негова последна средба со браќата од Ефес.

394 „Затоа ви сведочам во овој ден дека сум чист од крвта на сите вас, зашто не пропуштив да ви ја кажам целосната Божја намера.“ Ниту стравот некого да не го навреди, ниту желбата да задобие нечие пријателство и одобрување, не можеле да го натераат Павла да не ја објави веста што му ја дал Бог за да ги поучи, да ги опомене и да ги поправи. И денеска Бог бара од своите слуги бестрашно да ја проповедаат неговата реч и да ги спроведуваат во дело нејзините прописи. Христовиот проповедник не е повикан на своите слушатели да им изнесува само вистини што одушевуваат, премолчувајќи ги другите што би можеле да им нанесат болка. Тој мора сесрдно и внимателно да го следи развојот на карактерот. Ако види поединци од неговото стадо да запаѓаат во некој грев, тој како верен пастир мора од Божјата реч да им упати поука што се однесува токму на нивниот случај. Тој ќе биде повикан на одговорност за душите на престапниците ако дозволи и понатаму неопоменати да живеат во грев. Пастирот, кој верно ја извршува својата задача, издигнувајќи го со тоа својот висок позив, мора своите слушатели да ги поучува на секоја точка од христијанската вера, укажувајќи им какви треба да бидат и што мора да прават за да бидат совршени за Божјиот ден. Само верниот учител на крајот од својот живот ќе може како Пале да каже: „Јас сум чист од крвта на сите вас.“

395 „Внимавајте на себе и на целото стадо“, ги советува апостолот своите браќа, „во кое Светиот Дух ве постави за надгледувачи, за да бидете пастири на Божјата црква, којашто Тој ја откупи со својата крв.“ Проповедниците на евангелието подлабоко ќе го сфатат значењето на своето дело само ако постојано го имаат на ум фактот дека ним им е доверено богатството кое Христос го откупил со својата крв. Тие мора верно да вни-

маваат на себе и на стадото што им е доверено. Тие своето учење треба да го поткрепат со свој пример и не смеат да даваат повод за вистината да се зборува лошо. Како Христови претставници, тие мора да ја пазат честа на неговото име. Со својата побожност, со својот чист живот и со своите богобојазни зборови, тие мора да докажат дека се достоини за својот висок позив.

На апостолот му биле откриени опасностите што ѝ се заканувале на црквата во Ефес. „Јас знам“, рекол тој, „дека по моето заминување, меѓу вас ќе навлезат свирепи волци, кои нема да го штедат стадото; а и од вас самите ќе се подигнат мажи кои ќе зборуваат изопачено за да ги одвлечкаат учениците по себе.“ Павле се плашел за црквата зашто, гледајќи во иднината, ги видел нападите што тие ќе мора да ги поднесуваат и од надворешните и од внатрешните непријатели. Со најдлабока сесрдност ги повикал верниците будно да го пазат светиот аманет што им бил доверен. Како пример им го изнел својот неуморен труд меѓу нив. „Затоа, бдејте и помнете дека три години, ноќе и дење, не прекинув да го советувам со солзи секој еден од вас.“

„И сега ве препорачувам“, рекол тој, „на Бога и на Речта на неговата благодат, која е во состојба да изградува и да ви даде наследство меѓу сите осветени. Сребро, злато или облека, не посакав од никого.“ Меѓу верниците во Ефес имало и имотни, но Павле никогаш не настојувал од нив да извлече нешто за своја лична полза. Во своите излагања тој никогаш не го привлекувал вниманието на своите потреби. „Самите знаете дека овие раце им послужија на моите потреби и на оние кои беа со мене.“ И покрај мачните напори и далечните патувања неизбежни во Христовото дело, тој успевал не само да ги задоволи своите потреби, туку и да издели нешто како помош за своите соработници и за достоините сиромаси. Тој тоа го постигнул само со неуморен труд и со најстрого штедење. Со право можел да укаже на својот сопствен пример кога рекол: „Во сè ви покажав дека така треба да се трудите и да им помагате на немоќните, и да си спомнувате на зборовите на Господа Исуса, како самиот што кажа: 'Поблажено е да се дава отколку да се прима.“

„Кога го рече тоа, клекна на колена и се помоли со сите нив. Тогаш сите заплакаа гласно и паднаа во прегратките на Павле и топло го целиваа, нажалени најмногу од зборовите што ги рече дека веќе нема да го видат неговото лице. И го испратија до коработ.“

„Кога се одделивме од нив и отпловивме, дојдовме право во Кос, а следниот ден на Родос и оттаму во Патара“, на југозападниот брег на Мала Азија, „и кога најдовме кораб, што тргнуваше за Феникија, влеговме во него и отпловивме“. Во Тир, каде што бродот го истоварил товарот, нашле неколку ученици со кои можеле да се задржат седум дена. Со помош на Светиот Дух, тие ученици биле предупредени на опасностите што го очекувале Павле во Ерусалим, па „му зборуваа на Павле да не оди горе во Ерусалим“. Но апостолот не дозволувал страот од неволјите и од затвор да го одвратат од неговата намера.

Кога завршила седмицата што ја поминале во Тир, сите браќа заедно со своите жени и деца го испратиле Павла до бродот, и пред да влезе во него, клекнале на брегот и се помолиле, тој за нив, а тие за него.

397 Продолжувајќи го својот пат кон југ, патниците стигнале во Цезареја: „И влеговме во куќата на евангелистот Филип, кој беше еден од седумтемина, и останавме кај него.“ Овде Павле поминал неколку мирни и среќни денови - последни во целосна слобода што толку долго ја посакувал.

Додека Павле се задржувал во Цезареја, „дојде од Јудеја еден пророк, по име Агав. И кога дојде кај нас“, кажува Лука, „го зеде Павловиот појас, си ги врза рацете и нозете, и рече: 'Светиот Дух го вели ова: човекот, чиј е овој појас, Евреите во Ерусалим ќе го вратат вака и ќе го предадат во рацете на незнабошците.“

„Кога го чувме тоа“, продолжува Лука, „и ние и тамошните жители го молевме да не оди горе во Ерусалим“. Но Павле не дозволил да го одвратат од неговата патека на должноста. Решил да го следи Христа, па, ако е тоа неопходно, и во затвор и во смрт. „Што правите? Зошто плачете и ми го кинете срцето?“, извикнал тој, „јас сум готов не само да бидам врзан, туку и да умрам во Ерусалим за името на Господа Исуса.“ Увидувајќи дека му нанеле само болка без да ја изменат неговата намера, браќата престанале да го навалуваат, велејќи само: „Нека биде Господовата волја!“

Набргу дошол часот да ја напуштат Цезареја и Павле, во придружба на неколку браќа и своите сопатници, се упатил кон Ерусалим, со срца во длабока сенка, наслутувајќи ги неволјите што ги очекувале таму.

398 Никогаш до тогаш овој апостол не се приближувал кон Ерусалим со толку тажно и невесело срце. Знаел дека таму ќе најде само неколку пријатели, а многу непријатели. Се приближувал

кон градот кој го отфрлил и го убил Божјиот Син и над кој сега се реел заканувачки Божји гнев. Спомнувајќи си за својата сопствена огорченост и за своите предрасуди против Христовите следбеници, чувствувал најдлабоко сожалување кон своите заведени и заблудени сонародници. А колку малку можел да се надева дека ќе може да им помогне! Истата онаа слепа омраза која некогаш горела во неговото срце, сега се разгорувала со невидена сила против него во срцето на една цела нација.

Тој дури не можел да смета ниту на наклоност и поддршка од своите браќа во верата. Необратените Евреи, што го следеле во стапка, не ја пропуштиле приликата лично и преку писма низ Ерусалим да шират најнеповолни гласови за него и за неговата работа. Овие извештаи ги примиле како вистина дури и некои апостоли и старешини, не обидувајќи се да ги побијат и не покажувајќи никаква желба да се усогласат со него.

Меѓутоа, иако опкружен со сите овие тешкотии, апостолот не очајувал. Се надевал дека гласот што му зборувал на неговото срце сега ќе му проговори и на срцето на неговите сонародници и дека Учителот, на кого му служеле со љубов неговите соучесници во службата, ќе ги соедини нивните срца со неговото во делото на евангелието.

ПАВЛЕ - ЗАТВОРЕНИК

Оваа глава е заснована на Дела 21,17 до 23,35

„Кога пристигнавме во Ерусалим, браќата нè примија радосно. Идниот ден Павле отиде со нас кај Јакова, и сите старешини беа присутни.“

Тогаш Павле и неговите сопатници на одговорните за делото во Ерусалим уредно им ги предале прилозите што им ги пратиле верниците од незнабожечко потекло како помош за сиромашните меѓу нивните браќа во Ерусалим. При собирањето на тие прилози Павле и неговите соработници потрошиле многу време, грижливо планирање и вложили големи напори. Сумата која далеку ги надминувала очекувањата на старешините во Ерусалим претставувала плод на многу жртви, па дури и на строго самооткажување од страна на верниците од незнабожечко потекло.

400 Тие доброволни прилози претставувале знак на преданост на преобратените незнабошци кон организираното Божје дело во цел свет, и сите биле должни тоа да го примат со признание и со благодарност. Меѓутоа, на Павле и на неговите придружници им било јасно дека дури и меѓу оние пред кои сега стојат имало луѓе кои не знаат да го ценат духот на братската љубов која била поттик за таквата дарешливост.

Во првите години од евангелската работа меѓу незнабошците, некои од раководните браќа во Ерусалим, држејќи се цврсто за поранешните предрасуди и гледишта, не соработувале искрено со Павле и со неговите соработници. Трудејќи се да ги сочуваат оние неколку бесмислени форми и обреди, загубиле од вид колкав благослов би бил за нив и за делото што го сакале кога би се потрудиле да ги обединат сите ограноци на Господовото дело. Иако сакале да ги заштитат интересите на христијанската црква, тие пропуштиле да одат во чекор со

напредокот кој е постигнат со помош на божественото провидение и се обидуваале со својата човечка мудрост на работниците да им наметнат многу непотребни ограничувања. Така, се кренала група луѓе кои лично не ги познавале изменетите околности и посебните потреби со кои се соочувале работниците во далечните полиња, но сепак се чувствувале авторитативни на браќата во тие полиња да им наметнуваат специфично одредени методи на работа. Сметале дека проповедањето на евангелието треба да се спроведува сообразно со нивните гледишта.

Поминале неколку години откако браќата во Ерусалим, заедно со претставниците на другите цркви предводнички, внимателно ги разгледале сложените проблеми што се појавиле во врска со методите на работата на оние кои работеле за незнабошците. Како резултат на ова советување, браќата се обединиле и донеле дефинитивни препораки за сите цркви во врска со некои обреди и обичаи, вклучувајќи го тука и обрезанието. На тој црковен собор, браќата исто така се согласиле Варнава и Павле да им ги препорачаат на христијанските цркви како работници достоини за доверба на секој верник.

401

Меѓу присутните на тој собор имало поединци кои остро ги критикувале методите на работа на овие апостоли што го носеле главниот товар за ширење на евангелието во незнабожечкиот свет. Но во текот на советувањето нивните погледи за Божјата намера се прошириле и конечно тие се согласиле со своите браќа и заедно донеле мудри одлуки што овозможувале единство на црквата во цел свет.

Подоцна, кога станало очигледно дека бројот на обратениците меѓу незнабошците бргу расте, некои од раководните луѓе во Ерусалим почнале повторно да се враќаат на своите стари предрасуди, против методите на Павле и на неговите соработници. Како поминувале годините, овие предрасуди станувале сè посилни, така што најпосле некои од раководните луѓе барале ширењето на евангелието во иднина задолжително да се спроведува сообразно со нивните идеи. Ако Павле се согласи своите методи да ги сообрази со нивните насоки, тие ќе ја признаат неговата работа; инаку нема веќе со наклоност да го гледаат него ниту ќе му даваат поддршка.

Овие луѓе го загубиле од вид фактот дека Бог е учител на својот народ, дека секој работник во неговото дело треба да стекне лично искуство следејќи го божествениот Водач, без да очекува непосредно раководство од човек; дека неговите

работници мора да се образуваат и да се формираат според божествениот пример, а не според човечките идеи.

402 Во својата проповедничка работа, Павле го учел народот не „со убедливи зборови на мудроста, туку со пројава на Духот и силата“. Вистините што му биле откриени на апостол Павле се откриени со посредство на Светиот Дух. „А Бог ни го откри тоа нам преку Духот, зашто Духот испитува сè, па дури и Божјите длабочини. Зашто кој од луѓето ги знае човечките тајни, освен човечкиот дух што е во него? Па така, никој не ги знае Божјите тајни, освен Божјиот Дух... И ние за тоа зборуваме“, изјавил Павле, „нешта кои не ги зборуваме со зборови научени од човечка мудрост, туку научени од Духот, изразувајќи го духовното со духовни зборови“ (1. Коринќаните 2,4.10-13).

Во текот на целата своја проповедничка служба, Павле непосредно водство очекувал од Бога, но едновременно тој строго внимавал да работи сообразно со одлуките на црковниот собор одржан во Ерусалим; и како резултат на ваквата работа, „црквите се закрепнуваа во верата и секој ден нивниот број беше сè поголем“ (Дела 16,5). И сега, наспроти недостигот на љубов и симпатии од страна на поединци кон него, утеша наоѓал во свеста дека верно ја извршил својата должност, поттикнувајќи во срцата на своите обратеници дух на преданост, дух на дарежливост и братска љубов, што во таа прилика и се покажал во великодушните прилози кои штотуку им ги предал на тие еврејски расположени старешини.

Откако им ги предал даровите, Павле „им раскажа едно по едно сè што Бог, преку неговата служба, направи меѓу незнабошците“. Фактите што ги изнел тој, во срцата на сите, па дури и на оние што се сомневале, ги осведочиле дека неговиот труд бил придружуван со небесни благослови. „А кога го слушнаа тоа, го прославија Бога.“ Чувствувале дека методите на работа со кои се служел апостолот носат небесен печат. Великодушно даваните прилози што лежеле пред нив му придавале уште поголемо значење на сведоштвото на апостолот за верноста на новите цркви основани меѓу незнабошците. Луѓето кои - иако вброени меѓу оние на кои им било доверено делото во Ерусалим - барале да се усвојат диктаторски и наполно неоправдани мерки на контрола. Сега Павловата служба ја согледале во нова светлина и се увериле дека нивниот став бил погрешен, дека всушност сè уште биле робови на еврејските обичаи и традиции и дека делото на евангелието во голема мера било

попречувано затоа што не сфатиле оти сидот на поделба меѓу Евреите и незнабошците засекогаш е урнат со Христовата смрт.

Тоа била златна прилика за сите браќа во водството отворено да признаат дека Бог работел преку Павле и дека грешеле кога дозволувале тврдењата на неговите непријатели да разбудат кај нив љубомора и предрасуди. Но, наместо да се обединат во настојувањето сторената неправда да се исправи, тие му дале совет што покажува дека сè уште сметале оти Павле е одговорен за претстојните предрасуди. Тие не станале благородно во негова одбрана настојувајќи на незадоволниците да им покажат каде лежи нивната грешка, туку се обиделе да постигнат компромис, советувајќи му да заземе став кој, според нивно мислење, ќе ги отстрани сите причини на недоразбирање.

404

„Гледаш, брате!“, рекле тие одговарајќи на неговото сведоштво, „колку илјади верници има меѓу Евреите и сите се грижат за законот, а за тебе се известени дека сите Евреи, кои се меѓу народите, ги поучуваш да отстапат од Мојсеја, велејќи им да не ги обрежуваат своите деца, ниту да живеат според обичаите. И така, што сега!? Бездруго ќе чујат дека си дошол. Затоа постапи како што ќе ти кажеме: Меѓу нас има четворица мажи кои се заветувале; земи ги и исчисти се заедно со нив и плати за нив да си ги избричат главите. Така сите ќе дознаат дека нема ништо од она што чуле за тебе и дека самиот го исполнуваш законот. А за незнабошците, кои поверувале, решивме и им пишавме да се воздржуваат од нешта жртвувани на идоли, од крв, од задовено и од блудство.“

Браќата се надевале дека Павле, ако го послуша нивниот совет, решително ќе ги побие лажните гласови што се ширеле за него. Тие го уверувале дека одлуката на поранешниот собор во врска со обратениците од незнабожечко потекло и за церемонијалниот закон сè уште се во сила. Меѓутоа, ваквиот совет не бил во согласност со споменатата одлука. Ова упатство не било поттикнато од Божјиот Дух, туку било плод на страшливост. Водачите на црквата во Ерусалим знаеле дека, ако не се придржуваат кон церемонијалниот закон, би навлекле на себе омраза од страна на Евреите и би се изложиле на опасност од прогонства. Синедрионот правел сè што можел да го спречи напредувањето на евангелието. Од страна на тоа тело биле одбрани луѓе да ги следат апостолите, особено Павла, и на сите можни начини да ја попречуваат нивната работа. Кога Синедрионот би ги осудил оние што верувале во Христа како

405

престапници на законот, набргу тие и строго би биле казнети како отпадници од еврејската вера.

Многу Евреи, кои го прифатиле евангелието, сè уште го почитувале церемонијалниот закон и биле подготвени на неразумни отстапки, со надеж дека со тоа ќе стекнат доверба кај своите сонародници, ќе ги отстранат нивните предрасуди и ќе ги задобијат да поверуваат во Христа како Спасител на светот. Павле сфатил дека раководните луѓе во ерусалимската црква, сè додека толку многу од нив негуваат предрасуди против него, ќе продолжат и да го попречуваат неговото влијание. Сметал дека, ако со некоја разумна постапка ги придобие за вистината, ќе може на тој начин да ја отстрани големата пречка за успех на евангелието на други места. Меѓутоа, Бог не го овластил да прифати сè што во овој случај барале тие од него.

Кога ја имаме на ум најсесрдната желба на Павле да живее во слога со своите браќа, неговото сочувство кон слабите во верата, почитта кон апостолите, кои биле во личен допир и со Христа, и кон Јакова - братот на Господа - неговата цел на сите да им биде сè, а при тоа да не го жртвува начелото, тогаш не е толку чудно што бил присилен да скршне од патот по кој одел до тогаш толку решително и непоколебливо. Но, наместо да постигне измирување, како сакана цел, тој со овој чекор само ја забрзал кризата и преткажаните страдања и бил одвоен од своите браќа, поради што црквата била лишена од еден од своите најсилни столбови, што внело тага и болка во срцата на христијаните во сите земји.

Следниот ден Павле почнал да го спроведува во дело советот што го примил од старешините. Четворицата луѓе кои биле под назирејски завет (4. Мојсеева 6), чијшто рок набргу истекувал, Павле ги вовел во црквата „и објави завршување на деновите на исчистувањето, кога за секој од нив ќе биде принесена жртва“. Требало само уште да се приложат одредени издатоци за исчистувањето.

Оние што му советувале на Павле да преземе таков чекор не размислувале доволно ниту воопшто сфатиле на каква голема опасност ќе го изложат со тоа. Во тие празнични денови Ерусалим бил полн со поклоници од многу земји. Исполнувајќи ја должноста што му ја наменил Бог, додека им го проповедал евангелието на незнабошците, Павле посетил многу од најголемите градови на светот и така станал добро познат за илјадници луѓе кои сега од другите земји дошле во Ерусалим да присуствуваат на свеченостите на празникот. Меѓу нив имало и

такви чиешто срца биле полни со горчина и омраза кон Павле, и неговото влегување во храмот за време на празникот значело ризикување на животот. Неколку дена Павле се движел меѓу поклониците навидум незабележан. Меѓутоа, пред крајот на определеното време, додека разговарал со еден свештеник за жртвите што требало да се принесат, го препознале некои од Евреите од Азија.

Како разјарени демони тие се нафрлиле врз него, велејќи: „Израелци, помагајте! Овој е човекот кој насекаде ги учи сите против нашиот народ, против законот и против ова место.“⁴⁰⁷ Кога народот го прифатил нивниот повик, тие изнеле уште едно обвинување - „овеве и Грци во храмот и така го оскверни ова свето место“.

Според еврејскиот закон, влегувањето на необрежано лице во внатрешниот дел на светиот храм претставувало злосторство што се казнувало со смрт. Павле во градот го виделе во друштво на Трофима Ефешанецот и врз основа на тоа заклучиле дека тој и него го вовел со себе во храмот. Меѓутоа, тој тоа не го сторил; а бидејќи Павле бил Евреин, фактот што влегол во храмот не претставувал никаква повреда на законот. Но, иако било наполно невистинито, тоа обвинување поттикнало пред-расуди кај народот. Кога се рашчуло тоа меѓу тремовите на храмот, наеднаш насобраната толпа подивела. Веста секавично се раширила низ Ерусалим „и целиот град се разбранува и народот се собра“.

Нескротливите страсти на толпата распалиле вест дека еден отпадник од Израел се осмелил да го оскверни храмот токму во времето кога илјадници поклоници од сите страни на светот дошле тука да му се помолат на Бога. „Го фатија Павла и го извлекоа надвор од храмот, па веднаш ги затворија вратите.“

„А кога сакаа да го убијат, дојде глас до заповедникот на четата дека цел Ерусалим е разбунтуван.“ Клаудиј Лисие добро ги познавал бунтовните елементи со кои имал работа и „веднаш зеде војници и стотници и дотрча до нив. Кога ги видоа заповедниците и војниците, тие престанаа да го тепаат Павле“. Бидејќи не ги знаел причините за нередите, а гледајќи дека бесот на толпата е насочен против Павле, римскиот капетан заклучил дека тој веројатно е некој египетски одметник за кого слушнал, но кој до тогаш уште не бил фатен. Затоа тој „го фати и заповеда да го врзат во двојни вериги и распрашуваше кој е и што сторил“. Наеднаш се слушнале многу лути гласови кои обвинувале: „Едни од толпата викаа едно, а други друго,

и бидејќи од викотниците не можеше ништо веродостојно да се дознае, заповедникот заповеда да го одведат во тврдината. А кога беше на скалите, војниците мораа да го кренат на раце поради насилничките постапки на толпата; зашто многу народ одеше по него и викаше: „Убијте го!“

Среде сета таа разбранетост, апостолот бил смирен и присебен. Тој во душата се потпирал врз Бога и знаел дека небесните ангели се околу него. Не можел да се помири со тоа да го напушти храмот, без да се обиде да им ја изнесе вистината на своите сонародници. Кога се упатиле да го одведат во тврдината, тој му рекол на војводата: „Смеам ли да ти кажам нешто?“ Лисие одговорил: „Знаеш ли грчки? Да не си ти оној Египќанец, кој пред извесно време побуни и одведе во пустината четири илјади мажи убијци?“ „Јас сум Евреин од Тарс“, продолжил Павле, „граѓанин на познатиот град во Киликија, и те молам да ми одобриш да му се обратам на народот.“

Кога му било дозволено, „Павле застапа на скалите и му мавна со рака на народот“. Со таквиот гест тој го привлечол нивното внимание, додека со своето однесување речиси ги присилувал на почит. „А кога настана длабока тишина, проговори на еврејски јазик и рече: „Луѓе, браќа и татковци! Чујте ја мојата одбрана!“ Кога слушнале еврејски зборови, „настана уште поголема тишина“, и Павле продолжил:

„Јас сум Евреин, роден во Киликискиот Тарс, израснат во овој град, воспитан при нозете на Гамелеил, научен строго според законот на нашите татковци, оддаден на Бога, како и сите вие денеска.“ Никој не можел да ги побие овие зборови на апостолот, бидејќи фактите за кои зборувал им биле познати на мнозина кои живееле во Ерусалим. Тој им зборувал за својата некогашна ревност при прогонувањето на Христовите ученици сè до смрт, а потоа на своите слушатели им ги изложил околностите под кои се обратил и како неговото гордо срце било наведено да се покори пред распнатиот Назареќанец. Кога би се обидел да полемизира со своите противници, тие упорно би одбивале да го слушаат. Меѓутоа, тој со толку непреодолива убеденост ги изложувал своите доживувања, што извесно време се чинело како да се смешка и ги освоил нивните срца.

Потоа се обидел да објасни дека заложбите за незнабошците не ги прифатил по сопствен избор. Тој сакал да работи за својот народ, но токму тука, во истиот тој храм, Божјиот глас му проговорил во света визија, наредувајќи му да оди „далеку... меѓу незнабошците“.

Сè до тој миг народот мошне внимателно слушал; но кога Павле во излагањето на настаните од својот живот спомнал подробност дека како Христов претставник бил пратен при незнабошците, гневот на народот повторно се разгорел. Навикнати себеси да се сметаат за единствен народ кој ужива Божја наклоност, тие не сакале да дозволат презрените незнабошци да учествуваат во благодатите за кои до тогаш сметале дека им припаѓаат исклучиво ним. Надвикувајќи го гласот на говорникот, тие споулавеле: „Тргнете го од земјата таквиот, зашто не треба да живее.“

410

„Додека тие викаа така, ги кинеа своите облеку и фрлаа прав во воздухот, заповедникот заповеда да го одведат во тврдината, наредувајќи со камшикување да го испитаат за да дозволае зошто викаат така против него.“

„А кога го испружија и го врзаа со ремени, Павле му рече на стотникот кој стоеше таму: 'Зар смеете да камшикувате римски граѓанин, и тоа неосуден?' Кога стотникот го чу тоа, отиде и го извести заповедникот, велеејќи: 'Што ќе сториш? Овој човек е римски граѓанин!' Тогаш заповедникот дојде кај него и му рече: 'Каж ми, навистина ли си римски граѓанин?'

А тој рече: 'Да!' Заповедникот одговори: 'Јас го добив тоа граѓанство за голема сума.' Павле рече: 'А јас се родив со него.' И веднаш отстапија од него тие што сакаа да го испитуваат. Заповедникот исто така се уплаши кога дозна дека тој е римски граѓанин, зашто го беше врзал. Утредента, сакајќи да дозволае зошто Евреите го обвинуваа, го ослободи и заповеда да се соберат првосвештениците и целиот Совет, па го доведе долу Павла и го постави пред нив.“

Тогаш на апостолот требало да му суди истиот оној суд (Синедрионот - духовен суд, заб. на прев.) чијшто член и самиот бил пред своето преобратување. Додека стоел пред еврејските поглавари, неговото држење било спокојно, а на лицето му се гледал Христов мир. „А Павле погледна втренчено кон Советот и рече: 'Луѓе, браќа, јас живеам со наполно чиста совест пред Бога до овој ден.'“ Тие зборови само долеале масло врз разгорениот оган на нивната омраза. „А првосвештеникот Ананија им нареди на оние што стоеја до него да го удираат по устата“. Притоа, како одраз на таа нехумана и свирепа заповед, Павле извикнал: „Бог ќе те удри тебе, варосан сиду! И ти седиш за да ми судиш според законот, а заповедаш да ме тепаат спротивно на законот. А оние што стоеја наоколу рекоа: 'Божјиот првосвештеник ни го навредуваш?'“ Тогаш Павле, со својата

411

вообичаена учтивост, возвратил: „Не знаев, браќа, дека е прво-свештеник, зашто е напишано: 'Не зборувај лошо за старешината на својот народ.'“

„Кога Павле сфати дека дел од нив се садукеи, а другите фарисеи, извика во Советот: 'Луѓе, браќа, јас сум фарисеј и син на фарисеј. Ме судат заради надежта и воскресението на мртвите.' Кога го рече тоа, настана расправа меѓу фарисеите и садукеите, и собирот се подели, зашто садукеите велат дека нема воскресение, ни ангели, ни дух, а фарисеите го признаваат сето тоа.“ Овие две сопернички партии почнале меѓусебно жолчно да се расправаат, и така се скршила силата на нивното заедничко противење против Павле. „А некои од законниците на фарисејската група станаа и се препирааа велeјќи: 'Ние не наоѓаме никакво зло кај овој човек. А што ако му зборувал дух или ангел?'“

412 Во конфузијата што настанала, садукеите со сите сили настојувале да се доберат до апостолот за да го погубат, а фарисеите биле исто толку ревносни во настојувањето да го заштитат. „Заповедникот се исплаши да не го растргнат Павла, па ѝ заповеда на војската да слезе и да го грабне од нивната средина и да го одведат во тврдината.“

Подоцна, кога размислувал за тоа мачно доживување, Павле почнал да стравува дека неговото тогашно однесување можеби не било по Божја волја. Можеби згрешил што воопшто и дошол во Ерусалим? Можеби неговата топла желба да се соедини со своите браќа резултирала со вакви несреќни последици?

Ставот на Евреите како божемен Божји народ пред незнабожечкиот свет предизвикал голема загриженост и болка во душата на апостолот. Какво мислење за нив ќе имаат тие незнабожечки војници? Евреите тврдат дека се поклоници на Јехова, а проникнати со слеп и наполно беспричински бес се нафрлаат да ги уништат дури и сопствените браќа кои не се согласуваат со нив по прашањето на верата и својот најсвечен верски собор го претвораат во сцена на судири и дивјачка конфузија. Павле чувствувал дека на Божјето име му е нанесен срам пред незнабошците.

Сега се наоѓал во затвор и знаел дека неговите непријатели со очајна пакост ќе се послужат со сите средства да го убијат. Дали е можно неговата работа и неговите заложби за црквата да завршиле и сега ќе се појават бесни волци? На Павле на срце му лежело Христовото дело и тој со длабока страхопочит размислувал за опасностите во кои се наоѓаат расеаните цркви,

изложени на прогони од исти такви луѓе на какви што наишол во Синедрионот. Поттиштен и обесхрабрен, Павле плачел и се молел на Бога. 413

Во тој мрачен миг Господ не го заборавил својот слуга. Тој го заштитил од бесот на убиствено расположениот иган во предворјето на храмот; Тој бил со него пред Синедрионот; Тој бил со него и во тврдината; Тој и сега му се открил на својот сведок, освивајќи се на неговата сесрдна молитва да му го покаже патот. „Следната ноќ Господ застапа пред него и му рече: 'Биди храбар! Онака како што сведочеше сериозно за мене во Ерусалим, така треба да сведочиш и во Рим.'“

Павле одамна сакал да го посети Рим; чувствувал силна желба и таму да посведочи за Христа, но имал впечаток дека непријателското однесување на Евреите ги оневозможило таквите негови намери. Дури ни тогаш не помислувал дека сепак ќе стигне таму макар како и заточеник.

Додека Господ го храбрел својот слуга, непријателите на Павле желно ковале заговор и правеле планови како да го уништат. „А кога се раздени, Евреите сковаа заговор и се заколнаа дека не ќе јадат ниту пијат додека Павле не биде убиен. Беа повеќе од четириесетмина кои учествуваа во заговорот.“ Тоа бил пост што Господ го осудил преку Исаија - пост „да се расправате и да се карате и да биете со песница безбожно“ (Исаија 58,4).

„Тие дојдоа кај првосвештениците и старешините и им рекоа: 'Се обврзавме со свечена заклетва дека нема да вкусиме ништо додека не го убиеме Павла. Затоа сега вие, заедно со Советот, поднесете му барање на заповедникот да го доведе долу кај вас, божем сакате поточно да го испитате неговото дело, а ние сме готови да го убиеме пред да се приближи.'“ 414

Наместо да ја осудат таа свирепа стапица, свештениците и поглаварите тоа радо го прифатиле. Павле ја кажал вистината кога Ананија го споредил со варосан сид.

Но Бог се вмешал за да му го спаси животот на својот слуга. Внукот од сестра му на Павле слушнал за таа заседа на атентаторите и „дојде и влезе во тврдината и му јави на Павле. А Павле повика еден од стотниците и му рече: 'Одведи го момчево кај заповедникот, зашто има да му соопшти нешто.' Стотникот го зеде и го одведе кај заповедникот и му рече: 'Затвореникот Павле ме викна и ме замоли да го доведам кај тебе ова момче, зашто имало нешто да ти каже.'“

Клаудиј Лисие љубезно го примил момчето, го одвел на страна и го прашал: „Што имаш да ми соопштиш?“ Момчето одговорило: „Евреите се договорија да те замолат да го одведеш утре Павла долу, во Советот, божем сакаат поточно да се распрашаат за него. Но немој да ги послушаш, зашто го демнат повеќе од четириесет нивни луѓе кои се заколнаа да не јадат, ниту да пијат, додека не го убијат. И сега се подготвени, само го чекаат твоето ветување.“

415 „Тогаш заповедникот го пушти момчето и му нареди: 'Не кажувај никому дека ме извести за ова.'“

Лисие веднаш решил да го префрли Павла во надлежност на намесникот Феликс. Целиот еврејски народ се наоѓал во состојба на возбуда и раздразливост и често се случувале нереди. Натомошното присуство на Павле во Ерусалим би можело да има опасни последици за градот, па и за заповедникот. Затоа, „повикувајќи двајца од стотниците“, Лисие рекол: „Пригответе ми двесте војници, седумдесет коњаници и двесте стрелци за да тргнат за Цезареја, во третиот час на ноќта. Пригответе и коњи, за да го качат Павла и да го одведат безбедно до управителот Феликс.“

Павла требало да го отпратат не губејќи ниту еден миг. „Тогаш војниците, според заповедта што им беше дадена, го зедеа Павла и го одведоа ноќе во Антипатрис“, од каде што коњаниците со заточеникот го продолжиле патот во Цезареја, додека четиристотините војници се вратиле во Ерусалим.

Офицерот што примил налог од заповедникот му го предал на Феликса заточеникот, а и писмото во кое пишувало: „Клаудиј Лисие, до угледниот управител Феликс - поздрав!

Кога овој човек го фатија Евреите и сакаа да го убијат, јас дојдов со војска и го извлеков, бидејќи дознав дека е Римјанин. Сакајќи да ја испитам причината за која го обвинуваат, го доведов долу во нивниот Совет и најдов дека го обвинуваат заради спорните прашања од нивниот закон, но дека нема никаква вина што заслужува смрт или окови. А кога ме известија дека се подготвува заговор против овој човек, веднаш го испратив кај тебе, а обвинителите ги испратив да кажат пред тебе што имаат против него.“

416

Кога го прочитал писмото, Феликс се распрашал на која провинција ѝ припаѓа заточеникот, и кога дознал дека е од Киликија, рекол: „Ќе те ислушам кога ќе дојдат и твоите обвинители. И заповеда да го чуваат во Иродовата палата.“

Ова не бил прв случај Божји слуга да најде меѓу незнабошците прибежиште од зLOBата на оние кои тврделе дека се Божји народ. Со истурањето на својот бес врз Павла, Евреите допишале уште едно злосторство во мрачниот список што ја обележува историјата на тој народ. Срцата уште повеќе им се стврднале во отпорот кон вистината и со тоа нивната пропаст станала уште посигурна.

Малку се оние кои исцело ја сфатиле вистинската смисла на зборовите што ги изговорил Христос во синагогата во Назарет. Во таа пригода Тој за себе кажал дека е Божји Помазаник чијашто мисија е да теши, да ги благословува и да ги спасува несреќните, напатените и грешните; а потоа, гледајќи дека во срцата на неговите слушатели владеат горделивост и неверство, ги потсетил како Бог во минатото се одвратил од својот избран народ поради неговото постојано неверство и бунтовност, а им се покажал во незнабожечките земји на оние кои не ја отфрлиле небесната светлина. Вдовицата од Сарепта и Неман од Сирија живееле според светлината што ја примиле и затоа тие се сметани за поправедни од избраниот Божји народ кој отпаднал од него жртвувајќи ги начелата пред угодностите и земните почести.

На Евреите во Назарет Христос им ја кажал страшната вистина кога изјавил дека за верниот Господен весник нема безбедност меѓу отпадничките Израелци. Тие нема да ги сфатат неговите вредности ниту правилно да ги оценат неговите напори. Иако еврејските поглавари тврделе дека ревнуваат за Божјата чест и за добро на Израел, тие всушност биле непријатели и на Бога и на Израел. Со збор и со пример тие всушност сè повеќе го оддалечувале народот од послушноста кон Бога и го одвеле толку далеку, што Бог не можел да биде негова одбрана за време на неволјите.

Укорите што им ги упатил Спасителот на жителите на Назарет, во случајот на Павле се однесувале не само на Евреите кои не го примиле Христа, туку и на неговите браќа во верата. Кога водачите на црквата целосно би се ослободиле од своите чувства на огорченост кон апостолот, и кога би го прифатиле како човек посебно повикан од Бога да им го однесе евангелието на незнабошците, Господ би им го поштедил Павла. Бог не одредил работата на Павле толку бргу да се заврши, но не се послужил ниту со чудо за да го запре токот на настаните што ги предизвикале раководните луѓе на црквата во Ерусалим.

Тој дух секогаш произведува слични последици. Црквата е лишена од многу благодати поради тоа што не се ценат и не се користат предвидените можности на божествената милост. Колкупати Господ би ја продолжил работата на некој верен проповедник кога неговите напори би биле ценети! Но, ако верниците на црквата му дозволат на непријателот на душите во толкава мера да им го изопачи расудувањето, што како резултат на тоа погрешно ги толкуваат и ги прикажуваат зборовите и постапките на Христовиот слуга, ако му препорачуваат поинаков пат и ги кочат неговите напори, тогаш Господ понекогаш им го скусува благословот што им го дал.

418

Сатаната постојано дејствува преку своите орудија за да ги обесхрабри и да ги уништи оние што ги избрал Бог да извршат некое големо и добро дело. Тие можат да бидат подготвени да го жртвуваат и животот за напредок на Христовото дело, но големиот измамник им влева на нивните браќа сомнеж во врска со нивната исправност; но, ако се прифатат, тие сомнежи ја поткопуваат довербата во искреноста на нивниот карактерот со што ги осакатуваат нивните напори. Непријателот толку пати успева преку нивните браќа да им нанесе такви душевни страдања, што Бог своите прогонети слуги милосливо ги повикува на одмор. Кога нивните раце се прекрстени над нивните гради во кои срцето не чука веќе, кога не се слуша нивниот глас кој опоменува и поттикнува, дури тогаш закоравените, и оние што се оглушуваат на советите, можеби ќе се разбудат и ќе ги сфатат благодатите што ги отфлиле. Нивната смрт можеби ќе го постигне она што тие не го постигнале за време на животот.

СУДЕЊЕ ВО ЦЕЗАРЕЈА

Оваа глава е заснована на Дела 24 глава

Пет дена откако Павле пристигнал во Цезареја, пристигнале и неговите тужители од Ерусалим во придружба на Тертул - еден речит говорник кој го зеле за свој застапник. Судињето било набрзина закажано. Павле е изведен пред судски совет и „Тертул почна да го обвинува“. Сметајќи дека ласкањето пред римскиот властодржец ќе влијае повеќе и посилно отколку едноставното изнесување на вистината и правдата, препредениот говорник го почнал својот говор фалејќи го Феликса: „Голем мир уживаме благодарение на твоите реформи, и со твојата промисленост многу нешта се поправија кај народов; тоа ние, честите Феликсе, со секаква благодарност го признаваме на секој начин и на секое место.“

Со тоа Тертул се спуштил до најбезочно ниво на невестина, зашто Феликс по карактер бил низок и достоин за презир. За него е кажано дека „со разновидна алчност и свирепост владеел како цар со нарав на еден роб“ (Тацит, Историја, глава 5, параграф 9). Оние што го слушале Тертула знаеле дека тие ласкави зборови се наполно невестинити, но нивната желба Павле по секоја цена да биде осуден била посилна од нивната љубов кон вистината.

Во своето излагање Тертул го обвинил Павла за злосторства поради кои, ако би се докажале, би бил осуден за велепредавство. „Најдовме дека овој човек е чума“, изјавил тој, „бидејќи предизвикува препирки меѓу сите Евреи по цел свет и е водач на назаретската секта. Се обиде да го оскверни и храмот.“ Потоа Тертул објаснил како командантот на гарнизонот во Ерусалим, Лисие, сосила го грабнал Павла од Евреите кога сакале да му судат според својот црковен закон и дека на тој начин ги присилил таа работа да ја изнесат пред Феликса. Тој тоа го

420

кажал со цел на некој начин намесникот да го наведе Павла да му го предаде на еврејскиот суд. Сите овие обвинувања ги поддржувале мошне жестоко и присутните Евреи, кои не се обидуваале да ја скријат својата омраза кон обвинетиот.

427 Феликс бил доволно остроумен за да проникне во намерите и во карактерот на Павловите тужители. Знаел од какви побуди му ласкаат и видел дека не се во состојба, ниту пак имаат факти, да ги поткрепат своите обвинувања изнесени против Павла. Обраќајќи му се на обвинетиот, тој го повикал сам да одговара за себе. Павле не трошел пофални зборови и комплименти, туку едноставно рекол дека радо ќе се брани пред Феликса, знаејќи дека веќе долго е судија и дека добро ги познава еврејските закони и обичаи. Зборувајќи за обвинувањата изнесени против него, јасно покажал дека ниту едно од нив не е вистинито. Изјавил дека не предизвикал нереди ниту во еден дел на Ерусалим, ниту пак го осквернил светилиштето. „И не ме најдоа ниту во храмот“, рекол тој, „ниту во синагогите, ниту во градот како се расправам со некого или го бунтувам народот, а не можат ни тебе да ти го докажат она заради што ме обвинуваат сега.“

Признавајќи единствено дека, „според патот, кој тие го нарекуваат секта“, му служи на истиот Бог на кој му служеле неговите татковци, „верувајќи во сè што е според законот и пророците“, и потврдил дека, сообразно со јасното учење на светите списи, верува во воскресение на мртвите. А потоа изјавил дека најголема цел на неговиот живот е да има „чиста совест и пред Бога и пред луѓето“.

Наполно искрено и отворено ја изложил целта на својата посета на Ерусалим и сите околности под кои настанало неговото апсење и иследување. „По многу години јас дојдов да му донесам милостина на својот народ и да принесам жртви, при што ме најдоа исчистен во храмот, без народ и без врева. Но имаше некои Евреи од Азија, кои треба да излезат пред тебе и да ме обвинат, ако имаат нешто против мене. Или овие сами нека кажат каква неправда најдоа во мене кога стоев пред Советот, освен ако се работи за оваа изјава што ја извикнав гласно, стоејќи меѓу нив: ”Заради воскресението на мртвите ми судите денеска!““

Апостолот зборувал од длабината на душата со очигледна искреност и во неговите зборови се чувствуваала тежина и моќ на уверливост.

428 Во своето писмо, упатено до Феликса, Клаудиј Лисие го изнел своето лично сведоштво за Павловото однесување.

Освен тоа, сам Феликс многу подобро ја познавал еврејската вера отколку мнозина што претпоставувале. Фактите што Павле јасно и искрено ги изложил во врска со овој случај, на Феликса му овозможиле уште подобро да проникне во побудите што ги навеле Евреите Павла да го обвинат за поттикнување на предавство и бунт. Намесникот не сакал неоправдано да осуди еден римски граѓанин само затоа да ги задоволи неговите тужители, ниту пак сакал да им го предаде ним да го убијат без праведно судење. Меѓутоа, Феликс при своите постапки не се раководел од никакви повисоки побуди, туку од лични интереси. Тој бил роб на славољубието и на желбата за унапредување. Стравот да не им се замери на Евреите не му дозволувал да постапи наполно праведно со овој човек за кого знаел дека е невин, и затоа решил да го одложи судењето додека не дојде Лисие, велејќи: „Кога ќе дојде заповедникот Лисие, ќе го решам вашето дело.“

Апостолот останал во затвор, но Феликс на капетанот, кој бил одреден да го чува Павла, му наредил „да му даваат извесна слобода и да не му бранат никому од неговите да му доаѓаат и да му служат“.

Не поминало многу време кога Феликс и неговата жена Друсилата пратиле по Павла со цел во приватен разговор со него да слушнат „за верата во Исуса Христа“. Биле готови, па дури и желни да ги слушаат тие нови вистини - за кои можеби никогаш порано не чуле - а кои, ако ги отфрлат, истите ќе сведочат против нив на денот на Божјиот суд.

Павле во ова видел од Бога дадена можност и знаел совесно да ја искористи. Бил свесен дека стои пред човек кој има власт да го прати во смрт или да го ослободи, но сепак, и не се обидува Феликса и Друсилата да ги фали ниту да им ласка. Знаел дека неговите зборови за нив ќе бидат животен мирис за живот или мирис за смрт, па, заборавајќи наполно на себе, се трудел да им ги отвори очите за опасноста во која се наоѓаат.

Апостолот знаел дека секој што ќе ги чуе неговите зборови станува должник пред евангелието, дека сите еден ден ќе стојат меѓу чистите и светите околу големиот сјаен престол, или пак меѓу оние на кои Христос ќе им каже: „Одете си од мене, вие, кои правите беззаконие!“ (Матеј 7,23). Знаел дека пред небесниот суд ќе мора да се соочи со секој свој слушател и дека таму ќе мора да даде сметка не само за она што го зборувал и го правел, туку и за побудите и за духот на своите зборови и постапки.

Феликс бил толку избувлив и свиреп во своите постапки, што пред тоа ретко некој се осмелувал да каже дека неговиот

карактер и неговото однесување не се беспрекорни. Но Павле не се плашел од човек. Тој јасно ја изнел својата вера во Христа и причината за таа вера, а тоа му дало повод да зборува особено за доблестите што се битни за христијанскиот карактер, а од кои оваа арогантна брачна двојка била толку очигледно лишена.

424 Тој на Феликса и на Друсилата им го предпочил Божјиот карактер - неговата правда и природата на неговиот закон. Јасно покажал дека должност на човека е да живее трезвено и умерено, своите страсти да ги држи под контрола на разумот и во согласност со Божјиот закон и да ја сочува кондицијата на своите физички и духовни сили. Нагласил дека сигурно ќе дојде судниот ден кога сите ќе бидат наградени според своите дела направени во телото, и кога јасно ќе се открие дека богатството, власта, општествената положба и звањето се немоќни на човекот да му обезбедат божествена наклоност или да го ослободат од последиците на сторените гревови. Покажал дека овој живот за човекот претставува само време на подготовка за идниот живот. Ако не ги искористи предимствата и приликите што му стојат на располагање сега, човекот може да претрпи вечна загуба, зашто нема да му се даде ново време на милост и проверка.

Павле особено се задржал на далекусежноста на барањата на Божјиот закон. Покажал дека тој проникнува до длабоките тајни на моралната природа на човекот и фрла изобилна светлина на она што било скриено од човечкото око и сознание. Она што го прават рацете и што го зборува јазикот, или што го покажува надворешниот живот на еден човек - всушност само делумно го открива неговиот морален карактер. Законот ги испитува неговите мисли, побуди и намери. Мрачните страсти што се скриени од човечкиот поглед, зависта, омразата, алчноста, славољубието и лошите дела смислени во темните длабини на душата - сето тоа прописите на Божјиот закон отворено го осудуваат.

Павле настојувал мислите на своите слушатели да ги насочи кон големата Жртва за гревовите на светот. Прво им укажал на жртвите што биле само симбол и сенка на стварноста што требало да дојде, а потоа го истакнал Христа како стварност на сите тие церемонии и како цел на која тие укажувале - на единствениот извор на животот и надежта за паднатиот човек. Светите луѓе уште од дамнина всушност се спасувани само со вера во Христовата крв. Посматрајќи ја смртната агонија на жртвуваните животни, тие преку амбисот на вековите својот

поглед го насочувале кон Божјето Јагне кое било наменето да ги земе на себе гревовите на светот.

Бог со полно право бара љубов и послушност од сите свои созданија. Тој во својот закон им дал едно совршено мерило на правдата. Но мнозина го забораваат својот Творец и радо одат по свои патишта кои се спротивни на неговата волја. На неговата љубов, која е висока како небото и широка како вселената, тие возвраќаат со непријателство. Бог не може да ги намали барањата на својот закон за да ги прилагоди кон моралните мерила на безбожниците, ниту пак човекот може со сопствена сила да одговори на барањата на тој закон. Само со вера во Христа грешникот може да се исчисти и да се ослободи од вината на престапите, и само таквата вера го оспособува да биде послушен кон законот на својот Творец.

Така Павле како затвореник им ги изнесувал барањата на божествениот закон и на Евреите и на незнабошците, истакнувајќи и издигнувајќи го презрениот Назареќанец, Исуса, како Божји Син и Избавител на светот.

Еврејската кнегиња, Друсила, добро го сфатила карактерот на законот кој таа толку бесрамно го прекршила, но предрасудата кон Човекот од Голгота била толку силна, што го затворила нејзиното срце пред зборовите на животот. Меѓутоа, Феликс никогаш порано не ја слушал вистината и длабоко се возбудил, зашто врз неговата душа убедливо дејствувал Божјиот Дух. Сега го слушнал гласот на разбудената совест: Феликс почувствувал дека зборовите на Павле се вистинити. Во неговото сеќавање воскреснало неговото грешно минато. Пред него кристално јасно се појавиле тајните на неговиот поранешен живот поминат во разузданост и во крвопролевање и мрачната историја на неговите позни години. Самиот себеси се согледал како разуздан, свиреп и граблив човек. Никогаш до тогаш вистината не дејствувала толку силно врз неговото срце. Никогаш порано неговата душа не била во толкава мера исполнета со ужасен страв. Затреперил при помислата дека сите тајни на неговиот поранешен злосторнички живот се откриени пред Божјето око и дека ќе му се суди според неговите дела.

426

Но, наместо да дозволи ова сознание да го доведе до покајание, тој се трудел да ги оттурне од себе тие непожелни мисли. Нагло го прекинал својот разговор со Павле. „Сега оди си“, извикнал, „а кога ќе најдам време, пак ќе те повикам!“

Каква спротивност меѓу однесувањето на Феликса и оној темничар во Филипа! Слугите Господови му биле предадени на

тој темничар во окови, исто како и Павле сега што бил доведен пред Феликса. Докажете што ги изнеле тие за божествената сила, нивната радост среде страдањата и прогоните и нивниот дух на христијанско проштавање, го осведочиле срцето на темничарот и тој, тресејќи се, ги признал своите гревови и му било простено. И Феликс се стресол, но не се покајал. Темничарот со радост го прифатил дејствувањето на Божјиот Дух и го примил како добредојден гостин во своето срце и во својот дом; Феликс на божествениот весник му рекол: „Сега оди си!“ Еден решил да стане Божје дете и наследник на небото; друг решил својата судбина да ја поврзе со оние што прават беззаконие.

Во текот на следните две години против Павла не е преземена никаква натамошна постапка, но тој сепак останал заточен во затвор. Феликс неколкупати го посетил и внимателно ги слушал неговите зборови. Меѓутоа, вистинската побуда на таа божемна наклоност била желба за добивка, и тој навестил дека ⁴²⁷ Павле лесно би можел да биде пуштен на слобода кога би уплатил една поголема сума пари.

Но апостолот поседувал премногу благороден карактер за да се согласи да биде ослободен со поткуп. Немал никаква вина и не сакал да се спушти дотаму со компромис со злото да ја купува својата слобода. Покрај тоа, тој бил премногу сиромашен за да може да плати толку висока откупнина. Па и да бил склон кон тоа, тој во никој случај не сакал заради себе да апелира на чувствата и дарежливоста на своите обратеници. Тој сметал дека се наоѓа во Божји раце и не сакал во врска со самиот себеси да се плетка во божествените намери.

Конечно Феликс бил повикан во Рим заради груби неправди извршени на сметка на Евреите. Прифаќајќи го тој повик, пред да ја напушти Цезареја, Феликс, сакајќи да им угоди на Евреите, го оставил Павла во заточеништво. Сепак, жртвувајќи го Павла, тој не успеал во својот обид повторно да ја задобие наклоноста на Евреите. Бил сменет и паднал во немилост, а на негово место е именуван Поркие Фест, чиешто седиште се наоѓало во Цезареја.

Зрак на небесна светлина милосливо го осветлил Феликса додека Павле разговарал со него за праведноста, за умереноста и за идниот суд. Тоа била од небото дадена можност и вистинска прилика да ги увиди своите гревови и да ги отфрли. Меѓутоа, тој на Божјиот весник му рекол: „Сега оди си! А кога ќе најдам време, пак ќе те викнам.“ Тој ја омаловажил последната понудена милост и никогаш веќе не му бил упатен Божји повик.

ПАВЛЕ САКА ДА МУ СЕ ОБРАТИ НА ЦАРОТ

Оваа глава е заснована на книѓата Дела 25,1-12

„А кога Фест пристигна во покраината, по три дни, од Цезареја отиде горе во Ерусалим, каде што првосвештениците и еврејските првенци истапија пред него против Павла и го молеа, барајќи услуга против него, да го спроведе во Ерусалим.“

Поставувајќи такво барање, тие имале намера Павла на патот кон Ерусалим да го пречекаат во заседа и да го убијат. Но Фест бил длабоко свесен за одговорноста на својата положба и учтиво одбил да го прати Павла. „Не е вообичаено кај Римјаните“, рекол тој „да погубат некого, пред обвинетиот да се соочи со своите обвинители и да добие можност да се брани од обвинението.“ Рекол исто така дека „и тој самиот набргу ќе отиде“ во Цезареја. „Затоа“, предложил, „влијателните меѓу вас нека слезат со мене, и ако е виновен во нешто тој човек, нека го обвинат.“

Но, тоа не е она што го барале Евреите. Тие не го заборавиле својот поранешен пораз во Цезареја. Во споредба со спокојното однесување и со силните докази на апостолот, нивниот злонамерен дух и нивните неосновани обвиненија би се прикажале во најлоша светлина. Повторно барале Павле да се доведе во Ерусалим на судење, но Фест решително останал при својата намера на Павле да му овозможи праведно судење во Цезареја. Бог во своето провидение влијаел врз решението на Фест животот на апостолот да биде продолжен. 429

Бидејќи претрпеле неуспех во своите намери, Евреите веднаш се приготвувале да сведочат против Павла на судот пред Фест. По неколку поминати денови во Ерусалим, кога се вратил во Цезареја, Фест „седна во судот и заповеда да го доведат Павла. А кога дојде тој, го опкружија Евреите, кои дојдоа од Ерусалим, и изнесоа против него многу тешки обвиненија

кои не можеа да ги докажат.“ Бидејќи во таа пригода немале застапник, Евреите сами ги изнесувале своите обвиненија. Во текот на судењето, обвинетиот спокојно, непристрасно и јасно ја докажувал неоснованоста на нивните обвинувања.

Фест увидувал дека спорното прашање се однесува исклучиво на еврејските верски учења, и во обвиненијата, ако правилно се сфатат, нема ништо врз чијашто основа Павле би можел да биде осуден на смрт, па дури ни на затвор. Меѓутоа, тој исто така јасно увидувал каква бура би се подигнала ако Павле не би бил осуден или предаден во нивни раце. И така, „сакајќи да им угоди на Евреите“, Фест му се обратил на ⁴³⁰ Павле и го прашал дали би сакал да појде во Ерусалим под негова заштита да му суди Синедрионот.

Апостолот знаел дека не може да очекува правда од луѓето кои со своите злосторства навлекле на себе Божји гнев. Тој, како и пророк Илија, знаел дека ќе биде посигурен дури и меѓу незнабошците отколку меѓу оние кои ја отфрлиле небесната светлина и своите срца целосно ги затвориле за евангелието. Изморен од борбата, неговиот активен дух не би можел да поднесе нови одлагања и нова заморна неизвесност околу судењето и темнувањето. Затоа решил, како римски граѓанин, да го искористи своето право да му се суди пред цезарот.

Одговарајќи на прашањето на Фест, Павле рекол: „Стојам пред цезаревиот суд, каде што треба да бидам суден. На Евреите не им сторив никаква неправда, како што и ти самиот многу добро знаеш. Ако сум пак виновен, или ако направив нешто што заслужува смрт, не одбивам да умрам. Но, ако нема ништо од она за што овие ме обвинуваат, никој не може да ме предаде ним. Се повикувам на цезарот.“

Фест ништо не знаел за заговорот на Евреите да го убијат Павла и бил изненаден со неговото повикување на цезарот. Меѓутоа, зборовите на апостолот го запреле процесот на судењето. „Тогаш Фест поразговара со својот совет и одговори: ‘Се повика на цезарот, кај цезарот и ќе одиш.’“

Така уште еден Божји слуга, поради омразата родена од верската закоравеност и самоправедност, бил присилен за заштита да им се обрати на незнабошците. Истата оваа омраза во свое време го присилила пророкот Илија помош да побара од вдовицата во Сарепта, како што ги присилила и весниците на евангелието да ја напуштат Јудеја за пораката на евангелието да им ја однесат на незнабошците. На истата оваа омраза наидува ⁴³¹ и Божјиот народ кој живее денеска. Кај мнозина кои тврдат

дека се Христови следбеници се наидува на иста гордост, формализам и себичност, на ист дух на противење - на сè она што заземало толку истакнато место во срцето на Евреите. Во иднина многу таканаречени Христови претставници ќе заземат став сличен на оној што го заземале еврејските свештеници и поглавари спрема Христа и апостолите. Во големата криза низ која наскоро ќе мора да поминат, верните Божји слуги ќе најдат на иста упорност, на иста свирепост, на решителна и непреодолива омраза.

На сите кои во тие тешки денови бестрашно ќе му служат на Бога според своја сопствена совест, ќе им биде потребна храброст, решителност и познавање на Бога и на неговата Реч, зашто сите што ќе му останат верни на Бога ќе бидат гонети. Нивните најчисти побуди и нивните најблагородни напори ќе бидат погрешно толкувани, а нивното име озлогласено и презрено. Сатаната со сета своја измамничка сила ќе настојува да влијае врз срцето и да го затемни умот за злото да го претстави како добро, а доброто како зло. Доколку е посилна и почиста верата на Христовите следбеници и порешителна нивната послушност кон Бога, сатаната сè повеќе ќе се труди против нив да ги поттикне оние што го газат Божјиот закон, а тврдат дека се на вистинскиот пат. Ќе биде потребно најсилно надевање и најголемо јунаштво и одлука за да се одржи верата која еднаш им е дадена на светите.

Бог сака припадниците на неговиот народ да се приготват за кризата што наскоро ќе настапи. Приготвени или не, тие сите ќе мора да се соочат со неа; а во времето на искушенијата и проверката ќе преодолеат само оние кои својот живот наполно го усогласиле со божественото мерило. Кога световните владетели ќе се обединат со верските и со црковните раководители да донесат прописи за прашањата на совеста - тогаш ќе се види кој навистина се бои од Бога и кој му служи. Кога темнината ќе биде најгуста, тогаш светлината на вистинскиот христијански карактер најјасно ќе блескоти. Кога ќе исчезне секоја друга заштита, тогаш ќе се види кој навистина има сигурна потпора во Господа. И додека непријателите на вистината ќе демнат од сите страни да откријат кај Божјиот народ некое зло, Господ будно ќе бдее над своите, штитејќи ги. Тој за нив ќе биде како сенка на големо дрво среде жедна пустина.

„УШТЕ МАЛКУ ПА ЌЕ МЕ НАГОВОРИШ!“

Оваа глава е заснована на книѓата Дела 25,13-27 и 26-таа гл.

Павле се повикал на цезарот и Фест не можел да постапи поинаку, туку да го прати во Рим. Но, извесно време не можел да се најде соодветен брод. Покрај тоа, заедно со Павле било потребно да се депортираат и други обвинети, а разгледувањето и на нивните случаи исто така предизвикало одлагање. Така на Павле му се дала можност причините за својата вера да ги изнесе пред најистакнатите луѓе во Цезареја, а исто така и пред царот Агрипа Втори, последен од Иродовата лоза.

„Кога поминаа неколку денови, царот Агрипа и Верникија дојдоа во Цезареја да го поздрават Фест. И бидејќи таму се задржаа повеќе денови, Фест го изнесе пред царот Павловото дело: ’Феликс остави еден човек во занданата против кого, кога бев во Ерусалим, истапија првосвештениците и еврејските старешини и бараа да го осудам.“ Фест ги изложил околностите што обвинетиот го навеле да се повика на цезарот. Истакнал како на неодамнешното судење на Павле Евреите против обвинетиот не изнеле ниту едно од оние обвиненија што тој ги очекувал, туку „имаа против него некои препирки за нивната религија и за некојси Исус, кој умрел, а за кого Павле тврдеше дека е жив“.

Кога Фест ја раскажал својата сторија, Агрипа се заинтересирал, па рекол: „И јас би сакал да го ислушам тој човек.“ Сообразно со таа желба, за следниот ден била закажана средба. „И така, утредента, кога Агрипа и Верникија дојдоа величествено и влегоа во судницата, заедно со заповедниците и со најугледните луѓе во градот, по заповед на Фест, го доведоа Павла.“

Во чест на своите гости, Фест се трудел таа пригода да ја стори што посвечена. Раскошната облека на намесникот и на неговите гости, мечовите на војниците и сјајните оклопи на нивните заповедници претставувале мошне раскошна сцена.

И тогаш Павле, сè уште во окови, истапил пред собирот. Каква разлика! Агрипа и Верникија имале власт и положба, што со себе носат и световно одобрување. Но тие биле наполно лишени од оние особини што ги цени Бог. Го престапувале неговиот закон и биле расипани во срцето и во животот. Небото се гнасило од нивниот начин на работа.

Остарениот затвореник, сè уште врзан во синцири за својот стражар, со својата појава немал ништо заради што светот би му укажува почести. Но за тој човек, навидум без пријатели, без богатство и положба, кој заради својата вера во Божјиот Син бил заточеник во зандана, будно се интересирало целото небо. Ангелите биле негови чувари и придружници. Кога би светнала славата само на еден од тие блескотни весници, би го засенчила сиот царски раскош и сета нивна горделива растури-⁴³⁵ вост. Царот и неговите дворјани би испопаѓале ничкум наземи, како и некогаш римските стражари крај Христовиот гроб.

Фест лично го претставил Павла пред судот со следните зборови: „Цару Агрипа, и сите вие господа што сте тука! Погледнете го овој, заради кој мнозина Евреи нагрвалија врз мене во Ерусалим и тука, викајќи дека тој не треба повеќе да живее. Но јас најдов дека не направил ништо што заслужува смрт, и бидејќи тој самиот се повика на Августа, решив да го пратам кај него. За човекот немам ништо видливо да му напишам на господарот и затоа го изведов пред вас, а најмногу пред тебе, цару Агрипа, за да имам што да напишам по испитувањето, зашто ми се чини неразумно да биде пратен окован човек, а да не бидат соопштени обвиненијата против него.“

Царот Агрипа му дозволил на Павла сам да зборува за себе. Апостолот ниту малку не го збунил блескотниот раскош, ниту високата положба на неговите слушатели, зашто знаел колку малечка вредност имаат богатствата и положбата што може да ги даде овој свет. Земниот раскош и сила ниту за миг не можеле да го поколебаат во неговата храброст, ниту да му го одземат спокојството.

„Цару Агрипа, се чувствувам среќен“, нагласил апостолот, „што можам да се бранам денес пред тебе од сè што ме обвинуваат Евреите, дотолку повеќе, што ти добро ги познаваш јудејските обичаи и нивните препирки. Затоа те молам да ме ислушаш со трпение.“

Павле изнел како од своето упорно и тврдоглаво неверување се преобратил во верата на Исуса Назареќанецот, Спасителот на светот. Ја опишал небесната визија која на почетокот⁴³⁶

го исполнила со неискажлив страв, а подоцна станала извор на најголема утеха - откровение на небесната слава среде која на престолот седел Оној кого тој до тогаш го презирал и го мразел и чишто следбеници токму барал да ги уништи. Од тој миг Павле - прероден со милоста - станал нов човек, искрен и огнен поборник за верата во Исуса.

Павле јасно и убедливо му ги изложил на Агрипа главните настани во врска со Христовиот живот на земјата. Тој посведочил дека Месија од пророштвата веќе се појавил во личноста на Исуса Назареќанецот. Како што е нагласено уште во старозаветните списи, Павле истакнал дека Месија меѓу луѓето ќе се појави како човек, а потоа покажал како во Исусовиот живот се исполниле сите подробности на пророштвата дадени преку Мојсеја и преку пророците. За да го спаси загубениот свет, Божјиот Син - не држејќи до срамот, бил распнат и се вознел на небото, победувајќи ги смртта и гробот.

437 Зошто, резонирал Павле, би се чинело неверојатно Христос да стане од мртвите? Така некогаш и нему му изгледало, но како не би верувал во она што лично го видел и го чул? Пред портите на Дамаск тој навистина го видел распнатиот и воскреснатиот Христос, истиот Оној кој одел низ улиците на Ерусалим, кој умрел на Голгота, ги раскинал оковите на смртта и се вознел на небото. Го видел и лично разговарал со него, исто онака како и Петар, Јаков, Јован и другите ученици. Со својот глас лично му заповедал да го проповеда евангелието - добрата вест за него како воскреснат Спасител, па како би можел да не послуша? Во Дамаск, во Ерусалим и низ сета Јудеја и во далечните краишта сведочел за распнатиот Исус, зборувајќи им на сите „да се покаат и да се обрнат кон Бога, вршејќи дела достојни за покајание“.

„Затоа Евреите ме фатија во храмот“, рекол апостолот, „и се обидоа да ме убијат. Но со помошта што ја добив од Бога тука сум до денешен ден и им сведочам и на мало и на големо, и не зборувајќи ништо друго освен она што пророците и Мојсеј рекоа дека ќе се збидне - дека Христос ќе настрада и дека, како прв воскреснат од мртвите, ќе им навести светлина и на Евреите и на незнабошците.“

Целиот собир втрнчено ги слушал чудесните доживувања на Павле. Апостолот најмногу се задржал на својата омилена тема. Никој од оние што го слушале не можел да се посомнева во неговата искреност. Но во големиот замав на неговата

уверлива речитост, го прекинал Фест, извикнувајќи: „Бладаш, Павле! Многубројните книги те довеле до лудило!“

Апостолот одговорил: „Не сум луд, честит Фесте, туку зборувам вистински и разумни зборови, зашто и царот, кому му зборувам слободно, знае за тоа. Имено, не верувам дека му е непознато нешто од ова, зашто ова не се случи во некое ќоше.“ Потоа, свртувајќи се кон Агрипа, му се обратил лично нему: „Им веруваш ли, царе Агрипа, на пророците? Знаам дека им веруваш!“

Длабоко возбуден, Агрипа за миг ја загубил од вид својата околина и достоинството на својата положба. Свесен единствено за вистината која штотуку ја слушнал, гледајќи го единствено понизниот заточеник кој стоел пред него како Божји пратеник, Агрипа и не сакајќи одговорил: „Уште малку, па ќе ме убедиш да станам христијанин.“

Апостолот најсериозно возвратил: „Би го молел Бога... не само ти, туку и сите, кои ме слушаат денес, да станете такви каков што сум и јас.“ А потоа, подигајќи ги своите оковани раце, додал: „Само без овие окови.“

Оковите со кои апостолот бил врзан - кога би се судело според правдата - би биле на рацете на Фест, Агрипа и Верникија. Сите тие правеле тешки злосторства. Тие престапници тој ден слушнале понуда за спасение во Христово име. Барем еден од нив бил „речиси наговорен“ да ја прими понудената милост и проштавањето. Но Агрипа ја отфрлил таа понуда и одбил да го прими крстот на распнатиот Спасител.

Љубопитството на царот било задоволено; дигајќи се од своето седиште, дал знак дека разговорот е завршен. Кога собирот се разотишол, присутните во меѓусебниот разговор истакнале: „Овој човек не прави ништо што заслужува смрт или окови.“

Иако бил Евреин, Агрипа не учествувал во верскиот фанатизам и во слепите предрасуди на фарисеите. „Овој човек“, му рекол Агрипа на Фест, „можеше да биде ослободен ако не се беше повикал на цезарот.“ Меѓутоа, предметот му бил поднесен на вишиот суд и не спаѓал веќе во надлежност на Фест или Агрипа.

ПЛОВИДБА И БРОДОЛОМ

Оваа глава е заснована на книѓата Дела 27 и 28,1-10

Најпосле Павле тргнал на своето патување во Рим. „А кога беше решено да отпловиме во Италија“, пишува Лука, „му го предадоа Павла и некои други затвореници на еден стотник од Августовата чета, по име Јулиј. Влеговме во еден адрамитски кораб, кој требаше да плови по азиски приморски места и испловивме; со нас беше Аристарх, Македонец од Солун.“

Во првиот век на христијанската ера патувањето по море било придружувано со исклучителни тешкотии и опасности. Морнарите правецот на пловидбата го одредувале главно спрема положбата на сонцето и ѕвездите, а кога не се појавувале ниту сонце ниту ѕвезди, а претстоеле предзнаци на бура, сопствениците на бродовите не се осмелувале да тргнат на отворено море. Во текот на извесен период од годината безопасна пловидба била речиси неможна.

440 Сега апостолот морал да помине низ тешко искуство што му паднало во дел како заточеник во окови да издржи долга и истоштувачка пловидба по море до Италија. Една околност значително ја олеснила тежината на неговата судбина - му било дозволено да го придружуваат Лука и Аристарх. Во посланието до Колошаните Павле подоцна го спомнува Аристарха како да е со него „во затвор“ (Колошаните 4,10). Меѓутоа, Аристарх по своја слободна волја го делел Павловото заточение за да може да му послужи во неговата неволја.

Пловидбата почнала успешно. Веќе следниот ден ја спустиле котвата во пристаништето Сидон. Тука капетанот Јулиј „постапуваше љубезно со Павла“, и бидејќи бил известен дека во тоа место има христијани, „му дозволи да отиде кај своите пријатели за да се погржат за него“. Бидејќи во тоа време здрав-

јето му било нарушено, на апостолот оваа дозвола му била до-
бретојдена и тоа го примил со голема благодарност.

Испловувајќи од Сидон, бродот наишол на неповолни ве-
трови кои го скршнале од директниот правец и неговото напре-
дување во значителна мера било забавено. Во пристаништето
Мира, во провинцијата Ликија, капетанот нашол еден голем
александриски брод, подготвен да тргне за Италија и веднаш
своите заточеници ги префрлил на него. Меѓутоа, ветровите
сè уште биле неповолни и бродот тешко пловел. Лука пишува:
„Повеќе денови пловевме бавно и одвај стигнавме спроти Книд;
бидејќи ветерот ни пречеше да допловиме таму, пловевме покрај
Крит, спроти Салмона. Пловејќи со мака покрај брегот, стиг-
навме до едно место наречено 'Добри Пристаништа'.“

Тука биле присилени да се задржат извесно време очекувајќи
поволен ветер. Бргу се приближувала зима „и пловењето веќе
беше опасно“, па оние на кои им бил доверен бродот морале да
ја напуштат надежта дека ќе стигнат на својата цел пред да по-
мине времето погодно за пловидба. Сега единствено останало 441
да се реши дали да се остане во местото „Добри Пристаништа“
или да се направи обид да се дојде до некое поповолно место
за зимување.

За ова прашање најсериозно се дискутирало, и капетанот
најпосле го прашал за мислење и Павла, кој во меѓувреме се
здобил со почит и кај морнарите и кај војниците. Без премис-
лување апостолот советувал да останат тука каде што се зате-
кле. „Луѓе, гледам дека пловењето ќе биде опасно и за здрав-
јето и за животот и со голема загуба не само за товарот и ко-
работ, туку и за нашите животи“, рекол Павле. Но капетанот
и сопственикот на бродот, како и мнозинството патници и еки-
пажот, не биле наклонети да го прифатат тој совет. „Бидејќи
пристаништето не беше згодно за зимување, мнозинството
реши да отплови оттаму за да се стигне, ако е некако можно,
до критското пристаниште Феникс, кое гледа кон југ и северо-
запад, и таму да се презими.

Капетанот решил да го прифати мислењето на мнозин-
ството. И така, „кога дувна благ јужен ветер“, испловиле од
Добри Пристаништа, со надеж дека ќе стигнат до саканото
пристаниште. „Но набргу потоа, од Крит задува бурен ветер“,
па „го зафати коработ, кој не можеше да му се противставува
на ветерот.“

Гонет од ветерот, бродот се приближувал кон малечкиот ос-
тров Клауда, и додека морнарите биле во неговото засолниште,

се приготвувале за најлошото. Чамецот за спасување, нивното единствено средство за излез и спас во случај да доживеат бродолом, се наоѓал приврзан за бродот и бил изложен на опасност во секој миг да се скрши во парампарчиња, па прва работа била чамецот да го подигнат на бродот. Потоа ги презеле сите мерки на претпазливост бродот да го зацврснат и да го оспособат да ѝ преодолее на бурата. Незначителната заштита што им ја давал малечкиот остров не траела долго и набргу тие биле изложени на сета жестокост на бурата.

442 Луната беснеела цела ноќ, и наспроти сите мерки на претпазливост, бродот почнал да пропушта вода. „Следниот ден, додека бевме силно фрлани од бурата, почнаа да го исфрлаат товарот.“ Повторно паднала ноќ, но ветерот не стивнал. Разјарените бранови се поигрувале со бродот шибан од бурата, чијшто јарбол веќе бил скршен и едрата оштетени. Дрвената конструкција на бродот, кој се тетеравел и крцкал под налетите на ветрот, стенкала како претсмртник при издивнување и секој час се чинело дека ќе се распадне. Водата сè посилено навлегувала, така што и патниците и морнарите постојано ја испумпувале. Никој на бродот не можел ниту за миг да здивне. „А третиот ден“, пишува Лука, „со свои раце ја исфрлија опремата од коработ. Бидејќи повеќе денови не се покажа ни сонцето ниту ѕвездите, а силната бура не попушташе, најпосле исчезна секоја надеж дека ќе се спасиме.“

Четиринаесет дни така талкале по морето над кое воопшто не се видело ниту сонце ниту ѕвезди. Иако физички многу страдал, апостолот и во тие најцрни мигови прискокнувал на помош секаде каде што би затребало. Со вера се фатил за раката на Семоќната сила и во своето срце исцело се потпрел врз Бога. Не се плашел за себе, зашто знаел дека Бог ќе го сочува со цел и во Рим да ја посведочи вистината за Исуса Христа. Но неговото срце било полно со сочувство кон несреќните души на оние што се наоѓале околу него - грешни, изопачени и неприготвени за смрт. И додека од длабината на душата го молел Бога на сите да им го поштеди животот, му било откриено дека 443 неговата молитва е примена.

Користејќи ја приликата кога бурата за миг стивнала, Павле се исправил на палубата и, подигнувајќи го својот глас, рекол: „Луѓе, требаше да ме послушате и да не тргнуваме од Крит, и ќе бевме поштедени од оваа мака и штета. А сега ве советувам да бидете бодри, зашто ниеден од вас нема да биде загубен, освен коработ. Зашто ангел од Бога, кому му припаѓам и кому

му служам, застапа пред мене ноќеска и рече: 'Не плаши се, Павле! Ти треба да излезеш пред цезарот, и еве, Бог ти ги подари сите кои пловат со тебе.' Затоа, луѓе, бидете бодри, зашто му верувам на Бога дека ќе биде така како што ми е кажано. Но треба да бидеме исфрлени на некој остров."

Тие зборови разбудиле надеж. Патниците и екипажот се тргнале од својата потиштеност и од речиси целосната умреност. Требало уште многу работи да се свршат и морале да преземат сè што е во нивна моќ за да се спасат од пропаста.

Веќа изминувала четиринаесеттата ноќ на талкање и тетеравење по мрачното и разбрането море, кога „околу полноќ“, наслушнувајќи ги ударите на брановите, „морнарите ни навестија дека се приближуваме до некое копно. И мереа и најдоа дваесет фати длабочина. Малку потоа го фрлија пак и најдоа петнаесет фати. Тогаш“, кажува Лука во својот запис, „плашејќи се да не удрат во гребените, спуштија четири котви од задниот дел на коработ и чекаа да се раздени.“

Кога осамнала зора, виделе нејасни контури на некаков непознат брег кој го заплискала бурата, но никаде немало вообичаен копнен знак за бродови. Изгледите биле толку мрачни и стусени, што бродарите од незнабожечко потекло, губејќи секоја храброст, „сакаа да побегнат од коработ“ и, спуштајќи го чамецот во морето, се изговараа дека сакаат котвата да ја спуштат од предниот крај. Но Павле, проникнувајќи во нивните ниски намери, им рекол на капетанот и на војниците: „Ако овие не останат на коработ, вие не можете да се спасите. Тогаш војниците ги пресекоа јажињата на чунот и го оставија да падне.“

Најкритичниот час сè уште бил пред нив. Апостолот пак им упатил зборови со кои ги охрабрил и ги повикал и морнарите и патниците да земат малку храна, велејќи: „Денес е четиринаесетти ден како чекате и поминувате без јадење, не вкисувајќи ништо. Затоа ве молам да јадете, бидејќи тоа е за ваше избавување. Ниеден од вас нема да загуби ни влакно од главата.“

„И кога го рече тоа, зеде леб и му заблагодари на Бога пред сите, го скрши и почна да јаде.“ И тогаш сите двесте седумдесет и пет измачени и обесхрабрени души кои без Павла би пропаднале во очај, му се придружиле нему и почнале да јадат. „Откако се наситија, го олеснија коработ, исфрлајќи го житото во морето.“

Иако веќе се разденило, тие не виделе ништо што би им помогнало да одредат каде се наоѓаат. Сепак, „забележаа залив со достапен брег и решија таму да го насочат коработ, ако

е тоа можно. Ги одврзаа котвите и ги спуштија во морето, ги разлабавија и јажињата на кормилата и го кренаа предното едро спроти ветерот и пловеа кон брегот. А кога удрија во еден ⁴⁴⁵ гребен, од двете страни заплускуван од морето, заринкаа, така што предниот дел се вглави цврсто и остана неподвижен, а задниот дел се кршеше од брановите.“

Павле и другите заточеници сега се нашле во опасност да доживеат судбина полоша од бродоломот. Војниците виделе дека, додека ќе вложуваат крајни напори да се доберат до брегот, ќе биде наполно неможно да ги чуваат заточениците што им биле доверени. Секој поединец морал да ги напрегне сите свои сили за да се спаси, а ако некој заточеник би исчезнал, оние што биле одговорни за него би морале да платат со својот живот. Затоа војниците сакале сите заточеници да ги убијат. Римскиот закон дозволувал ваква свирепа постапка, и тие тоа би го сториле кога не би бил човекот на кого сите му должеле длабока благодарност. Капетанот Јулиј знаел дека Павле најмногу придонел за спасувањето на животот на сите што се наоѓале на бродот. Освен тоа, бил осведочен дека Господ е со него и не се осмелил да му стори никакво зло. Затоа тој „заповеда најнапред да скокнат оние што знаат да пливаат и да излезат на копно, а другите, кој на штици, кој на каков-годе предмет од коработ. Така сите излегоа на копното.“ И кога бил извршен прозив, никој не фалел.

Примитивните жители на Малта убаво и љубезно ги прифатиле бродоломниците. Тие „запалија оган и нè примија сите поради дождот што паѓаше и поради студот“, пишува Лука. Павле пак се нашол меѓу оние што се грижат за добро на другите. „Павле собра куп гранки и ги стави во огнот“, кога од огнот излегла „змија, гонета од жештината и му се впи во раката.“ ⁴⁴⁶ Сите што се наоѓале околу него биле виашени; и, гледајќи ги оковите што ги носел, виделе дека е заточеник, и си рекле еден на друг: „Без сомнение, овој човек е убиец кој се спасил од морето, но правдата не го остава да живее.“ Но Павле едноставно ја истресол змијата во огнот и ништо не му се случило. Знаејќи дека змијата била отровница, луѓето очекувале секој миг тој да падне умирајќи во страшни маки. „А, откако чекаа долго, видоа дека не му се случи никакво зло, го сменија своето мислење и рекоа дека е бог.“

Во текот на три месеци што ги поминале бродоломниците на Малта, Павле и неговите соработници користеле многу прилики да го проповедаат евангелието. Господ видливо работел

преку нив. Благодарение на Павла, сите бродоломници биле пречекани со голема пресретливост, сите нивни потреби биле задоволени, а кога си заминувале од Малта, великодушно ги снабдиле со сите потреби за пат. Главните настани за време на нивниот престој, Лука накратко ги забележал на следниот начин:

„А околу тоа место се наоѓаше имотот на управителот на островот, по име Поплиј, кој нè прими и љубезно се грижеше за нас три дена. И се случи таткото на Поплиј да лежи болен од треска и дизентерија. Павле влезе кај него, се помоли, ги положи рацете на него и го исцели. По тој настан и други болни од островот доаѓаа и беа исцелувани. Тие ни искажаа и многу почести, а при заминувањето нè снабдија со сè што ни беше нужно.“

ПАВЛЕ ВО РИМ

Оваа глава е заснована на книгата Дела 28,11-31 и на посланието до Филимона

Кога настапила нова пловна сезона, капетанот и неговите заточеници го продолжиле своето патување кон Рим. Александрискиот брод „Кастор и Полукс“, на својот пат кон запад презимил на Малта, и на тој брод се сместиле патниците. Иако поради неповолни ветрови пловидбата по морето се одолжила, сепак, таа безбедно завршила и бродот се укотвил во убавото пристаниште ПUTEОЛИ, на италијанскиот брег. Во тоа место имало неколку христијани кои го замолиле апостолот да остане кај нив седум дена, што капетанот великодушно дозволил. Откако го добиле Павловото послание упатено до Римјаните, христијаните во Италија желно ја очекувале неговата посета. Не очекувале да го видат како заточеник, но неговите страдања придонеле да им стане уште помил и подраг. Бидејќи оддалеченоста меѓу ПUTEОЛИ и Рим изнесувала над двесте километри, а тоа морско пристаниште било во постојана врска со главниот град, римските христијани биле известени за Павловото доаѓање и некои од нив се упатиле во пресрет да го поздрават.

Осмиот ден по истоварувањето, капетанот и неговите заточеници се упатиле кон Рим. Јулиј радо му давал на апостолот секако одобрение што било во негова власт, но не можел да ја измени неговата положба како заточеник ниту смеел да го ослободи од оковите што го врзувале за неговиот стражар. Павле со тешко срце одел во пресрет на својата долго сакана посета на престолнината на светот. Колку многу се разликувале околностите од она што некогаш го очекувал! Како, вака окован и жигосан, ќе го проповеда евангелието? Неговите надежи дека во Рим ќе придобие многу души изгледале осудени на целосно разочарување.

Најпосле патниците пристигнале до Апиев Форум, околу шесет и пет километри од Рим. Додека се пробивале низ густата толпа свет што се тискало на големиот крстопат, на седиот старец, окован заедно со група, очигледно оковани злосторници, му биле упатувани многу презриви погледи и мноштво сурови, подбивни шеги.

Одненадеж се слушнал радосен извик, и еден човек се издигнал од толпата поминувачи и паднал околу вратот на седиот заточеник, прегрнувајќи го со солзи радоснички, како син што би го пречекал долго отсутниот татко. Таа сцена се повторувала, зашто желното очекување го изострило видот кај мнозина кои сфатиле дека окованиот заточеник е истиот оној кој некогаш во Коринт, во Филипа и Ефес им зборувал зборови што даваат вечен живот.

Бидејќи одушевените ученици со огнено срце и копнежливо се собрале околу својот татко во евангелието, групата се запрела. Војниците станале нестрпливи поради таквите задржувања, но сепак, немале срце да ја прекинат толку срдечната средба, зашто и самите научиле да го почитуваат и да го ценат седиот заточеник. Во тоа папсано и со болка скршено лице, учениците виделе отсјај на Христовиот лик. Го уверувале дека не го забравиле ниту пак престанале да го сакаат, свесни оти му должат благодарност за радосната надеж која ги бодри во животот и им дава мир во Бога. Кога би им се дало предимство и кога би им се укажала чест, тие во својата топла љубов би го носеле на рамена сè до Рим.

Малку има такви кои го сфаќаат значењето на зборовите на Лука дека Павле, кога повторно ги видел своите браќа, „му заблагодари на Бога и се охрабри“. Наоѓајќи се така среди група верници кои плачеле, кои му укажувале љубов и не се срамеле од неговите окови, апостолот гласно го фалел Бога. Исчезнал облакот на тага кој заканувачки се реел над неговиот дух. Неговата христијанска работа и неговиот живот претставувале низа тешкотии, патила и разочарувања, но во тој миг почувствувал дека за сето тоа е богато награден. Со поцврст чекор и со радосно срце го продолжил својот пат. Не се жалел на минатото, ниту се плашел од иднината. Знаел дека го очекуваат окови и страдања, но исто така знаел дека му е должност да ги спасува душите оковани со неспоредливо потешки окови и се радувал со своите патила и страдања заради Христа.

Во Рим капетанот Јулиј своите заточеници му ги предал на заповедникот на царската стража. Поволниот извештај што го

450 дал за Павле, како и писмото упатено од Фест, придонеле апостолот да се здобие со благонаклоност кај главниот заповедник така што, наместо да оди во затвор, дозволено му е да живее во куќа што самиот ја најмил. Иако сè уште бил врзан со окови за војник, тој можел слободно да ги прима своите пријатели и да се залага за напредок на Христовото дело.

На многу Евреи, кои пред неколку години биле протерани од Рим, им било дозволено да се вратат, така што во тоа време нивниот број во Рим бил прилично голем. Павле решил, пред сè, ним да им ги изложи фактите што се однесувале на самиот него и на неговата работа, додека на неговите непријатели не им се даде можност да предизвикаат огорченост и предрасуди против него. Затоа, три дена по своето пристигнување во Рим, ги повикал нивните раководни луѓе и на непосреден и едноставен начин им изложил зошто тој како заточеник дошол во Рим.

„Луѓе, браќа!“, нагласил Павле обраќајќи им се, „иако не сторив ништо против својот народ, ниту против татковските обичаи, мене сепак во Ерусалим ме предадоа како затвореник во рацете на Римјаните кои, кога ме испитаа, сакаа да ме пуштат, зашто во мене немаше никаква вина што би заслужувала смрт. Но бидејќи Евреите се спротивија на тоа, бев принуден да се повикам на цезарот, но не дека имам нешто да го обвинам мојот народ. Ете, затоа ве замолив да дојдете, да ве видам и да ви позборувам, зашто заради надежта на Израел сум окован во овие вериги.“

Ништо не зборувал за неправдата што морал да ја поднесе од страна на Евреите ниту за нивните многубројни заговори да го убијат. Неговите зборови биле полни со обсир и добрина. Тој не се стремел да го придобие вниманието или наклоноста лично за себе, туку само да ја одбрани вистината и да ја издигне честа на евангелието.

451 Неговите слушатели го известиле дека против него не добиле никакви обвиненија, ниту во званичните ниту во приватните писма, и дека ниту еден Евреин кој допатувал во Рим не го обвинувал за никаква вина. Тие исто така покажале силна желба лично да ги слушнат причините за неговата вера во Христа. „Зашто ни е познато“, рекле тие, „дека насекаде зборуваат против оваа секта.“

Бидејќи самите сакале, Павле ги замолил да одредат еден ден кога би можел да им ги изнесе вистините на евангелието. Во закажаниот ден дошле мнозина од нив и тој „од утро до вечер им изнесуваше за Божјето царство со докази и ги уверуваше

за Исуса од Мојсеевиот закон и од пророците“. Им го изнел своето лично искуство и многу докази од старозаветните списи им изложил едноставно, искрено и впечатливо.

Апостолот покажал дека религијата не се состои од обреди и церемонии, од изјави за верувања или од теории. Кога би било така, тогаш и световниот човек со помош на истражување би можел да го долови Бога, исто како и земните проблеми што ги решава со истражување. Павле учел дека верата е нешто практично, сила која спасува, начело кое целосно произлегува од Бога, лично доживување на дејствувањето на Божјата сила којашто ја обновува душата.

Апостолот ги потсетил како Мојсеј однапред на Израелците им укажал на Христа како пророк што треба да го послушаат; како сите пророци сведочеле за него како за божествен исцелител од гревот, како за безгрешен кој ќе ги носи гревовите на грешниците. Тој не ги критикувал што се придржуваат кон обредите и церемониите, но им покажал дека тие, иако со најголема точност ја извршуваат церемонијалната служба, го отфрлаат Оној кој претставува суштина на целиот обреден систем.

Павле нагласил дека пред своето преобраќање не го познавал Христа лично, туку само според сфаќањето што го имал заедно со другите за карактерот и за делото на Месија кој требало да дојде. Исуса Назареќанецот го отфрлил како измамник затоа што Тој бил надвор од рамките на тоа сфаќање. Но сега - откако се преобратил - неговото гледиште за Христа и за неговата мисија станало подуховно и повозвишено. Апостолот истакнал дека тој Христа не им го прикажува како физичка појава надворешно. Ирод го видел Христа како човек; првосвештеникот Ана исто така; така го виделе и Пилат, свештениците и поглаварите, а и римските војници. Но тие не го виделе со очи проникнати со вера, не го виделе како прославен Спасител. Да се прифати Христос со вера, да се запознае духовно, тоа значи далеку повеќе отколку лично физичко познанство со него додека бил на земјата. Оваа заедница со Христа што ја имал Павле сега, била поинтимна и поцврста од вообичаеното земно, човечко пријателство.

Додека Павле зборувал и сведочел за она што го видел и што го знаел во врска со Исуса Назареќанецот како надеж на Израел, сите кои искрено ја барале вистината биле осведочени. Неговите зборови во душата барем на некои од неговите слушатели оставиле впечаток што никогаш нема да се избрише. Но други упорно одбивале да го примат јасно изло-

453 женото сведоштво на светите списи, дури иако тоа им го изнесувал човек кој бил посебно просветлен од Светиот Дух. Тие не ги побивале неговите докази, но одбиле да ги прифатат неговите толку логични заклучоци.

Од Павловото пристигнување во Рим поминале многу месеци пред ерусалимските Евреи да се појават лично да ги изнесат своите обвиненија против заточеникот. Тие во своите обиди повеќепати претрпеле неуспех и сега, кога на Павле требало да му се суди пред највисокиот суд на Римската империја, не сакале да ризикуваат уште еден пораз. Лисие, Феликс, Фест и Агрипа изјавиле дека тој е невин. Неговите непријатели можеле да се надеваат на успех само ако со интриги и со поткажувања би успеале да го привлечат императорот на своја страна. Одлагањето исто така би им било добредојдено, зашто би добиле време што подобро да се подготват и да ги изведат своите намери. Затоа извесно време чекале пред да ги изнесат своите обвиненија против апостолот.

Според Божјето провидение, ова одлагање само придонело за натамошен развој и ширење на евангелието. Благодарение на наклоноста на оние на кои им бил доверен на чување, на Павле му било овозможено да живее во една пространа и удобна куќа каде што можел слободно да се состанува со пријателите и секој ден да им ја изнесува вистината на оние што доаѓале да ја слушаат. Така продолжил да работи полни две години, „навестувајќи го Божјето царство и поучувајќи за Господа Исуса Христа наполно слободно и непречено“.

Во тоа време Павле не ги заборавил ниту црквите што биле основани порано во многу земји. Имајќи ги предвид опасностите на кои биле изложени новопридојдените обратеници, апостолот се трудел, колку што било можно, нивните потреби да ги задоволи со опомена и со практични поуки. Освен тоа, тој од Рим праќал посветени работници да работат не само во веќе основаните цркви, туку и во полиња во кои тој не бил. Тие работници, како мудри пастири, го зацврстувале делото што Павле толку добро го почнал. Одржувајќи на тој начин постојано врска со црквите и добивајќи информации за нивната вистинска состојба и за опасностите што им се заканувале, апостолот можел постојано и мудро да врши надзор над нив.

И така апостолот, иако привидно изолиран од активната работа, всушност вршел пошироко и подалекусежно влијание отколку поранешните години кога можел слободно да ги посетува црквите. Како „затвореник за Христа“, тој чувствата

и љубовта на своите браќа ги врзал за себе уште поцврсто, а неговите зборови, напишани од оној кој бил во окови заради Христа, привлекувале поголемо внимание и почит отколку сам да бил меѓу нив. Сè додека Павле не исчезнал од нивната средина, верниците не сфатиле колку тешко било бремето што тој го носел за нив. До тој миг, тие во поголем број случаи ги одбегнувале одговорностите и товарите, изговарајќи се дека им недостига неговата мудрост и тактичност при однесувањето со луѓето, како и неговата нескротлива енергија. Но сега, кога така неискусни морале да се навикнуваат на она што порано го одбегнувале, знаеле да ги ценат неговите совети, неговите опомени и поуки повеќе отколку некогаш што ја ценеле неговата лична работа. А извештајот за неговата храброст и вера за сето време на неговото долго заточение ги поттикнувале на уште поголема преданост и ревност во Христовото дело.

Меѓу Павловите помошници во Рим имало и многу негови поранешни придружници и соработници. Лука, „љубезен лекар“, кој го придружувал на неговиот пат во Ерусалим и бил со него во текот на двегодишното темнување во Цезареја, како и во текот на опасната пловидба по морето, исто така бил со него и во Рим. Тимотеј му бил голема утеха. Тихик, „мил брат и верен служител и слуга во Господа“, благородно стоел крај апостолот. Со него исто така биле Димас и Марко; Аристарх и Епафрас биле со него во „затворот“ (Колошаните 4,7-14).

455

Христијанското искуство на Марко станало значително подлабоко отколку во првите денови на неговото преобраќање. Размислувајќи постудиозно за Христовиот живот и за неговата смрт, тој се здобил со појасни погледи за мисијата на Спасителот, за нејзините маки и судири. Гледајќи во лузните што ги носи Христос на своите раце и нозе знаци на неговата служба за човештвото, и длабината до која во своето самооткажување се спуштил за да ги спаси загубените и на смрт осудените, Марко посакал да биде сличен на својот Учител во жртвувањето на самиот себеси. Сега, делејќи ја заедно со Павле судбината на заточението, подобро од кога и да е порано сфатил дека е бесконечно богатството да се има Христос, а вечна загуба да се задобие сиот свет а да се загуби душата за чијшто откуп Христос ја пролеал својата крв. Изложен на тешки искушенија и неволји, Марко останал простум, непоклеблив, мудар и сакан помагач на апостолот.

Димас извесно време бил цврст, а потоа го напуштил Христовото дело. На тоа мислел Павле кога во посланието до Тимотеј

напишал: „Зашто Димас ме остави, бидејќи го засака сегашниот свет“ (2. Тимотеј 4,10). Заради земна добивка Димас ги напуштил сите возвишени и благородни цели. Каква кратковида размена! Поседувајќи само земно богатство и чест, колку и да го присвојувал и да се гордеел со него, Димас всушност бил сиромав; додека Марко, кој се определил да страда заради Христа, имал вечно богатство, зашто него небото го смета за Божји наследник и за сонаследник Христов.

456 Благодарение на Павловиот труд додека се наоѓал во Рим, меѓу оние кои своето срце му го предале на Бога бил и Онисим, еден роб со незнабожечко потекло кој - скарувајќи се со својот господар, Филимон, по вера христијанин од Колос - побегнал во Рим. Во добрината на своето срце Павле сакал да му ја олесни бедата и неволјата на овој несрекен бегалец, а потоа се потрудил во неговиот затемнет ум да ја внесе светлината на вистината. Онисим ги слушал зборовите на животот, ги признал своите гревови, се преобратил и ја прифатил верата во Христа.

Онисим го привлекувал Павла не само со својата нежна грижа за него како заточеник и со својата ревност при ширењето на евангелието, туку и со својата побожност и искреност. Павле кај него видел карактерни особини што ќе му овозможат да стане полезен соработник во мисионерската работа, па го советува без одлагање да се врати кај Филимона, да го моли за прошка и да се приготви за иднината. Апостолот ветил дека тој лично ќе го надомести износот со кој Филимон бил оштетен. Бидејќи токму тогаш се приготвувал Тихика да го прати со посланија наменети за разни цркви во Мала Азија, тој со него го пратил и Онисима. Да му се предаде толку едноставно на господарот, кого во свое време го оштетил, навистина била тешка проверка за поранешниот роб, но тој вистински се преобратил и не одбегнувал да го стори она што сега му била должност.

Павле по Онисима му упатил и послание на Филимона, во кое со својата вообичаена тактичност и внимание кон чувствата на другите, се зазел за покајничкиот роб и покажал желба во иднина да го задржи како соработник. Писмото почнувало со чувствен поздрав упатен до Филимона како пријател и соработник:

457 „Благодат вам и мир од Бога, нашиот Отец, и од Господа Исуса Христа. Му благодарам на мојот Бог, секогаш спомнувајќи те во моите молитви, бидејќи слушам за твојата љубов и за верата што ја имаш спрема сите свети; твоето учество во

верата нека биде делотворно преку познавањето на секое добро што е во тебе преку Христа.“

Апостолот Филимона го потсетил дека за сите добри намери, како одлики на својот карактер, треба да ѝ заблагодари на Христовата милост и дека само тоа го сторило различен од изопачените и грешни луѓе. Истата милост може и понижениот злосторник да го престори во Божје дете и во корисен соработник во евангелието.

Едноставно Павле можел Филимона да го повика и да му нареди да ја изврши својата должност како христијанин, но тој побргу му се обратил со најсесрдна молба: „Заради љубовта повеќе сакам да те молам, јас, ваков каков што сум, Павле старец, а сега и затвореник за Исуса Христа; те молам за моето дете Онисим, кого го родив во окови, кој некогаш ти беше некорисен, а сега ни е мошне корисен и тебе и мене.“

Имајќи го предвид преобратувањето на Онисима, апостолот го замолил некогашниот роб, Филимон, кој се покајал, да го прими како свое дете и да му укаже такво внимание, што овој да посака и натаму да живее кај својот поранешен господар. „Но не веќе како роб, туку повеќе од роб - како мил брат.“ Павле имал желба Онисима да го задржи како човек кој во неговите окови може да му послужи исто онака како и сам Филимон, но оваа желба била условена со тоа Филимон доброволно да го ослободи својот роб.

Апостолот добро знаел со каква строгост господарите постапуваат со своите робови, како и тоа дека Филимон бил мошне лут поради постапката на својот слуга. Тој строго се трудел да му пише така за да ги разбуди неговите најдлабоки и најнежни христијански чувства. Онисим со своето преобратување станал брат во верата, и Павле секоја казна на која би бил изложен новообратениот брат би ја сметал за удар зададен лично нему.

Павле доброволно се понудил да го прими на себе долгот на Онисима со цел виновникот да биде поштеден од срамот, од немилоста и казната и повторно да ја задобие загубената доверба. „Ако мене ме сметаш за близок“, му напишал тој на Филимона, „прими го како мене. А ако ти направил некаква штета или ти должи нешто, стави го тоа на моја сметка. Јас, Павле, кој го пишувам ова своерачно, ќе платам; а да не ти спомнувам дека тоа што си, ми ги должиш мене.“ Каков одличен пример на Христова љубов кон грешник кој се кае! Слугата кој го оштетил својот господар немал со ништо со што би можел да ја надомести штетата. Грешникот кој го злоупотребил времето

што му го доверил Бог за негова служба не може да го врати тој долг. Исус посредува меѓу грешникот и Бога, велејќи: Јас ќе го платам долгот. Грешникот нека биде поштеден; јас ќе страдам наместо него.

Нудејќи се да го земе на себе долгот на Онисима, апостолот го потсетил Филимона колку самиот тој му бил должен нему. Му должел себеси, зашто Бог Павла го сторил орудие за неговото преобратување. А потоа со нежни и чувствени зборови го преколнува Филимона, исто како и тој со својата великодушна дарежливост што поткрепил и израдувал мнозина од светите, и Филимон да го поткрепи духот на апостолот, давајќи му со таа своја постапка повод за радост. „Имајќи доверба во твојата послушност“, нагласил тој, „ти напишав, зашто знам дека ќе направиш и повеќе отколку што ти барам.“

Павловото послание до Филимона го открива влијанието на евангелието врз односите меѓу господарот и слугата. Ропството било утврдена институција во цела Римска империја, и во повеќето цркви што ги основал Павле имало и господари и робови. Во градовите, каде што често бројот на робовите бил многу поголем од бројот на слободните луѓе, ужасно строгите закони се сметани за неопходни робовите да се држат во покорност. Богатите Римјани често имале по стотина робови со разни занимања, од разни народности и способности. Имајќи целосна власт над душата и телото на тие беспомошни суштества, можеле да им задаваат болки и страдања какви што сакале. Ако некој од нив, од одмазда или во самоодбрана, би се обидел да крене рака на господарот, целото семејство на престапникот би можело да биде жртвувано на најнехуман начин. Најмалечката грешка, случајната повреда или немарност, често се казнувани без никаква милост.

Некои господари, по природа похумани од другите, биле поблаги и повеќе попустливи кон своите слуги, но апсолутното мнозинство богати и возвишени благородничешта, кои без никакво ограничување се оддавале на задоволување на своите сетилни желби, страсти и апетити, своите робови ги претворале во бедни жртви на своите ќефови и тираниии. Целиот систем во своите основи претставувал безбедно понижување на човекот.

Задачата на апостолот не се состоела од тоа самоволно или наеднаш да се урне утврдениот општествен поредок. Да се прават обиди во овој правец, би значело да се оневозможи успехот на евангелието. Меѓутоа, тој не проповедал начела што го погаѓале директно темелот на робовладетелството и кои, спро-

ведени во дело, секако би го поткопале целиот систем. „Каде што е Духот Господен“, пишува Павле, „таму е и слобода“ (2. Коринќаните 3,17). Робот, кога се преобратувал, станувал верник на Христовата црква, бил сакан и сметан за брат, за сонаследник на својот господар во Божјите благодати и во предимствата на евангелието. Од друга страна, слугите биле должни да ги извршуваат своите должности „не само пред очите, како оние кои им угодуваат на луѓето, туку како Христови слуги, кои од сета душа ја извршуваат Божјата волја“ (Ефесците 6,6).

Христијанството создава силна алка на единство меѓу господарот и робот, меѓу царот и неговите приврзаници, меѓу проповедникот на евангелието и најпонижениот грешник кој во Христа се исчистил од сите свои гревови. Сите тие се испрани во иста крв, освежени со ист Дух и станале едно во Исуса Христа.

ВЕРНИЦИ НА ДВОРОТ НА ЦЕЗАРОТ

Проповедањето на евангелието секогаш имало најголем успех меѓу пониските општествени слоеви. „Нема многумина мудри по тело, нема многумина силни, ниту многумина од благороден род“ (1. Коринќаните 1,26). Не можело да се очекува Павле - сиромашен заточеник, без пријатели и роднини - да го привлече вниманието на богатите и повластените класи меѓу римските граѓани. Порокот за нив имал блескотна привлечност и тие биле негови доброволни робови. Но меѓу изморените, осиромашени и угнетени жртви, па дури и меѓу бедните робови, имало многу такви кои со радост ги слушале Павловите зборови и во Христовата вера наоѓале утеха, надеж и мир кои ги бодреле за време на тешката судбина на нивниот живот.

Меѓутоа, иако апостолот својата работа ја почнал со едноставни и понизни луѓе, неговото влијание се ширело сè додека не го досегнало дури и дворот на императорот.

462 Рим во тоа време бил престолнина на светот. Гордите цезари им пропишувале закони речиси на сите народи на светот. Царот и неговите дворјани или воопшто не знаеле за понизниот Назареќанец, или го посматрале со омраза и презир. А сепак евангелието за неполни две години од скромниот дом на заточеникот си расчистило себеси пат дури и до богатите царски одаи. За сето тоа време Павле бил окован како злосторник, но „Божјата реч не е окована“ (2. Тимотеј 2,9).

Поранешните години апостолот со убедлива сила јавно ја проповедал Христовата вера и со знаци и чудеса давал неспорни докази за нејзинот божествен белег. Со благородна решителност стоел пред грчките мудреци и со своето знаење и речитост умеел да ги замолкне аргументите на гордите филозофи. Со нескротлива храброст стоел пред царевите и намесниците зборувајќи за праведноста, за умереноста и за идниот суд сè додека гордите властодршци не затреперило како веќе да ги виделе стравотиите на Божиот ден.

Сега, ограничен со просториите на својот стан, тој немал такви можности. Во тие околности евангелието можел да им го проповеда единствено на оние што ќе дојдат да го побараат и да го слушаат. Нему не му била дадена божествена заповед, како некогаш на Мојсеја и Арона, да истапи пред разузданиот цар и во име на големиот ЈАС СУМ да ја укори неговата свирепост и неговиот гнет. Но токму во мигот кога се чинело дека на главниот поборник на евангелието наполно му е оневозможена секоја дејност во јавноста, евангелието извојувало една голема победа, зашто припадниците и на царскиот двор станувале верници на црквата.

Никаде не би можела да постои атмосфера понеповолна за христијанството од онаа на римскиот двор. Нерон во својата душа ги избришал и последните траги на сè што било божествено, па дури и човечко, и на себе носел сатански жиг. Членовите на неговата партија и дворјаните главно имале ист карактер како него - биле избувливи, разуздани, порочни и расипани. Судејќи по сè, било наполно неможно христијанството да се здобие со упориште на Нероновиот двор, а уште помалку кај членовите на неговото семејство.

463

Но во тој случај, како и во многу други, се покажала вистинитоста на тврдењето на Павле дека оружјето на неговото војување „не е телесно, туку е со божествена моќ за разурнување на упориштата“ (2. Коринќаните 10,4).

Дури и меѓу членовите на Нероновото домаќинство имало такви кои претставувале трофеи на победата на крстот. Меѓу лошите дворјани, на уште полошиот цар, имало луѓе кои се преобраќале и станувале Божји деца. Тие го прифатиле христијанството и тоа не тајно, туку јавно. Не се срамеле поради својата вера.

А со какви средства христијанството навлегло и се здобило со цврсто упориште таму каде што пристапот бил наполно неможен? Во своето послание до Филипјаните Павле на своето заточение му ги припишал заслугите за овој успех во придобивањето на дворјаните за верата. Стравувајќи да не се помисли дека неговите неволји го пречеле напредокот на евангелието, Павле им пишал на Филипјаните: „Сакам да знаете, браќа, дека ова што се случува со мене помогна за поголем напредок на евангелието“ (Филипјаните 1,12).

Кога припадниците на христијанските цркви дознале дека Павле ќе го посети Рим, очекувале голем триумф во тој град. Павле вистината ја однел во многу земји и проповедал во голе-

464 мите градови. Зар тој истакнат поборник на верата не ќе успее да ги придобие душите за Христа дури и во таа метропола на светот? Меѓутоа, нивните надежи биле закопани со веста дека Павле во Рим е одведен како заточеник. Тие, полни со доверба, навистина се надевале дека евангелието, кога еднаш ќе се зацврсти во тој голем центар, бргу ќе ги преплави сите народи и ќе стане доминантна сила на земјата. Меѓутоа, колку тешко и болно било нивното разочарување! Човечките очекувања се осуетени, но Божјата цел сепак се остварила.

Она што го насочило вниманието на царскиот двор кон христијанството, не биле проповедите на Павле, туку токму неговите окови. Тој токму како заточеник од многу души ги исклинал оковите кои ги држеле во ропство на гревот. Но тоа не било сè. „Повеќето од браќата во Господа“, пишува тој, „охрабрани од моите окови, се осмелуваат сè повеќе без страв да ја проповедаат Божјата реч“ (Филипјаните 1,14).

Трпението на Павле и неговата ведрина во текот на неговото долготрајно и неправедно заточение, неговата храброст и вера, претставувале постојана проповед. Неговиот дух, толку различен од духот на овој свет, сведочел дека во него живее сила далеку повозвишена од земните сили. И неговиот пример ги поттикнувал христијаните на јавното поле, од кое тој физички бил потиснат, сè повеќе да ревнуваат како поборници на Божјето дело. Така неговите окови имале големо влијание. И кога се чинело дека неговите сили и неговата корисност наполно се осуетени и кога сè кажувало дека не може да стори баш ништо, токму тогаш собира снопови за Христа во полето од кое навидум бил наполно исклучен.

Пред да се заврши неговото двегодишно заточение, Павле можел да напише: „Така што им стана јасно на целата царска стража и на сите други, дека сум во окови заради Христа.“ А меѓу оние кои во посланието ги поздравувале Филипјаните, Павле ги спомнува „особено оние од домот на цезарот“ (Филипјаните 1,13; 4,22).

465 Трпението придонело за неговите победи исто толку колку и храброста. Во неволјите душите можат да се придобијат за Христа со кротост исто толку колку и со смелоста и храброста во отворена борба. Христијанинот, кој е полн со трпение и со ведрина за време на неволјите и страдањата, кој дури и смртта ја пречекува во мир и спокојство на непоколеблива вера, може за евангелието да стори многу повеќе отколку верно да работел во текот на целиот свој живот. Често се случува токму

тогаш, кога Божјиот слуга ќе се повлече од активна служба, таинственото провидение, на кое ние во нашата кратковидост се плачеме, може да изврши дело кое на друг начин никогаш не би се извршило.

Кога не е веќе во можност отворено и активно да работи за Бога и за неговата вистина, Христовиот следбеник не смее да смета дека нема веќе никаква должност што би можел да ја извршува, ниту пак награда што би можел да си ја обезбеди. Вистинските Христови сведоци никогаш не се оставени на страна. Додека се здрави или болни, живи или умрени, Бог секогаш ги употребува. Кога Христовите слуги биле прогонувани под дејство на лукавствата на сатаната и кога нивната работа била попречувана, кога ги фрлале во затвори, кога ги влечеле на губилишта или ги врзувале на справи за мачење - сето тоа се случувало со цел вистината да извојува уште поголема победа. Сите тие верници го запечатиле своето сведоштво со сопствена крв; душите, кои до тогаш се сомневале и живееле во неизвесност, се зацврстиле во Христовата вера и храбро застанале на негова страна. Од пепелта на мачениците никнала обилна жетва на новообратени души.

Ревноста и преданоста на Павле и на неговите соработници, како и верата и послушноста на обратениците кои го примиле христијанството под такви тешки околности, претставуваат тежок укор за мрзливоста и недостигот на вера кај проповедниците. Кога апостолот и неговите соработници би сакале да бараат изговор, би можеле да кажат дека воопшто не е мудро, а и напразно е, да ги повикуваат на покајание и вера во Христа припадниците на Нероновата послуга, кои биле изложени, како и самите тие, на жестоки искушенија, опкружени со огромни пречки и со огорчени противници. Дури и кога би се осведочиле во вистината, како би можеле да живеат според неа? Но Павле не резонирал така; со вера им го изнесувал евангелието на тие души, а меѓу нив, кои слушале, имало поединци кои решиле да послушаат без оглед на цената. Покрај сите пречки и опасности, тие ја прифатиле светлината и се потпреле врз Бога, верувајќи дека Бог ќе им помогне светлината што ја примиле да им ја пренесат и на другите.

Факт е дека тие луѓе во домот на цезарот, не само што биле придобие за вистината, туку истите, и по своето преобраќање, останале во тој дом. Тие не сметале дека можат слободно да ја напуштат својата должност само затоа што околината веќе не им одговарала. Вистината ги затекла тука и тие останале

тука, сведочејќи со својот изменет живот и карактер за силата на новата вера која преобразува.

467 Секој кој се наоѓа во искушение да се оправдува со постојните околности што не сведочи за Христа, нека ја земе во обзир тешката ситуација на тие обратеници кои се наоѓале во домот на цезарот - страшната изопаченост и расипаност на императорот и сета разузданост на неговиот двор. Тешко можат и да се замислат понеповолни околности за верскиот живот, околности што повлекуваат по себе поголеми жртви и противења од оние во кои се наоѓале тие верници. Но тие, среде сите нивни тешкотии и опасности, ја сочувале својата преданост. Христијанинот можеби ќе се обиде својата непокорност кон вистината - кон вистината во Христа - да ја оправда со навидум непреодните пречки, но не може да даде никакво оправдување што би можело да се одржи. Кога би можел да го стори тоа, тогаш би докажал дека Бог е неправеден, зашто на своите деца им поставува услови за спасение што не можат да се исполнат.

Оној кој со сето срце настојува да му служи на Бога, наоѓа можности да сведочи за него. Тешкотиите се немоќни да го спречат оној кој решил пред сè друго да го бара Божјето царство и неговата правда. Во силата што ја стекнува верникот со молитва и со проучување на Божјата реч, тој се стреми кон доблестите и се откажува од пороците. Насочувајќи ги очите кон Исуса, кој ја почнува и ја усовршува верата, кој поднел толку големо противење од страна на грешниците - верникот радо се изложува на презир и потсмев. А помош и милост, доволна во сите околности, му ветува Оној чијшто збор е вечна вистина. Неговите, секогаш сигурни раце, цврсто ја држат во своите прегратки душата која му се обраќа за помош. Свесни за неговата грижа за нас, можеме да бидеме сигурни и спокојно да кажеме: „Во денот кога страв ме обзеде, јас тебе ти се доверувам“ (Псалм 56,3). На сите што се надеваат во него, Бог им ги исполнува своите ветувања.

Спасителот со личен пример покажал дека неговите следбеници можат да бидат во светот, а сепак да не бидат од светот. Тој не дошол да земе учество во мамливите световни задоволства, не сакал да ги следи неговите обичаи и неговата пракса, туку да ја исполнува волјата на Отецот, да го бара и да го спаси она што е загубено. Имајќи ја пред себе таа цел, христијанинот може да остане чист, неизвалкан во својата околина. Какви и да биле неговите животни околности, без оглед дали неговата општествена положба е висока или скромна - христијанинот

ја покажува силата на вистинската вера со верно исполнување на својата должност.

Христијанскиот карактер се развива не со ослободување од искушенијата и неволјите, туку среде нив. Изложеноста на отфрлање и противење на Христовиот следбеник му помага 468 само да биде уште попретпазлив и да упатува уште посесрдни молитви кон силниот Помошник. Тешките неволји, поднесени благодарение на Божјата милост, развиваат трпение, будност, постојаност и длабока и непоколеблива доверба во Бога. Триумфот на христијанската вера на Христовиот следбеник му овозможува да трпи и едновремено да биде силен, да се потчинува и со тоа да победува, да биде убиван цел ден, а сепак да живее, да носи крст и со тоа да добие круна со непоминлива слава.

ПОСЛАНИЈА ОД РИМ

Оваа глава е заснована на посланијата упишени до Колошаниите и Филипјаниите

На апостол Павле уште на почетокот на неговиот христијански живот му се дадени исклучителни можности да ја запознае Божјата волја во врска со Христовите следбеници. Бил „земен и однесен до третото небо, издигнат до рајот и чу неискажливи зборови што човекот не може да ги каже“. Самиот рекол дека му биле дадени многу „виденија и Божји откровенија“. Неговото сфаќање за начелата на еврејската вистина било еднакво на сфаќањето „на познатите апостоли“ (2. Коринќаните 12,2.4.1.11). Тој потполно и јасно сфатил „колкава е ширината, височината и длабочината“, „и да ја познаете Христовата љубов, која го надминува знаењето“ (Ефесците 3,18.19).

Павле не можел да каже сè што видел во виденијата, зашто меѓу неговите слушатели се наоѓале луѓе кои погрешно би ги толкувале неговите зборови. Меѓутоа, она што му било откриено го оспособило да постапува како водач и мудар учител и влијаело исто така врз формирањето на посланијата кои во подоцнежните години им ги упатувал на црквите. ⁴⁷⁰ Никогаш не го напуштил впечатокот што го стекнал за време на виденијата и тоа му овозможило правилно да го прикаже христијанскиот карактер. Усно и писмено ги објавувал пораките кои од тогаш станале извор на охрабрување и сила на Божјата црква. Тие пораки и на денешните верници јасно им зборуваат за опасностите кои сè уште ѝ се закануваат на црквата и за лажните науки со кои ќе мораме да се соочуваме.

Оние, на кои им ги упатувал своите посланија, полни со совети и укори, апостолот сакал да не бидат „веќе малечки деца, играчка на брановите терани од ветровите на секоја човечка наука“, туку да постигнат „единство во верата и во познавањето

на Божјиот Син, да го досегнат совршениот човек, мерката на растот на Христовата полнота“. Најсесрдно ги молел Исусовите следбеници во незнабожечките земји да не „живеат веќе како што живеат поганците во суета на својот ум, помрачени во својот разум, исклучени од Божјиот живот... заради закоравеноста на нивното срце“, и ги повикал: „Внимавајте добро како живеете! Не како немудри, туку како мудри; внимавајте на времето!“ (Ефесците 4,14.13.17.18; 5,15.16). Ги поттикнувал верниците да внимаваат на времето кога Христос, кој „ја љуби црквата и себеси се предаде за неа“, ќе ја стави „пред себе во сета нејзина слава, без дамка, ниту брчка, или нешто слично“ - црквата која е „света и непорочна“ (Ефесците 5,27.28).

Тие пораки, пишувани со сила која не потекнува од човек, туку од Бога, содржат поуки што треба сите да ги проучуваат и кои, затоа што се корисни, треба често да ги повторуваат. Во нив е изнесена практична побожност; тие содржат начела кон кои црквата треба да се придржува во секое време и на секое место и кои јасно го означуваат патот кој води во вечен живот. 471

Во своето послание упатено до „светите и верните браќа во Христа во Колос“, пишувано додека бил заточеник во Рим, Павле ја истакнува својата радост поради нивната непоколебливост во верата и поради новостите што му ги донел Епафрас, „кој и нè извести за вашата љубов во Духот. Затоа и ние“, продолжува апостолот, „од оној ден кога го чувме тоа не престануваме да се молиме за вас и да бараме да се исполните со познавање на неговата волја со секаква мудрост и духовно разбирање, за да живеете достоино за Господа и да му бидете по волја во сè; принесувајќи плодови во секое добро дело и растејќи во познавањето на Бога; зајакнати со сета сила согласна со неговата славна моќ, за секаква непоклебливост и трпение со радост.“

Така Павле со зборови ја изразил својата желба во врска со Колошаните. Колку е возвишен идеалот што го содржат тие зборови за Христовите следбеници! Тие ги покажуваат чудесните можности на христијанскиот живот и го прават јасен фактот дека нема граници за благословите што можат да ги добијат Божјите деца. Напредувајќи постојано во познавањето на Бога, тие можат да се здобиваат со сè поголема сила, да се издигнуваат сè повеќе во христијанскиот живот, така што, „зајакнати со сета сила, согласно со неговата славна моќ“ да земат „учество во наследството на светите во светлината“.

472 Пред своите браќа апостолот го издигнал Христа како божествено Суштество преку кое Бог создал сè што постои и го овозможил нивниот откуп. Апостолот истакнал дека раката што ги води световите низ просторот и која одржува во беспрекорен поредок и активност сè што постои во бесконечната Божја вселена, е истата онаа рака која заради нив била прикована на крст. „Зашто преку него“, пишува Паве, „е создадено сè што е на небесата и на земјата; видливо и невидливо, престоли, господства, началства или власти - сè е создадено преку него и за него и Тој е пред сè и сè суштествува во него.“ „И вас, кои некогаш бевте отугени и непријатели во своето мислење и во лошите дела, сега ве измири преку смртта на неговото тело, за да ве претстави пред себе свети, непорочни и беспрекорни.“

Божјиот Син се понизил себеси за да ги подигне оние што паднале. Решил да ги напуштил безгрешните светови на височините, сите деведесет и девет кои го сакале, и дошол на оваа земја за да биде „ранет за нашите престапи и сотрен за нашите беззаконија“ (Исаија 53,5). Решил во сè да стане сличен на своите браќа.; да стане тело како што сме ние. Знаел што значи да се биде гладен, жеден и уморен. Како и ние, Тој се одржувал со храна и се освежувал со сон. Бил странец и патник на земјата - на светот, но не од светот; искушуван и мачен како што се искушувани и мачени денешните мажи и жени, но живеел живот без грев. Нежен, сочувствителен и жалослив, имајќи секогаш обсир кон другите, Тој во целост го претставил Божјиот карактер. „И Речта стана тело и се всели меѓу нас“ (Јован 1,14).

473 Опкружен со обичаите и влијанијата на незнабошците, колошанските верници биле во опасност да се оддалечат од едноставноста на евангелието. Предупредувајќи ги против тоа, Павле им укажал на Христа како единствен сигурен патоказ. „Имено, сакам“, им пишувал тој, „да знаете колкава борба имам заради вас, заради оние во Лаодикеја и заради сите што не ме виделе лично за да се утешат нивните срца и сплотени во љубовта да дојдат до сето богатство кое доаѓа од севкупната увереност во разбирањето и целосното познавање на Божјата тајна - Христос, во кого се скриени сите богатства на мудроста и на знаењето.“

„А ова го велам за да не ве измами некој со убедливи зборови... Така, како што го примивте Господа Исуса Христа, така и да живеете во него, цврсто вкоренети и надсидани во него и зацврстени во верата, како што и бевте поучени, избобилувајќи

со благодарност. Внимавајте некој да не ве плени со филозофија и со празна измама според човечките преданија, според првобитните принципи на светот, а не според Христа. Зашто во него во телесен облик живее сета полнота на божеството, и вие станавте целосни во него, кој е глава на секое поглаварство и власт.“

Христос преткажал дека ќе се појават лажни пророци, под чиешто влијание „ќе се умножи беззаконието“ и „љубовта ќе олади кај мнозина“ (Матеј 24,12). Тој своите ученици ги предупредил дека тоа за црквата ќе претставува многу поголема опасност отколку прогонствата од страна на нејзините непријатели. Павле постојано ги предупредувал верниците против тие лажни учители. Тие повеќе од секој друг морале да се пазат од таа опасност зашто, примајќи ги лажните учители, би ја отвориле вратата за заблудите со кои непријателот би го затемнил духовното сфаќање и би ја поколебал довербата на новопридојдените во верата на евангелието. Христос претставувал мерило со кое морале да проверуваат секое учење. Сè што не било во согласност со неговата наука, требало да го отфрлат како лажно. Христос, кој бил распнат за гревовите на светот, станал од мртвите и се вознел во височините - тоа била наука на спасението што требало да ја учат и да им ја пренесуваат на другите.

474

Опомените на Божјата реч за опасностите што ја опкружуваат христијанската црква, денеска ни припаѓаат нам. Како што и во деновите на апостолите луѓето се обидуваат со традициите и со филозофијата да ја поткопаат верата во светите списи, така и денеска со помош на ласкавите мислења на таканаречената „висока критика“ на еволуцијата, на спиритизмот, теозофијата и пантеизмот, непријателот на правдата настојува да ги заведе душите на забранети патеки. За мнозина Библијата претставува светилка без масло, зашто во своите мисли скршнале на патиштата на шпекулативни верувања кои неминуво со себе носат погрешни сфаќања и вистински хаос. Таканаречената „висока критика“ која анализира, претпоставува, нагонува и реконструира, со самото тоа всушност ја поткопува и ја уништува верата во Библијата како божествено откровение. Таа на Божјата реч ѝ ја оспорува силата да владее, да го издигнува и да го инспирира човечкиот живот. Спиритизмот на масите им поттура верување дека желбата претставува највисок закон, дека гревот е слобода, и дека човекот во сè и за сè си е одговорен единствено себеси.

475 Христовите следбеници ќе се соочат со „слатки зборови“ против кои апостолот ги предупредил Колошаните. Секако, тој ќе најде и на спиритистичко толкување на светите списи, но тоа не смее да го прифати. Неговиот глас мора јасно да ги потврдува вечните вистини на Светото писмо. Цврсто насочувајќи го својот поглед кон Христа, тој мора да оди напред по одредената патека, отфрлајќи секоја идеја која не е сообразена со Христовото учење. Предмет на негово размислување и проучување мора да биде Божјата вистина. Тој Библијата мора да ја смета за Божји глас кој му се обраќа директно нему. Само на тој начин ќе ја запознае вистинската божествена мудрост.

Познавањето на Бога, како што се открило во Христа, претставува знаење што мора да го имаат сите кои сакаат да бидат спасени. Тоа сознание води кон целосна преобразба на карактерот. Прифатено во животот, тоа ќе ја преобрази душата во Христов лик. Тоа е знаење со кое, според Божјата намера, треба да се здобие секое негово дете и без кое сè друго претставува само суета и ништожност.

За сите поколенија и во секоја земја вистинскиот темел за изградување на карактерот бил ист - начелата содржани во Божјата реч, Библијата. Единственото безопасно и сигурно правило гласи: Постапувај како што ќе ти каже Бог! „Праведни се повелбите Господови“ и „тој што прави така, ќе се одржи довека!“ (Псалм, 19,8; 15,5). Апостолите во свое време на сите лажни теории им ја противставувале Божјата реч, велејќи: „Зашто никој не може да постави друга основа, освен онаа што е поставена, која е Исус Христос“ (1. Коринќаните 3,11).

476 Во времето на своето преобратување и крштавање, Колошаните се заветувале дека ќе ги отфрлат верувањата и обичаите кои до тогаш сочинувале дел од нивниот живот и дека ќе останат верни на своето ветување што му го дале на Христа. Во своето послание Павле ги потсетува на тоа ветување и ги повикува постојано да се борат против злата кои настојуваат да завладеат со нив, ако сакаат да го одржат својот завет што му го дале на Христа. Тој им порачува: „Ако сте воскреснати со Христа“, барајте го она што е горе - каде што е Христос, седнат десно од Бога. Мислете на она што е горе, а не на она што е на земјата, зашто умревте и вашиот живот е скриен со Христа во Бога.“

„И така, ако е некој во Христа, тој е ново создание; старото помина, ете сè стана ново“ (2. Коринќаните 5,17). Благодарение единствено на Христовата сила, мажите и жените ги искинале

синцирите на грешните навик и се откажале од себичноста и од своето „јас“. Непосветениот станал побожен, пијаницата трезвен, разузданиот чист. Душите што на себе носеле жиг на сатаната, се преобразиле и се здобиле со Божји лик. Таа промена сама по себе претставува чудо над чудата. Оваа промена, предизвикана со Божјата реч, е една од најдлабоките тајни на Речта. Ние тоа не можеме да го сфатиме; можеме само да веруваме; тоа е она што Светото писмо го нарекува „Христос во вас, надежта на славата“.

Кога Божјиот Дух ќе владее со разумот и со срцето, тогаш обратената душа своите доживувања ги преточува во нова песна, зашто сфаќа дека во нејзиното животно искуство се исполнило Божјето ветување, дека престапите ѝ се простени и гревот покриен. Таа душа пред Бога искрено се кае за престапот на Божјиот закон и со вера го прифаќа Христа кој умрел за да го оправда човекот. „Така, бидејќи сме оправдани преку вера, имаме мир со Бога преку нашиот Господ Исус Христос“ (Римјаните 5,1).

Меѓутоа, иако тоа го доживеал, христијанинот не смее да ги прекрсти рацете, задоволен со она што е сторено за него. Оној што сака да влезе во духовното царство, ќе види дека сите сили и страсти на старата природа, помогнати од силите на темнината, се здружиле против него. Затоа тој мора да го обновува своето посветување, секој ден мора да се бори против злото. Старите навик, наследните склоности кон злото, ќе се борат за превласт, и затоа постојано мора да биде претпазлив, борејќи се за победа со Христовата сила.

„Заради тоа, умртвете ги земните органи на вашето тело за гревовите“, им пишувал Павле на Колошаните, „во кои и вие некогаш одевте, кога живеевте во нив. Но сега, отфрлете ги и вие сите овие нешта: гневот, јароста, злобата, хулењето и злоупотребата на говорот... Облечете се со милосрдно срце, љубезност, понизност, кроткост и трпеливост! Поднесувајте се еден со друг и проштавајте си еден на друг, ако некој има поплака против некого; како и Господ што ви прости вам, така проштавајте и вие! А над сето тоа облечете се во љубов која совршено сврзува сè! А Христовиот мир нека владее во вашите срца за кој сте и повикани во едно тело; и бидете благодарни!“

Посланието до Колошаните е исполнето со најдрагоцените поуки за сите што стапиле во Христова служба, со поуки кои го прикажуваат единството и возвишеноста на целта, што се гледа во животот на оној кој исправно го прикажува Спаси-

478 телот. Откажувајќи се од сè што би можело да го пречи неговото напредување, или од она што може некого да го наведе да скршне од тесната патека, верникот во својот секојдневен живот покажува милост, љубезност, понизност, кротост, проштавање и Христова љубов.

Силата на возвишениот, чистиот и благороден живот - претставува наша најголема потреба. Нашите мисли премногу се зафатени со овој свет, а премалку со небесното царство.

Настојувајќи да го постигне идеалот што го одредил Бог за него, христијанинот не смее за ништо да очајува. На сите им е ветено морално и духовно совршенство со Христовата милост и со неговата сила. Исус е извор на силата, извор на животот. Тој ни ја упатува својата Реч и ни дава лисје од дрвото на животот за исцелување на душите заболени од гревот. Тој нè води кон Божјиот престол и во устата ни става молитва со чија помош стапуваме во блиска заедница со него. Тој радо нè става во движење на семоќната сила и на небесните влијанија. На секој чекор ја среќаваме неговата животна сила.

Бог не одредува никакви граници при напредувањето на оние што сакаат да се здобијат „со познавање на неговата волја, со секаква мудрост и со духовно разбирање“. Со молитва, со будно бдење и со напредување во знаењето и во разбирањето, тие ќе се засилуваат „со сета сила сообразно со неговата славна моќ“. Така ќе се приготват да работат за другите. Цел на Спасителот е човечките суштества, исчистени и посветени, да станат негова помошна рака. За тоа големо предимство единствено треба да му бидеме благодарни на Оној „кој нè оспособи за учество во наследството на светите во светлината. Зашто Тој нè избави од власта на темнината и нè пренесе во царството на својот сакан Син.“

479 Посланието до Филипјаните, како и она упатено до Колошаните, Павле го напишал додека бил заточеник во Рим. Црквата во Филипа му пратила дарови на Павле преку Епафродит, кого Павле го прикажува како „свој соработник и соборец, а ваш пратеник и служител на моите потреби“. За време на престојот во Рим Епафродит „беше смртно болен, но Бог му се смилува“, пишува Павле, „не само нему, туку и мене, за да не ми дојде тага врз тага“. Дознавајќи за болеста на Епафродит, верниците во Филипа се вознемириле и се загрижиле за него, па тој решил да се врати кај нив, зашто „беше нажален затоа што сте чуле дека беше болен. Затоа го пратив поскоро, па повторно да се зарадувате кога ќе го видите, и јас да бидам помалку загрижен.

Затоа, примете го во Господа со секаква радост и почитувајте ги таквите, зашто заради Христовото дело се најде близу до смртта, излагајќи го својот живот на опасност за да го надомести тоа што вие не можевте да го направите за мене.“

Павле по Епафродита им пратил на Филипјаните писмо во кое им благодари за даровите што му ги пратиле. Црквата во Филипа била највеликодушна од сите други, задоволувајќи ги неопходните животни потреби на Павле. „А знаете и вие, Филипјани, дека во почетокот на проповедањето на евангелието, кога заминав од Македонија, ниту една црква не беше со мене во давањето и примањето, освен единствено вие, зашто ми испративте во Солун, еднаш и по вторпат, за моите потреби. Јас не барам подарок, туку го барам плодот што се умножува во ваша полза. Примив сè и имам изобилно. Целосно сум подмирен откако го примив од Епафродита она што ми го испративте - благопријатен мирис, жртва прифатлива и по Божја волја.“

„Благодат вам и мир од Бога, нашиот Отец, и од Господа Исуса Христа. Му благодарам на својот Бог секогаш кога си спомнувам за вас; секогаш во секоја своја молитва се молам за сите вас со радост заради вашето учество во евангелието од првиот ден досега. Уверен сум во тоа дека, Оној кој го почнал доброто дело во вас, ќе го доврши до денот на Исуса Христа. А и исправно е да го мислам тоа за сите вас, зашто ве имам во срцето сите вас кои сте соучесници со мене во благодатта - како во моите окови, така и во одбраната и утврдувањето на евангелието. Зашто Бог ми е сведок колку копнеам по сите вас со срдечната љубов на Исуса Христа. И затоа се молам вашата љубов да изобилува сè повеќе и повеќе во целосно познавање и во секакво расудување за да можете да го распознавате она што е подобро; за да бидете искрени и беспрекорни за Христовиот ден, исполнети со плодот на праведноста кој е преку Исуса Христа, за слава и пофалба на Бога.“

Божјата милост го крепела Павла во неговото темнување, овозможувајќи му да се радува во својата неволја. Тој со вера и со осведоченост им пишувал на своите браќа во Филипа дека неговото заточение послужило за ширење на евангелието. „А сакам да знаете, браќа, дека ова што се случува со мене помогна за поголем напредок на евангелието, така што им стана јасно на целата царска стража и на сите други, дека сум во окови заради Христа, и дека повеќето од браќата во Господа, охрабрани од моите окови, се осмелуваат сè повеќе без страв да ја проповедаат Божјата реч.“

Во ова Павлово искуство се крие поука за нас, зашто во него се открива начинот на кој работи Бог. Господ може да го претвори во победа и она што нам понекогаш ни изгледа како целосен неуспех и пораз. Ние сме во опасност да го забораваме Бога и внимание му обрнуваме само на она што се гледа, наместо со очите на верата да го гледаме невидливото. Кога ќе најдат неволји и несреќи, веднаш сме подготвени да го обвиниме Господа за рамнодушност, па дури и за свирепост кон нас. Ако Тој смета дека е добро извесно време да ја ограничи нашата делотворност, ние се плачеме, не помислувајќи ниту за миг дека Бог тоа го прави можеби токму за наше добро. Мораме да сфатиме дека и карањето претставува дел на неговиот голем план и дека христијанинот понекогаш под прачката на страдањата и болката може за својот Господ да стори повеќе отколку кога се наоѓа во активна служба.

Павле на Филипјаните им укажал на Христа како нивни единствен пример во христијанскиот живот. Зашто Христос, „иако беше во ликот Божји, не го сметаше како нешто приграбено тоа што е еднаков со Бога, туку се лиши од неа, земајќи лик на слуга, станувајќи сличен со луѓето. И откако стана сличен на човек, Тој се понизи самиот себеси и стана послушен до смрт, дури до смрт на крст.“

„Затоа, мили мои, како секогаш што бевте послушни, не само кога бев кај вас, туку уште повеќе сега, кога не сум кај вас, градете го своето спасение со страв и трепет. Зашто Бог е Оној кој ве поттикнува да сакате и да дејствувате според неговата волја.“

„Правете сè без ропот и расправа, за да бидете беспрекорни и незлобни Божји деца, непорочни среде изопаченото и распанато поколение, меѓу кое сте како светила во светот, држејќи ја цврсто речта на животот, за да имам со што да се фалам во Христовиот ден, дека не трчав залудно и дека залудно не се трудев.“

Тие зборови се забележани за да ѝ бидат на помош на секоја душа која се бори. Павле овде покажува што е совршенство и како може тоа да се постигне. „Градете го своето спасение“, вели тој, „зашто Бог е тој кој ве поттикнува.“

Да се добие спасение е задача што може да се изврши со заеднички напори. Меѓу Бога и грешникот мора да постои соработка. Тоа е неопходно заради обликување на правилни начела и на карактерот. Човекот мора најсесрдно да се труди да го победи сè она што не му дозволува да постигне совр-

шенство. Но сепак, неговиот успех во целост зависи од Бога. Сам по себе, човечкиот напор не е доволен. Тој не вреди ништо без божествена помош. Бог работи, и човекот работи. Човекот од своја страна мора да им се противставува на искушенијата, а сила за тоа добива од Бога. На една страна се наоѓа бесконечна мудрост, милост и сила, а на другата - слабост, грешност и целосна немоќ.

Бог сака ние да станеме господари над себеси. Но Тој не може да ни помогне без наша согласност и соработка. Божјиот Дух дејствува преку силите и способностите што му се дадени на човекот. Ние нашите намери, желби и склоности не би можеле сами да ги доведеме во хармонија со Бога, но „ако сме подготвени“, Спасителот ќе го изврши тоа за нас. Тогаш ќе можеме „да ги рушиме мудрувањата и сè што се крева против познавањето на Бога, плениме секоја мисла за послушност на Христа“ (2. Коринќаните 10,5). 483

Оној што сака да изгради силен и хармоничен карактер и да биде добро урамнотежен христијанин, мора да даде и да стори сè за Христа, зашто Откупителот не прима поделена служба. Тој секој ден мора да учи што значи целосно самопотчинување. Мора трудољубиво да ја проучува Божјата реч, да ја истражува нејзината смисла и да биде послушен кон нејзините прописи. Само така може да го постигне мерилото на христијанското совршенство. Од ден на ден Бог ќе работи со него и ќе го усовршува неговиот карактер за да може да опстане за време на конечната проверка. И верникот со својот живот секој ден и пред луѓето и пред ангелите прикажува благороден пример за тоа што може да стори евангелието за паднатите човечки суштества.

„Јас уште не мислам дека го достигнав тоа“, пишува Павле. „Но сепак, правам едно: го заборавам она што е зад мене, а се стремам кон она што е пред мене; трчам кон целта, за наградата на горното призвание од Бога во Исуса Христа.“

Павле многу учел. Од оној миг кога поверувал во Христа, неговиот живот бил исполнет со неуморна и постојана служба. Патувал од град до град, од народ до народ, придобивајќи обратеници за евангелието и основавајќи цркви. Тој постојано се грижел за тие верници и напишал многу посланија за нивна поука. Повремено се занимавал и со својот занает за да го заработи насушниот леб. Но, во целокупната, толку жива активност на својот живот, Павле никогаш не губел од вид една голема цел - да трча кон дарот на горното звање. Постојано

484 пред очи му била една задача - целосна преданост на Оној кој му се открил пред портите на Дамаск. Од таа задача не можела да го одврати никаква сила. Да го издигне крстот од Голгота - тоа бил сеопфатен двигател кој ги вдахнувал неговите зборови и дела.

Таа голема цел што го гонела Павла, наспроти сите неволји и тешкотии да оди напред, нека го инспирира и секој христијански работник исцело да ѝ се посвети на Божјата служба. Нему ќе му бидат нудени задоволствата и привлечностите на овој свет за да му се одврати вниманието од Спасителот, но тој мора, стремејќи се кон целта, да оди само напред, покажувајќи му на светот, на ангелите и на луѓето дека надежта оти ќе го види Божјето лице, навистина е вредна за сите напори и жртви што се бараат за нејзино исполнување.

Иако бил заточеник, Павле не станал малодушен; напротив, во посланијата што ги пишувал од своето заточение се забележува еден призивок на триумф. „Радувајте се секогаш во Господа и, пак ќе кажам, радувајте се“, им пишувал на Филипјаните. „Не грижете се за ништо, туку во сè, преку молитва и благодарност, искажувајте ги своите барања пред Бога! А Божјиот мир, што го надминува секое разбирање, ќе ги штити вашите срца и вашите мисли во Исуса Христа. Најпосле, браќа, сè што е вистинито, што е чесно, што е праведно, што е чисто, што е љубезно, што е на добар глас - ако е некаква доблест, ако е некаква похвала - размислувајте за тоа.“

„А мојот Бог ќе ги исполни сите ваши потреби, според своето богатство во славата - во Исуса Христа... Благодатта на Господа Исуса Христа да биде со вашиот дух!“

ПАВЛЕ УШТЕ ЕДНАШ НА СЛОБОДА

Напорите на Павле во Рим биле благословени со преобраќање на многу нови души, со што се зацврстиле и се охрабриле и верниците. Од друга страна, се надвиснале облаци кои ѝ се заканувале не само на неговата лична безбедност, туку и на напредокот на црквата. По пристигнувањето во Рим, Павле му бил доверен на чување на еден заповедник на царската гарда, праведен и чесен човек кој во својата благодет му дозволил релативно слободно да го продолжи делото на евангелието. Но пред крај на двегодишното Павлово заточение, овој човек го заменил друг службеник од кого апостолот не можел да очекува никаква посебна наклоност.

Евреите сега во својата борба против Павле биле поактивни од кога и да е порано и за тоа нашле вешт помагач во една расипана жена што Нерон ја зел за своја втора сопруга, а која, преобраќајќи се во еврејска вера, со сето свое влијание ги помагала нивните злосторнички намери против големиот поборник на христијанството.

Затоа Павле не можел да се надева на никаква посебна правда од цезарот, на чијшто суд самиот се повикал додека бил во Цезареја. Во морален поглед Нерон потонал подлабоко и имал поразуздан карактер од кој било свој претходник, а едновремено бил способен за уште пострашна свирепост. Управата на царството не можела да му биде доверена на посуров владетел. Првата година од неговото владеење била обележана со труење на неговиот помлад полубрат, кој бил законит наследник на престолот. Од порок во порок, од злосторство во злосторство, Нерон паѓал сè подлабоко додека најпосле не ја убил и својата родена мајка, а потоа и жена си. Немало ништо толку свирепо дело што тој не бил подготвен да го изврши ниту подлост пред која би се повлекол. Предизвикал гнасење и презир во душата на секое благородно човечко суштество.

Подробностите за злоделата и за беззаконието што цутеле на неговиот двор премногу се сетилни и гнасни за да се опишуваат. Неговата разуздана расипаност предизвикувала одвратност и гнасење дури и кај мнозина кои биле присилени да учествуваат во неговите злосторства. Живееле во постојан страв од она што на неговата изопачена природа секој час можело да му падне на ум. Но, дури ни таквите злосторства на Нерона не ја поколебале преданоста на неговите приврзаници. Тој бил признат за апсолутен господар на целиот цивилизиран свет. Дури и повеќе од тоа, нему му се укажувани божествени почести и го славеле како бог.

Од човечка гледна точка било наполно јасно дека еден таков судија на Павле сигурно ќе му изрече смртна пресуда. Но апостолот бил уверен дека, сè додека му е предаден на Бога, не треба од никого и од ништо да се плаши. Оној, кој во минатото бил негов заштитник, и понатаму можел да го штити од зLOBата на Евреите и од силата на цезарот.

И Бог го заштитил својот слуга. При Павловото испитување, обвиненијата изнесени против него не биле докажани. ⁴⁸⁷ Спротивно на општото очекување и земајќи ја предвид правдата - што било наполно спротивно со неговиот карактер - Нерон заточеникот го прогласил за невин. На Павле му се симнати оковите и тој повторно станал слободен човек.

Кога неговото судење уште би било одложувано, или од која и да е причина би бил задржан во Рим до следната година, Павле сигурно би го загубил животот во сверските прогони што настанале тогаш. За време на Павловото заточение, бројот на оние што го примиле христијанството станал толку голем, што тоа го привлекло вниманието и предизвикало непријателство кај властодршците. Фактот што христијанството го примиле дури и членовите на неговиот дом, посебно предизвикал гнев кај императорот, а набргу тој нашол изговор христијаните да ги изложи на немилосрдна свирепост.

Отприлика во тоа време Рим бил зафатен со ужасен пожар во кој изгорела една половина од градот. Се пронесувале гласови дека сам Нерон го подметнал пожарот, но тој, за да го отстрани таквото сомневање, се преправал дека е мошне благороден, помагајќи им на тие што останале без покрив над главата и кои настрадале. И покрај сето тоа, тој сепак бил обвинет за злосторството. Нерон бил возбуден и раздразнет. За да го симне од себе сомневањето и од градот да ги истреби оние што ги мразел, а и од кои се плашел, Нерон тоа обвинение го

префрлил врз христијаните. Неговото лукавство успеало и илјадници недолжни Христови следбеници, мажи, жени и деца - умреле со свирепа смрт.

Павле бил поштеден од тоа ужасно прогонство, зашто набргу, по своето ослободување, го напуштил Рим. Тој последен дел поминато време на слобода, Павле го искористил во ревносно залагање за црквите што ги основал. Настојувал да воспостави цврста поврзаност и единство меѓу грчките и источните цркви и да ги зацврсти душите на верниците против лажните науки кои речиси незабележано се вовлекувале за да ја протресат црквата. ⁴⁸⁸

Неволјите и грижите низ кои поминал Павле во својот живот сериозно ги поткопале неговите физички сили. Настапила и старост со своето природно намалување на силите. Чувствувал дека ја извршува својата последна задача и како му се намалувало преостанатото време за работа, неговите напори станувале поинтензивни. Се чинело дека неговото ревновање нема граници. Решителен во врска со целта, секогаш подготвен за акција, силен во верата, Павле патувал од црква до црква, од земја до земја и со сите свои сили се трудел да ги зацврсти учениците за верно да продолжат во задобивањето на души за Исуса во тешките времиња што настапиле и да останат непоколебливи во евангелието, сведочејќи за Христа.

ПОСЛЕДНО ПАВЛОВО АПСЕЊЕ

Ревносното залагање на Павле за црквите по неговото ослободување во Рим не можело да остане незабележано од неговите непријатели. Откако почнало прогонството од Нерона, христијаните насекаде биле прогонувани како забранета секта. По извесно време неверните и непријателски расположени Евреи се досетиле злосторството да му го припишат на Павле, тврдејќи дека тој го поттикнал пожарот во Рим. Ниеден од нив ниту за миг не верувал дека Павле тоа навистина го сторил. Меѓутоа, тие знаеле дека едно такво обвинение, ако биде изнесено макар и со најмалечка веројатност, конечно ќе ја запечати неговата судбина. Со помош на такви нивни интриги Павле повторно бил уапсен и набрзина пратен на своето последно заточение.

При таа нивна втора и последна пловидба за Рим, Павла го придружувале неколку негови некогашни соработници; и други топло сакале да ја делат неговата судбина, но тој не им дозволил своите животи да ги изложуваат на опасности. Изгледите за Павлово ослободување сега биле многу понеповолни во споредба со неговото поранешно заточение. Прогонствата за време на Нерона драстично го намалиле бројот на христијаните во Рим. Илјадници христијани маченички се убиени заради својата вера; мнозина го напуштиле градот, а тие што останале биле многу исплашени и потиштени.

Штом пристигнал во Рим, Павле бил фрлен во мрачна и мемлива зандана во која останал до крајот на својот живот. Обвинет дека сторил едно од најподлите и најужасни злосторства против градот и народот, Павле бил предмет на сеопшто проколнување и гнасење. Малобројните пријатели, кои го делеле товарот на судбината на апостолот, тогаш почнале да се разотидуваат - некои го изневериле, а некои заминувале на должност во разни цркви. Први отишле Фигел и Хермоген. Потоа Димас, заплашен од густите облаци на тешкотии и опасности, го

изневерил прогонетиот апостол. Крискена Павле го пратил во Галатија, Тит во Далмација, а Тихика во Ефес. Пишувајќи му за тоа на Тимотеја, Павле кажува: „Лука е сам кај мене“ (2. Тимотеј 4,11). Никогаш на апостолот не му била толку потребна грижа од страна на неговите браќа како тогаш кога бил изнемоштен од староста, од неволјите и од затворот под влажните сводови на римската зандана. Помошта што му ја укажал саканиот ученик и предан пријател, Лука, на Павле му давала голема утеха и му овозможила да одржува врска со своите браќа и со надворешниот свет.

Во тие тешки денови на Павловото срце му носеле утеха честите посети на Онисифора. Тој добродушен ефешанец сторил сè што било во негова моќ да му ги олесни тешкотиите на темнувањето на апостолот. Неговиот сакан учител бил во окови заради вистината, додека самиот тој уживал слобода и затоа не штедел никакви напори судбината на Павле да ја направи поподнослива.

Во последното послание што го напишал со својата окована рака, апостолот за тој верен ученик кажува вака: „Господ да му даде милост на домот на Онисифора, зашто повеќепати ме освежи и не се засрами од моите окови, туку, кога дојде во Рим, грижливо ме побара и ме најде. Да му даде Господ да најде милост пред Господа во оној ден“ (2. Тимотеј 1,16-18). 491

Копнежот за љубов и сочувство во човечкото срце го всадил сам Бог. Во својата агонија во Гетсиманската градина и сам Христос копнеел за сочувство од своите ученици. И Павле, иако навидум рамнодушен кон неволјите и страдањата, копнеел за сочувство и друштво на пријателите. Посетите на Онисифора, кои сведочеле за неговата преданост за време на осаменоста и истоштеноста, му носеле радост и ведрина на оној кој целиот свој живот го поминал во служба на другите.

ПАВЛЕ ПРЕД НЕРОНА

Кога конечно бил повикан да се појави на судење директно пред императорот, речиси било сигурно дека на Павле му претстои смрт. Поради тешката природа на злосторството што му е припишувано и на распространетото непријателство и омразата против христијаните, имало малку надеж за поволен исход.

Кај Грците и Римјаните било вообичаено на обвинетиот да му се овозможи да земе адвокат кој ќе го брани на судот. Со силата на доказите, со топлата речитост, со сесрдните преколнувања и солзи, адвокатот често успевал да се избори за поволна одлука за обвинетиот, или барем да ја ублажи остријата на пресудата. Меѓутоа, кога Павле бил повикан пред Нерона, никој не се осмелил да биде негов советник или адвокат. Немало пријател кој би го сочувал записникот за обвиненијата што се изнесени против него, или за аргументите што ги изнесувал тој во своја одбрана. Меѓу христијаните во Рим не се нашол ниту еден кој би се осмелил да застане крај него во тој тежок час.

Единствени сигурни податоци за тој настан дал сам Павле во второто послание до Тимотеј. „При мојата прва одбрана“, пишувал апостолот, „никој не беше со мене, туку сите ме оставија; нека не им се припише за зло! Но Господ беше со мене и ми даде сила, за преку мене да се изврши навестувањето и за да го чујат сите народи; а јас бев избавен од лавовска уста“ (2. Тимотеј 4.16.17).

Павле пред Нерона - каква забележлива спротивност! Гордиот монарх, пред кој Божјиот човек требало да одговара за својата вера, го досегнал врвот на земната моќ, на власта и богатството, како и најниските длабини на злосторството и беззаконието. По силата и големината немал конкурент. Никој не ја оспорувал неговата власт, никој не ѝ се спротивил на неговата волја. Царевите ги полагале своите круни пред неговите нозе. Моќните армии се ставале во движење на негова заповед,

а знамињата на неговата морнарица низ цел свет ја пренесувале славата на неговата победа. Неговите статуи биле поставувани во судските сали, а указите на сенаторите и одлуките на судовите биле само одглас на неговата волја. Милиони послушно им се покорувале на неговите наредби. Светот се тресел при спомнувањето на името Нерон. Да се предизвика негово не-
 494

годување значело да се загуби имотот, слободата и животот; од неговиот заканувачки поглед се плашеле повеќе отколку од помор или од чума.

Без пари, без пријатели, без вистински бранител, остаре-
 ниот заточеник стоел пред Нерона. Лицето на императорот носело срамен печат на страстите што беснеело во него; на ли-
 цето на обвинетиот се видело дека неговото срце е во мир со
 Бога. Животот на Павле бил исполнет со сиромаштво, со само-
 откажување и со страдања. И покрај сите неvistини, навреди
 и клетви, со кои неговите непријатели настојувале да го за-
 плашат, тој бестрашно го издигнал знамето на крстот. Слично
 на својот Учител, тој бил патник, бездомник, и како и Тој, жи-
 веел само затоа да му служи на благослов на човештвото. Тогаш
 како Нерон - ќудлив, свиреп и разуздан тиран - би можел да го
 сфати карактерот и побудите на ваквото Божје дете?

Во големата судница нагрвалила љубопитна, вознемирена
 толпа, љубопитници кои, слично на бранови, се пробивале
 напред за да видат и да чујат сè што се случувало. Тука биле
 присутни големи и мали, богати и сиромашни, учени и нео-
 бразовани, горди и понизни - а сите еднакво неинформирани,
 неизвестени за патот кој води во живот и спасение.

Евреите ги изнеле против Павле своите стари обвиненија
 за бунт и кривоверство, а за подметнување на пожарот во Рим
 го обвинувале и Евреите и Римјаните. Додека ги изнесувале
 тие обвиненија против него, Павле бил наполно спокоен. И
 народот и судиите го посматрале изненадено и со чудење. Тие
 присуствувале на многу судења и набљудувале лица на многу
 злосторници, но кај ниеден од нив никогаш не виделе израз на
 такво спокојство како кај заточеникот кој се наоѓал пред нив.
 Острите погледи на судот, навикнати да читаат од лицето на
 обвинетиот, попусто го испитувале лицето на Павле барајќи на
 него некој доказ на вина. Кога му било дозволено да зборува,
 сите слушале со најголемо внимание.

Уште еднаш на Павле му се дала можност пред зачудената
 маса собрани високо да го издигне знамето на крстот. Додека
 посматрал пред себе мноштво Евреи, Грци, Римјани и странци од
 495

многу земји - неговата душа ја обзела силна желба да се заложува за нивното спасение. Го загубил од вид фактот дека се наоѓа пред суд, пред опасности што го опкружувале, пред ужасна судбина што му се приближувала. Тој го видел само Исуса како посредник, како пред Бога се залага за грешниците. Со речитост и со сила којашто ја надминува човечката сила, Павле ги изложил вистините на евангелието. На своите слушатели им укажал на жртвата поднесена за паднатиот човечки род. Нагласил дека за спасението на човекот е платена неизмерна цена и дека му е овозможено наследство во Божјето царство. Со посредство на ангелите како весници земјата е поврзана со небото, а сите човечки дела - било добрите или лошите - се откриени пред окото на вечната Правда.

Така зборувал поборникот на вистината. Верен меѓу неверни, предан меѓу нелојални, тој стоел како Божји претставник, а неговиот глас бил како глас од небото. Во неговата беседа и во неговиот поглед немало страв, тага ниту малодушност. Силен, зашто бил свесен за својата невиност, облечен во сето оружје на вистината, тој се радувал што е Божје дете. Неговите зборови одзвонувале како победоносен вик над борбената бучава. Тој рекол дека делото на кое му го посветил својот живот е единствена вредност што никогаш не може да пропадне. Иако тој може да биде уништен, евангелието нема да се угаси. Бог живее и неговата вистина ќе триумфира.

Мнозина што го посматрале тој ден „видоа дека лицето му беше како на ангел“ (Дела 6,15).

Овие луѓе никогаш порано не слушнале слични зборови. Тие зборови гибнале една струна која затреперила дури и во срцето на најзакоравените. Јасната и убедлива вистина ја урнала пред себе заблудата. Светлината ги осветлила душите на мнозина кои подоцна радо ги следеле нејзините зраци. На вистините што биле изнесени тој ден им било наменето да протресат цели народи и да живеат низ сите векови, влијаејќи врз срцата на луѓето и тогаш кога устата на маченикот кој ги изговори ќе молчи в гроб.

Нерон никогаш порано не ја чул вистината како во таа пригода. Никогаш порано не му се открила страшната порочност на неговиот живот. Небесната светлина проникнала во мрачните катчиња на неговата со грев извалкана душа, и тој затреперил од ужас помислувајќи на страшниот суд пред кој тој, владетелот на светот, на крај ќе мора да се појави - да се појави таму каде што неговите дела ќе добијат своја праведна

казна. Се плашел од Павловиот Бог и не се осмелувал да му изрече казна на заточеникот против кого изнесувале тешко обвинение. Неговиот крвожеден дух извесно време го обземало чувство на страхопочит.

За миг небото се отворило пред изопачениот и окоравен Нерон, и тој посакал мир и чистота. Тогаш дури и нему му бил упатен повикот на милоста. Но тој само за миг ја прифатил помислата за проштавање, а потоа наредил Павле повторно да се врати во затворот. Во мигот кога зад Божјиот весник се затворија вратата на затворот, пред римскиот император се затворија вратата на покајанието, и тоа засекогаш. Низ темнината што го обвивала не проникнал веќе ниту еден зрак на светлината упатена од небото. Наскоро тој ќе искуси одмазда и Божја казна.

Набргу потоа, Нерон отпловил на своето познато злогласно патување по Грција, каде што со своите разуздани и недостојни постапки се изложувал на подбив и себеси и своето царство. 497 Враќајќи се во Рим со голем раскош, тој, опкружен со своите дворјани, целосно се предал на најодвратни сетилни разуданости. Среди овие оргии, на улиците се слушнала врева и бунт. Еден весник, кој бил пратен да извиди што се случува, враќајќи се со поразителна вест, рекол дека во Рим со голема брзина навлегува војска на чело со Галб, дека во градот веќе избувнал бунт и дека улиците се преполни со разјарена светина (маса народ), која незапирливо се приближува кон дворот, заканувајќи му се со смрт и на императорот и на сите негови приврзаници.

Во тој миг на безизлез, Нерон го немал крај себе, како и верниот Павле, моќниот и милослив Бог во кого можел да се надева и врз кого можел да се потпре. Плашејќи се од страдањата и измачувањата на кои би бил изложен кога би паднал во рацете на јаросната толпа, гнасниот тиран сакал самиот себеси да си го одземе животот, но во критичниот миг му недостигала храброст. Наполно растроен и обесхрабрен, тој во паничен страв побегнал од градот и побарал прибежиште на еден полски имот, оддалечен неколку километри, но без успех. Набргу неговото засолниште било откриено, и кога се приближувале коњаниците што го гонеле, тој повикал еден роб со чијашто помош си задал себеси смртоносен угод. Така тиранот Нерон го завршил својот живот - млад - сè на сè триесет и две години.

ПОСЛЕДНО ПОСЛАНИЕ НА ПАВЛЕ

Оваа глава е заснована на Втораото послание до Тимошеј

Од судницата на цезарот Павле се вратил во својата ќелија, знаејќи дека тоа е само кратко одлагање. Знаел дека неговите непријатели нема да мируваат сè додека не издејствуваат тој да биде убиен. Но исто така знаел дека барем за извесно време вистината триумфирала. Победа претставувал веќе самиот факт што пред толкаво мноштво слушатели го проповедал распнатиот и воскреснат Спасител. Тој ден го почнал делото кое постојано ќе расте и ќе се засилува, а кое Нерон и сите други Христови непријатели напразно ќе се обидуваат да го попречуваат или да го уништат.

Седејќи со денови во својата мрачна ќелија и знаејќи дека Нерон само со еден свој збор или само со еден сигнал со главата може да го прати во смрт, Павле си спомнал за Тимотеја и решил да го повика кај себе. На Тимотеја му била доверена грижата и водството за црквата во Ефес и затоа останал таму кога Павле кренал на своето последно патување во Рим. Павле и Тимотеј биле врзани со необично длабоко и силно чувство на љубов. Од денот на своето преобратување, Тимотеј учествувал во Павловата работа и во неговите страдања, и пријателството меѓу нив двајца станувало сè посилно, подлабоко и посветло, така што Тимотеј најпосле за изназначениот и стар апостол станал син, а тој за него сакан и почитуван татко. Затоа не било ниту малку чудно што Павле, во својата осаменост и изнемоштеност толку многу копнеел да го види.

И под најповолни услови би морало да поминат повеќе месеци додека Тимотеј од Мала Азија би можел да стигне во Рим. Павле знаел дека неговиот живот е во неизвесност и се плашел Тимотеј да не дојде премногу доцна и да не може да го види. Имал да му даде значајни упатства и совети на тој млад човек на кого му била доверена толку голема одговор-

ност. Затоа, повикувајќи го неопходно да дојде, го издиктирал претсмртното сведоштво кое можеби не ќе има можност лично и усно да му го пренесе. Душата на Павле била полна со љубов и загриженост за неговиот син во евангелието и за црквата доверена на негова грижа, и се трудел на Тимотеја да му ја втисне во душата важноста на преданоста и верноста кон светиот аманет што му бил доверен.

Павле го почнал своето послание со поздрав: „До Тимотеј, мојот сакан син: благодат, милост и мир од Бог-Отецот и од нашиот Господ Исус Христос. Му благодарам на Бога, кому со чиста совест му служам уште од моите прародители, спомнувајќи те постојано, ноќе и дење, во своите молитви.“

Апостолот на Тимотеја посебно му нагласил колкаво значење имаат цврстината и послушноста во верата. „Затоа ти напомнувам да го разгоруваш твојот дар кој е во тебе преку моето ракополагање. Зашто Бог не ни даде дух на страшилност, туку дух на сила, љубов и воздржливост. Затоа, не срами се од сведоштвото за нашиот Господ и од мене, затвореникот за него, туку страдај и ти со мене за евангелието, според силата на Бога.“ Павле најсесрдно го преколнувал Тимотеја да има на ум дека е повикан „со свето призвание“ да ја проповеда силата на Оној „кој ја укина смртта и на виделина донесе живот и бесмртност преку евангелието, за кое јас сум поставен како гласник, апостол и учител. Заради тоа и го поднесувам сето ова, но не се срамам, зашто знам кому му верував и уверен сум дека Тој може да го сочува богатството што ми го довери сè до оној ден.“

За сето време на својата долга служба Павле никогаш не се поколебал во својата преданост кон Спасителот. Каде и да бил - пред зајадливите фарисеи или пред римските властодршци, пред јаросниот иган во Листра или со осведочените грешници во македонската зандана, било да им давал совети на исплашените морнари на бродот што тонел или, стоејќи осамен пред Нерона и бранејќи го својот живот - тој никогаш не се посрамил од делото за кое се борел. Голема цел на неговиот христијански живот била да му служи на Оној чиешто име некогаш го исполнувало со презир и никакво противење и прогони не биле во состојба да го одвратат од таа цел. Него го држела и го крепела неговата вера која била засилена со неговите напори и исчистена со неговите жртви.

„Ти, сине мој, зајакни во благодатта, која е во Исуса Христа! И она што си го слушнал од мене пред многу сведоци, довери

501 им го на доверливи луѓе, кои исто така ќе бидат способни да поучуваат и други. Поднесувај ги со мене страдањата, како добар воин на Исуса Христа!“

Вистинскиот Божји проповедник никогаш нема да ги одбегнува неволјите и одговорностите. Тој ќе црпе сила од Изворот кој никогаш не пресушува за оние кои искрено ја бараат божествената сила, а таа сила ги оспособува да се борат со искушенијата, да ги победуваат и да ги извршуваат должностите што им ги доверил Бог. Природата на милоста што ја прима ја зголемува неговата способност да го запознае Бога и Божјиот Син. Тој со сето срце настојува службата што ја извршува за Учителот да биде прифатлива и на Бога угодна. Напредувајќи на христијанскиот пат, тој се засилува „во благодатта на Исуса Христа“. Благодатта што ја примил го оспособува да стане верен сведок за она што го чул. Тој не се притеснува ниту го запоставува сознанието што го примил од Бога, туку истото сознание им го предава на верните луѓе кои ќе бидат во состојба да ги учат другите.

Во своето последно послание, упатено до Тимотеј, Павле на тој млад човек му укажал на еден возвишен идеал и на должностите што го очекуваат како Христов проповедник. „Труди се да се покажеш себеси проверен пред Бога“, пишувал апостолот, „како работник кој не треба да се срами, кој правилно ја образложува Речта на вистината.“ „Бегај од страстите на младоста! Стреми се кон праведност, вера, љубов и мир со оние 502 кои го повикуваат Господа од чисто срце. Отфри ги безумните и неразумните распрашувања, знаејќи дека тие раѓаат расправии. А Господовиот слуга не смее да се расправа, туку треба да биде благ спрема сите, способен да поучува и да е трпелив; да ги воспитува со кротост оние кои се противат, за да им даде Бог покајание, кое води кон целосно познавање на вистината.“

Апостолот го предупредил Тимотеја да се пази од лажните учители кои ќе настојуваат да се вовлечат во црквата. „И знај го ова: во последните денови ќе настанат тешки времиња, зашто луѓето ќе бидат себични, среброљупци, фаленичари, горделиви, пцујачи; непокорни на родителите, неблагодарни, несвети; без љубов, непомирливи, злобни клеветници, невоздржани, свирепи, непријатели на доброто, предавници, безобсирни, надуени, повќе сластољубиви отколку богољубиви, кои имаат изглед на побожност, а се откажале од нејзината сила; а таквите одбегнувај ги!“

„Додека злите луѓе и измамниците ќе напредуваат во злото, мамејќи ги другите и себеси“, продолжил тој, „ти остани во она што си го научил и во што си убеден, зашто знаеш од кого си го научил и затоа што уште од детството ги познаваш светите писма, кои можат да ти ја дадат мудроста која води кон спасение преку верата во Исуса Христа. Целото Писмо е од Бога вдихновено и е полезно за поучување, за прекорчување, за поправање и за воспитување во праведност, за да биде Божјиот човек совршен и подготвен за секое добро дело.“ За борбата против злото што го преплавува светот, Бог ни ставил на располагање обилни средства. Библијата претставува вистинска ризница на духовно оружје со кое можеме да се вооружиме и да се приготвиме за борбата. Своите бедра мораме да ги препашеме со вистината, а градниот оклоп е правдата. Во нашите раце секогаш треба да се наоѓа штитот на верата, на главата шлемот на спасението, а со мечот на Духот, кој е Божјата реч, можеме да си го расчистуваме себеси патот низ пречките на гревот.

Павле знаел дека пред црквата претстои време на големи опасности и дека оние на кои им ја доверил грижата за Божјето дело мора својата задача да ја вршат сесрдно и предано, и затоа му пишал на Тимотеја: „Те заколнувам пред Бога и Исуса Христа, кој ќе им суди на живите и на мртвите со неговото јавување и со неговото царство: проповедај ја речта, настојувај во време и во невреме, укурувај, предупредувај, охрабрувај со сета трпеливост и со поука.“

Тој свечен налог упатен до толку ревносниот и предан човек, каков што бил Тимотеј, претставува силно сведоштво за значењето и преданоста кон делото што им е доверено на проповедниците на евангелието. Повикувајќи се на Божјиот суд, Павле му заповеда на Тимотеја да ја проповеда Божјата реч, а не човечки преданија и обичаи; да биде приготвен да сведочи за Бога секогаш кога ќе му се даде можност - пред големи собири и во приватен или семеен круг, на патиштата и крај огништата, пред пријателите и непријателите, било да е безбеден или пак изложен на тешкотии и опасности, на навреди и загуба.

Павле се плашел дека Тимотеј, благ и попустлив по природа, би можел да одбегнува една суштинска гранка од својата работа. Имено, го повикува верно и недвосмислено да го укурува и да го осудува гревот, па дури и строго да им се закани на оние што би направиле некое големо зло. Но тоа мора да го прави „со сета трпеливост и со поука“. Тој мора да покажува Хрис-

това љубов и трпение, објаснувајќи и поткрепувајќи ги своите укори со вистините на Божјата реч.

504 Да се мрази и да се осудува гревот, а едновременно да се чувствува сомилост и љубов кон грешникот - тоа е тешка задача. Ако пососредно се трудиме да постигнеме светост на срцето и животот, сè поостро ќе го забележуваме гревот и порешително ќе осудуваме секое отстапување од правдата. Мораме да се пазиме да не претераме во строгоста кон престапниците, но не смееме да ја загубиме од вид ниту тежината на гревот и опасностите што тој ги носи. Потребно е да имаме христијанско трпение и љубов кон грешникот, но мошне опасно е да покажуваме преголема толеранција кон неговите пропусти и тоа да го наведе на заклучок дека воопшто не заслужува укор и поради тоа истиот да го отфрли како непотребен и неправеден.

Понекогаш проповедниците на евангелието му нанесуваат голема штета на делото со тоа што дозволуваат нивната благост кон грешникот да премине во толеранција на гревот, па дури и да учествуваат во него. Така тие се наклонети да го оправдуваат и да го ублажуваат она што Бог го осудува и, ако им се дозволи, тие стануваат толку заслепени, што ги осудуваат токму оние на кои Бог им заповедал да ги укорат. Оној, чиешто духовно расудување отапело под дејство на грешното попуштање кон оние кои Бог ги осудува, наскоро ќе падне во уште поголем грв, однесувајќи се грубо и остро кон оние чиешто однесување Бог го одобрува.

Мнозина кои исповедаат христијанство и сметаат дека се повикани да учат други, ќе бидат заведени и ќе отстапат од изричните Божји барања затоа што се гордеат со човечката мудрост, го презираат влијанието на Светиот Дух и чувствуваат одвратност кон вистините на Божјата реч. Павле му нагласил на Тимотеја: „Ќе дојде време кога не ќе го трпат здравото учење, туку според своите похоти ќе си насоберат учители какви што сакаат, па тие да им ги скокоткаат ушите, и ќе ги одвратат ушите од вистината, а ќе се свртат кон приказни.“

505 Апостолот овде не мисли на оние кои се отворени противници на религијата, туку на оние кои тврдат дека се христијани, но се раководат од сопствените склоности и така стануваат робови на своето „јас“. Тие луѓе ја слушаат само онаа наука која не ги укорува нивните гревови, ниту го осудува нивниот начин на живеење во кое главно место им припаѓа на задоволствата. Нив ги навредуваат отворените и јасни зборови на верните Христови слуги и затоа повеќе сакаат учители кои

ќе ги фалат и ќе им ласкаат. Лично меѓу проповедниците има луѓе кои, наместо Божјата реч, проповедаат човечки мислења. Изневерувајќи ја довербата што им е укажана, тие всушност ги заведуваат душите кои во нив гледаат духовни водачи.

Во прописите на својот свет закон Бог дал совршени животни правила и рекол дека тој закон ќе биде задолжителен за човечките суштества до крајот на светот без измена на ниту една буква или една цртичка. Христос дошол тој закон да го стори голем и славен. Тој покажал дека законот е основан врз силните темели на љубовта кон Бога и кон човекот и дека во послушноста кон неговите прописи лежи целокупната должност на човекот. Со својот живот на земјата Христос бил совршен пример на покорност на Божјиот закон. Во својата беседа на гората Тој покажал дека неговата задолжителност не се однесува само на постапките што се гледаат надворешно, туку се протега и на мислите и на намерите на срцето.

Законот, ако му се покоруваме, бара од нас „да се откажеме од безбожноста и од световните похоти; да живееме разумно, праведно и побожно во сегашниот век“ (Тит 2,12). Но непријателот на секоја правда го заробил светот и луѓето ги наведува да му откажат послушност на законот, како што преткажал Павле, и мнозина денеска ги затвораат ушите пред јасните вистини на светата Божја реч и за свои учители бираат луѓе кои им прикажуваат измислици пријатни за увото. Не само кај народот, туку и меѓу проповедниците има многу луѓе кои прописите на Божјиот свет закон ги фрлаат под нозе. Со тоа му се нанесува голема навреда на Творецот на вселената, додека сатаната триумфално се смешка што успеал со своите лукавства.

Со порастот на непочитувањето на Божјиот закон се зголемува одвратноста кон религијата, горделивоста, склоноста кон задоволства, непокорноста кон родителите и самоволието, така што умните луѓе од страна загрижено се прашуваат што треба да се преземе за да се спречи ова застрашувачко зло? Одговорот се наоѓа во советот што му го дал Павле на Тимотеја: „Пороповедај ја речта!“ Само во Библијата можат да се најдат сигурни начела за работата. Тие претставуваат препис на Божјата волја, израз на божествената мудрост. Таа, Библијата, на човечкиот дух му ги осветлува големите проблеми на животот и ќе се покаже како непогрешен водич за сите што се придржуваат кон нејзините прописи, зашто ќе ги сочува своите животни сили да не ги трошат на бесцелни напори.

Бог им ја објавил на луѓето својата волја, и глупост е кога човекот го става во прашање она што излегло од неговата уста. По природа сомничавиот човек не може да расправа ниту да нагаѓа за она што го изговорила бесконечната Мудрост ниту е негово, како непостојано суштество, тоа да го средува или да го прилагодува. Сè што се бара од него е искрено и сесрдно да соработува при исполнувањето на изричната Божја волја. Послушноста е највисок налог на разумот и совеста.

Павле понатаму препорачува: „А ти биди трезвен во сè, истрпи зло, врши ја работата на евангелист и исполнувај ја својата служба до крај.“ Павле се наоѓал пред крај на својот животен пат, па сакал Тимотеј да го заземе неговото место, пазејќи ја црквата од измислиците и ересите со кои непријателот на различни начини ќе настојува да ги заведе верниците од едноставноста на евангелието. Тој го советува да ги одбегнува сите земни работи и интереси кои можат да му пречат потполно да му се посвети на Божјето дело; храбро да ги поднесува нападите, поругите и прогоните на кои ќе биде изложен поради својата верност - во целост да ја оправда својата служба, трудејќи и залагајќи се со сите сили за оние за кои Христос умрел.

Во својот живот Павле со личен пример ги потврдувал вистините што ги проповедал, и во тоа лежела неговата сила. Неговото срце било проникнато со длабоко и силно чувство на одговорност и тој работел тесно поврзан со Оној кој е извор на правда, на милост и вистина. Цврсто се придржувал кон Христовиот крст како единствена надеж и гаранција за успех. Љубовта кон Спасителот била бесмртен мотив кој го крепел да издржи во сите свои судири со самиот себеси и во борбата против злото во Христовата служба додека одел напред иако светот не му бил наклонет и непријателот постојано му се противел.

На црквата во сите опасности најмногу ѝ е потребна војска работници кои, како и некогаш Павле, научиле да бидат корисни, кои имаат длабоко искуство во Божјето дело и кои се исполнети со сесрдност и со ревност. Потребни се посветени, самопожртвувани луѓе кои нема да се повлекуваат пред неволјите и одговорностите; луѓе кои се храбри и искрени, во чиешто срце Христос навистина е „надеж на славата“, и кои ќе ја „проповедаат речта“ со уста допрена од свет оган. Затоа што нема такви работници, Божјето дело застанува, а судбоносни заблуди, слично на смртоносен отров, го поткопуваат моралот и ги уништуваат надежите на голем дел од човечкото семејство.

Бидејќи тие верни, од тешки напори истрошени знаменосци, го положиле својот живот за вистината, кој ќе истапи да го заземе нивното место? Дали нашите млади луѓе ќе го прифатат светиот аманет од рацете на своите татковци и претходници? Дали тие се приготвуваат да ги заземат местата што ќе останат испразнети по смртта на овие ревносни луѓе? Ќе го послушаат ли тие налогот на апостолот и ќе го прифатат ли позивот на должноста наспроти сите поттици кон себичност и славољубие што ги зашметуваат и заведуваат младите?

Своето послание Павле го заклучил со лични пораки во врска со разни подробности, повторувајќи го својот итен повик Тимотеј да дојде што побргу, ако е можно уште пред зимата. Зборувал во својата осаменост, условена со тоа што некои од пријателите и соработниците го напуштиле, додека други немаат можност да бидат со него. А Тимотеј, за да не се притеснува плашејќи се дека црквата во Ефес ќе ја лиши од своето присуство и од своите заложби за неа, Павле нагласил дека веќе го пратил Тихика за тоа време да биде таму наместо него.

Откако ги опишал подробностите на своето судење пред Нерона и самоволното заминување на своите браќа, апостолот си спомнува за трајната Божја благодат која постојано е крај него. Писмото го завршил препорачувајќи го Тимотеја на грижа на Големиот Пастир кој, кога неговите потпастири ќе бидат отстранети од своето место, и понатаму ќе се грижи за своето стадо

ПАВЛЕ ОСУДЕН НА СМРТ

При конечниот судски претрес пред Нерона, моќта на зборовите на апостолот оставила толку силен впечаток врз императорот, што тој овојпат одложил да донесе решение, не ослободувајќи го, но и не осудувајќи го обвинетиот Божји слуга. Меѓутоа, набргу кај императорот повторно се разгорела омраза кон апостолот. Очаен поради својата немоќ да го спречи ширењето на христијанската вера дури и на царскиот двор, тој решил апостолот да го погуби штом за тоа ќе се укаже прва згодна прилика. Кратко потоа Нерон донел одлука со која Павле се осудува на маченичка смрт. Бидејќи како римски граѓанин не смеел да биде изложен на измачување, бил погубен со сечење на главата.

Павле на губилиште бил одведен тајно; само на неколку по-сматрачи им било дозволено да присуствуваат при погубувањето, зашто неговите прогонувачи, вознемирени со ширењето на неговото влијание, се плашеле дека сцената на неговата смрт би можела да привлече нови обратеници во христијанството. Но, дури и окоравените војници, кои го придружувале до губилиштето, ги слушале неговите зборови и со вчудовиденост биле сведоци на неговата ведрина, па дури и радост пред смртта. Духот на проштавање што го покажал кон своите мачители и неговата непоколеблива надеж во Христа до последниот миг, за некои од нив, кои биле сведоци на неговото мачеништво, претставувале животен мирис за живот. Повеќемина од нив го примиле Спасителот што го проповедал Павле, и кратко потоа и тие ја запечатиле својата вера со својата сопствена крв.

Павле до последен миг во својот живот сведочел за вистинитоста на своите зборови забележани во посланието до Коринќаните: „Зашто Бог, кој рече светлина да светне од темнината, е Тој кој засвети во нашите срца за да ги осветли со познавањето на Божјата слава пред Христовото лице.“

„А ова богатство го имаме во земнени садови, та ненадминливото величие на моќта да биде од Бога, а не од нас. На мака сме од сите страни, но не сме скршени; притеснети сме, но не очајуваме; нè прогонуваат, но не сме напуштени; кутнати сме, но не сме погубени, секогаш носејќи ја во телото Исусовата смрт, за Исусовиот живот да се покаже во нашето тело“ (2. Коринќаните 4,6-10). Неговата способност не лежела во самиот него, туку во присуството и во дејствувањето на Божјиот Дух кој го исполнувал и секоја мисла ѝ ја потчинувал на Христовата волја. „На оној што се држи за тебе“, кажува пророкот, „постојано му даваш мир, зашто на тебе се надева“ (Исаија 26,3). Христовиот мир што се забележувал на лицето на Павле придобил многу души за евангелието.

Павле носел со себе небесна атмосфера. Сите кои доаѓале во допир со него го чувствувале влијанието на неговата поврзаност со Христа. Вистините што ги проповедал ги потврдувал и со личен пример во секојдневниот живот - факт кој на неговото проповедање му давал сила на убедливост. Во ова се крие силата на вистината. Природното и спонтаното влијание на светиот живот, за кое често не сме ни свесни, претставува најубедлива проповед во корист на христијанството. Аргументите, дури и кога наполно се непобитни, можат да предизвикаат само противење, но побожниот пример има сила на која никој не може во целост да ѝ се противстави.

Во својата грижа за оние кои морале да се борат со предрасуди, со омраза и со прогонства, апостолот и не помислувал на страдањата што го очекувале. Повторувајќи ги ветувањата дадени на оние што се прогонети заради вистината, тој се трудел да ги окрепи и да ги охрабри оние неколку христијани што го придружувале на губилиштето. Ги уверувал дека сигурно нема да изостане ништо од она што го кажал Господ за своите проверени и верни деца. Можеби извесно време ќе бидат притиснати и потиштени поради многубројни искушенија, можеби ќе бидат лишени од слобода или земни угодности, но затоа можат да ги храбрат своите срца со сигурноста на Божјите ветувања. „Зашто знам кому му верував и уверен сум дека Тој може да го запази богатството што ми го довери сè до оној ден“ (2. Тимотеј 1,12). Наскоро ќе помине ноќта на искушенијата и страдањата, и тогаш ќе осамне радосно утро на мир и вечен ден.

Големата и славна иднина од другата страна на гробот, апостолот не ја гледал со неизвесност и со страв, туку со радосна надеж и со жедно очекување. Стоејќи на местото на своето

512 мачеништво, тој не го видел мечот на крвникот, ниту пак земјата која наскоро ќе ја прими неговата крв, туку низ прекрасното сино небо тој сончев летен ден, својот поглед го насочил кон престолот на Вечниот.

Тој верен човек ги видел скалите од визијата на Јакова - приказот на Христа кој повторно ја поврзал земјата со небото и смртниот човек со вечниот Бог. Неговата вера ја засилувала помислата на патријарсите и пророците кои се надевале на Оној кој бил и негова поткрепа и утеха, за кого тој бил подготвен да го положи и својот живот. Од сведоштвата на тие свети луѓе, кои од столетие во столетие сведочеле за својата вера, тој цврсто се осведочил дека Бог навистина е верен. Слушал како за Исуса како Божји Син и Спасител на светот сведочат неговите апостоли кои, проповедајќи го Христовото евангелие, имале храброст да ѝ се противстават на верската закоравеност на Евреите и на суеверието на незнабошците, на прогонствата и на презирот; тие не го штеделе дури ни својот живот за светлината на крстот високо да ја издигнат во темнината и во беспатицата на безверието. Од најгрозните справи за мачење и од маченичките губилишта, од занданите, од дувлата и од сите прибежишта на земјата, до неговото уво допреле триумфалните извици на мачениците. Ги слушал сведоштвата на непоколебливите души кои, иако лишени од сè, жигосани, ожалостени и мачени, сепак бестрашно сведочат за верата, зборувајќи: „Знам кому му верував!“ Овие јунаци, жртвувајќи го дури и својот живот за верата, на светот му објавиле дека Оној, во кого се надевале тие, може да спаси секогаш и најдобро.

Откупен со Христовата жртва, испран од гревот со неговата крв и облечен во неговата праведност, Павле носел сведоштво во самиот себе дека неговата душа е драгоценост во очите на Откупителот. Неговиот живот бил скриен со Христа во Бога и тој бил осведочен дека Оној, кој ја победил смртта, може да ги сочува оние што исцело ќе му се доверат. Неговиот дух со вера се фатил за ветувањето на Спасителот: „Јас ќе го воскреснам во последниот ден“ (Јован 6,40). Неговите мисли и надежи биле сосредоточени кон второто доаѓање на неговиот Господ. И во мигот кога се спуштал мечот на крвникот и кога сенката на смртта веќе го обвивала маченикот, неговата последна мисла се издигнувала онаму каде што ќе полета и неговата прва мисла при големото будење - во пресрет на Дарителот на животот кој ќе му посака добредојде во вечната радост и во среќата на блаженството.

Многу векови поминале откако остарениот апостол и христијански маченик ја пролеал својата крв како сведок за Божјата реч и за сведоштвото на Исуса Христа. Ниту една верна рака не ги забележала за идните поколенија последните сцени од животот на тој свет човек; но вдахновението го сочувало за нас неговото претсмртно сведоштво. Од тогаш неговиот глас, слично на труба, се одгласува низ сите векови, засилувајќи и крепејќи со неговата храброст илјадници сведоци за Христа и будејќи кај илјадници со тага скршени срца надеж со победоносниот вик: „Мојата крв веќе се излива во Божја чест и времето на мојата смрт е близу. Извојував благородна борба, трката ја завршив, верата ја сочував. Мене веќе ми е подготвен венецот на праведноста, што ќе ми го даде во оној ден Господ, праведниот Судија, но не само мене, туку и на сите кои се радуваат на неговото доаѓање“ (2. Тимотеј 4,6-8).

УШТЕ ЕДЕН ВЕРЕН ПОТПАСТИР

Оваа глава е заснована на Првото послание на апостол Петар

Во книгата „Делата на апостолите“ малку се спомнува подоцнежната работа на апостол Петар. Во текот на активните години на својата служба, по излевањето на Светиот Дух на денот Педесетница, апостол Петар се наоѓал меѓу оние кои неуморно се залагале да ги трогнат срцата на еврејските поклоници кои доаѓале во Ерусалим за време на годишните празници.

Бидејќи бројот на верниците се зголемувал и во Ерусалим и на други места што ги посетувале гласниците на крстот, талентите на Петар биле од непроценлива вредност за првата христијанска црква. Влијанието на неговото сведоштво за Исуса Назареќанецот се ширело надалеку. Нему му била доверена двојна одговорност. Тој пред необратените впечатливо го изнел сведоштвото за Месија, залагајќи се најсесрдно за нивно преобратување и едновремено зацврстувајќи ја кај верниците Христовата вера.

515 Бидејќи бил наведен да се откаже од себе и потполно да се потпре врз божествената моќ, Петар го прифатил позивот да работи како еден од потпастирите. Пред да се откаже и да се покае, Христос му рекол на Петар: „А ти, кога еднаш ќе се преобратиш, зацврсти ги своите браќа“ (Лука 22,32). Тие зборови го означуваат обемот и делотворноста на работата што ја извршил апостолот подоцна за оние кои пристапиле кон верата. Личните искуства: сторениот грев, страдањата претрпени поради тоа и горкото каење го приготвиле Петар за тоа дело. Дури кога ги сфатил своите слабости, можел да сфати и колку им е потребно на верниците да се потпрат врз Христа. Среди бурните искушенија тој сфатил дека човекот може да биде надвор од опасностите само тогаш кога без никаква самоувереност ќе се потпре врз Спасителот.

При последната Христова средба со учениците крај морето Петар, откако Христос трипати му го поставил прашањето „ме љубиш ли?“ (Јован 21,15-17) - повторно е вратен на своето место меѓу дванаесеттемина. Му била одредена животна задача - да го пасе стадото Господово. Сега, кога бил преобратен и примен во служба, имал должност не само да ги спасува оние што се надвор од стадото, туку и да биде пастир на овците.

Христос на Петар му спомнал само еден услов за службата - „ме љубиш ли?“ Тоа е најсуштествена квалификација. Петар можел да ги има сите други особини, но без љубов кон Христа не би можел да биде верен пастир на Божјето стадо. Знаењето, добродушноста, речитоста, трудољубивото ревнување - сето тоа се особини неопходни за добро на делото; но без Христова љубов во срцето, делото на христијанскиот проповедник претставува само промашување.

Христовата љубов не е некакво непостојано чувство, туку живо начело кое мора да се покажува како непреодолива сила на срцето. Ако карактерот и однесувањето на еден потпастир се сообразени со вистините што ги проповеда, тогаш Господ врз неговото дело става печат на свое одобрување. Пастирот и стадото стануваат едно, обединети со заедничка надеж во Христа.

Начинот на кој Спасителот постапил со Петар претставува поука и за Петар и за неговите браќа. Иако Петар се откажал од својот Господ, љубовта што ја имал Христос кон него никогаш не се поколебала. И сега, кога апостолот бил повикан науката што ја примил да им ја проповеда на другите, тој со престапникот морал да постапува со трпение, со разбирање и со љубов која проштава. Спомнувајќи си за сопствените слабости и недостатоци, негова должност била кон овците и јагнињата доверени на негова грижа да постапува исто онака нежно и сочувствително како Христос што постапувал со него.

Човечките суштества, и самите подложни на злото, се наклонети бескрупулозно и бесчувствително да постапуваат со оние кои паднале во искушение и кои грешат. Тие не можат да ги читаат срцата и не ги знаат внатрешните борби на грешникот и неговата душевна болка. Затоа мора да научат што значи укор кој е проникнат со љубов, удар кој нанесува рана, но и исцелува, опомена која буди надеж.

Во текот на својата служба Петар верно го чувал стадото што му било доверено на грижа и така покажал дека е достоин за должноста и одговорноста што му ги предал Спасителот. Секогаш го издигнувал Исуса од Назарет, надежта на Израел и

517 Спасителот на човештвото. Исцело ја прифатил дисциплината на Учителот, Основачот на црквата. Со сите сили се трудел верниците да ги оспособи за активна служба. Неговиот побожен пример и неуморна активност инспирирале многу млади способни луѓе целосно да му се посветат на проповедањето. Како времето поминувало, угледот и влијанието на апостолот, како истакнат воспитувач и водач, сè повеќе се зголемувале. Иако никогаш не ја занемарил својата должност посебно да се залага за Евреите, сепак, за Христа сведочел во многу други земји и ја зацврстил верата на многу души во евангелието.

Во подоцнежните години од својата служба Петар бил инспириран да им напише на верниците „раштркани по Понт, Галатија, Кападокија, Азија и Витинија“. Неговите посланија претставувале средство за влевање и засилување на верата кај оние кои биле изложени на искушенија и страдања и за обнова на добрите дела на сите кои поради многукратните искушенија биле во опасност да ја загубат својата надеж во Бога. Тие посланија оставаат впечаток дека ги пишува човек кој изобилувал не само со страдања заради Христа, туку исто така и со утеха во него; човек чиешто суштество било преобразено со милоста и чијашто надеж во вечен живот била постојана и непоколеблива.

Уште на почетокот на своето прво послание стариот Божји слуга му оддал похвала и слава на својот Господар. „Благословен да е Бог, Отецот на нашиот Господ Исус Христос, кој по својата голема милост нè роди одново за жива надеж, преку воскресението на Исуса Христа од мртвите, за нераспадливо и неизвалкано наследство, кое не вене, запазено на небесата за вас, кои сте зачувани со Божјата сила, преку верата, за спасение, готово да се открие во последно време.“

518 Во таа блажена надеж на сигурно наследство на обновената земја, првите христијани се радувале дури и за време на тешките искушенија и страдања. Петар понатаму пишува: „А за ова радувајте се многу, иако сега за кратко можеби бевте на мака од разни испитувања, па вредноста на вашата вера, која е поскапоцена од распадливо злато, кое се испробува во оган, да се покаже за пофалба, за слава и чест при откривањето на Исуса Христа, кого го љубите иако не сте го виделе... и се радувате со неискажлива радост полна со слава, постигнувајќи ја целта на својата вера: спасение на душите.“

Овие зборови на апостолот биле напишани како поука за верниците во сите векови, а имаат посебно значење и за оние што живеат во времето кога „крајот на сè се приближи“. На

секоја душа што сака да ја одржи својата вера „цврсто до крај“ (Евреите 3,14), ѝ се потребни неговите поуки и опомени и неговите зборови полни со вера и храбрење.

Апостолот се трудел на верниците да им укаже на тоа колку е важно на своите мисли да не им дозволат да се задржуваат на забранетите предмети и своите сили да не ги трошат на безначајни и ништожни работи. Оние кои не сакаат да упаднат во стапицата на лукавството на сатаната мора да внимаваат на приодите кон својата душа и да се трудат да не читаат, да не гледаат и да не го слушаат она што наведува на нечисти мисли. Не смее да им се дозволи на мислите да се запираат на секое прашање што би можел да го дошепне непријателот на душите. Срцето мора верно да се чува; инаку надворешното зло буди склоност кон злото што постои внатре и душата талка во мрак. „Затоа, соберете си го умот“, пишува Петар, „бидете трезвени, утврдете ја вашата надеж целосно во благодатта која ќе ви биде дадена кога ќе дојде Исус Христос... Не сообразувајте се според некогашните похоти што ги имавте за време на незнаењето, туку како и Светиот кој ве повика, бидете и самите свети во сето свое поведење, зашто е напишано: ’Бидете свети, бидејќи Јас сум свет.“

„Поминете го со страхопочит времето на својот животен пат, знаејќи дека не сте откупени со распадливи нешта, како сребро или злато, од својот суетен живот што сте го наследиле од вашите предци, туку со скапоцената крв на Христа како невино и чисто Јагне, кој навистина беше предопределен пред создавањето на светот, а се јави во овие последни времиња заради вас, кои преку него верувавте во Бога кој го воскресна од мртвите и му даде слава, та вашата вера и вашата надеж да бидат во Бога.“

Кога среброт и златото би биле доволни за откуп на луѓето, колку лесно би можел да го постигне тоа Оној кој кажува: „Мое е среброт и мое е златото“ (Агеј 2,8). Но грешникот можел да биде откупен само со драгоцената крв на Божјиот Син. Планот на спасението е и основан на жртвата. Апостол Павле пишува: „Позната ви е благодатта на нашиот Господ Исус Христос како, заради вас, од богат стана сиромав за да се збогатите вие преку неговата сиромаштија“ (2. Коринќаните 8,9). Христос себеси се жртвувал за да нè откупи нас од секоја неправда.

А круна во благодатта на спасението претставува „вечниот живот“ како „дар од Бога во нашиот Господ Исус Христос“ (Римјаните 6,23).

520 „Бидејќи ги исчистивте вашите души во послушност спрема вистината за нелицемерно братољубие“, пишува понатаму Петар, „сакајте се искрено еден со друг од сè срце.“ Божјата реч - вистината - претставува канал со чија помош Господ го открива својот Дух и својата сила. Прифаќањето на Божјата реч донесува плод каков што е потребен - „нелицемерно братољубие“. Таа љубов има небесно потекло и кај нас предизвикува возвишени побуди и несебични постапки.

Кога вистината ќе стане непоколебливо животно начело, луѓето стануваат „новородени не од распадливо семе, туку од нераспадливата жива и вечна Божја реч“. Таа преродба настапува ако Христос се прими како Божја реч. Кога божествените вистини ќе се втиснат во срцето со помош на Светиот Дух, тие создаваат нови сфаќања, а силите, до тогаш успиени, се будат и соработуваат со Бога.

Така било и со Петар и со неговите соработници. Христос е Тој преку кого вистината му е откриена на светот. Преку него семето „кое е нераспадливо“ - Божјата реч - е посеано во срцата на луѓето. Меѓутоа, многу најскапоцени поуки на големиот Учител им се давани на оние кои тогаш не ги сфатиле. По неговото вознесение, кога Светиот Дух го оживеал неговото учење во сеќавањето на учениците, нивните сетила се разбудиле. Смеслата на тие вистини заблескотела во нивниот ум како ново откритие, и чистата, со човечко сфаќање неослабена вистина, нашла во нив свое место. Тогаш чудесните искуства од Христовиот живот станале и нивни искуства. Христос, во евангелието поистоветен со Реч, сведочел преку нив како моќна вистина: „Речта стана тело и се настани меѓу нас.“ „И сите ние примивме од неговата полнота благодат врз благодат“ (Јован 1,14.16).

Апостолот ги повикал верниците да ги проучуваат светите списи зашто, ако правилно ги сфатат нивните поуки, можат сигурно да се утврдат за вечноста. Петар увидувал дека секоја душа, која се бори и на крај победува, неизбежно поминува и низ неизвесности и искушенија; но тој исто така знаел дека познавањето и разбирањето на светите списи ќе го оспособат оној кој се искушава да си спомне за ветувањата кои претставуваат утеха за срцето и ја засилуваат верата во Семоќниот.

„Зашто секое тело е како трева“, кажува овој апостол, „и сета негова слава како цвет од трева: тревата венее и цветот отпаѓа, но речта Господова останува во вечни векови. Тоа е речта што ви беше проповедана како евангелие. И така, оставајќи

на страна секоја злоба и секоја измама, лицемерство, завист и сите клевети, како новороденчиња копнејте по духовното, вистинско млеко на речта, па со него да пораснете за спасението, ако сте вкусиле дека Господ е добар.“

Мнозина од верниците на кои Петар им го пратил ова свое послание живееле меѓу незнабошци, и многу зависело од тоа дали тие ќе останат верни на возвишениот позив на својата вера. Апостолот им укажал на предимствата што ги имаат како следбеници на Исуса Христа. „Вие сте избран род, царско свештенство, свет народ, кој му припаѓа на Бога, за да ги прогласите доблестите на Оној кој ве повика од темнината во својата чудесна светлина. Вие, кои некогаш не бевте народ, сега сте Божји народ; вие, кои некогаш не добивте милост, сега сте помилувани.“

„Мили мои, ве молам, како туѓинци и новодојдени, да се воздржувате од телесните похоти кои војуваат против душата. Однесувајте се примерно меѓу многубошците, токму во она за што ве клеветат како злосторници; така што, кога ќе ги видат вашите добри дела, да го прослават Бога во оној ден.“

Апостолот јасно изложил каков став треба да заземат верниците кон граѓанските власти: „Заради Господа, покорувајте ѝ се на секоја човечка власт: било на царот како владетел, било на управителите како негови пратеници пратени од Него да ги казнуваат злосторниците, а да ги пофалуваат оние кои прават добро. Зашто ова е Божја волја: правејќи добро, да го замолкнете незнаењето на неразумните луѓе. Дејствувајте како слободни и не употребувајте ја слободата како оправдување на злото, туку користете ја како Божји слуги. Почитувајте ги сите, негувајте братољубие, бојте се од Бога, почитувајте го царот.“

На слугите им советува да им бидат покорни на своите господари „со целосна почит, не само на добрите и кротките, туку и на суровите, зашто тоа се цени“, објаснил апостолот, „ако заради својата совест пред Бога човекот трпи и тагува кога неправедно страда. Инаку, каква е пофалбата ако трпите кога ве казнуваат за вашите престапи? Но ако страдате и трпите кога правите добро, тоа е благодат пред Бога. Зашто за тоа сте повикани, бидејќи и Христос страдаше за вас и ви остави пример и вие да врвите по неговите стапки. Тој не направи грев и не се најде измама во неговата уста. Тој, кој беше навредуван, не возвраќаше со навреда; кога страдаше - не се закануваше, туку се предаде себеси на Оној кој суди праведно. Тој сам на своето тело ги понесе нашите гревови на дрво, та ние, умирајќи за гревот, да живееме за праведноста; преку неговите рани се

522

523

исцеливте, зашто талкавте како овци, но сега се вративте кај Пастирот и Чуварот на вашите души.“

Жените кои ја примиле верата апостолот ги повикал да бидат чесни во животот и скромни во облекувањето и однесувањето. Тој им советува: „Вашето украсување да не биде надворешно, во плетење на косата, во китење со златен накит или во раскошно облекување, туку во скриената личност во срцето, во нераспадливиот украс на кроткиот и тивок дух, што е од голема вредност пред Бога.“ Таа поука се однесува на верниците во сите времиња. „Ќе ги препознаете по нивните плодови“ (Матеј 7,20). Внатрешното украсување на понизниот и кроток дух е од непроценлива вредност. Во животот на вистинскиот христијанин надворешното украсување секогаш е сообразено со внатрешниот мир и светост. „Ако некој сака да тргне по мене“, рекол Христос, „нека се откаже од себеси, нека го земе својот крст и нека ме следи“ (Матеј 6,24). Самооткажувањето и самопожртвувањето претставуваат обележје на христијанскиот живот. Доказ дека вкусот се преобразил се гледа и во облекувањето на сите кои одат по тесната патека означена за оние што ги откупил Господ.

Сосем е исправно да се сака она што е убаво и да се копнее по убавото; но, пред сè, Бог има желба да го сакаме и да се стремиме кон највозвишената убавина, кон она што е непоминливо и нераспадливо. Никаков надворешен украс не може по својата вредност и милност да се спореди со убавината на „скриената личност во срцето“ облечено „во бела и чиста свила“ (Откровение 19,14), што ќе ја носат сите спасени на обновената земја. Таа облека и тој украс ќе ги стори навистина убави и милни уште овде, а во идниот живот тоа ќе биде нивна ознака за пример во дворот на небесниот Цар. Неговото ветување гласи: „Ќе одат во бели облеку со мене, зашто се достоини“ (Откровение 3,4).

Предвидувајќи ги со пророчка визија тешките времиња што ѝ претстојат на Христовата црква, апостолот ги храбрел верниците, наспроти сите неволји и страдања, да бидат непоколебливи. „Мили мои“, пишува тој, „не чудете се на огненото крштавање што се појави меѓу вас, за да ве испита.“

Неволјите претставуваат составен дел на воспитувањето што се стекнува во Христовата школа, за Божјите деца да се исчистат од троскотот, од сè што е земно. Бог своите деца ги води низ тешки проби за да ги провери. Искушенијата и тешкотиите се негови избрани методи на дисциплина и услови

што Тој ги одредил за постигнување на успех. Оној што ги чита срцата и мислите на луѓето, ги познава нивните слабости подобро и од самите нив. Тој гледа дека некои меѓу нив имаат особини кои, ако правилно се насочени, можат да се искористат за напредок на неговото дело. Во своето провидение Тој нив ги води низ различни околности за да можат да ги забележат своите недостатоци за кои и самите не се свесни. Така Тој им дава можност тие недостатоци да ги отстранат и да се оспособат за службата. Тој често дозволува да се разгори оган на неволји само затоа за тие во него да се исчистат.

Божјата грижа за неговото наследство никогаш не престанува. Тој дозволува верните да ги снајдат само оние неволји кои се неопходни за нивното сегашно и вечно добро. Тој сака да ја исчисти својата црква исто онака како Христос што го исчистил храмот за време на својата мисија на земјата. Сè што Бог дозволува да ги снајде неговите деца во вид на искушенија и проба, го прави само со една цел - да се здобијат со подлабока побожност и со поголема сила за да ја зголемат победата на крстот. 525

Имало време во животното искуство на Петар кога тој во Христовото дело не сакал да го види крстот. Кога Спасителот им ставил на знаење на своите ученици дека му претстојат страдања и смрт, Петар извикнал: „Не дај Боже, Госпode; тоа никогаш нема да ти се случи“ (Матеј 16,22). Сожалувањето кон самиот себеси и стравот дека со Христа ќе мора да учествува во страдањата, го навеле Петар да даде ваков приговор. За ученикот тоа била горка поука која мошне тешко и бавно ја сфаќал - дека Христовиот пат на земјата води низ агонија и понижувања. Но тој во пламенот на огнената печка ја сфатил таа поука. Сега, кога неговото, некогаш толку динамично и активно тело било наведено под товарот на годините и работата, можел да напише: „Мили мои, не чудете се на огненото крштавање што се појави меѓу вас, за да ве испита, небаре ви се случува нешто необично, туку радувајте се дека соучествувате во Христовите страдања, за да можете да се радувате и да се веселите кога ќе се јави неговата слава.“

Обраќајќи им се на црковните старешини во врска со нивните должности како потпастири на Христовото стадо, апостолот пишувал: „Пасете го Божјето стадо што ви е доверено и надгледувајте го, не со принуда, туку доброволно, како Бог што сака; не со желба за нечесна печалба, туку со искрено срце; и не како да господарите над оние што ви се доверени, туку бидете 526

му пример на стадото. А кога ќе се појави врховниот Пастир, ќе примите венец на слава што не венее.“

Оние што вршат должност на потпастири, мора внимателно и будно да бдеат над Господовото стадо. Тоа не смее да биде диктаторска будност, строго надгледување, туку внимание кое охрабрува, кое поттикнува и поддржува. Проповедничката должност е нешто повеќе од само држење на проповеди; таа значи сесрдност, лично залагање. Црквата на земјата ја сочинуваат мажи и жени; потребно е да се работи стрпливо и да се вложи многу труд тие да се оспособат за служба, на Бога угодна во овој живот, и да се венчаат со слава и бесмртност во идниот живот. На Божјиот народ му се потребни вистински верни пастири кои нема да му ласкаат, ниту пак грубо да постапуваат со него, туку да го хранат со лебот на животот; пастири кои во својот живот секојдневно ја чувствуваат преродбенската моќ на Светиот Дух и негуваат силна и несебична љубов кон оние за кои се залагаат.

Потпастирот во својата работа мора да биде мошне тактичен, зашто во црквата ќе најде на неразбирање, на огорченост, пакост и завист; и за да може работите да ги доведе во ред, тој мора да работи во Христов дух. Тој мора верно, стрпливо и совесно да опоменува, да укорува и да го осудува гревот и да исправа сè што е погрешно, и тоа не само со проповедање од проповедална, туку и со лични заложби. Кудливите и непостојаните можат да стават приговори на изнесената порака, а Божјиот слуга може да биде неправедно обвинет и критикуван. Но тој мора да го има на ум советот на Вдахновението: „А мудроста која доаѓа озгора, пред сè е чиста, потоа мирољубива, блага, разумна, полна со милост и со добри плодови, непоколеблива и нелицемерна. А семето, чијшто плод е праведност, се сее во мир преку миротворците“ (Јаков 3,17.18).

Задача на проповедникот на евангелието е: „На сите да им расветли во што се состои располагањето со тајната, која од вечноста беше скриена во Бога“ (Ефесците 3,9). Оној што го прифаќа делото, а избира улога која бара најмалку пожртвување, задоволувајќи се само со држење на проповеди, препуштајќи им ги личните заложби на другите, неговата работа Бог не ја одобрува. Душите заради кои Христос умрел пропаѓаат зашто нема добро насочено, лично залагање. Оној што ја прифатил проповедничката служба, а не сака лично да се залага, да се грижи за стадото - погрешно го одбрал својот позив. Духот на вистинскиот пастир е полн со самопожртвуваност. Тој наполно

се губи од вид себеси и сиот му се посветува на Божјето дело. Проповедајќи ја Божјата реч и работејќи лично по домовите на луѓето, тој се запознава со нивните потреби, со нивните грижи и неволји, соработувајќи со Оној кој прима на себе секој товар. Тој учествува во нивните страдања, ги теши во нивните таги, го намирува гладот на нивната душа и ги придобива нивните срца за Бога. Во тоа дело проповедникот го придружуваат небесни ангели, а тој сам уште подобро ја запознава вистината која го прави мудар за спасение.

Во контекстот на поуците упатени на оние што се наоѓаат на одговорни положби во црквата, апостолот изнел и некои општи начела кон кои мора да се придржуваат сите верници на црквата. Помладите верници на стадото се упатени да го следат примерот на своите старешини, придржувајќи се кон христијанската понизност: „Така и вие помладите, покорувајте им се на старешините. А сите препашете се со понизност еден спрема друг, зашто Бог им се противи на горделивите, а на понизните им дава благодат. И така, понизете се под моќната Божја рака, за да ве возвиши во погодно време. И секоја своја грижа фрлете ја на него, зашто Тој се грижи за вас. Бидете со трезвен дух и бдејте, бидејќи вашиот противник, ѓаволот, обиколува како лав што рика, барајќи некого да го проголта. Спротивете му се, цврсти во верата.“ 528

Така Петар им пишувал на верниците во времето кога црквата поминувала низ тешки искушенија. Мнозина веќе станале учесници во Христовите страдања, а на црквата наскоро ѝ претстоел период на ужасно прогонство. Во текот на неколку кратки години мнозина од оние што стоеле како учители и водачи на црквата, го положиле својот живот за евангелието. Потоа настапувало време кога ќе се појават свирепи волци кои не ќе го штедат стадото. Но ништо од сето тоа не ги обесхрабрило оние кои имале цврста надеж во Христа. Со зборови што храбрат и тешат, Петар вниманието на верниците го одвркал од сегашните неволји и од идните страдања и им укажувал на „нераспадливото и неизвалкано наследство кое не венее.“ „Бог на секоја благодат“, била на крај негова сесрдна молитва, „кој ве повика во Христа кон својата вечна слава, самиот ќе ве усоврши, ќе ве потврди, зајакне и утврди. Нека има власт во сите векови. Амин!“

НЕПОКОЛЕБЛИВ ДО КРАЈ

Оваа глава е заснована на Второто послание на апостол Петар

Во своето второ послание, упатено до оние кои заедно со него ја примиле „истата скапоцена вера“, апостол Петар го изложил божествениот план за развој на христијанскиот карактер. Тој пишува:

„Да ви се умножи благодатта и мирот во познавањето на Бога и нашиот Господ Исус Христос. Неговата божествена сила ни подари сè што ни е потребно за животот и побожноста, преку вистинското познавање на Оној кој нè повика преку својата сопствена слава и доблест, со што ни се подарени неговите скапоцени и величествени ветувања, преку нив да станете соучесници во божествената природа откако се оттргнавте од расипаноста која преку похотата владее со светот.“

530 „Токму заради ова, вложете ја сета своја сила и исполнете ја својата вера со доблест, а доблеста со знаење; а знаењето со самоконтрола; а самоконтролата со трпение; а трпението со побожност; а побожноста со братољубие; а братољубието со љубов. Зашто, ако го имате сето тоа и ако истото се умножува, не сте бескорисни, ниту бесплодни во познавањето на нашиот Господ Исус Христос.“

Овие зборови се полни со поуки и одсвонуваат со основниот тон на победата. Апостолот на верниците им ја покажува скалата на христијанскиот развој, на која секое скалило претставува напредок во познавањето на Бога и на која при искачувањето ниту еден миг не смее да настапи застој. Таа скала е: верата, доблеста, знаењето, самоконтролата, трпението, побожноста, братољубието и љубовта. На патот кон спасението ние одиме постепено - чекор по чекор - додека не го постигнеме идеалот што ни ги поставил Христос. Така Тој во нас изградува мудрост, праведност, посветување и спасение.

Бог го повикува својот народ кон славата и доблеста што ќе се покажат во животот на сите кои навистина се поврзани со него. Станувајќи учесници во небесните дарови, тие мора да одат понатаму, кон совршенството, како луѓе „кои сте зачувани со Божјата сила“ (1. Петрово 1,5). Пренесувајќи ги своите божествени доблести и врз своите деца, Бог се извишува и се слави.

Тој сака луѓето во тој правец да постигнат највисок степен. Тие ќе станат совршени во Бога само ако со вера се фатат за Христовата сила, повикувајќи се во молитва на неговите сигурни ветувања, и полагајќи право на нив како да им се упатени лично ним и ако со упорност, која не може да се одбие, бараат сила од Светиот Дух.

Прва задача на верникот кој ја примил верата на евангелието е да додаде кон постојните црти на својот карактер доблест, со тоа да го исчисти своето срце и да го приготви духот за примање на знаење за Бога. Тоа сознание е основа за секое вистинско воспитување и за секоја вистинска служба. Тоа претставува една вистинска одбрана против искушението и само така човекот може да стане сличен со Бога во карактерот. Ако го познава Бога и неговиот Син Исус Христос, на верникот му се дава „сè што ни е потребно за животот и побожноста“. Ниеден добар дар не му се скусува на оној кој искрено сака да се здобие со Божја праведност.

„А ова е вечен живот“, рекол Христос, „да те познаат тебе, единствениот вистински Бог, и Исуса Христа, кого го прати ти“ (Јован 17,3). А пророк Еремија порачува: „Мудриот да не се фали со својата мудрост, јунакот да не се фали со својата храброст, богатиот да не се фали со своето богатство. А кој се фали, нека се фали со тоа што ме познава мене и што знае дека јас сум Господ кој покажува милост, суд и правда на земјата, зашто тоа ми е мило, вели Господ“ (Еремија 9,23.24). Човечкиот ум одвај може да ја сфати ширината, длабината и висината на духовниот дострел на оној што ќе се здобие со тоа сознание.

Никој не е лишен од можноста во својот делокруг да постигне совршенство на христијанскиот карактер. Со Христовата жртва на секој верник му е овозможено да прими „сè што му е потребно за животот и побожноста“. Бог нè повикува да го постигнеме високото мерило на совршенството, а како пример за тоа ни го дава Христовиот карактер. Во својата човечка природа, усовершена со живот на постојано противставување на злото, Спасителот покажал дека човечките суштества можат и

во овој живот, соработувајќи со божествената сила, да постигнат совршенство на карактерот. Тоа е Божја гаранција за нас дека и ние исто така можеме да се здобиеме со целосна победа.

532 На тој начин на верниците им се дава чудесна можност, идентификувајќи се со Христа, да бидат како него, покорни на сите начела на законот. Но човекот е наполно неспособен со своја сила да го досегне тој степен. Светоста што, според барањата на Божјата реч мора да ја има за да може да биде спасен, претставува резултат на дејствувањето на божествената милост во неговото срце, ако понизно се приклони и ја прифати дисциплината и влијанието на Духот на вистината. Послушноста на човекот може да се усоврши единствено со Христовата праведност, која со својот божествен мирис исполнува секој чин на послушноста. Христијанинот од своја страна е должен истрајно да победува секој свој недостаток. Тој постојано и упорно мора да го моли Спасителот за исцелување на својата со грев заболена душа. Тој нема ниту мудрост ниту сила сам да извојува победа; тоа му припаѓа на Господа, и Тој тоа радо им го дава на оние кои понизно и скршено бараат помош од него.

Преобразбата од непосветеност во светост е постојана и трајна задача. Од ден на ден, Бог постојано ги посветува и ги облагородува луѓето, но и човекот мора од своја страна да соработува со него, трудејќи се истрајно кај себе да развива добри навики, да си додава доблести; додека човекот работи сообразно со начелото на додавање, Бог за него работи според начелото на умножување. Спасителот секогаш е подготвен да ја чуе и да ја прими молитвата на скршеното срце, и кај неговите верници постојано ќе се умножуваат милоста и мирот. Тој радо им ги дава благодатите, толку неопходни во борбата против злото на кое постојано се изложени.

533 Има луѓе кои навистина се обидуваат да се искачуваат на скалата на христијанскиот развој; но штом ќе се појави некаков напор, тие почнуваат да се потпираат врз човечка сила и набргу го губат од вид Исуса, Зачетникот и Изршителот на нивната вера. Резултат на тоа е неуспех - загуба на сè што стекнале до тогаш. Навистина е жална состојбата на оние кои, изморувајќи се на патот, дозволуваат непријателот на душите да ги лиши од оние христијански доблести, кои веќе ги постигнале во своето срце во текот на животот. „Оној кој го нема тоа, е слеп“, кажува апостолот, „или кусоглед, зашто заборавил дека е исчистен од своите минати гревови.“

Апостол Петар имал долго искуство во животот во врска со верата и побожноста. Неговата вера во спасоносната Божја сила се зацврстувала и зајакнувала во текот на годините; така од лично искуство тој непобитно докажал дека за оној кој, напредувајќи во верата се искачува постепено, чекор по чекор, но секогаш само угоре, до највисокото скалило на скалата која допира до небесните порти - нема никаков страв од пораз или од неуспех.

Петар многу години им укажувал на верниците на неопходноста од постојан развој во милоста и во познавањето на вистината. И сега, знаејќи дека поради својата вера наскоро ќе доживее и мачеништво, повторно обрнал внимание на драгоцените предимства што му стојат на секој верник при рака. Напосполно сигурен во својата вера, остарениот ученик ги храбрел своите браќа непоколебливо да се држат за целта на христијанскиот живот. „Трудете се уште повеќе“, апелирал тој, „да го зацврстите вашето призвание и избор; имено, ако го правите тоа, никогаш нема да се сопнете. Зашто така во изобилство ќе ви се дозволи влегување во вечното царство на нашиот Господ и Спасител Исус Христос.“ Колку драгоценно и силно ветување! Величествена е надежта на верниците кога со вера се стремат кон врвот на христијанското совршенство!

„Затоа ќе гледам“, продолжил апостолот, „секогаш да ве потсетувам за овие работи, иако вие ги знаете и сте зацврстени во вистината што ја имате. Но сметам дека имам право, додека сум во ова телесно живеалиште, да ве поттикнувам со потсетување, зашто знам дека наскоро ќе го оставам моето земно живеалиште, како што јасно ми кажа нашиот Господ Исус Христос. А ќе настојувам вие, и по моето заминување, секогаш да си спомнувате за ова.“ 534

Апостолот навистина бил повикан да зборува за Божјите цели во врска со човечкиот род, зашто за време на Христовата земна служба видел и чул многу подробности што се однесуваат на Божјето царство. „Впрочем, кога ви ги објавивме силата и доаѓањето на нашиот Господ Исус Христос, ние не одевме по лукаво измислени сказни“, ги потсетил тој верниците, „туку бевме очевидци на неговото величество. Зашто, кога Тој прими од Бог Отецот чест и слава, од величествената слава му дојде овој глас: 'Ова е мојот сакан Син, кој е по мојата волја', а ние го чувме тој глас кој дојде од небото, кога бевме со него на светата гора.“

Колку и да бил уверлив и очигледен изнесениот аргумент за сигурноста на надежта на верниците, постоел еден уште поубедлив доказ во сведоштвата на пророштвото, со кое може да се утврди верата на секој поединец, и кој претставува сигурна котва на душата. „Имаме поцврста пророчка Реч“, нагласил апостолот, „а вие правите добро што внимавате на неа како на светило што свети во темно место, додека не осамне денот и ѕвездата Деница не болсне во вашите срца. Но знајте го пред сè ова: ни едно пророштво во Писмото не е од нечие сопствено толкување, зашто никогаш ниту едно пророштво не потекнува од човечка волја, туку луѓе поттикнати од Светиот Дух зборувале од Бога.“

Издигнувајќи ја „најсигурната пророчка Реч“ како сигурен патоказ во деновите на опасност, апостолот сериозно ја предупредил црквата на разгорувањето на лажно пророштво што ќе го проповедаат „лажни пророци кај народот, како што ќе има и меѓу вас лажни учители, кои тајно ќе внесуваат погубни ереси и ќе го порекнуваат Господарот кој ги откупил.“ За тие лажни учители, кои се појавуваат во самата црква и кои многу браќа во верата ги сметаат за вистински, апостолот кажува дека всушност се како „безводни извори и облаци терани од ветрот; на кои им е наменета црната темнина.“ Ним - кажува апостолот - „ова последново им е полошо од првото; имено, за нив би било подобро да не го познаваат патот на праведноста отколку, откако го познаа, да се одвратат од светата заповед која им е предадена.“

Фрлајќи поглед низ вековите до крајот на векот, Петар вдахновено ги изнел околностите што ќе владеат во светот пред второто Христово доаѓање. „Знајте го пред сè ова“, пишува тој, „дека во последните дни ќе се јават подбивачи кои со своето подбивање ќе одат по сопствените похоти и ќе велат: 'Каде е ветувањето за неговото доаѓање? Зашто откако починаа татковците сè стои така како што е од почетокот на создавањето.'“ Но „кога ќе велат: 'Мир и безбедност', тогаш ненадејно ќе падне погубел врз нив“ (2. Солуњаните 5,3). Сепак, нема сите да бидат фатени во стапиците на непријателот. Кога ќе се приближи крајот, ќе има и верни кои ќе бидат во состојба да ги препознаат и да ги забележат знаците на времето. Голем број таканаречени верници ќе ја побиваат верата со своите дела, но ќе постои остаток кој ќе истрае до крај.

Петар во своето срце негувал жива надеж во второто Христово доаѓање и непоколебливо ја уверувал црквата дека него-

вото ветување: „Кога ќе отидам и ќе ви приготвам место, пак ќе дојдам и ќе ве земам кај себе“ (Јован 14,3), навистина ќе се исполни. На верниците, кои се наоѓаат во искушенија и неволји, може да им се чини дека Христовото доаѓање долго се одложува, но апостолот ги уверува: „Господ не го забавува ветувањето, како што некои мислат за тоа бавење, туку е трпелив спрема вас, зашто не сака некој да загина, туку сите да дојдат до покајание. А Господовиот ден ќе дојде како крадец. Во тој ден небесата ќе поминат со голема бучава, а состојките ќе бидат уништени и земјата ќе изгори со сите нејзини дела.“ „Бидејќи сето ова ќе се уништи така, какви треба да бидете во своето поведение и во побожноста, вие кои го очекувате и го забрзувате доаѓањето на Божјиот ден, кога запалените небеса ќе се распадат, состојките ќе се стопат со огромна жештина? А ние, според неговото ветување, очекуваме нови небеса и нова земја каде што суштествува праведноста.“

„Затоа, мили мои, бидејќи го очекувате ова, погрижете се Тој да ве најде во мир, неопоганети и непорочни. А долгата трпеливост на нашиот Господ сметајте ја како спасение, како и нашиот сакан брат Павле што ви напиша, според дадената му мудрост... И така, вие, мили мои, кога го знаете ова однапред, пазете се да не ве повлече со себе заблудата на беззакониците и да не отпаднете од својата непоколебливост, туку растете во благодатта и во познавањето на нашиот Господ и Спасител Исус Христос.“

537

Со Божјето провидение било дозволено Петар својата служба да ја заврши во Рим, каде што по налог на императорот Нерон бил фрлен во затвор, отприлика во времето на последното апсење на Павле. Така двајцата ветерани на апостолството, кои многу години работеле далеку еден од друг, своето последно сведоштво за Христа го изнеле во престолнината на светот и на нејзината почва ја пролеале својата крв како семе на идната обилна жетва на свети луѓе и маченици.

По своето откажување од Христа, откако бил повторно вратен во својата апостолска служба, Петар бестрашно се изложувал на опасности и покажал благородна храброст при проповедањето на распнатиот, воскреснатиот и вознесениот Спасител. Лежејќи во ќелијата во затворот, тој си спомнувал за зборовите што му ги кажал Христос: „Вистина, вистина, ти велам: кога беше помлад се опашуваше и сам одеше каде што сакаше, но кога ќе остарееш, ќе ги рашириш своите раце и друг ќе те опашува и ќе те води каде што не сакаш“ (Јован

21,18). Со тоа Исус на овој свој ученик точно му објаснил на кој начин ќе умре, па дури и му преткажал дека своите раце ќе ги рашири на крст.

Како Евреин и странец, Петар бил осуден на јавно изложување на маки и распнат на крст. Очекувајќи ја таа ужасна смрт, апостолот си спомнувал за својот голем грев што се откажал од Исуса при неговото сослушување и судење. Иако некогаш толку нерадо го признавал крстот, тој сега со радост го положувал својот живот, сметајќи дека за него, кој се откажал од својот Господ, преголема е честа да умре онака како што умрел неговиот Учител. Петар најискрено се покајал за тој свој грев и Христос му простил, што најдобро се гледа од големиот налог што му го доверил - да ги пасе овците и јагнињата на неговото стадо. Меѓутоа, сам Петар тоа себеси никогаш не можел да си го прости. Дури ни помислата на ужасната агонија во последниот час не ја намалила горчината на неговата тага и каење. Како последна милост од своите целати, тој молел на крстот да го распнат со главата свртена надолу. Таа молба му била прифатена, и така умрел големиот апостол Петар.

ОМИЛЕНИОТ АПОСТОЛ ЈОВАН

Меѓу сите други апостоли, Јован се истакнува како „ученик кого Исус го милуваше“ (Јован 21,20). Како што се чинело, тој уживал големо Христово пријателство и му биле дадени многу знаци на доверба и љубов од страна на Спасителот. Тој бил еден на тројцата на кои им било дозволено да бидат сведоци на Христовата слава на гората на преобразувањето и на неговата агонија во гетсиманската градина. На негова грижа Учителот му ја доверил својата мајка во оние последни мигови од претсмртната агонија на крстот.

Нежноста на Спасителот кон овој омилен ученик била возвратена со силна и огнена преданост. Јован му бил предан на Христа како лозовата прачка што се обвива околу цврстиот потпирач. Тој заради својот Учител бестрашно се изложувал на опасности во текот на неговото сослужување и судење и меѓу последните бил крај неговиот крст; а при веста дека Христос воскреснал, тој толку брзал кон гробот, што во својата ревност го престигнал дури и нестрпливиот Петар.

Сигурната љубов и несебичната преданост, кои дошле до израз во животот и карактерот на Јована, содржат непроценливи поуки за христијанската црква. Јован по природа ја немал таа милност и благод на карактерот што се откривале во неговиот подоцнежн живот. Пред тоа тој имал сериозни карактерни недостатоци. Бил не само горделив, самоуверен и славољубив, туку и нагол и ги паметел навредите. Тој и брат му биле наречени „синови на громот“. Омилениот ученик бил намрштен, одмаздлив и со критички дух. Меѓутоа, под сето тоа божествениот Учител видел огнено, искрено срце кое знае да сака. Христос го укорувал неговото самољубие, ги разочарал неговите амбиции и неговата вера ја ставал на сериозна проверка; но му го открил она за што копнеела неговата душа - убавината на светоста, моќта на љубовта која преобразува.

Недостатоците на карактерот на Јована видно дошле до израз во повеќе наврати за време на неговото интимно дружење со Спасителот. Еднаш Христос пратил пред себе весници во едно самариско село, барајќи од неговите жители да приготват освежување за него и за неговите ученици. Меѓутоа, кога Спасителот се приближил до тоа место, се чинело како да сака да го продолжи патот кон Ерусалим. Тоа предизвикало завист кај Самарјаните и, наместо да го повикаат да се задржи кај нив, тие не му укажале гостопримство, кое инаку би му го укажале и на најобичниот поминувач. Исус никогаш никому не му го наметнал своето присуство, а Самарјаните ги загубиле благодатните што би им биле дадени кога би му понудиле гостопримство.

Учениците знаеле дека Христова намера била да ги благослови Самарјаните со своето присуство, и затоа нивната завист, студенилото и непочитувањето кон нивниот Учител кај нив предизвикале големо изненадување и негодување. ⁵⁴¹ Јаков и Јован најмногу се возбудиле. Да се постапува така со Оној кого тие толку високо го ценеле - според нивното мислење - тоа било голем грев преку кој не можело да се помине без неодложна казна. Во својата ревност и убедување, тие рекле: „Господе, сакаш ли да заповедаме да слезе оган од небото и да ги истреби како што стори Илија?“ Тие со тоа мислеле на уништувањето на самариските војводи и на нивните чети кои биле пратени да го фатат пророкот Илија (2. Царевите 1,9-12). Се изненадиле кога виделе дека со своите зборови му нанеле болка на Христа, а уште повеќе кога го слушнале неговиот укор: „Вие не знаете со каков дух сте; зашто Синот човечки не дојде да погубува човечки души, туку да ги спаси“ (Лука 9,54-56).

Цел на Христовата мисија не била да ги присилува луѓето да го примат. Сатаната и оние што ги поттикнува неговиот дух настојуваат да вршат насилство над совеста на луѓето. Под изговор дека ревнуваат за правдата, луѓето, кои се во сојуз со лошите ангели, понекогаш им нанесуваат страдања на своите ближни наметнувајќи им сосила поими за религијата. Меѓутоа, Христос секогаш покажува само милост и придобива само со љубов. Тој не може да дозволи никаков соперник во душата, ниту може да прифати делумна служба; сака само доброволна служба и доброволно потчинување на срцето - принуда која се вика љубов.

Во една друга прилика Јаков и Јован преку својата мајка поднеле барање да им се овозможи во Христовото царство да заземат најпочесни места. Иако Христос толку пати им ги пов-

торувајќи поуките за природата на своето царство, тие млади ученици сè уште негувале надеж дека Месија ќе го заземе својот престол и својата царска власт ќе ја прилагоди кон постојните човечки желби. Посакувајќи заедно со нив почесно место во тоа царство за своите синови, мајка им побарала: „Заповедај двајцава мои синови да седнат, едниот од твојата десна, а другиот од твојата лева страна, во твоето царство.“

Но Спасителот одговорил: „Не знаете што барате! Можете ли да ја испиете чашата што ќе ја испијам јас и да се крстите со крштавањето со кое ќе се крстам јас?“ Тие си спомнале за неговите таинствени зборови кои укажувале на искушенијата и страдањата, но сепак самоуверено одговориле: „Можеме!“ Тие го сметале за најголема чест својата преданост да ја докажат делејќи ја судбината што ќе го снајде нивниот Господ.

„Мојата чаша ќе ја испиете и ќе се крстите со крштавањето со кое се крштавам јас“, рекол Христос. Меѓутоа, пред него, наместо престол, стоел крст, а десно и лево од него - двајца злосторници. Јаков и Јован навистина учествувале во страдањата на својот Учител - на првиот му било судено набргу да падне од меч; вториот најдолго од сите ученици го следел својот Учител во работата, во погрдите и прогоните. „Но, да седнете десно или лево од мене“, рекол Христос, „не решавам јас, туку ќе им припадне на оние за кои го приготвил мојот Отец“ (Матеј 20,21-23).

Исус ги сфатил побудите што ги навеле на такво барање и ја укорил горделивоста и славољубието на овие двајца ученици: „Знаете дека владетелите господарат над своите народи и дека големците владеат со нив. Меѓу вас нека не биде така! Туку, оној што сака да биде најголем меѓу вас, нека ви служи! И кој сака да биде прв меѓу вас, нека ви биде слуга, така како што и Синот човечки не дојде да му служат, туку да служи и да ја даде својата душа за откуп на мнозина“ (Матеј 20,25-28).

Во Божјето царство положбата не се стекнува со пристрасна наклоност или со протекција. Таа не се заработува, ниту се добива како некој самоволно даден подарок. Таа едноставно е резултат на карактерот. Круната и престолот се само знаци на постигнатата состојба - знаци дека сопственото „јас“ е победено со милоста на нашиот Господ Исус Христос.

Многу подоцна, кога Јован во своето сочувство со Христа бил наведен да учествува и во неговите страдања, Господ Исус на (островот) Патмос му открил кој всушност е најблизок во неговото царство. „На оној што победува“, кажува Христос, ќе му дадам да седне со мене на мојот престол, како и јас што победив

и седнав со мојот Отец на неговиот престол“ (Откровение 3,21). Најблизу до Христа во неговото царство ќе стои оној кој овде најмногу ќе се напои со Духот на неговата самопожртвувана љубов, со љубовта која „не се вообразува, не се однесува непристојно, не го бара своето, не се раздразнува, не памети зло“ (1. Коринќаните 13,4,5) - љубовта која го поттикнува ученикот, како што го движела и Учителот, да даде сè, да живее, да работи и да се жртвува сè до смрт за да го спаси човечкиот род.

Во друга прилика, на почетокот на својата работа, проповедајќи го евангелието, Јаков и Јован сретнале човек кој, иако не бил признат Христов следбеник, истерувал гаволи во негово име. Учениците му забраниле да го прави тоа, сметајќи дека постапиле исправно. Но, кога му го соопштиле тоа на Христа, Тој ги укорил, велејќи: „Не бранете му! Зашто нема никој кој би правел чудо во мое име, а да може веднаш потоа лошо да зборува за мене“ (Марко 9,39). Никој од оние кои на кој било начин покажале наклоност кон Христа, не смеел да биде отфрлен. Учениците не смеат да бидат тесногради и со исклучив дух, туку мораат да ја покажат истата онаа широкограда наклоност што ја виделе кај својот Учител. Јаков и Јован сметале дека, постапувајќи така кон тој човек, ја бранат честа на својот Господ. Но сега почнале да увидуваат дека всушност биле љубоморни. Ја увиделе својата грешка и го прифатиле укорот.

Христовите поуки, со кои покажал дека кротоста, понизноста и љубовта се неопходни за напредување во милоста и во оспособувањето за неговото дело, имале најголемо значење за Јована. Тој секоја поука ја сметал за драгоценост и постојано се трудел својот живот да го сообрази со божествениот пример. Христовата слава Јован почнал да ја сфаќа не како земен раскош и власт, на кои бил научен да се надева, туку како „слава што ја има како единороден од Отецот - полн со благодат и вистина“ (Јован 1,14).

Длабоката и топла љубов на Јована кон својот Учител не била причина на Христовата љубов кон него, ами напротив, последица и производ на таа Христова љубов. Јован копнеел да биде сличен на Исуса и под влијание на Христовата љубов тој станал кроток и понизен. Неговото „јас“ наполно било скриено во Исуса. Повеќе од сите други Јован бил предан и проникнат со силата на тој чудесен живот. Тој кажува: „Животот се јави, а ние го видовме.“ „И сите ние примивме од неговата полнота благодат врз благодат“ (1. Јованово 1,2; Јован 1,16). Јован го познавал Спасителот од лични доживевани искуства. Поуките

на Учителот трајно му се врежале во срцето. Кога сведочел за милоста на Спасителот, убедлива речитост на неговите толку едноставни зборови им давала токму љубовта што го проникнувала целото негово суштество.

Длабоката љубов кон Христа кај Јована будела непреодолива желба секогаш да биде во негова најнепосредна близина. Спасителот ги сакал сите свои дванаесет ученици, но Јован бил со најприемчив дух. Тој бил помлад од другите и со најдлабока детска доверба му го отворил своето срце на Исуса. Така воспоставил најтесна заедница со Христа и преку него на луѓето им е соопштена најдлабоката духовна наука на Спасителот.

Исус ги сака оние кои со својот живот го прикажуваат Отецот, а Јован за љубовта на Отецот зборувал поуспешно од кој и да е друг ученик. Тој на своите ближни им го откривал она што го чувствувал во душата, одразувајќи ги во својот карактер Божјите особини. Славата Христова се гледала на неговото лице. Убавината на светоста која го преобразила од секој дел на неговото битие болскотела со блескот сличен на Христа. Во својата безгранична љубов и обожавање Јован го набљудувал Спасителот сè додека сличноста со Христа и желбата за најблиска заедница со него не станале негова единствена желба и додека неговиот карактер не станал верен одраз на карактерот на Учителот.

„Гледајте каква љубов ни дарувал Отецот“, кажува Јован, „да се нарекуваме Божји деца... Мили мои, сега сме Божји деца, и уште не се откри што ќе бидеме. Но знаеме дека, кога ќе се појави, ќе му бидеме слични, зашто ќе го гледаме онаков каков што е“ (1. Јованово 3,1.2).

ВЕРЕН СВЕДОК

Оваа глава е заснована на посланијата на апостол Јован

По Христовото вознесение, Јован се истакнал како верен и ревносен работник за Учителот. Заедно со другите ученици тој го примил Светиот Дух на денот Педесетница, и со нов полет и сила продолжил да им упатува на луѓето зборови што носат живот, трудејќи се нивните мисли да ги насочи кон Невидливиот. Бил силен говорник, огнен и длабоко искрен. Со убав јазик и со мелодичен глас зборувал за Христовите зборови и дела, зборувал на начин што оставал траен впечаток во срцата на слушателите. Едноставноста на неговите зборови, возвишената моќ на вистината што ја проповедал и пламенот, карактеристичен за неговото излагање, му отворале пат до сите слеве на луѓето.

Животот на апостолот бил во соодветство со неговото учење. Љубовта кон Христа што горела во неговото срце го гонела сесрдно и неуморно да се залага за своите ближни, а особено за своите браќа во христијанската црква.

547

Христос им наредил на своите ученици да се сакаат еден со друг како Тој нив што ги сакал. На тој начин морале да му сведочат на светот дека навистина во себе го носат Христа, надежта на славата. „Ви давам нова заповед“, рекол Тој, „да се љубите еден со друг; како јас што ве љубев вас, така и вие да се љубите еден со друг“ (Јован 13,34). Во времето кога биле изговорени тие зборови, учениците не биле во состојба да ги сфатат; но, бидејќи биле очевидци на Христовите страдања, на распетието, воскресението и вознесението на небото, и бидејќи на денот Педесетница врз нив бил излеан Светиот Дух, тие појасно ја сфатиле Божјата љубов и природата на љубовта што биле должни да ја негуваат меѓусебно. Тогаш Јован, заедно со другите ученици, навистина можел да каже:

„Љубовта ја познавме по тоа што Тој го положи својот живот за нас; и ние сме должни да ги положиме своите животи за браќата.“

По излевањето на Светиот Дух, кога учениците пошле да го проповедаат живиот Спасител, нивна единствена желба била преобраќање и спасување на луѓето. Тие ѝ се радувале на слатката заедница со светите. Биле нежни, сочувствителни, полни со самооткажување, подготвени да поднесат секоја жртва заради вистината. Во своето секојдневно меѓусебно дружење, тие навистина покажувале вистинска братска љубов, како што им наредил Христос. Со несебични зборови и дела, тие се труделе пламенот на таа љубов да го запалат во срцата на другите.

Должност на верниците секогаш била да негуваат таква љубов. Тие напредувале прифаќајќи ја со радост таа нова заповед. Биле толку тесно поврзани со Христа, што навистина можеле да ги исполнуваат сите негови заповеди. Чувствувале дека нивна животна задача е да ја возвишуваат силата на Спасителот кој ги оправдал со својата праведност.

Меѓутоа, постепено, малку по малку, настапила промена. Верниците почнале да изнаоѓаат недостатоци едни кај други. Задржувајќи се на грешките кај другите и впуштајќи се во нељубезни критики, тие го загубиле од вид Спасителот и неговата љубов. Почнале да обрнуваат поголемо внимание на надворешните церемонии и теории отколку на практичната примена на верата. Во својата ревност да ги осудат другите, лекомислено преминувале преку сопствените гревови. Ја загубиле братската љубов што ја барал Христос од нив, и што е најжално, воопшто не биле свесни за својата загуба. Тие не увидувале дека од нивниот живот исчезнуваат среќата и радоста и дека, кога од своето срце ќе ја исклучат Божјата љубов, набргу потоа ќе одат во мрак.

Гледајќи дека во црквата братската љубов исчезнува, Јован најсесрдно им укажувал на верниците на постојаната неопходност од таа љубов. Неговите посланија, упатени до црквата, дишат токму со таа мисла. „Мили мои, да се љубиме еден со друг“, пишува тој, „зашто љубовта е од Бога, и секој кој љуби, од Бога е роден и го познава Бога. А кој не љуби, не го познава Бога, зашто Бог е љубов. Божјата љубов спрема нас се покажа со тоа што Бог го прати во светот својот единороден Син за да живееме преку него. Љубовта е во ова, не дека ние го засакавме Бога, туку Тој нè засака нас и го прати својот Син како жртва за помирување за нашите гревови. Мили мои, ако Бог нè засака така, и ние треба да се љубиме еден со друг.“

549 Во посебна смисла во која верниците се должни да ја покажуваат таа љубов, апостолот пишува: „Но сепак, ви пишувам нова заповед која е вистинита и во Него и во вас, зашто темнината поминува, а вистинската светлина веќе свети. Оној што вели дека е во светлината, а го мрази својот брат, тој сè уште е во темнината. Оној кој го љуби својот брат останува во светлината и кај него нема соблазна. А оној кој го мрази својот брат е во темнината и во темнината живее и не знае каде оди, зашто темнината му ги заслепила очите.“ „Ова е веста што ја чувте од почетокот: да се љубиме еден со друг.“ „Секој што го мрази својот брат, е убиец, а знаете дека во ниеден убиец нема вечен живот. Љубовта ја познаваме по тоа што Тој го положи својот живот за нас; и ние сме должни да ги положиме своите животи за браќата.“

Она што најмногу ја загрозува Христовата црква не е противењето од страна на светот. Злото што го негуваат верниците во своето срце предизвикува најстрашни катастрофи и на најсигурен начин го кочи напредокот на Божјето дело. Нема посигурен начин за слабеење на духовноста од зависта, сомничењето, критикувањето, изнаоѓањето на грешки и од злонамерното сомничење. Од друга страна, токму единството и хармонијата меѓу верниците на црквата, кои во карактерот и во личните склоности толку многу се разликуваат еден од друг, претставува најсилно сведоштво дека Бог го пратил својот Син на овој свет. Христовите следбеници имаат предимство такво сведоштво да му дадат на светот. Меѓутоа, за да можат тоа да го сторат, тие во целост мора да ја прифатат Христовата заповед. Нивниот карактер мора да се прилагоди кон неговиот, а нивната волја кон неговата волја.

550 „Ви давам нова заповед“, рекол Христос, „да се љубите еден со друг; како јас што ве љубев вас, така и вие да се љубите еден со друг“ (Јован 13,34). Колку красна заповед! Но колку малку се спроведува во дело! И денеска во Божјата црква, за жал, недостига братска љубов. Мнозина кои тврдат дека го љубат Спасителот, немаат љубов еден кон друг. Неверниците будно следат за да видат дали верата што ја исповедаат христијаните врши посветувачко влијание врз нивниот живот, и бргу ги забележуваат недостатоците во нивниот карактер и недоследностите во нивните постапки. Христијаните не смеат да дозволат непријателот да укажува со прст кон нив и да вели: „Гледајте како припадниците на овој народ, кој стои под Христовото знаме, се мразат еден со друг.“ Христијаните се членови на едно семе-

јство, деца на ист небесен Татко и имаат иста блажена надеж во бесмртност. Нивната поврзаност би морала да биде мошне тесна и нежна.

Божествената љубов најтрогателно апелира на срцето, повикувајќи нè нас да го покажеме истото она нежно сочувство што го красело Христа. Вистинска љубов кон Бога негува само оној кој несебично ги љуби своите браќа. Вистинскиот христијанин нема да дозволи душите што се наоѓаат во некоја опасност, или кои имаат некоја потреба, да си заминат непредупредени или незгрижени. Тој не е далеку од заблудените и не ги остава да тонат уште подлабоко во несреќата и во обесхрабрувањето и да паднат на боиштето на сатаната.

Оние кои не знаат од лично искуство што значи нежната и привлечна Христова љубов, не можат ниту другите да ги доведат до тој извор на животот. Неговата љубов во срцето е движечка сила која луѓето просто ги гони да го објавуваат Христа со своите разговори, со својот нежен сочувствителен дух, настојувајќи да ги облагородат оние со кои се дружат. За да имаат вистински успех, христијанските работници мора да го познаваат Христа; а за да го запознаат него, мора да ја знаат неговата волја и неговата љубов. На небото корисноста на работниците се мери со нивната способност и подготвеност да сакаат како што сакал Христос и да работат како што работел Тој.

„Да не љубиме со збор или со јазик“, пишувал апостолот, „туку со дело и со вистина.“ Совршенство на христијанскиот карактер се постигнува само со постојан стремеж на христијанинот да им помогне на другите и да им послужи на благослов. Ако душата на верникот е обвинена со атмосфера на таква љубов, тогаш тој станува животен мирис за живот и Бог ќе го благослови неговиот труд.

Најубав подарок што може да ни го даде нашиот небесен Отец е возвишената љубов кон Бога и несебичната меѓусебна љубов. Таа љубов не е некоја моментна побуда, туку божествено начело, постојана сила. Таа не може да се роди во едно непосветено срце. Таа е присутна само во срцето во кое владее Христос. „Ние љубиме, зашто првин Тој нè засака нас.“ Во срцето обновено со божествената милост, љубовта е главен двигател и владеечко начело на животот. Таа го менува карактерот, управува со нагоните, владее со страстите и ги облагородува чувствата. Негувана во душата, таа љубов го разубавува животот и врши благородно влијание врз целата околина.

Јован се трудел на верниците да им ги објасни возвишените предимства што се стекнуваат ако се негува и се покажува дух

552 на љубов. Ако го исполни срцето, таа спасоносна сила управува со сите побуди, и оној што ја поседува го издигнува над расипаното влијание на светот. Ако ѝ дозволат на таа љубов да се развие и да стане движечка сила во нивниот живот, верниците ќе имаат целосна доверба и надеж во Бога и во начинот на кој Тој постапува со нив. Тогаш можат да му пристапат со целосна сигурност со вера, знаејќи дека од него ќе добијат сè што е потребно за сегашно и за вечно добро. „Така љубовта во нас станува совршена“, пишува апостолот, „за да бидеме уверени на судниот ден, зашто каков што е Тој, такви сме и ние во светот. Во љубовта нема страв, туку совршената љубов го изгонува стравот.“ „И ове е увереноста што ја имаме во него: дека нè слуша ако нешто бараме според неговата волја. И кога знаеме дека нè слуша... знаеме дека ќе го добиеме она што сме го побарале од него.“

„А ако некој згреши, имаме Застапник пред Отецот, Праведникот Исус Христос. Тој е жртва помирница за нашите гревови, и не само за нашите, туку и за гревовите на цел свет.“ „Ако ги признаеме нашите гревови, Тој е верен и праведен да ни ги прости гревовите и да нè исчисти од секаква неправда.“ Условите за добивање на Божјата милост се едноставни и сфатливи. Господ не бара од нас некои болни испаштања за да ни биде простено. Не ни се потребни долги и заморни поклоненија, ниту вршење на мачни и болни покајнички покори за нашата душа да му ја препорачаме на небесниот Отец или да ги окаеме нашите гревови. „Кој ќе го признае и ќе го остави“ својот грев, „ќе добие милост“ (Мудри изреки 28,13).

553 Христос е во небесните дворови и посредува за својата црква - залагајќи се за оние за кои платил откуп со својата крв. Ниту вековите, ниту милениумите не можат да ја намалат силата на неговата откупителска жртва. Ниту животот, ниту смртта, ниту висината, ниту длабината, не можат нас да нè одделат од Божјата љубов која е во Исуса Христа; но не затоа што ние се држиме толку цврсто за него, туку затоа што Тој нас нè држи толку цврсто. Кога нашето спасение би зависело само од нашите напори, ние не би можеле да бидеме спасени; меѓутоа, спасението зависи од Оној кој стои зад секое свое ветување. Врската со која ние сме се фатиле за него може да изгледа слаба и не-сигурна, но Тој нас нè сака како наш постар Брат, и сè додека одржуваме таква заедница со него, никој не може да нè оттргне од неговите раце.

Како годините поминувале, а бројот на верниците се зголемувал, Јован сè посередно и поревносно се залагал за своите браќа. Времињата биле полни со опасности за црквата. На

сите страни се појавувале измами и заблуди на сатаната. Со измами и со лажно прикажување, пратениците на сатаната се обидуваале да предизвикаат противење против Христовата наука, и поради тоа црквата почнале да ја потресуваат неслоги, раздор и ереси. Некои, кои го признавале Христа, почнале да тврдат дека неговата љубов ги ослободува од обврските да го држат Божјиот закон. Од друга страна, мнозина учеле дека е неопходно да се држат еврејските обичаи и церемонии, и дека само почитувањето на законот, без вера во Христовата крв, е доволно за спасение. Некои сметале дека Христос бил добар човек, но му го оспорувале божественото обележје. Други, пак, иако тврделе дека се предани кон Божјето дело, всушност биле измамувачи и со својот живот го побивале Христа и неговото евангелие. Живеејќи во грев, тие внесувале ереси во црквата. На тој начин мнозина биле доведени во лавиринт на сомневање и измама.

Кога видел како тие отворени заблуди се вовлекуваат во црквата, Јована го обзела длабока тага. Ги видел опасностите на кои била изложена црквата и веднаш на тоа решително одговорил. Посланијата на Јована дишат со длабока љубов. Било сосема очигледно дека неговото перо е водено само од љубов. Меѓутоа, кога дошол во допир со оние кои го престапувале Божјиот закон, а едновременно тврделе дека се без грев, тој не се притеснувал да ги предупреди на нивната страшна измама.

Пишувајќи ѝ на една помошничка во евангелието, на жена која уживала добар глас и имала силно влијание, тој кажува: „Многу измамници излегоа на светот, кои не признаваат дека Исус Христос дојде во тело; тоа е измамник и антихрист. Вардете се да не го загубите она што ние го постигнавме, туку да ја примите целосната награда. Секој оној кој оди предалеку и не останува во Христовото учење, го нема Бога. Оној кој останува во учењето, тој го има и Отецот и Синот. Ако некој дојде кај вас и не го носи ова учење, не примајте го во вашиот дом и не поздравувајте го, зашто оној кој го поздравува, учествува во неговите лоши дела“ (2. Јованово 7-11).

Со ова и ние сме овластени, како и овој сакан ученик, да имаме исто мислење за оние кои тврдат дека се скриени во Христа, а всушност живеат спротивно на Божјиот закон. Во овие последни денови постојат зла слични со оние кои го загрозувале напредокот на првата црква и во тој поглед треба внимателно да се придржуваме кон учењето на апостол Јован. „Мораш да имаш љубов“, овие зборови се слушаат од сите страни, особено од оние што проповедаат посветување.

555 Меѓутоа, вистинската љубов е премногу чиста за да прикрива непризнат грев. Мораме да ги љубиме душите за кои Христос умрел, но едновременно не смееме да правиме никаков компромис со злото. Не смееме да се обединиме со бунтовниците и тоа да го нарекуваме братска љубов. Бог бара од својот народ во овој век да застане на страна на правдата исто онака непоколебливо како и Јован, најрешително противставувајќи им се на заблудите што ги уништуваат душите.

Апостолот нас нè учи дека, иако сме должни да покажуваме христијанска учтивост и љубезност, ние имаме полно право јасно да го осудиме гревот и да го укориме грешникот, зашто тоа соодветствува со вистинската љубов. Апостолот пишува: „Секој што прави грев, врши и беззаконие, а гревот е беззаконие. И знаете дека Тој (Христос) се јави за да ги отстрани гревовите, а во него нема грев. Ниту еден кој останува во Него, не греша. Ниту еден кој греша, не го видел него ниту го познал.“

Како Христов сведок, Јован не се впуштал во спорови, ниту во мачни препирки. Тој зборувал за она што сигурно го знаел, го видел и го чул. Тој живеел во најтесна и најнепосредна заедница со Христа, ги слушал неговите поуки и бил очевидец на неговите многубројни и силни чуда. Малку има такви кои убавината на Христовиот карактер можеле да ја видат толку вистинито како што ја видел Јован. За него темнината потполно исчезнала и го осветлила вистинска светлина. Неговото сведоштво за животот и смртта на Спасителот било јасно и убедливо. Зборувал од срце кое просто се прелевало од љубов кон Спасителот и никој не можел да им се противстави на неговите зборови.

556 „Она што беше од почетокот, што го чувме, што го видовме со свои очи“, нагласил тој, „што го гледавме и што го опипаа нашите раце, за Речта на животот... она што го видовме и чувме, тоа ви го навестуваме и вам, и вие да имате заедница со него. А нашата заедница е со Отецот и со неговиот Син Исус Христос.“

И секој вистински верник со својот личен живот и со своето искуство може да потврди „дека Бог е вистинит“ (Јован 3,33). Тој може исто така убедливо да сведочи за она што го видел, што го чул и го почувствувал за силата на Христовата милост.

ПРЕОБРАЗЕН СО БЛАГОДАТТА

Животот на ученикот Јован е пример на вистинска посветеност. Во текот на годините што ги поминал дружејќи се со Христа, Спасителот често го опоменувал и советувал, и тој ги прифаќал тие опомени. Кога го сфатил Христовиот божествен карактер, Јован ги видел своите недостатоци и тоа сознание го сторило понизен. Од ден на ден сè повеќе забележувал колку неговиот жесток дух е различен од Христовата благост и од неговото долго трпение, и ги слушал неговите поуки за кротоста и стрпливоста. Секој ден неговото срце станувало сè поприврзано кон Христа, додека во љубовта кон Учителот не се загубил наполно себеси од вид. Моќта и благоста, величеството и понизноста, силата и стрпливоста што ги забележувал во секојдневниот живот на Божјиот Син, го исполниле неговото срце со восхит. Својот раздразлив и славољубив карактер целосно го ставил под контрола на преродбенската Христова сила, и божествената љубов потполно го преобразила неговиот карактер.

Во очигледна спротивност со посветеноста која го преобразила животот на Јована, бил животот на ученикот Јуда. Тој тврдел дека е Христов ученик како и другите единаесетмина, но само на изглед бил побожен. И тој не бил наполно нечувствителен кон убавината на Христовиот карактер и често, додека ги слушал зборовите на Спасителот, бил осведочувачан. Меѓутоа, тој не бил приготвен да се понизи во срцето, ниту да ги признае своите гревови. Противставувајќи му се на божественото влијание, тој само го срамел Учителот иако тврдел дека го сака. Додека Јован сесрдно се борел против своите недостатоци, Јуда го задушувал гласот на совеста и му попуштал на искушението, развивајќи сè повеќе лоши навики. Да се спроведат во животот вистините што ги проповедал Христос, било спротивно на неговите желби и цели и тој не можел да се придобие да се откаже од своите идеи за да може

да прими небесна мудрост. Наместо да оди во светлина, решил да остане во мрак. Се предавал на лоши желби, на лакомство, на одмазда, на мрачни и подмолни мисли, така што сатаната на крај наполно завладеал со него.

Јован и Јуда се претставници на сите што тврдат дека се Христови следбеници. Обајцата како ученици имале исти можности да го проучуваат божествениот Пример и да го следат него. Обајцата биле во тесна заедница со Христа и уживале предимство да ги слушаат неговите поуки. Секој од нив имал сериозни недостатоци во својот карактер, но исто така и пристап кон божествената милост која го преобразува карактерот. Меѓутоа, додека првиот понизно учел од Исуса, вториот покажувал дека „не е творец на зборовите, туку само слушач“. Првиот секојдневно се откажувал од себеси, го победувал гревот и се посветувал со вистината; вториот ѝ се опирал на силата на милоста која преобразува, попуштал пред себичните желби и паднал во ропство на сатаната.

559 Преобразбата на карактерот, каква што се гледа во животот на Јована, секогаш е резултат на постојаната поврзаност со Христа. Во карактерот на луѓето можат да постојат забележливи недостатоци, но оној што станува вистински Христов ученик, силата на божествената милост може да го преобрази и да го посвети. Посматрајќи ја како на огледало славата Господова, тој човек се менува од слава во слава сè додека не стане сличен на Оној, кого толку предано го љуби и го обожава.

Јован бил учител на побожноста и светлината и во сите посланија упатени до црквата недвосмислено и сигурно ги изложил правилата со кои треба да се раководат христијаните. „Секој што ја има оваа надеж во него“, пишува Јован, „се исчистува самиот, така како што е и Тој чист.“ „Оној кој вели дека останува во него, треба да живее како што живееше Тој“ (1. Јованово 3,3; 2,6). Тој учел дека христијанинот мора да биде чист во срцето и во животот. Тој никогаш не смее да се задоволи со празно исповедање на верата. Како Бог што е свет во својата сфера, така паднатиот човек, со вера во Христа, мора да биде свет во својот делокруг.

„Зашто Божја волја е“, пишува апостол Павле, „вашето посветување“ (1. Солуњаните 4,3). Светоста на припадниците на црквата од секогаш била Божја цел за неговиот народ на оваа земја. Бог уште од искон ги одбрал да бидат свети - посветени само нему. Го дал својот Син да умре за нив за да се посветат со послушност кон вистината, лишени од сите дреболии

на себичноста. Бог од секого меѓу нив бара лично залагање и лична преданост. Бог ќе се слави преку оние кои тврдат дека веруваат во него само тогаш ако тие го одразуваат неговиот лик и ако бидат под контрола на неговиот Дух. Тогаш, како сведоци за Спасителот, можат да разгласуваат што сè сторила божествената милост за нив.

Вистинска посветеност настанува кога начелото на љубовта практично се применува во секојдневниот живот. „Бог е љубов, и оној кој останува во љубовта, останува во Бога и Бог останува во него“ (1. Јованово 4,16). Во животот на оние во чиешто срце живее Христос се гледа секојдневна практична побожност. Карактерот станува чист, возвишен, облагороден и светол. Чистата наука се гледа во делата на праведноста, а небесните начела водат кон свети постапки.

Оние што сакаат да ги добијат благословите на посветувањето, мораат да го сфатат значењето на пожртвувањето. Христовиот крст е главен столб кој го држи „вечното изобилство на славата“ (2. Коринќаните 4,17). „Ако некој сака да тргне по мене“, кажува Христос, „нека се откаже од себеси, нека го земе својот крст и нека ме следи“ (Матеј 16,24). Нашата љубов кон ближните претставува мирис кој ја открива и нашата љубов кон Бога. Трпението во службата на Бога и на ближните ѝ донесува спокојство на душата. Бог го поддржува и го засилува секого кој сака да ги следи Христовите стапки.

Посветеноста не е задача за еден миг, за еден час или ден, туку дело за цел живот. Таа не се стекнува со непостојан налет на чувствата, туку со постојано отфрлање на гревот и со доследно живеење за Христа. Злото не може да се отстрани ниту пак карактерот може да се преобрази со слаби, повремени напори. Можеме да победиме само со долги, истрајни напори, со строга дисциплина и со сериозна борба. Ние денеска не можеме да знаеме колку остра ќе биде нашата утрешна борба. Сè додека живее и владее сатаната, ние мораме да се бориме против сопственото „јас“ и против гревот кој постојано нè опседнува. Сè додека живееме, нема здивнување ниту застој во борбата, нема место до кое, кога ќе стигнеме, можеме да кажеме: „Постигнав сè!“ Посветеноста е дело на доживотна послушност.

Ниеден од апостолите и пророците никогаш не тврдел за себе дека е без грев. Луѓето, кои со својот живот најмногу се доближиле до Бога и кои побргу би го жртвувале својот живот отколку свесно да сторат зло, луѓето кои Бог ги почестил со божествена светлина и сила, ја признавале грешноста на сво-

јата природа. Тие немале доверба во себе и не се повикувале на некоја своја праведност, туку се потпирале само врз Христовата праведност.

Така е со сите кои спасение очекуваат од Христа. Колку повеќе се приближуваме до Христа и колку повеќе ја сфаќаме чистотата на неговиот карактер, сè појасно ќе ја забележуваме огромната тежина и одвратноста на гревот и помалку ќе бидеме наклонети кон извишување на самите себеси. Душата мора постојано да се стреми кон Бога, за гревот мораме да жалиме и искрено да го признаеме, а срцето да се понизи пред Бога. На секој чекор од нашиот христијански живот нашето каење мора да станува сè подлабоко. Тогаш ќе сфатиме дека сета наша добрина лежи во Христа, и заедно со апостолот ќе признаеме: „Знам дека никакво добро не живее во мене, односно во моето тело“ (Римјаните 7,18). „Никако да не се фалам со нешто друго, освен со крстот на нашиот Господ Исус Христос, преку кого светот е распнат за мене и јас за светот“ (Галатите 6,14).

Историјата за напорите, за судирите и борбите што ги води Божјиот народ нека ја запишуваат ангелите; тие нека ги бележат неговите молитви и солзи; но во никој случај немојте да дозволите на Бога да му се нанесува срам со човечкото тврдење: „Јас сум безгрешен, јас сум свет!“ Посветените усни никогаш не изговараат такви недопуштени зборови.

Апостол Павле бил вознесен до третото небо, видел и чул нешто што со човечкиот јазик не може да се искаже, а сепак скромно и прибрано рекол: „Не велама дека веќе го достигнав или дека веќе станав совршен“ (Филипјаните 3,12). Небесните ангели нека ја запишат победата што ја извојувал Павле во праведната борба на верата. Небото нека се радува со неговата цврстина и доследност, нека се радува затоа што тој, имајќи ја предвид наградата, сè друго го сметал за наполно безначајно. Ангелите со радост зборуваат за неговиот триумф, но Павле не се фали со она што го постигнал. Неговиот став треба да биде став на секој Христов следбеник додека во борбата за бесмртниот и непоминлив венец го продолжува патот кок небото.

Оние што се наклонети високо да ја ценат својата светост, треба да се погледнат на огледалото на Божјиот закон. Кога ќе ги согледаат неговите далекусежни прописи и кога ќе сфатат дека во него се огледуваат мислите и побудите на срцето, тие нема да се фалат со безгрешност. „Ако речеме дека немаме грев“, кажува Јован, не исклучувајќи се ниту себеси, „се мамиме самите себеси и вистината не е во нас.“ „Ако речеме дека

не сме згрешиле, него (Христа) го правиме лажливец и неговата реч не е во нас.“ „Ако ги признаеме нашите гревови, Тој е верен и праведен да ни ги прости гревовите и да нè исчисти од секоја неправда“ (1. Јованово 1,8.10.9).

Има луѓе кои се чувствуваат свети и изјавуваат дека потполно му припаѓаат на Господа; тие полагаат право на Божјите ветувања, а едновременно ги газат неговите закони. Тие престапници на законот полагаат право на сè што им е ветено на Божјите деца, но тоа е вистинска дрскост од нивна страна и целосно пречекорување на дозволеното, зашто Јован ни кажува дека вистинската љубов кон Бога се покажува во послушноста на сите негови заповеди. Не е доволно само да се верува во теоријата на вистината, да се исповеда вера во Христа, да се верува дека Исус не е измамник и дека библиската религија не претставува вешто срочени измислици. Јован кажува: „Оној кој вели: 'Го познавам', а не ги држи неговите заповеди, лажливец е и вистината не е во него. А кој ја извршува неговата реч, во него Божјата љубов навистина стигнала до совршенство. Според ова знаеме дека сме во него.“ „Оној што ги пази неговите заповеди, останува во него, а и Тој во него“ (1. Јованово 2,4.5; 3,24).

Јован не учел дека спасението мора да се заслужи со послушност, туку дека послушноста е плод на верата и љубовта. „И знаете дека Тој се јави за да ги отстрани гревовите“, рекол Јован, „а во него нема грев. Ниту еден кој останува во него, не греша. Ниту еден кој греша, не го видел него, ниту го познал“ (1. Јованово 3,5.6). Ако стоиме во Христа, ако Божјата љубов е присутна во нашето срце - нашите чувства, мисли и постапки ќе бидат сообразени со Божјата волја. Посветеното срце е во совршена хармонија со прописите на Божјиот закон.

Има многу луѓе кои, иако настојуваат да се придржуваат кон Божјите заповеди, немаат потполн мир ниту радост. Тоа доаѓа оттаму што во своето секојдневно искуство не се вежбаат во верата. Тие како да одат по опустена земја, по солена пустина. Бараат малку, а би можеле да бараат многу повеќе, зашто нема граници за Божјите ветувања. Тие немаат вистинска претстава за посветеноста што се стекнува со послушноста кон вистината. Господ сака сите негови синови и ќерки да бидат среќни, spokojни и послушни. Вежбајќи се во верата, верникот се здобива со тие благодати. Со вера може да се надомести секој недостаток на карактерот, да се исчисти од секоја нечистотија, да се исправи секоја грешка и да се развие секоја добра особина.

Молитвата е од небото одредено средство за успех во борбата против гревот и во развојот на христијанскиот карактер.

Божественото влијание, што се јавува како одговор на молитвата упатена со вера, во душата на молителот го остварува она за што тој се моли. Можеме да се молиме за проштавање на гревот, за Светиот Дух, за карактер сличен на Христовиот, за мудрост и сила да го извршуваме неговото дело, за секој дар што го ветил, зашто неговото ветување гласи: „Барајте и ќе добиете!“

Кога Мојсеј бил на гората со Бога, ја видел мострата на онаа величествена градба што требало да биде живеалиште на неговата слава. На гората со Бога - на местото за тајна молитва - мораме да размислуваме за неговиот величествен идеал за човештвото. Во сите векови, преку заедницата на човечките суштества со небото, Бог ја спроведувал намерата што ја имал за своите деца, откривајќи им ја постепено на нивните души науката на милоста. Начинот на кој Тој ни ја открива вистината е изнесен во зборовите: „Излезот му е уреден како зората“ (Осија 6,3). Како што е нагласено во овој пример, оној што се става во положба во која Бог може да го просветли, напредува и излегува постепено од мугрите во блескотна дневна светлина.

565 Вистинската љубов, совршената послушност и целосното потчинување на Божјата волја - тоа е вистинска посветеност. Покорувајќи ѝ се на вистината, ние исцело му се посветуваме на Бога. Нашата совест мора да се исчисти од мртвите дела за да му служиме на живиот Бог. Ние сè уште сме несовршени, но наше предимство е што можеме да се оттргнеме од стапците на себичноста и од гревот и да напредуваме кон совршенството. При рака на секого од нас му стојат големи можности, возвишени и свети дострели. Причината за тоа што мнозина во овој век не постигнуваат поголем напредок во богоугодниот живот лежи токму во нивното сфаќање дека на Бога му е угодно она што тие го прават. Следејќи ги своите сопствени желби, тие си ласкаат себеси дека живеат според Божјата волја. Тие луѓе не водат никаква борба сами со себе. Има и такви кои извесно време успешно се борат против себичните желби за задоволства и удобност. Тие се искрени и сесрдни, но продолжените напори, потребата од секојдневно умирање и постојаниот немир, набргу ги изморуваат. Рамнодушноста изгледа привлечна, а смртта на сопственото „јас“ е одвратна. Затоа ги затвораат своите сонливи очи и, наместо да му се противстават, тие му се препуштаат на искушението.

Упатствата изложени во Божјата реч не оставаат место за компромис со злото. Божјиот Син покажал дека би можел

да ги привлече сите луѓе кон себе. Тој не дошол на светот да му понуди лажен сон, туку да укаже на тесната патека по која мора да одат сите што сакаат конечно да влезат низ портите на Божјиот град. Неговите деца мора да одат по оној пат по кој ги води Тој. Без оглед на тоа во колкава мера треба да се жртвува удобноста и себичноста, колку напори и жртви ќе ги чини тоа - тие постојано мора да водат борба самите со себе.

Најголема чест што можат луѓето да му ја укажат на Бога е 566 подготвеноста да станат посветени канали преку кои Тој може да дејствува. Времето бргу поминува и заминува во невратот на вечноста. Не смееме да го закинуваме Бога, да не му го дадеме она што му припаѓа, да го лишиме од она што, иако не можеме да му го дадеме сами, без Христовите заслуги, не можеме ниту да му го откажеме, без да предизвикаме со тоа сопствена пропаст. Тој го бара целото ваше срце - дајте му го - зашто тоа му припаѓа нему и според создавањето и според откупувањето. Тој го бара вашиот ум - дајте му го - зашто му припаѓа нему. Тој ги бара нашите пари - дајте му ги - зашто тие се негова своина. „Не сте свои, зашто сте купени скапо“ (1. Коринќаните 6,19.20). Бог бара преданост од посветената душа, која со делотворна вера, проникната со љубов, е подготвена да му служи. Тој ни укажува на највозвишениот идеал - потполно совршенство. Христос бара од нас безусловно и целосно да се залагаме за неговото дело во овој свет во онаа мера во која Тој се залага за нас пред Бога.

„Зашто Божја волја е вашето посветување“ (1. Солуњаните 4,3). А дали тоа е и ваша волја? Вашите гревови пред вас можат да се издигнуваат како планини, но ако се понизите во срцето и ако ги признаете своите гревови, прифаќајќи ги заслугите на распнатиот и воскреснат Спасител, Тој ќе ви прости и ќе ве исчисти од секоја неправда. Бог бара од вас потполно да го прифатите неговиот закон. Тој закон е одглас на неговиот глас кој ви кажува: Морате да бидете свети и постојано сè повеќе да се усовршувате во светоста! Морате да копнеете по полнотата на Христовата милост. Срцето нека ви биде исполнето со длабок копнеж за неговата праведност која, според Божјата реч, произведува мир, со резултат на вечно спокојство и сигурност.

Ако душата ви копнее по Бога, сè повеќе ќе го откривате 567 неисцрпното богатство на неговата милост. Ако размислувате за богатството на неговата милост, тоа станува ваша своина и ги открива заслугите на жртвата на Спасителот, совршенството на неговата мудрост и на неговата моќ да ве изведе пред Отецот „во мир, непоганети и непорочни“ (2. Петрово 3,14).

ПАТМОС

Поминало повеќе од половина столетие откако првпат е организирана христијанската црква. Во текот на тој период пораката на евангелието постојано наидувала на отпор. Напорите на нејзините непријатели никако не попуштале, така што на крај успеале против христијанството да издејствуваат и поддршка од властите на римскиот император.

Во текот на страшното прогонство што настапило потоа, апостол Јован многу сторил за да ја зацврсти и да ја засили верата на христијанските верници. Тој изнесувал сведоштва кои биле толку силни и убедливи, што противниците не можеле да ги побијат, и тоа им помогнало на браќата храбро и предано да ги поднесуваат неволјите што нагрвалиле врз нив. Кога се чинело дека верата на христијаните се колеба пред жестоките налети на противењата со кои морале да се соочуваат, стариот и прекален Исусов слуга силно и речито би ја повторувал историјата за распнатиот и воскреснат Спасител. Тој непоколебливо се придржувал кон својата вера и од неговите усни секогаш излегувала иста радосна порака: „Она што беше од почеток, што го чувме, што го видовме со свои очи, што го гледавме и што го опипаа нашите раце, за Речта на животот... она што го видовме и чувме, тоа ви го навестуваме и вам“ (1. Јованово 1,1-3).

Јован доживеал длабока старост. Бил очевидец на пропаста на Ерусалим и на уривањето на величествениот храм. Бил последен преживеан ученик од сите што биле во личен и непосреден допир со Спасителот и затоа неговата порака имала големо влијание при изнесувањето на фактите што покажуваат дека Исус навистина бил Месија, Спасител на светот. Никој не можел да се посомнева во искреноста на Јована и токму со неговите поуки мнозина биле поттикнати да го напуштат неверството.

Еврејските поглавари биле исполнети со горчина и омраза кон Јована поради неговата непоколеблива преданост кон Христовото дело. Тие тврделе дека нивните напори против

христијанството не ќе имаат никакво дејство сè додека Јовановото сведоштво се одгласува во ушите на народот. За да бидат заборавени Исусовите чуда и неговото учење, морал да биде замолкнат гласот на овој смел сведок.

Затоа Јован бил повикан во Рим за да му се суди заради неговата вера. На властите во Рим науката на Јована им била неточно претставена. Лажните сведоци го обвинувале дека шири бунтовничка ерес. Непријателите на ученикот се надевале дека со ваквите обвиненија на најсигурен начин ќе издејствуваат негова смрт.

Во својата одбрана Јован одговарал јасно и убедливо, и со таква едноставност и искреност, што неговите зборови оставале силен впечаток. Оние што го слушале биле изненадени од неговата голема мудрост и речитост. Меѓутоа, колку неговото сведоштво станувало поубедливо, омразата на неговите непријатели станувала подлабока. Императорот Домицијан бил исполнет со гнев. Тој не можел да ги оспори доказите на овој верен Христов претставник, ниту пак бил во состојба да ѝ се противставува на силата што ја придружувала вистинитоста на Јовановото излагање; па сепак, решил засекогаш да го замолкне неговиот глас.

Јована го фрлиле во котел со врлено масло, но Господ му го спасил животот на својот верен слуга исто онака како што ги избавил тројцата Евреји од усвитена печка. Кога биле изговорени зборовите: „Така нека пропадне секој што верува во тој измамник, Исус Христос Назареќанецот“, Јован рекол: „Мојот Господ стрпливо поднесуваше сè што можеа да измислат сатаната и неговите ангели за да го понижат и да го мачат. Тој го даде својот живот за да го спаси светот. Јас се гордеам што ми е дозволено да страдам за неговото дело. Јас сум слаб, грешен човек. Христос беше свет, невин и простодушен. Тој не стори никаков грев, ниту кога и да е изусти лага.“

Тие зборови имале влијание врз сите присутни и истите луѓе што го фрлиле во котелот со врлено масло, го извадиле од него.

Но раката на прогонителите повторно со сета тежина се спуштила врз апостолот. Со декрет на императорот Јован бил протеран на островот Патмос, осуден „заради Божјата реч и сведоштвото за Исуса“ (Откровение 1,9). Неговите непријатели сметале дека тука нема веќе да се чувствува неговото влијание и дека најпосле ќе мора да умре во неволја и очај.

Пустиот карпест остров во Егејско Море, Патмос, римските власти го одбрале како место на кое ги праќале злостор-

571 ниците во изгнанство. Меѓутоа, за Божјиот слуга тоа стусено престојувалиште станало небесна капија. Далеку од животната врева и од активната работа на поранешните години, тој тука бил во друштво со Бога, со Христа и со небесните ангели, и од нив примал упатства за црквата во сите идни времиња. Прикажани му се настаните што ќе се одиграат на крајот од историјата на оваа земја и тука ги опишал визиите што ги примал од Бога. Кога неговиот глас не ќе може веќе да сведочи за Оној кого го љубел и на кого му служел, пораките што му биле дадени на тој пуст остров ќе блескотат како светлина на постојано запален светилник, објавувајќи ја сигурно Господовата намера за секој народ на земјата.

Меѓу карпестите стрмнини и клисури на Патмос Јован постојано одржувал блиска заедница со својот Творец. Размислувајќи за својот поранешен живот, неговото срце го исполнувал мир кога си спомнувал за сите благодати што ги уживал. Живеел како христијанин и можел со вера да каже: „Ние знаеме дека преминавме од смрт во живот“ (1. Јованово 3,14). Но императорот што го протерал таму не можел да каже така. Тој зад себе имал само сцена на војни и колежи, сцена на опустени огништа, на расплакани вдовици и сирачиња, ги имал плодовите на својата славољубива желба за превласт.

Во своето изолирано живеалиште Јован повнимателно од кога и да е ги проучувал доказите на божествената сила запишани во книгата на природата и на страниците на вдахновението. За него било вистинско уживање да размислува за делото на создавањето и да му се восхитува на божествениот Градител. Во текот на поранешните години неговите очи се одморале на пошумените ритчиња, на зелените долини и на плодните рамнини и секогаш за него било уживање во убавините на природата да ги забележува трагите на мудроста и вештината на Творецот. Сега бил опкружен со сцени кои за мнозина би изгледале стусени и неинтересни; но за Јована било поинаку. Иако околината била пушта и неплодна, синото небо што се надвивало над него било исто онолку блескотно и убаво како и небесниот свод над неговиот сакан Ерусалим. Во дивите, голи карпи, во тајните на длабините и во величествениот небесен свод, тој наоѓал значајни поуки. Сите овие нешта ја објавувале пораката на Божјата сила и слава.

Насекаде околу себе апостолот забележувал сведоштва за потопот кој ја поплавил земјата затоа што нејзините жители се осмелиле да го престапуваат Божјиот закон. Карпите што

ги исфрлила водата од големи длабочини во неговите мисли буделе сликовита претстава за стравотиите кога се излевал Божјиот гнев. Во бучавата на силните води - во длабокиот глас од длабочините - пророкот го слушал гласот на Творецот. Побеснетото море под налетите на немилосрдните ветрови за него претставувало гнев на навредениот Бог. Силните бранови со своето страшно движење, заздани на границите што ги одредила една невидлива рака, му зборувале за власта на една бесконечна Сила. И, во споредба со тоа, тој ја сфатил сета слабост и лудост на смртниците кои, иако се само црви во правот, ја величаат својата мудрост и сила и во срцето се подигаат против Владетелот на вселената, како Бог да е исто што и тие. Пркосните карпи го потсетувале на Христа, на Карпата на неговата сила, во чиешто засолниште можел да се чувствува сигурен и без страв. Од душата на апостолот, протеран на карпестиот Патмос, се издигнувал пламенен копнеж за Бога и најсесрдна молитва.

Историјата на животот на Јована очигледно го покажува начинот на кој Бог може да ги употреби остарените работници. Кога Јован бил протеран на островот Патмос, мнозина мислеле дека времето на неговата служба поминало и дека, 573 слично на стара скршена трска, секој миг е готов да се урне. Но Господ видел дека сè уште може да го употреби. Иако бил протеран од сцената на своите дотогашни активности, Јован не престанал да сведочи за вистината. Тој дури и на Патмос нашол пријатели и обратеници. Бил весник на радост, објавувајќи дека воскреснатиот Спасител на небото се залага за својот народ додека не се врати повторно да го земе кај себе. И кога веќе длабоко остарел во службата Господова, Јован од небото примил повеќе пораки отколку во текот на сите поранешни години на својот живот.

Треба да се негуваат најнежни чувства кон оние чијшто животен интерес е врзан за Божјето дело. Тие остарени работници верно и предано стоеле среде сите бури и искушенија. Тие можат да имаат свои слабости, но сè уште располагаат со таленти што ги оспособуваат да останат на своето место во Божјето дело. Иако се уморни и неспособни да носат поголеми товари што можат и што треба да ги носат помладите луѓе, тие остарени работници можат да даваат совети со најголема вредност.

Тие можеби правеле и грешки, но нивните неуспеси ги научиле како треба да ги одбегнуваат грешките и опасностите. И, според тоа, зар не се надлежни да даваат добри и мудри

совети? Поминале низ проверки и искушенија и, иако загубиле нешто од својата сила, Господ не ги отфрла. Тој им дава посебна милост и мудрост.

574 Мораме да ги почитуваме оние кои му служеле на својот Учител тогаш кога работата била тешка, кога поднесувале сиромаштија и останале верни и тогаш кога малкумина биле на страна на вистината. Господ сака помладите работници да стекнуваат мудрост, сила и зрелост дружејќи се со тие верни луѓе. Младите нека сфатат дека е големо предимство да имаат такви работници меѓу себе, и радо нека им отстапат почесно место на своите советувања.

Светиот Дух влијае врз оние кои цел живот поминале во Христовата служба, кога се приближуваат кон крај од својата земна служба да ги изнесат искуствата што ги стекнале во Божјето дело. На помладите, кои неодамна пристапиле кон верата, треба повторно да им се раскажува за чудесниот начин на кој Бог постапува со својот народ и за неговата голема добрина со која ги избавува од искушенијата. Бог сака старите и искусни работници да останат на своите места, да дадат свој удел во спасувањето на луѓето од силниот порој на злото. Тој сака тие да не го одложуваат оружјето додека сам не ги повика на тоа.

Искуството на апостол Јован во неволјата и во прогонството содржи чудесна, силна и утешна поука за христијаните. Бог не ги спречува заговорите на безбожните луѓе, но прави нивните лукавства и сплетки да излезат на добро на оние кои во неволјата и тешкотиите му остануваат верни и предани нему. Евангелистот своето дело често мора да го извршува среде тешко прогонство и среде огорчено противење и неправедни обвинувања. Но во тие мигови мора да се има на ум дека искуството добиено во огнот на искушенијата и неволјите е посилено од страдањата и од сите маки кои се поднесуваат заради него. На тој начин Бог своите деца ги води поблизу до себе за да им ја покаже нивната слабост и својата сила и да ги поучи да се потпираат врз него. 575 Така ги приготвува да се справат со секоја тешкотија, да можат да вршат одговорни должности и да ја исполнат големата цел за која всушност и им се дадени нивните способности.

Божјите избрани сведоци во сите векови биле изложени на обвиненија и прогонства заради вистината. Јосиф бил наклеветен и прогонуван затоа што се придржувал кон своите доблести и кон својата непорочност. Одбраниот Божји весник, Давид, не-

пријателите го прогонуваале како див звер. Даниел бил фрлен во лавовска јама затоа што не сакал да се откаже од својата преданост кон Небото. Јов бил лишен од своите земни поседи и погоден со таква телесна несреќа, што се гнаселе од него и неговите роднини и пријатели, но тој, и покрај сето тоа, ја сочувал својата чесност. Еремија никој не можел да го заплаши да не ја објавува пораката што му ја дал Бог, а неговото сведоштво толку многу ги разбеснило царот и кнезовите, што го фрлиле во одвратна јама. Стефан бил каменуван затоа што го проповедал распнатиот Христос. Павле бил фрлен во затвор, тепан, каменуван и на крај погубен затоа што бил верен Божји весник меѓу незнабошците. А Јован бил протеран на островот Патмос „заради речта Божја и сведоштвото на Исуса Христа“.

Тие примери на човечка постојаност сведочат за вистинитоста на Божјите ветувања, за неговото постојано присуство и за неговата непоколеблива милост. Тие сведочат дека верата е доволно силна да им се противстави на земните сили. Да се потпреме врз Бога во најмрачниот миг, да чувствуваме дека и тогаш кога сме најболно искушувани и кога сме изложени на најтешки удири од непријателот, раката на нашиот Отец е сепак на кормилото - тоа е дело на верата. Само очите на верата можат, над сè што е привремено и поминливо, да го видат непоминливото богатство и да го проценат како што треба.

Кај своите следбеници Исус не поттикнува надеж дека ќе стекнат земна слава и богатство и дека ќе живеат без никакви неволји. Напротив, Тој ги повикува да го следат него на патеката на самооткажување и срам. Нему, кој дошол да го откупи светот, му се противставувале обединетите сили на злото. Опачните луѓе и паднатите ангели се обединиле во немилосрден заговор против Кнезот на мирот. Секој негов збор и постапка го откривале божественото сожалување, но со својата различност од светот, Тој предизвикал против себе најогорчено непријателство.

Така се случува со сите кои побожно живеат во Исуса Христа. Прогонства и презир ги очекуваат сите што се проникнати со Христовиот Дух. Со текот на времето обликот на прогонството се менува, но принципот - духот врз кој тоа се темели - останува истиот оној кој ги убивал Господовите избраници уште од деновите на Авела.

Сатаната во сите векови го прогонувал Божјиот народ. Тој ги мачел и ги осудувал на смрт, но верните, умирајќи - стануваат победници. Тие сведочеле за силата на Оној кој е посилен од сатаната. Безбожниците можат да го мачат и да го убијат

телото, но не можат ниту да го допрат животот кој со Христа е скриен во Бога. Тие можат мажите и жените да ги затвораат меѓу затворски сидови, но не можат да го оковат духот.

Во неволјите и прогонството Божјите избраници ја откриваат неговата слава и неговиот карактер. Оние што веруваат во Христа, иако намразени и прогонети во овој свет, се воспитуваат и се дисциплинираат во Христовата школа. На земјата тие одат по тесната патека и се чистат во огнот на неволјите. Тие го следат Христа низ тешки судири, се откажуваат од себе и доживуваат горки разочарувања, но на тој начин ја спознаваат одвратноста и тежината на гревот, гнасејќи се од него. Бидејќи се учесници во Христовите страдања, тие низ сета стушеност на темнината со очите на верата можат да ја видат славата на иднината и заедно со апостолот да кажат: „Сметам дека страдањата на сегашното време не се ништо во споредба со славата што ќе ни се открие“ (Римјаните 8,18).

ОТКРОВЕНИЕ

Во деновите на апостолите христијанските верници биле ревносни и одушевени и толку неуморни во својата работа за Учителот, што евангелието за царството, наспроти најогорчениот отпор од страна на непријателот, за сразмерно кусо време го рашириле низ сите тогашни населени делови на светот. Ревноста што ја покажале во тоа време Исусовите следбеници вдахновеното перо ја забележало заради охрабрување на верниците во сите векови. За црквата во Ефес, која Господ Исус ја употребил како симбол на целата христијанска црква, верниот и вистинит сведок кажува: „Ги знам твоите дела, твојот труд и твоето трпение и дека не можеш да ги поднесуваш лошите, туку ги испита оние тврдат дека се апостоли, а не се, и откри дека се лажливци; и имаш трпение, си претрпел заради моето име и не се умори“ (Откровение 2,2.3).

Искуството на ефеската црква во почетокот се одликувало со детска едноставност и сесрдност. Верниците искрено се труделе да прифатат секој Божји збор и во нивниот живот се гледа чиста, искрена љубов кон Христа. Се радувале да ја извршуваат Божјата волја, зашто Спасителот постојано бил присутен во нивното срце. Биле исполнети со љубов кон Откупителот и нивна највисока цел била да придобиваат души за него. Не се труделе скапоценото богатство на Христовата милост да го пластат и да го чуваат само за себе. Го сфатиле значењето на својот позив и тежината на пораката: „На земјата мир, а меѓу луѓето добра волја“, па гореле од желба радосната порака за спасението да ја однесат до најоддалечените делови на земјата, и светот бил осведочен дека тие навистина биле со Исуса. Грешните луѓе, кои се покајале, примиле проштавање, се исчистиле од гревот и се посветиле, па стапиле во заедница со Бога преку неговиот Син.

Верниците на црквата биле единствени во чувствата, во мислењето и во делото. Христовата љубов била оној златен

синцир што ги поврзувал. Тие постојано се усовршувале во своето познавање на Господа и во нивниот живот очигледно се одржувале радоста и мирот што може да ги даде само Христос. Посетувале сирачиња и вдовици во нивните неволји и се пазеле да останат неопоганети од светот, знаејќи дека - ако постапат спротивно - би дошле во судир со својата вера и би се откажале од својот Откупител.

580 Делото видно напредувало во секој град. Сите што се обратиле, чувствувале должност и на другите да им зборуваат за непроценливото богатство што го примиле. Не мирувале сè додека светлината што го осветлила нивниот дух не им била пренесена и на другите. На тој начин многу неверници ги сфатиле причините за христијанската надеж. Им упатувале топли и вдахновени пораки на заблудените, на презрените и на оние кои, и покрај формалното исповедање и познавање на вистината, повеќе држеле до слатите отколку до Бога.

Меѓутоа, по извесно време ревноста на верниците почнала да попушта, а нивната меѓусебна љубов и љубовта кон Бога сè повеќе се намалувала. Во црквата се вовлекувало студенило. Некои потполно заборавиле на колку чудесен начин ја примиле вистината. Еден по друг старите знаменосци паѓале на своите положби. Некои од младите работници, кои можеле да примат на себе еден дел од товарот на тие првоборци и со тоа да се приготват за мудри водачи, се измориле слушајќи повторување на исти вистини. Во својата желба за нешто ново и необично се обидуваале да внесат некои нови видови наука, кои биле пријатни за увото на мнозина, но не биле во согласност со основните начела на евангелието. Во својата самоувереност и духовно слепило превиделе дека тие измамливи заклучоци ќе натераат мнозина да се посомневаат во искуствата од минатото и дека тоа ќе помогне да настане збрка и неверство.

581 Поради овие нови и лажни учења се јавиле несогласија, така што очите на мнозина не биле веќе насочени кон Исуса како Зачетник и Извршител на нивната вера. Времето што требало да се искористи за проповедање на евангелието се трошело на расправи за спорните прашања и за мечтаење за пријатни човечки измислици. Луѓето, кои со верно прикажување на вистината би можеле да се преобратат, останале неопоменати. Побожноста бргу исчезнувала и се чинело дека сатаната ја проширува својата власт над оние кои тврделе дека се Христови следбеници.

Во тоа критично време во историјата на црквата бил и Јован осуден на прогонство. Неговиот глас никогаш не ѝ бил

толку потребен на црквата како тогаш. Речиси сите негови некогашни соработници при проповедањето на евангелието изумреле со маченичка смрт. Остатокот од верниците морал да се бори со огорчени противници. По сите надворешни знаци се гледало дека не е далеку денот кога непријателот на Христовата црква ќе триумфира.

Но сепак, раката Господова невидливо но сигурно дејствувала во темнината. Според Божјето провидение, Јован бил доведен токму таму каде што Христос можел да му го даде чудесното откровение за себеси и за божествената вистина неопходна за просветлување на црквата во сите времиња.

Протерувајќи го Јована, непријателите на вистината се надевале дека засекогаш ќе го замолкнат гласот на вистинскиот Божји сведок; но овој ученик токму на Патмос ја примил пораката чиешто влијание ќе продолжи да ја засилува црквата сè до крајот на времето. Оние што го протерале Јована - иако тоа не ги ослободува од одговорноста за нивното дело - сепак, со тоа станале орудије во Божјата рака за остварување на небесната намера; токму тој напор, преземен со цел светлината да се угасне, помогнал светлината уште посилено да се истакне.

На протераниот апостол славата Господова му се открила во саботен ден. Јован и на Патмос ја празнувал саботата како свет ден исто онака како и додека го проповедал евангелието по градовите и населбите на Јудеја. Тој сакал и на него да се однесуваат оние скапоцени ветувања дадени во врска со тој ден: „Во Господовиот ден бев во Духот“, пишува Јован, „и зад себе чув силен глас, како од труба, кој велеше: 'Јас сум алфа и омега, прв и последен...' И се обрнав за да го видам гласот што ми зборуваше. И кога се свртев, видов седум златни светилници, а среде седумте светилници, еден, сличен на Син човечки“ (Откровение 1,10-13).

Овој сакан ученик бил почестен со многу благодати. Тој го видел својот Учител во гетсиманската градина, кога неговото лице во смртна агонија го пробивале капки крвава пот, кога „лицето му беше толку нечовечки обезобразено, што со ставата не личеше веќе на човек“ (Исаија 52,14). Го видел во рацете на римските војници, облечен во стара пурпурна облека и со трнов венец на главата. Го гледал распнат на Голгота, како предмет на свирепи потсмеви и презир. Сега на Јована уште еднаш му било дозволено да го види лицето на својот Господ. Но сега колку поинаква била неговата појава! Тој не е веќе болен маченик кого луѓето го презираат и понижуваат. Сега е

облечен во облека на небесен сјај. „Неговата глава и косата“ се „бели како бела волна, како снег, а неговите очи како огнен пламен; неговите стапала како бронза вжарена во печка“ (Откровение 1,14.15). Неговиот глас потсетува на бучава на силни води. Неговото лице блескоти како сонце. Во неговите раце се наоѓаат седум ѕвезди, а од устата му излегува меч со две острици, симбол на силата на неговата реч. Цел Патмос бил осветлен со славата на воскреснатиот Господ.

„И кога го видов“, пишува Јован, „паднав како мртов пред неговите нозе, а Тој ја положи својата десница врз мене и ми рече: ‘Не плаши се! Јас сум прв и последен’“ (Откровение 1,17).

583 Јован бил охрабрен за да може да остане жив во присуство на својот Господ. Тогаш пред неговите зачудени очи се отворила небесната слава. Му било дозволено да го види Божјиот престол и, фрлајќи поглед преку земните борби, видел мноштво откупени во бела облека. Слушал музика на небесните ангели и триумфалната песна на оние што победиле со крвта на Јагнето и со речта на своето сведоштво. Во откровението што му е дадено тука едноподруго се укажувале најпотресни сцени од искуството на Божјиот народ, а историјата на црквата му е покажана сè до крајот на векот. На Јована во пророчки слики и симболи му се прикажани предмети од големо значење, и негова должност била да ги забележи за верниците на тоа време, како и за оние што ќе живеат во идните векови за да можат да имаат разумна претстава за опасностите и судирите што им претстојат.

Ова откровение е дадено да послужи како патоказ и потпора за црквата за сето време на христијанската ера. Па сепак, верските учители тврдат дека тоа е запечатена книга и дека нејзините тајни не можат да се досегнат. Затоа мнозина загубиле секаков интерес за тие пророчки записи и не сакаат да посветат време за проучување на нејзините тајни. Но Бог не сака неговиот народ да заземе таков став кон таа книга. Таа претставува „откровение на Исуса Христа, што му го даде Бог за да им ги покаже на своите слуги настаните што треба наскоро да се случат“. „Блазе на оној што чита“, кажува Господ, „и на оние што ги слушаат зборовите на пророштвото и го пазат напишаното во него, зашто времето е близу“ (Откровение 1,1.3). „Јас му сведочам секому кој ги слуша пророчките зборови на оваа книга. Ако некој им додаде нешто, Бог ќе му 584 додаде од маките опишани во оваа книга. А ако некој одземе нешто од зборовите на книгава на ова пророштво, Бог ќе му го

одземе неговиот дел од дрвото на животот и од светиот град, кои се опишани во оваа книга. Оној кој го сведочи ова, говори: 'Да, доаѓам скоро' (Откровение 22,18-20).

Во тоа Откровение се опишани длабоките Божји тајни. Веќе самото име што им е дадено на вдахновените страници на оваа книга „Откровение“, е во спротивност со тврдењето дека таа книга е запечатена. Откровението означува нешто што е откриено. Господ му ги открил на својот слуга тајните што се содржат во таа книга и Тој сака тие да му бидат достапни за проучување на секого кој има желба за тоа. Нејзините вистини се наменети за оние што живеат во последните денови од земната историја, исто како и за оние што живееле во деновите на Јована. Некои од настаните опишани во тоа пророштво му припаѓаат на минатото, некои се одигруваат сега, а некои ни го предочуваат крајот на големата борба меѓу силата на темната и небесниот Кнез, додека некои го опишуваат триумфот и радоста на откупените на обновената земја.

Никој, затоа што не е во состојба да го објасни значењето и смислата на секој симбол даден во Откровението, нека не мисли дека поради тоа не е ниту потребно ниту корисно да ја истражува таа книга и да ги запознава вистините што се наоѓаат во неа. Оној, кој на Јована му ги открил овие тајни, и на трудољубивиот истражувач ќе му помогне во извесна мера да ги доживее тие небесни нешта. Луѓето, чиешто срце е отворено да ја примат вистината, ќе бидат во состојба да ги сфатат нејзините учења и тие ќе го добијат благословот ветен на оние „кои ја слушаат речта на пророштвото и држат што е напишано во него“.

585

Во Откровението се сретнуваат и се завршуваат сите книги на Библијата. Тука се наоѓа дополние на книгата на Даниел - едната е пророштво, а другата откровение. Откровението не претставува запечатена книга, туку оној дел од пророштвото на Даниел кој се однесува на последните денови. Ангелот заповедал: „А ти, Даниеле, затвори ги овие зборови и запечати ја оваа книга до последното време“ (Даниел 12,4).

Сам Христос му наредил на апостолот да го запише тоа што му било откриено. „Запиши го на свиток она што го гледаш“, му заповедал Тој, „и прати го до седумте цркви: во Ефес, во Смирна, во Пергам, во Тијатир, во Сард, во Филадельфија и во Лаодикеја.“ „Јас сум прв и последен и жив; бев мртов и еве, жив сум во сите векови... Затоа, напиши го ова што го виде, и тоа што е и она што ќе биде потоа. Тајната на седумте ѕвезди што

ги виде во мојата десница и на седумте златни светилници е: седумте ѕвезди се ангелите на седумте цркви, а седумте светилници се седумте цркви“ (Откровение 1,11.18-20).

Имињата на седумте цркви симболички ја претставуваат црквата во различни периоди на христијанската ера. Бројот седум означува совршенство и симболички го прикажува фактот дека значењето на дадената порака се протега сè до крајот на времето, додека употребените симболи ја откриваат состојбата на црквата во различни периоди од историјата на светот.

586 За Христа овде е кажано дека оди среде златни светилници. Со ова симболички е прикажан неговиот однос спрема црквите. Тој е во постојана врска со својот народ. Тој ја знае нивната вистинска состојба. Тој го посматра поредокот, однесувањето и редот во црквата, ја гледа побожноста и приврзаноста на нејзините припадници. Христос, иако првосвештеник и посредник во небесното светилиште, сепак е прикажан како оди среде своите цркви на земјата. Тој неуморно бдее за да види дали ослабела или дали се угасила светлината на некои од неговите стражари. Кога светилниците би се препуштиле исклучиво на човечка грижа, треперливото пламенче извесно време би тлеело и набргу би се угасило. Но Тој е вистински стражар во Господовиот дом, вистински чувар во предворјето на храмот. Неговата постојана грижа и безмерна милост претставуваат извори на живот и светлина.

Христос е прикажан како држи седум ѕвезди во својата десница. Тоа ни е сигурно ветување дека црквата која одговара на својата должност не треба да се плаши дека ќе пропадне, зашто ниедна ѕвезда која ужива заштита од Семоќниот не може да се истргне од Христовите раце.

„Ова го зборува Оној кој ги држи седумте ѕвезди во својата десница“ (Откровение 2,1). Тие зборови се наменети за учителите на црквата - за оние на кои Бог им доверил големи одговорности. Позитивното влијание со кое треба црквата да обилува е поврзано со службениците на црквата кои треба да ја откријат Христовата љубов. Небесните ѕвезди се под негова власт. Тој ги опсипува со светлина. Тој управува и раководи со нивните движења. Кога не би постапувал така, тие не би се одржале во својата положба. Така е исто и со неговите проповедници. Тие се само инструменти во неговите раце и сето добро што ќе го сторат, сторено е само со негова сила. Преку нив треба да блескоти неговата светлина. Спасителот е нивна сила и извор на нивниот успех. Кога тие секогаш би гледале во него како Тој

што гледа во својот Отец, навистина би биле во состојба да го извршуваат неговото дело. Ако исцело се потпрат врз Бога, Тој ќе ги стори канали на својата светлина.

На почетокот од историјата на црквата, тајната на беззаконието што ја преткажал апостол Павле, го почнала своето убиствено дело. Кога лажните учители, против кои Петар ги предупредил верниците, почнале да ги изнесуваат своите ереси, мнозина биле фатени во мрежата на лажната наука. Некои потклегнале во тоа искушение, се поколебале и така се откажале од својата вера. Во времето кога на Јована му било дадено тоа откровение, мнозина ја загубиле својата прва љубов кон евангелската вистина. Меѓутоа, Бог во својата милост не дозволил црквата и понатаму да оди по пат на отпад. Во таа порака Тој со бесконечна нежност ја покажал својата љубов кон нив и желбата истрајно да работат за вечноста. Тој кажува: „Спомни си од каде падна, покај се и врши ги делата што ги вршеше на почетокот“ (Откровение 1,3).

Црквата опаѓала и затоа ѝ бил потребен строг укор и казна; и Јован бил инспириран да ги запише пораките кои носат во себе опомена, укор и сесрдни повици до оние кои, губејќи ги од вид основните начела на евангелието, ја изложиле на опасност и својата надеж на спасение. Меѓутоа, зборовите со кои Бог укорува, и кои ги смета за неопходни, секогаш се проникнати со љубов и совет дека секој верник што ќе се покае, ќе добие мир. „Еве, стојам пред вратата и чукам“, кажува Господ, „ако некој го чуе мојот глас и ја отвори вратата, ќе влезам кај него и ќе вечерам со него и тој со мене“ (Откровение 3,20).

А за оние кои, среде борбата и судирите, ќе ја сочуваат својата вера во Бога, пророкот имал пофални зборови и ветување: 588 „Ги знам твоите дела. Еве, поставив пред тебе отворена врата што никој не може да ја затвори, затоа што ти имаш мала сила, а сепак ја запази мојата реч и не се откажа од моето име... бидејќи ти ја запази речта на моето трпение, и јас ќе те запазам од часот на искушението што ќе најде на цел свет за да ги испита оние кои живеат на земјата.“ Верниците биле предупредени: „Бдеј и зацврсти го она што е на умирање.“ „Еве ќе дојдам скоро! Држи го цврсто она што го имаш, за никој да не ја земе твојата круна“ (Откровение 3,8.10.2.11).

Преку оној кој кажува за себе дека е „ваш брат и соучесник во неволјата“ (Откровение 1,9), Христос ѝ открил на својата црква што сè мора да претрпи заради него. Проникнувајќи со погледот низ многуте столетија на темнината и празноверието,

стариот изгнаник видел големо мноштво маченици измачувани и убивани заради својата љубов кон вистината. Но тој исто така видел дека Оној, кој ги поддржувал своите први сведоци, нема да се откаже од своите предани следбеници во текот на вековните прогони низ кои тие мора да поминуваат сè до крајот на векот. „Не плаши се од она што ќе го претрпиш“, кажува Господ. „Ете, ѓаволот ќе фрли некои од вас в зандана, за да бидете испитани, и ќе имате неволја... Биди верен до смрт и ќе ти ја дадам круната на животот“ (Откровение 2,10).

589 Јован го чул ветувањето дадено на сите кои верно се борат против злото: „На оној што победува, ќе му дадам да јаде од дрвото на животот, што е во Божјиот рај!“ „Оној што победува, ќе биде облечен во бела облека и нема да го избришам неговото име од книгата на животот, туку ќе го признаам неговото име пред мојот Отец и пред неговите ангели.“ „На оној што победува, ќе му дадам да седне со мене на мојот престол, како и јас што победив и седнав со мојот Отец на неговиот престол“ (Откровение 2,7; 3,5.21).

Јован видел дека Бог кон својата светост, правда и сила, припојува исто така и милосрдие, нежност и љубов. Видел дека грешниците наоѓаат татко во Оној од кого некогаш се плашеле поради своите гревови. И, насочувајќи го погледот кон другата страна на зенитот на оваа голема борба, тој ги видел на Сион „победниците ... кои стоеја на стакленото море и имаа Божји харфи, и ја пееја песната на Божјиот слуга Мојсеј, и песната на Јагнето“ (Откровение 15,2.3).

590 Спасителот на Јована симболично му бил претставен како „лав од племето на Јуда“, и како Јагне кое „беше заклано“ (Откровение 5,5.6). Тие симболи претставуваат спој на семоќната сила и на самопожртвуваната љубов. Лавот од племето на Јуда, толку страшен за оние што ја отфрлаат неговата милост, станува Јагне Божје за послушните и верните. Огнениот столб, кој за престапниците на Божјиот закон значел ужас и гнев, за оние што ги држеле неговите заповеди бил симбол на светлина, на милосрдие и слобода. Раката, доволно силна да ги погуби бунтовниците, ќе биде исто толку силна да ги ослободи верните. Секој што ќе остане верен, ќе биде спасен. „Тој ќе ги прати своите ангели со силен глас од труба, а тие ќе ги соберат неговите избраници од четирите ветра, од едниот, до другиот крај на небото“ (Матеј 24,31).

Кога ќе се спореди со безбројните милиони жители на светот, Божјиот народ, како и секогаш, е едно малечко стадо.

Меѓутоа, ако биде постојан во вистината како што е откриена во неговата Реч, Бог ќе биде негово прибежиште. Секогаш ќе се наоѓа под сигурна заштита и под закрила на Семоќниот. Бог секогаш претставува мнозинство. Кога звукот на последната труба ќе продре во темницата на мртвите, праведниците ќе излезат од своите гробови со триумфален извик: „О, смрт, каде ти е победата? О, смрт, каде ти е осилото?“ (1. Коринќаните 15,55). Стоејќи крај Бога, крај Христа и ангелите, верниците од сите времиња како Божји деца ќе бидат во големо мнозинство.

Вистинските Христови ученици поминуваат низ болни судири, поднесувајќи самооткажувања и горки разочарувања. Но тоа им ја покажува сета големина и тежина на гревот над кој тие се гнасат и го гледаат со одвратност. Затоа што на земјата биле учесници во Христовите страдања и патила, избрани се да бидат учесници и во неговата слава. Пророкот во видение ја видел конечната победа на остатокот на Божјата црква. За тоа тој пишува:

„Видов нешто како стаклено море измешано со оган, и победниците ... како стојат на стаклено море и имаат Божји харфи, и ја пееја песната на Божјиот слуга Мојсеј, и песната на Јагнето, велејќи: 'Големи се и прекрасни твоите дела, Семоќен Господе Боже! Праведни и вистинити се твоите патишта, Цару на народите“ (Откровение 15,2.3).

„Видов како Јагнето стои на гората Сион, а со него сто и четириесет и четири илјади, кои на своите чела го имаат напишано неговото име и името на неговиот Отец“ (Откровение 14,1). На овој свет нивните мисли му биле посветени на Бога, му служеле со сиот свој ум и со сето срце и сега Тој може да го стави своето име на нивните чела. „И ќе владеат вечно“ (Откровение 22,5). Тие (во новиот Ерусалим) не влегуваат и не излегуваат како некои што молат за место. Тие спаѓаат меѓу оние на кои Христос ќе им каже: „Дојдете, благословени од мојот Отец, наследете го царството што ви е подготвено уште од создавањето на светот.“ Тој ги пречекува како свои деца со зборови на добредојде: „Влезете во радоста на својот Господар“ (Матеј 25,34.21).

„Тие одат по Јагнето, каде и да оди. Тие се откупени меѓу луѓето, како првина на Бога и на Јагнето“ (Откровение 14,4). Во визијата на пророкот се прикажани како стојат на гората Сион, приготвени за света служба, облечени во бела облека, што ја претставува праведноста на светите. Меѓутоа, сите што сакаат да го следат Јагнето на небото, мора прво да го следат

него на оваа земја, и тоа не мрзоволно и кудливо, туку со полна сигурност, со љубов и со радосна послушност, како стадото што го следи пастирот.

„А звукот што го чув беше како од харфисти кои свират на своите харфи. Тие пееја нова песна пред престолот... и никој не можеше да ја научи песната, освен оние сто четириесет и четири илјади кои беа откупени од земјата... Лага не се најде во нивната уста; тие се непорочни“ (Откровение 14,2-5).

592 „Тогаш го видов светиот град, новиот Ерусалим, како слегува од небото, од Бога, стокмен како невеста украсена за својот маж.“ „Неговата светлина беше слична на многу скапоцен камен, на кристално просирниот камен јаспис. Имаше голем и висок сид со дванаесет порти и на портите - дванаесет ангели и напишани имиња, а тоа се имињата на дванаесетте племиња на синовите Израелови.“ „А дванаесетте порти беа дванаесет бисери; секоја порта беше од еден бисер. Градската улица беше од чисто злато како просирно стакло. А храм не видов во него, зашто негов храм се семокниот Господ Бог и Јагнето“ (Откровение 21,2.11.12.21.22).

„Таму нема веќе да има никакво проклетство. Престолот на Бога и на Јагнето ќе бидат во него, а неговите слуги ќе му служат и ќе го гледаат неговото лице, а неговото име ќе им биде на нивните чела. Ноќ веќе нема да има и не ќе им биде нужна светлина од светилки, ни светлина од сонцето, зашто Господ Бог ќе ги осветлува, и ќе владееат вечно“ (Откровение 22,3-5).

„И ми покажа река со вода на животот, бистра како кристал, која истекува од престолот на Бога и на Јагнето. Среди неговата улица и од двете страни на реката беше дрвото на животот кое раѓа дванаесет пати, секој месец дава плод, а лисјата на дрвото се за исцелување на народите.“ „Блажени се оние кои ги перат своите облеку, за да имаат право на дрвото на животот и да можат да влезат низ портите во градот“ (Откровение 22,1.2.14).

„И чув силен глас од престолот како вели: 'Еве го Божјиот шатор меѓу луѓето и Тој ќе живее со нив; и тие ќе бидат негов народ, а сам Бог ќе биде со нив“ (Откровение 21,3).

ПОБЕДОНОСНА ЦРКВА

Поминале над осумнаесет векови (напишано е во 1911 г., н. з.) откако апостолите се одмораат од своите напори, но историјата за нивните несебични заложби и за жртвите поднесени заради Христа сè уште спаѓа во најскапоценото богатство на црквата. Таа историја, напишана под контрола на Светиот Дух, забележана за Христовите следбеници во сите векови да претставува поттик кон поголема ревност и сесрдност во делото на Спасителот.

Заповедта што им ја дал Христос на своите ученици, тие верно ја исполниле. Кога тие весници на крстот пошле да го објавуваат евангелието, се открила Божјата слава каква што смртните луѓе до тогаш не виделе. Благодарение на соработката со божествениот Дух, апостолите извршиле дело кое го потресло светот. Едно единствено поколение им го објавило евангелието на сите народи.

Службата на апостолите што ги одбрал и ги именувал лично Христос дала величествени резултати. Некои од нив на почетокот од својата служба биле необразовани луѓе. Меѓутоа, тие исцело му се посветиле на делото на Учителот и, според неговите упатства, се приготвиле за големата задача што им била доверена. Со нивното срце владееле благодатта и вистината, вдахнувајќи ги нивните побуди и управувајќи со нивните постапки. Нивниот живот бил скриен со Христа во Бога, а нивното сопствено „јас“ се загубило во длабините на бесконечната љубов.

Учениците биле луѓе искрени и во разговорот и во молитвата - тие навистина можеле да се потпрат врз Силниот во Израел. Колку непоколебливо стоеле на Божја страна и колку цврсто својата лична чест ја врзале за неговиот престол! Јехова бил нивни Бог. Неговата чест била и нивна чест. Неговата вистина била и нивна. Секој напад врз евангелието длабоко засекувал во нивната душа и тие со сите свои сили се бореле

за Христовото дело. Биле во состојба речта на животот да им ја пренесуваат и на другите, зашто биле помазани со небесно помазание. Многу очекувале, затоа и многу преземале. Христос целосно им се открил себеси, и тие од него очекувале совет и водство. Нивното познавање на вистината и силата во борбата со противниците биле соодветни на нивната послушност кон Божјата волја. Исус Христос, мудроста и Божјата сила, биле предмет на секој нивни разговор. Неговото име - единствено име под небото со кое луѓето можат да се спасат - тие постојано го славеле и величеле. Го проповедале Христовото совршенство, како воскреснат Спасител, и нивните зборови проникнувале до срцето и ги придобивале мажите и жените за евангелието. Мноштво такви кои порано го поганеле името на Спасителот и ја презирале неговата моќ, сега го призивале распнатиот Христос и станале негови ученици.

595 Апостолите својата мисија не ја извршувале со сопствени сили, туку со сила на живиот Бог. Нивната задача не била лесна. Работата на христијанската црква од почеток била придружувана со неволји и со горчливи тешкотии. Учениците во својата работа морале постојано да се борат со лишувања, со прогони и со клевети, но не држеле ниту до својот живот, туку биле радосни што се повикани да страдаат за Христа. Во нивната работа немало место за нерешителност, за колебливост или млакост. Биле подготвени да се трошат и да бидат потрошени. Свеста за одговорностите што лежеле врз нив го облагородувала и го богатела нивното искуство, а небесната милост се откривала во победите што ги извојувале за Христа. Бог со својата семоќна сила работел преку нив за победа на евангелието.

Апостолите Божјата црква ја изградувале врз оние темели што ги поставил Христос. Во светите списи сидањето на храмот често се зема како симболичен приказ за развојот на црквата. Захарија за Христа зборува како за никулец кој ќе го изгради

Господовиот храм. Тој и за незнабошците зборува како за луѓе кои ќе го помагаат ова дело: „И оние што се далеку ќе дојдат и ќе ја градат црквата Господова“ (Захарија 6,12.15); а Исаија кажува: „И туѓинците ќе ги сосидаат твоите сидови“ (Исаија 60,10).

Пишувајќи за градењето на тој храм, Петар кажува: „Пристапувајќи му нему (на Христа) како на жив камен, кого луѓето го отфрлија, но кој е од Бога избран и скапоцен, и вие самите, како живи камења, изградувајте се како духовен дом, за свето

свештенство, за да се принесуваат духовни жртви, прифатливи за Бога преку Исуса Христа“ (1. Петрово 2,4.5).

Апостолите работеле во каменоломот и на еврејскиот и на незнабожечкиот свет, вадејќи од него камење кое потоа го вградувале на веќе поставениот темел. Во своето послание, упатено до верниците во Ефес, Павле кажува: „Затоа, вие не сте веќе туѓинци и придојдени, туку сте сограѓани на светите и Божје семејство, надсидани врз темелот на апостолите и пророците, а темелниот камен е Исус Христос, во кого целата стројно составена зграда расте во свет храм во Господа, врз кого и вие во Духот заедно се сосидувате во Божје живеалиште“ (Ефесците 2,19-21).

А на Коринќаните им пишува: „Според Божјата благодат, која ми беше дадена, јас како мудар сидар, поставив темел, а друг гради врз него. Но секој да внимава како гради врз него. Зашто, никој не може да постави друг темел, освен оној што е поставен, кој е Исус Христос. Ако некој врз овој темел сида со злато, сребро, скапоцени камења, дрво, сено, слама, сечие дело ќе излезе на видело; денот ќе го покаже, зашто ќе се открие преку оган; а огнот ќе ја испита вредноста на сечие дело“ (1. Коринќаните 3,10-13).

Апостолите граделе врз сигурен темел - врз Карпата на вековите. На тој темел тие го поставувале камењето што го ваделе од големиот каменолом на овој свет. Нивната градителска работа не се одвивала без тешкотии и сериозни пречки. Таа преку секоја мера била отежната со напади од страна на Христовите непријатели. Морале да се борат и со верската закоравеност, со предрасудите и омразата на оние кои сидале на лажни темели. Мнозина, кои работеле како градители на црквата, можеле да се споредат со градителите на ерусалимските сидови во времето на Немија, за кои е напишано: „Сите што сидаа, и што носеа материјал, и оние што товареа - секој со една рака работеше, а во другата држеше копје“ (Немија 4,17).

Царевите и владетелите, свештениците и поглаварите се напрегале да го разурнат и да го уништат Божјиот храм. Но, наспроти апсењата, измачувањата, темнувањата и смртта, верните луѓе продолжиле да работат, и градбата растела убаво и стројно симетрична. Имало денови и тешки времиња кога работниците околу себе не можеле да видат ништо друго освен густа магла на празноверие што ги обвивала. Понекогаш речиси биле совладани од жестокоста на нападите од страна

на противниците. Но сепак, и понатаму со непоколеблива вера и со несмалена храброст продолжиле да работат.

Еден по еден, најревностните сидари паѓале од рацете на непријателите. Стефана го каменувале, Јакова го погубиле со меч, на Павле му ја пресекле главата, Петар го распнале, Јована го протерале, но црквата сепак растела и напредувала. Испразнените места на тие што паднале ги заземале нови работници, кои продолжиле да додаваат камен по камен на градбата. Така полека се подигал храмот кој ја претставува Божјата црква на овој свет.

Откако е воспоставена христијанската црква, настапиле векови на свирепи прогони, но никогаш немало недостиг од луѓе на кои делото - градењето на Божјиот храм - им било помило од нивниот живот. За нив е напишано: „Други доживеаја подбиви и удари, а покрај тоа и окови и зандана. Беа каменувани, со пила сечени надве, искушувани, умираа од меч, талкаа во овчи и козји кожи; во немаштија, во неволји и мачења (оние за кои светот не беше достоин), талкаа по пустини, по гори, по пештери и по јами вземат“ (Евреите 11,36-38).

Непријателот на секоја правда не пропуштил ништо во своите напори да го запре делото доверено на Господовите градители. Но Бог „сепак никогаш не ги остави без сведоштво за себеси“ (Дела 14,17). Придоаѓале нови работници кои биле во состојба да ја бранат „верата која еднаш им е дадена на светите“. Историјата сведочи за постојаноста и за вистинското јунаштво на тие луѓе. Мнозина од нив, како и апостолите, паднале на својата должност, но градењето на храмот постојано напредувало. Работниците биле убивани, но делото растело. Валденжаните, Џон Виклиф, Хус и Јероним, Мартин Лутер и Цвингли, Крамер, Латимер, Нокс, Хугенотите, Џон и Чарлс Весли, и многу други, на веќе поставениот темел доградиле материјал кој ќе трае низ сета вечност. А во подоцнежните години, оние кои благородно се залагале што повеќе да се печати и да се шири Божјата реч (Библијата), и оние, кои со својата служба во незнабожечките земји го приготвиле патот за објавување на последната голема порака - исто така придонеле за подигањето на оваа градба.

Во текот на сите векови што поминале од апостолските денови, градењето на Божјата црква никогаш не потклекнало. Ако се навратиме наназад на минатите векови, ќе видиме како живите камења, од кои е составена оваа градба, слично на млазеви светлина блескотат низ темнината на заблудите и

празноверието. Овие скапоцени камења сè посилно и вечно ќе блескотат, сведочејќи за силата на божествената вистина. Блескотната светлина на тие обработени и измазнети камења ја открива сета спротивност меѓу светлината и темнината, меѓу златото на вистината и троскотот на заблудите. 599

Павле и другите апостоли, како и сите праведници што живееле по нив, имале свој удел во градењето на овој храм. Но градбата уште не е довршена. И ние, кои живееме во ова време, имаме во тој поглед задача што треба да ја извршиме. Должни сме на поставениот темел да доградуваме материјал што ќе издржи огнена проверка - злато, сребро и скапоцено камење - она што ќе блескоти „како столбовите прекрасно изработени во дворот“ (Псалм 144,12). На тие што сидаат така за Бога, Павле им упатува утешни зборови и опомена: „Оној, кому ќе му остане тоа што го градел, ќе има награда; а оној, чие дело ќе изгори, тој ќе претрпи загуба, а самиот ќе се спаси, но така како низ оган“ (1. Коринќаните 3,14.15). Христијанинот, кој верно ја изнесува Речта на животот, водејќи ги луѓето на патот на светлината и мирот, доградува на овој темел материјал што ќе опстане, и тој во Божјето царство ќе биде пофален и признат како мудар градител.

За апостолите е напишано: „А тие излегоа и навестуваа насекаде; и Господ ја помагаше и ја потврдуваше нивната реч со чудотворни знаци, кои ја следеа“ (Марко 16,20). Како некогаш што ги пратил своите ученици, така Христос и денеска ги праќа верниците на својата црква. Истата онаа сила што ја имале апостолите, ни стои на располагање и нам денеска. Ако и ние помош и сила бараме од Бога, Тој ќе работи со нас и во нас и нашиот труд нема да биде напрасен. Секогаш да имаме на ум дека работата на која сме ѝ се посветиле е работа врз која Господ става свој печат. Бог му рекол на Еремија: „Не вели: 'Дете сум!' Туку оди кај оние кај кои те праќам и кажи им го сето она што ќе ти го заповедам. Не плаши се од нив, зашто јас сум со тебе да те избавам.“ Тогаш Господ ја подал раката и ги допрел усните на својот слуга, велејќи: „Ете, во устата твоја ставм свои зборови“ (Еремија 1,7-9). Тој и нас нè повикува да станеме и да ги пренесуваме зборовите што ни ги дава Тој, чувствувајќи го неговиот свет допир на нашите усни. 600

Христос на својата црква ѝ доверил света задача. Секој верник треба да претставува канал низ кој Бог Христовото свето и безмерно богатство на својата милост може да ја излева врз овој свет. Повеќе од што било друго, Спасителот сака

човечките орудија да бидат претставници кои пред овој свет ќе го откријат неговиот карактер и неговиот Дух. На светот ништо не му е толку потребно како објавувањето на љубовта на Спасителот преку човечките орудија. Цело небо со копнеж бара мажи и жени преку кои Бог ќе може да ја открие силата на христијанството.

Црквата е Божје застапништво за проповедање на вистината; таа лично од него е ополномоштена да изврши посебна задача; и ако остане предана и верна само кон него, покорувајќи им се на сите негови заповеди, во неа ќе се наоѓа сето изобилство и сета превозвишеност на божествената милост. Ако остане верна во својата приврзаничка послушност и преданост, почитувајќи го Израеловиот Господ Бог, нема да постои сила која би можела да ѝ се противстави.

Ревноста за Бога и за неговото дело ги движела учениците со голема сила да сведочат за евангелието. Не треба ли иста таква ревност и нашето срце да го проникнува со решителност да зборуваме за историјата на таа љубов која спасува, за распнатиот Христос? Привилегија на секој христијанин е не само да го очекува, туку и да го забрза доаѓањето на Спасителот.

601 Црквата ако се облече во облеката на Христовата праведност и ако се ослободи од секоја приврзаност кон овој свет, пред неа ќе осамне зора на светол и величествен ден. Божјето ветување што ѝ е дадено ќе остане сигурно за навек. Тој ќе ја стори вечно извишена, радост за многу поколенија. Вистината триумфално ќе помине крај оние што ја презреле и ја отфрлиле. Иако понекогаш се чини забавено, нејзиното напредување никогаш нема да биде запрено. Кога Божјата порака ќе најде на противење, Тој ѝ додава нова сила за да го засили нејзиното влијание. Надарена со божествена сила, таа ќе си расчисти себеси пат низ најсилните бариери и триумфално ќе совлада секоја пречка.

Што му помагало на Божјиот Син во текот на неговиот напорен и пожртвуван живот? Тој ги видел резултатите на трудот на својата душа и бил задоволен. Насочувајќи го погледот во иднината на вечноста, Тој ја видел среќата на оние на кои, благодарение на неговото понижување, им било простено и добиле вечен живот. До неговото уво допрел радосниот и одушевен триумф на откупените. Чул како тие ја пеат песната на Мојсеја и на Јагнето.

И ние можеме во нашата мечта да ја видиме сликата на иднината - небесното блаженство. Во Библијата се откриени иде-

алите на идната слава, сцените што ги насликала Божјата рака и што ѝ се мили на неговата црква. Со вера уште сега можеме да стоиме на прагот на вечниот град и да ги слушаме милозвучните зборови на добредојде упатени на оние кои во овој живот соработувале со Христа и кои сметале дека е чест да страдаат заради него. Кога ќе бидат изговорени зборовите: „Дојдете благословени од мојот Отец“ (Матеј 25,40), тие ќе ги положат своите круни пред нозете на Спасителот триумфирајќи: „Достојно е Јагнето кое беше заклано, да прими моќ, богатство, мудрост, сила, чест, слава и благослов... На оној кој седи на престолот и на Јагнето, благослов, чест, слава и власт за вечни векови“ (Откровение 5,12.13).

602

Таму откупените ќе ги поздрават оние што ги довеле кај Спасителот и заедно ќе го слават Оној кој умрел за смртните човечки суштества да добијат живот кој, според долговечноста, може да се спореди со Божјиот живот. Вековниот судир е завршен. На страдањата и на борбите им дошол крај. Низ целото небо се одгласуваат победоносни песни, додека откупените своите гласови ги придружуваат кон радосниот акорд: „Достојно, достоин е Јагнето кое беше заклано, и кое повторно живее како славен победник.“

„Потоа погледнав, и ете, големо мноштво, кое никој не можеше да го изброи, од сите родови, племиња, народи и јазици, како стојат пред престолот и пред Јагнето, облечени во бели облекуваа: ’Спасение од нашиот Бог кој седи на престолот и од Јагнето‘“ (Откровение 7,9.10).

„Тоа се оние кои дојдоа од големи неволји, кои ги испраа своите облекуваа и ги избелија во крвта на Јагнето. Затоа се пред Божјиот престол и му служат дење и ноќе во неговиот храм; а Оној кој седи на престолот, ќе се всели и ќе живее меѓу нив. Нема веќе да огладнат, ниту да ожеднат, ниту сонцето ќе ги пече, ниту пак некаква жега, зашто Јагнето, кое е среде престолот, ќе ги пасе и ќе ги води на извори на жива вода, а Бог ќе избрише секоја солза од нивните очи.“ „И смрт нема да има веќе, ни тага, ни плач, ниту болка, зашто првото помина“ (Откровение 7,14-17; 21,4).

ПОПИС НА БИБЛИСКИТЕ СТИХОВИ

(Броевите од левата страна на колоните ги означуваат главата и стиховите во соодветната книга на Библијата, а броевите десно ги означуваат оригиналните страници каде што е употребен тој библиски текст во оваа книга. Оригиналните страници се дадени странично од текстот на книгата, на маргините.)

1. Мојсева	Псалми	29,22-24..... 382
3,15..... 222	15,5 475	32,20 345
22,18..... 222	16,9.10..... 227	41,10 86
49,10..... 223	19,8 475	42,1-4 225
	22,6-8.17.18..... 225	42,6.7 10
2. Мојсева	25,9 279	43,10-12 10
18,19-26 94	34,7 153	49,8-16 11
20,3 151	56,3 467	50,6 225
	68,32-34 33	52,14 582
4. Мојсева	69,8.9.20 225	53,1-8 226
6 406	72,14 86	53,5 472
	91,6..... 153	53,7.9.10.12 227
5. Мојсева	119,130 284	55,3-5..... 223
1,16.17 94	125,1-3 86	56,7 9
18,5 336	144,12..... 599	58,4 413
18,15.18 222		60,10..... 595
	Изреки Сломонови	61,1-3..... 224
2. Царевите	3,9.10..... 345	Еремија
1,3.4 290	11,24 345	1,7-9 600
	28,13..... 552	2,21 15
1. Дневникот	Проповедник	9,23.24 531
28,1.8..... 94	9,5 289	23,5.6 223
28,9.10..... 95	Песна над песните	33,17.18 223
Немија	6,10..... 91	Езекил
4,17 597	Исаија	33,7-9 361
9,20 53	5,3-7 16	34,4 16
Книгата за Јов	11,1 223	34,26.29-31 10
22,21 126	11,2.3..... 224	47,8-12..... 13
	26,3 510	Даниел
		12,4 585

ПОПИС НА БИБЛИСКИТЕ СТИХОВИ

Осија	
1,10	174,376
2,23	174
6,3	564
10,1	15

Јоил	
2,23	55

Михеј	
5,1	225
5,2	224

Агеј	
2,8	519

Захарија	
6,12.15	595
9,15.16	86
10,1	55
12,8	48
13,6	226

Малахија	
3,8.9	339
3,10	338

Матеј	
5,11.12	176
5,45	359
7,20	523
7,23	423
10,34	84
16,22	525
16,24	523,560
17,8	64
18,15-18	304
18,20	186
20,6.7	111
20,21-23	542
20,25-28	543
20,26-28	359
21,42-44	64
21,43	174
23,38	145
24,12	473
24,14	111
24,31	590
25,21.34	591

25,34	34,602
27,17.24.25	43
27,42	25
28,18.19	282
28,19	105,174
28,19.20	30
28,20	65

Марко	
3,13.14	18
4,30	12
8,36	366
9,3	33
9,39	544
9,43-45	313
12,43.44	342
13,9	81
16,15	174
16,20	599

Лука	
6,38	345
9,54-56	541
12,48	337
14,23	364
15,7	154
21,12.16	84
21,14.15	98
22,32	515
23,31	25
24,21	25
24,27	221
24,45-48	27
24,49	30
24,51	32
24,53	35

Јован	
1,12	381
1,14	472,544
1,14.16	521
1,16	544
3,3	387
3,14	104
3,16	226
3,33	556
4,29.41	106
6,40	513
12,32	249
13,34	547,550
14,1-4	21

14,3	34,536
14,12	22
14,16.17	47
14,21	85
14,26	52
14,27	85
15,20.21	79
15,26	51
15,26.27	22
16,2.4	79
16,7.13	38
16,8.14	52
16,12	271
16,13	51,53
16,23.24	36
16,33	23,84,86
17,3	531
17,10.11.20-23	24
17,11.14.21.23	90
17,21.23	20
18,40	43
19,6	43
21,15-17	515
21,18	537
21,20	539

Делата на апостолите	
1.5.8	31
1,6.7	30
1,8	107
1,10.11	33
2,1-39	35-46
2,5	87
2,36	165
2,46	45
3	57-60
4,1-31	60-69
4,13.32	45
4,31	71
4,32-5,11	70-76
4,33	48
4,36	166
5,12-42	77-86
6,1-7	87-96
6,5-15	97-99
6,15	116,495
7	99-102
7,55.56	116
8	103-111
8,4	113
9,1-18	112-122

9,15.....	159
9,19-30.....	123-130
9,25.....	128
9,32-11,18.....	131-142
10,15.....	193
11,17.....	193
11,19-26.....	155-160
11,20.....	166
12,1-23.....	143-154
13,1-3.....	160-165
13,4-52.....	166-176
14,1-26.....	177-187
14,17.....	598
14,27.....	188
15,1-35.....	188-200
15,36-41.....	201,202
16,1-6.....	202-210
16,5.....	402
16,7-40.....	211-220
17,1-10.....	221-230
17,11-34.....	231-242
17,26.27.....	20
18,1-18.....	243-254
18,2-4.....	350
18,18-28.....	269-280
18,23.....	281
19,1-20.....	281-290
19,21-41.....	291-295
20,1.....	295-297
20,4-21.....	389-398
20,20.21.27.....	364
20,33-35.....	352
20,35.....	343
21,17-23.35.....	339-418
22,14-16.....	126
22,18-21.....	130
22,21.....	159,233
24.....	419-427
25,1-12.....	428-432
25,13-27.....	433-435
25,16.....	428
26.....	435-438
26,9-11.....	103
26,12.....	123
26,12-14.....	114
26,16-18.....	127
26,18.....	159
26,20.....	125
27.....	439-445
28,1-10.....	445,446
28, 11-31.....	447-453

Римјаните

1-16.....	372-382
1,14.....	246
1,21.....	14
5,1.....	476
6,23.....	519
7,18.....	561
8,18.....	577
8,34.....	36
12,10.....	275
12,11.....	351
16,25.....	159

1. Коринќаните

1-16.....	298-322
1,1.17.26-29.....	127
1,12.13.....	280
1,18.19.27.28.....	241
1,23.....	245
1,26.....	461
2,1.4.5.....	270
2,2.....	128
2,2.4.....	244
2,3.....	250
2,4.5.....	127
2,4.10-13.....	402
2,6-13.....	251
2,10.....	271
2,14.....	272
3,1.2.....	271
3,4-7.....	274
3,8.9.....	275
3,10-13.....	596
3,11.....	475
3,14.15.....	599
3,21-23.....	280
4,1-5.....	276
4,6.7.11-15.....	277
4,11.12.....	354
6,19.20.....	566
9,6.....	346
9,7-14.....	336
12,4-12.28.....	92
13,4.5.....	543
14,32.33.....	200
14,33.....	96
15,3.4.8.....	123
15,55.....	590
16,9.....	286

2. Коринќаните

1-13.....	323-334
3,17.....	460
4,5.6.....	209
4,6-10.....	510
4,10.....	251
4,17.....	560
4,17.18.....	363
5,17.....	476
6,3-10.....	369
7,1.....	201
8,1-5.....	343
8,7.11.12.....	344
8,9.....	519
9,6.7.....	343
9,8-11.....	344
10,4.....	463
10,5.....	483
11,5.....	388
11,7-12.....	350
12,1.2.4.11.....	469
12,12-15.....	351

Галатите

1-6.....	383-388
1,1.....	127
1,3.4.....	208
1,17.....	125
1,17.18.....	128
1,21.23.....	156
2,13.14.....	198
2,20.....	251
3,2.26.....	208
3,16.....	222
4,12.....	208
6,14.....	210,561

Ефесците

1,9.....	159
2,12.13.19.....	175
2,14.....	19,161
2,19.20.....	176
2,19-22.....	596
3,5-11.....	160
3,6.....	19
3,8.....	134
3,9.....	527
3,10.....	9
3,18.19.....	469
4,13.....	285
4,13.14.17.18.....	470

5,11.....	290
5,15.16.25.27.....	470
6,6.....	460
6,12.....	29,219
6,14.....	76

Филипјаните

1-4.....	479-484
1,3-5.22.30.....	219
1,12.....	463
1,13.14.....	464
1,21.....	128
2,8.....	333
2,13.....	158
2,15.16.....	207
2,16.....	206
3,5.6.....	112
3,6.....	190
3,8-10.....	128
3,9.....	314
3,12.....	562
4,16.....	348
4,22.....	464

Колошаните

1-4.....	469-478
1,25-29.....	368
2,7.....	175
3,11.....	390
4, 7-14.....	455
4,10.....	440
4,11.....	170

1. Солуѓаните

1-5.....	255-268
2,6.9.....	347
3,1.....	234
4,3.....	559,566
5,3.....	535

2. Солуѓаните

1-3.....	255-268
3,8.9.....	347
3,10-12.....	348

1. Тимотеј

1,2.....	204
4,15.....	356
5,18.....	336
6,10.11.17-19.....	367
6,15.....	175

2. Тимотеј

1-3.....	498-508
1,12.....	27,511
1,16-18.....	491
2,4.....	366
2,9.....	462
4,6-8.....	513
4,10.....	455
4,11.....	170,490
4,14.....	294
4,16.17.....	493

Тит

1,7-9.....	95
2,6-8.....	369
2,11-14.....	205
2,12.....	505

Филимон

1.....	456-460
--------	---------

Евреите

1,14.....	154
3,14.....	518
7,5.....	336
11,36-38.....	598
12,1.2.....	312

Посланието на Јаков

2,6.7.....	157
3,17.18.....	527

1. Петрово

1-5.....	514-528
1,5.....	530
2,4.5.....	595
4,4.16.....	157
5,2.3.....	91
5,5.....	200

2. Петрово

1-3.....	529-538
1,19.....	165
3,14.....	567

1. Јованово

1-5.....	546-556
1,1-3.....	569
1,2.....	544

1,8-10.....	562
2,4.5.....	563
2,6.....	339,559
3,1.....	334
3,1.2.....	545
3,3.....	559
3,5.6.24.....	563
3,14.....	571
4,10.....	334
4,16.....	560

2. Јованово

1.....	546-556
--------	---------

3. Јованово

1.....	546-556
--------	---------

Откровение

1,1.3.....	583
1,9.....	570,588
1,10-15.17.....	582
1,11.18-20.....	585
2,1.....	586
2,2.3.....	578
2,5.....	587
2,7.....	589
2,10.....	588
3,2.8.10.11.....	588
3,4.....	524
3,5.21.....	589
3,20.....	587
3,21.....	543
5,5.6.....	589
5,12.13.....	602
7,9.10.14-17.....	602
13,8.....	229
14,1-5.....	591
15,2.3.....	589,590
17,14.....	371
19,14.....	524
21,2.3.11.12.21.22.....	592
21,4.....	602
21,27.....	76
22,1-5.14.....	592
22,5.....	591
22,17.....	110
22,18.20.....	584

ИНДЕКС

(Текстовите во индексот се наведени според оригиналните страници кои се дадени странично од текстот на книгата)

А

АВРАМ, незнабошците како негови деца 390

АВТОРИТЕТ, самоволен 399–406

АГАВ, пророштво 397

АГРИПА II, 433–438

АДАМ, 45

АЗИЈА, посланијата на Петар 517
римска провинција, евангелието во 281–297

АКАРОН, 290

АКИЛА И ПРИСКИЛА, во Ефес 269
во Коринт 243

како евангелски работници
270,355

како производители на шаторски
крила 349,350

АЛЕКСАНДАР, ковач 294

АМБАСАДОРИ, Христови 360

АНА, првосвештеник 62

АНАНИЈА И САПФИРА, 71–73

АНАНИЈА, од Дамаск, 121,122

АНГЕЛ, ги избавил Петра и Јована
79–82

му се јавил на Корнелија
133,134,138

му се јавил на Петра 135

АНГЕЛИ, им помагаат на оние што
ја проучуваат Библијата 231

им помагале на верниците 152–154
како помошници на Павле 434,435

како помошници на
проповедниците 527

му помагале на Петар 145–152
соработуваат со евангелските
работници 107,109

АНТИОХИЈА, во Писидија
Павле и Варнава во 170–176

АНТИОХИЈА, во Сирија
Павле и Варнава во 155
Центар на мисионска работа 188

АПИЕВ ПАЗАР, 448

АПОЛО, во Коринт 270–280
го прифаќа христијанството 270
ученик на Јована Крстителот 269

АПОСТОЛИТЕ, впечатокот што го
оставиле врз светот 22,23
обука, 17–24 (види: Ученици)
служба 48,49,165,593,594

АПОСТОЛСТВО, на Павле
103,104,243,244

АРЕОПАГ, 148

АРЕОПАГ, МАРСОВО БРЕГЧЕ,
236–239

АРИСТАРХ, 293,390,439,455

АРТЕМИДА, Дијана Ефеска
180,183–186

АС, 246,247

АТАЛИЈА, 187

АТИНА, методи со кои се служел
Павле 235,236,244
Павле во 233–242

АХАЈА, 252

Б

БАЈКИ, 580

БЕЗДЕЛНИЦИ, на пазариште 111

БЕЗДЕЛНИЧЕЊЕ: види: Работа

БИБЛИЈАТА, верата во, поткопана

со високата критика 474
 влијание што преобразува 203–
 205,502,503
 послушност 506
 претставување пред повисоките
 кругови 241,242
 проучување 231,232,521
 сигурен водич 475
 сигурна пророчка реч 534,535
 Христовата служба, клуч на
 Стариот завет 229

БИБЛИСКИ РАБОТНИЦИ, во
 градовите 158,159

БЛАГОДАТ, преобразување со
 помош на 557–567
 растење во 529–533

БЛАГОДАРНОСТ, на Бога за
 чудата на божествената благодат
 325–327

БОГ, види: Творец

БОЖЕСТВО, на Исуса Христа 553

БОЖИ НАРОД, види: Верници

БОЛНИЧАРКИ, како евангелски
 работници
 во градовите 158,159

БРАТСКА ЛЪУБЕЗНОСТ, 529–533

БРАТСТВО НА СИТЕ ЛУЃЕ, 238

БРАКА, меѓусебна љубов 547–552

В

ВАВИЛОН, Даниел на благослов 13

ВАРИСУС, 167

ВАРНАВА, во Антиохија 156–165
 во Иконија, Листра и Дерва 177–187
 на второ мисионерско патување
 201,202

однесување кон церемонијалниот
 закон 188,198

Павлов пријател 129

прво мисионерско патување 166
 ракополагање 162–163

ВДАХНОВЕНИЕ, 302,303

ВЕДРИНА, влијание 464,465

ВЕЛЗЕВУЛ, 290

ВЕЛИКОДУШНОСТ, во првата
 црква 70,71

како поддршка на евангелието
 335–345

на Никодима 104,105

плод на преобраќањето 70,71

ВЕЛИКОДУШНОСТ, дух 339,342–
 344,515

ВЕЛФЕГОР, 316

ВЕРА, развој 233–
 242,357,358,529,530

ВЕРИЈА, Павле работи во 231–233

ВЕРИЈЦИ, блгородност 231,232

ВЕРНИКИЈА, 433–438

ВЕРНИЦИ, верност, во Солун
 255–268

во Коринт, судири и победи 298–
 308

во незнабожечките средини
 521,522

духовно растење 270–274,470

конечно избавување 590

меѓусебни парници 305,306

мир и радост меѓу 563,564

обука за служба на 516,517

Петар ги храбри 514,517

подложни на неволји 576,577

почит, на граѓанските власти
 69,522

преобразени со Христовата
 љубов 332–334

сведочење за Бога во секое
 поколоение 598–600

совет 469–484,527,528

цврстина 587–589

ВЕРНИЦИ, во Антиохија,
 активности 188

активности, во градовите 158,159
 евангелски налог 110,111

ВЕРНОСТ, на Бога 238,600

ВЕРНОСТ, на Никодима 104,105
 при сведочењето 546–556

ВЕСНИЦИ НА ЕВАНГЕЛИЕТО,
 166–176

ВЕЧЕН ЖИВОТ, сигурност во 309–
 315,533

ВИДОВНИЦИ, 290

ВИСОКА КРИТИКА 474

ВИТАНИЈА, 517

ВЛАСТИ, граѓански, почитување
 на 69,522

ВЛИЈАНИЕ, на верата и ревноста
 на првите апостоли 186,187

ВОДАЧИ, великодушност меѓу 417
 квалификации 92–96,503

одговорности почиваат врз 92–96

црквата, да ги вклучи верниците во работа 110,111

ВОДАЧИ, еврејски, противење на вистината 61,65,78,79,82,377–380

ВОДИЧ, види: Христос, Светиот Дух, пророштво

ВОДСТВО, апостолиите во првата црква 88,89
божествено 401–406

доверено на службениците на црквата 163,164

Мојсеј во Израел 92–94

ВОЗНЕСЕНИЕ, види: Христос

ВОЛШЕБСТВО, види: Вражање на Павле врз обратениците 218

ВОСПИТУВАЊЕ, види: Обука

ВПЕЧАТОЦИ, како несигурен водич 279

ВРАТАТА ЗАТВОРЕНА со противење, може да се отвори 179

ВРСКА СО БОГА, 126,362,363

Јован на Патмос 571,572

Светиот Дух се прима со помош на 56

Г

ГАЈ, 293

ГАЈ, од Дерва 390

ГАЛАТИЈА, објавување на евангелието во 207,208

отпад во 383–388

писмата на Петар, 517

послание на црквите во 383–388

потврда на црквите во 281

укор Павлов 385

ГАЛБА, 497

ГАЛИОН, 252,254

ГАМАЛЕИЛ 82,83

ГЕРМАНСКИ КНЕЗОВИ, протест, 68

ГРАДИТЕЛИ, благородни, во сите времиња 595–599

ГРАДОВИ, активности на

верниците во 53,158,159

како центри на евангелските напори 243–254

Павле работи во Ефес 281–297

појави што обесхрабруваат при евангелизацијата 250

работата на црквата во Ефес 579

ГРАЃАНИ, види: Римски граѓани

ГРАЃАНСКИ ВЛАСТИ, види:

Власти

ГРИЖИ, изморуваат 488

ГРЦИ, 240,244–246,253,380,390,493

Д

ДАВИД, налог, на кнезовите 94
на Соломона 95

прогонет од Саула, 575

ДАМАСК, видението на Павле

пред портите на 114–118

прва црква во 113

први активности на Павле во 123–125

службата на Ананија поврзана со Савле 118–122

ДАНИЕЛ, во Вавилон 13

во лавовска јама, 575

пророштва и откровение 585

ДАРОВИ, великодушност во 335–345

евангелието напредува преку 74
за поддршка на евангелието

335–358

на верниците од Филипа 479,480

на обратениците од незнабоштво
за еврејските верници 399,402

ДАРОВИ, види: Свети Дух

ДВИЖЕЧКА СИЛА НА ЛЌУБОВТА,
547,551

ДЕРВА, евангелието во 185,202

ДИЈАНА, Ефеска 286,291–295

ДИМАС, 455,490

ДИМИТРИЕ, од Ефес 292–295

ДИОНИСИЕ, 240

ДИСЦИПЛИНА, христијанска
309–315

ДОБЛЕСТИ, духовни 477,478

ДОБРИ ПРИСТАНИШТА, 440,441

ДОВЕРБА, види: Вера

ДОКАЗ, 31,45,555

ДОКТРИНИ, види: Лажни науки,
теории

ДОМ, влијание 203,204

ДОМАЌИНСТВОТО НА ЦЕЗАРОТ,
461–468

ДОМИЦИЈАН, прогноство под
568–570

ДОБРОВОЛНИ ДАРОВИ види:
великодушност

ДРУЖЕЊЕ, влијание
186,204,208,218

ДРУСИЛА, Павле пред 422–426

Г

ГАКОНИ, поставување на
седуммина 87–96

Е

ЕВАНГЕЛИЕТО, бргу напредува,
44,103–106,357,358
весници на евангелието, меѓу
незнабошците 166–176
влијание, врз установата на
ропството 459,460
во царскиот дом 461
единство во различностите
399,406
занемарено поради дискусии за
неважни теории 580
лажно, во Галатија 384–388
напредува во Рим 453
напредува наспроти
прогонството 105,106,176,213–218,
463,408,409,514,569
објавено во:

Антиохија 155–166
Атина 233,242
Верија 231–233
Галатија 207,208
Дамаск 113
Дерва 179,185,202
Ерусалим, 31,39–45,48,59–
66,70,77–86
Ефес 281–297
Иконија 177–179,185
Кипар 166
Коринт 243–254
Листра 179–185,202
Писидија 170–176,185,202
Рим 373.374.447–468
Саламина 167
Самарија 103–111
Сирија 155,156
Солун 221–230
Феникија 155
Филипа 211,220
објавено преку луѓе, а не преку
ангели 330

објавување пред управителите
и царевите, види: Галион, Лисие,
Филикс, Фист, Агрипа, Нерон
обука на верниците за објавување
на 367

победа на 595

поддршка на 70–76,335–358

символи и церемонии, пророштво
за 14

ученици љубоморни на 594
ширење на 155

ЕВАНГЕЛСКИ НАЛОГ, 25–34
исполнување 593

на верниците како и на
апостолите 105,106,110,111
по цел свет 105

ЕВАНГЕЛСКИ РЕД, авторитет
доверен на службениците
на црквата 91,261

авторитет на црквата на општиот
собор 196

водство 88,89,164

делегати 190,196

дух на поделба меѓу водачите,
злото од 279,280

изнесување на тешки прашања
пред општиот собор на одлучување
190–197

квалификации на црковните
службеници 87–96,185, 525,526

корист од заедничкото
дејствување 95,96,197,206
неопходност од примање на
совети 164

несоодветна и самоволна
контрола 199,200,399–406,459
одговорности доверени на
црквата 162–164

однос на обратниците од
незнабоштво кон организираното
дело 399–402

општа благајна 399–402

организација на ерусалимската
црква како пример 91

организација на црковите
91,92,185,186

Павле поврзан со организираната
црква 121,122

Павлова грижа да ги почитува
заедничките одлуки 402

подготовка на кандидатите за
прием во црквата 298,299

поединечна независност 163,164

поединечна одговорност 200,399–
406

поставување на ѓакони 88,89
 проповедниците како водачи и советници меѓу верниците 278–280
 пророците го признаваат авторитетот на црквата 200
 ракополагање на проповедниците 18,161–163
 расподелба на одговорностите 88–91
 финансиска поддршка на проповедничката служба 88,89,335–358
 хармонично дејствување на сите делови, како во човечкото тело 317,318
 црковни писма со препораки 270,327

ЕВНИКИЈА, 203**ЕВНУХ**, види: Етиопјанецот**ЕВОЛУЦИЈА**, 474**ЕВРЕИ**, вина поради распнувањето на Христа 59,82

Грци 87

антагонизам кон Евреите 88

доверба во Савле од Тарс 102,112–114

заговор да го убијат Павла 389,390,413,414,430,450

заложба на Павле за преобраќање, во Коринт 248

во Ефес 285

во многу земји 174,175,374–382

во Рим 450–453

заложба на Павле за пребраќање

на луѓето, на празниците 165,514
 изненадени со преобратувањето на Павле 123,124

јазици со кои зборувале 39

како живо камење во Божијот храм 596–599

како талкачи 379

како тужители на Павле пред Нерона 494

пред Филикса 419–422

пред Фиста 428–430

наклоност кон мито 101

некои ќе го проповедаат евангелието силно 381

однос кон церемонијалниот закон 188,189

обид со него да се оптоварат незнабошците 188–200

омраза кон Јована 569

омраза кон Павла 406–415,489

во Рим 450–453

во Солун 221–230

остатокот ќе го прифати евангелието 376–382

отфралење на Христа 377–380

Павлова грижа за 174,175,374–382,389,412

Павле се одврка од, и заминува кај

незнабошците 173,174,248

повикот на Петар 59,60,165,514

предрасуди кон евангелието 403–405

проповеди на Павле во Антиохија во Писидија 171–173

во Коринт 244–248

во Рим 450–452,494–496

во Солун 221–230

на скалите на храмот во

Ерусалим 408,409

пропуштиле да го исполнат Божијот план 78

пророштва за прифаќање на Христа 374–382

противење кон евангелието 61
 кон Павле 178,179,183–

185,249,397,398,485

во Верија 232

во Галатија 383–388

во Ефес 285,286

во Солун 229,230

противење спрема сведочењето на Павле

за Христа 125,128,130

расејување 39,379

спасение 372–382

ЕВРЕЈСКИ СИСТЕМ, 227,228

издржување на свештениците за време на 336,337

Христос е автор на 120

ЕВТИХ, враќање во живот 391**ЕГИПЌАНИ**, Јосиф ги сочувал 13**ЕЛИМА**, вражар 167–169**ЕНДОР**, 290**ЕНЕЈ**, исцелување 131**ЕПАФРАС**, 455,471**ЕПАФРОДИТ**, 479,480**ЕПИКУРЕЈЦИ**, 235**ЕРЕМИЈА**, 223,575**ЕРЕСИ**, 488

појавување во последните денови 553–555

ЕРУСАЛИМ, евангелието во 31,32,39–46,68,77
евангелски напори на учениците во 59,60,165,514
многу верници во 31
односот на старешините во, кон Павле 399–406
последно патување на Павле во 389–398
прв општ собор во 190–197
прво патување на Павле во, по преобратувањето 128
присуство на празниците во 39
расејување на верниците од 103,105,106
црквата во, пример за организација 91

ЕРУСАЛИМСКИ СОБОР, прв општ 190–197

ЕТИОПЈАНЕЦ, негово преобраќање 107–109

ЕФЕС, вражање во 286–290
говор на писарот во 294,295
опаѓање на побожноста во 580,581
Павлов говор пред старешините на црквата 392–396.
пастири за црквата 508
работата на Павле во 281–295
ревноста на првите верници 578–580

Ж

ЖЕНА ХАНАНКА, 19

З

ЗАБЛУДИ, однос кон заталканите 515,516
однос на христијаните кон 304–306

ЗАВЕТ, крштален 475,476

ЗАГОВОР, за убиство на Павле 413–416,428,430,450
против учениците 89

ЗАКОН БОЖИ, 387
во последните денови 54
далекусежни барања 424,425
издигање, од страна на Павле 393
исполнување на барањата 227,228
луѓето сè повеќе го презираат 506
љубовта како темел на 505

мерило на праведноста 562

ЗАКОН, граѓански, види: Власти
ЗАНЕМАРЕНИ КЛАСИ, Павлова работа за 175

ЗАСЛУГИ, човечки 15,16

ЗАТВОРАЊЕ, на Павле 399–418
предизвикало преобраќање на некои 463,464
конечно 490
на Павле и Сила во Филипа 213–218
на Петар и Јован 78–81
на учениците 79

ЗЕМЈОТРЕС, во Филипа 215,217

ЗЛАТНО ТЕЛЕ, 316

ЗНАЕЊЕ, по Бога 475,515,530,531

И

ИГРИ, антички, христијанскиот живот спореден со 309–315

ИДЕАЛИ, во проповедничката служба 501–508
дело на цел живот 560,561,566,567
постигнување, високи 299,471,478,518,519

ИДОЛОПОКЛОНСТВО, со примамлива природа 299,300

ИЗБАВУВАЊЕ, на Јована во Рим 570
на Павле во Листра 184
од бродолом 445
од Нерона 485–487
од отровни змии 445,446
на Павле и Сила во Филипа 213–218
на Петар и Јован од затвор 79–81
на Петар од затвор 143–154

ИЗГНАНСТВО, на Јована 570

ИЗМАМА НА АНАНИЈА И САПФИРА, 75,76

ИЗМАМА, во првата црква 74,76
во последно време 76

ИЗМАМНИЦИ, види: Лажни учители

ИЗРАЕЛ, награда за послушност 315,316
остатокот ќе го прифати Месија 376–382
присуство на Светиот Дух во 53

ИКОНИЈА, работата на Павле и Варнава во 177–179,185

ИЛИЈА, нашол заштита кај незнабошци 416,430

ИНИЦИЈАТИВА, преземање на 106,107,357,358

ИНКВИЗИЦИЈА, 85

ИРОД АГРИПА I, го отфрла Бога 149
прогонство на црквата 143–152
удрен со рака на ангел
одмаздучач 151,152

ИСАИЈА, 223,380

ИСКУСТВО, види: Искушение

ИСТРАЖУВАЊЕ, на библиската вистина 231–233

ИСУС НАВИН, 53

ИСЦЕЛУВАЊЕ, види: Чуда

J

ЈАЗИЦИ, на денот Педесетница 39–41

ЈАКОВ, брат на Јована, работа, за Евреите на празниците 165
затворање 143,144
мачеништво 597
молба за положба во Христовото царство 541–543

ЈАКОВ, Исусов брат, одлука за однесување на обратениците од незнабоштво 194
меѓу старешините во Ерусалим 194,195,399–406

ЈАСОН, 230

ЈЕРОНИМ, 598

ЈОВ, 575

ЈОВАН КРСТИТЕЛ, Аполо ученик на 269,270
други ученици во Ефес 281–286

ЈОВАН ЉУБЕЗНИОТ, 539–545
верен сведок 546–556
мачеништво 570–597
на Патмос 568–577
пред Синедрионот 63–65,77–86
преобратен со благодатта 557–567
работа за Евреите на празниците 165
со Петар 57–69,77–86

ЈОПА, видение на Петар во 131–136

ЈОСИФ, неговото влијание во Египет 13
прогонство 575

ЈОСИФ ОД АРИМАТЕЈА, 104

ЈОТОР, 92,93

ЈУДА ГАЛИЛЕЕЦОТ, 83

ЈУДА, пораз 558

ЈУДА ПРОРОК, посета на Антиохија 195

ЈУЛИЕ ЦЕНТУРИОН, 439–449

ЈУПИТЕР, Варнава прогласен 181

ЈУСТ ОД КОРИНТ, 248

K

КАЈАФА, 62

КАПАДОКИЈА, 517

КАРАКТЕР, Божји, црквата треба да развие 9
Израел 13
на Јована 540–545
на учениците, различен 20
развијање 483,529–533

КАСТИ, општествени разлики 20,238

КИЛИКИЈА, 202

КИПАР, Варнава и Марко на 202
Павле и Варнава на 166–169
ширење на евангелето 155,156

КНИГИ ВРАЖАРСКИ, спалени 288,289

КОЛОШАНИ, Павлово послание 471–478

КОМПРОМИС, 404–406
на Патар во Антиохија 197–200

КОНТРОЛА НА РАБОТНИЦИТЕ, види: Евангелска работа

КОРИНТ, Аполо во 269–280
воспоставување на црквата во 350
несебичност на службата на Павле во 349–352
работата на Павле во 243–254,372
стари игри во 309

КОРИНЌАНИ, второ послание 323–334
карактеристики 243–245,250
Павлова нежност кон 385
повикани да постигнат повисок идеал 309–322
порака за послушните 323–334
послание 298–308
на христијаните меѓу 372

КОРНЕЛИЈ, преобраќање 131–142,193

КРАНМЕР, 597

КРВ, забранета како храна 191–197

КРИСКЕНД, 489

КРИСП, 249

КРСТ, значењето денес 77,209,210
издигнување пред незнабошците 201–210

најголема добрина покажана на 339

од страна на Павле 245–249,484
пред Нерона 494–496

сила што преобразува 333,334

КРУНА, на вечен живот 311,312,688

КУЛТУРА, во незнабожечкиот свет 233–242

КРШТАВАЊЕ, завет 475,476
на Корнелија 139

Л

ЛАГА, Бог ја мрази 72–76

ЛАЖНИ НАУКИ,
189,553,554,580,581
за воскресението 319,321

ЛАЖНИ УЧИТЕЛИ, 473,502,504,50
5,528,535,553,554,580,581
во Галатија 383–388
во Коринт 300,303

ЛАЗАР, влијанието на
воскресението, врз свештениците 66

ЛАКОМОСТ, 339
Ананија и Сапфира 72–76

ЛАТИМЕР, 598

ЛЕКАРИ, како евангелисти во
градовите 158,159

ЛИДИЈА, преобраќање 212

ЛИКОВИ И ЦРКВИЦИ, изработка
во Ефес 292

ЛИСИЕ, КЛАУДИЕ, 407–415,421–
422

ЛИСТРА, 202
Павле и Варнава во 179–185

ЛИСТРАНИ, каменување на Павле
183–185
славење на Павле и Варнава
181–183

ЛИЦЕ, на Павле 495
на Стефана 101,116,118

ЛИЦЕМЕРСТВО, опомена против
70–76

ЛИЧНА РАБОТА, види: Работа од
куќа до куќа

ЛОГИКА, 31,45,235,236

ЛОИДА, 203

ЛОЈАЛНОСТ, на Бога, 600,601
на учениците 81

ЛУКА, сопатник на Павле
211,390,439–446,454,490

ЛУТЕР МАТИН, 373,598

Љ

ЉУБЕЗНОСТ, на Павле
194,241,402–405,408,435–438,
456–459,479,480

ЉУБОВ, 318,319,529–533

ЉУБОВ, 318,319,519,520,529–
533,547–552

божествена, влијание
333,334,543–545,589

загуба на првата 580,581

издигнување на Христа како
побуда 507

квалификација за служба 515,516
преобразени со неа 540,560,578–
580

самопрегорна 560

според Христа, сила што
преобразува 332–334

учениците покажале 22

М

МАГИЈА, спалување на книги за
286–290

МАКЕДОНИЈА, верници во
255,256

повик од 211

посета на Павле 323,324,390
проповедање на евангелието во
211–220

МАКЕДОНЦИ, поддршка на
евангелието 350

МАЛТА, искуство на Павле на
445–447

МАНУЕЛНА РАБОТА, апостол
Павле како 346–358
како средство за издржување
346,358

МАРКО ЈОВАН, како верен
сопатник на Павле 455
како сопатник на Варнава 202

како сопатник на Павле и Варнава 166–170
обесхрабрување и заминување 169,170
подоцнежен развој 17,455

МАТЕРИЈАЛ ЗА УПОТРЕБА ВО БОЖИОТ ХРАМ, 596–599

МАЧЕНИЦИ, вистински христијани 97–103
нивното влијание 465
победа 602

МАЧЕНИШТВО, на:
Јакова 143,144,597
Јована 597
Павла 509–513
Петра 537,538
Стефана 97–102
победоносно 576,577

МЕДИТАЦИЈА, во Арабија 125–128
во текот на патувањето од Троида до Ас 391,392
во текот на последното затворање 490,491,498,499,507
Јован на Патмос 571,572
Павле по мачеништвото на Стефана 112,113,116,118,129
по преобратувањето во Дамаск 118–120

МЕРКУР, Павле спореден со 181

МЕСИЈА, исполнување на пророштвата за 115,116
пророштва за прифаќање меѓу Евреите 374–382

МЕСО ЖРТВУВАНО НА ИДОЛИ, одлука за употреба 191–197

МЕТОДИ, за критикување на Павла 399–406
за работа 186,187
на Христа, 365
Павлови, вдаховени со љубов кон душите 241
при објавување на евангелието 208,209

МИЛЕТ, средба со ефеските старешини 392–396

МИЛОСТ, Божја 589
откровенија 540,541
понуда, пред Агрипа ИИ 433–438
услови за добивање 552,553

МИР, легат, на учениците 84,85
тајна 85
со послушност 563,564

МИСИИ, 211–220

МИСИОНЕРИ, Божјиот народ, ревносни 109,110,370
верниците во Солун како 256
првите христијани како 105–109

МИСИОНЕРСКА ПОВЕЛБА, 28

МИСИОНЕРСКИ ПАТУВАЊА, види: Павле

МИТО, 101,426,427

МОЈСЕЈ, како водач 53,92–94
избрани советници 92–94

МОЛИТВА, за време на противењата кон евангелието 230
за присуство на Светиот Дух 50,51,56

на Павле со старешините од Ефес 396

Павле и Сила во темница во Филипа 214

примена 532

сила 564

тајна, на Павле 392

црквите за Петар во затвор 144–148

МРАЧЕН ПЕРИОД, Божја грижа за црквата во тек на 11,12,597,598
прогонства, 85

Светиот Дух во текот на 53

Н

НАВИКИ, опомена против лошите 314,315,476,477

НАЗАРЕТ, 417

НАЛОГ ХРИСТОВ, на учениците 25–34

Давидов, на одговорните луѓе 94

Давидов, на Соломона 95

Павлов на Тимотеја 503

НАРОДИ, историјата на, одредена 238

познавањето на Бога загубено и повторно стекнато 14

НАСЛЕДСТВО, сигурно 517,518

НАСОЧУВАЊЕ, непосредно 402

НАТПРЕВАР, христијанска трка 309–315

НЕБО, видение на Јована за 590–592

виденија за славата на 601

слава на спасените 582,583,588–592

спасение понудено на 496

НЕВОЛЈИ, чистење 524,525

НЕЗАВИСНОСТ, на поединци
163,164,386

НЕЗНАБОШЦИ, како заштитници
на Илија 416,430
на Павле 416–418,430,431
методи за приближување 248,249
мнозина копнеат за вистината 109
намалување на довербата во
други богови 292
преобраќање, во:
Атина 233–242
Коринт 243–254
Солун 256

Павле и Варнава меѓу 177,187
Павлов начин на поучување на
коринтските

верници и 270–274

Павлова работа меѓу, во Ефес
286,287

праведност 428,430
слава 233–240

НЕЗНАБОШЦИ, великодушност
на 399–402
го прифаќаат евангелието
389,390
задобиеени со сличност со Христа
522

збунетост поради
церемонијалниот закон 188–200
како живо камење во Божјиот
храм 596–599

како наследници на спасението
135–142

Корнелиј како првина од 136,139
Павле и Варнава меѓу 173–176
предрасудите на Петар за 135–
142

пророштва за 174

НЕЗНАБОШТВО, маменење
299,300,473
како се соочил Павле со 235–240
победа на христијанството над
240

победа над гревовите што
понижуваат 299–308
значење 317

НЕМАН, 416

НЕМОРАЛ, во дворот на Нерона
486
во Коринт 243–254,299–308
во Рим 462,463

НЕПОГРЕШНОСТ, види:
Погрешност

НЕРОН, бесрамно однесување на
496,497
карактер 462,463,485,486
мачеништво на Петра за време
на 537
Павле пред 492–497
смрт 497

НИКОДИМ, 104,105

НОВ ЕРУСАЛИМ, 591,592

НОКС ЦОН, 598

О

ОБЕСХРАБРУВАЊЕ, на Марко
169,170
на Павле во Коринт 250
на учениците 25,26
неволји 363

ОБЛЕКА, види: Облекување

ОБЛЕКА, начела 523,524

ОБРАТЕНИЦИ, го поздравила
Павле во Апиевата улица 448,449
неволји, за време на радоста 291–
295,315–317
обучување за евангелска работа
105
работа за нови 262

ОБРЕЗАНИЕ, на Тимотеја 204
судир околу 188–200

ОДБРАНА, на Павле пред:

Агрипа 433–438

Галион 253

Евреите на скалите на храмот
408–412

Нерона 485–487,493–496

Филикса 420

одбрана на:

Павле пред Галион 253

Петра 63–65,81–83,141

Стефана 98–100

ОДГОВОРНОСТ, поединечна,
види: Евангелски ред

ОКОЛИНА, 250,286,466,467
на верниците во Колос 473
незнабожечка 521,522

ОНИСИМ, како носител на
посланието на Филимон 456–460
како помошник на Павле 456
преобраќање 456

ОНИСИФОР, 490,491

ОПАСНОСТИ, духовни, пред
верниците 473,474

пред црквата во времето на
Јована 553,554

ОРУЖЈЕ, на христијанинот 502

ОСВЕДОЧУВАЊЕ, меѓу
свештениците и старешините во
Христовата божествена природа
44,45

во мислите на Филипска 422–426
на Агрипа 438

на Нерона 496

на темничарот во Филипа 216
Филикс, спротивно 426

ОТПАД, во Галатија 385–388

во Коринт 300–304

меѓу христијаните 504,505

од евангелската вистина,
преткажан 265,395

ОТПАДНИЦИ, враќање 388

П

ПАВЛЕ, апостолство 164,165

бегство од Дамаск 128

бегство од Ерусалим 130

видение во Ерусалим 130

видение во Троида 211

видение во часот на смртта 511,512

визија го обликува неговото

учење 469–471

високи идеали за

проповедничката служба 369–371

власт над самиот себе 314,315

во Солун 221–230

второ мисионерско патување

201,202

грижа за црквите 470,471

грижа за обратениците

201,206,207,314,367,368,370

заминува во Македонија 295–297

заминува на прво мисионерско

патување 166

затвореник 399–418

затвореник во Кесарија под

Филикса 415–418

избавување од затвор во Филипа

213–218

издигнување на крстот во Коринт

244–248

измачен со неволји и грижи 488

им проповеда на незнабошците во

Иконија, Листра и Дерва 177–185

каменување во Листра 183–185

конечни резултати, меѓу црквите
485,488

конечно фаќање на 489–491

методи на работа со кои се

служел 270–275,303,401–403

методи со кои го проповедал

евангелието меѓу незнабошците

208,209

мислење за проповедниците кои

целосно се посветени на службата

366,367

мачеништво 509–513,597

налог да работи меѓу

незнабошците 159,163

напори и неволји 296,297,330–

332,354,355

не се срами од евангелието 500

обвинет дека го запалил Рим

489,490,494

обратеници го поздравуваат на

Апиевиот друм 448,449

одбрана пред Евреите во Рим

450–452

одговорност за верниците од

Коринт 323–325

одговорност кон Евреите 374–382

однесување во материјални

тешкотии 357

однесување на верниците во

Ерусалим кон 398,400–403

ослободен од заточеништво во

Рим 485–488

ослободен од Нерона 486,487

оставен од пријателите

490,492,493,508

осуден на смрт 509–511

патување во Рим и бродолом

439–446

патување од Ефес во Коринт

323–334,372

победоносно сведочење 510,513

повикан да работи меѓу

незнабошци 126,127,130

подготовка за служба 123–130

посета во Ерусалим да го види

Петра 128,129

посета на Ерусалим 269

послание до верниците во Солун

255–268

послание до црквата во Галатија

383–388

последно патување во Ерусалим

389–398

последно послание, до Тимотеја

498–508

први активности во Ефес 269

пред Агрипа и Верникија 433–438

пред Нерона 492–497

пред Филикса и Друсила 422–426
 пред Фиста 428–432
 преобраќање 123,124,228,246
 престој во Арабија 125–128
 приближување кон Рим 447–450
 пријателство со Варнава 129
 прилагодување кон вистината 385–386
 прогонство 575
 проповеди, види: Проповед
 пророк 393
 работа во Антиохија 156–165,174–176
 работа во Дамаск 123–125,128
 работа во Коринт 244–248
 работа во Рим 450–484
 работник кој сам се издржува 346–358,395,396
 радост поради верноста на обратениците 255–257, 324–334,471,479–484
 ракополагање 161–16
 се повикува на Цезарот 430,433,449,450,485–487
 сеќавање на мачеништвото на Стефана 129,184,214
 способности и образование 98,112,124,251,252,462
 средба со старешините во Ерусалим 399–406
 став за церемонијалниот закон 188–200
 судење во Кесарија 419–427
 укор упатен на вражарот Елим 167–169
 учење за поддршка на евангелието 335–358
 фаќање во храмот 407
 храброст и мир 510–513
 Христос, омилена тема 436,437
 цврстина 199,200

ПАГАНСТВО, види: Незнабоштво

ПАМФИЛИЈА, 187

ПАНТЕИЗАМ, 474

ПАПСТВО, 265–267

Петар и папството 194,195

ПАРАЛИЗИРАН, во Листра 181
 исцелен пред вратата на храмот 57–69

ПАРЛАМЕНТ, во Шпаер 68

ПАРНИЦИ, меѓу христијаните 304–306

ПАТМОС, Јован во изгнанство на 568–577

ПАТРИЈАРСИ, како претставници на Израел, 19
 Светиот Дух со 53

ПАФ, 167

ПЕДЕСЕТНИЦА, 35–46

вера потврдена 35–38

јазици 39,40

подготовка за 36,37

последници 48,49

последници, резултат на Христовата работа 38,44,45

ПЕПЕЛ, на мачениците како семе 465

ПЕРГА, 169,187

ПЕТАР, вера 533

видение за чисти и нечисти

животни 135

второ послание 529–538

говор, на денот Педесетница 41–44

за церемонијалниот закон 192–194,197–199

затворање, Ирод Агрипа ИИ 143–145

избавување 145–154

избавување од темница 79–83

искуство со Корнелија 135–142

исцелување на Енеја 131

исцелување на човек куц 57,58

ја дигнал Тавита од мртвите 131,132

како водач во првата црква 279,280

камшикување 83,537

мачеништво во Рим 537,538,597

ме љубиш ли? 515

повикување на старозаветните пророштва 221

погрешливост 197,198,525

посета на Лида 131

посланија 517–538

правел чуда 78

пред Синедрионот 62–65,77–86

преобразба низ невољи 525

промена на карактерот 63

работа за Евреите за време на празниците 165,514

се откажал од Христа 62,63,537

судење 62–67

фаќање, во храмот 61

христијанско искуство 515–528

ПЕТРОВА СКАЛА, 529–533

ПИОНЕРИ, Бог употребува 572–574

младите треба да се приготвуваат да го преземат товарот 507

смрт 507,508,580

ПИСИДИЈА, Павле и Варнава во 176

ПЛАН НА СПАСЕНИЕТО, почива на жртва 519

ПОБЕДА ГЛЕДАЈКИ НА ХРИСТА, 298–308

ПОБЕДНИЦИ, 543

награда пред 588,589

ПОБОЖНОСТ, 306–308

исчезнувала, во времето на Јована 580,581

лична, на учениците 594

ПОБОЖНОСТ, види: Светост

ПОВИСОКИ КЛАСИ НА ОПШТЕСТВОТО, 139,140,241, 461–468

Павлова работа меѓу, во Атина 233–242

ПОГРЕШЛИВОСТ, на Јована, 540–544,557,558

на Павла 314,315,562

на Петра 197–200,525

на христијаните 49,50,56

ПОЗЕН ДОЖД, 54,55

ПОЛОЖБА, 542,543

ПОМИРУВАЊЕ, 404–406

ПОМИРУВАЊЕ, услови, исполнети 29

ПОНИЗНОСТ, 527,528,542,543

ПОНТ, 517

ПОСВЕТЕНОСТ, ПРЕДАНОСТ, 484

ПОСЛАНИЈА, види: Писма христијаните како 327

ПОСЛАНИЈА, до:

Галатите 383–388

Колошаните 471–478

Коринќаните 298–334

Римјаните 372–382

Солунѓаните 255–268

Тимотеја 498–508

Филимон 456–460

Филипјаните 479–484

од Јована до црквите 546–556

од Павла, за црквите 453,454,469–484

од Петра до црквите 514–538

ПОСЛУШНОСТ, вечен живот

преку 532,533

должни пред Господа

66,68,69,82,238

кон Божјата реч 506

награда 315,316

плод на љубовта и верата 563

ПОСТАРИ РАБОТНИЦИ, Бог се служи со нив 572–574

ПРАВДА, меѓу незнабошците 416–418,430,431

начела, задолжителни за старешините во црквата 94,95 римска 428,492

ПРАЗНУВАЊА, во Ерусалим, работа за луѓето 165,514

ПРАЗНУВАЊЕ, во чест на Дијана 291–295

ПРЕОБРАЌАЊЕ, благодарение на неуморниот труд 370,371 во домот на царот 461–468 љубовта како доказ за вистинско 262,263

преобраќање на:

мноштво на денот Педесетница 44,45

верниците во Коринт 250,252

Етиопјанецот 107–109

Корнелиј 131–142,193

Лидија 212,213

незнабошците во Атина 240

Павле 112–122,228,452

Петар 515,516

темничарот во Филипа 215–218

Тимотеја 184,185

радост во 476

ПРЕТКАЖУВАЊЕ НА СРЕЌА,

види: Вражање

ПРИДРУЖНИЦИ НА ПАВЛЕ, во:

Антиохија 197

Ефес 269,282,291,293

Коринт 243,248

Рим 454–456

на второто мисонерско патување 201–203,211

на последното патување во Рим 489

на првото мисионерско патување 166,167

на првото патување во Рим

439,440

ПРИЗНАНИЕ, на учениците, пред
Педесетница 36

ПРИЛИКИ, користење, 159,357,358

ПРИМЕР, влијание, 507,511

ПРИРОДА, книга 571,572

ПРОГОНСТВО, на Јована 570

ПРОГОНСТВО, во Ерусалим 70

духот, непроменет 576

за време на:

Домицијана 568–570

Нерона 487

Стефана 103–105,112–114

на градителите на:

Божјиот храм 597,598

Петар и Јован 81

првите христијани 219

Стефана 97–102

тројцата младичи 575

христијаните 84,85

Павле и Сила во Филипа, 213

Павле претрпел 296,297

подготовка на црквата за 528

Христос го предвидел 21

ширење на евангелието како
последница на 105,106,213–218

ПРОКЛЕТСТВО, крај 592,602

ПРОПОВЕДНИЦИ, грижа за

обратениците 201

да ги обучуваат младите за
служба 367,368

да не се впуштаат во световни
работи 506

да покажеме почит кон 278

да се вклучат во лична работа за

души 250,296,363–365,526,527

деловни прашања 365–367

доказ за верноста во 328–332

духовните обратеници како доказ
на верната служба 328–332

зло при изборот на миленици
277,278

искушение да се впуштат во
дејности за себе 356,357

Јован како пример 546–556

како Христови пратеници 122

награда за трудот 355,356

напори поддржани од страна на

верниците 158,159

обука 17–24,202–205

одговорност како духовни водачи
206,207

пастири 394,395,514–528

Петар како верен потпастир 514–
528

прилагодување кон вистината 386

ракополагање на 18,161–163

ревност и верност 465–466

свети 501–508

споредени со ѕвезди 586,587

срдечна поддршка на 340–345

таланти меѓу 273–280

успех на оние кои не се издигаат
себеси 278

храброст во 393–395

чесноста, карактеристика на
501–508

ПРОПОВЕДНИЧКА СЛУЖБА, на:

апостолите, славна 593,594

верниците, важност 106,107

Јована 546–556

млади инспирирани да прифатат
517

подготовка на Павле, во Арабија
125–128

предана 359–371

ПРОТИВЕЊЕ, во Солун 221–230

евангелието напредува со помош
на 178,184,185,253,463,480,481,
574,575,581

неуморно, против евангелието
430–432

од страна на Евреите, во Коринт
252–254

при градењето на Божјиот храм
597,598

против:

евангелистите

178,179,183,184,403–405

Јована 568–570

Павле во Ефес 296,297

Павле во Рим 485

работата на апостолите
29,31,66

црквата 395

Р

РАБОТА, достоинството на
работата 346–348,352–355
на благослов 352,353

РАБОТА ОД КУЌА ДО КУЌА, 363–
365,370,371,526

во Ефесе 296

Павле во Коринт 250

РАДОСТ, 563,564

на Павле, поради верноста на
обратениците 255–257,

324–334, 471,479–484

поради великодушностa 344

РАЗВОЈ, духовен 470

РАЗДОР, во Антиохија, како да се постапува со 96
меѓу верниците, лудост 273–280

РАЗЛАГАЊЕ, види: Одбрана

РАЗОЧАРУВАЊЕ, види: Неволји

РАКОПОЛАГАЊЕ, на:
Павле и Варнава 160,161,167
Тимотеја 202,203
учениците 18

РАН ДОЖД, 54,55
на верниците во Коринт 243–
254,325,326
на Јована 540–545

РАСИПАНОСТ, морална,
маскирана
со незнабоштво 234,239,240

РАСПНУВАЊЕ, на Исуса Христа 23
Петар 537,538,597

РАСТЕЊЕ, во благодатта, на
коринтските верници 325,326
духовно 471
неограничено 478

РЕЧИТОСТ, 515
речитост на:
Аполо 269
апостолиите 38–46
Јована 546,568,569
Павле 236–238,251,252
Стефана 97–101

С

СВЕТИ ДУХ, влијание 45
врз Корнелија 139–142
врз учениците на Јована 282–284
во солунската црква 263
во периодот на патријарсите 37,53
дар 47–56
дарови, на коринтската црква 301
дело на 22,45,52,53,282–284
излевање 35–46,546
како водич при седниците на
одборот 192–195
како непосреден водич, види:
Насочување
последници од дарот 520,521
последници од излевањето 38–40
природата на, тајна 51,52
присуство меѓу Израелците 53
радост во излевањето 476
родови 263,523,529–533

сила 46–56,478
сила која осведочува 119,120,595
сообразно со дневните потреби 55
споредено со ран и позен дозд 54,55
учениците добиле, вторпат 68

СВЕТИНА (ЏГАН), неуспех на
потфатот 389,390
неуспех на потфатот во:
Ефес 292–295
Коринт 252–254
Листра 183–185
потрага по Нерона 497
Солун 229,230
тремот на храмот 406–410
Филипа 213
против Павле во Иконија 179

СВЕТЛИНА, зголемување со
употреба на
веке добиената 54,55

СВЕТЛОНОСЦИ, 53,54,586

СВЕТОСТ, вистинска
387,503,504,518,519
начела 557–567
откривање во секојдневниот,
практичен живот 262,263
постигање 532,533
убавина 540

СИГУРНОСТ, во вечен живот 533

СИЛА, види: Свети Дух

СИОН ГОРА, 590–591

СИРОМАСИ, меѓу незнабошците
399–402
потребите на светите во
Ерусалим ги задоволиле
верниците од 399–402
службата на Тавита 131
успех на евангелието меѓу 461

СКАЛА, на Јакова меѓу небото и
земјата 153,154
на Петар 529–533

СЛЕПИЛО, на Елим вражарот 168
на Савле 114–122

СЛОБОДА ВО ЕВАНГЕЛИЕТО,
459,460

СМРТ, Павлово учење за 257–259
страв од 100,537,538,575

СОВЕТ, сигурност во 164
Тимотеј бара 205

СОВЕТИ, на верниците во Коринт 298–308
на верниците да бидат цврсти 587–589
на проповедниците 501–508

СОВЕТНИЦИ, избрани, Мојсеј 92–94
искусни работници 572–574

СОВРШЕНСТВО, мерила 481,482
Павле се труди да постигне 483,484
постигање 560–562,565

СПАЛУВАЊЕ, на вражарските книги 288,289
на Рим 487,489,490,494

СПОРЕДБА ЗА ЛОЗЈЕ, 174

СРЕДСТВА, види: Великодушност

СРЦЕ, стврдување 61,62,75

СТАРЕШИНИ, во Ерусалим, однесување кон Павла 399–406

СТРАНСКИ МИСИИ, види: Мисии

СТРПЛИВОСТ, 529–533
до победа 464,465

СУДИР, на христијаните со силите на злото 298–308,502

СУДИРИ, одбегнување 45,555

Т

ТАВИТА, 131,132

ТАЈНА НА БЕЗЗАКОНИЕТО, 265–267,587

ТАЈНА НА ПОБОЖНОСТА, 527

ТВОРЕЦ, заедница на Јована на Патмос со 571,572
издигнување пред незнабошците 180,237–239,472

ТЕМЕЛ НА ЦРКВАТА, Исус 64,175,176,595,596

ТЕМЕЛЕН КАМЕН, види: Камен

ТЕМНИЧАР, во Филипа, негово преобраќање 215–217,426

ТЕШКОТИИ, види: Неволји

ТРКИ, христијанскиот живот спореден со некогашните 309–315

У

УМЕТНОСТ ВО НЕЗНАБОЖЕЧКИОТ СВЕТ, 233,234

УСТОЛИЧУВАЊЕ, Христово 38,39

УТЕШИТЕЛ, доаѓање 38,39

УЧЕНИЦИ, вера, Христос ја засилил 27

верност и преданост 81

верска слобода почитувана 68,69

ги сфатиле пророштвата, по воскресението 26,27,36,45,46

ги фаќаат во Ерусалим 79

го проповедале евангелието во

Ерусалим 31,32,39–

46,59,60,68,77

далекусежно влијание 18,19,22

дејствување 22,27–32,38–50

единство со Христа 32,65

заговор против 80,487

зошто Исус не им ја открил

иднината 25

јазик 39–41

како претставници на евангелската црква 19,165,514

како сведоци 27

лична побожност 494

налог даден на 25–34

никогаш не се оставени сами 29,33,64,65

обесхрабрување 25,26

обука 17–26,32,45,64

подготовка за Педесетница 36,37

последен разговор со Исуса 23

последен состанок со Исуса 515

противење на нивното дело 29,31,65–67

радост по вознесението 35

различноста на карактерите 20

ракополагање 18

убедлива сила 46,63,64,595

Ф

ФАВОРИЗИРАЊЕ, 277,278,543

ФАНАТИЗАМ, 261,262

меѓу солуганите за физичката работа 347–349

ФАРИСЕИ, 411,412

противници на евангелието 78

ФЕНИКИЈА, жена 19

Павле го посетува Сидон 440

посета на Тир 396

ширење на евангелието 155

ФИГЕЛ, 490

ФИЛИКС, во немилост 427

желба за мито 426,427

ја отфрлил Божјата милост 427

Павле пред 428–438
 Павле препуштен нему 415,416
 приватен разговор со Павле 422–426

ФИЛИМОН, послание 456–460

ФИЛИП, евангелист, работа во Самарија 106,107
 посета на Павле 397
 со Етиопјанецот 107–109

ФИЛИПА, 323

објавување на евангелието во 211–220
 посета на Павле и Лука на црквата во 390
 црквата, силно го поддржува евангелието 350

ФИЛИПЈАНИ, го поддржуваат Павла 479–484

Павлово послание 479–484

ФИЛОЗОФИ, однесување на атинските, кон евангелието 235–240

ФИЛОЗОФИЈА, 273,473

ФИСТ, го препорачал Павла 449
 Павле пред 428–438

ФОРМАЛИЗАМ, 387

ФРИГИЈА, 207
 потврда на црквите во 281

Х

ХАЛЕВ, 53

ХАРМОНИЈА, види: Единство

ХЛОИ, дом 300,303

ХРАБРОСТ, во осаменост и во тешкотии 233–242
 кога се соочуваме со противења 230,430–432
 на Павле при бродоломот 442–444
 на Петар при соочувањето со опасностите 537,538
 од љубов 449

ХРИСТИЈАНИ, агресивни мисионери 109,110
 високи мерила 298–334,478,518–520

духовно напредување 478
 извор на животот на светот 13
 обвинети за спалување на Рим 487
 однос на, кон ропството 457–460
 отпад меѓу 504,505

парници меѓу верниците 305–307
 прва употреба на името во Антиохија 157

прогонство за време на Нерона 489

работа на првите 578–580
 расеани од Ерусалим 103–106
 сила во прогонството 85

ХРИСТИЈАНСТВО, влијание што обединува 95,96

во Ефес 288
 во црквата во Коринт 325–334
 победа 466–468
 победа над незнабоштвото 240

ХРИСТОС, власт и авторитет 29
 вознесение 32,33,38

воскресение на Лазара 66

второ доаѓање 33,111,228,229,260,264–267,536,537

го обучил Јована 540–545
 го урнал сидот на разделба 19
 грижа за учениците 20,21
 дар 519

единствена надеж за грешниците 301–308

жртва 29,472

заговор на свештениците против 66

извор на успех на учениците 29
 издигнување, преку Павле 471,472,483,484,494–496

им се покажува на учениците по воскресението 26

инаугурација, устоличување 38,39
 како:

воспитувач 17,18,45

застапник 552,553

Месија од пророштвата 436,439

пример на проповедниците 359,360

свештеник и како Жртва 33

Творец 471

темел на Црквата 594,595

крстот, тема на проповедите на Павле 208,209

љубов кон Јована 539

молитви, за нова резерва на благодат 56

на Јована на Патмос 581–583

на Савле од Тарс 114–117

на црквата 64,175,176,595,596

неопходност од гледање во 532,533
однесувањето на незнабошците кон 244,245
остатокот од Израел ќе го прифати 347–382
победа на коринтските верници гледајќи во 327–334
поуки 544
пред Агрипа 436,437
преку Петар 78,516,517
пророштва за 26,27,115–120,221–228,247,381,382,436,437, 451,452
разговор со Никодима 104
сила во името 28
смртта, зошто изненадување за учениците 25,26
совет на Петар 515,516
сочувство 472
среде црквите 585,586
тема на Павле во Коринт 244–248
темел на еврејскиот систем 14,120,227,228
храброст 23

ХУГЕНОТИ, 597

ХУС ЈАН, 597

Ц

ЦАРСТВО БОЖЈЕ, ослободено од сите општествени разлики 20
природа 30

ЦЕЗАР, преобратеници во неговиот дом 461–468

Павле се повикува на 428–432

ЦЕЗАРЕЈА, Цезарија, Кесарија, Палестина

дом на евангелистот Филип 397
преобраќање на Корнелија 137–139

судење на Павле во 419–427

ЦЕНТУРИОН, во Капернаум 19

ЦЕРЕМОНИИ, кај Евреите 14,15,78

ЦЕРЕМОНИЈАЛНИ ЗАКОНИ, гледиште на првите христијани за 188–200

ЦРКВА, авторитет 122,196

Божја намера со 9–16
вера, Јован ја потврдува 568,569
верниците како Божји претставници 9,10
во последните денови 554,555
воспоставување на, во:

Ефес 291

Коринт 252

доверена ѝ е црковна власт 162–164

духовна благосостојба, под влијание на великодушноста на 344,345

занемарување да ги цени благословите 417,418

заштита, Никодим 104,105

излевање на ран и позен дожд врз 54,55

измамници во 473,474

канал на божествената благодат 600

канал на врска меѓу Бога и човекот 120–122,163

конечна победа на 593–602

материјална поддршка 70,74,75,335–358

мисија во светот 9,13

мудро раководење како средство за растење на 88,89

народности во првата 87

несовршена, ужива божествена љубов 587,588

неуредни елементи во 196,197

одговорности на старешините на 92,525,526

да бидат распределени 88

опасни времиња пред, во деновите на Јована 553,554

опасности пред 502,503

организација на, во:

Коринт 274

Ликаонија и Писидија 185–187

Солун 261

отпад, преткажан 395

пасторална грижа за 205,206

победа 589–592

подготовка на, за прогонство 528

поединечна сигурност во заедничката мудрост на многу 279

посебни неволји на коринтските верници 298–308

потреби 507

прва ревност на 578–580

преданост на 600

прогонство, за време на Нерона 487,489,490

за време на Домицијана 568–570

пророчка порака на Јована за 585–592

работа 90
 развој на, низ вековите 595–599
 растење, на денот Педесетница 44,45
 растење, под мудро раководство 88,89
 ревност на првата 106,109
 самоволна управа 199,200
 свесна за знаците на времето 259–261
 сила, во службата 105
 сила на љубовта која обединува 547–552
 совет на верниците 323–334
 сомничења во првата 87,88
 како се отстранети 96
 споредена со:
 градба 275
 обработено поле 275
 свеќник 585
 човечко тело 317,318
 старешини, одговорности 525,526
 црквата во:
 Ерусалим, пример на организација 91
 Ефес, доверена на Тимотеја 498
 Филипа 218,219
 утеха, во Откровението 583–592
 Христос како темел на 64,175,176,595,596
ЦРКВИ, Павле вложува напори да ги соедини 487,488
 Павлова грижа за 323–325, 453, 454

потврда и развој 201,202
 преданост кон општиот собор на верниците 402

Ч

ЧОВЕК НА ГРЕВОТ, 265–267

ЧУДА, избавување на:

 Јована во Рим 570

 Павле и Сила од темница во Филипа 212–218

 Петар и Јован од темница во Ерусалим 79–81

 Павле и Варнава во Листра 183,184

 кои ја следат работата на учениците 78,206

 чудесна преобразба на животот 49

 на Павле 112–122

 на Јована 557–567

 чуда на:

 денот Педесетница 35–46

 Малта 445,446

 Павле во Ефес 286,287

 Павле и Варнава 167–

 169,177,181,184,185

 воскресение на Евтиха 390

 на Лазара 66

 чуда на Павле 184

 во Листра 181

 во Филипа 212–218

 парализиран пред вратата на храмот 57–69

СОДРЖИНА

ПРЕДГОВОР	5
1. БОГ ИМА ЦЕЛ ЗА СВОЈАТА ЦРКВА	9
2. ИСУС ГИ ОБУЧУВА ДВНАЕСЕТТЕМИНА УЧЕНИЦИ	14
3. ГОЛЕМ НАЛОГ	19
4. ПЕДЕСЕТНИЦА	26
5. ДАР - СВЕТИОТ ДУХ	34
6. ПРЕД ЦРКОВНАТА ПОРТА	41
7. ОПОМЕНА ПРОТИВ ЛИЦЕМЕРСТВОТО	50
8. ПРЕД СИНЕДРИОНОТ	55
9. СЕДУМ ЃАКОНИ	61
10. ПРВИОТ ХРИСТИЈАНСКИ МАЧЕНИК	67
11. ЕВАНГЕЛИЕТО ВО САМАРИЈА	71
12. ОД ПРОГОНУВАЧ ДО УЧЕНИК	77
13. ДЕНОВИ НА ПОДГОТОВКА	84
14. ЧОВЕКОТ КОЈ ЈА БАРАЛ ВИСТИНАТА	89
15. ИЗБАВЕН ОД ЗАТВОР	97
16. ЕВАНГЕЛСКАТА ПОРАКА ВО АНТИОХИЈА	105
17. ВЕСНИЦИ НА ЕВАНГЕЛИЕТО	112
18. ЕВАНГЕЛИЕТО ИМ СЕ ПРОПОВЕДА НА НЕЗНАБОШЦИТЕ	119
19. ЕВРЕИ И НЕЗНАБОШЦИ	126
20. ВОЗДИГАЊЕ НА КРСТОТ	135
21. ВО ДАЛЕЧНИ КРАИШТА	142
22. СОЛУН	149
23. ВЕРЕЈА И АТИНА	155
24. КОРИНТ	163
25. ПОСЛАНИЈАТА ДО СОЛУЃАНИТЕ	171

26. АПОЛО ВО КОРИНТ	180
27. ЕФЕС	188
28. ДЕНОВИ НА ТЕШКИ НАПОРИ И НЕВОЛЈИ	195
29. ПОРАКА ПРОНИКНАТА СО ОПОМЕНА И СО СЕСРДНА МОЛБА	200
30. ПОВИК ЗА ПОВОЗВИШЕН ЖИВОТ	207
31. ПРИФАТЕНА ПОРАКА	216
32. ДАРЕЖЛИВА ЦРКВА	224
33. РАБОТА ВО ТЕШКИ ОКОЛНОСТИ	232
34. ПОСВЕТЕНА СЛУЖБА	241
35. СПАСЕНИЕ ЗА ЕВРЕИТЕ	250
36. ОТПАД ВО ГАЛАТИЈА	257
37. ПОСЛЕДНО ПАВЛОВО ПАТУВАЊЕ ВО ЕРУСАЛИМ	261
38. ПАВЛЕ - ЗАТВОРЕНИК	268
39. СУДЕЊЕ ВО ЦЕЗАРЕЈА	281
40. ПАВЛЕ САКА ДА МУ СЕ ОБРАТИ НА ЦАРОТ	287
41. „УШТЕ МАЛКУ ПА ЌЕ МЕ НАГОВОРИШ!“	290
42. ПЛОВИДБА И БРОДОЛОМ	294
43. ПАВЛЕ ВО РИМ	300
44. ВЕРНИЦИ НА ДВОРОТ НА ЦЕЗАРОТ	310
45. ПОСЛАНИЈА ОД РИМ	316
46. ПАВЛЕ УШТЕ ЕДНАШ НА СЛОБОДА	327
47. ПОСЛЕДНО ПАВЛОВО АПСЕЊЕ	330
48. ПАВЛЕ ПРЕД НЕРОНА	332
49. ПОСЛЕДНО ПОСЛАНИЕ НА ПАВЛЕ	336
50. ПАВЛЕ ОСУДЕН НА СМРТ	344
51. УШТЕ ЕДЕН ВЕРЕН ПОТПАСТИР	348
52. НЕПОКОЛЕБЛИВ ДО КРАЈ	358
53. ОМИЛЕНИОТ АПОСТОЛ ЈОВАН	365
54. ВЕРЕН СВЕДОК	370
55. ПРЕОБРАЗЕН СО БЛАГОДАТТА	377
56. ПАТМОС	384
57. ОТКРОВЕНИЕ	391
58. ПОБЕДОНОСНА ЦРКВА	401
ПОПИС НА БИБЛИСКИТЕ СТИХОВИ	408
ИНДЕКС	412